

Sy-li spěwał,
Pilnje džětaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedzelske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihicizschjezni w Budyšinje a je tam sa štwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž.

1. njedzela po tsjoch kralach.

Out. 2, 41—52.

Hdyž nimo wulkeje sahrody džesch, kiž je se wschěch bokow s wysokej murju wobhrodžena, dha drje so czi trjehi, so, k jejnym wrotam pschichedschi, je runje wote-wrjene namakasch. Ty pohladasch s nimi nuts a widzišch tam czište pucze, kwětkowe hrjadki, sróstne shtomy a rjane kerczi. Te pak šwědca czi jasnje dosež wo tym, kajki pilny sahrodnik tu sahrodu džěta. A to wscho wohladasch s jeniczkim pohladnjenjom s wrotami do sahrody.

Ubo ty pschindžesch psched zusy dom. Niczo wo tych njewěsch, kiž w nim bydla. Woni su czi czišće zusy. Duž fastupisch a su w czištej stwě a w šrijedza mjes pěnyimi džěczimi. Jenož wokomik trjebasch so w domje roshladacž a hižom wěsch, so tam pobožnaj, ródnaj, džěta-waj starschej bydlitaj a so je jimaj luby Bóh pošluschně džěczi wobradził, kiž lubja, jimaj wješele czi nicž hacž do jeju kónza.

Zyly czaš Khrystuškoweje mlodosće je nam kaž samt-njena sahrodka. Biblija nam niczo wo njej njepishe. Jenož jene durčzka tuta sahrodka ma a te su nasch džens-nišchi tekst. Hdyž pak jón czi tamy a šebi s tym te durčzka wotewrimy, dha zyly czaš Khrystuškoweje mlodosće psche-widzimy.

Duž pak tež hladajmy dženska s nimi do Jesuškowych mladych lět! My jeho widzimy

1. w starschiskim domje,
2. na puczu do Jerusalema,
3. na dompuczu wot tam.

I. Jeho starschej pak šhodžeschtaj kóžde lěto do Jerusalema na jutrowny rócžny czaš. Hdy by tu stało: Jeho starschej bēschtaj wošebnaj a šluscheschtaj do prěnich w zylym měsće, wonaj bēschtaj mudraj a šapocžeschtaj wscho prawje, wonaj džělaschtaj wot ranja hacž do wječora a lubowaschtaj šwoje džěczo bóle hacž šwojeho wócžka šerniczkju, dha hižom bychmy rjekli: O tak šbožowne džěczaze lěta měsche Jesušk w starschiskim domje! Dokelž pak tu czi tamy: Jeho starschej šhodžeschtaj kóžde lěto do Jerusalema na rócžny czaš, t. r. wonaj so Božeho šalonja a k Božemu domej džeržeschtaj, runjež bē tutón wo 4 dny daloki pucž wot njeju šdaleny, dha dyrbinmy prajicž: Kak šbožne lěta měsche Jesušk w starschiskim domje!

O, lubi starschi, wy chzeče tola tež šwoje džěczi wob-šbožecž. Njemotaječe so tehodla dolho s nimi na tych pucžach, kiž je tola k šbožu njewjedu, ale nastupče s nimi s czašom tón jeniczki prawy, so so mjenujzy šwěru šami k Bohu, k jeho šlowu a k jeho domu džeržicze!

Tak bu Jesušk 12 lět stary. S tym šluschesche do dorosčenyh a měsche pschistup k Božim šlužbam w templu a tež tu pschisłuschnosč, tam na rócžne šwjedjenje šobu šhodžicž. Dolho drje je tutemu dnjej s wješelom napsche-cziwo hladał. Nětko tu bē. A tak dha so jeho starschej a wón na tón daloki pucž, na pucž do Jerusalema po-dachu. To pak bē šbožowne pucžowanje! Šdžez jenož jeho wócžko padny, wschudžom štejachu psched jeho duchow-nymaj woczomaj wótzojo šandženyh czašow, so bychu k njemu rěčeli. Šady so měsche horu Karmel, hđžez bē šeliaš šwoju móž pošasał, přjedy njeho šbēhachu so

Moabske hory, nimo kotrychž běše Mojsaš swój lud do Kanaana wjedł. A tam sašo pokasowachu so Bethlehemske hórki. Jemu bě, jako by Davita na nich widzał, so tam swoje přenje psalmy spěwa, a Ruth, so tam swoje kłoski sběra. Nětko běchu na wolijowej horje, a Jerusalema ležesche we wschej swojej tehdomniškej krašnosći t jich nohomaj. Hacz je Jusuš tehdy hižom wjedzał, so budža w tutym měsće srudženo a so budže tam czerpicž. Hacz je wjedzał, so budže w tej malej, s boka ležazej sahrodže so krawany pót poczicž a so budže na tej malej bliskej hórzy na kščižu wišacž? Se-li so je to wjedzał, dha je tež wjedzał, so jeho runje s tuteje wolijoweje hory jeho pucž na pošledku do njebeš pomjedže.

○ Jak požohnowany je tola hišče dženša kóždy kemschazy pucž, runjež cze do žancho Jerusalema niewjedł, ale jenož do maleje zyrkwicžki! Na nim kšychišch tešamšne swony, kiž su hižom psched lětstotkami twojich kerbich pobožnych wótzow strowile, ty džesch nimo tych kamšnych plódných hórkow, kiž su na twojich wótzow hladale, hdyž su woni wješeli abo tež na kmjercž srudni do swojeho Božeho doma schli, abo hdyž su, nawjedowani wot Božej marty, po swojej pošlednjej drošy czahnyli. A hlaj, twoje myšle su pola nich w njebešach a pola Boha, a hdyž so s nimi sašo na semju wrócizsch, ky pošlyny, wofschewjeny a wowlóženy. ○ so czynli šebi ludžo tola sašo bóle swoje kemschaze pucže wazicž! Kemschaze ščežki — to je stare, wot wótzow namreće pravo — so wot nitoho sahnacž nješmedža. Ale šcho pomhaju najrejšche kemschaze ščežki, hdyž so šlót na nich paše a ludžo je njewužiwaju!

II. Tak dha bě Jusuš w Jerusaleme. Bě tam wjele widžecž. Horlach na Zionje stejšche hišče Davitomny hród. Nětko tam romšy móžni bydlachu. Na hašach mjerwjesche so s ludžimi, kotsiž běchu so se wschěch kónzow semje na swjedžen šeschli. Šcho njemóžesche tu kóždy noweho s dalokeho swěta nashonicž! Tola Jusuša to wscho njesajimowasche. Do templu jeho wscho czechjesche. Tam běchu wokolo najšwjeczišeho a šwjateho pschitwarki, w kotrychž pišmawuczeni Boži sakoň wuczachu a wuložowachu. Hižom bě tón Anješ pola nich. Na nich pošluchasche, jich so praschesche a woni so jeho rosomej a jeho wotmolwjentam dodžiwacž njemóžachu. A hlaj, kaž so nahle sablysta a šwětky blyst nóžnu czmu pschetrejnje, tak šta so s tym Anješom w templu něšcho, na cžož drje šebi předy myšlil njebe. Tu pschindže t temu pošnacžu, so je Boži Ššyn šam. Njewěštaj wój, so ja bycz mam w tym, šchož mojejo Wótza je? to bě to, šchož wón šwojimaj jeho pytažymaj šarschimaj wotmolwi.

Čžaš, kiž džecžo na wufnjenje w šchuli nałoži, je derje nałoženy a pschinješke rjane plódy; čžaš, kiž wone na džělo w šwojim powołanju pschetrejša, hdyž wschě mlode mozy napina a hdyž semju s potom swojeho woblicža křepi, je tež derje nałoženy. To ničto njeprěje. Ale šcho je s tym čžašom, kiž je wone w Božim domje? Tu tola ruka ničto njedžela, tu njenawufnje ničto sa powołanje. Tež drje wscho njedorošymy, šchož se rta duchowneho kšychi abo šchož se šwojich spěwarškich spěwa. Nieby tón čžaš druhdže lepje nałožicž mohle? Wščo tež bliske abo daloke hory jemu kiwaju, so by nježelu s nich na kraj hladalo a so czerstweho lěšneho dymanja nakřěbalo, wschako jo města wabja, so by tam wohladalo, šcho je

čłowšta mudrosčž wscho dołonjala! A tola, njeměcže pschewntk w Božim domje sa něšcho šnadne! Tu šacžewaju a wuwiwaju a srawja nješmjertne dusche sa njebeš. Je něčto swój Boži dom šwěru wopytował a je jeho žiwjenje na kónz dóšchlo a padaju jemu wschě jeho semške kubla, jene po druhim, s rukow a njerodži jeho wutroba wo ničto sachodne wjazy, hlaj, dha budže jeho duscha srała, a kaž žnježy s wješelom srale kłosy šyfu a je do brožnje khowaju, kaž ponješku potom jeho duschu njebešy žnježy, Boži šwjeczi jandželjo, s wyštanjom do njebeškich brožnjow. Bě jeho pschewywanje w Božej šwjatnižy pošdarmo bylo?

III. Duž běchu te šwjedženške dny nimo. Zušobnižy s teho šameho města běchu šebi džě wotrěczeli, hdyž bychu so psched měsčezanskimy wrotami hromadžili, so bychu wot tam domoj pucžowali. Šdyž bychu někotři hromadže byli, bychu woteschli, czi jeni rano sahe, czi drušy trochu pošdžišcho. Wječor bychu w bližškej hospodže potom wschitzy s teho šameho města hromadže byli a hromadže bychu potom dale czahnyli. Duž tež na poštanym ranju Jusušowej šarschej wot měsčezanskich wrotow wotpucžujetaj, runjež jeju šyn hišče pschi nimaj njebe. Wječor, to wjedžeschtaj, jeho w bližškej hospodže nadeždžeschtaj. Ale wječor tam wón njebe. Duž so štarosčizmaj a se štyšnei bolosčju do města wróciztaj. Tam jeho pwtataj, doniž jeho w templu njenamafataj.

○ šbožownaj šarschej, kiž swoje džecžo w templu, to je, pschi Bošy, wěštaj! Šdyž swoje džecžo mješ bohathni nimasch, abo mješ strowymy, abo mješ czechšenymy, abo mudrymi, haj ani wjazy mješ žiwymy, poddaj so do teho, jeno so jo pschi Bošy wěšch. Potom móžesch wyšfacž, hižom tu; a budžesch hišče bóle wyšfacž móž tam w šbožnych njebešach!

Na to czechnichu wschitzy tjo domoj. A Jusuš pschi ndže je šwojimaj šarschimaj do Nazareta a bě jimaj poddany. Wón, Bóh šam, šhibuje so pod čłowškej šarscheju wolu, a jeho Wótž jemu to mytuje. Čžitanym tola wo nim: A wón pschiběrasche kaž na lětach tak tež na mudrosčži a na hnadže pola Boha a čłowjekow.

Duž, lube džeczi, džicze a budžecze poddane šarschim a knježim, Božemu šlowu a wschěm dobrym šchescžijanskim waschnyam, a Bóh šam budže wam to mytowacž. Šaž so mlode šchotomy šelenja a čłowškej woczi šwješelujaj, tak budžecze potom wy rosčž a pschiběracž tym šwojim t radošči, a hdyž tu wy wjazy njebudžecze a ludžo budža wo waš rěczecž a na waš špominacž, dha budže jim, jako bychu do šeleneje šwětkoweje šahrody hladali.

Šladajmy na Jusuša!

J. Kř. w H.

W cžěmnyj dole.

W šalu mulkeho woješkeho lazareta w Barlinje jedyn korporolaj abo džekatnik na šuchocžinu bješnadžijnje khorj ležesche. Šako woješki duchowny t jeho kóžu pschindže, wón džesch: „Šchož chžecze mi wy prajicž, knješ předarjo, to hižom dołho wěm. Ša šym s Königsberga, města „čžistych šmyškow“, a šym šanta študował.“

„Nó“, woješki šaraj rjekny, „dha móžemoj tež wo šantu hromadže rěczecž; jeli je wam to prawje. Šcho dha šče wot šanta čžitali.“

„Škritiku čžistych šmyškow.“ Ššyn hacž do primy pschischol, potom wustupich a do wošakow džěch.“

Wón běšche kšětro doma w šwojim šarym mudrostniku. Duchowny so jeho potom woprašča: „Ščež tež šantomu knihu »Škritika praktiškich šmyškow« čžitali?“

„Ně, to njejšym! Ze Kant tež tajtu spišal?“

„Wěšo, a to je jara pomučžaze, sčtož w njej steji. Chzu wam jeno jenu hadu prajicž, kotraž je mi tač w pomjatu wostala: »Róždy cžlowjek cžin tač, kaž šebi pscheje, so bychu wschitžy cžlowjekojo cžinili!« Nětko ras prajcže, luby młody pscheczelo, móžecže wy rjež, so scže to pschezo w šwojim žiwjenju cžinili? Wy džě wjazy daloko k wěcžnosći nimacže, a w tajšim padže šebi cžlowjek žanžy illuſiwu njecžini, njeje to wěčno?“

Wón se šwojimaj horjazymaj woczomaj fararjej kšutnje do woblicža hladasche a potom šnapscheczimi: „Ně, to ja njejšym cžinik.“

„To je šrudnje“, farar džěsche, „dha wy we tamnym šwěcže šwojeho pscheczela Kanta njenadeńdžecže, tón je š najmjenšcha kručže po dobrych pocžinkach žiwy byč.“ Duchowny šhoremu ruku posticži a džěsche.

Ša někotre dny wón šažo do lazareta pschińdže. Wón drje jeho postrowi, ale nimo jeho kóža k druhemu šhoremu džěsche. „Njepšchińdžecže wy te mui?“ šo wón woprašcha.

„Ně“, ja wschał wam ničšo dale prajicž njemóžu. Wy džě hižom wschitko wěcže.“

„Ach, — pójče tola! Ša wot teho cžaka, so tu wy běšcže, njejšym špacž mohč. Ša šym šo se šwojimaj starschimaj roškorik a šo š tróžkanjom jimaj žyle wozušobnik, a nětko dyrbju wumrjecž.“

„Štaj dha waschej starschej hišcže žiwaj?“

„Moja macž je hišcže žiwa, ale ja dołho wjazy pišal njejšym.“

„Nó, je-li wam prawje, chzu macžeri pišacž a jej prajicž, so ju wy wo woadcže prošecže.“

„Šaj, cžinče to!“ wón š wutnym hłobom rjekny.

Šnydom farar tu pódla šhorokóža tón list pišasche. Šotom wón se šhoremu džěsche: „Luby młody pscheczelo — ja šym wasche dla kusč w Kantu cžitač, a pschi tym na jene šłowo trječich, kotrež wy šnano šwojemu pscheczelej Kantej wěricže. Dyrbju je wam prajicž?“

„Šaj, prošču!“

„Kant ras rjekny: »W tych tyžozach knihow, kotrež šym w žiwjenju cžitač, mje žane šłowo tač trošchtowalo njeje, kaž to psalmške šłowo: »Šdyž ja runje šhodžu w cžěmnyh dole, njeboju šo žaneho nješboža; pschetož ty šy pschi mni, twój prut a kij trošchtujetaj mje!« Ša myšlu, wy scže nětko tež w cžěmnyh dole; šnano tež waš tole šłowo trošchtuje.“

„Šaj, to je pač tež rjane; š wotkal to šłowo je?“

„Nó, ja chzu jo wam ras žyle wučžitač.“ Farar cžitasche jemu 23. psalm.

„To je rjane; nochžecže mi tu knihu wostajicž?“

„Wěšo, lubjerady.“ Duchowny jemu hišcže někotre šłowa prajesche a jeho dušchu temu šnjesej porucži.

Šti dny pošdžišcho cžěrpjazy wumrje. Wothladowaza šotra pač pomjedasche, so wón testament wjazy š rukow pokóžik njeje, ale je wjele w nim cžitač a potom cžishe wušnyč. F.

Šnješbožik.

Šedyn wěrjazy šchescžijan, kiž bě š pschetupžom w Barmenje, mějesche w oktobru 1903 w bliškosći italskeho města Benediga wulke nješbože. Wón chžysche w cžěmnosći hišcže jedyn cžah, hižom wotjědžazny, wužicž, šmyli pač, na njón škocžiwšchi, š ruku wšne pschimadło, padže pod koleša a wosta ležo; prawa ruka jeno hišcže w kručach na cžěle wišasche, prawa noha běšche wjazy kručž šlamana, jejne delnje šhibadło rošmjecžene, hłowa a šhribjet šranjenej. Šajkeho jeho namačachu. Wón bě pschi wědomnju, jačo

jeho do šastanišcžoweho twarjenja nješechu. Š tymi njemnohimi italskimi šłowami, kotrež móžesche rěcžecž, wón šesufa, šwojeho šnjese, šhwalesche. Wón njebojesche šo žaneho nješboža; šnjesowy prut a kij jeho trošchtowaschaj. Šnydom jeho do Benediga do šhorownje dowjesechu, hdžež operirowazny lékař dospołne wotemšacže praweje ruki bjese wscheho šomžjenja pschedemša. Šórsy po tym jeho mandželška š Němžow k njemu pschińdže; ta list wo wobšecnosći šwojeho wboheho muža domoj pišasche. Duž šhorn šwoje přenje šłowa, kotrež wón po šhubjenju praweje ruki se šwojej lěwizu pišasche, žoninemu listej podštaji. A tač te rěčachu? „Džakujcže šo kóždy cžaka ša wscho Bohu a temu Wótžu w mjenje našcheho šnjese šesom šhryšta“ (Šef. 5, 20). Šako bu potom móžno, cžěžšofranjeneho do Němžow wrócžo dowjesč, wón se šwojimi pscheczelemi, kóšič běchu po njeho pschišchi, hišcže w šhorowni šhwalbny šhěrlišch špěwasche, přjedn hacž jeho na dwórnišcže wjesechu.

Ša šemi je wjele njemuprajneho šubjenštwu, šorja, cžěmnych pučžow šichža, ale žana cžěmnosć tyšchnosće njeje, kotraž šo nješwětli a njemujasnja, tač rucže hacž mjeno šesuf do wutrobny šwěcži a šo Boža lubosč š wěru šapschimnje. Šacž šo wo wudowu jedna, kotraž pschi šaschěžu šwojeho muža š cžrjódku džěcžimi do cžěmneho pschichoda hlado, hacž šchědžiwaj šarschej šwojeho nadžijepołneho šyna w młodoštnych létach bėdnjecž widžitaj, hacž šo šwěrnny muž pschiškodžeržny š bšotom haniby wobmjetuje — kóžda cžěmnota šorja, šoloscže, štarosčow, šrudobny šo šwětli, tač šórsy hacž pruhi Božeje lubosče do njeje padaju. šesuf je prajik: „Ša šym šwětko šwěta“ — hdžež wón šastupja, tam šo wschitka cžěmnosć jašni. Wón, kiž je tač wjele šhšlow wušušchik, wón šam, kiž šhšly licži a wě, cžehodla šo pšakaju, šamóže naš woprawdže trošchtowacž, šojicž, wumóžecž.

Boža lubosč džiwa na wumóženje twojeje dušche, twojeho wěcžneho šboža. Wón chže, so by ty k wědomnju šwojeje winty pschišchol a ruzy po hnadže wuššestriječ. Šy dyrbišch w cžěmnyh dole šmjertnych mrošow šesufowu pschitomnosć špóšnacž a wušnyč. psches wěru prajicž: „Ša njeboju šo žaneho nješboža; pschetož Šy šy pschi mni!“ F.

Sšerbaj

abo

Ščtož šypašch, to mjelješch.

Šomjedančško ša Ššerbow

wot

dra. Ššula.

(Šotracžowanje a škóncženje.)

10. štam.

„Šawyššajcže, poššakajcže,
Wješecže šo rjanej' młodošcže!“

Šokdra lěta pošdžišcho ššerbški študenta do Ššerbow pscheczelej list tehole wobpschijecža pšška:

„Luby pscheczelo!

Šot teho cžaka, hdžež buch do Šipšžanskich študentow šapškanj, je šo hižom šokdra lěta pominyčo. Ššchi šapocžatku šwojeho tudžbycža šo pschē študentami nimale bojach a najšole šam ša šo šhodžach; ja bēch pscheczēl tych wasch-njom, kotrež bēch domach a w Ššonšchinje widžak a nawušnyč, a wscheho mi žuseho šo ššalowacž. Šle to jenož někotre měšazny trajesche. Šižom š kóžny přenjeho poššeta duch žiwjenja do mnje šajě, ja šo š druhimi študentami towaršchicž pocžach a špóšnach, so

je tajke towarstwo derjeczinjaze a mužitne. Sdyž pať i nimi wšchědnje wobkhadžach, dha pomaklu a i džela mi njewědomnje to a druge wot swojich starich waschnjow wotpołożowach, — a hlaj, po dołčončonym pollěcže běch žyle hinajšchi cžlowjek. Nětko počach brodaty khodžicž, kupich šebi kuschi schóraty roper a dołhe šwětle schórnje i wotrohami, schčerkach po hařach a hladach do schěrokeho šwěta kaž studenta. Mi šo druhdy tak wutroba šmėje-šche, hdyž pomyšlicž, tak jara běch šo pscheměnik. Ššchi wšchitkim tym pať na wufnjenje nješapomnich: ja i jeneho džela šwěru w šwojim powołanju džělach, i drugeho džela pať šwět pšsnawach, dofelž běch pschěšwědcženy, šo je tež to pschisłuschnosčž studentšich lět. A ša tym šo tež dženska hišcže džeržu; pschetož studenta dyrbi wufnyčž a rošomnje pšsnawacž w kóždym nastupanju: jenož tak móže hōdny do wufonjowaweho žiwjenja šastupicž a wužitkowacž. Ščto cži wučženosčž pomha, jeli šo šwět nješnajesch a i ludžimi wobkhadžecž njewěsch?

Študencži w Lipsku wjele placža, kóždy a kóžda jich rad widži, wšchudže šu witani. Nichtó jim jich šwobodu nješawidži, nješpschifrótschi a ša što nješjerje, runjež jich mlodoštno-wješela myšlicžka druhdy trochu daloko wjedže.

Nimale lěto šym duščne šnajomštwow ščžinič. Tehdy běšche mój pschecžel Wicžas hišcže w Lipsku. Šedny džěn běchmój Šutrizach pobnyłoj, hodžinu wot Lipska, a jako šo do měšta wrócžichmój, džěchmój hišcže kručž po wufhodžowančach abo hallejach, kotrež wokoło nutškowneho měšta wjedu. Namaj běšche prawje derje a wješele wokoło wutrobny, žortowachmój wšchelako a ščončnje šo do špěwanja dachmój, — wšchitko šerbški, to šo rošym. Mi šo šdache, kaž bššchtaj dwaj šnjesaj šhětro šedžblimje ša namaj ščłoj; a hlaj, jako běchmój tón špěw: »Što lět, kaž mi dženk je!« došpěwaloj, taj šnjesaj i namaj šupiščtaj a prajeschčtaj šerbški: »Dobry wjecžor, šerbščaj pacholaj.« Šotom šo do rěčow dachmy, a tak šo wosšewi, šo běšchtaj rodženaj Ššerbaj. Ššchekupžaj w Lipsku, i mjenom Šan a Šurij Prawda, bratraj. Šeju pschecželniwosčž běšche wulka, a pscheprošššchtaj naju na pschichodnu njedželu i wobjedu. Tak Lipsčžansžy pschekupžy je šnajomnyimi studentami husto cžinja.

Mój šebi dwójžy šasacž njedachmój, ale jako njedžela pschidžže, mój tež pschidžžechmój. Naju powitanje běšche wutrobne, a šnjes Šan Prawda pola naju wosča, šo rošrěčžuju. Šo šhwili buchmój do drugeje štwy wjedženaj, hdyž šo mlodnymaj žonomaj polkonichmój, na kotrejuž licžkach róže ščžejachu. Šo běšchtej mandželskej teju pschekupžow. Šnydom po namaj pať mlody šnjes i mlodej šnjenju šastupi, kotrež bu šnjes Dechošławški mjenowany, a w kotrymž naměšče Šolaka špšsnachmój. Njewěm, cžehodla, — ale mi běšche, kaž bych šo i tymi ludžimi hižom dawno šnač; najškerje na tym ležesch, šo běchmy wšchitžy Ššłowjenjo, pschecželjo še šarodawnych cžahow.

Wobjed a popołdnje tak pschecleža, šo lědy pytnychmój; namaj a — mi šo šda — nam wšchitkim běšche šo na najlěpje hromadže špodobako. Šako pať čžnychmój Prawdžicž dom wopuschčžicž, naju šnjes Dechošławški na pschichodnu njedželu i šebi pscheproššy, a šnjesaj Prawdaj namaj prajeschčtaj, šo mōžemój i nim pschikhadžecž tak husto hacž čžzemoj.

Šola Dechošławškich šo šašo wšchitžy nadenžžechmy, a tudy šo nam hodžiny runje tak rjenje a špěšchnje pominychu kaž tndženja.

Šot teho cžaha husto do wobeju šwōjbow khodžach a tam tež šłowjanškej studentow, Ščecha a Šolaka, pšsnach. My šmy tajke male Ššłowjanštwow w Lipsku, hdyž šo štajnje šerbšžy, pšlsžy, cžěšžy rěčži a špěwa a jena wošoba i luboščžu drugej pschiwišuju. Tak dołho hacž wo nich wěm, buch studentškim towarštwam šhětro nješwěrnny; mi šo w tymaj šwōjbowmaj wjele lěpje lubi dnyžli hdyž

dže druhdže, a šym tu i lohkej próžu cžěški a pšlski nawuknyč. Šy šebi myšlicž njemōžesch, tak dušchni, špodobni a pschijomni wšchitžy šu! Šnjesaj Prawdaj štaj šama šprawnosčž a dobrocžiwosčž, šnjenje Prawdžinej šama pschisłownosčž a lubošnosčž, šnjes Dechošławški je muž pětneho počžinanja a jara derjeměnjžy; šnjeni Dechošławška je štajnje wješela a ščacže kaž rynchla šornicžka. Šo šu cži tš mandželštwow, šajkež dyrbišch pyčacž! Mi šo šda, šo w nich pschěžo ščončžko šwěcži! Šrjeni Dechošławška ma šynka, kotrehož by je šwojeje lubošče najradšcho šjedla; i tym hraje a do džělujje kaž džiwja, tak šo šo cži wutroba šmėje! Šajlu pať šmėje to pacholatko rěčž, to njewěm; pschetož šarsčej i nim pšlski rěčžitaj, šnjeni Prawdžinej cžěški, a šnjesaj Prawdaj a ja šerbški. Šš rěčže špžy nawuknje!

Šež na wěru mojeju šnajomštwow čžy špomnicž. Dechošławščaj štaj katholicščaj, a Prawdžžy šu ewangelškeho wufnacža kaž ja. Prawdžineju nan je rodženy Ššłowak i Ššchta, kiž je i ewangelškim wufnacžom do Šrahi pschischoč, hdyž jako bohatty pschekupž bydli. Tuteje dwojeje wěry dla pať hišcže ženje žadyn roštorč mješ nami njenasta. Šo je kaž w Ššerbach, hdyž tež katholicžy a Ewangelšžy w najwjetškej pschěšjenosčži pschebnywaju, dofelž šu wšchitžy šerbšžy bratšja. Šan Prawda a ja — mój šmōj šwobodnišchich myšlow a nahladow dnyžli cži drusy, tak šo tež my Ewangelšžy jenaf njewěrimy; ale tež to našchemu pschecželštwow nješčłodži. A tak ma byčž; pschetož wěru nikomu pschisłacž njemōžesch, ale kóždy dyrbi po pschěšwědcženju šwojeje wutrobny hičž. Nječ je kóždy pschecžiwow druhemu luboščžiwny, a nječ kóždy šwojeho bližškeho po jeho žiwjenju a cžinjenju waži! Tak budže pschecželštwow mješ dobrými ludžimi, nječ šu wufnacža šajkehož čžzedža. Šón pať je na wopakim pučžu, kiž čže wšchitke myšle šnjenajčicž a tehodla šwojich bratrow pschěščeha; pschetož tak dołho hacž budžeja cžłowjekojjo na rošomje a w šacžuwanju wšchelazny, tak dołho tež jenaf myšlicž a wěricž nješamōža.

Šišcže nješčto mam cži pišacž, nad cžimž budžesch šo wješelicž. Šnjes Dechošławški je tudy njedawno šłowjanšku knihacžnju šačžil. Šnihatnjow drje je tu wjažy hacž doščž; ale žana tajka nješbēšche, hdyž mohł wšchitke abo tola najwjetšchi džěl šłowjanškich knihow namacž. Dechošławški je temu njedostatkej wotpomhač, a dofelž Lipsčžanske knihkupštwow do žykeho šwěta došaha, dha móža nětko duchowne plody i jeneho šłowjanškeho kraja lohko do drugeho khodžicž, a našch Lipsk, hdyž šu něhdy Ššerbjo bydlili, budže šastarač šłowjanškich potrebom. Ša šo wulžy wješelu, šo je měšto, kotrež našchi šerbšžy prjedownny natwarichu, tajku wažnosčž a ščawnosčž dobyło, a šo je nětko tež našchim šłowjanškim naležnosčžam špomōžne a wužitne. Dechošławški to šwojeho dobytko dla nječžini — wón ma wulke šamōženje; ale šłowjanška wutroba jeho i temu wabi. —

Šo rad wěrišch, šo šo mi w Lipsku špodoba; pschetož kóždemu studentej šo tu lubi; ale mi šo wjažy hacž špodoba: w towarštwowe Prawdžžy a Dechošławškich šym žiwny kaž w nješjekach. Šwjaški šłowjanškej křwě maja džiwnu mōž! Šuby pschecželjo! budž ty tež tak šbožowny kaž twōj

Šan Ššerbšław Šrabowški."

„Bombaj Bōb“ njeje jenož pola šajesow duchownych, ale je tež we wšchěch pschědawarnjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na ščtwórcžlěta placži wón 40 pj., jenotliwe cžiščla šo ša 4 pj. pschědawaju.

Sy-li spěwať,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželiske lopjeno. ↳

Wudawa šo kóždy šobotu w Šmolerjez Inhičičskejni w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedpřatu 40 pj. dostacž.

2. njedžela po tšjoch kralach.

Jan. 2, 1—11.

Mjes darami, kiž wo Lutherowym słowje t wšěd-
nemu khlěbej słušceju a maju šo wot naš pschezo šabo
wuprošnječ, namakaju šo tež dobri pscheczěljo.
Nichtó našchemu reformatorej porokowacž njebudže, šo šo
njeby dospołnje na stronu prawa a wěrnosće stajil, šo
njeby pscheczimo mnohim njewšcheczělam šamlutki kaž muž
wustupil. Ale pscheczelnosć bě jemu wyšoka, šwjate
kublo; a rad je w šwojim domje a pschi blidže pscheczelow
šhromadžowal a pscheczelnosć hajil we wobšěrnym
šwójbnyim žiwjenju.

Jeho najlěpschi pscheczěl je jemu pak kniha byla biblija,
a w bibliji Jesušowy wobras. Tehole wšchittich druhich
wulkich pschetrjehjaza wošoba, tehole wšchitko napscheczimny
pschewinjazy škuff je šo jemu šjewil. Šchtož šu něhdy
ludžo wokolo Jesuša nashonili, to je wón tež widžal:
šwojeho Šbóžnika krašnosć, kiž šwoju šwětlosć ša
Luthera ženje šhubila njeje.

Šchtož ludži wobkědžbuj, wě: Šswěrnj pscheczěl je
pschezo witany: Pschi wješełym šwjedženju kaž luby hósć,
w hodžinach podleženja a šawutlenja kaž witana podpjera,
w nusy a w šmjerczi kaž mudry radžicěl a dobry
towarš. Někotry mjes nami šo na to wustej, we
wješelej hodžinje druhemu dobry towarš byč; tajki pak
šo čezko do starosće a horja šobucžlowjelow namata.
Druhi je něžny a čučiwy dosć, na prawym městnje a
w prawym čašu wošchewjaze šlowo trošhta prajicž;
wón pak šo potom rad městnom šminje, hđžež kóžde

šlowo hluboku křutnosć a šwjedženstu dostojnosć nje-
dycha. Jesuš, naš pscheczěl, wšchitke čašy čłowšeho
žiwjenja šapschija. Wón prawe šlowa rjetny, wón činje-
šche, šchtož by kóždy činicz dyrbjal, wšchudžom a kóždeho
pscheczěl.

Kwaš w šana nam to w jašnych barbach pschěštaja.
Někotry je šamyleny šo wot tejele šawisny wotwobročil,
dokelž njeje namakal, šchtož pytašche. Šodarmo mjenujzy
pytamy ša Šbóžnikowym šlowom, š kotrymž by šo
w runej měrje na nawoženju a njewjestu wobročil.
Žane hrónczko š jeho rta šo njewušběhnje, kiž by
duchowny kaž škote šlowo mlodymaj mandželškimaj pschěd
woltarjom, šhromadny puč žohnujo, šobu dacž mohł.
To je wjele myšlow šbudžowalo. Nětajki wumjetž myšle-
šche, šo w Jesušowym duchu škuffuje, hđnž mandželškej
na kwapnym dnju muzicze šstupajo pschěš daloke čěrnjowe
polo wobraš. Tak šo to w našej šawisnje šrošmicž
nima. Čěrnje Jesuš na wulkim šwjedženškim dnju do
puča njekladže; wón wotštronja, šchtož mohł tyšchicž.

Wješele kwapny šmy přjedy měli. Dženka šu reje a
druha hara šakafane; t wješelemu žortej šo na tajkim
dnju nichto poškileny nješacžuma. Běla šuknja, přjedy
nošchena, šo jenož na jedny džeń še želazej čěrnej draštu
šaměnja: Psche wjele čězkeho ša nami leži a čěmnišchi
šda šo hiščeže pschichod wutworicž. Jesuš pak nješmē
w žanym čašu pobrachnječ. Bjes njeho štej wješełosć
a křutnosć šadwělowanje.

Kať nam to tola někotra hodžina čłowšeho žiwjenja
dopokáže. Škřutni křchěščizjenjo šu tola prawje wobkědžbo-
wali a prajili: Ša šemi škoro žane wješele njeje, pschi

lotrymž by měra w jědži a picžu była, bjes njehornych rěczow wo bližšim, bjes žortow a hanjenja wězow, kiž ſu nam najzuniſche. Haj ſawěſće, my dyrbymy ſo wſchitzy praſhecž, woſebje w pohladanju na naſchu mlodoſcž: dyrbja to ſwjedženſte hodžiny jich žiwjenja bycž? dyrbja ſo wot nich žiwicž, hdyž pucž poſdžicho pſches černje dže? Kaſ puſte a tħude ſu ſo wyſoſe cžaſy ſboža ſcžinite!

A hdyž bē ſwjedženſte blido wotkryte, wſchědny džen proſty napſhecžimo hladaſche. Młode mandželſke ſbože ſo rucze łamaſche. Wot naroda ł narodu wotbēraſche.

Alle to je tola jenož jena ſtrona kwaſneho woblicza. Jeſuſ Chryſtuſ je wot Kanaanſkeho kwaſa ſem pſchi wjele kwaſach jako towaſch a pſhecžel proſcheny byl. Hdžež ſtarocž wutrobu cžiſchcžeſche, a ſacžucže rudžeſche, wón wjedžiſche wutrobu ſwjelelicž. Hdžež je ſtarocžu do pſchichoda hladachu a cžemne mróczno widžachu, wón da dobru nadžiju a njeda ſahamibicž. A ſchtóž pod ſtarej winu cžerpjeſche, wón wutrobu wot cžeže wuſwobodži, ſo móžeſche ſo modlicž: „Mny ſo cži, Jeſu, džaſujemy, ſo ſy naſch hóſcž byl.“

To ſu cžiche džiwy, kiž ſo wot ludži tež w cžichoſcži ſwjecza. Eſwět ſa džiwo hdy wo taikim ſwjedženju ſhoni, a te ſu tola najrjeſſche dny w cžłowſkim žiwjenju. Wodu do wina wobrocžicž, tón ſtutk mējeſche nēhdy ſwoju wažnoſcž a wulki wuſpěch.

Móžno, ſo by dženſa wſchitkón lud teho jako ſwojeho Ebožnika tħwalil, kiž by jemu kamjeſ do tħlěba, wodu do młofa, wóžnu do měra pſchewobrocžil. Wichitka cžeža paſ ſo ſ tym wotſtronila njeby. Mny njechamy přecž, ſo je naſch cžaſ cžežki, cžaſ cžerpjenja, wjele ſylſow; ale to ſu ſylſy luda, kiž wē, ſo maju ſo wopory pſchinjeſcž.

Dženſa dyrbi kóžde blido we wótzny m kraju wo teje pſchiſluſchnoſcži ſwědcžicž. To ſo ſamo roſhmi, ſo Jeſuſa kóždy kócz ł blidu proſhmy; njech je tež jědže a picža na blidže mało, wón cži je tola žohnuje, ſo móž ſ njeho cžehnjeſch.

Nēhdy ſo to ſa džiwo wobhladuje, ſchtóž dženſa w tyſaz domach pſhecžetpja. Sechzeſch ty nimo teho hicž? kaž wuczomnižy, kiž džiwo widžachu, wěrjachu, taſ tež ty wēr, by runje njewidžal. Pſchetož ſbožni ſu, kiž njewidža a tola wěrja. Hamjeſ.

K. we W.

Žiwjenje a ſbožnoſcž je jeno w Jeſuſu!

We žanym druhim ſbožnoſcž njei,
Tež žane druge mjeno
Njei w ſwěcže date cžłowjeſej,
Nam pomha Jeſuſ jeno;
Haj wón, naſch Ebožnik jenicžki,
Se pucž a wóžer ł ſbožnoſcži,
Hdžež měra palmy wēja.

Naſch doth dže Jeſuſ ſapłacži
A wukupi naſ ſ hele,
Hdyž na tħižju ſmjercž pſhecžetpi
A wuſta martry wjele;
Wón wumó naſ ſe ſwojei krowju
A woblecže naſ ſ prawdoſcžu,
E tym wujedna naſ ſ Bohom.

Wón Jeſuſ jeno njerěka,
Wón je, ſchtóž mjeno praji;
Wſchaſ pomoz, troſcht wón ſa naſ ma,
Hdyž hrěcha móž naſ daji.

Haj, ſtutk je ſ mjenom pſchesjene:
Wón pyta, ſchtóž je ſhubjene,
A duſche ſbožne cžini.

Njech mjeno Jeſuſ w duſchi mi
Duch Boži pſchekraſnjuje;
Eſwět to, ſchtóž wono ſnamjeni,
Wſchaſ ženje njeſacžuje.
Kaſ mohł tež roſom ſapſchijecž,
Echtóž bójſki blyſhcž ma roſſwětlecž?
Nē, ſa ſwět je to tajnoſcž.

Ach, njech ſo mjeno Jeſuſa
Kaž kłónzo we mni jaſni,
So w mozy jeho wuſnama
Mi wutroba ſo kraſni!
Dha haſnu hrěcha tyſchuoſcže
A Boži mēr mi w duſchi kče,
Haj, dha ſym ſ b ó ž n y! Hamjeſ.

F.

Jan abo Spěwaj a džełaj.

Bo w j e d a n c ž k o ſ a m ł o d y c h a ſ t a r y c h
wot
N. Kulmana.

1. ſt a w.

D ſmjercž, kaſ derje cžiniſch ty
temu nuſnemu, kiž je ſłaby
a ſtary, a kiž w ſtarocžach
teži, a ničžo lēpſcheho ſo na-
džecž a docžakacž nima!

Sirach 41, 3. 4.

„Mój ſhnto, podaj wſchaſ mi picž, mi je taſ jara ſtyſkno, a horzota cže mje ſaduſhycž.“

„Ach, macži, wy ſcže tola jara tħora, wy tola wumrjecž nje-
budžecže; njewumrjecže mi tola, ſchtó bych ja potom ſapocžal.“

„Mój ſhnto, Wóh luby ſnjeſ wſchē wēžy ſnaje, wón tež wē,
ſchtó je ſa tebe dobre; dowēr ſo jemu.“

„Ach, macži, luba macži, wostaſcže pſchi mni!“

„Mój ſhnto, cžeſch dha, ſo dyrbju hiſchcže dlēhe cžerpicž? ja
ſo wjekele, ſo ſmēje moje cžerpjenje ſforo kónž; ja póndu
ł Bohu.“

„Ach, macži, hdže dyrbju ja hicž a wostačž?“

„Mój ſhnto, budž ſtroſchtny, Wóh tebe prawy pucž powjedže.
Wostaſ dobrny a Wóh cže njewopuschcži. Ty ſmējeſch ſo potom
tež wjele lēpje hač nētł. Nētł dyrbiſch ſo ſa mnje ſobu ſtaracž;
hdyž paſ tu ja wjazy njebudu, dha budže twoja ſtarocž wjele
mjeſſcha.“

„Ach, moja macži, ja wam rady wſchitko ł woli cžinju, wo-
ſtaſcže jeno pſchi mni.“ —

Taſle roſrēcžowalſche ſo tħuda wudowa je ſwojim jenicžkim
ſhnom, ležo na tħorołožu. Rħudoba bē w žykej ſtwicžy widžecž:
pſchi poſcženje bē na ſemi kłoma roſeſłana, a na njei ležeſche ta
tħora žona ſ nēkotrmy lapami wóžeta, pſchi njei klecžeſche jeiny

jeniczkí hyn státnywsáji ruzny, póbla stejesche karanczkí i wodu; w druhim kucze stejesche stare, wot czerwjow nazrane blido, a na nim ležachu nělotre krusčki kucheho khlěba, kaž proscherjam dawaja; wokoło kachlow bě lawka, na kotrejž nělotre prósbne hornčiki a schliczkí stejachu; hewak njebě w zykaj stwě nicžo wjazny widžecz hacž klobuť, kiž bě jara huřto pátany a i niczemi sacžahowany a tola hiščezje džerawy, tón wiřasche na scženje a spody njeho starý měščk wot kuroweho pátata. Šyma runje w tej stwiczžy njebě, dokeľž bě nalětni cžas, a wščitko wjekelesche šo wonlach. Krumarjo pařechu škót, žony a holžy plějachu len, druge dořadžowachu bérny (kulki); mužšy worachu ke kakej a žóniše řadžachu pschěřadu na šworanu rolu, tamni wobřywachu kónžy i konopejmi a nařywachu do wložow hejduščki a wowřa; drusy wobkopowachu kulki, a mějachu wščitžy tať počnej ruzny džekacz. — Šchlowrončiki spěwachu wysche tych pilnych džekaczerjow Bohu džak, kibizy slětowachu a woľachu jedyn na drugeho, a bacžony řahachu po kulach i doľhimi nohami; tu a tam wuřkoczi sajaz i kćka a bęžesche spěchnje psche wšchě hona, a šchtož jeho wuhlada, wosta proscze stejjo, sa nim hladajo a woľajo: „Sajaz! Sajaz!“ — a krumarjo męřjachu šo na njeho i křudžičezjom, jako chžyli jeho řelicz, sa nim woľajo: „Šanko, njeběž tam, přjedy tebje šo pali!“ — a řmęřjachu šo cžim bóle, cžim spěchniščo sajaz nařtřženy do huřčiny cžekasche. Tať šo wščitko wjekelesche a řadowasche w nalětnym cžasju a wuřiwasche rjanosčezje žiwjenja. Ale sa tu řhoru wudowu bě wšchitke wjekele wotemřeto, wona ležesche na řwojim hubjenym borle i Bohu řduřujjo wo wumóženje. Žusa bě wo wřny, niščto njewjedžesche, i wotkal je, hđže chze a šchto budže. Řhora bě psched nělotrymi lętami do wřny pschisčła se řwojim řynom, a wořada bě ju jako zusu řhoru žonu do pařtynje wřaka, hđžež hiščezje bęšche. Dotal bě šo, sa tym hacž pschi řwojej řhorowatosčzi móžesche, i džekom pola ludži žiwika a jim na polach pomhala hacž do řařđzeneje řymy, hđžež šo žyle lehny a wjazny njestawasche. Čži ludžička, kotrymž bě přjedy pomozna była, drje i nej pschilhadžowachu a šo sa nju starachu, ale po cžasju šo jim to wostudži, a tať dyrbjesche jeje řyn i tym rubjany męščkom po prořchenju řhodžicz. Řdžde ranje a wjecžor pať pschindže žóniřa i nej, pschinjeře řobu, šchtož bęchu řmilne wutrobny wo wřny dali, nawari jędž, pórřła jej jejne řožo, a woteńdže.

Wjele ludži męnja a řkorža, šo řu řhudži, hđnyž pohladnu na řwojich řuřbadow abo wjeřnych, kotřiz maju wjele polow a hole, wjele škotu a řamóženja, abo hđnyž řebi pomhřla na řnježich, kotřiz řu w řrařny mjeřelu žiwi bjes džekla, woni jim to řawidža, řu njespoľojni a psches to njedžakowni pscheczimo Bohu, dokeľž daru řazpja, kiž jim řamym Bóh wudžela, a sa tym hladaja a řadaja, šchtož jim Bóh po řwojej mudrej woli njeje dacž mohł. Tajžy hiščezje nejřu wopomnili, šchto to řekla: „Wulki dobytł pať je, šchtož bohobojasny je, a ma na tym dořcz, šchtož jemu Bóh da.“ — Mój řhudny pscheczelo, hđny by ty wopomnił a wjedžak, kajte řrudne žiwjenje huřto bohaczł wjedže, kať jeho wobczezene řwędomnje wřchł, kať jemu huřto dořcz najleřřcha jędž njeřklobži, a kať bjes řpanja řo wón žyliczkju nóz na řwojich řidžanych pořleschczach wije: Šdy by ty to widžak, ty řebi řawęřezje njeby jeho hubjeneho a řawjedneho bohastwa požadał, řo tež njeby i nim męnjał, hđny by wón cži řwoje žyke řamóženje sa tvojju řrutu řtrowosčž dacž chžyl, a ty dyrbjak jeho řhřipawosčž a njemęrne řwędomnje wřacz, a jemu dacž řwój cžichł męř we wutrobje a řwoje męrne řpanje na prořtej řkomje po dořonjany m dnju. — To řhudny cžlowjeł njeje, kiž je řtrowny a móže a chze džekacz, a hđny by tež dale niščto na řwęcze jeho njebyło; ale to je řhudny cžlowjeł, kiž nicžo nima a řhorosčezje dla řebi tež nicžo i džekom řařkuzicz njemóže, kiž dyrbi žyle řmilnosčezje a miřosčezje řwojich řobuczłowjełow hla-

bacž. — Řhudži a bohaczł dyrbja po Bóžej woli na řwęcze hromadže bydlicž, šo bychu řebi to druhdy hórke žiwjenje mjes řobu polóžili, tón řhudny psches řwuczenu džekawosčž, tón bohatty pať psches darniwosčž a pscheczelnu myřł, tať šo by řadny teho drugeho njesařpil, ale řo wřchitžy mjes řobu lubowali a řebi dobrotu cžinili, kóžny po řamóžnosčzi. Będa pať bohaczłam, hđnyž řo tajleje lubosčezje wostaja, řhudoby a potrebnosčezje na bliřřim řo dohładacz nočžedža, ale řmilnosčž wopořasacz a polóženje pschinjeřcz řwojim přam řawostaja.

Řajki bě to řrudny cžas sa tu řhudu wudowu wot řařđzeneje řymy hacž dotal, kať wobczezne bęchu jej te dnny, a kať doľhe te nožy! Hiščezje niřdy njebě jej jejna řhudoba tať hórka była, jako tutón křótki cžas, pschezo bęšche řebi wona wřchitku potrebnosčž řařkuzika a niřomu i niřim wobczezna njebyła, tež řwoju hubjenu řospodu řebi darmo njeřadała, ale ju wořadže řařkuzika; ale něřł jej to wjazny móžno njebě a tež niř, řo řama řežiwicz. To jej jara řle cžinjesche, řmilnych darow hładacz, a řwojeho řyna po prořchenju řkacz. Wona tehodla huřto řduřowasche, šo by Bóh chžyl, jeli by jeho wola była, jej jejne cžerpijenje pschikřótcžicz, a ju i teho hubjenřtwa i řebi wřacz. A kať řo jej řdasche, dha chžysche Bóh po jejnej prořtweje cžinicz, pschetož wona pschezo džęř wote dnja řkabhjesche.

Šedny džęř psched wjecžorom řawoła wona řwojeho řyna i řebi, kotryž řepřjeny pola blida ředžesche, a džesche i njemu: „Mój řynko, pój wřchak bliže ke mni, ja mam cži něščto prajicz.“

„Ach, moja maczi, wy tola wumřecz njebudžecz.“

„Budu, mój řynko, budu, ale ty njepřacz.“

„Ach, moja luba maczi!“

„Budž řmęřom, mój řynko, tebi řo derje pónđže, hđnyž tu ja wjazny njebudu. Pořkuchaj, mój řynko, hđnyž wumru a budža mje hřjebacz, dha njewostař potom dlęhe tudny, ale dži dale, dži dale i wjecžoru, hđžež řo řkónczko kóžny wjecžor řhowa.“

„Moja maczi, ja bych řadny tudny wostał, ja bych tam řhodžik, hđžež budža moju maczerku řařjebacz.“

„Mój řynko, tam ja njewostařu, hđžež mje řřhowacz budža, ale ja pónđu do njebyř i lubemu Bohu. Moje cžekto drje tudny wostanje a budže wotpočžowacz wote wřchjeje hubjenosčezje, próžy a řrudoby, ale moja duřcha pónđže do njebyř i Šbóžniřej; kať teho hubjeneho Łazarowu duřchu, tať budža tež moju duřchu jandželjo do njebyřkeho rajja pschewodžecz. — Šdyž budu řřhowana, potom pschindž i mojemu rowu, poľakř řo a wuřpęwaj nad nim nutřny Wótczę-nasch, ale potom njewostař dlęhe tudny, ale dži. — Nje-wostař dale tym ludžom i wobczeznosčzi, hłaj, woni maja něřł šo mnu wulku nuřu, tehodla dži ty potom dale, a hładaj, hđže budža cze dobřoczimi ludžo řjebacz mój, cžin jim dobrotu a budž pořkuschny, Bóh cze njewopuřchczł.“ — „Mój řynko“, řapoczja macž po malej řhwilžy řařo řeczecz, „ale njeńdž se řerbřkeho řraja ani se řerbřkeho luda, wón ma khlěba dořcz. Dyrbjak-li pschinicz, hđžež hinať řeczja, dha řo řařo wrócž, a wostař pschi řerbřkim ludu, wón je pobožny a džekawy. — Mřřli pschezo na Bóha, dha budže wón pschi tebi; njeczřin nicžo řleho, dha budže tebi Bóh pomhacz. Šřlyřchřch, mój řynko?“

„Šaj, moczi, ale njebudže dha wam řařo řępje?“

„Ře, mój řynko, ja řebi tež njczadam, dlęhe tudny wostacz, ja rad wumru, wřchak węř, šo budžesch mje pořkuchacz, ty řy mje pschezo pořkuchak. — Ša drje cze jara řhudneho tudny wostaju, ale ty řy bohatty dořcz, hđnyž řo Bóha bojřch a prawje cžinřch. — A něřko, mój řynko, dži řnjeřej duchownemu, prořch jeho, šo by ke mni pschischoł, praj jemu, šo chžu rad psched řmęřczu i nim porczecz. Dži, mój řynko, dži a njepřacz. Bóh tón řnjeř je tebi sa tвое řřlyř a lubosčž ke mni wjele řboža nahřomadžik.“

A Sant džěšche cžinicž, kaž bě jemu macž prajika, a pschindže s knjesom duchownym, s kotrymž macž potom dołho rěčěšche, ale San njebě pódla, teho bě macž dale póbłata, wona njechafche, so by wón blyšchal, sčto wona s knjesom duchownym rěči. —

Nalětny cžaf se swojimi rjanoscžemi bě so pominył, lětny cžaf se swojej tuhu bě tež hižom saschoł, nashmny cžaf se swojimi rjanymi darami bě nastal. Ludžo džěłachu sažo na polach, ale s druhimi sacžucžemi a s drugej wjekełoscžu, woni bjerjechu mřdu swojeho pilneho džěła, khowachu Bože dary, kotrež bě jim Boža luboscž wobradžika, do swojich bróžnjow. Bóh tón Knjes bě bjes pohladanja na parschonu swojemu kłonzu kwěcžicž dał na pola dobrych a slych, wón bě descež a rožu kłak na wuřyw prawych a njeprawych, a bě žohnowal bjesbóžneho runje jako praweho, so by jemu swoju luboscž a schcžedriwoscž sjewił, so by so tónžamž dohladał a był psches Božu dobrocžiwoscž k pokucže wabjeny. D hdy by so bjesbóžny pschi domkhowanju Božich darow dopomnił, tak wjele njerjada wón na swoje polo pschi wuřywe je sobu wumjetał, psches njehorne kłowa, hidženje a hněw, a hdy by tutón wuřyw sobu sesthadžal a rostł, tak hubjene žně by wón mēcž dyrbjal w cžahu domkhowanja. Ale tak je Bóh kama luboscž, wón njesakhadža s nami po naschich hrěchach a njesapłacži nam po naschich kłoscžach, ale žohnuje a cžini dobrotu, so bychmy so k njemu wobrocžili, a so wostajili kłeho pucža, tak dołho hacž jeho hnadu mamy.

Cžafy so wotměnjeja, hodžiny wotbėhaja, dny a měřazy sańdu, cžaf khowata, kaž by precž lečžil, a my husto njeřhonimy, hdže je wostał, a tak spěšnje je nam cžeknył, a my sańdžemy s nim sobu, pschibližujemy so ke kónzej a stejimy njenadžuzny pschi swojim rowje, wscho sańdžene je nam jako kón. Ale temu kłabemu a nufnemu njeřhwata cžaf rucže došč, temu khowemu a kž w staroscžach tcži, njeskhadža wón spěšnje došč, cžile cžakaja požadliwje na sakhadženje kłonza, a so wjekeła, so so jich wumóženje pschibližuje, woni wopušcžza rad tutón kwět, kž bě jim tak hórki, pschetož woni nicžo na nim nimaja, sčtož by jich k njemu wjasalo a cžahnyło, a maja-li sčto lube na nim, to so porucžili s wěrnej wutrobu lubemu Bohu. Tak nascha khowa wudowa Maria, wona ležěšche a cžakajche na wumóženje hacž do nashmy, te dny bėchu jej jara dołhe byke, ale hiščcže dlěšche te nozy, wona bě so nacžakala a nasdychowakala, hacž ju Bóh se wscheje nusy a se wscheho hubjenstwa wumó, a wona swój bėh tudy na semi dokonja, a sańdže k tamnej njebjeskej polnosčži a wjekełoscžži, kaž bě řebi žadala. —

(Pschichodnje dale.)

W symfimi cžafu.

(Dwaj zonettaj.)

Hdyž slyma tšchějka, gowri wıchori,
Esneh mjeczelojty s njebjeg pada, wěje,
Hdyž w nahich hařsach hrosny wětr drěje,
Dha spominam ja na cžaf nalětni.

Za w duchu widžu, tak so jeleni
Haj, kuka, saron, tak wscho rjenje kčěje,
Kak ptacžki spěwaju a kłoncžko hrěje,
Kak kžde stworjenčžko so wjekełi.

Esso potom prascham: Džeržišch, wutroba,
Ty twierdže nadžej, doměrjenje, wěru,
Hdyž so cže dótka jěra tyschnota?

Hdyž klyšow kłelich picž mařch s poknej měru,
Ma tehdy mozy twoja dowěra,
Tež troschtnje šhladowacž do pschichoda?

* * *

Sčto prascham so? Hlej, wbohu wutrobu
Tu husto kłasnje jima postroženje,
Hdyž njewjedra so bliža sa žiwjenje
A cžěke horjo budži trudobu.

So kšičž řy k žohnowanju dostał tu,
To spósnawaj a njespuščcž dowěrjenje!
Čži pschinjeke twój Šbóžnik wumóženje,
Kž džěšche do přjedy cžět cžernjomu.

D njesapomni ty wěcžne nalěcžo
Tam w Salemje, hdžež wšchšche kłincža psalmu
A rőze šbóžnosčže ktu rjenišcho.

So kłwaju tam njeřmjertnosčže palmy,
To wěč, dha po kšičžu a po horju
Čži junu šbóžne jutry skhadžej!

F.

Khěrłusche na swjate dny sa šjawnu a domjazu nutnosčž.

- Ma 2. njedželu po tšjoch kralach:** Sawodny khěrłusch 279. 564. Wěra 624, 10—12. Šłowny khěrłusch 466. Tekst Jan. 2, 1—11. Šo hamjenju 618, 3. 196, 2. Š dospěwanju 305, 4. 7. 607, 7. 8. 11.
- Ma 3. njedželu po tšjoch kralach:** Sawodny khěrłusch 195. 569. Wěra 855. Šłowny khěrłusch 228. Tekst Mat. 8, 5—13. Šo hamjenju 237, 9. Š dospěwanju 693.
- Ma 4. njedželu po tšjoch kralach:** Sawodny khěrłusch 46. 450 (po hłogu 108). Wěra 225, 4. Šłowny khěrłusch 711, 1—8. 851. Tekst Mat. 8, 23—27. Šo hamjenju 46, 12. 679, 8. Š dospěwanju 831 (s džiwanjom na kšězorowe narodniny).
- Ma njedželu Septuagesima:** Sawodny khěrłusch 260 (s džiwanjom na epistolu). Wěra 2, 5. Šłowny khěrłusch 424 (po hłogu 84). Tekst Mat. 20, 1—16. Šo hamjenju 147, 9. 503, 17. 643, 9. 709, 5. Š dospěwanju 192.
- Ma njedželu Sexagesima:** Sawodny khěrłusch 287 abo s džiwanjom na epistolu 643. 704. Wěra 11. Šłowny khěrłusch 692. Tekst Luk. 8, 4—15. Šo hamjenju 692, 6. Š dospěwanju 141, 8. 9. 178, 1. 2. 8.

„Bombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wschěch pschedawarňjach „Serb. Nowin“ na wřach a w Budyschinje dostacž. Ma sčtwórcž-lěta płacži wón 40 pj., jenotliwe cžiška so sa 4 pj. pschedawaju.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedleř.

Čišcěř a nakładnik: M. Smoleř.

Sy-li spēwať,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedzelske łopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščječni w Budyšchinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedpłatu 40 pj. dostacž.

3. njedzela po tšjoch kralach.

Mat. 8, 5—13.

(Hejtman w Kapernaumje, rjeka wěry.)

Prěnja myšl w nowym lěcže je: Bóh daj strowje a žohnowanje! Do džela a doma woczi a myšle džeja. Druha myšl dže na wojowanje a wótzny kraj: Božo, daj móz a bóršy měr w kraju! Kunje žadanje š kžěžorstwom a krajnymi wyschšchimi šwjafane nam nětkle blisko leži. Šsriedž přenjeho měžaza je dopomnjeńški džeń na postanjenje našeho kžěžorstwa a kónz měžaza šu narodniny našeho droheho lubowaneho, w Božej mozy a pobožnosćzi kžěžazeho kžěžora. Š wojakow nam w hejtmanje š Kapernauma šnamjo wulzy krašne napschecžiwmo stupi w šwjatym ščěnju. To je tón dobry muž ša šwojeho jichtneho wotrocžka Jesuša prošchazy, tón muž š krutej dowěru š temu kžěžej, tak šo šo Jesuš nad nim špodžiwa; š žyła wošebita wošoba, šo Jesuš šwojich židowskich ludži na tuteho jačo póhana pošawšchi přěduje, tak šapadnu wjele š tych powołanych šlawow Božeho kraleštwu do šuda, mješ tym šo š daloka štejaze ludny do Božej hnydy šupja.

Budž, kšchescžijano, na šwojim měštnje
něšchto žyłe, budž rjeka wěry!

Kajke rjane pohladanje do tamneho wojerškeho doma! Kať wyschšchi na khorosćzi šwojeho wotrocžka džěl bjerje! „Mój wotrocžł leži domach a ma wulku bolosć.“ Kaž by hejtman bolosć šobu čuť. Tajžy wyschšchi, džakowano Bohu, šu pšchezo byli a hišchje šu, njeh tež na tajkich

njepobrachuje, kotšiz šu šymni napschecžiwmo šwojim šlužazym a prošnym, wšchědnym wojakam. Čzi jich ša ničzo maja, mješ tym šo čzi prawi šłoto lubosćže we wutrobje a šłowach pošafujo jich šebi waža.

Š pola je wo tym wšchelake šlyšchecž. Wulka ličžba šnamjenjom je šnata, hđžež je wyschł š jemu podatymy wojakami wšcho džělil, wšchě čžerpjenja šobu nošyl, ša šwobalowanje jich ranow šo se wšchej šwědomliwosćžu štaral. Ššchěd krotkim tajki wojaka, kiž běšche pšchi nóznej patrolji šranjeny pšchěd njepšchecželom ležo wostal, še štrachom šam ša šwoje žiwjenje š wótneho njepšchecželškeho wohnja našad pšchinješe. Šačo běšche šam trječeny padnył, čzi jeho potom štoro š njemóžnym napinanjom čžěto lubo mēteho wodžerja se žačostneho granatowego ščělenja do šady pšchinješechu a w khlódnym parku pola jeneho hrodu škhowachu! Rjeka budž rěka niž jenož š njewšchědnej kšrobłosćžu a wotmachom štejo šo bēdžicž, ale tež š wurjadnej dobročiwosćžu lubosćž wopošafowacž. Šapocžmy š tym domach! Na wotrocžku a džowžy móžesh wopošafacž, kajki čžłowjeť ty šy, kať daloko š lubosćžu došbanješch. Štaraj šo š wutrobnym džělbracžom ša šlužazych. Twój kžěš a Šbožnik to niž mjenje čžinješche, kiž hejtmanej hnydom šwólnimy wotmolwi: „Ša čžzu pšchinčž a jeho wuštrawicž.“ Kajku rjanu mšdu tamny wyschšchi tať hnydom došta ša šwoju rjanu woporniwosćž ša šwojeho wotrocžka!

Alle něšchto hišchje wurjadnišche ta dowěra, š kotrejž tónle muž na tšho kžěša šhladuje, prajo: „Praj jeno šłowo, dha budže mój wotrocžł wuštrawjeny.“ Šašo mohł někotrehožtuli wyschšcheho mjenowacž, kiž w čžěžlich

hodzinach takle swoje zyle domerjenje do Bójskeje mozy a pomozny staji! Pohladajće na naschich vrėnich rjekow! Njeje Bóh tón Anjes jich zyła nadzija? Pšches modlitwy, tak je nasch Hindenburg prajicź dyrbjal, je wón dozpił, sčtož je hač dotal dozpił. Haj, nasch Hindenburg, wscho praji i lubosću a i czešowanjom, a na jeho słowo milijony swólniwje posłuchaja, kaž na słowo tamneho wyschšeho w Kapernaumje. Hdyž wón rjekny swojemu wotrocźkej: „Cziń to“, dha wón to czińjesche! Wot jeneho naschich wyschtow wontach běšche cziťacź, so běšche pšchi nėkajsim czežkim pšched-wjacźu w pobožnej wėstosći wojakam prajil: „Wg wschitzy sažo žimi pšchińdźecze.“ A tak je so tež stało! To jene praj šebi w tutym slym czařu: Kšchesczjano, budź rjeka wėry, budź, sčtož masch bycź, tež zyly, niz jen ž pol. Niz, so by nėtko wėscze šebi do prėdka prajicź mohł: Ja w-stanu strowy, mój wotrocźt, mój šyn tež sawėjće wotkhoru. Došć, so šyn w šwojim Anjesu troschtay a njebojasny! Czi, kotsiž šu w tym Anjesu tak žimi, šu tež w šwėcze najlėpschi a najtħmėnschi. Wo jonym padnjonym rėkajće: „Won běšche czihi šnuts-kownje wješey cźlowjek. Sčtož jeho tħrobkeho a šylneho czińjesche, bė jeho hłuboka wėra do Jesuša, kotrehož pšche wscho lubowasche. Tak je i šwojemu Anjesej a Šbóžnitej domoj schoł. Jenje dopomnjecze na njeho we wutrobje hašnyč njebudze.“ Lubi, sa wulki a czežki czař je tajkich wošebitych cźlowjekow trjeba, kotsiž šu nėšcto zyle a na swoje a šwojich bližichich šbože wicho, zyly wutrobu a dušchu, staja. Budź zyly tħarakter, zyly kšcheczjijan!

Šiřće ras na tamneho pohanškeho muža pohladniemy a mamy wuřnacź, kařu mōz a šylny wliw je mješ šwojimi wojakami a šlužobnikami mėl, hdyž šu jemu tak na słowo posłuchali. To njeběšche jenož komando, sčtož je tudy mėnjene. S jeho zyłeho waschnja mōz wukhadžesche, kaž cźopłota wot šłōnza. Dobre šłowa wot njeho wuńdžechu, niz nje-dobre. Sčto tola jich wjele ludzi, mješ wojakami kaž mješ druhim ludom, šwari, lestruje, klijel! Budź, mój luby, tola tež w tymle nastupanju po tamnym! a wjedź, so ja kōžde njewuzitne šłowo samolwjenje dacź dyrbimy, i ž šym rėcželi. Wėjće tež, praji nėchtō, ja kōžde bojasliwe, šapřejete, haj sa to, so nješkimy rėcželi, hdy budžichmy to dyrbjeli. Tu, mój bratiše, hroine šłowa padachu, tam wuřmėšćeske rėcže dla wėry do Boha a Božeho šłowa, ty šlykšesche lohke, njewšchitowane powjedanje, lestromanje: mōžesche potom šmėrom pšchipošłuchacź? Wojšche šo, šłowo napschecźimo rjez? Drusy šnano to woc ato vachu; to budžišche jich šnutskach posbėhnyło, Božu czešć pomyschilo, šnano tež rėcžaka pohuło, mjelcžecź abo do šo hieč. O, krařny tajki muž i wėry rėcžazy, tajka žona jako wuczomniza Anjesowa šo pšched druhimi wuřnamjaza! Kėlto ma pšched tobu do prėdka! Sčto tebi pobrachuje! Njemohł šnano tež to, sčtož wón, to, sčtož wona? Kšchesczjianske parschony šo trjebaja na šwėcze.

Bohužel, kaž wjele cźlowjekow na šemi, tak mało wošebitych a wėrynych! Wly mamy mješ kšchesczjijanami wjele tajkich, kotsiž nicžo nimaju, hač mjeno kšchesczjijanow. Šašlepjenje, hida, šłōšćiwosć je nėtko tajka wulka. Jene tych piřmow naschich pšchecźiwnikow wo wōjnje pšchemo drugeho wo tym šwėdčzi: Šrawi i kudej. Bóh hiřće na nich pšchińdže. Bohužel pať tež mješ nėmškim ludom sa tym šteja, hinajšchu nabožinu a wėru po wōjnje jemu dacź! Štara šo jim pšchescžėhnjena a šestarijena šda!

Bóh šwarnuj nař pšched tym! Kař tola Jesuř we wėcžnym šłowje Božim wo Abrahamje, Šsaaku a Šakubu rėcži a wot njebjeskeho kralestwa, to rėka, teho kralestwa, kiž je wot patriarchow šem šnate a se Šbóžnikom do polneje krařnosće pšchińdže. Pomhajće smuzicze sa nje šo bėdžicź! Njebudžće kaž šłoma a pluwly, kiž žaneho jadra a mozy wjazny w šebi nimaja! Wo tajkich placzi: Džeczi teho kralestwa budža won wuřtorwane. A pōhanjo budža w Anjesowym šwėtle tħodžicź a w jeho pšchitwarach pšchewmacź.

Ja nėtk widžu to, so mam wėricź wscho,
Wėricź, hdyž nje nicžo widžicź,
Hač šo runje mi dasch bėdžicź:
Hač tež wschellki prut šacžucź ma twój lud.

Šamjeń.

M. w M.

Budź Boža krařnosć we tebi, Ty domo šerbski kšchescz'janski!

— Jana 2, 11. —

Kaž tam we Šana šastarřku
Czi pšchaju Božu krařnosć wschu,
Ty domo šerbski kšchescz'janski,
Wudl Jesuř Šhryst šam we tebi
A šeho hnada, dobrota,
Mėr, lubosć, pomoz bjes šōnza.

Wón pošwjecź twoje wješele,
Cze wobarnuj, hdyž nusa dže,
Twój šwjaty kšchicź czi požohnuj,
Wscho dobre tebi wobradžuj,
Šo czmje budź jařne šwėtko šam,
Hdyž prošča: „Jesušo, pšchińdź i nam!“

To stań šo huřto kōždy džeń,
Pšches rařsche šerja, nōžny ščėn,
Pšchi kōžku twojoh' džėcžatka,
Hdyž i gratom won džesch do pola,
Hdyž i wobjedej šo pošhndjesh,
Hdyž nařhčeny postanjesch.

Hdyž wječor šwjatol špėwa šwón,
Še šahrodow dže rōžow wón,
Hdyž wuřhw nowy wuřhwasch,
A šłote šnopy wohladasch,
Hdyž šhjesch wuřhw pošledni
Do — kėřchowa se šylami.

A džeczi, młodych i Njemu wodź,
Do šeho doma i nimi tħodź,
Šom' šlužće pilnje džėłajo,
Pšcheprořće šeho špėwajo,
Haj, Jesuř budź wam A a O,
Š Nim špōcžnje šo, šo šłōnczi wscho!

Budź Boža krařnosć we tebi,
Ty domo šerbski kšchescz'janski.
Haj, krcže šerbski šawostań,
Dži, šaplacź wótzam šwėry dań,
Kaž Bóh Anjes šam czi pšchitasa
We tym, sčtož sčtwōrta kšnja ma.

Ach, wopomni, so se Šerbskežinu
 Šnadž šhubišch kwoju bibliju,
 A tak tež wěru, modlitwu
 Haj, čašne šbože, wěčnu msdu!
 O domo šerbski, wostań ty
 Šhtož i Boha a wot wótzow by!

Tak wostanješch tež kšesć'janški,
 We tebi Knjes šo pschekrašni,
 Tak budžješch žohnowanj šam
 A žohnowanje čłowjekam,
 Kaž Bethel, kaž Bethanija,
 Kaž Šafubowa studniczka.

Masch lud nětk trachnje bėdži šo
 A nješe krawne šwjate žło! —
 Stej pschecžimo njepschecželam
 Kaž nutštach tu! tak wonšach tam!
 Budž Boža krašnosć we tebi,
 Mój ludo šerbski kšesć'janški!

Jan Waštaš.

Jan

abo

Spěwaj a džělaš.

Š o w j e d a n ě ž ł o š a m ł o d y c h a š t a r y c h
 wot

K. Kulmana.

(Šotrəcəwanje.)

2. š t a w.

Šlaj, kaš pėtnje a lubošnje je
 to, hdyž bratšja w jenej
 myšli hromadže bydla.

Šsalm 133, 1.

Šurij Rošak w Špalach bė prawje dušchny čłowjek; bohaty na čašnych lublach runje won njebė, pschetož wón mēšesche šrėnju žiwnosć, něhdže i šfizycimi kórzami pola a łuki, a hole wjazn hacž poł tak wjele, a hiščeže něšcto kėřtow pschi rėžn. Wón wobdžěka tušamu i dwėmaj wołomaj, mēšesche na njej šchěsć krawow a něšcto drobneho štotu. Šwarjenja bėchu wschė žyke, a šchėhi nihdže rostorhane. Šo bė tajka žiwnosć, na kotrež mōže čłowjek se žonu a i džěcžimi jara derje žiwu byč, hdyž šebi džěkaja a to šwoje pėtnje hromadže džerža, a Šurij bė tež jara derje na njej žiwu. Wón bė šo do njeje woženik. Šeho pschichodny nan, štary Šodan, mēšesche dwė džowzn, Marju bė do wšy wudał a Šani domach dał, a ta bė šebi Šurja Rošaka wsaka. Šěpscheho hospodarja a pschichodneho šyna njebė štary Šodan šebi wubracž mohł, jeho džowka pał niž dušchnišcheho mandželskeho. Šjenjes Šurij žanuch njemēšesche, šhiba pjecžahšydomdžěšacž toleť, kotrež bė šebi jako wotročł wušbytkował; ale wón mēšesche, šchtož bė wjazn hacž wjele pjenjes winojte, wón mēšesche dobrn rošom, štrowe štawy a hotowosć i džěku, bė šlutniwy, čžitajšche radšcho w knihach, hacž šo by wječžor wokoło kašył. Šo wscho šo štaremu Šodanej lubjesche, a wón mēšesche: tajlich wotročłow nětk wjele wjazn njenamatašch, kaž Šurij je. Wotročžn maja nětk wjazn msdu, hacž šym ja mēł, a tola šebi lėdom hdy jedn něšcto nahromadži, hdyž je lėto pola nič wołoto, dha je jich msda najbėle tež wscha; ale Šurij, kiž žanu wyschschu msdu nima hacž drušy, je šebi ša wškom lėť pjecžahšydomdžěšacž toleť wušbytkował, to je dobre hospodarštwu a polajuje na wješchly pschichod: ja šebi

myšlu, tón njebudže twoju žiwnosć šapušćicž a hłėd na njej žiwicž. Šak myšlesche štary Šodan wo Šurju, a wón šo njebė nad nim molil. Šurij bė hiščeže dušchnišchi, hacž šebi štary Šodan wo nim myšlesche.

Niž dołhi čaš po kwašu je mjes mlodymi a štarymi bėřy šwada a pschekora, jednota a mēř šo šhubi, a Boži luby šhlėb macža šo husto i hėřkimi šyšami. Šlacž šhodži i nimi do łoža a kacže štawa i nimi i łoža. Šdžėž tak je, tam je šrudne žiwjenje. — Šola Šurja Rošaka tak njebė. Šón wostaji nanej hospodarštwu a njedrėšesche je jemu i rukow, hacž bė runje jeho, ale wón čžinjesch, kaž nan hospodarštwu wufaja, a bė jemu poddany, pschetož wón widžesch, šo nan i šchodže njeje, ale i wužitkej pomha. Šan pał, Šurjoweje čžichosće šwėdomny, woprašcha šo jeho husto: „Šurjo, kaš šebi ty myšlišch, hdy dha bychmoj tole šapocžakoj?“ A Šurij wotmolwi: „Šano, ja šebi myšlu, škerje a lėpie, pschetož špěšchosć njeschodži, a džěkawej ružn njepschidžetaj i hanibje.“

„Šrawje masch, mój šyno, tehodla čžemoj hižom lėřka, hdyž šmėjemoj wošyte, tu wudrienu džėru na łuzn šawošć a woprijedžecž. Ša brjoh čžemoj rokota našadžecž, hewał namaj woda pschego šako i lubu čžini; to hižom je nětko šecži ras, hacž ja pomnju, šo je šo woda runje tam na tym mēštnje wudobyka a džėrow do łuki nadřeka.“

„Derje dosć, nano, ale ja njewėm, hacž budže namaj to wjele pomhacž; a kėřki na łuku šadžecž, to šo mi nješda dobre. Šrawa pod kėřkami ženje dobra njenarosće.“

„Šchto dha ty myšlišch, kaš bychmoj to čžinikoj?“

„Ša rēcžka psches te łuki je jara njeruna, a ma wošebje na našchey łuzn jara wjele šchiwisnow a kolonow, hdyž šo woda šastaja a wjerčži, a tak pschego dale do łuki drėje. Šdy bychu našchi šušodžo šo i namaj šjednocžicž čžyli, šo bychmy tu rēcžku žyke pschepołożili a runu wuryli, šo njeby šo woda wjazn šastajaka, ale runu čžaru bėžaka, dha by było pomhane. Šschetož psches to by woda wjele rucžišcho wotbėžaka, šo njeby šastajaka, wjerčžaka a do łuki drėka, a my bychmy tež wjele kraja wjazn i łuzn dobyli, pschetož žyke rēcžne šchiwisny psches našchu łuku šu škoro ras dlėjšche hacž našcha łuka. Šdy by nětk rēcžka runje šchka, dha dobudžemy na hrjabu wjazn šyna, wotbudžemy wodu rucžišcho, a šminjemy šo tamneho kōžde lėto nušneho porjedženja brjohow.“

„Šo šo da škšchecž, mój šyno. Šle hdy wošmjesch pjeršchč i šawožowanju?“

„Ša daloko njeje. Wošrijedž našchey łuki macže hėřku, hdyž tež ničšo wot trawy njenarosće. Šale hėřka šo wotryje, a šo do tyh džėrow wosn; na to šryte mēštno šo džecžela našhje a namjeta šo škomjow i brōžnje a se šynoweje lubje, a tak dostanjemy šako rjanu kruč łuki. Šjedyrbjaka-li wotryta hėřka do tyh džėrow došahacž, da hjerjemoj i wumjenškich polow, i tyh pėštojnych kōžow, tam šo žana šchłoda polu nješćini, daloko drje šmėjemoj woschč, ale hdyž budže wscho dofonjane, dha budže dušchnje, a budže šo jara derje danicž. Šchto to wschitko rjenje by, ale hacž budža našchi šušodžo čžyč? Šlamaj šamymaj to wjele njepomha, hdyž woni šwoju šchiwu rēcžku wobłhowaja.“

„Ša šo nadžijam, šo budža čžyč. Ššlawošch nima wjazn łuki hacž tule jenicžku, a hdyž budže škšchecž, kaš mohł šebi wjazn a lėpschu łuku ščžinicž, budže to rad čžinicž; tehurunja tež Šank, Šobran a Šicžas njemėjetaj wjele džěka na šwojej, tam rēcžka tak šhėtro runje bėži, wonaj jeno trjebataj někotre kėřki wškopacž a brjoh šrunacž, dha je ščžinjene. Šyrbjak-li šchij do teho njesholicž? Šón ma šhėtro mjele džěka na šwojej, a tež šowal šmėje wjele rycž a šawožowacž. Ššylora a Šrysna — tymaj woda na polach šchodži, hdyž šo tak dołho wije a wjerčži, taj

bychta j u rad wotbyłoj. Žičal a Korczmar budzetaj mi t lubo-
sczi do teho swolicz, hacz mataj runje druhdze seleneho doscz; a
Szejbuschka, twój swat, ho njebudze dacz t dobremu nufowacz. A
tał, hebi ja myhlu, budzemj tón skutt wuwjescz móz.“

Stary Godan rěczesche nětk t burami dla wurumanja rěczki
psches jich łuti, dopolasa jim, fał wjele by łóždy t teho wužitka
měł, hdy by woda psches łuti runje bježaka, a fał potom njeby,
hdyž chzedža hyna wokolo Jana huz, husto na łufach woda stejaka,
a jim prjedy hyczenja trawu womasaka. To ho jim lubjesche, a
někotsi hnydom do teho swolichu, drusy pał chyzchu hebi tu wěz
pschemyblicz a wobhladacz, pschetož to bě jim něšto zyle nowe,
myblachu hebi tež, so drje ho tola njechodži. A na njeđelstym
popołdnju džeču wschitzu won, tež drusy, kotřiz tam łuti njemě-
jachu, wobhladowachu hebi je a rěczachu to a wono. Wužitk, kiž
t teho smēja, wschitzu derje póstnachu, ale džěta, kiž tón a tamny
t tym smėje, ho khetro stróžichu. Sako pał jim Godan pokasa, so
móža na to waschnje te huche hórki t łufow wotbycz, hdyž je
t sawožowanju džerow bjeru, fał psches to wjele dobreje łuti na-
dobudu, dha wschitzu wobsamknachu, tule wěz sapoczecz a dokonjecz,
a hebi pschi tym shromadnym džěle jedyn druhemu pomhacz.

Łuti hu burowe najwožebnische wobkedžeństwo. Tule wěr-
noscz shonichu Spalowszy burja, pschetož žadny mjes nimi njebě,
kiž njepósna, fał wulki wužitk jemu t tehole porjedzenja nasto.
S tych poniženych hórkow, hdyž prjedy nicžo nagnkli njeběchu,
hyczechu nětk rjanu trawu, a w tych sawoženyh dołach mējachu
pschi hyczenju hrjaby ležo, so je lědom rosbichu. „Hdy by na
zpkaj łuzh tajka trawa stejaka, dha njetrjebali w hynje žanu kłomu
sa skót rěsacz“, prajachu někotsi. „To móže ho dokonjecz“, wot-
molwi Surij Kofak, „ale my dyrbimy sažo wschitzu pschesjene
hycz, jenemu kamemu njeńdže.“ A woni radžachu a wuradžichu,
so chzedža, dokelž woda runje hrijedž łufow bježesche, spuszczadła
natwaricz a wodu napinacz, wot tych spuszczadłow pał t kónza
wschitkich łufow t wobaju stronow hrjebu wurycz, a tał wodu
rosdželicz a kólowokolo łufow wjescz, a jej po nich dacz dele
sběžecz do stareje hrijedžneje rěczki. Tu nasto sažo sa nělotreho
wjele džěta. Dokelž łuti zyle rune njeběchu, dha njebychu ho
hórki hodu powodžike, t dólczkow pał njeby woda wotbježaka.
Woni tehodla sažo rjachu a runachu, tał dołho hacz bě wscho
prawje do rjadu sestajene, a woda po zpkaj łuzh jenał rosběža, a
dele do stareje hrijedžneje rěczki bježesche.

Na Wałporu jastajichu woni spuszczadła, a wjedzechu do
wobaju stronow wodu po hrjebi, a powodžichu tał zyle łuti.
Hdyž mējachu hyna domoj, czinjachu tehorunja. Ale to dyrbjeli
wy trawu wohladacz, hdyž hyczechu, husto a dołhu, wšsche kolen
stejesche mužskim, hdyž kóby do njeje sałožichu, a bě stajna kaž
žita. A tał woni prawje sacžachu žohnowanje jednoty a bratrow-
steje lubosče; schtož jedyn kam njeby dokonjecz mohł, to dokonja
jich wjele hromadže jara lohko, a powyšchi tał kóždy hwoje samó-
ženje wo wjele kócz. Hdyž běchu prjedy tsi abo schtyri fóry
hyna měli, tam mējachu jich nětk wóšom abo dwanacže, a tał tež
bě t wotawu. Nětk móžesche kóždy hwojemu skotu w hynje hyno
a wotawu dawacz a njetrjebasche tał wjele kłomy, a móžesche
hebi hšsče kóžda hosposa jene abo dvě czeleczi wjazh pschija-
sacz a wotpadžicz. Skłomu móžachu do hrdžow kłacz, to bě
sažo dobry hnój, a tón polam njeschodžesche. Tał pjelnjachu
woni hwoje pschatra, bróžnje, łubje a pinzy se hwojich łufow abo
t wěrnosczu prajene: jich pschesjena myhł, jich jednota, jich bratrow-
ska luboscz mjes hodu jich tał žohnowasche.

Ale hšsče wjazh wužitka nasto tym buram t teho, so wjazh
seleneho mējachu hacz prjedy, mjenužy woni tež njetrjebachu nětk
tał wjele kłanja t hole wšsčez, wjazh hacz połojzu mjenje dhyłi
prjedy, a skót stejesche nětk domach a njeđelasche potajkim žaneje

schłody wjazh na polach, njeuwšłodni a njeuwhanja ho wjazh po
kuchich paschwischczach, a schtož bě to najwožebnische, wón nje-
noschesche hnój wjazh won, ale džělasche jón stajnje domach a da-
wasche psches to wjele wjazh dobyka. Kotřiz bur je tał dakoko
pschinjekl, so móže hwoj skót stajnje domach stejo mēcž, tón je
dohyl. Naschi burjo mējachu nětko wjele wjazh hnoja a tež wjele
lěpschi hnój, dokelž móžachu wjazh se kłomu kłacz, a hnój wot
poł kłomy czěri wjele bóle hacz tón wot luteje wołminy, kaž jón
prjedy mējachu; duž nětk tež wjele rjenšche žita na polach stejachu.
Haj, někotsi burja, kiž mējachu wjele hole, sbichu jeje něšto, hdyž
bě runje won dobra semja, džělaschu hebi nowinu a hujachu tam
rožku a jahly. To sbite drjewo rospšchedachu, a t tych wjerchow
a halosow a kłabych schtomow palachu wuhlo. Surij Kofak bě
najprěni, kiž zpkaj jahon hole sbi a scžini hebi tam rjane polo,
hdyž kóžde lěto pjecz kop rožki nawjasa.

Hdyž hu huzodžo jeneje myhle, tam ho hodži wjele dobreho
sapoczecz, a móže ho tež wuwjescz, a je tam kamo žohnowanje;
hdyž pał je sawisecz a mjeršanje a swada, tam wscho dobre kónz
bjerje, a lubosna tam njesafczěje žana róžiczka. Tał hebi człowjekoj
na semi kami hwoje sbože abo hwoje njesbože twarja. Stary
Godan pscheto prajesche: „Wy lubi bratřija, jeneje myhle dyrbimy
hycz, hdyž něšto chzemj, a dyrbjal-li tón abo tamny něšto
knadne pschi tym shubicz, abo mału schłodu pódla mēcž, dha dyrbi
wón to rad snjescz wulkeho shromadneho wužitka dla. Ale to je
ja najwjazh człowjekow czežti kłumscht, dokelž pscheto na ho
kamych hladaja a myhla, fał bychu woni najlěpschi wužitk t teho
abo t tamneho měli a hebi pschuwobrocžili, sa bližšchim pał ho
njeprascheja, hrynjež wón pódla kónz wšak, haczrunje japoschtol
napomina: »Kóždy njech njehlada na to hwoje, ale na teho bliž-
šcheho.« „Se Sserbami“, rěczesche stary Godan dale, „by t žpkaj
wjele lěpje stało, hdy budžichu woni wot spoczatka pscheto jeneje
myhle byli, jich njepscheczěljo njebudžichu jich pschemóz móhli. Ale
tał běchu pscheto Skłowjenjo na Skłowjanow, a pomhachu nje-
pscheczěljam nad kłowjanskimi bratrami dobywacz, a jenicžy tehodla
je ho stało, so buchu Sserbjo tał zyle podtkóčeni. Kaž ho to
na zpkaj krajach a ludach widži, tał tež na wšach a w městach
mjes wožadami. Hlajcže, schtož je nam wschěm hromadže móžno
było t naschimi kłami, to njeby mohł jedyn kam dokonjecz, a
hdy by jeno jedyn sawischny abo njepopschaty mjes nami byl, my
dyrbjeli teho jeneho dla wschitzu czerpjecz, a njemóhli tajke sbože
a wužitk mēcž, kaž nětk mamj, a ho teho wješelimy. Tehodla je
jednota sałožt sboža kaž w domje, tał tež w zpkaj wožadže.“

(Pšchichodnje dale.)

„Bombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow
duchownych, ale je tež we wschěch psche-
dawańjach „Sserb. Nowin“ na wšach
a w Budyschinje dostacz. Na schtwórcz-
lěta placzi wón 40 pj., jenotliwe cžisła
ho sa 4 pj. pschedawaju.

Sy-li spēwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duři daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Šerbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Šsmolerjez knihćišćeječni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschěpłatu 40 pj. dostacź.

4. njeđzela po tšjoch kralach.

Mat. 13, 24 — 30.

Wjele pschirunanjom wo njebjeskim kralestwje je Jezus šwojim wuczobnikam a druhim pošlucharjam powjedať a jich psches nje rošwuczał wo byczu teho njebjeskeho kralestwa. W naspomnjenym tekšće wón rjeknje: „Njebjeske kralestwo je podobne čłowjekej, kiž dobre šymjo na šwoju rolu šyjesche.“ Ščtó je tón čłowjek, kiž roššywa? To je Bóh tón knjes šam. Wšcho, ščtož wón čžini k lěpschemu čžělneho a dušćineho derjehićža čłowjekow, je dobre šymjo, kotrež wón wušywa. Biblija nam wo tym šwědčži, kať wón pschidže najprjedy k starym wótžam israelskeho luda, potom k tutemu ludej šamemu, šćoncžnje k wschitkim ludam jako šyjet. Kóždy šada, kotruž w šwjatym pišmje čžitamj, je tajke šymjo, a wón tošame wušywa, tať hušto hač my ju čžitamj abo šlyšćimj. Ale tež na druge waschnje tón njebjeski šyjet roššywa: kóždy podawť w našćim žiwjenju, njeh je to poražaza žalosć nušy, njeh je to šwješelaza šćoncžna pruha šboža, njeh wón nam Bóha šjewi jako šhutneho šudnika abo jako šmilneho Wótza, wón naš dopomina: Bóh šyje. Njeh wón w dolhim měrnym čžaku naš wobohacžja k wulkim žohnowanjom, njeh wón psches želešo a krej k nami rěčži, dha wschať wón ničžo druge njecžini, šhiba šo šyje.

A w jeho Bóžim mjenje šyje tež jeho Šsyn Jezus Šchryšćuš. Kaž šyjet psches šwoju rolu šhodži, pať do teho šćonza, pať do tamneho, a pschi tym k plachćy šymjo šjerje a roššywa, tať Jezus čžehnje psches židowski kraj, wot jeneho róžka do drugeho a roššywa šymjo Bóžeho

šłowa, tu šastupjo do kžěže pschecžela w Bethaniji, tam štejo na torhosćežu wulkeho města, tu na horje pošlucharjom wokoło šebje šhromadžiwšći, tam na šódži štejo k ludej rěčžo, a šašo tam w Jerusalemskim templu přědujo. A tať šu tež drusy šyjerjo wot Bóha poštajeni: přědarj kotšiz wukladuja Bóže šłowo w žyrćwi a po domach, wuczerjo, kotšiz w šćuli k biblije wucžja; staršći, kotšiz šwojim džěčžom bibliske štamisny powjedaju. Šdžežćuli šo to štanje, tam njebjeski šyjet roššywa šwoje šymjo.

Ščto pať je to do šymjenja? Š pschěćžnym šo wone tu pschiruna. Šotajćim to najlěpsche wscheho žitneho šymjenja. Bóže šłowo je šymjo, wjazy hódne dnžli hewať žane w něćežiććim čžaku drohoty. To nješabudž a waž jo šebi, šdžežćuli jo šlyšćićći: pschi šćečžěny, šdžež přěni křóčž šo šyje na rolu džěšćžoweje wutrobny; pschi nabožnej wucžbje w šćuli, kiž nochze ničžo druge byčž hač šćajna šytwa; na paczerjach, kotrež šu hušto roššudžaze ša to, taťke šymjo, dobre šymjo Bóžeho šłowa abo ške šymjo hrěča, pschewahu doštanje; na přědowanju, pschi wěrowanju taž pschi pohrjebach, šdžežćuli tež trošćt abo napominanje Bóžeho šłowa tvoju wutrobu šapschimmje, šłaj, to njeje ničžo druge hačž dobre šymjo, wušyte wot njebjeskeho šyjerja.

Šdže pať mamj pytačž tu rolu, na kotruž šo tole šymjo šyje? Ta rola je žyke čłowšćtvo. Kať wulka a šćěroka je tať rola! A wona šo tež derje pschihotuje: tón njebjeski rólnik něćko na nej hłuboke bróšdy wora k pluhom wóžny, wón ju derje macžja psches wulke desćeče žalosće, dawa pať tež pschěžo šašo šwěćićći šćoncžćo huady a šhřeje ju, šo mohło na nej to

wuſhite ſymjo derje ſthadźeć a roſeć. A jedyn kruch tuteje wulkeje role je teſz twoja wutroba. Kaſ huſto je teſz na nju ſor-njatko dobreho ſymjenja padło! Kaſ Bóh tón Knjeſ jako prawy ſyjeć teſz twoju wutrobu derje ſnaje a prawje wobdźeła; kaſ wón wě, kaſ hłuboſo ma płuh hieć a kelſo ma ſo wuſhycć, ſo by ſo lubje ſaſeleniſo a dobre płody pſchinjeſo! A njeſabudź: tón Knjeſ mjenuje twoju wutrobu ſwoju rolu: njećeć na nej druhich ſyjerjow ſ jich ſchłódnym ſymjenjom, ale jeno teho praweho njebeſkeho ſyjerja ſ jeho dobrým ſymjenjom.

„Sako paſ ludžo ſpachu, pſchińdže jeho njeſcheczel a naſy njerjada mjeſ pſcheńzu a woteńdže precz.“ Potajkim je jedyn njeſcheczel. S wotkal by hewaſ tón njerjad na pſcheńcznym polu pſchiſchoć? Njeby telko ſkeho, telko hrěcha było, hdyž tón ſty ſtary njeſcheczel njeby taſ móžny był a telko lehuoſće mē. Nunje doſeł telko ſkeho njerjada roſeće, widžimy, ſo je jedyn ſty njeſcheczel. Teſz wón ma ſwoje kraleſtvo, we wutrobach, kotrež ſebi njerjad naſyć dadža. A kaſ nětko na ſwěće dvě mozy wojujetej, Němſka a Sendželſka, wojujetej hać na poſlednju ſapku kwe, a kaſ wot njeju ſtónčnje jena dobudže, druha paſ wſchě-hraje, kaſ wonej wojujetej, pſchewahu dobyć na ſemi, wo knjeiſtvo na ſwěće, taſ wot ſpoczatka ſwěta dvě mozy wojujetej wo wob-ſedžeńſtvo cžłowſtwa, wojujetej teſz wo twoju wutrobu a na two-jej wutrobje, mjenujy Bóh a tón cžert. Wonaj drie njewojujetej ſ wótrym mjeczom, wojujetej paſ tola ſ tym, ſo kóždy hlada, wjele ſymjenja wuſhwacć, a kotrehož ſymjo huſcziſcho ſthadža a roſeće, dobudže twoju wutrobu.

Tón njeſcheczel naſyje njerjada. Sšto je to? Bjeſbóžne myſle a nječſiſte loſchty, kiž w twojej wutrobje naſtanu, a ſawje-džaze ſłowa, kiž do twojeho wucha ſaſlincža, a groſne ſtutki, kiž widžić a ſtónčnje teſz cžiniſch. A runje na tu wutrobu, kotruž Bóh w ſcheczeńzy ſebi wuſwoli ſa rolu ſwojeho ſymja, na tuſamu teſz cžert hycć ſpnta. Dopotdnja ſy w Božim domje, a dobre ſymjo pada do twojeje wutrobje, ale popotdnju w ſwym towarſtwje ſedžo ſy bóřny rola ſa njerjad. Nutſkach w ſcheczeńzy domje ſo žadny njerjad njebyje, cžim wjazy wonkach na dróſy. Luther ma žyle prawje: Sdžež Bóh ſebi žyřej natwari, tam ſebi cžert ſapaklu pódla ſtaji. Wjele jědojteho ſymjenja ſo potajkim ſyje a taſ khetje wono roſeće! W Awiſtralſkej něhdy žane wóſty nje-roſećichu. Duž jedyn muž ſe Sshotlanda jenemu pſcheczelej tam něſchto wóſtweho ſymjenja pódla, a nětko ſu tam wóſty cžwila ſa žyly kraj. A tele wóſty ſu wobras hrěcha. Sako Bóh tón ſwět ſtwori, beſche wſcho dobre, teſz cžłowjel beſ dobry. Sako paſ Adam, wot hada ſawjedženy, ſhrěſchi, dha přeni wot cžerta ſyty njerjad płody njebeſke, a nětko tutón njerjad wſchudže roſeće.

Sdy tón njeſcheczel pſchińdže? Sako ludžo ſpachu. To njeje žadny poroć ſa Knjeſowych wotročkow: najleſchji ratać njemóže w nozy na polu ſtać a wachowacć. To cžze jeno prajicć, kaſ ſo njeſcheczelowej leſczi tola poradži, ſwoje ſymjo wuſhycć: hdyž ſo pſchec nim ſecher cžujemy, dha wón ſwoje džeło ſapocžnje. Kaſ teſz na najcžſcziſchim polu najſwěrnijeſheho ratarja njerjad roſeće, taſ je cž druhdy džećo ſ najſwěrnijeſheho ſtarſheju domu ſhubjene, taſ teſz najpobožniſchi cžłowjel tu a tam do hrěcha ſwoli.

„Sako paſ ſelene žito roſećeſhe a płody pſchinjeſe, namaka ſo teſz njerjad. Dha pſchiſtupichu hoſpodarijowi wotročžy a džachu ſ njemu: Knježe, njeſy ty dobre ſymjo na ſwoje polo wuſhycć? Sdže dha je ſo tón njerjad wſaſ? Wón paſ džeſche ſ nim: to je njeſcheczel cžiniſ. Duž džachu cži wotročžy ſ njemu: Cžzeſch dha ty, ſo bychmy tam ſchli a jón wuplěli? Wón dže-ſche: Ně, ſo njebyſchcže něhdy pſcheńzu ſobu wutorhali, hdyž njerjad wuplějeće.“ Tu woſyta pſcheńza potajkim ſthadža a ſo

ſelene. Tón njerjad paſ teſz. Najprijedny je wſcho jenaſ ſelene a njemóžeſch roſdželicć. Potom paſ ſo pſcheńzy wlatu a widžić, ſšto je dobre a ſšto je ſte. Tu ſteji wjazy pſcheńzy, tam wjazy njerjada. Taſ jena woſada abo krajina lubi Jeſuſej leſche žne, druha hubjeńſche. Taſ na jenej wutrobje roſeće wjazy dobreho, na drugej wjazy ſkeho. W bóřny pſcheńza leſje roſeće, bóřny njerjad. Taſ w cžachu je. Wweho cžłowjeka kaſ žyřeho ſcheczeńzyan-ſtwa bóřny wěra, bóřny njewěra móžniſcho roſeće.

Cži wotročžy cžzeć: njerjad wuplěć; ſu ſrudni, ſo ſo pſcheńza ſaduſcha. Maju porajtim najleſchju wolu. Nunje kaſ cžyřchu Knjeſowi wucžobnižy něhdy woheń na te mēta wot njebeſk wuprokycć, kotrež Jeſuſka njebechu horjewoſke, a kaſ bychu woni po Bětrowym pſchikadže najradſcho mjecz cžahnyli a ſ mjeczom wſchitkich ſtych cžłowjekow wutupili. Wěcže mamy wojowacć pſche-cžimo wſchemu ſkemu a wſchem ſwym ludžom, tola niž ſ wótrym teſakom, ale ſ mjeczom Božeho ſłowa a ſe ſchitomi modlitwy. Teſz cžzemy ſo nadžecć, ſo wſchwoſcć teſz po wójnje wſchón njerjad taſ derje ſamjeſuje, kaſ wona to nětko ſ naſchej wjebeſkoſczi cžini. Wot falſchneje wucžby a ſtutkow ſo dželmy, žyle njepoſutneho cžłowjeka wuſamkamy po Knjeſowej pſchikafni ſ jeho woſady, ſ wulka a ſ žyła paſ ſo wot ſtych cžłowjekow dželicć njemóžemy, hdyž ſu naſchi ſwójbni abo domjazy abo ſobudželaczerjo abo ſuſhodni, a to teſz njeſmemy; wſchaſ Jeſuſ ſam rjeknje: Njech woboje roſeće hać do žujow.

Wopak je to duž wot wſchelacich ſcheczeńzyanow, kotřiž ſ žyřwje jako teje wulkeje ſyly liwſkich a hrěchnych ſcheczeńzyanow wu-ſtupja abo ſo tejeſameje ſdaluja a jako ſelty ſo ſhromadža do maſnych towarſtwow wěrných a cžſtych, runje jako bychu na ſemi ſwojeji byli bjeſ hrěcha. Wěcže my ſ ſchecim artillom wěrimy do jeneje ſwjateje ſcheczeńzyanſkeje žyřwje, ale ta je na ſemi njewidomna, ſroſčžena ſ widomnej žyřwju, w kotrež ſu teſz hrěchnižy. W Adamowej ſwójbje beſche nimo Habela teſz jedyn Adam, mjeſ dwanacže wuſwolennymi wucžobnikami teſz jedyn Judasch, w přenjej woſadze jedyn Ananiaſ a jena Saſira, a hižom Pawoſ ſlorži falſchnych bratrow dla, a w kóždej hyczi ſo popadnu dobre a ſte ryby, cžzemy ſo džiwacć, ſo ſu dženſniſchi džeń w Knjeſowej žyřwji mjeſ dobrými teſz ſli ludžo, ſo dobre ſymjo ſthadža a teſz njerjad? So Jeſuſ praji na praſchenje wotročkow, hać ſmēdža plěć: „Ně, ſo njebyſchcže něhdy pſcheńzu ſobu wutorhali, hdyž njerjad plějeće?“ Njerjad a pſcheńza nimatej rune prawo na roli. Wle ſšto cžze je dželicć, hdyž je hiſcže woboje ſelene? Nunje taſ paſ je to pola cžłowjekow: ſwonkne džeřenje ſ žyřwji hiſcže njeroſkudži: po mjenje ſcheczeńzyenjo ſu huſto hórſchi džiſli hrubi hrěchnižy a ſjawni wotročžy loſchtow, a nježyřwiniſtemu ty teſz njemóžeſch do wutrobje hladacć, hać ſnano to, ſštož ſo tebi ſatamanja hódny dwěl ſda, njeje jeno ſprawne pytanje wě-noſeće. A kaſ huſto ſo ſtanje, ſo ty wo jenym a ſamym cžłowjeku ſwoje mējenje pſchemeniſch! Džakujmy ſo Bohu, ſo my njetrebamy tón njerjad wuplěć, ale ſo ſmemy ſežerplimi hycć ſ bližſchim, kaſ teſz Bóh ſam to je, kiž dołho cžaka a njecha ſmjercže hrěchnika, ale cžze jemu ſkladnoſcć dacć, ſo by ſo wobro-cził, a kiž teſz deſcž a ſlónčto dawa, kaſ na dobrých, taſ na ſtych. Sšto praji Luther? „Sdy by ſo Matej, jako beſche wón hiſcže žtoniſ, a Pawoſ, jako wón ſcheczeńzyanow pſcheczeńhaſche, a ſlónniſ na ſchizi bóřny po ſwojim njeſtutku wotkudžił, kaſ ſty njedocžinſ, ſštož teſz kóždy wot nič wopravdže be, dha by ſo ta pſcheńza, kiž je poſdžſcho ſ nič naroſtka, ſobu wutorhala.“

Suſto wſchaſ je ſo bohužel pſcheńza ſa njerjad džeřaka a ſo wuplěka. W jaſtwach je někotry prawy žałoſtny kónž wſaſ, kiž bu ſa njepraweho džeřany. Suſto ſu mēnili, ſo walčki njerjada na ſchecžepowžy ſkadu a ſpala, we wěrnoczi paſ bechu to poſne pſcheczeńzne knopy, n. pſch. jako Suſa ſpalichu. A jako ſo we

Franzowskej wulke pschesczëhanja ewangelskich stachu, kotrij dychbajachu wulke wuplëcze njerjada bycz, dha to tola niczo druge njebe, hacz wulke wutorhanje pscheńczneho kywa. Duż wostajmy so teho wuplëcza, a prajmy jako ewangelszy hebi, so móže na wschelatej roli, potajkim tež na katholickej, tu a tam sšhadzecz a roscz jedyn, kiž so slóncznye sjewi jako najrjeńšcha pscheńza.

„Njech woboje hromadže roscze hacz do žnjow“, mjenujzy to dobre a to ške, pscheńza a njerjad. Najprjedy njewidzišch, so dwoje kymjo roscze, hakle potom to rosefnajesch, hdyž srawi. Tak so lotišche léto wschelate rožki selenjachu, jako pač došrawichu, bé wjazzy woli dylki rožki. Tak tež na roli człowškeje wutrobzy to dobre a ške roscze, wopravdže pschibëra. Sdy je pscheńza hdyže tak derje rostka a plody lubika kaž w našchim czašu: myšl na wschelate skutki kšesčijanskeje luboscze, na snuškowne a swonkowne mišionstwo, na czerwjenny kšich, domowiny džač, duschepastyrstwo w polu atd.! Nihdy pač tež njeje šky njerjad tak rostl a pschibërač, kaž so w našchich dnjach we wschëch nowinach pišche: telko hanibneho jebanja a lichowništwa, kajke kže w nowinach, kajka hruboscž wojowanja, n. psch. s jedom, kajka šašaktošč morjenja, kaž w bitwje pschi režy Somme! Kajke dobre skutki na jenej stronje, tajku šku hidu na druhim boku tola hiščeže nihdy žadyn czaš njeje woczakač kaž našch.

Tež niz tajki rosdžël wëry a njewëry. Na jenej stronje, kač roscze a srawi pscheńza na roli wutrobzy s krowju hnojenej! Gladaj na tu wëru w czichej komorzy, kotraž tyšchena na tykazy krocž so tola njekhabka a nutrnu modlitwu ščeze horje k temu, kiž ju kšyšchi. Gladaj na tu wëru, kotraž njedželu stupi na kemschazy ščežku a hebi niczo njesčini s tych, kotrij k prawizy a k lëwizy štejo hanja teho kemscherja. Na drugej stronje pač hiščeže nihdy njeje šašakka njewëra tak rostka a pschibërača kaž nětko: pschi wschëm krowanym domachpytanju Božim, kač mačo potuty! Kač pscheczimo wërje wustupuje nabožina w šhromadžijnach, w towarštwach, w nowinach! Móže nam wopravdže bycz, so s gwałtom wo wëru dže, so je to dobre kaž to ške došrawiko, so so bližimzy czaškej žnjow.

„W czašu žnjow chzu ja k žnjeńzam prajicz: Wubjerajcže najprjedy tón njerjad a swježcže jón do walcžkow, so by so spalik, ale pscheńzu šhromadžcže mi do mojeje bróžnje.“ Žunu pschińdu žně. Na jich plodach budžemy potom dobrych a škych pósnacz. A to budže rosdžël kaž mjes njebešami a helu. Kaž je šhto došrawik, tajki wostanje; niczo so wjazzy mënicz njehodži. Wozzy budža džëlene wot boranom. Wot dweju hromadže džëłazeju budže jedyn šastorcženy, drugi pschimsaty, s jeneje šwójbzy budže jene džëczo pschimsate, druge šaczšnjene.

„Wubërajcže najprjedy tón njerjad a swježcže jón do walcžkow, so by so spalik!“ Trašchne šłowa! Pluwam so runaju cži šli se šwojimi škymi plodami, jenož k špalenju so hodža. Nihčo wot naš njeje w heli byč; tola hdyž tu šhonimzy, so so tam pali, so tam potajkim žahke czwile wohenja pscheczëpimzy, hladajmy so, so njebychmy byli njerjad ani ške plody njenješli! „Tu pscheńzu šhromadžcže mi do mojeje bróžnje.“ Šhtóž dobre plody pschijnješe kaž pscheńza, tón so junu domkhowa do njebeškich bróžnjow. Duž prúzujmy so k dobrym skutkam. Duby cžitarjo! Šhto roscze na roli twojeje wutrobzy? Bóh daj, so mohł ty junu pokne pscheńczne šnopzy nošycz s wješekoscžu a so by so šam jako šloty šnop šhromadžik do njebeškeje bróžnje.

Šamjeń.

Kř. w H—nje.

Blódna wëra.

Mašch žiwu wëru we duschi,
Kiž skutkuje we luboscži,
Dha ty so Bohu šbodobajch
A jeho hnadu wužiwajch.

Bjes luboscže a šmilnosče
Dže twoja wëra mowta je;
Ta šbóžnoscz dacž cži njemohla,
By njebio tebi šamknyla.

Duž luboscž k Bohu, k bližšchemu
Njech hrëje twoju wutrobu,
Kiž w prawej wërje forjeni
A Boži šakón dopjelni.

Šlej, potom Bože džëczo šy,
Kiž bohate je we Bošy;
Tón pač, kiž je bjes luboscže,
We šwojeje šmjercži wostanje.

Ša wëru mam, njech njeprajisch,
Šdyž bratrow nusu njewidzišch;
Në, w luboscži ma wëra kžëczž
A šhudym, šrudnym šylšy trëczž.

Šhto abo šhto twój bližšchi je,
Šnadž njepšhecžel, to njemhl cže;
Praj: Bratisje mój, cži pomhacz chzu
Se šamaritškej wutrobu.

Njei' Bóh tež tebi wupomhač,
Šaczrunje šy so jeho wšdat?
Wón šmili so a woda cži,
Duž cžin po jeho runoscži.

Šaj, Božo, kiž ty luboscž šy,
Njech s luboscžu cži škužimzy,
Kiž wërna je, bjes ludanja,
Maš wjedže junu do njebjaj!

F.

J a n

abo

Špëwaj a džëłaj.

Š o w j e d a n c ž k o š a m ł o d y c h a š t a r y c h
wot

N. Kulmana.

(Šotraczowanje.)

3. š t a w.

Šošbëhncže šwojeje woczki k njebeškam a hladajcže, šhto je tajke wëzy štworit, a wuwjedže pscherachnowane jich wóšsko, a šawoła je s mjenom? jeho šylnoscz a wulka móž je tak wulka, so žane wot nich wonkach njewoštanje. Šesaiáš 40, 26.

Šte rëcže štaža dobre pocžinti, a bjesšbóžny nacžini wjele škeho mudry człowješ pač ledžbuje na dobre, a hlada, kač by wschitko k lëpschemu nakožik. Tak Šurij Šošak. Šato wón hiščeže wotrocžl bé a škužesche, njeczijnjesche wón pschezo po waschnju

drugich wotroczkow, ale wotbžele so wot nich na wšhelate wasch-
nje. Njedzelski džet popođnju wša febi wón pať tajke, pať hinaj-
sche knihi a čžitasche a namuťny s nich wošebne wězy. Zať, jako
wón w Budestezach fluzesche, mējesche tam pschistup t wučerjezom
a knjes wučer wustejesche so na hwěšdy. Jako Suriť tole pŕtny,
by rad něšcto wot teho nashonit, a jemu so radži, so pschezo
jemu hwěšdu po drugej pōjna. „Najprjedy“, džesche wučer
t njemu, „je najsprawnišči čas, na hwěšdy kēžbowacž a je se-
snacž, tón nashmny abo nalētny čas. W lēče so nozy jara
krōtke a njeby ženje tať jakne njeje, jako w šymje; w šymje pať
je sažo jara šyma, a čžlowjel njemōže doľho wonkach wutracž,
tehodla w pōšdnym nashmny a w sažnym nalēczu. Šdyž nēť
won stupišč a šwojej wocži t njebyškam pōšbēhnjesch, dha widžišč
wjele tyšaz šybolatnych hwěžkow.“ — „Šcto dha so wone?“ —
„Wone so Bože stwōrbny, šwētkē kať nashča semja, abo kať mēšacž,
abo ščōncžko. — Šdyž čžesč nēť te hwěšdy spōsnacž, njedyrbišč
na wšchē na dobo hladacž, ale najprjedy na te najwjetšche, na te
najbōle blyšchczate. Šžom stary Šiob šnajesche hwěšdy, pschetož
tať steji tam pišane w 9. stawje a 9. šchtucžzy: wón čžini
na njebyšach šōmana, Rošy a Čžecžerjanž, a te hwěšdy
t pōđnju.“

Suriť džesche, „kotry dha je nēť tón šōman?“

„Nō, dha pōj jow, stup so tať, t woczōmaj runje t pōknozy,
šady so mašch pōkōđnju, na prawizy ranje a t lēwizy je wječžor,
nēť pōšbēhŕ šwojej wocži a hladaj t njebyškam. Niz runje wysche
hłowny, ale runje psched woczōmaj, hdyž jej trochu pōšbēhnjesch,
widžišč hwěšdžicžku, wona njeje žana tyč najwjetšich, ale ščuscha
t drugej rjadownje hwěšdow, tu febi prawje wobhladať, so ju
derje spōšnajesč, pschetož ta steji pschezo na jenym mēštnje, a
wšhitke druge hwěšdy, kať so nam šda, šhodža na njebyšach wo-
toľo njeje. Šdyž tule hwěšdžicžku wšchudže, hdyž šy a stejšč,
pschezo namacž wěšch, dha mašch wulki dobyť, pschetož po nej
so nēť žyľe njebyšča rošdžēla a rošpōľasuja. Wona rēta palar-
ška hwěšda; pola arabišeho luda, hdyž Šiob byďlešche, rētasche
wona Č l d š c h e d i. Nēť hladaj t woczōmaj bōle dele, trochu
t lēwizy, a tu budžesč šchēčž runje tať šwētkych šybolatnych
hwěžkow namacž, kať Č l d š c h e d i je, ta šedma mjes thmi šchēčž
wjetšchimi je mjeńšcha hacž te šchēčž a steji šrjedža. Te tš
wjetšche so mjeńšche, kiz so hromadže šchyrivōžč, so te šchyri
šōmanowe koleša, te tš dalsche hwěšdy, kotrež t lēwizy steja,
trochu w šchwišnje na štronje teje mjeńšcheje, to je wojo, a tele
wšchē šydom hwěžkow hromadže, to je tón šōman. Nēť dži
t woczōmaj wot tyč šchyrjoch kolešow šōmana sažo runje horje,
so pōrnjo tej polarškej pschidžesč, ale so wona t prawizy wosta-
nje, tam budžesč runje tať, kať pola šōmana te šchyri koleša
steja, druge šchyri hwěžki widžecž, ale wone so wjele mjeńšche
hacž te šchyri koleša pola šōmana, a hladaj potom dale t tej
polarškej hwěšdže, tu widžišč sažo t tej polarškej hwěšdu tš, kiz
tať steja, kať wojo pola šōmana, ale tu je wšcho hinať šwobro-
czane — to je tón maľy šōman, te prjedawšche hwěžki so pať
tón wulki šōman, wone tež rēťaja »wulki bar« abo »mjedwjedž«
a »maľy mjedwjedž«. Pola wulkeho šōmana steji wojo
t wječžoru, pola maľeho pať t ranju. Čži hwěšdarjo, kiz psches
tocžene šchleňzy na hwěšdy hladaja, licža t wulkemu šōmanej
85 hwěšdow, t maľemu pať 22, a kōžda hwěšda ma pola nich
šwoje mjeno.“

„To šym wšcho šrošmilt a šapschijať“, džesche Suriť, „ale hdyž
dha je tón Čžecžerjanž, wo kotrymž Šiob dale rēčži.“

„Dha stup so t woczōmaj t ranju, so mašch polarštu hwěšdu
t lēwizy, a pyťaj wot njeje t woczōmaj t ranju, ale nize hacž
Č l d š c h e d i steji, nēhdže we wyšokōščži wulkeho šōmana, dha
budžesč wulku hwěšdu namacž, kiz so t čžetwjetšojnym blyškotom

plōmjeni, a steji pschi wjele maľych hwěžkach, kiz wšhitke tať
hromadže steja, kať ležaza kacžanska pjatka <, to so te „baby“. Nēť
hladať wysche babow, troščtu t lēwizy, tam budžesč
hromadku drobnych hwěžkow namacž, mjes nimi je jena troščtu
wjetšcha a rēta Alžiona, to je tón Čžecžerjanž abo pata
t kurjatkami.“

„A hdyž dha so košy?“

„Košy so najrjetšche šnamjo hwěšdow na njebyšach, pschetož
žane druge šnamjo hwěšdow na njebyšach tať wjele a rjanych
hwěšdow w febi njewopšchija, jako »košy«. Šdyž čžesč »košy«
na njebyšach namacž, dha stup w pōšdnym nashmny wječžor
wotoľo jēdnacžich won, t woczōmaj t ranju wobrocženy, a ty
budžesč t prawej ruzy nize „babow“ krašne hwěšdy šschadžane
widžecž. Najprjedy wulku blyšchczatu t lēwizy a jej šnapšchecža
trochu mjeńšchu t prawizy, a wysche wobeju hišchče mjeńšchu,
wšhitke tš hwěšdy tať stejo, so so prawy šširōžč hromadže; nize
tehole šširōžka steja sažo tš wulke w rjntu blyšto hromadže,
wšhitke tať wulke, kať ta t šširōžka na prawizy; nize tyčle tšoch
hwěšdow widžišč sažo tajki šširōžč kať hōřach, jeno so tudy ta
wulka blyšchczata t prawizy, ta mjeńšcha pať t lēwizy steji.
A prawej štronje hornjeho šširōžka widžišč žyľu čžaru hwěžkow
w šchwišnje stejo, kiz horje hacž t babam došahaja, te tež t temu
šnamjenju šobu ščuscheja, a kōľowotoľo wšchitkich tyčle hwěšdow
steji njewurjekniwje wjele maľych a mjeńšchich, tať wjele, so je
ničto pschelicžicž njemōže.“

(Pschichōđnje dale.)

Lacžnosčž po mammonje.

Wobras bēšche widžecž: Dwať šhudaj hōľzaj bošy, kiz staj po
pucžu w dobrym mēře hromadže pschischčtoť, ležitaj wuhladawšči
šwētku hritowu w pōšche, na pucžu so sa nej nacžahujō. W
hromadže staj, pienjes wuhladawšči, sa nim hrabtoť: kať nahle
je pľomjo žadošče a škeje požadliwōščje so w nimaj šapaliťo, hľaj,
kať je jedyn drugeho sa wōľoš došahnyť, a tón jedyn t mozu sa-
dwēlowanje wulku drugeho džerži, kiz je sa šwētkym pienjesom
wupšchest. Ia. Šrošna žadošč, kiz dobyť šbudži, so na mľodnych
woblicžach . . . amjenjuje.

To je w maľym wērnym wobras wohidneho bēđženja wo pienjesy.
Mašch časť jich wjele tajkich podawa. Ška požadliwōščž po šamō-
ženju a wužiwaniu čžēla je jich wjele, šamōžitnych a nješamōžitnych,
do džitwjeho hnacža štorhnyťa, a wšchē nadobne čžucža šadušyťa.
Ničto čžlowjeka tať hrubeho nješčžini kať mammon.

Ma šatraschaze waschne je pōnōrienje šnateje kōdže na morju
pōľasako, kaťke wopory nječžucžiwja šebicžiwōščž žada. Wjazy dnyťli
800 žonow a džēcži šwoje žiwjenje šhubi. A šcto bē wina?
Kōđžne towarštwo, kotremuž kōđž ščuschešche, bēšche se šanjerōdže-
nosčžu žyľe nješmanu kōđž wužiko, a tušamu wysche teho hišchče
hacž najnjedōšahajzy wuhotowako. Mužštwo njedōšahasche a
bēšche t wjetšcha žyľe nješmane. Kōđž bēšche hubjena. Mužštwo
njebēšche, kať budžišche nušne byťo, žane šwucžowanje w hašchenju
mēľo. Žadyn tyč wuhlowarškich čžōľmow njebu dele puschčženy.
Wuhlowarške rjnti njebēchu prawje pľelnjene. Kōđžne towarštwo,
jenož po šemškich doľhodach žadoščiwje, bēšche t hrēšchnej lohko-
mňšlinoščžu jej dowēřjene čžlowiške žiwjenja na hracžki šajiko.
Njedyrbi tajki žaľostny podawč šwēdomnja wšchēčž po mammonje
lacžnych se šparnosčže wubudžicž?

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedzelske łopjeno. ↳

Wudawa ƚo łóždu ƚobotu w Szmolerjez kniħiczišczećni w Budyschinje a je tam ja sčtwórtlětnu pschěpłatu 40 pj. dostacź.

Septuagesima.

Mat. 20, 1-16.

„Žně ƚu wulke, ale mało je džělaczerjow“, tak džesche nasch
Anjes ł ƚwojim wuczobnikam. W tutym wojeřskim czařu ƚony
šhonili, sčto to rěka: Mało džělaczerjow. Womhlcze ƚebi, lubi
cžitarjo: Njane žně ƚu narosćte, žnjowy czař je pschischoł. Wože
žita ƚu frake. Wulki czař je, so ƚo pobnłaju ł domoj-braczu a
ł temu hišcze njewobstajne wjedro, czmowe mróćzele broža džěń
wote dnja. Kał budže ratař, kotremuž wulke džěło do ruki hlada,
ƚo prózowacź, džělaczerjow najimacź, ale kał czeźło tež je, jich
namalacź. Kóždy ma nusne w tajlim czořu. Wodobnje tež je,
hdyž nasch Anjes sčorži, so ma mało džělaczerjow ja wulke žně
mało tych, kotrymž woprawdže na wutrobje leži, so ƚo Wože
kralestwo twari, a kofsiz ruku pschipołoža na wulke krařne žnjowe
džěło. Wón njeje społojom, so nělotnych džělaczerjow ma, wón
chže jich wjazų phtacź, wschittich, kofsiz hišcze prósni steja na
torhosczezu, chže do tajteje ƚlužby wołacź. W naschim lubym
wótznyim krařu powšchittowna wojeřska ƚlužba płaczi. Wsches
nowy sakoń nětko w žalostnej ƚwětowej wójnje tež czi ƚo do
„pomozneje wótcziństeje ƚlužby“ swołaju, kofsiz brónje njescź
łhmani njeřbu, so by łóždy w tutym sčym czařu po ƚwojich mozoch
pomhał, njepšcěczelow pschewinyć a dohyczeri ł měr dohycź. Zež
w Wořim kralestwoje powšchittowna wojeřska ƚlužba płaczi. Nasche
dženšnišcze ƚwjate sczenje, pschirunanje „wo džělaczerjach winizų“,
nam pschěd woczi staji hnadu nascheho Woha, so žaneho mjes
nami njecha sarpicź abo satorczić, ale tež naschu pschisłuschnosć,
so bychmy Wožu hnadu podarmo njebrali. Pschetož mřda tajteho
džěła njewuostanje. Duž chzemy ƚebi ł trošcetej a ł napomina-
nju pschěd woczi stajecź hospodarja, kiž won džě,

džělaczerjow najecź do ƚwojeje winizų, wobras
Wožeje hnady:

1. Hnada je, kiž nař woła.

2. Hnadna mřda je, kiž ƚo nam dostanje.

I.

Wjewšceho dalsceho wukładowanja rořhmicze, so je tutón
hospodar Bóh luby njebjeski Wóczež, kiž je winizu, ƚwjatu zyrtej
Desom Ahrysta, jeho Szyna, sakožik a spochi a spochi cžlowjetow
woła, so bychu pschisłi a ruku pschipołožili, so by jeho zyrtej
rostka, kczěła a pschiběrała a krařne płody pschijnjeřka. A njebjeski
Wóczež žaneje prózų njelutuje ja ƚwoju winizu. Pschezo ł nowa
wón po naschim pschirunanju ƚo na pucź nastaja, džělaczerjow
najecź. Wón je japoschtołow powołał na raniju, so bychu powjescź
wo kschizų won do wscheho ƚwěta njeřli, won powoła džęřba
hišcze pastyrjow a wuczeryow, so bychu na jeho winizų křepili,
sčtož je wón řadzał — wón powoła miřionarow, so tež mjes
póhanami jemu lud šhromadžuja a winizu Wožu pschisporja.
Wón powoła nař wschittich, starųch a mlodųch, wulkiųch a małųch,
bohathųch a łhudųch, tych, kofsiz ƚu ł bohathymi darami wuhotowani,
a tych, kofsiz ƚu mało šhonili w žiwjenju, wón powoła nanow a
maczerje, džědow a wowli, wotrocźkow a džowli, mandželskich a
džěczi, wschittich chže widžecź we winizų, žadny njeřmė prósny na
torhosczezu žiwjenja stacź a prósny ƚwoje mozų pschetriebacź.
D, wy łhudzi, kiž niczo njepłaczić pschěd ƚwětow, czi wulų
hordži pola wař nimo džęja, lědy so ja nusno džęřa, wam na
walch postrow ƚo džakowacź — Bóh wař kał pschěczelnim do
džěła pscheprořy — jemu wy runje kał wjele scze, kaž czi bohaczi
a wulų, haj řnawo wjazų. Wsčalo ƚu w muri tež wulke a
małe łamjenje. A wy wobstarni a sčědžiwi, wam je to wóczež-

nosć, so njemóžecze wjazy tať džěłacź a sabłuzicź, wašche džěczi knano czať njemóža doczafacź, so wať wotbudza — tón Ebbóžnik wať woła: Stupcze do mojeje winizy. Tu je džěło sa wať; hdyž teź njemóžecze s młodoštnej mozu koťu trjebacź abo pjeńti wurubacź a rolu džěłacź — wy móžecze tola s wodu modlitwy trjepicź młode rostliny, so rjeńšcho sateźewaju a rostu. A wy thori, maťo je, sctoz móžecze tym wašchim pomhacź, ale tón Knjes je wať powołat, je wam spožecziť kšeseczijsku sčerpilwošcź, so teź we wašchej nušy sctze wjebeli a bohaczi w Bošy a teź tych wašchich s tym směruijecze. A wy džěczi, teź wy sctze powołane a móžecze něšcto cžinicź sa Bože kralestwo, hdyž knano thoremu džědei abo starej wowzy wodžělenja šwjateho pišma abo thěrlyšch spěwaršich cžitacze abo kať tamne džěczo, kotreť sa šwojeho šuromeho, nahkeho, njewěrjazeho nana šo modlesche, a sa nana bē tuta modlitwa šbudžerški hłób, kiť jeho s duchowneho spanja wubudzi.

Šaj, Boža hnada je, kotraž nať do džěła woła — nať wšchitkich je wona wołata, my wšchitzy móžemy něšcto cžinicź, jeno so cžemy, sa Bože kralestwo, jeho rosczenje a kčzenje — ale cžinimy to teź, nještejimy teź próšdni na torhošcězu, kať czi džěłaczerjo, kotrychź naťch Knjes w tleczej, sčestej, džewjatej, jědnatej hodžinje próšdnych namata. Pohladaj do šwojeho žiwjenja. Bóh je twoje nišce džěło žohnowat, ty šy doprědka pšchischoť, šy šo wobohacziť — ale snutskownje šy tať thudy, šhubit šy pobožnu wěru šwojeho džěcžatstwa, šapróšchene leža biblija a spěwaršice w twojim domje, šabyty je pucź do njebjeť. Abó tebi je wulke polo skutkowanja date, ty maťch wjele ludži pod šobu — šy ty šwoju samóžnosć wužiwat, dobre wašchnje šdžeržecź abó šy je šwojim pšchitkodom abó s lohkomyšlnej rěcžu jo podtorhať. Abó ty widžišch šwoje džěczi derje šastarane a tola, nješy ty knano wina, so šy jeno pjenješy jich Bóh. D hladašy kóždy do šwojeje wutrobny, prašcheymy šo: Šcto šym ja cžiniť sa Bože kralestwo? Šdyž ničšo druhe nješy cžiniť, hacź so šy duť a duť šemšchi šchoť a šcherpatku do šběrki sa kšeseczijske skutki lubošcze dať, hewat pať šo nješy starať wo dušchine šbože šwojich džěczi, šwojeje czeledže, šwojich šubodom, wo thudych šabłudžemych, a hdyž dyrbišch šebi prašicź, so ničšo nješy cžiniť sa Bože kralestwo, o poťkuchaj: Tón Knjes hišcěze woła, jeho hnada hišcěze tebje pyta. Šnano je hižom jědnata hodžina poťlednja. Njepraj: „Ša šym młody.“ Teź w młodošczi pšchindže šmjercź a bēda nam, hdyž ničšo nješy džěłali w Knjesowej winizy. Duť dženkā, hdyž jeho hłób škšchicze, nještwerdžecze šwoje wutrobny!

II.

Šnada je, kotraž nať woła. Šnadna mšda je, kotraž šo nam doštanje. Tón hospodať šlubi tym přėnim, ktrychź je najat, krosch, tym druhim, „šctoz prawe je“. Šdyž wječor bē, došta kóždy po kroschu, teź czi přėni, hacžrunje mēnjachu, so šy wjazy šabłuzili. Tuto špodžiwne šadžerženje teho hospodarja dyrbi nam prašicź, so je mšda w Božim kralestwe hnadna mšda. Šctoz pšchi džěle sa Bože kralestwo jeno šam na šo a na šwoju mšdu myšliť, tón džěła šam sa šebje a niť sa teho Knjesa. Šyle wopať teź bē, so czi přėni morťotachu, dokelź w Božim kralestwe mšda w džěle šamym leži. My šami mamy bohaty snutskowny dobytť wot teho, hdyž šo próžujemy, druhich sa teho Knjesa dohycź. My budžemy kručzišchi we wěrje do teho Knjesa, horžyšchi w lubošczi s temu Ebbóžnikaj, žiwšchi w nadžiji na teho Knjesa, hdyž my wo nim rěčimy, druhich na njeho poťafujemy a sa njebješa pšchihotujemy. Ebbóžnosć ewangeliona halle cžujelch pšchi džěle sa teho Knjesa. Šo jich wjele žaneho wjebela nad Šesuhom a jeho šbožom nimaju, leži na tym, so sa njeho njeđžělaju —. Njeje to hižom wulka mšda, hdyž šo něčtō pšchi džěle sa teho Ebbóžnika šhrěje?

A temu pšchindže hišcěze to wjebele. hdyž šo nam radži, dušche sa Šesuha dohycź. D Božo, kaťte wjebele, šctoz dušchi pomha wot šmjercze! Šo dyrbi nať tola cžericź, Bože kralestwo twaricź pomhacź. Šesuhowe mjeno pšchekrašnicź, jemu wjebele cžinicź. Mšda sa džěło w Božim kralestwe leži w džěle šamym. Šehodla je teź šama hnada, hdyž Bóh nať s temu wabi a pšcheprošy.

Alle teź mšda we wěcžnosczi njewumostanje. Šižom to budže krašne wjebele, hdyž tam dušche šo nam džakujā, so šmy jim pomhali s taťtemu šbožu. — Maťche najwjeťšche wjebele, naťcha najšbóžnišcha mšda pať budže, hdyž na nať pohladajo s nam rjeknje: „D ty dobry a šwěrnny wotrocźko, ty šy nad maťym šwěrnny byť. ja cžy cze nad wjele poťajicź, dži nuts s šwojeho Knjesa wjebelošczi.“

Šižomy tehodla šwoju pšchibłušchnosć naťchemu Knjesaj w jeho kralestwe, kať doťho džėn je, přjedy hacź nōž pšchindže.

D so by šo twój wohėn horit
A ludam jašny pšche wjchē kraje šchoť!
D so ty wotrocźkow by šporit
A žnjeňow šwěrnnych dať do šwojich žnjow!
Šich maťo je a hona wulke šy,
Ščel wjele tych, kiť šwěru džělaju.

Šamjeť.

M. we Ł.

J a n

abó

Špěwaj a džělaj.

Š o w j e d a n i c ě k o s a m ł o d y c h a s t a r y c h
wot

A. Kulmana.

(Šotracžowanje.)

Taťle rošhladowašche šo Šurij Šošať hižom jako wotrocźł na njebjebach, a da šebi to a tamne na niť rošpoťafacź, kupi šebi teź knihi wo hwěšdach, cžitāšche a wuknjelšche s niť, a šefna tať pšchezo jemu hwěšdu po druhej. Šdyž jeno něčtō s najmjėnšchemu šchtyri hwěšdy šnaje, na kóždej štronje njebješow jenu, a ma s temu knihi, kiť jeho rošwucza, dha nawuknje wón, ma-li lubošcź s temu, wšchitke druhe hwěšdy na njebjebach šnacź. Šemu nješy hwěšdy na njebjebach potom žuse a nješnate, ale wón hlada na nje. jako na šnate lube šotšicziť s žyle hinajšchimaj wocžomaj. Šwěšdne njebješa šy jemu wotewřjena kniha, s kotrejeť wón wulkosć, mudrosć a wšchehomōž Boha wjeťšchneho cžita, wón pošnaje řadownosć hwěšdow, doštanje šacžucze doťhošcze a šchėrošcze njebješow, wón widži, kať nješbōncžne šy, šacžuje wulkosć a krašnosć tamnych šwětow, a njemōže tola s žyťym šwojim rošomom domyšlicź a dopōšnacź, kať pšche wšchu mēru krašny, wulki a móžny tón je, kiť je taťte skutki štworit, je šdžeržuje a wodži. Š podžiwne poťnym hłōškom praji wón s Dawitom: „D, Knjes! kať šy twoje skutki tať wulke, a kať je jich tať wjele, ty šy je wšchitke mudrije wustajit!“ —

Šdyž bē Šurij woženjem a jeho žona po wječeri pšchi šubželi šedželšche, a jeho šwať Šejdušcha se šwojej žonu s njemu pšchindže, šтары Šodan pať sa helu leželšche, rošrěcžowachu šo woni w šymje wječor wo hwěšdných njebjebach. A Šurij rěčelšche a dželšche: „Wšchitke hwěšdy na njebjebach nješy jenajte.“

„Šo je widžecź“, wotmolwi Šejdušcha, „wšchať šy něłotre wulke, něłotre šy maťe, a něłotre tať drobne, so je šědom šawuhladašch.“

„Tak ja to njeměnju“, džešče Surij, „ale hwěšdarjo rofesna-
waja po swojim pōsnaczu schtyri wšchelatošče hwěšdom. Esłōnzo
je hinajšcha hwěšda hacž mēšacžk, a našcha semja, kiž je tež hwěšda,
je hinajšcha hacž mēšacžk a kłōnzo. Woni roszdžela wšchitke
hwěšdy do schtyrijoch džēlow. 1. Esłōnza, to šu state abo stejate
hwěšdy. 2. Planety abo khodzate hwěšdy. 3. Mēšazy abo psche-
wodžate hwěšdy, dokelž wone te planety ihi jich woběhu psche-
wodžaja. 4. Komety abo prutate hwěšdy. — Našche kłōnzo, kiž
nam hwēczi a naš wohrjewa, je stata of šejata hwěšda, hacž
šo nam runje šda, šo rano šhadža a šo šhadža; našcha
semja je planet abo khodzata hwěšda, a ju pschewodža mēšacžk.
Wokoło kłōnza khodzja wšchitke planety je kwojimi mēšacžkami,
runje kaž našcha semja i mēšacžkom wokoło kłōnza khodzja, a taj-
kich planetow je schēšnacže a mēšacžtow je wobšomnacže. A či
hwěšdarjo šu wulicžili (wurachnowali) a wumērili, tak wulke wone
šu, tak daloto wot naš steja, a tak daloto wot kłōnza; tu šo
šdobnje špodžiwamy nad čłowškim rošomom.“

Tak rošrēcžomasche šo Surij i tymi kwojimi, druhdy pschiń-
džeču tež šuškodžo a wješni, a čzile džachu potom, pōj won a
połaž nam nětotre hwěšdy, a Surij džēšče a rošpokafa jim
njejbeša, a pomjenowa jim te hwěšdy i mjenom, pschetož wōn to
wšcho i knihow wjedžišče. A čzile ludžo hladachu nětk žple
i druhimi woczomaj i njejbešam, i druhimi myšlemi a i druhim
roššudženjom, woni widžachu a pōsnachu khōd hwěšdom, ale niž,
jako bychu žyku krašnosč, dokhosč a šchērofosč njejba wobpschi-
jeli, ale čzim wjazw woni pōsnachu, čzim wjazw mosta jim pschi-
kryte a nješate, a woni dychjachu je širachom pōsnacž: »My
widžimy jeho skutlow tōn najmjeńšchi džēl, pschetož wjele wjetšche
šu nam hiščeže potajene.« šir. 43, 36. — Abo kaž stary šio-
praji: »Šlej, to je jeno něšhto wo jeho skutkach, ale wo tym
šmy my jeno maše kłowčžo kłyšcheli.« šio 26, 14. — Stary
šodan paš džēšče: „Šlajče, hwěžki šu Bože wōčžka, a hladaja
na čłowške džēczi, kiž šu na semi, wone kēdžbujja na nōzne skutki
štych, ale pilnym a pobožnym šu wone jako njejbešte strože.“ —

4. št a w.

Porucž temu šnješej šwoje pucže, a
měj nadžiju i njemu, wōn budže
wšchitko derje čžinicž.

šlalm 37, 5.

Džēkawemu čłowjetej šańdže jedyn džēń po druhim, a wōn
nješoni, hđže tōn čžaš wostanje, wōn šo jemu minje, jako by
precž lecžit, a wčzerawšchi džēń šo nihdy wjazw njewrōczi. Tak
pschińdu a šańdu dny, wotmēnjeja šo lēta, a čłowjeť šo šestari
pschi wšchej šwojej prōžw a džēlawošči. A hdyž je šo prōžowať
a džēkať, dha ma tež rad nětoho lubeho, komuž by pšōd šwojeje
džēlawošče a prōžw po šebi šawostajit a jemu psches to šwoju
lubosč wopokasať. Štarschi prōžuja šo a džēlaja, šo bychu jich
džēczi po nich něšhto mēli. Šak wješeli šo nan, hdyž ma pēkneho
šyna, šo mōže jemu šwoje kublo po šebi wostajicž, tak šraduje šo
macž, hdyž ma poradženu džowku, a mōže jej šwoje dobytki po-
dacž, ale nětotrym štarschim je tajke wješele šapowjedžene, woni
nimaju a njedostanu žanych džēczi, a jich kubla pschińdu na žyšch
ludži. To je Bože wjedženje, pschetož čłowjeť šebi šam njemōže
ničžo wšacž, šhiba šo budže jemu date wot Boha; šbōžny pať je
tōn čłowjeť, kiž wšcho lubje šjerje, šchtož jemu Bōh pōščeje.

Surij šogak bē hižom dwanačže lēt ženjenu, jeho kubla bēču
šo pschi jeho prōžw a wustojnosčzi pschišporjate, jeho pola bēču
pšōdne, a wōn šhowasche bohata mšdu i nich, jeho šfōt w hrōdžach
bē rjanu a tučžny a pschi mozach, ale ša toho bē šo wōn prōžo-
wať, komu bēšche to wšcho, a šchto dychjēsche jo po nim mēčž?
Wōn njemēješche žaneho džēšča, šotremuž by to wšchitko po šebi

šawostajicž mohť. Tola pať jeho to psche wšchu mēru nješrudži,
hacž jeho runje bolesche, wōn porucži to Bohu, šebi myšlo, Bōh
hižom wē, komu moje kublo kłuscha a šchto dychbi jo po mni mēčž.
Šrunje kaž šym ja šam khudy a žyš do njeho šo šudnyť, a šo
mi nětk w nim derje džē, tak je šašo Bōh druheho wušwolit,
šotremuž jo wōn po mni dacž čže, šo by šo jemu něhdy tež derje
šchto a wōn wješeli na šwēcže pobnyť. Wšchak je žyła semja
a wšchē kubla na nej teho šnješa, a wōn dawa je, komuž čže, a
my šmy jeho šastojnižw, na šastojniku pať šo ničžo wjazw nješata,
hacž šo budže wōn šwērny w šwojim šastojništwje namakany, a
tehodla mam ja tež šo prōžowacž a džēkacž jako šwērny šastojniť
Boži.

A tak bē šašo rjane kwētkojte nalēcžo wufčžeko, tužne lēcžo
šaschto, a bohata našma tudy, ludžo džēkachu šašo kōždy po
šwojim powokanju, po šwojej trēbnosčzi a po šwojich mozach.
Štary šodan palešche w holi wuhlo, Surij worasche w hromad-
niku, jeho mandželsta šana bē domach, wješni ludžo bēču jedyn
tam a drugi jow, čžinjēsche tōn to a tamny wono, kōždy po šwo-
jej trēbnosčzi w nušnocže. Džēczi pašechu šfōt, nětotre šwjasany
na mješach, druhe špuschžany na šmahach, nětotre pašechu kruwy,
nětotre wowzy, šejdušchkež šanka pať pašesche dwē kōšy pschi jich
šahonje rēpy, a špēwasche šebi pōdla:

Šrašna kucžka je mi šnata,
Wšchitw ludžo widža ju,
Ši je mōdra barba data,
Wulka je, nej' i mērienju,
Šajkaž džēnka widžecž je,
Šajka bē a wostanje.

Šam šo šwētkē wowžki pašu,
Šich je wjele, wjele štow,
Widžecž nješbu w kōždym čžašu,
Šyrnjež na nje hladacž šchōť.
Šdyž to kłōncžto wot naš džē,
Dha je paštyť pschiwjedže.

Šemu pornjo žadyn njeje,
Wōn je wōdži i mudrosčzu;
A šo nad jich šbožom šmēje,
Wōdžewa je i pschnosčzu.
Wšchitkim je wōn mjena dať,
Ša kuku je šawokak.

Paštyť jich pať widžecž njeje,
Šacž je runje pōsnaty,
Wōn je krašna šudžēń wšcheje
Witkosčje a dobrotu.
Wōn je wōdži kōždu nōž,
A je šdžerži jeho mōž.

Paštyrja a wowžki, wšchitko
Šnaje kōždy derje šam,
Šilny njepohlada nětko
Šorje na nje i njejbešam,
Šam, hđžež junu pōńdžemy
Š jeho raju šbōžnemu.

A jako šebi šanka tak lubošnje špēwasche, po pucžu hōlž
pschińdže, tōn bē w rubjanych kholowach a w kōschli, na ramjenju
mēješche mēšch wšajjo, a na hłowje wulki kšobuť, w ruzw pať
mēješche dubowy kij. Šako tōnšamy i šēštow wustupi, widžēsche
prjedy šo rjanu kuku, psches šotruž rēcžka pluškotasche, šady kuki
bē hola, wšsche šotrejež šo tošty šur walesche, jemu i prawizw
bēču pola, a njedaloko wot njeho bē šahon šaku, a pōdla bē rēpa.
Wokoło šaka bēču šije nastajane a i ničžemi hromadu šwjasane,

na kotrych stare lapy wišachu, kiž buchu wot wětra tam a hem njetane, a dyrbiachu swěrinu wot kała pšóshecž. Tón hólčez pščińdže k rěczy, napi so, hdy so sady keka na selenu trawu, wša swój měščt s ramjenja, woczini jón a wša s njeho něotre buche skórcziczi khlěba, kušasche je a jědzesche. A hdy by něchtó pšchi nim stejal a jemu mješ moczi hladat, tón by widzał, kať so jemu pšchi jědzi khlěba s jeho rjaneju bruneju woczow ronjachu a na trawu padachu. Wón sdychny hlubofo s wutrobny a džesche sam pšchi kebi: „O moja luba maczerka, nětk cze tu ja wjazy nimam!“ — a pšafasche wótsje —, „ty mějesche pšchezo khlěba, a hdyž bē mój wšchón, dha dostach wot tebie — nětk sým husto hlódnny a ničzo nimam.“ A wón pohlada sašo do swojeho měščta, sešbēta wšchitke drjebjeńczi a wša je do rta, a džesche sam pšchi kebi dale: „Ach, moja luba maczerka, hdy budzišche ty tola nje-wumrjeła, ja bych njetrijebať sam po swěcze wokofo kłodzicž; — ach, mój luby Božo, moja maczerka mi prajesche, so sý ty jara dobrocziwny a masch wšchitke džeczi lubo a hladasch s njebieš na nje, a je widzišch, hacž cze woni runje njewidža, a hdyž cze my prošymy, dha nam ty dawasch. A nětk, luby Božo, ty sý jara bohaty, dofelž sý njebieša a semju a wšchitko stworik, daj mi tež něschto, ja sým jara hlódnny a nimam ničzo, daj mi tule nóz hospodu, so njetrijebať wontach ležecž, a cziń tať, so bych tule sým njesmjersny. Luby Božo, daj twojemu džesczu wot swojich wulkich kubłow něschto!“ — A wón sašo pšafasche a džesche: „Ach, moja maczerka, ty sý morma, a ja cze njebudu wjazy widžecž, a tajku lubu maczerku ja wjazy njedostanu.“

(Pšchichodnje dale.)

Njepschibskuschny.

W Hamburgu so pšched dlějšchim czašom sta, so bu pošdže wjeczor klintotadko jeneho lěkarja, we wotležanym pšchedměscze bydlazeho, khlěne czašane. Dwaj mužej wontach stejeschtaj a naležnje proščeschtaj, so chzyl lěkar jeju hnydom k jenemu snjesboženemu młodemu cžlowjekei pšchemodžicž, kotrehož wobstejnošč spěschnu pomoz žada. Lěkar, wobstarany muž, bēsche so runje k mēru podacz chzyl a wōw tehodla na žane waschnje swólniwy, jeju namołwjenju pšledow. Wón wotrěcža, so njeje k temu pšchibskuschny, a wosta, najebacz wšchěch naležaznych próstwow, pšchi tym, so jeho to ničzo njestara a so je to wěz polizajiskeho lěkarja, kotrehož wobudjenje w mēscze wón jiwaj mjenowasche.

Duž so taj mužej skónczije na pucz k njemu podaschtaj, jeho pať doma njenadeńdžeschtaj. Halle po dlějšchim wokofo-bkłodženju namafaschtaj jeneho lěkarja, kotryž bēsche swólnny, jeju pšchemodžicž. Tutón njesboženemu přenju pomoz poskiczi a jeho k bližšchemu pšchepytanju do najbližšcheje khorownje pšchinješe. Ale pomoz pšcheposdže pšchińdže. Szylne krawjenje bēsche młodzenzowu mōz doczerpafo. Hščcže do rańšcheho kwitanja wón swojeho ducha wudycha.

A sčto bēsche tón snjesboženny? Nichtó druzi, hacž sým tam-neho lěkarja, kotryž so jako njepschibskuschny saczuwasche, jemu na pomoz pšchińcž. Jenicžka schtricžka smilneje lubosče w jeho wutrobje budzišche knano došahnyła, so by so jeho samknemu sýnej žiwjenje sđzeržalo.

F.

Khěrłusche na swjate dny sa sjawnu a domjazu nutrnoscz.

Swjaty pōst. Pšchi nastupjenju pōstneho czaša cžibko 251. 660. 661. 664. Jesuřowe czerpjenje sšromadnje 38. 39. 41. 76. 79. 83. 87. 88. 95. 97. 99. 108. 526. 540. 541. 619. 627. 662. 698. (Historija Jesuřowego

czerpjenja 75. 92. 93. 94. 554.) W sšrodže 663; k temu 24, 7. 38, 2. 76, 3. 90, 2. 92, 3—5. 94, 8. 95, 1. 143, 1. 217, 8. 245, 3. 508, 4. 627, 2. 660, 4. Pšched kudom 77. 78. 85. 550. Na martrownej drōsy 664; k temu 87, 1. 251, 1. Na kchizju 80. 81. 84. 86. 89. 90. 98. 549. 552. 555. 556. 626. 665—668. (Kchizne kłowa 86. 667.) Pohrjebanje 82. 91. 96. 557.

Na njedzelu Gštomih. Sawodny khěrłusch 542. 660 abo s džiwanjom na 32. intonaziju 256 (345, 5. 421, 4). Wěra 11. Słowny khěrłusch 251. 664. Tekst Łuf. 18, 31—43. Po hamjenju 250, 1. 664, 5. K dospěwanju 248 abo 480 (s džiwanjom na Lutherowy smjertny džej).

Na njedzelu Jwobavit. Sawodny khěrłusch 661 abo s džiwanjom na 33. intonaziju 211 (299, 7. 8). Wěra 12. Słowny khěrłusch 252. 263. 264. Tekst Mat. 4, 1—11. Po hamjenju 231, 3. 312, 7. 687, 1. 723, 2. K dospěwanju 662.

Na njedzelu Reminiszere. Sawodny khěrłusch 555 abo s džiwanjom na 34. intonaziju 291. 545. Wěra 322, 3—5. Słowny khěrłusch 211. 295. 313. 589. Tekst Mat. 15, 21—28. Po hamjenju 48, 4. 237, 9. 618, 6. 712, 7. K dospěwanju 83.

Na njedzelu Oluli. Sawodny khěrłusch 566. 699 (s džiwanjom na 35. intonaziju). 248 (s džiwanjom na epistolu). Wěra 823. Słowny khěrłusch 425, 1—3. 5. Tekst Łuf. 20, 9—20. Po hamjenju 31, 5. 679, 3. K dospěwanju 42. 95.

Na njedzelu Vātare („róžowna“ njedzela 560, 10). Sawodny khěrłusch 4. 429 abo s džiwanjom na 36. intonaziju 95. 433. Wěra 825. Słowny khěrłusch 234, 1. 2. 11. 12. 250, 1—3. 6. 462. Tekst Jan. 15, 17—25. Po hamjenju 560, 8. K dospěwanju 449. 450 (po hłōsu 108).

Na njedzelu Jwudila („kchizna“ njedzela). Sawodny khěrłusch 552. Wěra 824. Słowny khěrłusch 87. 97. 264. Tekst Jan. 8, 46—59. Po hamjenju 31, 6. 75, 8. K dospěwanju 92, 27—29. 282. 612, 3—5. 13.

Na njedzelu Palmarnu. Konfirmazija. Sawodny khěrłusch 36. 452. Wěra 831, 5. 6. Słowny khěrłusch 246. 267. 277. 453 (tež 170. 680—690). K dospěwanju 17, 11. 147, 7. 9. 12. 281, 1—3. 290, 6. 9. 329, 2. 494, 5. 537, 5. 611. 683, 5. 685, 1. 687, 4. 5.

Na seleny schtwórtk. Sawodny khěrłusch 160. Słowny khěrłusch 182. 186. 198. 221. 630. Tekst Jan. 13, 1—17. Po hamjenju 46, 1. 87, 7. 229, 4. 245, 6. 281, 8. 433, 1. 807, 7. K dospěwanju 180.

Na cžichi pjatl. Sawodny khěrłusch 90. 665. Wěra 79. Słowny khěrłusch 89. Tekst Łuf. 23, 33—48. Po hamjenju 526. K dospěwanju 89, 8—10. — Po połdnju 81. 82. 96. 557. 626.

„Bombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wšchěch pšchedawarńjach „Serb. Nowin“ na wšach a w Budyschinje dostacz. Na schtwórcz-lěta placzi wón 40 pj., jenotliwe cžibka so sa 4 pj. pšchedawaju.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.

Čišec a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spěwať,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↵

Wudawa so kóždy sobotu w Esmerjez knihcizisczerńi w Budyschinje a je tam sa sčtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž.

Seragesima.

Luk. 8, 4–15.

W Galilejskej namatamy w našchim telicze Knjesa Jesuša. Wjele luda dže sa nim a se wschěch městow khwatara hišcže wjazy k njemu, so bnych jeho přědowanje kłjsheli. Tež pschindu nimo pola, na kotrymž byjeť hymjo roškwasche. Gusto běchu hižom tuto džěto widželi a njeběchu nicžo kěbi pschi tym muklili; najwjazy wot nich drje tež njejbu na tuteho byjerja dale kěžbowali; wschať běšche něšcho wschědne, sčtož wón činjesche. Niz tak tón Knjes. Semu běšche wschitko, sčtož ho w pschirodže sto, poľasať na Boha a na Bože kralestwo. Wilije, kotrež tak lubosaje kěžějachu, a ptacžki, kotrež tak wješeke spěwachu, wobhwědčichu jemu Božu lubosč, kotraž kóžde stworenje bohocze sčstara, a napominachu jeho k wutrobnemu twjerdemu dowěrjenju. Wětr, kiž duje kaž chze a wot kotrehož ničto njewě, i wottel pschindže, dopomni jeho na potajne skutkowanje hwjateho Ducha. Žonopome sorno, kotrež je tak maľo a i kotrehož budže wulki sčtom, je jemu wobras Božeho kralestwa. A tež tutón byjer a te sornjatka, kotrež wón roškwje, wucza jeho něšcho jara wažne a křutne. Wón widži, so někotre sornjatka pschi pucžu padnu, wone budža poteptane abo wot ptacžkow sežrane; někotre padnu na sčakowu rolu, wón wě, so budža bórny sčhadžecž, ale tež bórny wustřayecž, někotre padnu tam, hđžež běchu přjedn černje stejake, byjer drje běšche je wudžewať, ale někotre korjeschki běchu wostake, a wón wě, tute korjeschki budža rucžischo roscž hač te bywaj a budža je saduhyecž; někotre pať padnu na dobru rolu a te pschinjeķu bohate pľodny. To naľoži wón k pschirunanju, kotrež wón sam wukładuje. To hymjo je Bože kłowo, kotrež mamy w bibliji, kotrež ho nam přěduje w Božim domje. Tón byjer je Jesuš sam. Wón je

i njebeť pschischoť, so by tuto dobre hwjate hymjo roškwwať. A wón je to činik w Židowskim a Galilejskim a Samariskim kraju, w městach a na wšach, w templu a w sčulach, na horach a pschi briosy morja, hđžežkuli je přědowať a r. žik. A wón čini to hišcže dženska. Hđž wň, lubi starich hwójim džěčjom hwjate historije se hwjateho pišma pomjedacže o wucžicze ho modlicž, hđž wucžet džěczi w sčuli a duchowny w pacžetseki wucžbje rošwucžuje, sčto je Bóh k našchemu sbožu činik a sčto mamy my činiecž, so sbožni budžemy, hđž ho nam Bože kłowo w Božich kłubach pschipowjeda, hđž čitamaj w bibliji, spěwariskich a dobrnych sčesčesčijanskich knihach, dha roškwwa njebeľki byjer Jesuš njebeľke hymjo. Sawěscže hymjo je dobre a byjer doľonja hwjate džěto se wschej hwěrnoscžu a mudrosčžu. A tola, kať maľo pľodow pschinjeķe husto to hymjo? 20, 40, 60 a hišcže wjazy lět je Jesuš džěkať na tať někotrej wutrobje, ale hđže hu pľodny? Haj, hđže je něčto, kiž móže i dobrym hwědomnjom prajicž, so ho na nim telko pľodow namaka, kať dhrbjaťe bycž. Ma čim leži to? Kóždu ratať, kiž je polo na najlěpje wobdžěkať a dobre hymjo roškwwať a tola maľo žněje, wě, so móže wina jeno na roli ležecž, kotraž je pať pschetwjerda, pať sčakowa, pať njecžisťa. Dobře hymjo na dobrei roli pschinjeķe bohate žně. A tať je tež w duchownym. Ta rola, do kotrejež Jesuš hymjo Božeho kłowa roškwwa, je čłowisťa wutroba; wot njeje wotwřujuje, kaťke budža žně. Duž daj kěbi wotmolwjenje na to křutne, wažne prasčjenje:

Kajka je rola twojeje wutrobny?

Je wona

1. twjerda kaž pucž? abo
2. sčakowa? abo
3. njecžisťa? abo
4. dobra?

Schtuczka 5. a 12. Hdyž byjeť s ruku hymjo roshnje, padnu esče něotre sornjatka pschi puczu; te njemōža sřhadžecž a pľody pschinjesč, ale budža poteptane abo ptaczki je žeru.

1. Nichtō w našchim wōtznym kraju njeje, do kotrehož wutrobny njeby Jesuř hwoje hymjo wuřhwať; ale kať něotra wutroba je twjerda kať pucž. Lětdžebatkli dołho mōža Bože řłowo řłyshecž, ale ničō njeje nad nimi pōřnacž, so něřhto dořonja. 1000 krōcž mōža řo potařacž na řwoje hřěři a řo napominacž, wobrocžecž řo, hewať řecž wěcžnje řhubjeni, 1000 krōcž mōže řo jim prajicž, so njeřmēdža phtacž, řchtož tu na řemi je, dořelž je to wřchitřo řachodne, ale řo dyrbja phtacž, řchtož horjelacž je, hdyž řhryřtuř je, řo dyrbja ř bojōřcžu a ř řženjom phtacž, řo řbōžni budža, woni to řłysřa, ale wōřtanu, řajžž řu. ře řnano tež twoja wutroba tať twjerda? řy pschińdžecž do Božeho domu, řpēwařch řhēřłusře, ředžřřch řmēřom pschi přēřowanju a řřřnjesřch řwojei ružy pschi modlenju, ale twoja wutroba njewē ničō wo řym. řřymjo řo roshnje, ale padnje pschi pucžu. ř bōřř pschińdu ptaczki, kotrež Bože řłowo řeru. řžert rořpřōřchi twoje myřle. řy myřłisřch na to a tamne, na teho a tamneho a njeředžbujesřch na to, řchtož čřitacř, řchtož řo tebi přēřuje. ř na dompucžu rořřēčžujesřch řo wo řym a řamnym, tať řo ř Božeho domu ničō řobu njewōřmjesřch do řwojeho domu. ř, luby čřitarjo, njebēřche tať něotřny krōcž twoja wutroba twjerda kať pucž; njeřřy řy řhoniť, kať rad čžert řwoje ptaczki řecze, řo byřhu řymjo Božeho řłowa řežraťe, kať ložy pschi modlenju a pschi přēřowanju wřřelate myřle w tebi wotucža, kotrež tebe w twojei nutřnořcži molu; njeřdřbřisřch řy wo tať něotřej Božei řłuzřby prajicž, řo řy podarmo w njei pobyt? řuž čřitā tola, tať wjele, kať je na tebi, řo by řwoju twjerdu wutrobu řmjehčřit. řdyž njeđželu rano wotucžisřch, řpomā na to, řo je đžen teho řnjeřa a prořch jehō, řo by tebi pomhať, jōn prawje řwjecžicž. řladaj řo wřřeho, řchtož mōže twoje myřle rořpřōřhicž. řdyž řy do Božeho domu řařtupit, prořch řoha wo řnadne řohnowanje a wopomā pschi přēřowanju, řo řōh ř tobu řecži, řo řesuř řwoje řymjo do twojeje wutrobny roshnje. ř potom na dompucžu njeđaj řebi rubicž, řchtož řy řłysřacř, řřhowaj jo w řwojei wutrobje a rořpominař jo řebi pschēřo řařo a řařo. řotom budže to řymjo Božeho řłowa w twojei wutrobje řo pschimacž. řle

2. řladaj řo, řo njeje twoja wutroba řławowa. řchtuczka 6. a 13. řola, na kotřuž řymjo padny, bēřche ř wjerřha dobra, ale řpody bēřche řława. řu řřhadžachu řornjatka rucže, rucžisřcho hačž dřuhđže, dořelž řłōnzo rolu bōle wōhrēwařche; ale řorjesřchi njemōžachu do řłubiny řo rořřchēřicž. ř jako řłōnzo horzo paleřche, njeřnamatařchu włōhi a wuřřnyřhu.

řařkej roli řuna řo tať něotra wutroba. řať něotřny řřchēřčřijan je řahorjeny řa řwojeho řoha a řbōžniřa; rad pschińdže wōn do Božeho domu a njemōže řo na řožim řłowje napořłuchacž. řa jehō woblicžu je widžecž, řo Bože řłowo mōžny řacžisřecž na njeho čřini. ř žyķej wutrobu řłubi wōn: řesuřa ja njeřpuřcžju, a to řłubjenje je řprawne. řōn je řwōłniřny, wřchitřo řa teho řnjeřa wopuřcžicž a jemu řłuzřicž. řane prořřenje njeje, řymjo Božeho řłowa je řeřřhadžalo a lubi řjane řnē. řobřny řapocžatř je řčřinjeny. řle hdyž něotře lēřa pořđžisřcho jehō řařo widžimy, đha dyrbimy řo ře řpēđžiwaniřom a ře řřudobu prořřecž, je to woprawđže řōnřamny młodženz, řařama młoda řolza? řēhdy bēřche tať řahorjeny řa řesuřa a něřł řłusřa jehō njeřpřchēřelam, něhdy čžyřřche řemu řnjeřej řamemu řłuzřicž a něřło řłuzři hřēřam! řať je to mōžno? řeho wutroba je řo řławōkej roli řunata. řať dołho, kať bēřche w pobožnym řaricřisřim domje řiřny, rořcžesřche wē wēřje, ale hdyž potom won do řwēřa řtupř a wřřelate řpřřowanja na njeho pschińdžecžu, hdyž řli towařřchojo jehō ř řłemu wabřchu a jehō wuřřmēwařhu, hdyž njeřhařche na niř

pořłuchacž, đha njemēřesřche možny, řola řesuřa wōřacž. řeho wēřa bēřche jeno řwjerřřhna a njeńđžesřche do řłubiny. ř tať bu řōn řjany řapocžatř řanicženy, đuchowne řiwjenje wuřřny, wono po něčřim wotēřasřche a řłōncžnje řańđže, dořelž je wutroba řławowa. řajřa je twoja wutroba, luby čřitarjo? řbo řuna řo

3. nječřisřtej roli? řchtuczka 7. a 14. řřyjeť njeje řymjo do čžernjom mjetā, ně, tež řtōn řřch řola bēřche wōn đerje wōbđžēřat; ale něotře řorjesřčřli bēřhu wōřate, te rořcžecžu a řaduřřchu řymy.

řež to řtanje řo bohūřel huřto ře řymjenjom Božeho řłowa. řať něotřny řřchēřčřijan je w řesuřu řwojeho řbōžniřa namatať a řo ř žyķej wutrobu ř njemu wobrocžit; won potařařa to pschēř řwoje řyķe řadžerženje. řle wōn řabyđže, řo mamy řeho řareho řadama pschēř wřřhēřne rořłacže a potutu potepicž, řo mamy wřřhēřnje wōjowacž pschēřčřiwō řłemu. ře ře řłym wē wutrobje, kať ř njeřjadom w řahrođže. řdyž njeřjad pschēřo řařo nje-wupłēřesřch, đha budže řyķa řahrođa řłazēna. řořčž njeje, řo řy řo junřrōcž wobrocžit, ale něřł pľaczři, te čžernje wē wutrobje pschēřo řařo wupłēčž, jeno potom mōže řo řōn đobřny řapocžatř đale wjeřčž. řchtož to nječřini, řola řeho řaduřřnje to řke to đobre. ř njemōř řo, niřłō njeje řiřom dořonjany. řesuř mjenuje 3 čžernje, kotrež řu te najřřařřchisřche, a to řunje w něčřisřchim wōjnřřim čžāřu. řarōřcže. ř kať wuķe řu nařche řarōřcže wo řiwjenje nařřchřch lubnyř wē wōjnje, wo řiwnořcž, wo pschichōđ nařřchēho wōtznēho řraja. řle njeđajecže řo wot řařřch řarōřcžow wōbřnjesřicž. řtařcže řwoju nađžiju na teho řnjeřa, wōn budže wřchitřo đerje čřiničž. řo jene mamy řo řaracž: řo řbōžni budžemy, řohatřwo. řohu budž řkoržene, řo je řiřch wjele w nařřchim řudu, řotřř jenož na řo myřła, řotřř nuřu řuda ř temu naķoža, řo wōbohacžicž. řajři je to hřēř! řajcže řo warnowacž pschēř řudāřřha, řeho pschēřadniřa. řōřčřty řiwjenja. ředny pobožny muž je řař prajit: řa řudnym đnju budže řo potařacž, řo pschēř řadny hřēř telřo đuřřchōw řhubjene njeđudže, kať pschēř čžēłne řōřčřny. řaj, ničō njeřadubřny bōjřřke řiwjenje na wutrobje bōle hačž čžēłne řadōřcže. ře twoja wutroba nječřisřta rola? řa tebe prořřhu: wutorhaj řorjesřčři řkeho, řo budže

4. đobra rola. řchtuczka 8. a 15. řobra budže rola nařřchēje wutrobny jeno pschēř to, řo njeřpřchēřřawajřy na njei đžēłamy, řo wōjujemy pschēřčřiwō řłemu a ř Božeho řłowa a wotřařanja a ř modlitwy pschēřo řařo bōjřřke možy řebi đobřwamny. řle potom pschinjeřemny pľody, my budžemy pschēřo bōle řesuřej podobni a řōh ma nad nami řwoje řpōđobanje, hačž budže nař junu wřacž do řwojicř njebieřow. řle ředžbuřmy na to, řo řesuř praji: ř pschinjeřu pľody w řcžēřpłiwōřcži. ř řřwōřbje njeje niřđže tať, řo řo đženřa řřje a jutřje řnēje; ale mēřařy řinu řo hačž ř řnjam. řtōn řařōň pľaczři tež w řožim řraľeřřwje. řehōđla mēř řcžēřpłiwōřčž řam ře řobu a ř đřuhimi, hdyž njeđudže twjerda wutroba hnyřdom mjeřka, a řławowa hnyřdom řłubōřa, a hnyřdom čřisřta. řžēřaj řcžēřpłiwje a ř Božei pomozu řo řtanje, řo pľody njeřesřch ř wēcžnemu řiwjenju.

řženřa pať pruhuj řo, řařkej roli řuna řo twoja wutroba. ř potom do đžēřa! řamjen.

M. w K.

řwjecžorny řhēřłusřch w řymje.

řať ř twjerřnym řpanjom wōbjata

řēřł leži morwa pschirođa

ře řmjercže bēřym pľařcžju.

řōž řymna je

ř řaruje

řřchi jeřnym řmjertnym řařcžju.

Hdyž Bóh Anjes i njebja pschilaže,
Dha žiwjenje wscho k rowu dže,
Eso k wotpoczinku dawa.

Hdyž Bóh pať chže,
Wscho smłódnjene
A kraǵne sašo stawa.

Tež ja bym i pierschčeže, popjela
A srodnu bórny do rowa,
F. Kacž mam w nozy čymowej.
Duch njewumrije,
Wón k njebju dže
Do domowiny noweje.

Nětk pať, o Božo, hdyž šo čym,
Mje do šwojeju rukow wsmi;
Sa spróznny kóža hladam.
Drěmk šłódku daj,
Mje pod schit staj;
Spacž w twojim měrje žadam.

Nječ čiste, tebi šwoječzene
Eso dny, kiž hišččeže spožčicž chže
Mi twoja Boža rada,
So po čašku
Mi we Šhrystu
Da šbóžnosčž twoja hnada!

F.

Jan

abo

Spěwaj a džělať.

По воединочьто са млодых а старых

wot

A. Kulmana.

(Potracžowanje.)

Takle hólčez pľakasche a šdychomasche, a pohlada do pola a widžesche tam zny šahon rěpy, a jemu šo jeje chžysche. Ale jeho macž bě jemu prajila: „Njebjeť niťomu ničžo!“ — A w tym wokomitu pschipaše šo hólčzka k rěpi i dwěmaj kóšomaj, a wón postany a džěsche a pschindže k nej a džěsche: „Se ta rěpa wascha, ja bych rad nělotre šjědk, ja bym hłódnny.“

„Šaj, našcha je; ale ščtó by ty, a i wotkal by?“

„Ach, luby Božo, ja nimam žaneho doma, a rěkam Jan.“

Ta hólčzka šo lubje wušmja, a džěsche: „Jan čži rěkaja? to je rjane mjeno; ja rěkam Šanka.“

„To je tež rjane mjeno. Moja macžerka rělasche Marja, a to je hišččeže rjěnsche mjeno.“

„Moja macž tež Marja rěka. Ale Šanko, hdyž dha mašch šwoju macž?“

„Ach, ta je wumrjela a je šahrjebana.“

„D, ty wbohi Šanko! je dawno morma?“

„Šižom schtyri njedžele“; a pocža pschi tym pľakacž, a Šanzu ronjachu šo tež šylšy i woczow. — A wona džěsche k njemu:

„Šano, ty njetriebasch žanu rěpu jěščž, ja chžu tebi wot mojeje šwacžiny khlěba dacž; by jara hłódnny?“

„Hłódnny drje bym, ale wot twojeje šwacžiny njejem, ty hewať šama doščž nimašch.“

„D, njestarať šo, ja nješym jara hłódnna, a k wječeri mam sašo domach jěščž, ale ty njewěsch, hdyž ščto dostanješch.“ A wona šo šyže, wučžeže šwój nóz, wurwi i rubiščla khlěb, wotkra šebi

mašy rózť wot pomaschi, a da tamnu žyku Šanej. A tej džěščži jědžeschej, šedžo hromadže šo rostěčžowajo, a Jan pschezo šłowěčlo wot šwojeje lubjeje macžerki póbla prajesche.

A Šanka džěsche k njemu: „Ale ty dyrbjať tola tež wo twoju njebohu macžerku žarowacž.“

„Šaj, to drje ja bych, ale ja nimam žaneho čžorneho rubiščla ja šchiju, a žaneho šchlewječka sa kłobuť.“

„Ša tež niž, hewať bych čži daka. Ale hlaj“ — a wona postany a běžesche ke katej, hdyž te stare lapy wišachu, wottorže wot nich nělotre čžorne šchnórki, pschiběža sašo a poľasa je Šanej. A tón šo wješesche, šo budže nětk šwoju lubu macžerku žarowacž, kaž druge džěščži čžinja. A wona jemu pschiwjasa jenu čžornu šchnórku sa kłobuť, a druhu šwi jemu wokoko ruki.

A tak wostajčtoť wonaj hromadže, hacž bě čžaš dom hnacž. A Šanka džěsche: „Hdyž dha tule nóz wostanješch?“

„Nješmēm i tobu do wascheje wšy hiečž?“

„Ně, našch štražnik (wajčtar) je jara šty, wón čže wučžeri, pschetož wón niťoho zuseho wo wšy w nozy nječčerpi.“

„D, njestarať šo, Šanka, ja hižom hospodu namaťam; ale ja bym šrudny, šo dyrbju wot tebe, ja bych rad pschi tebi wotkal.“ A šylšy šo jemu po ližomaj kulachu; Šanka tež pľakasche. — Šo šhwili džěsche wona: „Wosthaj, widžišch tamle kur w holi? tam je mój džěd, wón wuhlo pali, to je pěknny džěd, pola njeho je hižom nělotryžkuli zusy čžłowjeť hospodowacž: dži k njemu, tam budžesch móz psches nóz wostacž.“

A wón postany, wsa šwój kij a džěsche do hole, Šanka pať honješche šwojeje kšy domoj. —

5. štaw.

Moje džěčzatka, njelubujmy se šłowami
ani i janykom, ale se ščutkom a wopravdže.
1. Šana 3, 18.

Šary Šodan bě lěťka i wjěšcha pschezo w holi, a njepschitdže druhny ja zny tydžerť dom, hacž šobotu wječor, šo by njedželu se šwojimi hromadže pobyt a i druhimi ludžimi kemschi šchoť. Šeho džowka Šana pschinyše jemu kóždy džerť psched wječorom jěščž. Wón pať palešche wuhlo, niž pschezo na šwojeje holi, a šam šebi, ale tež wješnym a šušodam, pschetož wón to najlěpje rošymješche, a duž šo woni jemu doměriču. Tak tež dženkša. A wón bě šebi tji nowe milerje nastajať, a šhodžesche wokoko pschi dženkša napalenym wuhle a hladasche, ščto by šo hišččeže čžinicž mohlo. Ščłóncžto běžesche Boži domečť a ščelesche šwoje pšlednje pruhi psches wuškofe kšojny na šemju, kókowokoko bě wščitko čžische, a wón šebi šaspěwa k dobrej nozy ščěrlušch:

Mój Božo, nětk chžu lehnycž hiečž,

A šwojeje woczki šandželicž,

Duž hladaj na mnje i njebješow,

A poščel ke mni wajčtarjom.

A bym-li šhrěschit wodnjo ja,

Mi twoja hnada wodawa,

Psches Šhrysta krej mje wušwječži,

Wot wščitkich hrěchow wučžisčži.

Hdyž něčtó je mje rošhněwať,

Eso na mnje hrěschnje pschewwatať,

Dha Wótcže, nječ je wodate,

A jemu wščitko šabyte.

Tak chžu ja na to i měrom spacž,

Mój Wótcže, ty chžyť kědžbowacž

Tež na tnych mojich i luboščžu,

Šich wodžecž i twojeje šmilnosčžu.

Tak chybł ty na wschęcch kędźbowacź,
 A wschittim spróznym połoj dacź,
 Tych srudnych rano swjekelicź,
 A thornych w nozy woskchemicź.

Ty jandželam chybł pschifafacź,
 So dyrbja pschi naś sparnych stacz,
 So nihto srudny njestawa,
 Sdyż błoncźto rano jefkhadźa.

Sdyż stary Godan takle spėwasche, pschińdźe San, tón prošchėfki hólczėz ł njemu, jasta a jėprje ƚo ł ramjenjom na tołtu thójnu, wosta smėrom stejō, so njeby stareho muźa w spėwanju molit, a pschipołkuchowasche. Jako pał wón spėwacź pschesta a ƚwōj ƚochor pola ƚwojeje hėty na pjeńł połozi, dźėsche San bliźe ł Godanej a prajesche: „Dobry wjeczor! chzecze mje w nozy hospodowacź?”

„To czi njemōzu ƚlubicź”, wotmolwi Godan, a hladasche trucze na njeho.

„Ach, wobkhowajcze mje tola. Tamle bė holecźka na polu, Hanka jej rėłachu, ta pařesche tosy a mi prajesche, so scze wy jara dobrocziwny muź, a budzecze mje psches nōz wobkhowacź.”

„To drje mohło ƚo stacz, hdy by ty teź dobry a pėłny hólz był, pschetoź hlaj, worakawe lōny hólczata ja njemōzu snjescź. Ssy ty teź ƚam?”

„Haj, moja macź je mi wumrjeka, a nimam žaneho nana, žaneho bratra a žanu ƚotjicźku.”

„Kak stary dha ƚy?”

„Sa ƚym w dźėpatym lėcze.”

„Hlaj, hólczė, hdy bych ja wjedźil — nō, wostań pschi mni, ja chzu cze hospodowacź. Ssy hlōdnny?”

„Nėtko niz wjaz. ta pėłna holecźka je mi wulku pomastu dafa.”

„Hanka je pėłna hólza. Hlaj, hólczė! wona je dobroczywa pschecźiwō tebi była, kajki ƚy ty pschecźiwō nej był? — Hlaj, tebi pschezo ludźo jėscź dawaja, cze nozy hospoduja, a czi tola niczo winojczi nejju; srosymisch ty to?”

„O haj, to ja wėm. Moja njeboha macźerka husť... prajesche, >hlaj, Sano, ludźo namaj nejju niczo winojczi dawacź. Namaj tola dawaja, hdyž nėtk wulki naroscjesch a dźėlacź mōzesch, dyrbisch ludźom pomhacź dźėlacź a jim jich luboscź ł dźėkom phtacź narunacź. Ale ja ƚebi myħlu, hdyž nėtk po prošchenu thodźu, kak mōžu nėhdy wschittim tym ludźom dźėlacź pomhacź, kotjiž ƚu mi nėšcto dali, a ƚym ƚebi tehodla husto žadał, so njetrjebał wjazny proħycź, hewal dyrbju napoħledtu wschėm ludźom pomhacź dźėlacź.”

Stary Godan dźėsche: „Sdyż twoja macź takle rėcjesche, czechodla dha njeje wona dźėłaka, ale je proħyła?”

„Ach, mōj Božo, wona bė pschezo thora.”

„To je nėšcto druhe. — Wostań tu nōz pschi mni, ja chzu ja chzu czi teź jėscź dacź. — Njecha ƚo czi wjazny po prošchenu thodźicź?”

„Ach, nė, hdy bych jeno wjazny njetrjebał, ja chybł rad dźėlacź, hdy by mje nėhtō trjebacź mohł. Sa ƚym ƚebi prjedy na polu myħlit, hdyž pola wascheje Hanki stejach, czechodla dyrbju ja hodžo proħycź, a wona njetrjeba, a bėch jara srudny, so je tak a niz hinał.”

„Nō, hólczė, ƚydn ƚo pola mojeje hėty dele a cžataj, ja mam hišcjesze wołōto ƚwojich milerjom wobhladowacź.” Ale ł tym wobwobhladowanjom jemu niczo njebė, wón bė hižom prjedy wscho wobhladował, a wjedjesche, kak wscho je a stej, ale jemu bėchu tajke džitwne myħle do wutrobny pschisiche, te chybłsche wón ƚam pschi ƚebi wobmyħlicź, a tėho dla dźėsche precź, wostajiwšchi tėho

hólza. Wón dźėsche na stronu ł ƚwojej wħy, pschetoź jehō dźowka Hana dyrbjesche storo ł jėdžu pschińcź, a wona teź pschińdźe, a njeřesche w prawej ruzny brėmjeschko. Su widžo, dźėsche wón jej napšchecźiwō a dźėsche: „Derje, so dźesch, ke mni je hólczėz pschischoł, tón nima ani nana, ani macźerje, ani bratra, ani ƚotry, wón ƚo mi spodobā, wsmi jehō ƚobu dom, ja bych chybł, so by nėkotre dny pola naś wostał.”

„To chzu cźinicź”, wotmolwi Hana, „a my mōžemy jehō pōnacź, hdyž dlėje wostanje.”

„Tak je”, dźėsche Godan, „a je-li pėłny, kaź ƚo mi sda, a nitohō nima, a je wėrnoscź rėczał, dha mōzesch jehō wobkhowacź a ja ƚwoje dźėcžo pschijecź. Ty žanych dźėczi nimašch, a by je tola rad wsaka, tu mašch hólza, tón je hižom trochu wotrostł. Ale ty dyrbisch ƚo Surja teź prajchecź, šcto wón ł temu mėni.”

„To ƚo wė; ale tón temu pschecźiwny njebudze.”

A w tajlich rėcžach pschińdźeschtaj wonaj ł hėcze, hdyž tón hólczėz ƚedźisiche, tón pał, jako bėšchtaj ł njemu dōschłōj, sloczi horje a stejesch wjeřeky pšched nimaj.

Hana jehō widžo, dźėsche ł nanej: „To je šchitowany hólczėz”; a dźėsche ł njemu: „Sano, pōj so mnu dom, jeli so chzesch pėłny bycź, dha mōzesch nėkotre dny pschi mni wostacź.”

San pohlada na ƚwoju ruku, na tu cžornu šchnōrku wołōto njeje, a dźėsche: „Haj, ja chzu pėłny bycź!”

„Šcto dha mašch wołōto ruki?” dźėsche Rořakowa.

„Sa mam wołōto njeje cžornny šchlewjert, dokelž je moja macź wumrjeka, a wołōto klobuka mam teź tajki.”

„Šctō je tebi to cžinik?”

„Žena holecźka wonkach na polu, wona rėka Hanka, a je ł wascheje wħy.”

„Hanka je pėłna hólza. Ale kak dołho chzesch to wołōto ruki noħycź?”

„Tak dołho, doniž njebudzecze prajicź, so ƚym teź pėłny kaź Hanka.”

Stary Godan a jehō dźowka na ƚo pohladnyšchtaj. A stary Godan dźėsche: „Tón hólz njeje hlupy. A nėtk, Hana, dži, praj Surjej dobry wjeczor; a ty, Sano, cziń, so twoja cžorna šchnōrka ł ruki pschińdźe.”

Hana prajesch nėtk ƚwojemu nanej dobru nōz, tehorunja teź San. A wonaj dźėšchtaj hromadže duzy ƚebi, to a wono powjedajo. — (Pšchichodnje dale.)

Sařowotřorjėny.

Sedyň bohathy mlōdženž w Romje mėjesche dołhi cžap dla nėkajteho czeźkeho bracha na thorołōžu ležecź; šłoncźnje wón sařo wotřori a bu stromy. Duž wón přeni krocź won do jahrody dźėsche a bėsche kaź nowonarodženj. Wón nėtko ƚwoje woblicžo ł njebyu wobroczi a dźėsche: „O ty šchčedriwy Božo, mohł-li tebi cžłowjėł nėšcto sapkacźicź, kak rad chybł czi wscho ƚwoje samdženje dacź!”

Tole šchėdźiwž Šermas ƚyřchesche a ł bohatemu mlōdženzej rjėny: „S wyħola wschitke dobre dary pschihadźeju; tam nješamōžesch niczo ƚlacź. Pōj, ƚlėduj mi!”

Młōdženž ja pobožnym starzom dźėsche, a wonaj do cžėmneje hėty pschińdźeschtaj, tam bėsche ƚama žakoscź a ƚame hubjenstwo; pschetoź nan thorn ležesche, a macź płakasche, dźėczi pał bėchu nahe a wo thlėb wołachu. Duž ƚo mlōdženž strōži. Šermas pał dźėsche: „Šlej, tule je wotak ja twōj wopor! Šlej, jowle ƚu Snjesowi bratsija a jastupnižu!”

Duž tón bohathy mlōdženž ƚwoju ruku nad nimi wotewri, jich bohacze wobdariwšchi a thoreho hladawšchi. A czi woskchewjeni thudzi jehō žohnowachu a Božeho jandžela mjenowachu. Šermas pał ƚo poħmėwtny a dźėsche: „Tak wobroczi ty pschezo ƚwoje dźakowne woblicžo najprjedy ł njebyu a potom na semju!” F.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.

Čiřecť a nakladnik: M. Smoleť.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Nječ ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Nječ ći khmana
Žiwosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će!

F.

↳ Sserbske njedźel'ske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizischcěrni w Budušcinje a je tam sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Čistomibi.

Lut. 18, 31—43.

Čłowa džěrněnišeho seženja su kaž swony, kiž nam pschicwolaju: póstny čaž so bliži. W tutym čažu s Jesužom w duchu horje čěhnjemy do Jerusalema, hebi rospomnjo, kał bu wschitko dokonjane, sčtož je psches profetow wo čłowěkim bynu pižane, kał bu pohanam podaty, wužměšcheny a hanjeny a sapluwany, kał su jeho krjudowali a morili. A sčtož to čžini a k temu tež te wošebite Bože služby póstneho čaža a te rjane wot knihowneho towarštwia wudate knižki „Swjaty póst“ wužiwa, směje wot teho wulke žohnowanje. Ale prawy kšchescžijan njecha jenož w póstnym čažu s Jesužom horje do Jerusalema čahnyč, ně, jeho žyke žiwjenje ma to hežło: Slaj, my džemy horje do Jerusalema. S tym wusnajemy: hdže čžemy, po kajkim pucžu čěhnjemy, sčto naš pschewodža.

1. Do Jerusalema Jesuž čže. Čłowne město židowskeho kraja je wotthknjeny kónž jeho pucžowanja; tam čže wón tón pošledni skutk kwojeho žiwjenja dokonjecž, wumwjecž sa hrěchi žykeho kwoěta. A tola, je woprawdže Jerusalem tón kraj jeho pošlednjeho pucžowanja? Je jeho row w Jerusaleme to pošlednje, sčtož je wón hebi žadał a dostał? Wón kam na to spomni: na tjeczi džeń budže wón sažo stanyč. A kał kražnje je so tuto kłowo dopjelnił! Wsiche tamneho semškeho Jerusalema widži Jesuž druhe Jerusalem horkach w njebjěkach, tuto je tón pošledni wotthknjeny kónž jeho pucžowanja, tam wón čže a tam je wón pschichol; hdž je horje stpił do njebjěč, je tam kwoj krałowski trón nastupił, hdžež nětko heđži k prawizy teho Wótza. Kał někotry pucž nježy tež ty hižom schoł. Na kóždym měsjesche ty tola wěšty saměr a wotpohlad, ty jón tola nječasche podarmo

čžinicž. Gusto su žnawo tež dozpił, sčtož čžysche, druhdy drje tež niž. Ale hdž hebi kwoje žyke žiwjenje jako pucžowanje wobhladiješ, hdže dha stóncžnje čžesch, kotry je tón wotthknjeny kónž, kotryž čžesch dozpicž? W čžach do tuteje wójny kwo na drošy husto pucžowarjow nadeschli, kiž stajnje pucžowachu, ale hdže po prawym čžychu, kam njejedžachu; to bechu dundačojo, kiž džělacž nochychu, kiž žaneje domijny, žaneho wjichškeho žadanja wjazy njejedžachu, hač kwoj hlód s naproschenym khlěbom spokojeć a sa nóz nětajke lěhwo namakacž. Kał někotry s nich njeje w žusbe srudny kónž wsak. Čžemy so po kwojim smutkownym čłowjeku tutym runacž? Čžemy so s tym spokojeć, so to a tamne žadanje po semškich potrebnosčach so nam dopjelni, ale to najhlubške žadanje kwojeje dusche sanjerodžicž? Ně, my wěmy, hdže čžemy, do teho Jerusalema, kiž tam horkach je; naške měsčezantske prawo je w njebjěkach, my nimamy tudy žane wobstajne město, ale to pschichodne pytamy. Čžemy-li jo pak namakacž, dyrbiny po tym pucžu hič, kiž tam wjedže.

2. S jenicžkim kłowčžkom Jesuž tutón pucž wopishe: my džemy horje do Jerusalema. Jerusalem na horje leži, sčtož tam čže, dyrbi potajkim horje hič. Sewak so wschak sda, jako Jesuž po tutym pucžu njeby horje schoł, ale dele, pschezo dale dele do ponižowanja, do čžěbnosčow a čžerpjenja, doniž s nim dele njeńdže do rowa. Ale woło kšchescžijana widži, so je Jesuž tu tola horje schoł, k pschezo kražnišchemu sjewjenju kwojeje poškuschnosče, lubosče a kwoěnosče hač do kwojercže. Jeho sbóžništa kražnosč so s njeho nanajjažnišcho kwoěči, hdž je jeho wužměšchaja a hanja, krjuduja a morja, pschetož tu so wón sjewi jako to jehnjó Bože, kotrež kwoěta hrěchi nješe. Teho dla je wón psches ponižowanje schoł k kwojemu pomyschenju, psches čžerpjenje k pschekražnjenju. A po kajkim pucžu mamy my nětko kwođicž?

Wo našchim czělnym žiwjenju wschał tež najprjódzy rěka: my džemy horje. Esłaby šo człowjek narodži, žyly na pomoc druhich poľasany. Ale jeho mozy bóršy sapocznu roscz a pschibnywacz, tež jeho duchowne mozy šo rošwuwaju, i nim dže horje. A hdyž šebi mlodženza pschedstajich, kotryž w polnej strowosczci steji, abo muža w najšpěšich lětach, kiž i njewustawazej pilnosczu wschitke czežkoty šwojeho powołanja i lohkosczu pschewinje: nještejitaj wonaj kaž na wjeršichu šwojeje mozy? Ale tak tola njewostanje. Njesaczuwasc šnawo šam, šo wjazy to njejšy, šchtož šy něhdy byl, šo czi džělo abo pucz, kiž czi něhdy žaneje prózy njeczinjesc, nětko czežko padnje? A tak i człowjekom, kiž tak wješele horje džěšche, pschezo bóle dele dže, hdyž staroba šo bliži, doniž i nim škóncžnje dele njepóndže do rowa. Někotry sestarijny šo do teho njemóže namacaz a je teho dla wobužny a se šwojim morfotatanjom a škorženjom šebi a tym šwojim žiwjenje czežke cžini. Wěh czělneho žiwjenja, kotrež škóncžnje dele dže, my njemóžemy pscheměnicz; wscho cžělo je jako trawa a wschitka człowjecza krašnoscz je jako kwětko na polu, trawa šwjaduje, kwětko wotpadnje (Jes. 40, 6. 7). Ale runjež i našchimi czělnymi mozami napóšledku dele dže, wo našchim duchownym žiwjenju pschezo plačzi: my džemy horje do Jerusalema. Šsw. Pawoł nam ras wuhlad do šwojeho šnustkowneho žiwjenja poškieza, hdyž 2. Kor. 4, 16 rjeknje: Šacž runje našch šwontowny człowjek šo štajy, dha wschał tón šnustkowny šo džěni wote dnja wobnowi. Wón cže prajicz: runjež šym džěni wote dnja pschezo šarschi a šlabjchi, runjež psches pschescžehanje, kotrež mam w šlužbje šwojeho Šbóžnika nošycz, moje czělné mozy pschezo bóle wotěbjeraju, runjež šym Jesuša dla štajnje na šnjerecz wudawany: to, šchtož je Jesuš do mnje pšodžil, moja wěra, lubošcz, nadžija, jezěrplicnoscz, pošlušchnošcz, we wschitkim tym njewotěbjera, ale pschibjera, — haj wón wě, pucz czežnosczu wjedže še krašnosczci: Šascha žaloscz, kotraž je krótko a lóžka, dokonja wěcznu a psches měru jara wulku a wážnu krašnoscz, nam, kiž my njehladamy na to widomne, ale na to njewidomne (šcht. 17. 18). A tak, luby šchescžijano, šstupaj tež ty pschezo do přědka, šo dale pschidžěšch w šwojim pošnaczu, pschezo bliže š temu šnamjenju, kotrež je czi Jesuš w šwojim šwjatym žiwjenju šjewil, hoň ša šwjecženjom, nastup pschezo wyschjchi šškodžěniš dokonjanošcže, je wschał tola twoja pschiblušchnošcz, šo by Woži człowjek dokonjany byl, š wšchemu dobremu škutku hotowy. A cže-li czi pschi tym ras wutroba špadnyč, dokelž je czi tajke prózowanje druhdy jara czežke, trošchtuj šo i tym, šo je pucz w doli drje lóžjchi dylžli horje na wyšoku horu; ša to mašch paš, hdyž šy wjeršich hory dozpiš, cžim krašnišchi rošhlad, kajkiž w dolinje ženje njeby měl. Wono je tej prózy hódny, hacž je runje šibaš, šazpicž lóšchtu, kiž šy šchódne, kiž šy fromnym šamjedne; wschał ja wěm, šo i Wožoh' tróna na mnje cžaka czežna króna, tu ja i hnady dostanu po tym krótkim bėdženju.

3. Ale došahnu dha moje mozy š temu, wuwjescz, šchtož bych rad cžyš. Bohu budž džak, my njejšmy jenož na šwoju móz pošasani, my mamy šwěrneho pschewodžerja, kotryž nam pomha. Šlaj, my džemy horje do Jerusalema, Jesuš rjeknje, je tych dwanacze š šebi wšak. Tu widžimy, šo je Jesuš rune šacžuwanja měl, kaž my. Šaž je nam š trošchtej, hdyž mamy w czežkich hodžinach šwojich lubych wokoło šebje, tak ma Jesuš to wutrobne žadanje, na tutym puczowanju š šwojemu cžěrpjenju a wumrjeczu šwojich wuczobnikow pschi šebi mēcz. Wón cže i nimi, woni dnybja i nim hicz. Tak šy hromadže pucz horje do Jerusalema nastupili. Ach, my wěmy, czi wuczobnižy njejšy pschi Jesužu wostali. Šako bu tón pucz pschezo czežšchi, šy woni wschitzy roscžěkali, a tón najczežšchi džěl je Jesuš dnybjal šamlutki hicz. Ale runjež šy woni jeho wopušcžěli, wón jich njeje wopušcžěli. Šako woni pošdžišcho won czežnichu, to ewangelion

pschipowjedacz, je wón jim to šlubjenje šobu daš: Šlaj, ja šym pola waš wschitke dny, hacž do škóncženja teho šwěta. Tuta wěštošcz, tón Šnjes je pola naš, wón naš pschewodža, hdyžkuli džemy, wón nam pomha, hdyž šo šlabi cžujemy, wón naš šchlituje, hdyž nam štrach hrošy, jim šmužitoscž dawasc, šwoje džělo šwěru dokonjecz, doniž njejšy ša nim cžahnyli horje do njebješkeho Jerusalema.

Tež ty, luby šchescžijano, šwoju drohu njetrjebasc šamlutki cžahnyč. Šelko lubych šobupuczowanjom njeje twój Wóh czi pschitowaršchil. Šimascž wjele pschicžiny, šo jemu džakowacz, šo mašch twojich lubych wokoło šo, kotrymž móžěšch šo dowěricz, kotšiz i tobu šacžuwaja, kotšiz šy šwóluiwi, wjelež šamóža, tebe podpjeracz a i tobu nošycz? Ale druhdy czežkoty pschidnu, hdyž czi žadny człowjek pomhacz njemóže, a šchto dha czi rukuje, šo šmējěšch tych, kotšiz šy czi wješele a radošcz, pschezo pschi šebi? Šak někotry i tych, kotrychž šy šnaš a kotrymž šy blifko štejal, tu wjazy njeje, a cžim šarschi budžěšch, cžim bóle šo wošamocženy a wopušcžěny šacžuwasc. Ale njeby-li ty škóncžnje tež žaneho człowjeka wjazy pola šebje měl, jedny cže nihdy njewopušcžězi, twój Šbóžnik. Tón je na ranju twojeho žiwjenja, pschi twojej šchecženizy, czi šlubil: mój, ja a ty, ty a ja, mój džemoj horje do Jerusalema. Wón je šwoje šlubjenje džeržak. Ty wschał šy jeho hušto wopušcžězi a šy špytaš, po šwojim šamšnym pucz šhodžicz, ale wón tebe njeje wopušcžězi. Pschezo šažo je wón cže na prawy pucz wróczšo wolaš, a hdyž šy šo š njemu wróczšil, wón cže njeje precž štorčšil. Duž daj šo tež dale wot jeho ruki wódžicz. Njewěšch šebi žaneje rady, tón, kiž je tam w Jerichu šlepemu widženje šažo daš, wě tež tebi prawje radžicz, šo šo nješabudžič wot puczža horje do Jerusalema. Šamjeň.

Pomoz ša duchownu šlepocž.

Luk. 18, 35—38.

Šójcže, šlepi, šójcže rucze,
Šswětko šwěta nimo dže!
Wopušcžěcže te hrěšchne pucz,
Šo wy šažo widžicže.
Šaj, njech wschitzy wolaju:
Jesu, šmil šo nade mnu!
W kóždej jeho šwětkej prušy
Pomoz je we waschey nušy.

Š duž šhwatnje džicže š njemu
Š roškazom a we wěrye;
Wuškoržcže wschu nušu jemu,
Wušhadžazu i cžěmnošcže.
Wón wam woczš wotewri,
Cžěmnu dušchu roššwěcži,
Wumože waš i hrěchow pada,
Šo wam ššhadža Woža hnada.

Šchtož dže š njemu, woššbožuje
Dušchu i jeho šašlužbu,
Šo šo Wože džěcžo cžuje
W šwojim lubym Šbóžniku,
Šod kotrymž wón živy je
W drašcže jeho prawdošcže,
Šak šo w nowym šwětle šhodžiz;
Wěry cžerstwe plody ššodži.

Mi tež, Jesu, sahoj hnadnje
 Moju šleposc, šhudobu!
 Ach, ja prošer čašam žadnje,
 Šsam šej pomhač njemóžu.
 Špožč, šo š šchiža tvojeho
 Dostanje mi pomoz šo,
 Šo mohš w twojim šwětke šhodžicž,
 Šeno š tebi dušchu wodžicž!

K. A. Fiedler.

Bobožny wojak.

We 7létnej wójuje pšchiúdze katholicški Šhorwat š evangellšemu předarzej w Šhoczebusu a žadašche šebi šwjate wotkasanje wot njeho. Tón duchowny wobarašche šo š woprědka, jo jemu jako katholicšemu wudželicž. Šhorwat š njemu praji: „Ja wěru do Šnješa Jesuša, šnaju jeho hižom dolho, njedostach paš pšchi šwojim wokolocžahanju dolho žanu štkadnosč, šo š šwojim Šbóžnikom Jesušom Šhryštušom šjednocžicž; njebudžecze-li mi Bože wotkasanje wudželicž, dha macze jo wy něhdy šamolwicž.“ Na to šwoli duchowny do jeho požadanja, Šhorwat padny na šwojej koleni, špowjedaje šo š wulkej nutrnosčju a dosta Bože wotkasanje pod wjele šylšami. Pšchi woteúđenju džakowašche šo hišecze wulžy jara a rjekny š duchownemu: „Ja mam Šnješa Jesuša wulžy jara lubo, mašch ty jeho tež lubo?“ A jako duchowny wotmolwi, šo ma jeho tež lubo, džesche Šhorwat dale: „Nječ šmój bratraj a ja mam čze tež lubo, njech šy ty katholicški abo evangellški; pšches Jesuša šamolutzny čzemy šbóžni byč. Šola njeho w njebju widžimny šo šašo.“

Ja a mój dom čzemy temu Šnješej šlužicž.

Jof. 24, 15.

Šlóbž.* Šak rjenje šwěcži šernicžka.
 Ja a mój dom šmy hotowi,
 Šo bychmy Tebi šlužili,
 Ty Šnježe wšcheho šwěta.
 Šchtož Ty nam hnadnje špožčil šy,
 Šo Tebi šašo šwjecžimny
 Ša našche šemške lěta,
 Maša, prawa
 Šonna čzjóda Šwojoh 'luda.
 Šak na šwěcže
 Šostaň, Šnježe, w našchej hěcže!

Pšches Šwoje šłowo pošpochi
 Nječ roššwětli a wušwjecži
 Duch šwjaty dušche našche.
 Ty šam šy šwětlo žiwjenja,
 Šiž jašne pšchi naš šesthadža
 Šež w čžemnosčji a štrasche.
 Šwěcž nam, škiež nam
 Šoži manna, šemškoh' štana,
 Šemškej' čžerje,
 Šacž budžemy w Šwojim měrje.

Šaj, Šwój měr na naš wuliwaj
 A žohnowanje wšchitkim daj
 Šu w domje šjednocžentym,
 Še lubosčji a ščzerpnosčji,
 Še ponižnosčji, nadžiji
 Še tebi štowaščenym
 Šo my šak šmy
 Šwoji wěrni, prawi, šwěrni,
 Šiž Ty wodžišch
 A do Šožoh' raja šłodžišch.

Na Šwoju hnadu twarjenty
 Nječ šteji dom njepomalny,
 Šwěcž we nim krašnosč Šwoja.
 Šak š měrom šmy we čžemnosčjach,
 Šaš njedótknje šo žadny štrach,
 Šdyž šo tež wšchitzny boja.
 Šěrní, měrní
 Šež we nožy, w Šwojej možy
 Šošboženje
 Šmany, Šnježe, w Šwojim njenje.

A hdyž šak wošbožesch našch dom,
 Šha šwarnuj naš pšched šordženjom
 A žadosčju toh' šwěta.
 Šchto pomha wšcho hdyž wutroba
 Na dobrym džěle wošhudža!
 Wšcho šwětne wotšal lěta.
 Šrajna, štajna
 Še ša hnada, šotraž žada,
 Šo my Šebi,
 Šnježe, živi šmy, niž šebi.

Šdyž šmjertny jandžel šrudži naš,
 Šaš, luby Jesu, trošchtuj šaš
 Pšches šłódkosč w Šwojich šłowach.
 Ty šlubišch: Duch a žiwjenje
 Še moje šłowo šawěrnje
 Šod šchizom a pšchi rowach.
 Šraj šak: Štaj wšchaf
 Ššylšy šwoje, džecžo moje,
 Ššchnosč čžajna
 Šudže wěcžna radošč krašna!

A najbóle Čze prošymny,
 Šo Šwój Duch by duch domjazny,
 Šiž pšchi naš móžnje šnježi.
 Šón šłodži lubosč, poščžiwosč,
 Šěr, čžišosč, čžichosč, lubošnosč
 Še wošadže a šhěži.
 Štawaj! dawaj
 Šón dar krašny ša puč čžajny
 Š wšchokosče
 A jón špožč nam do wěcžnosče!

Š džěla po šhěrlušchu wot Š. Š. Š. Špitta, čžo. 549 němškich špěwarškich, špěwal

Jan W a k t a r.

Jan

abo

Špěwaj a džětaj.

Š o w j e d a n č ž k o š a m ł o d y c h a š t a r y c h
 wot

Š. Šulmana.

(Šotracžomanje.)

Šurij šedžesche doma w šhěži pšchi wohniščju, bě šóhčej na koleni šepřel a šłowu do dlónjom pošožil, a hladašche na wohniščžo, šak šo tepi. — „A hlaj, Šurjo“, šapocža Šana, jako bě š njemu do šhěže štipika, „šow čži ščjele nan hólza, jeli šo čžesch jeho měč, a da čži dobrny wječžor prajicž.“ Šurij ščžahny prawu ruku š praweho liza a wošta na šewej šamej šepřeny, a hladašche š prošymaj woczomaj na teho hólza, a prajesche šwojej žonje: „šerje ja šo džakuju.“ A Šana džěšche a čžinjesche šwoje džělo

wó jstiwje a we hródzi. Jan pak stejesech i woczomaj na Kofaka wobroczeni, Kofak pak jemu i khotnym wobliczom a i prostymaj woczomaj do woblicza hladasche, njeprajesech pak jemu ani klowczka. Jato to zyhu khowilu trajesech, pocza ho Jan sa wufchomaj drapacz a wobladowasche ho sa Kofakowej, ta pak czinjesech, kaz by ju to wscho niczo njestaralo, a dzelasech swoje dzelo, Kofak pak pschezo jenaf na njeho hladasche. Jan njemodzesech tajke khotne wobliczo Kofaka dlje snjesez, wobroczi ho na bof a pocza czicho plafacz. To be to, schtoz Kofak chyzishe, a i teho pofna won njehku abo twjerdu wutrobu dzjesca, won teho dla netf pschesta i khotnosczu na njeho hladacz, praschesech pak jcho i wotrym hlofom a dzesech: „Kajke masch njeno?”

Jan ho postrozzi, jato khotneho muza hruby hlof safhyscha a wotmolwi tshopotajo: „Mi Jan rekaju.”

„No, poj hem, Jano!”

A ton holeczez i njemu pschistupi.

„Daj mi twój khlėbowy mėsčf.”

Jan na njeho i wufkimaj woczomaj hladasche a czahasche mėsčf i ramjenja. Kofak jon wsja, swi jon hromadu a polozi jon do wohnja a dzesech: „Teho wjazy njetriebasch.”

Jato Jan tute klowa safhyscha, sdychny i hluboka a bylsy ronjachu ho jemu i woczow.

Kofakowa tež pschindze a hladasche, schto be ho stalo, ale dzesech saho mjelczo priecz a njepraji niczo. Woni swojeho muza jara derje snajesech. Sdyz chyzishe won nėsčto prawe a rjane wuwjesez, abo hdyz jcho dušcha rjany khod dzesech, njemėdzesech ničto i nim rėczecz, hewaf bu won samhleny, a i zykeje wėzy niczo njebu.

Kofak pak saho pola wohnja na wobej ruzy seprjeny ředzesech, kaz priedy a hladasche, kaf ho ton khlėbowy mėsčf palešche a jato be wscho na popjel spalene, staže won a dzesech: „Hana, hdže je moja nowa mēza?”

„W drastkhotnori budže,” dzesech Hana.

Kofak dzesech po nju a pschindze i nej a dzesech: „Jano, czisni twój klobuf na hnój.”

Jan skocz i khėze a pschindze bjes klobufa saho, a Kofak da jemu swoju rjanu nowu mēzu. —

Won wostaji netfo teho hólza a dzesech do jstiw a krynjesche blido, wsja schllu a drjebjesche khlėb do njeje, Kofakowa pschinjeke mloko a kizy a wonaj krynyschtaj ho po wuspėwaných paczerjach i blidu a jėdzeschtaj. Jan pak wosta wonfach a kryn ho, hdžez be priedy Kofak ředžaf.

Pšchi wjeczeri powjedasche Kofakowa swojemu muzej, schto be ho mjes nanom a hólzom w holi stalo a kaf je i nanom rėczala, ho dyrbi ton holeczez jich wostacz, jeli so budže ho derje řadzeržecz.

„To ho hodzi,” dzesech Kofak, „a ni ho řda, so ma ton holeczez dobru wutrobu, pschetoz schtoz kryn ja i nim spytowaf, to mi wobřwėdca jcho njehku myřl, a i teho hólza budže dobru człowjek, hdyz budže prawje namjedowany.”

„Won tež je rjany holeczez,” dzesech Kofakowa, „a ma rjane wobliczo, a smje zylje hinajschu nahladnoscz, hdyz budže wurjedženy a w czistej draseče.”

Tak rėczeschtaj pšchi wjeczeri hromadže, wostajischtaj w schllu mloka, a Kofak pschidrebi do njeho khlėba, řawola Jana do jstiw a dzesech: „poj, kryn ho a jės.” A won řam tež wosta pšchi blidže ředžo, Kofakowa pak dzesech wot blida na swoje dzelo. Jan jėdzesech a Kofak jemu se spodobanjom pschihlawasche. Po khwili dzesech i njemu: „Jano, schto řebi ty pšchi jėdzi myřlisch?”

„Ja kryn jara wjecšely, so kryn i kaf dobru ludžom pschischol.”

„A czecho dla kryn my i tebi kaf dobru, wřchaf nam ty niczo dzelaf njesřy, a řy nam zylje njesnaty?”

„To ja wėnt.”

„Dopomni ho, Jano, czecho dla kryn my i tebi dobru?”

„Dofelz ja niczo nimam, a wy macze teho dla řelniwoscz so mnu.”

„Njesřy druřy ludžo i tobu řelniwoscz mēli?”

„Nė, kaf dobruř kaz wy řeze, hřscheče njesřym namafaf.”

„Ale my kryn dořez prošchėřkich dzėcz i widželi, a njesřmy řanemu to czinili, schtoz tebi czinimy a hřscheče czinicz chženy. Snajesch ty Boha Wjecřšneho?”

„Moja njeboha macz je mi wjele wo Bocy powjedafa, so je won njebjo a řemju a wřchitfo, schtoz na nintaj je, řtworil, so won wscho řdzeržuje a wobstara, a tnych ludži — — ach netf wėnt! netf wėnt!” rėczesech Jan wjecšele dale a bylsy bėžachu jemu po lizomaj, „netf wėnt, so je mi Bóh tajku dobru pola wař wobradžil. Dženř popofdnju kryn Boha prošřyř, so by mi hořpodu dař, a so njetriebasch w řymje řnjersnjecz, a won je moju prošřow wufřyschaf, a je wam řezinil dobru wutrobu, so řeze ho na mni řmilili.”

Jato Kofak tole řlyšesche, řrejesche řebi tež bylsy i woczow, řawola a dzesech: „Hana, poj wřchaf!” Wona pschindze. — „Hana”, dzesech won, „ton hólz može tež Boha prošřecz, a Bóh jcho řlyšchi. — Ton hólz dyrbi naju wostacz, jeli so ty chžesch.” „Daj”, wotmolwi Hana. A wonaj daschtaj řebi ruzy, cziche bylsy pak ho jimaj i woczow ronjachu.

(Škoneženje pschichodnje.)

Czař.

Seli řiwjenje lubwiesch, dha czař njerořbrojei, pschetoz i czařa řiwjenje wobsteji. Kaf mjelje wjazy czařa, hacz je řėbne, njerořbrojamy se řwanjom, pschezo řobowajo, so řpizy lička řaneje kofoschki njepopadnje. Sdyz je czař mjelje wıchėmi kufkami to najdrohotniřche, dha je řabowanje czařa najhótřche pscheczinjėřstwo; pschetoz řhubjenny czař řenje saho njenamafasch, a ichtoz „czařa dořcz” mjenujesch, řeka pschetořmoczene „pschemařo czařa”. Duř dha řabe řawajmny a dzelajmny, a to te dzėka, kotreř řu nasch nadawř, dha wjazy řdžikamny a wscho řėpje wuwjedžemny.

F.

„Bombař Bóh” njeje jenož pola řnjesow duchowných, ale je tež we wřchėch pschėdawarńjach „Šerb. Nowin” na wřach a w Budyřchinje dořtacz. Na řchtwóřczlėta placzi won 40 pj., jenotliwe czisřka řo sa 4 pj. pschėdawaju.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedlef.

Čisėeř a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

→ Sserbske njedźelske kopjeno. ←

Wudawa ńo kóždy kóbatu w Esmerlerjez snih'čishečesni w Budušimje a je tam sa schtwórlětnu pschedpłatu 40 pi. dostacž.

Inwokavit.

Mat. 4, 1—11.

Jesuf ipytowany.

Do hwojateho pósta hny sažo saptupili. Schutne myšle s křesćizijanami džeja a jich na jich puczu s Jesufom po jeho čerńnojeť dróhy pschewodžeja. Haj, našch pucz ma byč s Božim hynom. Wono njeje dořahaze to a wono wjedzeč, s hłowy móz, derje snacž ale wo to je činič, so wěsty a njehty po prawym puczu dróhujesč. Młodych křesćizijanow ńo pschi kónzu tuteho čaža do konfirmazije prascheja, sčto wo křesćizijanstwoje wjedža. Nim pak tež duchowny praji, so bychu hwođeženje wotpořožili, kotry je satož jich wěry a nadžije. Wón njesapomni tež wuřběhnyč, so je wo to skónčnje činič, kať ńo sadžerža a w bójskim wobsteja, wo to, so pschi wšelakich skladnosčach, hdžež je sčto a dobre, Bože a njebójske, móžno wuřwolicž, ńo sa to prawe rořbudža.

Wjele pruhowanjow na hwođeže je, hdžež ńo hromady wjedženja žada, dobreho, nuřneho sežiwjenja, sa wótzny kraj a jeho wobstacže! O, so bychu pak wřchitzy, kiž ńo po Sčrytuřu Jesufu mjenuja, tole sa hwoje heřto wřali:

« Jesufom nam daječe čahnyč, ńo rořbudžo pschezo sa to sčtož je bójske.

Wot jeneho měřna na druge ipytawať Jesufa wjedže. W pusečinje, hdžež njeje jeřeč ani picž bylo, to přenje žada: „Praj, so tute kamjenje křlěb budža!“ Jesuf běsche hłódný, hdnyž běsche ńo 40 dnjow pořežil. Kaťke by to bylo, hdy by wón, kiž ńo wot Ducha Božeho do hamotnosče domjedžený, w hwojatej nutřnosčej na hwoje sbožniřte sastojuřtvo běsche hotowať, něřkle s Božeje džiwneje mozy chyřł pocžecž řebi řlužicž, haj s tym sbožnu řlužbu sa čłowjekow a jich duřche na ńo wřacž, so ńo sa hwoje

čželo stara! O Boži Ssyn, našch Snyes, hnydom pyřny, so by na něřcho řeřisťe pschischoť a s prawdy wuřchoť. Wjedž, hdnyž prařehenje dla sežiwjenja na tebe ńo da, tebe čziřečži, kať by křlěb dostal: Čłowjek nej wot křlěba řameho žiwny, ale tež wot Božeho řłowa! Křlěb a Bože řłowo wřmi w hromadže, so ńo nuřny njeby dať satojeseč. S kamjenjow křlěb čzinič, to sčoro našch kať daloko rořřwěřtený lud samože. Sčto je wójna dořonjala: s pócřłow a koseřow čłowřřku zřobu čzahnyč wucžila. S powětra řameho ńo sa pizowanje, hnojenje řěbne džěřłi čzahnu! Dalokopschindženje njeh jenu nař wot teho, hladacž do wřřokoseče, njewotwjedže. Kať Jesuf, kať ty, sčtožkuli řy, ńo na řwój duchowný a bójski džěł dopomni! A huřto řeka pschi tym, pschimaty hłóđ řabnyč abo potłóčžicž. Gladaj ńo, so njeby s njeprawom křlěb w tymle čžěřkim čažu na ńo sežahnył. Wono je řiřake, ře řnadnym džěłom ńo žiwicž, ale chyřł ty drugeho čłowjeka křlěb, pjerinu mjelcžo wřacž a řebi řwědomnje řkashčž? Swařisč ńo, řebi mjelcžo zřobu a pokřady řhopicž w pinzy, wjelřifu, na hłubje, hdnyž bratiřa a řotry tradaju. Tež ty řy sa jich řěpsche na hwođeže powořany. Radřcho tola kufł hłóđny byč s nimi! Kať řpodžiwnje řeka wo Wójsřažu: „Wón běsche 40 dnjow a 40 nozow pola teho Snyesa a njejeđžishe řaneho křlěba a njeřishe řaneje wody.“ Wjele čłowjek samože wudžeržecž, hdnyž je to sa hwojatu wěž. Tež našcha ludowa wěž je řwječžena sa Božu pravdu a Bože kraleřtvo. Dopomni ńo tež, kať řpokojni řu čzi wulzy něřdy s jednorym křlěbom a s wodu byřli, so njebychu do hřěcha padnyřli s wumřřlenjom a njespokojnosčju pschi zřobje a řeřisřich potřebnosčach.

Sažo řřupimy s tym Snyesom na wřřokoseč, na kotreřž čže jeho řpyřtowať narěčžecž: Pusečž ńo dele! Skocž dele psched ludom, kiž tebe potom hnydom čžeřeži! Kať pak je Jesuf pomakku a

zhye hinaf dhyrbjal k pschypónaczu pschincz, hdyž tam moweho poda. Niz pak sa hwoju, ale sa hwojeho Wótzowu czesć wscho. „Wótcze, ja hym twoje mjeno jjewil tym człowjekam.“ „So bych u schitzy Wótza czesćjili.“ Ty, wuczobniko teho Anjesa, kedžbuj, kak wón Boha njecha spytowacz. Někotry, kiž je sa wulkej nahladnosću psched hwětom honil, je padnył, hwoju wěru shubil a žohnowanje w skutku hščyće k temu. Ty wuczonniza a fšhesćjijanka, chzyla ty ho do pnyhi, hofarta a prósdneho, sdateho waschnja dacž? Njehasch ho po tym sčozicž, kotryž poł nahi martrownu drohu dže a na fšchizju wišy? Nicžo ja hebje — to je jeho słowo! Džiwne potajnstwo Božeje mozy tole wostanje, so ty njepntasch ja hebje nicžo, žanu prósdnu nahladnosć, žaneho rjaneho žiwjenja. Psched tym Anjesom placzi njehabiežiwosć a woporniwosć. Kaž wjele ty samožesch sprawny, ponižny a czisteje wutrobny bycz, tak daloko ho Bohu spodobasch a móže wón tebje k dobremu njes druhimi, w domje, wo wšy a wožadže trjebacz. Njeje to drje trochu hórka, ale tola tež kražna wuczba wot temploweho wjercha ja nasche žiwjenje? Ach, so by naš nasch czaš, kiž tola pokaze, so nicžo wulke na hwěće njewobsteji a nicžo nahladne njedožahnje, naš to pomha wuczicž!

Pschewo kražnišcho jašni ho psched Anjesa Jesužowymaj woczomaj. Nětkole ho zhyeho hwěta rjanosć a kražnosć na tamnej wyškej horje psched nimaj roščeri. „Ach, so bych ju hižom wobknežil, o, so bych, kotremuž je data wschitka móž na njebju a na semi, ju bórny do hwojeju rukow dostał“, takje a podobne myšle su ho wěsće w nim sběhale. Tola jenož wofomiki. „Ty dhyrbisch Bohu, hwojemu Anjesej, hamemu služicž“ — takje hwjate dopomnjecze na Bože šewjenje a słowo jemu hnydom sažo sawjedne myšle šescheri. A šchto chzemny my rjez, hdyž i Jesužowym kralestwom na hwěće tak špěchnje do přédka njedže, kaž bych to jeho pscheczeljo radny wjati? Psches bėdženje dže k dobyczju, psches fšchiz le kónje! Kaž seže ho sabudžili, kiž myšlicze pod sadczom, kaž bylo ja Bože kralestwo, kraje a morja hebi k nohomaj položicž. Žendželsta móž je, i drugej pomozu, jenož niz i Božej, šhromadžena a šdžeržana. Woprawdže satanfle leseže a pable wona nałozuje, so by ju šdžeržala. A wotraščenju ja fšhesćjijensku myšl, kiž wušnaje: Bohu hamemu. Kaž by ho ty roščudžil, hdy mohł kražnosće móž dobycz ale dhyrbjal Boha a šhrystuža přecz dacž sa to? Bėdženje wo zhyly hwět, šchto to je? Stare, někotremužkuli snate knihi pokasuja człowisku wutrobu, kiž je pak byhlenje czertowe pak Boži templ. Wobras pokaze wutrobu, kiž njeke w hebi Bože snamjenja: Bože słowo, njenujzy taj schpruchaj: „Schto je, kajkiž Bóh?“ „Schto chze naš wotdželicž wot lubosće Božeje w šhrystužu Jesužu?“ dale zyrkicžku, Božu martru. Swonkach pak czerczi i wohidnymy šwěrjatami, jako hadami, pakom, žabu, kóslom atd., kiž maja na hebi sawićež, hordosć, njeczistosć, njepócziwosć atd. Tež nekajki muž i mjeczom do wutrobny kasa, to je hwět, kiž pobožnej wutrobje hórkosć nacžini. Takje snamjo ho na kóždeho fšhesćjijana pozčahuje, to reka na teho, kiž wachuje a ma w hebi Bože słowo a móž Božeje hnady w šhrystužu. Čžhny dha i tutym naschim Anjesom, so bych czertowške nabběhi nad nim ho lamale. Nutsach budž to bójške i snježerjom, njech tež wot wonkach czert a hwět njesastanje naš pschimacz.

Zhyly hwět wschaf we šhym leži,
A je bliško k šlaženju;
Dušcha, pschihotuj ho k rejži,
šhwataj, czekni wschaf njesbožu.
Ja hej dale wuproschu
šhrysta hylnosć k bėdženju,
Tak psches pomoz mojom' Boha
A njebju pschidže moja droha. Šamjen.

Duchowna straž.

Hłóh: Ach, Božo, hladaj i njebježow —

Schto, dušcha, spisch? Stej na straži
A modlitwy ho jimaj;

Ach, njepodaj ho wěstosći,

Sa njeczom Duchu pschimaj:

Šhy njepscheczel cze woblēha,

Kiž wjele leseže, mozy ma

A žada tebje šfashcz.

Cze pyta storczič do hrěcha,

Čži kónu wěry rubicž;

Wón chze twój wotpad wot Boha,

So dhyrbisch šbóžnosć šhubicž.

Šdžekuli widzi škladnosće,

Tam jeho lesež cze spytuje

A tajnje k škemu wabi.

Wón koleba cze do spanja

A w dušchi wěstosć budži;

So w strašce su, wón potaja

A twoju bojoscž kludži —

Dacz škóncznje i róžow wušunje

Šso helsti had czi k wutrobje,

Šed šmjercze do nej šytnje.

Naš, Božo, šchituj w kóždy czaš

Psched šleho ducha mozu;

Se hwojim słowom šwarnuj naš

Psched hrěcha czěmnej nozu.

Kaž Šbóžnik nasch, njech wojujmy

A njepscheczela pschewimny

We mozy jeho Duchu.

Duž stupmy na straž šmužicze

Se šchitom wěry w ruzy;

Lóšcht czěka, woczow, hordosće

Šso potom šhubi duzy;

Šhy njepscheczel naš wopuschczi,

Wičr na naš czecze njebjeski

A jandželjo nam služja.

(Š jeho špižow šestajal J. Kapleč, f.)

K. A. Fiedler.

Rutherowe słowa k přenjej fasnji.

Boha mēcz, to reka něschto mēcz, čžemuž ho twoja wutroba zhye dowěri. To njerēka Bohu mēcz, hdyž jeho na swonkowne waschnje i hubomaj mjenujesch abo i klecženjom a se swonkownym waschnjom jemu služisch. Twój Bóh je to, na cžož hwoju wutrobu powješ njesch, to, wot cžehož ho wscheho dobreho nadžijesch a k čžemuž hwoje wušowanje wosmjesch we wschěch nusach.

Ty njedhyrbisch druhich bohow mēcz. To je tak wjele: Dofelž hym ja šam Bóh, dhyrbisch na mnje šameho hwoje zhye dowěrjenje štajecz a na nikoho drugeho. Schtož na kublach potriebasch, teho ho nadžej wote mnje, pytaj jo pola mje. Šdnyž masch njesbože a nusu tradasch, džerž ho ke mni. Ja chzu cži došč dacž a se wscheje nusy pomhacz. Šenož njedaj hwojej wutrobje ho na nikoho drugeho powješ njesch.

Někotryžkuli měni, so ma Bohu a wscheho došč, hdyž ma pjenjesh a kubka. Na to ho wěsće spuschcža. Takji ma tež jeneho Bohu. Ale tón mamon reka, kiž je najwšchědnischi pschibóh na semi. Teho runja ma tež Bohu, šchtóž ho na to spuschcža, so ma dobre darč, šdžekanosć, mudrosć, móž, ducha, pscheczělstwo a doštojnosć. Tola tajki praweho Bohu nima. Tež šchtóž chze psches wjele dobrych škutfow hebi Bohu spodobneho ščžinicž a Bohu jeho

milofcž taf-rjez wotkupicž, jako by wón pšchekupž byl, kiž ſwoju hnadu darmo njedawa, tón woprawdžite pšhibóſtſtſwo čžini. Wón ſo Bohu njedowěri a ſo jeho lubofcže njenadžija, ale kajku pšchi ſebi ſamym pyta. Tehorunja wſchitžy, kiž w napschecžiwnoſcžach tu a tam běhaju a wſchudže radu a pomoz pytaju, čži ſwoje dowěrjenje na něſchto druge hacž na woprawdžiteho Boha ſtaja. Woni k Bohu njeběža, ale wot njeho a pšched nim čžekaja a jenož na to myſla, kaſ bychu pšches ſebje ſamych ſwoju naležnoſcž wotbyli a tola ſo ſa bohobojaſnych ludži džerželi a dali džeržecž.

Nětko lohžy ſroſymiš, ſchto a kelko ta kaſen žada, mjenujžy žyly čžłowſtſku wutrobu. Teho dla čže naſ tón Snjes wot wſcheho wotwobrocžicž, ſchtož je ſ wonka njeho, a k ſebi čžahnyčž. Pšchetož wón je to jenicžke, wěcžne kublo. Wón čže prajicž: Sčtož ſy prjedy pola ſwjatych pytal abo ſo manonej a hewal dowěrit, teho wſcheho ſo nadžij wote mnje. Džerž mje ſa teho, kiž čže čži pomhačž a je wſchēm kublom tebje bohacže poſhpacž.

Tuta wěra, hdyž ſo wutrobnje Bohu dowěriſch, a ſo wſcheho dobreho, hnady a ſpodobanja wot njeho nadžijesč, njech je w ſkutkach abo čžerpjenjach, w žiwjenju abo wumrjecžu, w luboſcži abo tyſchnoſcži, je woprawdžite dopjeljenje přenjeje kaſnje. Wopraſchesč ſo paſ, ſ wotkal drje tajfa wěra pšchindže? Wjes dwěla njepšchindže ſ twojich ſtutkow, ale jenož ſ Jeſuža Khrjuſtuža. Khrjuſtuža dyrbiſch widžecž, kaſ w nim Bóh ſwoju ſmilnoſcž tebi pšched wocži ſtaja a poſkieža bjes twojich ſaſlužbow, a dyrbiſch ſ tajkeho wobraſa jeho hnady wěru a dowěrjenje do wodacža wſchitkich ſwojich hrěchow čžerpacž. Wěra dyrbi ſ Khrjuſtuſoweje krowě, ranow a wumrjecža wukhadžecž, w čžimž widžišch, ſo je Bóh tebi taſ mily, ſo tež ſwojeho ſyna ſa tebje da. Bóh tón Snjes čžyſ mi hnady a pšchihileny byčž, ſo ja jemu ſaſo pšchihileny a hnuty budu, ſo jemu wutrobnje dowěricž.

Kaž je taſe kaſen najpřěniſcha, najwyſchſcha, najlěpſcha, taſ je tež jeho ſtutk najpřěniſchi, najwyſchſchi, najlěpſchi, ſ kotrehož wſchitke druge ſtutki wukhadžaja.

Dha nětko maſch, kajfa je prawa Boža ſlužba, kotraž ſo Bohu ſpodobna, kotruž tež pšchilaſa, mjenujžy, ſo njeby wutroba žaneho drugeho troſchta ani dowěrjenja wjedžala khiba do njeho.

Jan

abo

Spěwaj a džekaj.

Bo w j e d a ſ c ž k o ſ a m k o d y ch a ſ t a r y ch
wot

A. Kulmana.

(Poſtracžowanje a ſkónčenje.)

6. ſt a w.

Wodl ſo, a dži po Božej ſchcžežžy,
Čžin ſwěru, ſchtož ty čžinicž maſch,
Dha budže ſbože w twojej kžěžžy,
Ty Božej' hnady wužiwaſch.
Sčtož Bohu wſchón ſo dowěri,
Bóh teho nihdy njepuſchcži.

Spěwaſtke 305, 7.

Maſyma bě ſaſchka, Michała bě dawno nimo, dny buchų pšchezo krotſche, nozy paſ čžim dlěſche, ſ polow bě wſcho domoj, a ſchtomy ſtejachu bjes ličža. Džed bě w holi ſwoje džeklo pšchetaſ a ſo žyly domoj podaſ, druhdy dujeſche taſ howrjaty ſymny wětr, ſo macž praji, my ſym najdlěje bjes ſněha byli, ſyma ſo ſ mozu pšchibližuje. Sčtož je džekawy byl, a ſebi něſchto nahromadžil, tón ſo njetrejeba ſymy bojecž. Zubja a pinza, pšchatry a bróžnje ſu pokne, drjewo a ſlanje je pod kólnju, a džakowano Bohu, ſo je ſo taſ ſtaſo.

Nichtó paſ njebě nětk na žylym žiwěcže wjeſelſchi, hacž Jan, ſo bě k taſ dobrym ludžom pšchichoſ, a ſo netrejebaſche wjažy po proſchenju kžodžicž. Wón čžinjesehe ſwojej macžeri wſcho móžne k woli a poſluhaſche nanaj na ſłowcžko. Macž bě jemu nowych koſchlow naſchila, krawž paſ hnydom dwoje rubjane kholomy, ſufnju a rubjanu mēzu ſeſchil. Ach, to dyrbjeli wy rjane a wjeſele džecžo wohladacž, jako bě wón přěni raſ ſ nowej draſtu woblecženy, jeho žyly mjeſwocžo ſo ſmējeſche, jeho ružy, jeho noſy, jeho žyly čžeklo hrajeſche a ſo ſradowaſche. „Sſkſchſchſch, Jano, nětk dyrbiſch tež do ſchule kžodžicž“, džesehe nan k njemu, do teho Jan rad lubje ſwoli. Hacž dotal njebě wón do ſchule pšchichoſ, dokelž bě pšchezo po kraju kžodžicž dyrbjal, wón tež teho dla nicžo njemóžesehe, lědma piſniti ſnajeſche, čžitanje paſ njeindžesehe, a piſal hiſcheže ženje njebě. Jako wón nětko přěni raſ do ſchule pšchindže a dyrbjesehe pšchi maſnych, ſchěſč lět ſtarych hólčatach kžedžecž, dha ſo jemu to njelubjeſche, a wón by radſcho do wulkeje ſchule kžodžil, ale wucžer prajeſche k njemu: „moje džecžo, to ſo nětk hiſcheže njehodži, ale wutru pilnje a kžedžbu prawe, dha budžesč bórſy nawuknyčž a wſchitkich doſčahnyčž, potom budžesč tež ſ wulkimi kžodžicž. To ſebi Jan na kžedžbu wſa, pšchetož jeho bě haſba, ſo je taſ wulki a nicžo njemóže, wón teho dla wuknjeſche w ſchuli a doma.

Bě paſ pola ſtareho Šodana waſchuje, ſo ſebi kžedžu njedželu po wobjedže ſpěwaſtke wſachu a kžerluſch wuſpěwachu, a potom koſak abo tež ſtary Šodan ſam ſ poſtilije njedželſke předomanje pšchecžita, a druſy ſ mērom pšchipoſluhachų. Druhdy pšchindže Šejduſchcz Marka, a hdyž bě tam ta, čžitaſche wona to předomanje, a to taſ ſ nutrynym waſchujom a je ſchwarnym pšchikladom, ſo wſchitžy radži na nju poſluhachų, a ſtary Šodan džesehe potom k Janej: „hdyž budžesč tež taſ derje móž, potom budžesč nam ty čžitačž.“ — A prjedy hacž bě lěto nimo, čžitaſche Jan kaž byčž dyrbi, a roſemjeſche tež, ſchtož čžitaſche, wón wuknjeſche ſ katechiſma, piſaſche a liežbowaſche taſ, ſo mējachų wſchitžy nad nim wjeſele. Junu paſ pšchindže Jan jara ſtruchly je ſchule a bě wſchón ſamyſleny, taſ ſo jeho wſchitžy praſchachu, ſchto jemu je. Wón paſ džesehe, ach hlajcže, džemža je nam wucžer we ſchuli powjedal, ſo dyrbinų jadrjeſchka wot jabukow a kruſchwow hromadžicž a do jahrodki woſhčž, ſo bychu ſchtomiki ſ nich narofſtke. Nětk ſym ja telko jabukow k Božemu džeseču doſtaſ a te ſym wſchitke ſjedl a jadrjeſchka ſ nich, te rjane jadrjeſchka, ſym roſmjetaſ, njeje to k mjerſanju! to moſt ſebi jedyn wloſy ſ hlowy drēcž! —

„Chžesč dha ſebi ty ſchtomiki plahowacž?“ džesehe džed.

„Daj, abo njeſmēm dha, džedo?“

„Ssměſch drje, jeno ſo wěſch, kaſ maſch to čžinicž.“

„D, to derje wēm, to ſym wſchitko w ſchuli ſklyſchal, a ſchtož hiſcheže njewēm, to nawuknu. Hlajcže, džedo, tam w jahrodže je přoſdne mēſtaczko a tu hewal nicžo njeroſcže, a tež tu žane wulke ſchtomų pódla njeſku, tu čžu te jadrjeſchka byčž, hdy bych jeno žane mēk.

Alle ſchto čžesč potom ſ tymi ſchtomikami, hdyž narofſtu?

Potom čžu je pšchekadžowacž do naſcheje jahrody, a pšched dworom wonkach na wſy. Maſch knjes wucžer mēnjeſche, ſo móže na wſy wjele kop ſadowych ſchtomow ſtejecž, a hdyž ſebi je wothladamy, taſ doſho hacž ſu maſe, dha móžeja nam potom wulki wužitk pšchinjeſč. Wón je nam ſchucžku prajil, ta reka:

Njeje žadny blecžk taſ hubjeny,

So by njeroſtk ſchtomik žadženy,

Čaplačži wſchu prózu čži,

Se ſwojimi plodami.

Jan doſta nětk wot džeda nowy kopacž, moſtku a hrabje, ſo móžeſche w jahrodže ſwojim ſchtomikam kopacž a rycž a potom ſ hrabjemi runje ſhrabacž. Wot nětk njejedžiſche Jan žaneho

jabluka ani kruschwy, so by žebí wšchě jadrijeschka njeschowat, a wón by jich jara wjele nahromadził, hdy by jemu wuczeř njeprajit, so dyrbi jeno wot tych najlěpschich hromadzić, wot pflon-zow a žamopaschnych kruschwow njedyrbi fhowacž a fhyč, te jara nješporje rostu, a nješbu dobre. Jan wošy nětk našymu hrjadku jablukowych, hrjadku pak kruschwowych jadrijeschkow, a wodže je, hdyž mjeršnyč sapocža, i dobrým hnojom. Malěto, wokoło jutrow, sapocžachu fšhadžecž a roscž hacž žo wšchitko pižanjese. To bě wjekele! Sa dvě lěče je pschegadžowasche na druhe hrjadki, te wjetšche wošebje, te mjenišche tež wošebje, a potom na třecze lěto je sčezpješche, wšchitko, kaž bě jemu wuczeř pokasat. Wot jablukow sčezpješche kupjeńki, hanbergarje, kuezjke jabluka, borstofarje a rejnety, wot kruschwow pak dołžnizy, wowžnizy, jakobnizy, mjedawli a šlutnizy. O, hdyž tele sčtomny wulle narostu, džesche Jan, dha smějemy žadu doscž, a ja macžeri kóždy džerit pokny schórzuč natschaju, a wona budže nam žadowu muku wawicž! —

Tak miwchju žo dny a žandžechu lěta pschi pilnej dželawosčzi. Starý Šodan, kiž hižom tehdy starý Šodan rěkajše, jako Jan k nim pschindže, bě nětk hiščeže staršchi a psches wóžom džegat lět. Jurij Šořak bě tež wobštarny, a na pol šta lět žwojeho žiwjenja liežese, a i Janka bě Jan narostl, prawje dušchny a pěkný Jan, a ničto jemu wó wšy hinaf njerěkasche hacž Šořakež Jan, a Šořak žam se žwojeje žonu a starý Šodan žobu wot njeho hinaf njerěčachy, hacž wot žwojeho žyna, a wšchitzy jeho lubowachy, dofelž bě dobrý a pschistojny čłowjek, pilny dželaczeř, a žiwěrný we wšchěch wězach. Jeho prawe mjeno a ród běchu šhonili, pschetož wuczeř wo wšy bě na knjesa duchowneho pižak, hdžež bě jeho macž wumrjela, a tón bě wotmolwit, so wón poprawym Jan njerěta, ale Šlorijan. To pak je mjeno, kaž Němzy žwojim džecžom dawaju, pschetož jeho nan bě Němz byt, žebí pak žerbstu žonu wšak, i nje do Šolskeje wuczahnyl, tam pak wumrjel, a žwoju žonu jako wudowu a teho žynka jako maku žyrotku jawostajit. Jeho macž bě žo jara rudžika a fšhorika, i wullej fšhudobu žo domoj wrócžila, ale duzy po pucžu wumrjela. Tole knjes duchowny pižasche. Š tynle woprižmom džesche Šořak k wyschnosčzi, a wojewi jej, so čže tuteho wopuščezeneho hólza sa žwoje džecžo pschijecž, a da žebí wot njeje na to woprižmo festajecž. Jan pak, kotryž i druhim mjenom žo njebě wolacž žlyšak, pschetož jeho njeboha macž jemu tež hinaf njerěkasche, wošta pschi žwojim snatym mjenje, a wone žo jemu tež lěpje lubjesche, hacž te nowe a zuse, wón teho dla tež nětk, kaž prjedy rěkajše a wošta Šořakež Jan; a to bě wšchitkim prawje. A Šořakež čłowjekaj běšhtaj wopravdže hordaj na žwojeho žyna, pschetož tak dobrý a pěkný žyn hnydom njebě, jako wón, a Šořak žebí wot njeho runje tak myšlesche, kaž prjedy starý Šodan wot Šořaka, so je tutón Jan dobrý hospodar, pilny dželaczeř, rošomny a pobožny čłowjek, tón budže žwoju žiwnosčž derje wobdželacž, a čže na starý džerit fastaracž, so budžesč mōž wjekele žwoje dny pschi nim dokonjecž.

Jan pak tajke myšle žwojeho nana Šořaka njesnajesche, tež žebí njemyšlesche, so by wón to čžinicž čžyl, pschetož hacž bě wón runje jeho sa žyna pschijak, da wšchak jemu tola njetrjebasche žwoju žiwnosčž a samoženje k temu dacž. Byl tam wón bě na wšchě sčthyrnacze lět, bě žo prózowal a dželak, wošebje, w šahrodže na žwojich sčtomach, tych bě ščwarnu licžbu do šahrody nařadžak, tak so w njej nihdže žadny wjazy stejecž njemōžese. A Šořakežy tež hižom wužitk wot nich bjerichy, pschetož šforo sa žyke lěto žadny džerit njesańdže, hdžež njeběchu, jeli niz kruschwoweje abo jablukoweje muki, dha tola fšuschenkow, pojedli a Šořakowa njemōžese pschi tym tu dobrotu doscž wufšwalicž, a džesche: to mam nětk w domje jene warienje wjazy, a njetrjebam žaneho šacžinka a žaneje želje k njemu, a je tola dobra, štrowa a žytna jědž; a wysche teho, sčto mam ja žadu nařuščeneho, kotryž žo

w šymje wari a jě, hdyž žo kafa a rěpy wostudži. Drušy ludžo wo wšy njeběchu tak rošomni byli, jako Šořakežy, so bychu žwojim džecžom dowolili sčtomiki plahowacž, a to žami k žwojeje sčtodže, pschetož nětk widžachu, so to žane njewušchne paranje njeje, a so mōža to žamo džecži wobštarcž, hdyž jim staršchi wolu a blecžk w šahrodže k temu dadža, a so psches tajke wužitne dželo džecži lōšcht a lubosčž k dželku a k hospodarjenju doštanu, a žwój čžaž, kiž hewak i běhanjom a i worakawštwom pschecžinja, na tajke wšchnje prawje wužitnje naloža a žwojim staršchim k polěpschkej pomhaja.

Šadowny sčtom je wulki wužitk sa bura, a tak wjele hacž jich do žwojeje šahrody trjeba, dyrbjak žebí jich kóždy žam naplahowacž, njedyrbjak žane pjenjesy sa tute wudawacž. A tajke sčtomny, kiž žebí kóždy na žwojeje žemi žam wotečhnyje, žu pschisprawnišche hacž zuse, pschetož wone žu teje ženje šwucžene, roštu teho dla jenak dale. Škupišč pak i zuseho lěpscheho kraja sčtomik, a pschegadžišč jón do hubjeńšcheje semje, dha pola njeho i roscženjom klaza, a wón fhoruje a šteji kipy, husto tež šahinje; kupišč pak i hubjeńšcheho kraja, a žadžišč jón domach do lěpšeho, dha wón wjekele roscže, ale jara lohzy žo pscherosče, a hdyž žebí pschi tym radžicž njewěšch, dha ma sa dvě abo tři lěta wjelka, a je tak tež k šažnej žmjereži šraly.

Šořakežy mējachy pokny šahrodu wot Jana naplahowaných žadownych sčtomow, a hdyž žo žad radži, na šymu pokny lubju jablukow, kruschwow a šłowkow, a mōžachy žo i dobrej jědžu wofšchewicž. A tak mējese to hiščeže něčto wo wšy, a sčtoha to? — To běchu Šejduškežy, pschetož tak bōršy hacž mējese Jan sčtomiki wotroscžene, njeřadžese wón jenož domach, ale tež pola Šejduškež, a to Šanje k lubosčzi. Šana bě tež narostka, a i teje nēhdušcheje pěfneje Šanki bě dušchna hospodarška Šana wotroška, wōna njeskomdži žanu njedželu k Šořakežom pschifhadžowacž, a tež dželawy džerit, hdyž nimu džesche, šasta pola Šořakež. šahrody a hladašche psches plōt na Janowe sčtomiki. Ludžo žebí to a wono teho dla myšlachu, a hudachu tak a hinaf, ale ničto tola ničzo njewědžese, pschetož Šořakowa njebě fleškaka. Wóžom njedžel do jutrow pak wjedžichy wšchitzy i wěštosčžu, sčtož běchu žebí prjedy myšlili a hudawali, pschetož Šořakež Jan a Šejdušč kež Marja žo na njedželu Šexagejima w žyřkwi šjawnje pschipo-wjedacž dašhtaj a wutoru po šjoch njedželach na to mējesehtaj wjekele kwaž.

Jurij Šořak džesche: „Dofelž mam tajkeho žyna, kajkičž wjele njeje, dha čžu tež tajki kwaž mēcž a wuhotowacž, kajkičž wo wšy tež wjele njeje byžlo. Žyła wjež bu na kwaž proščena. žuřod pschi žuřodže, a bě pola Šejduškež a pola Šořakež kwaž dwaj dnež sa žobu. Ščtož pak tōnle kwaž na wěčžne we wšy wopomnjenja hōdne ščžini, bě, so na druhim dnju kwaža žrijedu rano, wšchihy kwažni hoščežo i motyřkami a i šopacžemi na wšy dželachy. Wušzy šopachy a ryjachy, žony pak wodu wošachy, a k čžemu to? — Woni žadowe sčtomiki řadžachy, dwaj rynkaj po žyřej wšy dele, i kōždeje štrony pucža jedny, a wumjetachy pschi pucžu hrjebju. Nawoženja bě te sčtomiki darmo se žwojeje šahrody k temu dak. Wot nětku bu w tej wšy to prawo, so, hdyž žo dwaj ženjesčhtaj, dha dyrbjesčhtaj prjedy k najmjenschemu dwaj řadowaj sčtomikaj řadžicž.

Tak buchy čžile ludžo psches jednōtu, pobožnosčž a dželawosčž šbožowni ludžo, a mējachy najlěpschy šhwalbu w žyřej wokolnosčzi, pschetož, hdžež je jednōta, pobožnosčž a dželawosčž, tam šly nje-pschecžel pschistup nima, ale je tam lity mēr, pokne šbože a řjane bydlenje. Tak žebí ludžo na žemi njebjeka twarja a bydla w nich kaž Bože džecži. Čžesčhli teho dla tajke njebjeka na žemi mēcž, dha špěwaj a dželaj! —

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši dať,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske łopjeno. ↵

Wudawa ƙo łóđu ƙobotu w Esmerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpřatu 40 pj. dostać.

Reminićere.

(Mat. 15, 21—28.)

Kelko hamorow tu khwělu w našchim wótznyim kraju džěła, našče wójška s brónjemi a druhej wójnškej potřeju wuhotowacž. Njesapomńny: tež Bože hamorow w tutym khutnym czažu, na našchim ludu džěłaja, twjerde wutrobny rosbicž, khabłaze wobtwjerdžicž, semšzy smyblene k njeju wodžicž. A hdyž ƙo nětk telko wot wotthknjeneho kónza wójnny rěčzi a pišče, tež Bóh ma w tutej wójnje ƙwój wotthknjeny kónz s našchim ludom: cžłowje-kojo wěry mamy ƙo my sežinicž. To chze nam našče seženje prajicž.

Cžłowjekoj wěry mamy ƙo my sežinicž.

1. Bóh nam nusu pósezele, našchu wěru sbudžicž.
2. Wón naž na pucžu ponižuje, našchu wěru pruhowacž.
3. Wón nam džiwnje pomha a našchu wěru kónuje.

1. My Jesuša na puczach cžerpjenja nadeńdžemy, do jeho cžerpjenja. Wótre, khrobke ƙłowa, kotrež je wón wšchšchim ƙwojeho luda pschivolat, jeho s domišny na Tirowske a Sidonske strony wjedu, pschetož jeho šchtunda, cžerpicž a wumrjecž, njeje hišče pschischa. Sažo ƙo wěrne sežini: Wón pschińdže do ƙwojeho, ale tuczi jeho horje njewšachu. Ale tež s tuteho cžerpjenja, s tuteho krotkeho pschewywanja w póhanškim kraju jemu kražny plód narosče. Jow wón namaka, šchtož je wón mjes ƙwojim ludom tak husto podarmo pytat, ƙylnu, dowěrnny wěru.

Kananejska žónška, to je žónška s tamneho pod Božim pokle-čjom stejazeho, šastorcženeho kananejskeho luda, sa Jesušom woła, jeho pomoz pytajo. Jejna džowka bu wot cžerta šle cžiwlowana. Kaž mjecž ƙo tutej maczeri psches wutrobu

drěješče, kaž husto tamna žalostna ƙhorosč jejne lubowane džěčžo nadpadže. Žadny ƙřědt wona njespytany njewostaji, žadny pucž jej pschedalofi njeje, žadny wopor pschecžežki. Ale njeh wona wot lěkarja k lěkarjej běha, žadny jej radžicž njewě. Njeh wona s próstiwami a bohatymi woporami k Tirowskim a Sidonskim pschiboham khwata: wona halle prawje žaneje pomozhy njenamaka. Njeh ƙo wona stara a se ƙrudobu štoro šańdže: jow je najšwěrnijcha maczerka lubosč njemóžna. Dha ƙřjedža do jejneje nusy džiwona powjesč wo Jesuša Nazarenskim pschińdže. A tute póželstwo do jejneje wutrobny panje, kaž dobre ƙymjo na dobru rolu. S wulkim wješelom jejna maczerka lubosč tutu nadžiju šapšimnje. A tak bóršy hač wona ƙšyshi, so tutón muž runje nětk do jejneje blisfosče pschińdže, dha ƙo wona rucže na pucž da, ƙwoju pošlednju nadžiju we wutrobje, a Jesuša wuhladawšchi wona s wutrobnyim dowěrjenjom na jeho pomoz sa nim woła: „Anježe, ty ƙyno Dawitowy, ƙmil ƙo nade mnu!“

Štuboko do prócha dhrbimny ƙo my psched tutej póhanškej žónškej pokorjecž. Kať wjele wjazny my wot Jesuša wěny, hač wona. My ƙny na jeho njeno ƙščecženi, w jeho ƙłowje rošwu-čženi, budžemy kóđu njeđzělu na njeho dopomnjeni — a tola jich telko s liwkej myšlu pschi Jesuša a jeho ewangeliu nimo džě; wón je jim kaž zusy muž, sa kotrymž ƙo woni ničžo njepraščeja. Dha dhrbi wšchat tón Anjes se ƙwojim domapytanjom na nich pschińč a cžłowjekow se wšchelakimi prutami šchwicacž. Njeleži nětko Boža ruka cžežto nad našchim ludom? Někotreho doma šbože je rosbite, někotra wutroba wě ƙo psched starosčju a štyšnosčju wo lubeho ƙyna, wo ƙwěrneho mandželskeho a nana lědom wulchowacž. Ach, so bychu ƙo woni nětk tež wšchitzy k temu wulkemu pomoznikaj nastajili, kotryž našchu nusu šnaje, přjedy hač my

jeho wołamy a kotremuž so tež nad wójniškej nusu a wójniškej sru-
dobu wutroba łama, so dyrbi so nad nami šmilič? A je tebe
najčežšče podeschlo a widžiš ty w duchu pschczo jenož rowowu
hórku i próšnym šchizom w njepšcheczelskim kraju — ach, so by
ty wopomnił, šhto tebi twój Šbóžnik prajicž da: Jako mój šchiz
na Golgatha próšny stejesche, tehdy běch ja pschewinył — nje-
chascy so tež ty nad tannej dalokej hórku i tym trošchtowacž, teho
wěšty: nětk wulki měr je bjes kónza, wscha nusa kónz je wsaka?

Runje, hdyž čłowška pomoz ke kónzej dže, hdyž so semške
jepjery, kotrychž šmy so husto džerželi, łamaja, potom čłowška
wutroba ša tym žiwym Bohom woła, potom móže tón Šbóžnik
tu wěru, do šwojeje hnadneje pomozy w naš šbudžicž. Chze tola
tón Šnješ runje w tajkich čašach to nad nami dozpicž, so my
šebje šamych, šwoju wurobu, šwój hrěch špójnaweny jako naj-
hłubšchu pschicžinu našeje šlabošče a mozy, jako tu wulku nusu,
wot kotrejež nam žadny lékař na šemi, niz nan, niz macž, haž žyly
šwět pomhacž njemóže. Šdyž nam Bóh tutu nusu wotkryje, hdyž
chzemy potom čžecž? Š našim škutkam? Ach, te psched Bohom
njeplacža. Š čłowjekam, kiž naš lubija? Ach, woni pomhacž
njemóža. Š mudrym a wučenyim teho šwěta? Ach, i naštróža-
nym šwědomajom woni ničžo šapocžecž njewjedža. Šow je jeno
jedyn pucž a tón nam tamón šhěrlišch pokaze: Š tebi so wołam
i hšubiny, šhšch, Šnježe, próštwu moju.

Duž chzemy wschitku našču nusu, nusu čžela a dusche, nusu
tych našchich, wy štaršchi, nusu waschich džecži, hdyž dyrbieže
wy šhonicž, so budža tež wone wot njecžištych duchow čžwilowane,
wot ducha hordošče a njepošhuchnosče a njepóžewošče, nusu
našeho luda, tež jeho hrěšchu nusu — pschetož Boži wotšynje-
ny wójniški kónz i našim ludom, so by wón šašo i žylej wutrobu
Bože woblicžo pytał, na Božim šlowje so wječelš, po Božich
pucžach šhodžil, hiščeže dolho njeje dozpity — ja praju, chzemy
wschitku tutu nusu pošni dowěrjenja kaž tanua žónška k temu
donjesčž, kotryž w tutym pošnym čašju i nowa nimo naš nimo
čžehnje jako Bože jehny, kotrež šwěta hrěchi nješe.

2. Tamna kananejška žónška šebi myšlesche, so je wschitko
dozpila. Wšchaf běšche Jesuša namakala a šwoju próštwu psched
njeho pschinyška. Nětk wona na jeho wotmolwjenje čžaka: „Dži,
twoja džowka je strowa.“ Ale Jesušowe myšle šu hinašche.
Wón jejnej wěrje čžezke pruhowanje napoži.

Najprjedy wón ji žaneho wotmolwjenja njeda, a potom ju
šurwje wotpokaze: ša Šfraelski lud mam ja poručnosčž, wučicž
a pomhacž, ale niz ša póhanow. A jako šo ta žónška se šwojej
próštwu wotpokacž njeda, dha Jesuš tanne twjerde šlowa wu-
praji: „Pšćnje njeje, šo šo džecžom khlěb wosnje a čžijnje šo
pšam.“ Židži, chze wón prajicž, šu te džecži w domje Božim,
póhanjo šu, i nimi pschirunani, jenož kaž pšy, kiž žaneho prawa
nimaja. Wboha žónška! Šela je pschecžiwu tebi poštanyla, nje-
bjo čže njepšchiwosnje; macžerna wutroba chze šo jej łamacž.

Ale runje nětk šo šjewii, šo ma wěra w jejnej wutrobje hlu-
boke šorjenje. Jako Jesuš mjelcži, wona čžim wótšišcho woła;
a jako wón rjeknje, šo wón njeje k póhanam poššlany, wona k jeh
nohomaj padnje a woła: „Šnježe, pomhaj mi!“ Wona na Jesu-
šowej lubošči a mozy njeadwěluje. Wona wě, wón móže hiščeže
pucž namacž, ji pomhacž. A jako Jesuš škóncžnje wot póhanow
jako pšow rěcži, dha wona njemorfoze: je to šurowy muž, taf
šrudnej macžernej wutrobje rěcžecž, dha šo wona njeroshori,
dofelž je na čžecži šranjena, ale šo hłuboko do prócha šhibuje a
rjeknje; „Šaj, Šnježe, taf je, kaž ty prajišch; my šmy šacžijnjenje
a šud šašlužili. Ša trjebam jenož na tych pschibohow špominacž,
kotrymž my šlužimy — Woloč! — wón šwojej ruzy ša našimi
džecžimi wupšchestrjewa; — Wylitta — jej dyrbinym čžescž našchich

džowkow woprowacž; a kotrehož my „Šnješ“ njenujemy —
Mškart! — wón je našeho wifowanja Bóh — bjes šwěrnosče
a šwědomliwošče kaž našchi šupzy! Šaj, to je wěrnó: pšy maja
wjazy šwěrnosče hacž my a wjazy šobušacžuwanja hacž našchi
bohojo.

Ale kaž hłuboko šo ta žónška w ponižnosčži pokorja, taf šhroble
wona we wěrje šwoju hšowu pošbėhnje. „Dha wschaf jedža
pšyčatka wot tych šrijódkow, kiž wot jich knježich blida padaja.“
Ša chzu rady pšyčatkej runa džeržana byčž, ale potom dyrbišch
ty tež tón Šnješ byčž, kotryž mi wot šwojeho bohateho blida
šrijódku pschicžijnje. Šo ja ničžo nješšym, to ty wěšch! taf
šo jejna ponižnosčž špowjeda; šo šy ty wschitko, to ja wěm! taf
jejna wěra wyska. Šaž šo tam Šakub i jandželom bėdžesche
a džesche: „Ša tebe njepušcžu, šhiba šo nje pošohnuješch“, taf
šo tuta žónška Jesuša džerži a prošy: „Ša tebe njepušcžu,
šhiba šo ty nje wuššyšchich.“

A k tajkej ponižnej, a tola taf šhroblej wěrje chze tón Šnješ
tež naš wocžahnyčž. Šakle, hdyž šmy my wušnacž nawukli:
„Šnježe, ja nješšym hódny, šo ty mi pomhacž“, šakle, hdyž
šmy šo my pod Božu wschehomóžnu ruku šhibowacž nawukli:
„Šnježe, my šmy šo šašlužili, šo ty naš šhoshacž a šchwicacž“,
šakle, hdyž je šo pod tajkim pošnacžom dowěrjenje na šamu
našču móž a na pomoz čžłowjekow šlamaka, potom šakle šo naše
wócžko we wječetej wěrje k njeju wobrocži a wutroba a rt wu-
šnacžetej: „Tón Šnješ je moje šwětko a šbože; wón je mojeho
žiwjenja móž.“

A hacž my k temu dóndžemy a druhdny tež pod mjelcženjom
teho Šnješa čžerpimy, njechamy wošpróžnicž, pschczo i nowa i je-
nym: „Šnježe, pomhaj mi“, psched njeho štupicž. A hdyž šo šho-
nimy, šo nam tón Šnješ na našču próštwu našch hrěch a našču
njedostojnosčž porokuje, dha chzemy i tannej žónškej prajicž:
„Šaj, Šnježe, ty mašch žyle prawje, my nješšimy teho hódni,
šo ty našču próštwu pschiwosnjesh, ale ty šy hrěšchnikam hnadu
šlubil a niz prawym. Šunje, dofelž ja hrěšchnik šym, šnem šo
na twoju hnadu špušcžecž, duž daj mi jenož wot tych šrijódkow
twojeho blida.“

3. Tajka wěra je klucž, kotryž durje k Božej wutrobje wot-
tamkuje. „Š žónška, twoja wěra je wulka; tebi šo štaň, kaž
chžesh“ taf my teho Šnješa prajicž šhšchimy. Ša žónška dže
dom a tam wona widži, šchtož je wěrika. Šchtož čži lékařjo nje-
šamóchu, šchtož čži pschibohoyo dacž njemóžachu, šchtož najhłubšcha
macžerna luboščž dokonjecž njemóžesche, to je Jesuš dokonjal a
ta wěra je tu pomoz i jeho ruki wsaka.

A hiščeže dženkja je wěra dobyče, kotrež šwět a jeho nusu
pschewinje. Wšchitke wězy šu móžne temu, kiž wěri. Šana nusa
njeje taf wulka, šo by naš Jesuš wot njeje wušwobodžicž nje-
mohl. Drje šo naše wěrjaze modlitwy pschczo taf njewuššyšcha,
kaž my šebi to žadamy, ale pschczo tola taf, šo my to doštanjemy,
šchtož k našchemu šbožu šluži. Šwontne wobcžewošče, šhorošče,
nišy, pschihšodženja, šo husto wot naš njewosmu, a nam šnawo
wjele bološčow pschihotuja, ale tón Šnješ nam tola tež w tajkich
čžach šwoju hnadu blisčoščž šacžuwacž da a naš w našim
šnutšlownym žiwjenju žohnuje.

Š šo bychmy my byli, šchtož my byčž a šo ščžinicž dyrbinym:
čžłowjekowo wěry! Potom je nam Boža wótžowška wutroba wo-
tworjena. Potom šmemy my Jesušoweje hnadu wěcži byčž,
hdyž tež je wokoło naš luta čžma. Potom my wěny: našchi
šynojo a bratsja, mužojo a nanojo wonkach psched njepšcheczom
šteja pod Božim šchitom: jim šo ničžo štačž njemóže, hacž šchtož
je Bóh wobšamknył a šchtož je jim šbóžne. Potom my měrniwi do

přichoda našeho wótzného kraja hladamy, teho wěšči: „Tón Anjes Zebaoth je s nami, tón Bóh Jakubowy je našch šchit.“
„Wón ja wschitko řo stara, wscho derje wuwjedže!“

Derje je temu, řiž móže prajicž:

Mi pomha tón Bóh Jakuba.
Hdyž móže nadžiju na njeho stajicž
A spuřheža řo na Jesuřa.
Schtož tajkoh' Anjesa pomoz ma,
Tón dobru radu namaha.
Halleluja.

W póstnym čařu.

O Šbóžniko, twój póstny čař
Budž mojej duřhi řwjaty;
Přhes Božu hnadu je wón řař
Mi ř žohnowanju daty.

Ty, Jesu, řa mnje řwawjeřhe
A wot řwjereče řy wumohl' mnje,
Njech žiwjenje či řwjereču

Hdyž w řwójich čžichich hodžinach
Twój řchiz přhed duřchu widžu,
Mi wóčřko pluiwa we řylřach,
Ja hrěchi tamam, hidžu.

Šso ř džakom hori wutroba,
Hdyž řpomina na Šbóžnika,
Řiž je řo řa mnje podař.

Mje wulka lubořež pohnuwa,
Řiž řa mnje ř řwjereči džěřhe
A Boha řo mnu wujedna,
Hdyž na mnje hněwny běřhe,
Wřmi, Jesu, řa to wutrobu,
Ju tebi njeřu ř woporu,
Mój řy řa čař a wěčnuořež.

Geřsemane a Golgatha,
Wój řtej mi drohej měřeže;
Tam wulki řtuff řo řa mnje řta,
Řiž ř njeřju wjedže wěřeže.
Duž moja duřha nitřna
Něř ř myřlemi tam přhebywa
We řwjatym póstnym čařu.

K. A. Fiedleř.

Lutherowe řłowa ř druhej řasni.

(Š jeho řpiřowřstajal ř. Kapleř, ř.)

Prěnja řasni přřikafa, řo dyrbinu praweho Boha něčž. Njemóřeřch jeho ře řanym druhim řtuffom dobyčž abo řhubicž, řhřba jeno ř wěru abo ř njewěru, ř dowěřenjom abo ř dwělowanjom. Tehodla je wěra najwóřebniřchi řtuff.

Řo njeř njemóřemny ničžo wjereřhe čžinicž hacž Bože mjeno řhwalicž.

To řo řaž wschitke druhe řtuffi bjes wěry řtačž njefamóže. Přchetož hacž runje řo wón hižom ře řtom, řhibowanjom kolenoř a druhim wafřnjemim čžeřeři: jeli řo řo řařke we wutrobje přhes wěru do Božeje miřořeže a přhes dowěřenjenje njeřtawa, ničžo njeře hacž řame ludanje.

Prěni řtuff tuteje řasnje je, Boha we wřchěch jeho dobruřach řhwalicž. Ř temu buřhu řařř, řečž, řłóř a řót řtworjene. Řařřeho řhwalenja a džakowanja njeřně ani přheřtačž ani řónž bječž. Přchetož řotry wofomik móže řańečž, hdyž njebyřhny Boho

čařne a wěčne řubla dořtawali? Šchto pak řu tele hinajřhe hacž řtajne wabjenja, Boha řhwalicž? Hdyž njetrjebař ničžo druhe čžinicž, by tola dořečž čžinicž měř na řejle řasni. Čłlowjeř, řiž Boha řhwali, hdyž řo jemu derje dže, ř tym něřchto wjereřhe čžini hacž druhi, řiž řo wjele pořeři a ř hnadnym měřtnam přežuje.

Druhi řtuff tuteje řasnje je, řo wschitkeje čařneje čžeřeže wofřajicž ani řanu wulku haru přeřačž, řo řóždy wo tebi řečži a pomjeda, řchtož je najwřchědnřřchi hrěch. Přchetož malo řich je, řotřiž w čžeřeři a řhwalbje poniřni wofřawaja, řo řo po řymaj řamymaj horje njeřeru, ale woboje Bohu dawaju. Řóždy čže řochu nahladny a niž najřnadniřchi bječž, řařřkuli řnadny řež je. To pak je wěrně, řo tola dyrbinu dobru mjeno a čžeřež měčž. Řóždy ma řo řa řadžeržecž, řo njemóřa ničžo řheho wo nim řečžecž. Ale řudy dyrbi wulka přóřa a ředžbliwěřež bječž, řo řařka čžeřež a dobru mjeno wutrobu njeřaduřatej.

Řečži řtuff tuteje řasnje je, řo ř Božemu mjenu we wřchěj niřy wofačž. Přchetož to ma Bóh tón Anjes řa řwjerečjenje řwojeho mjena, hdyž jeho w řpřtowanju a niřy mjenujemy. Řečž je to přchicžina, čžehodla wón nam řelko niřy, čžerřpenja a řpřtowanja, řež řwjerečž přchřpóřeřeřa, ř temu nam hiřheče dawa we wjele řlych, hrěřhnych řóřřach řiwym bječž, řo by přhes to ludžom wulku přchicžinu dawař, řo ř njemu wobročžecž a ř jeho řwjatemu mjenu wofačž. Něřko hlej, řchto je na řemi, řiž njeby řwoje řiwe duř řež na řtym řtuffu dořečž čžinicž měř? Přchetož řchto je jenu hodžinu bjeř řpřtowanja? Je tola řež to najřřařchitřhe řpřtowanje, hdyž řane řu njeře a wschitko derje řteji, řo čłlowjeř w řařřich čařřach Boha njeřabhwa.

Řečž řu řejle řasnje řtuffi, řo njeřněmy řo ročžicž, řwaricž, řhacž, ludacž ani řuřlowacž ře řwjatym Božim mjenom, řchtož řu řara hrořne wěřy. W řym řež řeži, řo dyrbinu řež druhim wobaracž, ř řhanjom, ročženjom, ludanjom, řwarjenjom, řuřlowanjom a řa druhe wafřnje řo nad Božim mjenom přchehřěřchicž. W řym je wjele přchicžiny date, dobru čžinicž a řtemu wobaracž. Ale najwjetřchi a najčžeřřchi řtuff řejle řasnje je řwjate Bože mjeno njeře wřchěmi wupřheřeřeracž. Přchetož to njeře dořečž, řo řa řa řebje řameho a w řebi řamym Bože mjeno řhwalu a řo ř njemu w řbožu a njeřbožu wofam. Ja dyrbju wufřpřicž a ře řtuffom wopofařacž, řo řa řo řa najwjetřhe řublo džeržu, řotrehož dla wschitke druhe řubla njeřodžu.

Oberlin.

Jeho řiwjenje a řtuffowanje w řamjenjodole

ře wřchelafich řóřřow wučerřpak

ř Jan Bartlo.

„Špominaječe na wafřich wučerřow, řiž řam Boho řłowo řu pomjedali a ředžbuječe na tón wulhód řich řadžerženja a čžineče po řich wěře“ řebr. 13, 7.

To řadži řwjaty Pawol řym, řiž řa řym řteja, řo byřhu řo řtajnje řako wěrnim řchěřeřžijenjo řadžerželi a we prawdořeři a čžřřtořeři přhed Bohom wěčnje řiwi byřli. — A woprawdže bjeř řymi řředřkami abo pomozřnym wěřani, řiž nař ř nabořněnu řiwjenju wabja a w najřich wutrobach lubořež ř wřchemu dobruřu wubudžuja, je wot řpocžatka řem ředžbowanje na řařřich řudži a wóřebje wučerřow, řiž řu řjatonje abo we potajnym řemu řnjereř řwěru řřuřřili a řwěřej wjele wuřřřka přchřnjěřřli, řara dobru a řpomozřa wěř byřlo. Řař řle přchřřřadny dobru počžřnki řřařa, řař dořonjeja dobru přchřřřadny abo řnamjenja ř wěře njepodobne wěřy a řahorja huřto řako byřř ř njeřjeř wutrobny řařřich, řiž w duřownym řpanju řeža.

Tajke dobre snamjenja namaka drje, Bohu budź džak, kóždy mjes nami, kiž sa tym kědźbuje, we swojej wokolnosći, ale wone su tam i wjetšcha něšto wšchědne, a my hladamy na nje jenož jako na hwěsdy, kotrež kóždy wjeczor na jašnych njebješkach wi-
džimy. Kaž pak nam Bóh tón Knjes dyš a dyš jenu wjetšchu, jašnišchu a spodžiwnišchu hwěsdu, hač wšchitke druhe su, jedny komet, na njebješkach pokáže, so bychmy so spodžiwali na jeho krasnosć a so w jeho křwalbje i nowa sahorili; tak pójcele wón tež dyš a dyš do swojeho křesćijanstwa muža wjetšeho, jašnišeho a spodžiwnišeho, haj dokonjanjšeho křesćijana, hač wšchitzy druhy su a čini, so so jeho mjeno psches zyle křesćijanstwo kaž jašna hwěsda křěći, tak so kóždy, kiž jeho sadžer-
ženje psched sobu widži, abo wo jeho skutkowanju křěšči, abo jeho žiwjenje w knihach wopisane namaka, žebi i wutrobu požada: Ach so by moje žiwjenje bylo jako žiwjenje tuteho praweho.

Jedny tajki muž běše duchowny **B e r l i n** w Kamjenitnym Dole pola Strašburga, kotrehož žiwjenje je w tutym powje-
dańčku wopisane, so bych u jeho, tež mjes Sserbami, jeli možno, wšchitzy sejnali, so nad nim swješeli a k žlědženju sa jeho sto-
pami so sahorili.

Jan Bjedrich Oberlin narodzi so 31. augusta 1740 w Straš-
burgu. Jeho nan, profesor na tamnišim gymnasiu, běše jara šdželany a widžany muž. Njeměšče pak žaneho kamjnego samóženja, a dohodny wučerjow na wyšokich šulach běchu tehdy hišče jara suadne. S džěćimi pak běše bohacze zohnowany; pschetož wón měšče jich wšchěch do hromady džewjecz: ředmjoch řynow a dvě džowzy. Pšichi tak wjele džěćoch by so někotremuž-
kuliž nanej styskało. Ale Oberlinowy nan bě pódla štajnje wje-
řeje myšle. Wón njesczeleše swoje džěći do žaneje šhule, ale wučěšče je sam w swojim domje, a nawjedowasche niz porědko řame jich hry. Žortniwje džěšče wón něhdy k jenemu burej, kiž chyzšče jemu telko džěći dla hórzu hlownu nacžinicž: „Šdy by nětkole řnjerez k mni pschischa a řebi jene wot tych džewjeczich řobu wjacž chyzla, dha bych jej pschiwofak: řhadliža, řhto dha je tebje nablařnik, so mam jene wyshe!“

Wone pak tež wšchitke i wutrobnej luboježu jenak jara na nim wiřachu. Wšchitke jeho požadanja dopjelnjowachu bóle i čyřteje pschiwisłnosće, hač so bych to sa swoju pschisłnosć měle. Se wšchěm, řhtož móžachu jemu na woczomaj wothladacž, pytachu jeho swjeřelicž a wobřožicž.

Kóždu řobotu dosta kóžde džěčo wot nana dwaj nowaj do řwojeje buřkwičři, kotrajž móžěšče zyle po řwojej woli nałožicž. Ale měšče malo wot tutych řjenes bu na řadže, tyřanzach a t. r. pschekřoščezennych.

Kaž móže řebi kóždy myřlicž, dha bjes teho njewotědže, so by so druhdy řhudoba wo Oberlinež durje njepokapala. Ale jařna wjeřelosež, kotrajž so bjes pschestacža na woblicžach wšchitkich jich džěći křěćěšče, řahna bórř řařo čěmne, starosćiwne mřo-
czalki je staršitřeku czolow, wořebje tehdom, hdyž pšichi wuřluka-
nej nanowej móřnicžy ta wjeřela czřjóděćicžka po řwoje buřk-
wičři řhwatasche, so by je k niřnym wudatřkam wotetřjala.

Šižom pšichi tym wuřnamjenješče so naš řjedrich wořebje, jako tež i řyła psches dobřoćiwosć a psches podpjeranje potreb-
nych ludži.

Něhdy widžěšče wón staru řhudu řonku na torhosćěžu pšichi jenej budže řtejo, w kotrež řo stare řmachi pschedawachu. Sa řama chyzšče řebi tam křuch drařty řupicž, kotřyž, řaž řo řdasche, jara niřnje trjebasche. Ale wona řon njedosta, dokelž řa wjele řjenes njeměšče, řaž řebi pschedawarřka sa njón řadacche. Se řyřojth-
maj woczomaj widžěšče ju teho dla mař Oberlin, kiž w bliřkosći řtejo pschipořłuchowasche, wotěicž. A dokelž běšče jemu teje wobheje řonki řel, njekomdžěšče řo dolho, ale pschisłupi hnydom

k tej pschedawarřy a dořadži jej to, řhtož bě tej řhudej řonzy na řjenješach pobrachowalo, a proschěšče ju, so by ju nětko řařo k řebi řawofala a jej tu řuřnju wostajila. To tež řo řta, ale mař Ober-
lin bě mjes tym psche wšchě hory a doly.

Tuto řobucžerřjenje i zřřym njesřořom a i řyła řwoju lu-
bořč k wšchemu dobřemu a to požadanje, řwoje darř a mořy jenož druhim k řěpschemu nałořowacž, kotrež i teje řameje wuřha-
džěšče, a wo kotrež budžemy w pokřazowanjach hišče jara, jara wjele řyřchecž, měšče wón wot řwojeje pobóřneje a jara dobřeje macřerje, řaž tež řo wón teho pořdžičho husto řam wu-
řawasche.

Řaj, jeho macž běšče wopřawdže spodžiwanja hódna řonřka a řtarasche řo jara řwědomniwje sa to, so by řwoje džěći temu řnjesej woczahnyla. Kóždy wjeczor řhromadřowasche je wokoło řo a czitacche jim, mjes tym so wokoło bliřa ředžo wobřay wot-
řnamjenjowachu, kotrež bě nan řa nje řnacřřkowak, i powuczowa-
zřch řniřow priřodk a řa džiw hdy řařdže jedny wjeczor bjes teho, so bych, priředy hač řo k měřej podawachu, řwoju lubu macřerku wo řanjeřenje řjaneho řhěřłuscha njepřořyle, kotřaž prošřwa řo jim kóždy řas i wutrobny řady dopjelni. Potom wuřpěwachu hišče řwoju wjecřornu modřitwu a buch u řwěru k temu wodžene, kiž je prajil: „Nječ džěćatřka ke mni pschindu a nje-
wobaraje ře jim.“

Wot nanoweje řrony řem pak řo wěřta niřřka řhřobřosć do Bjedrichoweje wutrobny řaschčěři.

S řyła běšče tutón dom we wšchěch wěřach dobre řnamjo řa wšchitke domy. Wodnujo hibachu řo tež te najniřřšče řuki hač nanajřpěřniřcho pšichi wuřitnym džěle. Křesćijanstwo wopokasowasche řo tudy po woli řwojeho bóřřeho řařořerja hač nanaj-
křařniřcho, a w zřřym měšče řyčěšče řo i wyřokim pocřesćow-
njom wo Oberlinežach.

Husto dostachu Oberlinež džěći wořebje w řěče wot řwojeho nana dowolnosć, so móžachu k řwojemu řawjeřelenju najbóle kóždy řchřwóřik wjeczor do Šchiltigheima hič, hdyž jich wuj na řwojim kuble bydłěšče. Řich nan je tam najbóle řam won pschewodžěšče. A i nimi tam pschischedřšchi, pschipařa řebi bubon wokoło řiwota, řasche řwojim ředmjom řčžěřatřm hólřam řo do řjada řestupacž a wuwjedowasche i nimi wšchitke móžne wo-
jeřřke exerzizije. Pšches měru wuřke wjeřele pak, kotrež mař Bjedrich na tutych hrajřach měšče, wubudži we nim řařne po-
řhilenje k wojeřřtwu. Pšchetož řědom běšče džěćazřym řětam trochu wurořřk, dha tež chyzšče řiřom do wojakow, so by i nimi marřchěrowacž mohł. A dokelž něotři wojeřřy wřřchzy jeho wje-
dřiwosć wo bittwach a wo wobłěhowanju měřtow pyřnychu a řo na tej řamej spodžiwachu, dowolichu jemu, na jich exerzizijach džěł bracž. Jeho nan pak běšče jeho řiřom dawno řa wědo-
mosće postajil, a duž běšče řa teho mřodeho wojaka wuřki czasž, řo řwojim džěćazřym hřam wotřez a k řtudijam a ke křutej džěla-
kosći řo wobřoćicž. Bjedrich běšče drje řlómjeniteho a řiweho temperamenta, ale wón poda řo nětko i tej řamej řahorjenořču do literariřkeho džěla, i kotrež bě priředy na wojeřřtwje wiřak.

Pšches pilnosć a wutřajnosć na gymnasiu a pořdžičho na uniřerřicže naruna wón bórř řłomdženy czasž. Wřřche teho běchu jeho wojeřřke řwuczowanja wopřawdže to dobre řa njeho měle, so běchu jeho czěłne mořy pořyřłiře a řkřucžile.

Přchichodnje dale.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđželske lopjeno. ↲

Wudawa žo kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščezetni w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž.

Ofuli.

Luf. 20, 9—20.

Tuto pschirunaje wo slych winizariach je tón Anjes krotki czaš do šwojeho cžerpjenja a wumrjecza powjedať. Wyšchšchi měšchnizy a pišmawucženi a cži wošebnišchi njes ludom pytaju, šo bychu jeho škónzowali. Tón Anjes pak tež w tutym pošlednim cžobu njesaťta, lud w templu wucžicž. Šswojim njespscheczalam k warnowanju wo žalošnych pschichodnych Božich šudach a wo pošlednim dnju předomasche. Jako tehdy wo slych winizariach k ludej rěcžesche, dha wyšchšchi měšchnizy a pišmawucženi srošymichu, šo běšche to pschirunanje na nich rěcžat, a woni šo hiščeže bóle štwjerđžichu. Běda temu, kotrehož Jesuřowa lubosć njewobroczi, ale štwjerđži. Tež nam tuto pschirunanje pschiwola: Hladajecze šo, šo njebyščeže Šsyna Božeho šacžišli! a nam pokaze:

1. Kať wulki je tón hrěch, Božeho Šsyna šacžišnyčž,
- a 2. Kať wulka je ta šchtrafa ša šacžišnjenje Božeho šyna.

1. Šfraelski lud běšche Boža winiza. Póhanam dawasche Bóh po jich pucžach křodžicž. Woni běchu kaž njeplódna rola. Ša šwój wuřwoleny lud šo pak Bóh wošebje starasche. Kaž winizat šwoju winizu šwěru wobdžěla, rěje a wobšadžuje, plódnimu cžini a šchlituje, tať Bóh tón Anjes šwój Šfraelski lud hajesche. Wón jón wodžesche a šchkitowasche a dawasche jemu krašne šatonje a rjane Bože šlužby. Potom pschenaja winizu winizariam, to rěka wón da ludej duchownych a šwětnych wyšchšchich,

šudnikow a kralow, měšchnikow a pišmawucženyh. Woni dyrbjachu jako Boži šastupjerjo winizu hladacž a hajicž a w njej plódy šbudžicž k Božemu špodobanju, plódy šwěrnosće a pošlušnosće a wošebje pschihotowacž ša šlubjene kraleštwó Šsyna Božeho. Ale winizarjo mějachu jenož to šwoje we woczomaj, šanjerodžichu a šfashychu winizu, tať šo Bóh tón Anjes maľo dobryh plódom pytny. Š wulkej ščezřpliwosćžu k winizariam někotrehožkuliz wottrocžka ščezřesche, šo by jich napominať a jich šwědomnje šbudžil. Woni pak morichu profetow a šamjenowachu tych, kiž k nim pošłani běchu. Napošledku pošłla Bóh najwjetšeho profetu, šwojeho lubeho Šsyna we wottrocžkowskim šchalcze. Plódy pytajo, pošutu a njebjesťe kraleštwó přėdujo pschindže do teho šwojeho, ale cži jeho, teho herbu winizy, horje njewšachu. Winizarjo šo psched jeho majesťosćžu nještrachowachu a wot jeho lubosće šo hnučž njedawachu. Šašlepjeni a štwjerđženi šacžišnych a morichu Božeho šyna, jako bychu něť šami křeža winizy wostacž mohli a jako njeby tón štary Bóh wjazny žiwy byl, šo by jich křostal.

Š tutym pschirunanjom tón Anjes šnutškwone šmyšplenje wyšchšchich měšchnikow a pišmawucženyh wotkrýje: šacžišnjenje Božeho Šsyna je najwjetšche njespscheczěštwó pscheczitwo Bohu a wulki hrěch, kiž šwjastki šjenocžěštwá š Bohom rostorha. Jašnje došć tón Anjes šwojim njespscheczalam pokaze, šajti wulki hrěch chžychu woběncž a jašnje došć šo jako Šsyna Božeho wotšnamjeni. Woni pak šašlepjeni wostachu, njewjedžo šchto cžinja a njespóšnajo teho Anjesa teje krašnosće.

Hrěch pak tón cžini, kiž wě, sčto cžini, hdyž Božeho Ssyna saczišnje. Raž tamnych winizarjow, tak Bóh tón Rnješ w swojej šmilnosći a sczerpliwosći pschezo hišcže hrěšnikow husto a psches wschelatick póbłow wabi, so bnychu šo wobrocžili. Sčtóz pak nětk jenicžki pucž k wěcžnemu sbožu psched šobu widži a Božeho Ssyna sa šwojeho Šbóžnika póbnaje, a sčtóz jeho potom hišcže hidži, saczišnje a s nowa kšizuje, teho hrěch njemóže wjazy wodaty bycz ani w tutym ani w tamnym šwěcže.

2. To je ta schtrafa sa saczišjenje Božeho Ssyna, so je sa tajkich hrěšnikow jenož šatamanstwo wysche a njeje sa nich žane wumóženje wjazy; sčt. 16: tón Rnješ teje winizy budže pschincž a budže tych šamnych winizarjow škónzowacz a šwoju winizu druhim dacž. —

Šraelszy winizarjo, wyschšchi měšcnizy a pišmawucženi, kiž teho knješa teje krašnosće njespósnachu, šo, šašlepjeni kaž bėchu, cžezžy dosčž bėchu pschehrěšchili, tak so te cžezže cžafne šudny Bože derje šašlužichu. Ššchi wutupjenju Šerusalemu šo škónzowachu a winiza bu druhim data. Tempel je šanicženy, šastojšstwo štarotestamentskeho měšcnistwa je škónž namakalo. Drušy wottrocžžy Boži japosch- toljo a ewangelistojo, předarjo a mišionarojo, haj wschitžy wěrjaze kšchescženjo šu šo Boži měšcnizy scžinili a šuk wini- zarjomemu džělu we winizy powołani. Těho dla je tež Boža winiza niz wjazy Šraelski lud, ale žyke kšchescžanstwo na šemi. Bohate a wažne je winizarjomu džělu noweho šluba — najwažnišche je to džělo, kotrež ma škóžny dla šwojeje dusche. —

Běda temu winizarjej noweho šluba, kiž šnaje šwojeho Rnješa wolu, tu wolu, so mamy do mjena jeho Ssyna Šesom Šhrysta wěrčž a šo mjes šobu lubowaž — a kiž tutu wolu njecžini! Šemu šo hóršche štačž dnyrbi, hacž temu, kiž Moššafowmy šakon šaczišnje (Šibr. 10, 26—31). Běda temu roššwěcženemu, kiž šašo wot- pada, — temu k winizarjej powołanemu, kiž šwoju cž šcž a šwoje sbože saczišnje! Šalostne je, wot teho šac išnje- nego rožkneho šamjenja w Šionje rošmjecženy bycz. Ššche- tož wot toho dnyrbjał wumóženy bycz, kiž teho jenicžkeho Wumóžnika saczišnje?! —

Šascha duscha šo naštróža, hdyž na to myšlimy, hdyž špominamy na wulkosčž teho hrěcha Šemšoweho ša- czišjenja a na štróžele teho šuda. do kotreho; tajki hrěšch- nik pschindže. We měrje pak šlubimy a wušuwamy: to jene wěrčže wěm, so njemohł nihdy wot Šesusa wotpad- nyčž a jeho, teho Ssyna Božeho, saczišnyčž Šili to našche šlubjenje dha mamy šwoju wěru pschš šwěrnosčž we winizarjomym powołanju wopokšacž, so budžemy temu Rnješej teje winizy, hdyž šašo pschindže k šudženju teho šwěta, pšodny teho ducha nawšchecžimo pschincžž mogli, kotrež ma šebi žadacz. Šamjen.

W posčže.

Šbudž šo, moja wutroba,
Šbóžnik k šmjercži cžehnje;
Šemu daj na Šolgatha
Šswoje pschewodženje.
Šeho pucž džě do cžernjom,
Štyšš a tyšchnosčž budži;
Šwón chže šhelich šoloscžow
Špicž sa hrěchi ludži.

Šlaj, šak jeho wutrobu
Šrěje lubosčž k tebi;
Šwoju duschu njemjertnu
Šwona pscheje šebi.
Šebje dla wón k šmjercži džě,
Šcžerpicz kšchiz a rany,
Šo by ty był, cžłowjecže,
Š Bohom wujednany.

Š duž pój a njekomdž šo,
Ša Šesum krocžicž;
Šunu budže psches njeho
Šso cži škóna škocžicž.
Ščtóz tu w nusy, we kšchizju
Šcžerpi s nim a šhodži,
Šbóndže psches kšchiz k žiwjenju,
Šdžezž duch šbóžnosčž škódži.

Šrěchow, kotrež pschibichu
Šhrysta na kšchiz šrwawy,
Šnětk šo šwěru hladacz tu,
Šbudž mój nadawš prawy.
Šnecž ja šwjecžu žiwjenje,
Škaž to Šbóžnik žada,
Šdha psches jeho wumrjecže
Šcže mi Boža hnada.

Šžak cži, Šesu, wuprajam
Ša wschu šoloscž jěru;
Šebje štajnje w myšlach mam,
Šo mje wjedže k měru.
Šch, šak šym ja šbožowny,
Šak to duschu jima,
Šdyž šo wona pššne dny
Šhrysta kšchiza pschima!

K. A. Fiedler

Lutherowe šłowa k ššecžei šasni

(Š jeho špišow šestajal Š. Šapleč, š.)

Nětko pschindže ššecža šasni: „Šy dnyrbich šwjaty džěni šwje- cžicž.“

Šak šo to štanje? Šiz tak, so ša šachlemi šedžišch a žane šrube džělo njecžinišch abo šebi wěncžł na šłowu štajišch a šo najššpschu draštu woblecžesč, ale so šo w Božim šłowje šwucžu- jesch. Ššchetož Bože šłowo je šwjatniža wysche wscheje šwjat- nizy. Šwono wschitko šwjecži, ščtož s nim wobšhadža, njecž je- cžaf, měštno, wošoba, škutš, wotpocžinš. Ššola kšchescžijanow pak je škóžny džěni šwjaty džěni a jedyn kaž druhi. Šo rěka, so dnyrbja wschědnje Bože šłowo we wutrobje a we rcže nošhecž. Ššola dobre je a nušne, so wošebity džěni w šudženju džeržišch. Ššchescžijenjo pak njedželu tohodla džerža, dofelž je njedželu Šhrystuž šostanyš.

Šo by nětko šwjaty džěni prawje šwjecžiš, dnyrbich na přě- dowanje pošluchacz, šo modlicž, něščto woprowacz a šo šwo- jeho hrěcha šacz.

Šehole dnja wošebite šastojšstwo je předarške šastojšstwo. Ššredowanje dnyrbi k temu wabicž, šo hrěšchikam jich hrěch žel- cžini. Ššehodla dnyrbi cžezži hrěch bycz, na ščzenje njepošluchacz, a jo šazpicž. Šle tež cži hrěšcha, kotšiz na Bože šłowo pošluchaja jako na dny a jenož je šwucženja na ššredowanje šhodža, a hdyž je šěto nimo, móža šěška runje tak wjele kaž šoni. Ššehodla wjedž, so njeje jeno s pošluchanjom ščžinjene, ale so dnyrbi šo tež wušnyčž a ššowacz.

A teje modlitwoje tež modlitwa ja shromadjenje zbyheho fšchesczjantstwa, ja wschitku nusu wschěch cžlowjekow fšlucha. Tala shromadna modlitwa je najmóznischa. Zeje dla tež fšohadžujemy. Wot teho cžaha tež zyrkej modletski dom rěka, so bychmy fšebi tam pschedowfali, w jenej myšli hromadže fšwoju a wschitkich cžlowjekow nusu Bohu pschednjescz a fšo fš njemu wo hnadu wo-
kacz. Tak pak ma fšo fš wutrobnyh hnučom a fš fšutnosczu stacz, so by nam tajka potrebnoscž wschěch cžlowjekow fš wutrobje fšchla a my potajkim fš wopravdžitej fšobuželnosczu ja nich profšyli. fšchesczjantka zyrkej na semi nima žanu wjetschu móž, fšhiba tajku shromadnu modlitwu pschecziwo wschemu, fšchtož na nju pschiindže.

To fšecze je luboscž, hdyž fšhudym a potrebnym na pomoz pschiindžesch. Potajkim so fšhoreho kumpasch, jemu kožo posczelesch a jescž dawasch. Tajke fšu fšwjate fšutki, hdyž fšo fšhorym a fšudym Bože dla wopokafuja. Tež ja možinu dawacz na fšwjatym dnju je rad dowolene. Daj, móžesch fšhudym tež drjewo, žito, jescž a pieče pschitwjescž, jeli so fšo to Boha dla stanje a niz se žadanjom, so fšo tebi faruna.

Najwofšebnische pak dyrbi byč to, so fšo fš Bohom wujednasch psches pschepytanje fšwědomnja a kaczha hrěcha dla. Tuto kaczma pak fšo tak stacz, so bóle fš luboscze dylži fš hidženja nastawa. Potom pak fš luboscze wukhadža, hdyž cžlowjek pschi fšebi fšamym wschitke dobroty wopomnja, kotrež je jemu Bóh tón Snjes sa cžah fšwojeho žiwjenja wopokafowal a jim fšwoju njedžafow-
noscz, fšwoje njepoczinki, njewužitne wužitwanje tajkich dobrotow napscheczo džerži. Potom dyrbisch dale pschiincž na duchowne do-
broty, so je Bóh fšwojeho Sšyna pofšlaf, fš temu wěčne žiwjenje fšlubif. Hdyž to pilnje wopominasch a temu napschecziwo fšwój hrěch džeržisch, potom njewuwoftanje, so w tebi hidženje pschecziwo fšebi fšamemu nastanje a pschiindžesch fš nutrnej luboscži fš Bohu. To je prawe, žive, fšhlyne a fšutkowaze kaczhe.

Prěni pak, kotřiz na fšwjatych dnjach fšhrěcha, fšu tajž, kiž hrube njepoczinki fšwjate džerž činja, wopieče, hracze, fšlu lescž. Druhy, kotřiz fšwjaty džerž lamaju, fšu cži, kiž rucžne džerž činja, fšchtož je hewal rad dowolene.

W prěnej kasni potajkim je poručene, tak ma fšo nascha wutroba napscheczo Bohu sadžeržecž fš myšlemi; w drugej, tak rôt je fšlowami; w teje fšeczej, tak dyrbimy fšo napscheczo Bohu sadžeržecž w fšutkach.

To je prěnja Mójsašowa tofla, na kotruž fšu kasnje napřane, w kotrychž ma Bóh tón Snjes fš cžlowjekom cžinicž bjes fšředništwia nekajteho fštworjenja.

I

Lětšichi reformazijski fšwjedžen.

Lětšha našymu, da-li Bóh, wažny fšwjedžen docžakamy. Džen 31. oktobra fšo fšchtyri sta lět minu, so je fšo w němškim kraju reformazija sapočjala. Dofelž je tale wošebje w ludowym nabožnym žiwjenju wjele fš lepšchemu pschetworika, nam tež w bibbliji, spěwarškich a katechismje wurjadnje bohate polkadu fšdželika, fšo wschitke žive stawy ewangelštolutherskeje zyrkwoje pola nař a hdyž fškuli we wukraju bydla, na lětšichi reformazijski jubilej hotuja. Džafownoscz je fš wschelakim pschihotam wabi. Dary fšo hižo fšberaju fš nekajkim fšutkam luboscze sa potrebnych lutherskich, w Božich fšlužbach a fšschulach budže fšo na tamny wulki cžah pokafowacz, a w mnohich spřichach wo próžy a wojowanju reformatorow powjedacz.

Tež nasche „Pomha j Bóh“ sadu wostacz a mjelczecž njemóže. Sšo fš lubymi cžitarjemi fšchtyri sta lět wróczo pschecžadžicžy budže jim pokafowacz, kajke hibanje w nabožnym, kajke pscheměnenja w zyrkwinyh a kajke sadžewki w politiškim žiwje-

nju fšu fšo w tamnyh cžahu stale. Stawisna je dobra wučetka a nař najlepje pschecžwědči, cžehodla mamy fšebi wudobhte prawa, tež najmjensche, wažicž a ja nje džafowni byč.

Sšnano by dořahalo, hdy by fšo tu jeno na knižku: „D. Martin Luther“, spřichanu wot Jakuba, fararja w Njeřwacžidle, a wudatu wot ev. luth. knihowneho towarštwia, pokafalo. Ta je derje piřana, wobfšchěrna, wobrafowana a ja reformaziju sahoržaza. Ale derje tola je, hdyž fšo pscheco a pscheco wo stawisniškim fšutku powjeda, a runje reformazija je tak powuczahy podawf, so fšo wo nej ženje došč powjedacz njemóže. derje tež je, hdyž fšo wěž po wjazh fštronach fšudži. Komuž tehodla Jakubowa knižka a tute kopjeno njedofšaha, je naležnje pro-
fšcheny, pilnje femšchi fšhodžicž. Tam budže předomane fšlowo hišchěže hlybje do wutrobje pschimacz a ja Lutherowy cžah a fšutk fšajimowacz, hacž to proste piřane samóže.

Schto nochžyl wobkedžbowacz, fšchto jemu cžah noweho pschi-
njeke? W cžitanju nowin fš pschithadžahymy powjescžemi fš něteči-
fšcheje wulkeje wójny runu fšrocžel džeržimy, njedyrbjeli lětšha tež, něščto cžitacz, fšchtož je fšo w Lutherowym cžahu wulkeho po-
dalo? A hlajče, lubi cžitarjo nasche wobštejnosczje fšo nětkole Lutherowym nimale runaju. Tón bě tež fš wulkej fšhly nje-
pschecželow wobdaty a dyrbjesche fšo psched najfšhlynišchimi móž-
nymy tehdomnišcheho fšwěta fšakitowacz, ale Boha fš fštronje fšo
jenicžki sa fšhlynišcheho mějesche hacž wójško pschescžeharjow;
wón by tež kaž my rad mēr džeraf, fšechžyli jeno njepschecželjo
mjelczecž, a fšhěrlysch: Jed'n twjerdy hrób je nasch Bóh fšam, kiž
fšebi po 46. psalmje spěwasche, jeho runje tak se fšmužitnosczu a
fšhroblosczu wobronjesche, kaž džeržha nař.

Wójna nam bohuzel hišchěže wutrobje fš wjele staroscžemi wo wschědnu potrebu wobczěža. Pšichi tym pak tola sabhecž nje-
fšměny, so cžlowjek živy njeje wot fšhlěba fšameho, ale tež wot
fšlowa Božeho, a so tak husto, kaž we wóteženaschu prořnymy:
Nasch wschědny fšhlěb daj nam džeržha, tež prajimy: Sšwjecžene
budž tvoje mjeno! Bože mjeno pak fšo, kaž Luther praji, tam
fšwjecži, hdyž fšo Bože fšlowo prawje a cžisčje wučži. Hlajče,
dofelž mamy fšo nětko sa prawe a cžiste Bože fšlowo reformaziji
džafowacz, dha njesapomimy pschi wschěj harje a staroscži na
reformaziju, spominacz. Tak budžemy fš jeje jubilejom tež Bože
mjeno prawje fšwjecžicž.

J. K.

Lutherowe fšlowa.

1.

Boha prawje pofšnacž rěka spofšnacž, so je fšama dobrota a hnada pšichi nim.

2.

Schtož ma fšamfšnu wolu a ju cžini, tón je wěscze pschecziwo Božej woli.

3.

Njeje-li Bóh pschecžel, dha žadny pschecžel njepomha; jeli pak je wón fš pschecželom, dha na tym nicžo njeleži, hacž je něčto pschecžel.

4.

Bóh njewuwoftanje, hacž fšo runje komdži.

5.

Žadny wjetšchi hněw njeje, hacž hdyž Bóh cžisčje mjelcži a fš nami nicžo njerēcži, ale da nam w našchim fšmyšljenju a sa-
džerženju fšhodžicž a cžinicž, kaž fšo nam lubi.

6.

Saměrnó, schto samože myšlicž, tak Bóh se fšucheje semje tak wschelatore fšwětki fštwori fš tak rjantymy barbami a lubošnym

wonjenjom, kiž žadyn moleť ani hapykať takle sežinicž mohť njeby.

7.

S prošneje móschnicžki pjenjesy liežicž, i mrocželow khlěb pjez, to je nascheho Snjesa Boha šamžneho khumščyt.

8.

Šswjate pišmo je hódne, so bychmy je šebi pičezow bohacze a najšepje žadali, čzesčžili a pšchili, so by štuano lubowarjow namafacž mohfo.

9.

Šawěrnno, ty njemóžesč pšchewjele w pišmach čžitacž, a šchtož čžitajš, njemóžesč derje došcž citacž, a šchtož derje čžitajš, njemóžesč derje došcž rošymicž, a šchtož derje rošymicž, njemóžesč derje došcž nawuknyčž, a šchtož derje nawuknyčš, po tym njemóžesč derje došcž žiwby byčž.

10.

Lišty knježerjow maju šo dwóžy abo tšiči krocž čžitacž, pšchetož wone šu se pšchemyšlenjom a mudrje pišane. Šak wjele škerje dhyrbjala šo biblija čžitacž, pšchetož do njeje je Bóh šwoju mudrosčž šapšacž dať.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štutkowanje w Štamjenjodole.

se wšchelafich žórkow wučerpat

† Jan Bartlo.

(Pokrəcəwanje.)

Šchto pak je jeho šamohfo, na duchowništow študowacž, njeje šnate; ale tak wjele je i jeho šawostajenych papjerow wěšte, šo bē wón hižom wot mlodošcže šem jara pobožneje myšle a šo hižom šawe nanajšwjećžiče pšchitšilenje i šwojemu njebješknemu Šótzei šacžuwajše. „We čžajš mojeho džecžatšwa a mojeje mlodošcže“, piče wón, „je šo Bohu hušto špodobako, moju wutrobu hmcž a i šebi čžahnyčž. Wón je nje pšchi mojih huštich wotpadach i tajkei dobročžiwosčž a šecerpliwosčž džeržak, šo je čžezko wopišacž.“ Šaj, hižom w jara mlodych létach modlesche šo wón hušto: „Daj šwojemu wotrocžkei šwoje šlowo šrošymicž. Š Božo, wodž nje po šwojej woli.“

Šjara krašne wobšwědčenje jeho duchowneho žiwjenja a šmyšlenja, jeho šapateje šahorjenosčže, jeho žiwjeje wěry, jeho ponižnosčže a šapřecža šameho šo w jeho mlodžeržžkich létach mamy pak w jeho šwjatocžnym wobnowjenju šwojeho šščeženššeho šluba se šwojim Bohom, kotrež je w šwojim dwazhtym léče jako bē šwoje študije šbožownje došonjak a šhwalobnje pšches examen pšchišoť, najšferscho tehdy, jako bu ordiněrowany abo jako duchownišku šwjećžišnu došta, čžiniť. Wón je šlowa teho na papjeru šestajak a i podpišmom šwojeho mjena a se šwojim pječžatom wobkručžik.

Wone maju šo tak :

„Wěčny, njestónčny, šwjaty Božo, ja šebi i wutrobu žadam, šo bych pšched tebe stupiecž mohť, w šacžucžu najšlubšcheje ponižnosčže a i rošmjecženej wutrobu.

„Ja drje wěm, šo tajki šemšči čžerw, kaž ja šym, je nje hódny, pšched krala wšchitšich kralow a knjesa wšchitšich knjesow šstupicž, wošebje i tajkim šamyškom, kaž tutón, šo by šlub i tobu ščžiniť.“ „Ale ty šam, o šmilny Božo, šy tutón šlub wustajit, šy mi jón po šwojej njestónčnej hnadže pšches šwojeho šyna poškiežicž dať. Tak du dha ja i tebi a wušnawam šo čži, šo šym wulki hrěšniť, a dhyju na šwoju wutrobu a praju i roškatym žlonškom: Božo, budž mi hrěšniť hnadny! Ša du, došelž šym we njenje šwojeho Ššyna pšchepšchenny, a špuščžam šo žyle

na jeho došonjani prawdosčž. Jeho dla wolam šo i tebi: Šwodaj mi moje pšchestupjenja a njepominaj wjazy na moje hrěchi. Ach haj, ja wolam šo i tebi: Šwujednaj šo se šwojej njebšwěrnei kreaturu; ja šym pšchewšwědčenny, šo mašch prawo nade mnu, a nježadam šebi ničow bóle, hacž tebi pšchišlušecž. Šswjaty Božo, džentša pšchepodam šo tebi hacž nanajšwjećžiče! Ššlyšcže jo, wy njebyša, šemja, wšmi jo i wušchomaj: Džentša wušnawam, šo je tón Šnjes mój Bóh. Šedžbuj na moje šlowo, o Božo, a šapšaj je do šwojich knihow, šo čžy wot něť žyle twój byčž. We njenje Šnjesa njebješkich wóšškow wotrjeknu šo džentša wšchitšich druhich knjesow, kiž šu nje hacž doťal wobkručžili, tež šwětnym wješelam, do kotrychž bēch šo šhubil a čželny žadoščžam, kiž we mni ležachu. Ša wotrjeknu šo wšcheho šachodneho, šo by mój Bóh moje jene a wšcho byl. Tebi pošwjećžuju wšchitko, šchtož šym a mam, mozy šwojeje dušče a ššawy šwojeho čžela, šwoje šamoženje šwój čžaj. Šomhaj ty šam, o šmilny Šótče, šo wšchitko jenož i šwojej čžesčži naložam a we pošlušnosčži po šwojich pšchifajšach trebam. Tebi pšchišlušecž, dhybi do wšcheje wěčnosčže moje horze požadanje byčž. Ššchporucžičšli mi, we tutym žiwjenju druhich i tebi wodžicž, dha daj mi tež šhroblosčž a móž, tebe ššawnje a ššrawnje pošnacž. Špožcž mi, šo bych šo niz jenož ja šam šwojej šlužbe šwjećžik, ale tež šwojich bratrow šamohť, jej šo šwjećžicž. Šwojemu nawjedowanju pšchepodam šwoju wošobu a wšchitko, šchtož mi pšchišlušča.“

„Šwoja wola, niz moja šo ššaw; trebaj nje, Šnježe, ša šwojej šlužbe poštajeny grat; wšmi nje ša tajkeho, kiž i šwojemu ludu šlušča, šmyj je we kwi šwojeho Ššyna, woblecž nje i jeho prawdosčžu, šwjećž nje pšches jeho ducha, čžit nje jeho ššamjenju pšchewo podobnišcheho, pšchitčž i nim se mni, šo by moju wutrobu wušwjećžik a poššlitiť. Špožcž mi tón trošcht, mój Šnježe a mój Božo, šo we ššawny šacžuwanju šwojeje bliškosčže šwoje žiwjenje pšchendu, a hdyž šym šo prošowal, tebi pošlušacž a šwojej woli šo podežšškowacž, dha wotwofaj nje, hdyž a kaž ty to ša dobre špošuwajšch. Daj, šo bych hiščeže šwoje pošlednje wodchynjenje i šwojej šlužbe naložik. Šwutrobnje prošču ja tebe we šwojeho Ššesža njenje, šo bych tebe tež hiščeže w pošlednich dnjach šwojeho žiwjenja šhwalicž a we wšchitšich čžeršpenjach, kotrež šnadž mi šwoje mudre šššaranye pšchipoščžele, jenož šecerpliwosčž a podacže do šwojeje wole wopofacž mohť: poššlitiť moju dušču, wobdať ju i wješelej nadžiju, hdyž ju wotwofajšch a wšmi ju do ššina šwojeje wěčneje lubosčže, wšmi ju do wobydlenjom tych, kiž šu w tym Šnjesu wumrjeli, do tannych wobydlenjom, hdyž šo we wěčnej mlodoštnej pošnosčži njewuprajomne wješele wušžywa. Tebi, o Šótče, a temu šwjatemu Duchu njech šo wěčna šhwalba ššewa wot millionow šwojich wumóženych, a wot tych njebješkich duchow, na kotrychž džele a šbožnosčži ty jim džel bracž dašch.

Wój a mojih wóžow Božo, kiž ty šwój šlub džeržičšch a šwoje žohnowanje wulwajšch hacž do tyšaz ššawow, ja šdychuju i tebi we ponižnosčži, došelž wšchaf wěšch, kaž jebata wěž čžlowiška wutroba je! Špožcž mi tu hnadu, šo bych se wšchej wutrobnej ššrawnosčžu do tuteho šluba ššupit a tu šwjećžišnu ššahowal, i kotrež šym we šwojej šščeženzy pošwjećženny. Šjeno teho Šnjesa budž mi wěčne šwědčenje, šo šym jemu tutón šlub pošpišak, i tej kutej, ššlynej woli, šo čžy jón džeržecž.

Jan Šjedrich Oberlin.

W Štrašburgu, 1. januara 1760.

Šažo wobnowjeny 1. januara 1770 we Šaldbachu.

Ššchichodnje dale.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duři daty,
Wotpoću ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske łopjeno. ↳

Wudawa ńo kóždy ńobotu w Szmolerjez knihicziřczerńi w Budyschinje a je tam ńa šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostac.

Łätare.

Jan. 15, 18—25.

Jako ńo semńte žiwjenje našeho Anjesa Jesum Šhrysta hižo k wječoru nakhilešce a čaž jeho čzerpjenja bliski běšce, štupi jedny jeho wuczomnikow k njemu s praschenjom: „Slaj, my ńmy wschitko wostajili a ńa tobu šchli; šchto dha nam ńa to budže?“ Jene frudne praschenje s rta jeneho wuczomnika, jako hišcže ženje nicžo njeby wot teho Anjesa dostať. Jene praschenje, s kotrehož malowěra a semńta myšl rěči, kotraž jenož to widži, šchtož psched woczomaj je, a po pienjesach ńo wobliczicž hodži. Pětr temu Anjesej přjódť džerži wopory, kotrež je jeho dla pschinješl, kať je jeho dla wopuschězil dom a dwór, žonu a džeczi. Nětko chze wjedzecz, šchto jemu ńa to budže, kajke čestne město wón dostanje, hdyž tón Anjes Dabitowe kralestwo ńažo postaji. Pětr chze ńwoje wopory ńapłacžene mēcž s čažnym dobytkom. Ale běšce wopravdže wopor, kotryž běšce Pětr pschinješl, hdyž wschitko wopuschězi a ńa Jesum khodžesce? Njeběšce to wjele bóle pucž k wjeřelu, k měrej, k šbóžnosćzi? Běšce tola Pětr ńam wuřnať: „Tudy je derje bječ! Anjeze, komu póndžemy? Ty mašch ńłowa wěczneho žiwjenja.“ Luby čitarjo! Šchtož ńa tym Anjesom khodži, tón njemóže woczafacž, ńo namať ńłoto a ńłěboro, čzesč a nahladnosč, měrne a pschijomne žiwjenje. Ale wón namať wjele wjazh: měr dusche, wotpočint tež we wichorach, šbóžne ńwětko tež w nozy a čžemnosćzi, wěšty troscht we čzerpjenju, wjeřeku nadžiju tež pschi rowach. Njeřby ty hišcže ženje nicžo wo tym ńačžumaf a woptaf, kať našch Anjes w šchtundach štystnosčze, hdyž nihdže žaneho troschta a žaneje pomozhy njewidžesce, tebe ńa ruku wsa a twojnu wutrobu pošhlnjomasche. Haj, se ńłotom a ńłěborom, s khwalbu psched ludžimi

ńo tebi nješpłaczi, hdyž ńa Jesum khodžisch a ńo džeržisch k Božemu ńłowu a khodžisch po jeho ńajnjach, ale dary ńo tebi dostawaju, kiž wscho ńłoto a ńłěbro, wschu čžłowštu čzesč pschetrecha, kiž wostawaju tež we khudobje, we frudobje, we ńmjerčzi. Ale na druhej stronje nješabudž, ńo dyrbja čzi, kiž chzedža temu Anjesej ńwěrnj bječ w khodženju ńa nim, wjele parowacž teho, šchtož džecžo ńwěta wužije, haj, ńamo hotowi bječ, ńobu nořhčez čzerńjomu křonu našeho Anjesa, jeho dla tež ńnjescž hidženje ńwěta, kať wón jim to w našim džeknišim ščenju praji, w kotrymž tym ńwojim psched woczzi staji hidženje, kotrež jeho trjehi a jeho dla tež jich. Čžemny wobras je, kotryž widžim: Jesuž, ta lubosč, hidženy! A wón tež ńwojim wuczomnikam njemóže samjescžecz, ńo tež jich čžakaju čžezke wězy, ńo tež jim ńalutowane njewostanje hidženje ńwěta. Duž džekža ńebi rošpomimny:

Kať njewěryžy ńwět Jesuža a jeho ńłowo hidži.

1. Š wotkal tajke hidženje pschindže?
2. Kať móže tajke hidženje nam pošhlnjenje bječ?

I.

„Hdyž ńwět wař hidži, dha wěscze, ńo mje přjedy, dnyli wař hidžil je“ praji našch Anjes w 18. šchtucžzy. Jeho lud je jemu pošafaf, ńo bē jemu na pucžu. Psched Pilatom wofachu: Pušchč Barabaša, kšchizuj Jesuža! Ale s wotkal tajka hida? Njeje to nješošhniwe hudadancžto? Šchto je našch Anjes ńwojemu luděj čžinik? Njeje wón lubosč rošhnywaf wschudžom, ńahojil khorych, nahyčzil ńłódných, troschtowaf frudnych? Njerěka heraf: „Šchtož lubosč wuřhje, budže lubosč žnjecz?“ Ale našch Anjes je tež hrěchi šchtrafowaf, ńłosčez čžłowškeje wutroby wotkryť a

kóždemu pokajał, sčto jemu pobrachuje a to woni njemóžachu snjesć. Woni lubowachu czěmnośež bóle, dŕžli šwětło, pschetož jich skutki běchu słe. Sdy by Jezuŝ Farisejskim po hubje rěčzał, jich prawdośež a šwěrnośež pschecziwo Božemu sakonjej kħwalil a jich jako tych najpobožniŝchich mjes ludom wuŝbėhnył, njemėnicze, so bychu woni s nim ŝpokojom byli, so bychu jeho kħwalili: „haj, tón ma zyle prawje, tenut móžemy ŝo dowėricź.“ Mėnicze, so bychu wołali: „Prjecź s nim!“? Ale Jezuŝ njemóžesche jich kħwalicź, wón dyrhjesche jim wėrnośež prajicź. Ale město teho, so bychu do ŝo ŝchli a ŝo ŝhibowali we pokucze a proŝyli: „Anježe, pomhaj nam!“ jeho wot ŝo ŝtorcža. To pał je ta móg wėrnośeže, so cźlowjeka nuŝuje, ŝo roŝbudźicź, pał sa nju, pał pschecziwo nej. To je móg Jezuŝoweho ŝłowa, so cźlowjeker mėra njewoŝtaji, so dyrbi pał Jezuŝa lubowacź pał jeho hidźicź. To je móg ewangelija, so, pał te twjerde wutrobny roŝbije, pał je hiŝeže bóle ŝtwjerdzi.

Niz wŝchitzy ŝu Jezuŝa hidźili: Kał wjele bėŝche tych, kotrymž bėŝche Jezuŝ s jeho ŝłowom wutrobu ŝhrėł, kiž ŝahorjeni wot jeho luboŝeže jemu ŝlužachu a k njemu ŝo dźeržachu. Spominaježe jenož na jeho wuczomnikow, na pscheczelow we Bethaniji, na te žony, kiž njedźiwajo na dobre a słe rěče ŝa nim kħodžachu a hiŝeže teho na drjewje poklecza ŝemrjeteho czeŝežachu. Ale na drugej ŝtronje: S kałkim dźiwim hidženjom je wjetŝina iŝraelskeho luda Jezuŝa pscheczeħaka, dokełž njechachu ŝo wobrocicź, dokełž ŝo njechachu ŝmužicź k pokucze. Kał ŝu ŝwojej wuŝchi ŝatŝkali, dokełž njechachu wėrnośež ŝlyŝecź. Kał ŝu je ŝubami ŝchipili, roŝnjemdrjeni, dokełž dyrbjachu ŝebi prajicź: „tón Anjes ma prawje,“ ale tola ŝa nim kħodźicź njechachu. Woni chŝychu woŝtač, kałžŝ bėchu. Tehodla ŝo jich hidženje njewobroczi pschecziwo hrėhej, ale pschecziwo temu, kiž jich psched nim warnowaŝche. Tohodla rėkaŝche: Jezuŝ dyrbi prjecź!

Luby cžitarjo! Kał ŝteji s twojej wutrobu? Sdyž hamor Božeho ŝłowa dyrbi wo twoju wutrobu, wotewriŝ ty durje wutrobny abo ŝanknejich je jenož hiŝeže krucziŝcho? Sdyž Jezuŝ psches ŝwojich ŝwėdkow tebi pokajač da twoje hrėchi, móžes ty prajicź: Ach Anježe, kħoŝtaj nje, njepŝchepucź nje, abo wojmjesich wŝcho ŝa ŝlo a ŝwarich teho, kiž s tobu derje mėni. Sdyž ŝo trjedheny cžujesch we twojim ŝwėdomnju, prajich ty: ja chzu ŝo wobrocicź, abo ŝatŝkaŝch ŝwojej wuŝchi, so niczo wjazny njeby ŝlyŝchal, bijesch tu ruku, kotraž chze tebe na prawy pucź wróče wjesć? Hladaježe jenož nuts do žiwjenja. S wołkał to hidženje pschecziwo Jezuŝej, jehu ŝłowu, jeho žyrkwi. Sčto ŝu czi, kiž Jezuŝa hidža, jeho ŝłowo hanja? To ŝu czi, kiž we ŝwojej wutrobje cžuja móg Božeho ŝłowa, woni cžuja, so jim s njeho napŝchecziwo kłinczi: „Ty ŝy tón muž, ty dyrbiŝch wotpołožicź ŝamŝnu luboŝež, hordoež, lėnjoež, njėŝwėrnoŝež, s krotka wŝcho, ŝchtož je pschecziwo Božej wołi, pschecziwo Jezuŝowemu ŝłowu.“ To pał njechadža. Woni chzedža woŝtač, kałžŝ ŝu. Tehodla hidža teho, kiž jich warnuje; woni mėnja, s wuŝmėŝchenjom žahadlo Božeho ŝłowa wotŝchaež móg; teho dla Bože ŝłowo do blóta ŝeptaju. Seže wy hdy ŝlyŝcheli, so wopitž, ŝkupy a druŝy hrėŝchnizy ŝu s Božim ŝłowom ŝpokojom? Mė, woni jo ŝazpiwaju. A hdyž ŝlyŝchich tajke wohidne ŝłowa, wocziñ ŝwojej woczi; ty budžesch widźicź so ma ta wėz ŝwoju hocźku, so dyrbi tajke hidženje potajicź jich njecziŝtoŝež a njerodne žiwjenje. Wy pał pruhujmy ŝo, hacź ŝmy cžiŝteje wutrobny, połni luboŝeže k Jezuŝej, ŝwobodni wot wŝcheho hidženja pschecziwo njemu.

II.

Hidženje pschecziwo Jezuŝej a jeho ŝłowu je we ŝwėcze a woŝtanje, kaž dołho hrėch wutrobny jate dźerzi, kaž dołho ŝly njepŝcheczel wokoło kħodži a njerjad wuŝhwa. Srudnje drje je, so wėrnośež tał wjele pschecziwjenja namaka, so ŝu cźlowjekojo

tał ŝlepi a widźecź nochzedža, ŝchto ŝo k jich mėrej hodži. Drie dyrbi kóždeho hluboko boleč, kiž rad chze, so dobre ŝcheczeħianŝke waŝhuj, wėra a luboŝež k Jezuŝej, te ŝałožki wŝcheho ŝboža a žohnowanja tu a tam roŝtu, hdyž město džaka njedžak žněje. Ale dyrbjeli teho dla ruzy do kłina połožicź a wuŝtač we ŝwojim dźėle ŝa Boha a Bože kralestwo. Mė, woczi poŝbėhajmy k nam ŝchemu Sbožnikej, kiž je prajil: ŝchucźka 18., 20., 21.: Sdyž ŝwėt waŝ hidži, dha wėŝeže, so nje prjedy dŕžli waŝ, hidźil je. Wotrocź njeje wjetŝchi, dŕžli jeho Anjes. Ssu-li mje pscheczeħali dha budža waŝ tež pscheczeħacź. To budža wam wŝchitko cžinicź mojego mjena dla; dokełž woni teho njesnaja, kiž mje poŝtał je. Njedyrbi to poŝŝlnicź a ŝmėrowacź kóždeho ŝwėrneho ŝcheczeħiana, kiž móže ŝebi prajicź: „Ja njeŝu a czerpju toŝame, ŝchtož je mój Anjes njeŝl, ja njeŝu jeho kŝchiz.“ A ŝu wuczomnizy, je jedyn Pawoł, jako tajke hidženje a ŝcheczeħanje ŝhonichu, toho dla ŝwoju kħrobloŝež a dowėrjenje ŝhubil? Mė, woni bėchu jenož cžim ŝtroŝchniŝchi, cžim bóle ŝo dopomnichu: „Wotrocź njeje wjetŝchi dŕžli jeho Anjes.“ A hdyž ŝwėt mėni, so jeho hanjenja a hidženja dla tež jenož jedyn wėrjazny ŝwojego Anjesa wopuŝchėzi, dha ŝo myli. Sborny ŝchtom wichor wotkama, ŝtorny budže cžim ŝlyŝcheli. Teho dla hladaj na to, so je twoja wėra ŝtrowa, niz natwarjena na cźlowiŝku mudroŝež, na ŝłowo cźlowiŝkich wuczerczow, ale na Bože ŝłowo. Hlaž, potom roŝeže wėra cžim wjeŝelŝcha, cžim bóle wichory hwrja, wichory pscheczeħarja a hidzerja. Naŝch Anjes praji: Sbožni seže wy, hdyž waŝ ludžo moje dla hanja a pscheczeħaju a rėča wŝcho ŝle na waŝ, hdyž na tym lžy; budžeže wjeŝeli a ŝraduježe ŝo, pschetož to budže wam w njebeħach derje ŝaplačene.

Pomhaj ŝwojim hdyž ŝu kħudži,
Pŝcheczeħanju wobaraj,
Pŝcheczeħariŝkich ŝlepnych ludži wobrocź,
Połutu jim daj.
Wobŝtaraj tych ŝwojich ŝam,
Wjedź tych ŝabludženych tam,
Sdžėž tob' cžerta kħanju wuñdu
A k tej wėrnoŝeži tež dóndu.

(462, 6.)

Samjeñ.

M. we 2.

Bonižna próŝtwa w cžaŝu ŝtracha a nuŝy.

(Słób: Jene nuŝie je to jene.)

Czežke, ŝtraŝdne, ŝrudne cžaŝy
Pŝches ŝemju ŝo waleja,
Na wŝchė kraje, mėŝta, haŝy
Sŝwoje ŝnamjo ŝtajeja.

Sdyž ludny ŝo njemóža mjes ŝobu widźicź
A pytaja ŝtajnje ŝo ŝurowiŝcho hidźicź,
Sdyž ŝchibakŝtowo kñjezi a njemėr a leŝež,
Sčto ŝtyŝknime duŝche mohł połojnje wjesć?

Božo, twoja ŝlyŝna ruka
Wotpocžuje nad nami,
Moja duŝcha proŝta, bħuka,
Pŝchibliža ŝo s próŝtwami:

Njech wobħłódzi twoja nje wótzowŝka hnada,
Sdyž w bėdžerjach horzych mi nadžija ŝpada;
Mam wŝchelake tyŝchnoeže, horkoeže njeŝež,
Mój Božo, chŝyl psches nje mje k ŝbožnoŝeži wjesć!

Božadania hrėŝchnoh' cžėta
Sėniŝke lubla hladaja,
Wŝchitke próžowanja dźėta
Sŝwėtnu kraŝnoŝež pytaja.

Hdyž myšle mi jenož sa dobytkom rhodža,
 Sa sachodnej blyščežatej pychu ho hlada,
 Chze skote mi rjeczasy ležny žwět plescz,
 Mój Jesu, chzyl sbóžnje mje nimo nich wjesecz!

Žana dobra čzesecz a sprawnosecz
 Njemóžetej spokojicz,
 Tych, kiž žwojich njenow žlawnosecz
 S lešču chzedža wudebicž.

Njech čzesече je lafonna wutroba druhich,
 Njech hordža ho w klinežazhch njenach tych žwojich;
 Ja njerodžu wo žwětnu khwalbu a čzesecz,
 Ach Anježe, mój Božo, chzyl sbóžnje mje wjesecz!

Swětna pycha, móg a kražnosecz
 Njebudžeja wěcznje kěžecz,
 Ruša pak a kichž a blasnosecz
 Dyrbja junu kónža mēcž.

Duž prošču: hdyž žlabuške mozy mi šhinu,
 A poščednje hodžintki stóněžnje ho minu,
 Haj, chzesch-li mje se žwěta k domišnje wjesecz,
 Daj njebjesku kónu mi w sbóžnosечи wjesecz!

L—i.

Lutherowe žłowa k šchtwórtel kasni.

(S jeho spižow sestajal J. Kapler, f.)

Nětko pschindže druha tašla. Za naž wuczi, kaš dyrbinu ho napscheczino čłowjekam w dobrych škuttach šwucžowacz. Te pak dyrbja ho tež, kaž te druge, we wěrje štačž.

„Ty dyrbiš žwojeho nana a žwoju macž čzesecz, so ho čži derje póněž a dołho žiwy budžešch na semi.“

Wo wyškoch škuttach přenich šjoch kasnjow žadnu lěpšchi nje namakajsch dyžli pošluschnosecz pscheczino wschittim, kiž žu nam ja wyschnosecz postajeni.

To přejne je, my dyrbinu žwojeho čželneho nana a žwoju macžer čzesecz, kotraž štaj nam žiwjenje daloj, naž sežitwičoj, hladačoj a woczahnyčoj, i wulkej pilnosčžu, starosčžu, próžu a dželom. Dale čzesecz njewobsteji jenož w tym, so ju se šwonkownym waschňjom wopokajajsch, ale so žy pošluschny, jeju žłowa a škutti wyškoko džeržišch, jimaj prawo dasch bycz, šchtož chzetaj, snježesch, kaš i nami čžinitaj, k temu, hdžez potrjebataj, jeju i žyrbu, draštu a domom wobstarajsch. Šchtož ho pak wot staršheju pschikafa, dyrbi ho tež, hdyž štaj semrjetaj abo njepschitoninaj, wot tych srošymicz, kiž žu na jeju měšnje: pscheczeljw, kmóšja a wucžerjo. Pschetož kóždy dyrbi ho wobknežicz dacž a druhim čłowjekam poddany bycz.

Druhi škutt tejele kasnje je, pošluschny bycz kšhesčžijanskej žyřkwi, so po tym čžinitim, šchtož wona postaji a sraduje po Božim žłowje. Kaž je w žwětnym knještwe malo pošluschnych poddanow, tak tež w duchownym malo pobožnych, sprawnych kšhesčžijanow, hacž runje wschitzny tole njeno noscha. Tcho dla Khryštuf žyřkej na žwoje žłowo šwjasa. Hdžez tajke nadeždžesch, žy winowaty, so je pošluchajsch.

Tjecze je, žwětnej wyschnosечи pošluschny bycz. Pschetož wschitka wyschnosecz je wot Boha. Tak dołho kaž wón žwětnu knještwo šđerži, mēr na semi wostanje. Tón je tajki wulki poklad so jón ničto dosecz wopomnicž ani srošymicz njesamóže, kšiba jenož kšhesčženjo. Pscheczino wyschnosечи na dwojake waschuje šhřěšcha; i přenja, hdyž ju woběhaju, jebaja, jej nježwětni žu, po nej njecžinja, kaž wona pschikafa; i druha, hdyž šle wo nej rēcža, ju kašliwaja, a hdžez ho wjecžicz njemóža, na nju i bórbotanjom a

šhymi žłowami, šjawnje abo potajnje, žwarja. Tudy njech ho tež w modlitwje špomina na knježerjom, so by Bóh tón Anjes jim rošom a mudrosčž spožčiz, mērnje a sbožownje nam pschedschecž Njech jich wobarnuje, so Bože žłowo čzesеча, njepschecžehaja ani nikomu njeprawdu njecžinja.

Šchtwórti škutt je pošluschnosecz čželedže a džěfacžerjom napscheczjo jich knjesam a knjenjam, mišchtram a mišchtrkam. Nětko je najwjetsche škorženje na žwěče na čželedž a džělawy lud, so žu njepošluschni, nježwětni, lóšy a jenož to žwoje pytaja. Tcho dla dyrbja na tule kafeš pilnje špominačž. Pschetož to nje rěka, žwojeho knješa čzeseczicz, so jemu „knjes“ rěkajsch, ale jeho i wutrobu pošluchajsch a ho jeho bojišch. Tchodla dyrbja wotročžy a džowki hladacz, so žwojich knjesow a žwoje knjenje čzesеча kaž žwojich kamžnych nanow a macžerje a wschitko čžinja, šchtož ho wot nich žada, niz i nušowanjom a njewólnosčžu ale i radosčžu a wježelosčžu.

Pod šschizom.

W jenej šchpaniškej wójnje ras po krawawnej bitwje šchtyrjoch wojakow nadeždžechu, čži pod jnym šschizom žedžachu, wschitzny jako čžela, we žwojej kwi pluwajžy, ale ramjo pschi ramjenju, žwětnje, bratrowšy a twjerdže šjednocženi. S šhribjetom běchu na jenu škalnu seženu šlehneni, jim šnapscheczja pak na trawnej hórzy Boža martra štejesche i tymi podpšhanymi žłowami: „Šlej, to je Bože jehnjo, kotrež žwěta hrěchi nježe.“ Čži šchtyrjo wojazy běchu w nadežhu žwojeje kolonny nimale na dobo čžezko šranjeni padnyli. Jako nětk čži drujy towaršchojo we žwojim nadežowanju dale pokračowachu, běchu ho čži do žmjercže šranjeni mužjo, njedžiwawšchi wschěch bolosčžow, wot teho měštna, hdžez psches njepscheczělške kulki padžechu, hacž k temu šschizej dowlešli. Pschetož jowle pod šschizom chzychu woni hacž do žmjercže šjednocženštwio njes žobu a šjednocženštwio i Bohom mēcž. Tak jich morowych namakachu; jich ruzny běšchtej štyknjenej, mēr na woblednjenych woblicžach wotpoczowajsch, a na wotemrěthmaj woczomaj móžesch ho widžecz, so běšchtej w runej mērje na šschiz šhladowačoj. Tak běchu woni nad šschizom na žwoje bolosčže šabnyli, ja žwojich njepscheczelow ho modliši, žwoju kamžnu dušču a žwojeho Boha žmilenje namakali a ho i hlubiny žmjercže tak rjez na nim pošbėhnyli kaž na žwym drjewje abo njebjeskim rěblu.

F.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a škuttowanje w Kamjenjodole.

se wschelatich žórlow wucžerpak

† Jan B itlo

(Pokracžowanje.)

Wo dokonžaných študijach njenastupi Oberlin hnydom duchownške město; móžno, so ho k nastupjenju tak wazneho šastojštwia hiščeže šraky dosecz njecžujesch, móžno pak tež, so ho jemu žana tajka škladnosčž njepoškicži, kaž žebi ju po žwojej šmyšlenosčži a po žwojich kšmanosčžach žadašche. Pschetož wón žadašche žebi město, hdžez by ho prawje wjeleštronišny wužitny wopokajacz wobł. Kaž běšche ho kam žyle žlužbje žwojeho Anjesa pošwječiz, tak njerodžesch wón wo žane žwětnu wušnamjenjenje ani wo čzesecz.

W tutym čžahu wucžesch wón wschellich knježich džēcži, do jich domow rhodžo, hacž bu na pošledku domjazy wucžer pola tehdom žlawneho kasenka Ziegenhagena we Strašburgu a wopokafa tudy tak prawje žwoju dobru wohapóšnu wutrobu, tak so jeho tamnej staršhej dla dobroho wobkhadžowanja i jeju džēcžimi wutrobnje ljubowajschtaj a jeho jako žwojeho žyna džeržeschtaj.

Dokelž bě jemu kóžda sřladnosć, hdžež móžesche něšto wu-
žitne nawuřnyč, njech běsche sčtož chyzsche, runjež šo tež du-
chowuřstwa zylle njedostatko, jara watan awěž, dha nahromadži
wón šebi tudy wjele lékařskich wjedźiwosćow, kotrež móžesche po-
sřdžišcho, kaž budženty šlyšecč, jara derje wuzič.

Jeho šwědomniwa sprawnosć, jeho derjeměnjaza pscheczel-
nitwošć pschecziwo wschittim ludžom, jeho twjerde dowěrjenje
na Boha we wschellich podeńdženjach doby jemu čzesć, lubošć a
dowěrjenje pola jeho šobuměšeczanow. Wo tym šwěteči mjes
druhim tež jczěhowazy podawš.

Čžestny klamar, kiž šo na móž jeho wěry spušcěsche,
pschińdže ras š njemu a powjedajsche jemu daloke a jchěroke wo
tym, šo husto duch, kiž je jako starý rycer šwoblekany, š njemu
pschifhadža a jemu na posřad nadžiju čžini, kiž w jeho, klamarjo-
wej, pinzy sahrjebana leži; wón powjedajsche dale, šo je hižom
huřto ša nim do pinzy hieč chyzš, ale šo je jeho kóždu ras wulfi
wrjesřot, kotryž je šlyšchal, a žadlawy poš, kotrehož je widžal,
taš satrajšil, šo je šo wrěczič dhrbjal. Ššches tutón wrjesřot a
teho pša š jeneje, a psches nadžiju wulkeho bohastwa š druheje
strony běsche jeho hřowa taš pschewšata, šo šebi na šwoje wifo-
wanje wjazy š tajke šwěrnosćzu, kaž hewal myšlicž njemóžesche,
š čžehož pschińdže, šo šwojich wotebjerarjow jeneho po druhim
šhubi. Wón prošesche teho dla Oberlina naležnje, šo by do jeho
domu pschichol a paš teho ducha šamohł, šo by jemu tón schaz
pschepodaš, paš jeho šožohnowal, šo by nihdy wjazy š njemu nje-
pschichol. Oberlin jemu wotmolwi, šo je šožohnowanjom
duchow ničšo čžinicž nima, pštasche temu wbohenu mužej teho
ducha, kotrehož běsche šebi do hřowy šajil, trochu š hřowy wu-
hnač a napominašche jeho pschipóđla, šo by psches šěpsche šasta-
ranje šwojeho klamarštwu, psches modlenje a šwěrnú džělawosć
šwoje wobštejnosće šažo polěpschicž pštal. Dokelž paš widžesche,
šo běchu tudy wschitke rěče podarimo, šłubi wón temu mužej, šo
chze jemu jeho proštwu dopjelnicž. Žako nětk wo poknož do
klamarjoweje kšěže pschińdže, namaka tam jeho a jeho žonu š ně-
kotrymi druhimi žónšćimi š jeju pscheczelštwu šhromadženeju, ko-
trež tež wobšwědcžowachu, šo šu to šjewjenje widžafe. Woni
wschitžy hromadže šřjedž štwy do šola wokolo šedžachu. Na jene
dobo wobšědný to žylle towarštwu, a tón muž šawoła: Šłajcže,
knježe, tón hrabja šteji wam napšchecziwo! — Ža ničšo nje-
widžu. — Šłajcže jenož, šawoła drugi šatorhujeny hřož, wón šo
š wam pschiblišuje! — Ža paš jeho tola njewidžu! — Nětk šteji
runje šady wascheho štolza. — A tola njemóžu jeho widžecž;
dokelž paš prajicže, šo je mi bliřko, dha chzu š nim rěčecž. — A
š štolza štanymšchi a do teho rózka šo wobrocziwšchi, hdžež pra-
jachu, šo tam tón duch šteji, džesche wón: „Knjes hrabja, mi
praja, šo pschede mnu štejicže, runjež waš njewidžu; to paš mje
njedyrbi šadžewacž, wam wošjewicž, šo je to žadlawe špocžinanje
wot waš, psches prošdne lubjenje potajneho posřada čžestneho
muža, kiž hacž dotal wěriwo šwojeho powołanja hładašche, do
hubjenštwu šawjesč, jeho nablasnicž šo šwoju šašlužbu šakom-
džuje a ščžinicž, šo pschi njewólnosći a prošdnořhodženju še žonu a
džěcžimi do šhudoby šapanje. Šřjecž duž, a njeblasicže jeho
dlěje š tšakimi nadžijemi!“

Na to prajachu čži ludžo wschizy, a wostachu pschi tym, šo
je šo tón duch hnydom šhubil. Oberlin poda šo dom, a tón
wbohi muž dasche šebi prajene bheč, ščtož jemu Oberlin š tymi
šłowami, kotrež temu duhej prajesche, š wutrobje dowjesč
chyzš. Wón hładašche šažo š přjedawšchej wjekešosćzu a šwě-
nosćzu šwojeho powołanja a njeje šo ženje wjazy na teho nóz-
neho wopštwarja wobštwřžowal, ale je drje šo posřdžišcho, jako
bėsche šažo š štwowemu rošomej pschichol, šwojeje hřuposće hani-
šowal.

W lěčše 1766 bu Oberlinej šastojněštwu wojeřškeho předarja
pschi jentym franzowškim regimencže posřicžene. Dokelž bėsche
wón hižom wo mlodych lětach wjele pokšilenja š wojeřštwu měš, a
dokelž jemu tuto měštno rjane polo lubjesche, hdžež by šo wob-
šchěrnje wužitny wopokasacž mohł, dha wša wón to šamo na šo,
wopušcěži bóršy na to Žiegenhagenowy dom a pocža šo na
šwoje šastojněštwu pschihotowacž. W tym šanym čžasu paš wo-
twori šo šara wo Kamjeńnym Dole, dokelž bu duchowný Šuber,
kotryž bě tam hacž dotal š šararjom byl, do Štrašburga powo-
łany. Wědom bėsche šo Šuber ša Štrašburg wuprajil, dha
pschipadny jemu, šo by šo Oberlin, kotrehož pobožnosć a ša-
horjenosć šnajesche, špodžiwnje derje ša jeho potomnika hodžil,
a šo by jemu tute šwoje myšle šobudžělit, poda šo na pucž
š njemu.

Tola paš přjedy, hacž jeho š Oberlinej dowjedžemy, chžemy
do Kamjeńneho Dola hieč a hładacž, fajke tam won hłada.

Taš mjenowany Kamjeńny Dól wobšteji š dweju woža-
dow a je horata krajina njedaloko starošlawneho měšta Štraš-
burga wo Franzowškej. Wón wopšhija něhdže 9000 jutrow.
Temperatura je tam jara wschelaka. Na wjeršškach horow je
čžasto taš rěšnje šyma kaž wo Šětrohrodže, mjes tym šo je delkach
wo dolinje taš mile čžopšo, kaž wokolo Genš. Šyma šo tam
najbóle wo septembřu šapocžina a halle wo meji abo juniju šněš
rostaje. Duž tam po tajkim lěčšo dlěje hacž ščtyri abo pjecž
měšazow njetraje. Wot tych 9000 jutrow ležomnosće je
nimale 4000 š ležom porosčenyh, 2000 jutrow šu pastwišcža,
1500 šu kři abo šahrody a jeno šbyřkne 1500 šu pod pšuhom.

Šschichodnje dale.

Lutherowe šłowa.

11.

Rěcže šu nóżnje, wo kotrychž nóż ducha (ewangelija) teži.
Wone šu šhamor, wo kotrymž tele drohotnosće šu, šudobje, kiž
tónle napoj wobšhija, pinza, wo kotrež tale jědž leži.

12.

Rólnik mohł še šwojeje eolr bibliju ščžinicž a wot šwo-
jeho šymjenja, kiž wuřhwa, ščtudowacž a tónle artifel wufnyč:
Ža wěřju horjestacže mormych, a rjez: Tele šorno, kotrež nětkole
wuřhwam, šwoje bheče šhubi, tola paš potom rjenišche, šelene
štwjelzo š njeho šroicže, kiž je taš dolhe, kaž ja šym, a tšžecži,
ščěšcždžekal, što šornow pschiježe; a š buny, kotruž nětko do
šemje tyřnu, šdónk narosče, kiž mlode čžerstwe truki pschiježe.
To je moja kniha, š njeje študuju a wufnu, šo šo š mojeho
čžěka, hdž šo do šemje šarje a pohřeba, rjane, žiwe čžělo ščžini.

13.

Š Wožim šłowom šo nježmě žortowacž. Njemóžesč je šro-
šymicž, dha ščžěh šebi šłobuř psched nim!

14.

Špocžatk, šřjedžišcžešo a kónž wschitkich šłudnosćow je, šo
š jednoreho Wožeho šłowa wustupimý a po rošomje wo Wožimi
džiwami šudžimý a tule wěž polěpschujemý.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džěń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželsske łopjeno. ↳

Wudawa ńo łóždu ńobotu w Smolerjež knižiczišczerńi w Budyschinje a je tam ńa sčtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacź.

Judika.

Jako stary Simeon to džěćatko Jesuś w templu požohno-
wa, džěsche wón: Tón budže postajeny k snanjenju, pschecziwo
kotremuž ńo rěčecź budže. Wo słowje je ńo tuto wěšczenje do-
pjelnilo. My namakamy w naschim tekście teho Snjesa we
wótrym wosrěčowanju se ńwojimi njepscheczelemi, s fariisejskimi
a pińmatwuczenymi. Wón móže prajicź, sčtožkuliž chze, wón
móže rěčecź wo ńebje ńamym, wo nich, wo ńwojim njebjeskim
Wótzu, wo Abrahamje, woni rěčza jemu napšchecziwo, woni wu-
ńměchuja a hanja, haj lestruja jeha, a jako wjazy njewjedža, sčto
dhybja jemu wotmolwicź, sčtožkuliž kamjenje, ńo bychu na njeha
czjiskali. Tež tuto wurěčowanje s hrěšnikami ńluschka k jeha
czěrcpjenju, kotrež dhybimy nětko w póstnym czazu prawje wopom-
nicź. Wono njeje ńo hakle ńapoczato w jeha póslednich semskich
dnjach, ale je trako psches jeha zylje semske žiwjenje. Womnykłe
ńebi na miža, kiž to najlěpsche chze, kiž se ńprawnej wutrobu
ńbože druhich pyta, kiž wulke wopory ńa nich pschinjeje, ale jeha
dobra wola ńo njeschipósnaje, jeha lubosć ńo wotpokáže, wón
žněje luty njedžal. O kak ńrani to jeha, kak boli jemu wutroba!
Tež Jesuś je tutu bolosć ńacžuwal, a to bóle hacź žadny człowjek.
A tola, wón njeje pschestal, ńo prózowacź, jich njepscheczełstwo
pschewinycź. My na jeha měscze bystny měscze prajili: hdyž wo
mnie njerodžicze, dha wostajcze, wy hódni njěscze, ńo ja ńo dale
wo wań prózuju. Jesuś pyta w njěskóncznej ńečerpłiwosći jich
dušche dobhecź. Drije wótre słowa rěči wón k nim, ale je lubosć,
kotrež jeha k temu hnući. Tež lubosć dhybi druhdy ńwaricź. A
my njemóžemy ńo jemu dodžatowacź ńa tuto wurěčowanje s wo-
džerjemi židowskeho luda; pschetož runje tu pósnajemy, sčto wón
je. Sčto cziniscť ty wot ńo ńam? to prascheja ńo jeha jeha nje-

pscheczełjo. A wón dawa jim jasne wotmolwjenje. Rospom-
najmy ńo ńebi bliže.

Sčto czini Jesuś wot ńo ńam?

1. Psches to, ńo wón ńo prascha: sčto bjes wami móže mi
hrěch dowjesć? czini wón ńo ńa ńwjata heho Bóže ho.

2. Psches to, ńo wón praji: budželi sčto moje słowo džeržecź,
tón njebudže ńmjercze wohladacź wěcznje, czini wón ńo ńa
ńěrsčtu žiwjenja.

3. Psches to, ńo wón praji: prjedy, dhyli Abraham bě, ńym ja
był, czini wón ńo ńa wěczneho Ssyna.

1. Běsche na ńwjedzenju sełenych hětow. Wjele tyńkaz židow
běsche ńo na tutón ńwjedžen do Jerusalema podalo; tempłowy
dwór běsche s ludźimi napjelny; njes nimi běsche tež Jesuś,
kiž pilnje a móžnje předomasche a wuczesche. Runje běsche wón
židow na jich sełhańosć a hidjenje pokasał, kotrež běsche jich
wutroby tak ńaslepilo, ńo běchu wschitke pósnacze a ńacžucze ńa
bójsku wěrnosć, kotruž wón jim pschpowjedasche, shubili. S tym
pať běsche wón jich roshněwal; pokni hidjenja hladachu na njeha.
Duž pschwoła wón jim s móžnym hłóskom: „Sčto mjes wami
móže mi hrěch dowjesć?“ ńajke je to praschenje! Tón Snjes
steji tu na ńwjatym měscze, psched woblíčom wschewědomneho
Boha, psched woblíčom ńwojich njepscheczełow, kotřiž jeha hi-
džachu a hidžazej moczi stej wótrej. Sčto bychu ńa to dali, kak
bychu ńo wježelili, hdy bychu jemu jeniczi hrěch dowjesć móhli!
A tola ńwaži ńebi tón Snjes, jich tak ńo prashecź. Hdy dha je
nětko na žylm ńwěcze, kiž by ńebi tajke praschenje ńwažicź ńměl?
Tebi a mi bychu hnydom wotmolwili: sčtož ńy tu czinił, to běsche
njeprawe, sčtož ńy tam rěčal, ńa to njemóžescť nanihdy žane
rachnowanje psched Bohom dacź, a my bychmy ńo hańbujo mjel-

čječ dyrbjeli. Haj, kamo hwyeczi japošchtoljo njebychu ho tak prafšecz hnyli, ani Pětr, ani Jan ani Pawoł. A Jesuŝ prafcha ho hwojich njeprafšeczelow: Schtó njes wami móže mi hrěcha dowjeszcz? Schtó wotmolwja jemu? Njeje ničtó, wopravdže ničtó, kiž móže jemu něschtó porokowacz? Ně, woni mjelcža, woni dyrbjaja pšhidacz, ty hwy bjes hrěcha, ty hwy tón hwyjaty Boži.

Duž prafcha ho tón knjes jich dale: Hdž ja wam prawdu praju, čzechodla njewěricze wy mi? Wy njemóžecze mi hrěch dowjeszcz, wy dyrbicze pšhidacz, so waŝ ženje njejštu wobehat, dha dyrbjeli tola mi wěricz, dyrbjeli mje horjewšacz jako hlybje-neho Meŝtaŝa. Čzechodla nječiničze wy to? A wón praji jim, na čim to leži. Dofelž wy wot Boha njeječe. Schtóž wot Boha je, tón poŝlucha na Bože ŝlowo.

To hwy wótre ŝlowa. Wone placža tež nam. Tež my dyrbinhy pšhidacz, so je Jesuŝ tón hwyjaty Boži. Niž jenož židzi pšchi tamnym wurěčowanju wobhwyědčža to nam, ale tež Pontius Pilatus, tón ŝchachař, tón hejtman, haj kamo Judajch, jeho pšcheradnik, wšchitzy hwy pšchesjeni, wón běŝche bjes winy, bjes hrěcha, A pšches wšchitke lěŝtutki hwy jeho žiwjenje pšchepytali kaž žaneho drugeho čłowjeka, ale ničtó njeje nižjo njepraweho na nim namakař. Wón je tón hwyjaty Boži. Ale čžho dla je jich tak wjele hiščeže džentža, kotřiz jemu njewěrija, kotřiz ho jemu njedowěrija, kotřiz ja nim njeŝledža? Dofelž wot Boha njejštu, dofelž na Boži hłóŝ, kotryž ma kóždy we hwojej wutrobje, njepoŝluchaju, dofelž hwoju wutrobu ŝtwjerdnu pšchecznou Bohu. Čsujšchich tež ty, luby ŝchecžijano, k nim? Wóh čže ŝwarnij, ně, Jesuŝ je tón hwyjaty Boži, tehodla wěř jemu, wěř do njeho.

2. A wón je tón ŝerŝhta žiwjenja. Guŝto ho ŝtanje, so něchtó, kiž ho we wutrobje trjedheny čžuje, ŝapocznuje hwyaricz a leŝtrowacz, so by kuŝaze hwyědomnje ŝmėrowař. Tak čžinjachu tež židzi. Woni praji Jesuŝej: Njeprajimhy my prawje, so ty Samaritŝki, to je njeprafšeczel našeho luda, hwy a maŝch čžerta, hwy wot ŝleho ducha wobhwyđnjeny. To běchu ŝawěŝče franjaze ŝlowa, ale Jesuŝ ho njedawa roŝhnyěwacz, ponižny wotmolwi wón: Ja žaneho čžerta nimam, ale ja čžezču hwojeho Wótza a wy hancze mje. Ja teho dla waŝ njekhoŝtam, ja moju čžezč njepryam, ale khoŝtanje njewuwoŝtanje, jedny je, kiž moju čžezč pyta a hwyđzi. Č tym wotwobroczi ho wón wot ŝariŝejŝkich a rěčzi k ludu: Čawěrnje, ŝawěrnje, ja praju wam: hwyđeli ŝchtó moje ŝlowo džeržecz, tón njebudže hwyjereče wohladacz wěčnuje. Čedžbujecze na to, so Jesuŝ njepraj: tón njebude wumrjecz, ale tón njebudže hwyjereče wohladacz wěčnuje. Wumrjecz dyrbjaja tež čži, kotřiz jeho ŝlowo džerža; pšchetož tež woni hwy hrěŝchnizy a hwyjerecz je hrěchow mŝda. Ale ŝa nich njeje hwyjerecz wjazhy kralowa ŝtróželow. Schtó dha je, ŝchtóž čžělnemu čžlowjefej hwyjerecz tak žaloŝnu čžini? To, so wón njewě, ŝchtó ho k nim po hwyjereczu ŝtanje. Žich wjele drje pytaju ho k tym ŝmėrowacz, so praji, po hwyjereczu je se wšchėm kónz. Ale njeje to žaloŝna myŝl? A ničtó njewě žyle wěŝecze, hacž nima tola hłóŝ hwyědomnja prawo, kiž wobhwyědčzi: čžlowjefej je poŝtajene, junu wumrjecz a potom tón hwyđ, a w hwyđu njemóžech ty wobŝtač. Teho dla pšchede wšchėm je wumrjecze tak hórke, tak žaloŝne. Ale nětk praji Jesuŝ, w kotrehož rěče ho žane jebanje njeje namakař: hwyđe-li ŝchtó moje ŝlowo džeržecz, tón njebudže hwyjereče wohladacz wěčnuje. Wón hwy je hwyjerecz w najžaloŝniŝchim ŝchtalcze widžař na ŝchizju, ale pšches hwoju hwyjerecz je wón hwyjereczu móž wŝař a žiwjenje a njeŝachodnoŝcz na hwyětko pšchinjeŝl. Schtóž do njeho wěri, a to k tym wopokaže, so jeho ŝlowo džerži, tón wě žyle wěŝecze, so ŝerŝhta žiwjenja njebudže jeho w hwyjereczu wotajicz, ale budže jeho wŝacz do wulkeho wótzneho doma w njebyŝach, do wěčneho žiwjenja. Spominaj na Čchczėpana, přėnjeho martrarja. Čwontownje wohladane mějeŝche wón žaloŝnu hwyjerecz, pod kamjenjemi je wón wudhychař.

A tola, wón njeje hwyjereče wohladař. Čroŝchtne je wón wumrčel, dofelž wón wjedžiče: ja du k Jesuŝej do njebyŝ. A kaž wón hwy tyŝazy a ŝaŝo tyŝazy wumrjeli a njejštu hwyjerecz wohladali, jim bě wumrjecze dobyče, dofelž běŝche Čhryŝtuŝ jich žiwjenje. Tež ty budžeŝch wumrjecz, to je wěŝte. A wumrjecz njeje žana hra. Njechajch tež ty k tym pšchihlyŝchecz, kotřiz hwyjerecz njewohladaja? Duž wŝmi hwy krucze přjodt: Ja čžu Jesuŝowe ŝlowo džeržecz; potom budže wón ho tež na tebi wopokafacz jako ŝerŝhta žiwjenja, kiž je hwylniŝchi hwyđli hwyjerecz, kiž tež we wumrjeczu dawta to žiwjenje.

3. A wón je wěčny Boži Čsyn. Čak prawo je Jesuŝ měř se hwojim wótrym ŝlowom: wy njepoŝluchacz, dofelž wy wot Boha njeječe. Žadny wólomik njerospominaja hwybi, ŝchtóž Jesuŝ praji: Budželi ŝchtó moje ŝlowo džeržecz, tón njebudže hwyjerecz wohladacz wěčnuje. Woni hwyŝcha k njeho jenož njekničomnu bjesbožnu hordocž a wrótnocž a pšchivolaju jemu: Čsyn dha ty wjazhy hwyđli našch wótz Abraham, kiž wumrjel je? a profetojo hwy wumrjeli. Čaŝo wotpokaže Jesuŝ jich porok, so wón hwoju čžezč pyta a praji jim jaŝnje, so wone Boha njeknaja, kotrehož wón derje ŝnaje, lėpje hacž woni. Wěrnno je, ŝchtóž hwy prajili: Abraham, waŝch wótz, wjekeleŝche ho, so by wón mój džer widžař a wón widžeŝche jón a ŝadowaŝche ho. Duž pšchivolachu jemu židzi hanjo a wuŝnyěwajo: Ty hiščeže njejštu poŝ ŝta lėt ŝary a hwy Abrahamu widžař? Ale Jesuŝ wotmolwi: „Čawěrnje, ŝawěrnje, přjedny hwyđli Abraham bě, hwy ja“. Čakje hwy to ŝlowa. Čak je tón, kiž je praji, wrótny byl, abo wón je wot wěčnocžeho Boži Čsynu. A my wěny, wón je Boži Čsyn. Č khwalmny jeho. Nětk je wěŝte, my hwy hwywóženi. Boži Čsyn je wulki čžezki ŝtuff wumóženja doŝonjecz moŝl. Nětk móžemy Božeje lubocze žyle wěczi hwyč. Hdž je Wóh hwojeho Čsyna ja naŝ do hwyjereče dař, dha ma wón naŝ lubo, tež hwyđ wón naŝ jara džiwnje wodži, dha njemóže ničjo naŝ wot Božeje lubocze wotdžělicz, dha hwy derje ŝwarnowani ja čžaz a wěčnocž. Haj, Jesuŝ, kiž je přjedny hwyđli Abraham bě, je Boži Čsyn. Židzi njechachu to pšhidacz. Woni ŝbėhachu kamjenje, so bėchu na njeho čžikali. A ty, mój ŝchecžijano, ŝchtó je tebi Jesuŝ. Je wón tebi tón, ja kotrehož wón hwy je čžini: tón hwyjaty Boži, tón ŝerŝhta žiwjenja, Boži Čsyn? Č daj hwybi wotmolwjenje na tuto prafchenje. Čodaj ho jemu, hwyđ jemu jako twojemu knjesej a Bohu. Čamjenj.

M. w K.

Golgatha.

Drje wjele horow jima
Čow wóčžo čžlowjeka;
Tu wažnocž žana nima,
Čaž hora Golgatha.

Hdže hora je, kiž bliži
Čam takle njebyŝka?
Čchtó Božu miŝocž niži
Č nam tak kaž Golgatha?

Čso k ŝchizja wužórluje
Č nam k kraja do kraja
A našch hrěch wucžicžuje
Črej hwyjata k Golgatha.

Čynt wŝchŝchich harfow brincži
Čam ŝbožne glorijs,
A wěčna khwalba klineži
Ča jehnjo k Golgatha.

Tam nastaj čičhe khody,
 O duscha wěrjaza!
 Stož hrěch a wschitke schody
 Pod křichž na Golgatha!

Dha sbóžni w njebju praja:
 Kaf derje šo čži šta!
 Pucž do Božeho raja
 Tón dže psches Golgatha!

K. A. Fiedler.

Chrystušowy wobras.

Nimo měry wulke šu te rjane a bohate dary křesćijanskeho wumjěstwa, i kotrymiž je wono martrowny pucž nascheho Šbóžnika wot Jerusalema hač na Golgatha wupyschilo. Jedyn i najrjenšich a najkřasnišich mjes tymile darami je wobras i černejemi kónowaneho woblicza Chrystušowego wot klawneho mischtra Correggia, kotryž běše ja čaš reformazije živy. Na hluboko-šchěrym židžanym sawjescy, kotrehož rózkaž z wobaju bofow dele wišataj, wojewja šo nam Wumožnikowe čerwjaze wobliczo i čerwjowej kónu w čžennych woložach a i čžennowjenujmi krawawnyjmi křepjelami na blědymaj lizomaj jako widženje, psched rubom stejaze, do kotrehož jeho swonkowne čžahi rospiwaju.

Š wotkajom jeneho semjana tale nadobna parla molerštwu do wobžedženštwu pruskeho krala Šjedricha Šylema III. pschědže, kotryž šebi ju jako šwoju najlubšihu drohošć waješche a wobarnowa. Wón měješche ju pschezo w njepošrednej bliskosći we šwojej štwje. Na pucžowanju ju wón w jenym kaschěžu šobu bjerješche, šo mohł šo w kóždy wokomik na nej natwaricž. Šaj, na poručnosć pobožneho krala durbješche tónle Chrystušowy wobras tež tón trón šwjatocžnje debicž, kotryž šo nad jeho čželom posběže. Šak da šo wušnjeny kral pod krala wschěch kralow stajicž, wot kotrehož jenicžy běše wón šwoju kónu spožčenu dostal.

Posdžišcho bu tónle wobras do Barliuškeho mušjeja, ja kóždeho widonneho, daty a je šo potom i křasnymi rycžinami (Kupferstiche) a rjanymi fotografijemi do najšchěšchich křuhow šrosšchěrjal. Šchtó by samohł, formy, hlad, wuras tuteho i černejemi kónowaneho woblicza Chrystušowego wopišacž? Šodžiny dohlo móžejš psched tymle wobrasom štejecž. Šchtóž je ras do tehole čžerwjazeho wócžla pohladal, temu budže šo wono pschezo w duschi palicž. Šo njeje swonkna podoba ani rjanosć, kotraž jima, ale to je Šehnjo Bože, kotrež šwěta hrěchi nješe, Boža ból we woblicžu Čžłowškeho Ššyna. A hdyž ju duscha widži, dha wona njewólnje pošlucha, hač žadny chor w dalinje njesanješe:

O hlowa, krawonje šbita
 A pokna bolosčow,
 O hlowa, k šměchu šwita
 Š tej kónu wot čžerwjow!

F.

Lutherowe šłowa k pjatej kasni.

(Š jeho špišow šestajal Š. Šapler, f.)

Šacž dotal šmy rěčeli wo kasnjach, kotrež Boha nastupaju abo tch, kotsiž šu na Božim měšče. W dalšich šchěšć kasnjach mamy čžinicž se šwojim bližšim. Šmy pak wschitzy mjes šobu bližšich, bratšja, kiž šu wot jeneho Wótza wukhadželi. Šak pschijneš nětko šwoje žiwjenje k temu, šo by bližšemu šlužiko. Šschetož Boh tón Šnjes žanu šlužbu njerodži, kotruž mohł jemu wopošacž, hdyž dopředka bližšemu nješlužišch.

Šjata kasni rěka: „Š njedurbišch mordowacž!“ Šo dže na nascheho bližšeho wošobu. Š tym čže Boh tón Šnjes murju wokolo kóždeho štajenu měčž, šo njeby šo jemu žaneje šchody ani ššosće njecžiniko. Šu widžimy, šchto wón wo naš džerži: Šwoja wutroba je pokna hidženja wošebje pschecžiwu njepschecželam, kotsiž tebi žaneho dobreho ani na čžele ani na duschi njepopschėja. Šdyž tch widžišch, čžesch šo wjecžicž. Šha Boh tón Šnjes čžini kaš měšchžanosta, hdyž tón ššyšchi, šo někotš hroža, šo čžedža šo w nozy do domu lamacž, potom da wón ššražowacž, šo by šo jim wobarašo. Šehodla Boh pschikafa: „Š njedurbišch mordowacž.“

Šchto to je „Š“? Šuka? Šč! Šajš? Šč! Šle ty, ty, to je wschitko, šchtož je na tebi a w tebi, ruka, wutroba, myšle njedurbja mordowacž. Šchtóž njeje i Boh i nowanarodženy, šo tehole hrěcha wostajicž njeshamóže. Wostaji-li šo ščutka, njemóže šo tola myšlow wostajicž. Šo pak je hižo pschecžiwu kasni. Šschetož Boh tón Šnjes šo ja šwonkownyj ščutkom njeprašcha: wón na wutrobu hlada. Šale kasni ma ščutk, kotryž wjele wopšchija a wjele ššosčow ščžerja. Šile waschuje wón rěka. Šajke je nětko dwojake: Šene šo jara rjenje bliskosći a šady njeho ničšo njeje. Šlamy je pschecžiwu pschecželam a tym, kotsiž šu nam wužitni na ščuble a na čžesčži abo kotsiž naš njeranja ani se ššlowami ani je ščutkami. Šajke šile waschuje maja tež lawy a hady, židža, pohanj, šle žonšce. Šute wschitke šu špokojom a šile, hdyž čžinisch, šchtož čžedža. Šly duch by tež mišy był, hdy by jemu po jeho woli šchlo. Šruhe šile waschuje je jara dobre. Šo šo pschecžiwu napschecžiwnikam pošajuje, jim njeshkodži, šo njewjecži njeshakšwa, njehani, njerěči ničžeho ššeho wo nich, njemyšli ničžeho ššeho pschecžiwu nim, hač runje bychu ščublo, čžesčž, pschecželow a wschitko wšali. Šaj, hdyž samóže, jim dobre ša šle čžini, najšepšche wo nich rěči, najšepšche wo nich myšli, ša nich prošy.

Štón wyšoki rjany ščutk šo lohzy nawuknyčž da, jeli šo jón we wěrje čžinith. Šschetož hdyž wěra njedwěluje, šo ma hnadneho Boha, budže jej žyle lohko, tež šwojemu bližšchemu hnadna a pschikšilena byčž.

Š druhemu šo tež pschecžiwu tutej kasni njepschehřěšchi jemož, šchtož šle čžini, ale tež, šchtož móže bližšchemu dobre wopošacž, jeho šakitowacž a wumóz, šo šo jemu žana ššosć ani šchoda na čžele njestanje, a to njecžini. Šdyž nětko nahemu dašch hičž a mohł jeho šwoblefacž, potom šy dał jemu ššjeršnyčž; hdyž widžišch nětko jedže tradacž a jeho njenašchžičich, potom jemu dašch hlodu wumrjecž.

Ššchaf šy hušo ššyšchaf, šo křesćijanske žiwjenje w tym wobšteji, šo durbju i wěru a i wutrobu ša Boha ščutkowacž, se žiwjenjom pak a je ščutkami šwojemu bližšchemu napschecžiwu pschicž, a njekněm tak dohlo čžafacž, doniž wón dobrotu pyta a něšchto wote mnje žada, ale durbju jemu i dobrotu napschecžo běžecž a ju jemu dobrowólnje poščicžecž.

II.

Lutherowy nan.

Šnan nascheho wulkeho reformatora i Mōhrny w Durinškim lěšu pošhadžesche. Š teje wšy bě hižo ša jeho čžaj wošebje ratařski lud ššyhdleny. Šjecž burškich šwójbow, kiž tež Lutherezy rěkadu, šo wo wšy nadeńdžechu, a w dalšch wokolnosčži hišchče wjele šwójbow tehole mjena bydlesche.

Lutherowy nan Šans (Šan) rěkasche. Šokelž bě i tšjoch ššnow najštaršchi, a po tamnym prawje nanowa žiwnosć najmlódschemu pschipadže, dha šwój ššlěb jako hórnik w bliskich pokškach pytasche. Šurstwo, w kotrymž bě wotrostk, ma wěšče prózy došć, ale tola pod Božim ššonžom a deschčžom bohate

stowjelza wješele roszj widzi. Wješele czešče džeło ma hórnik. Pod semju, wotdželeny wot njebjeskeje šwětliny a wobdaty se strachom twjerdy kamjenj lamajo roboczi. Alle Lutherowy nan mějeske krutej ruzy do kamjenja, njebojajnu wutrobu psched strachom a wutrajnosč w džele. Wěsče šebi na to njemyšlesche, tak šo něhdy tale krutosč, wutrobitosč a wutrajnosč tež na jeho staršeho šyna pschenješe.

Jako bě we wječnej kapalzy i czeštnej njewjestu Margatetu Zieglercz šwój mandželski šlub psches měšnikowu ruku powjezciz a požohowacz dał, wjetschu sašlužbu pytajo domowinu wopuščezi a k poknozy wuczahny.

Do Mansfelda, sakskeho města pschi Ssmólnych horach ležazeho, i mandželskej czehnjesche. Jako běšchtaj duzy město Eisleben dozpiłoj, šo jimaj 10. novembra 1483 přeni šynk narodži. Šnydom nasajtra, na duju šw. Marcžina, daschtaj džeczatko na mjeno Marcžin wucziz. Sažna šcheženiza bě tehdy hiščeže pěfne, zyrkwinske šwucenje, a nan twjerdže na tym džeržesche, šo by šo w nastupanju zyrkwije wschitka prawdosč dopjelnila.

Pol lěta posdžišcho nan se šwójbu do Mansfelda dóndže. Tam je tež hacž do šnjercze we wyškejši starobje šawostal. Š wopředka sašo rudu lamasche, i kotrejš kopor šchřejachu, posdžišcho pak šebi šam dwě šchřejerni wotnaja a tak sašlužbu trochu polěpschi. To bě trěbne, dokelž šo šwójba i lětami na šjoch šynow a šj džowki powjetschi. Je-li po džewjedždžekatym psalmje próza a šchřiwda krašne žiwjenje, dha je Lutherez nan tajke w bohatej měrje wužil, pschetož bibliške šlowo: „Šchtōž šwojich domjazych njewobstara, je wěru šapřel a je hóršchi džyli pohan“, nikomu mjenje njeplacjesche hacž jemu.

Niž pak šamo wo šhlěb, ale tež wo woczehjenje džeczi šo starasche. Tu bě šhětro kruty, a tež Marcžin je nanowu krutosč tak šacžuwacz dyrbjal, šo je šo šastróženy psched nej šhowal; wotroščený pak je wobšwědczil, šo je nan i nim tola derje měnik.

Madrobnišcho je nan nanowa próza ša Marcžina šdželena. Jeho jako najstarscheho a derje wobdarjeneho chzysche dale pschinjesč hacž šam šteji. Šdždy nan wschaf rad widzi, hdyž šyn poruno njemu wyschšchi šhodženil w cžłowškim towarštwje dozpije; tak tež bě tu nanowe pscheče, Marcžinej pucz k nahladnosčzi a czešči šnawo w knježeskejši šlužbje pschihotowacz.

Šakši pucz jeno psches šchulu dže. Nan, kiž běšche ša hólczaze lěta malo šchule doštal, bě pschi džele a we wobšhadže najšonił, šo je džeczom wjetscha dobrota i dobrejši šchulu hacž i pjenjesami data. Šehodla Marcžina pilnje do šchule šezesche, doniž jeho škóncžnje na najwyschšchejši šchuli abo uniwercize w Erfurče nje-
mějesche.

Šchula šebi, šo wě, wudawki žadasche, a nanaj bě žel, šo njemóžesche šyna tak podpjeracz, kaž by rad chzyl. Jako pak šo wobštejnosče posdžišcho polěpschowachu a šo njesdasche, šo šo wudawki podarmo wuložuja, dha nan tež nješutowasche. Šak Marcžinejš na pschiklad ša drohi pjenjes knihu kupi, šo by i njeje cžim lěpje šatonje a prawa študowacz mohł.

Šchtō móže šebi wumyšlicž tak bu šatorhjeny, jako Marcžin njenadžizy študije škóncži a do šlōšchtra šastupi. Prózu a nadžiju šhubjenu, šyna wot šwójby dželeneho, pschichod cžmowu widžizy, šo šyna wotrešny a nochzysche nicžo wjazy wo nim wjedžecz. Jako tež hiščeže jeho druhaj šynaj na mór šemrješchtaj, mějesche šrudoby w domje, šo mohł i šakubom škoržicz: „Wschizy moji šynojo šu mi rubjenti, wschitko na mnje dže.“ Škóncžnje pak šo tola do Božese wole poda na nucenje pscheczelow, šo by šhncjši ša šdžerženje jeho žiwjenja šastup do nunichowštwja njewobarał, džesche: „Njech je; Šoh daj, šo by šo radžiko!“

A Šoh je to tež w najbohatschejši měrje dał. Wěsče je nan hiščeže štarosč měł, hdyž je šhšchaf, šo šu Marcžina i zyrkwije

wušamkli, šo ma šo we Wormžu psched šejmom šamowicz, šo je jemu šhězor krajne prawo wotrešel, šo šu jeho na dompuczju njesdalčo Wöhry nadpadnyli atd., ale tež bjes šwješelazych powdawšow bylo njeje. Šawěsče je šo nan šbožowny cžul, jako i dwazeczimi pscheczeleni do Erfurta jěchasche, dokelž Marcžin duchowu šwjezciznu dosta; jako šhoni, šo šebi škurwjerch jeho šyna ša wuczerja pschi uniwercize žada; jako bu, šchtōž bě šebi hižo dawno wšchaf, do Marcžinoweho kwadžneho domu witaný; jako šo wo jeho šynowej wuczbye niž jeno we Wittenbergu a Mansfeldže, ale po žylim šhězorštwje powjedasche a lud po thšazach k reformacijš pschipadowasche. Nětko mějesche šlawneho šyna, a niž po šwojej, ale po Bojšej radže. Čžlowjek myšli, Šoh wjedže. Pschichodnje dale.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štutlowanje w Šamjenjodole.

je wschelafich žórtow wuczšepak

† Jan Bartlo.

(Šokracžowanje.)

Psched što a něšcto lětami běšche w Šamjenjodole wšchitko žyle puste a džiwje; pschetož hižom šizeczšlětna wójna bě tam šurwje šakhadžala a šašo w cžachu Ludwiga XIV. bu tam wscho tak žalostnje wutupjene, šo tam škoro ničto wjazy bydlicz njemóžesche. Šenož 70 abo 100 šwójbow bě šo tam šdžeržalo, ale mějachu šo tam cželnje a duchowije tak psche wschu měru šubjenje, šo drje šo tu šhwilu žadyn Ššerb i nimi měnjaj njeby, njech tež šo jentir pola naš hacž nanajšubjenjšcho dže. Pschetož cži wobošy ludžicztojo běchu tam tak šhudži, šo šamo ke mšchi šhodžicz njemóžachu, byšhu-li tež chzyl, dokelž mějesche jich malo mjes nimi njedželštu draštu. Š jenejš jenicžkejš šuknju dyrbjachu šebi nan a šyn a hiščeže někotři šužodžo pomthacz, jeli šo chzychu jeno trochu pschistojni do Šnjššoweho domu psched woblicžo Bože šupicz a jeho šlowo šhšchecz a šwjaty šakrament wužiwacz. Dženšza woblecže šo tón, ša thdžen druhi a pschichodnu njedželu šašo drugi tu šamšnu šuknju a t. d.

Šich wobhdlenja běchu hacž nanajšubjenjšche hěty, kiž jich psched wětrom a wjedrom jeno něšaf šryjachu, a šo by jim w nich derje bježa šo jim lubicz mohšo, ně, to njebě móžno. Wschitko běšche tam cžěžne a cžmowe, wscho padasche jim na šchiju, a tón šuž domjazese nadoby, kiž mějachu, ležesche wokofo rošmjetany; šezěny, wjerch a wofna běchu wot šajow a drugejše masanosče žyle cžorne, štwa šo porědko mjeczšesche a i njeje czehnjesche žadłaka wón, tak šo čžlowjek, kiž wot makšesče na to šwucženy njebě, šebi šwěricž njemóžesche, do tajšeho bydla šastupicz.

Ach, šakše je to šbože, hdyž móže čžlowjek w pscheczelněj a cžistejši štwiczizy bydlicz; w tajšej je šdždy šwojeho žiwjenja hiščeže junšrócz wješelschi, šdždy cžuje šo šbožowny, pschihdže na wyschšche lěta, a ša džiw hdy namaka šo šhorosč do njeje.

(Pschichodnje dale.)

„Šombaj Šoh“ njeje jenož pola šnjššow duchownych, ale je tež we wschěch pschedawarňjach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Budyšchinje doštacž. Na šchtwórcžlěta placži wón 40 pj., jenotliwe cžišla šo ša 4 pj. pschedawaju.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.

Čiščef a nakładnik: M. Smolef.

Sy-li spēwaš,
Pilnje dželaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosc da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje dželaš
Wšedny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwnosc je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Budawa šo kóždu šobotu w Esmlerjež knižničičerńi w Budyščinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostać.

Konfirmazija.

Mat. 8, 23—27.

Jesuf šo wješe we kóžzi psches jěšor Genezaret. Lubošnje šo hladnuje čžišta woda tuteho morja. Čšlónčžo šwěczi š jašnych njebeš a šybolí šo w žolnicžkach. Módre hory wuhladašch koto wo koto brjoha, wuhladašch je tež mutškach delkach we wodže. Žuni, mišy wěššik čžeri pomalu Jěšufowý a tych wučžobnikow čžolnik š brjohaj, a tón knjes je pokhilił šwoju głowu š wotpočžowanju. Na jene dobo šo šběhnje traščne njewjedro. Tofste, čžorne nróčžele šu njebo šadžahnyše a šlónčžo šadžmiše, šurowy wíchor wuje a torha š horowych dolinow, jašnje šo šabšyšnje a šylnje hrimotuje, nahše žolny šo nawaleja, a bjes možy hrajka šlaby čžolnik na wodži, do wyšokofšče pošběhnjeny, do hłubiny šastorcženy, žolny jón špytaju póžrjecž. Šlěda bojoščž šapšchimnje wučžobnikow, šmjertna hroša leži na woblicžach štarých kóžžnikow, w někotrym móšškim štrašče derje wupruhowaných; podarmo špytaju nawalných žolnow šo dowobaracž a ščepotajo wubudža čžišče dřemazeho Šnješa: „Šnježe, pomhaj nam, my kónž wošmjemy.“ A hlaj, mjes tyšcheny mi jedyn muž, tón wobłhowa mēr a rjeknje: „Wjeleč a woněm!“ A wětry a žolny šo lehu, čžiščina šadžehnje na morjo, a mērni šu šašo čži wučžomnizy.

Wy, lube wójniške pacžerške džěczi, šče tež šwědšwojšo wšchelaškich wulškich njewjedrow: tón wójniški wíchor torha š gwałtom kóžž našeho luda; wíchorý wšchelleje nušy njetaju kóžžicžku žiwjenja jednotliwých čžłowjekow; njemērnie njewjedro šašhadžuje w někotrej wutrobje. Šusto a we wšchellim nastupanju budžecž tež wy šo runacž wučžobnikam wot njewjedra tyšcheny. O, šo byščež po jich pschikladže pola teho knjesa šebi pytali wutrobý

mēr a pokoj, čžiščinu a trošht! Dža budžecž tež wy dobyčž nad njewjedrom.

Kóžž tyš dwanačže japoschtolow š Jesufom jědže psches jěšor Genezaret a dojedže po štrašchnym njewjedrje do mērneho pschista-wa. Pošdžišcho je wona š nowa wujěka, š njewidomnym Jesufom, na to wulke, daloše a ščěroše morjo tych ludow, kóžždy jednotliwy tych japoschtolow je š malým čžolnikom šo wješš do wšchellich štron tuteho morja. Šak mějachu woni šo tola wupróžowacž a bědžicž pschecžiwu žolnam tuteho morja! Žolny teje hídny, teje njewěry, teho pschecžžhanja, čžerjene wot romškeho žhěžorštwá a póhanštwá, šo š možu nawalachu a čžyžchu póžrjecž tu kóžž, na kotrejž šo čži wučžomnizy wješechu pod Šchryštuškowej žhorju. Ale w čžažu najwjetšeho njewjedra čžile kóžžnizy šo š Jesufej wolachu wo pomoz, a wón je te žolny šmērował, ani wrota teje hele jich nješšju pschemohše.

Šnješowa kóžž je tež našča žyrkej, do kotrejž wy, lubi mšodži šchecžženjo, jako jeje nětk wotroščžene štawy šastupicžže, jako kóžžnizy. W mērnyh čžažu, kětko žolnow njewěry a pschecžžhanja šo tola na nju walešče, šak njewjedro na nju praškasče! Šusto bu štrach, šusto nušna ta próštwá: „Šnježe, pomhaj nam, my kónž wošmjemy.“ A pscheco šašo je Jesuf šole džiwje morjo šmērował, a mērna móžesče ta kóžž šašo dale jěčž, ženje mērnišča džžli nětko pschi šwonšownym njewjedrje! A šak droha je tale kóžž. Šěchtón je ju mjenował tu pschekupšku kóžž, kiž nješe te šchazy njebeškeho kraleštwá; tu wójnišku kóžž, kiž jědže na ludowe morjo do horžeje bitwy š hřěchom, se šmjercžu a š čžertom; tón malý wukhowanški čžolnik, do kotrehož někotři čžekaju pschi njewjedrje čžaža; pytajež tež wy šebi na nim wukhowanje!

Lube paczerške džeczi, tež našche žiwjenje je tajka lódž. Dženka wona wotjédže i pschistawa staršcheju domu, wona jédže psches hluboke njesnate morjo pschichoda, wona jédže do pschistawa wěcznosce. Sady waš pschistaw staršcheju domu, to slote, sbožomne džeczaststwo; kaš tola šwěrnny nan a luba maczer kóždy wichor teho spytowanja, kóždu žolmiczku teje frudoby jahnašchtaj, kaš wonaj směrrowašchtaj našchu mlodu wutrobu! Husťo budžecze wróczjo myšlicz na tón měrnny powětr, kiž we wěrjaznym domje staršcheju knježesche. Nětk wotstorcžicze šwój czołnik, a i wami wjele tyžaz mlodych kóžnikow.

Kajka budže wjesba? Za krótka: Bórny šo wostana lahodna kóž, hdyž wichor howri; někotre žiwjenje šo do czaša stónczi we wójnikim njewjedrje! Za dolha: někotre šdychujenczko šo wuwinije sprózneje wutrobje: hdy dojédžemy do pschistawa wěcznosce, hdy naš wupšchehnje tón knjes? Tu lóžka: o derje tym, kotrymž pschichodny wětr popšcheje měrnny wjesbu! Pscheju ju wam wšchitkim. Ale my stari to wěmy: i wjetšcha budže ta wjesba tola trochu wobczěžna a njeměrna: Wuczobnizy mjenja, šo derje dojédža, dofelž maju Jesuža pschi šebi, a tola do tajkeho njewjedra pschiindu. Tež wy macze nadžiju a wješele na Jesužu, ale šchtó wě, kaš rucze budže njewjedro sakhadžecž! Haj, šchtóž ma Jesuža we kóžzi, tón rachnuj i tajkim njewjedrom: šty šwět jemu měra njepopscheje. A Jesuž šam praji: „Chze-li šchtó mój wuczobnik bycz, tón wšmi šwój kšchiz na šo.“ „Šsu-li mje hidžili, dha budža-waš tež hidžicž.“ Móžno, šo dolhi czaš czishe pojédžecze. Wichor šo drubdy posdže šbėha, ale wón pschiindže, ša 43 lět hrozšche wjele czorneho njewjedra na njebju wózného kraja, tola jenož i našdala; nětk je šo wužypało. Tak tež człowjek dolhi czaš w czichim wjedrje kłodži, stóncznje šo paš na jeho hlownu czorna njeměrna žaloscz wužypa.

„A hlaj, wulke njewjedro šo šbėže na morju, tak šo bė ta kóž je žolmami pschifryta.“ Šchtó dha je to do straschného wjedra, kiž wam hrosy? Kóždy wšchaš ma šwój strach. Zuni wichor duwa, kóžnik šebi šda secher jecz, njekedžbuje na hwěšdy, mišnje pucz a na jene dobo šajédže na škašu, a kóž šo rošlama a rošbite deški a hrjady pluwaju šwjercha wokolo, to drube šo ponóri. Tajki zuni wichor je liwkošcz; kaš šo i nim tak derje a po šdaczu bjes stracha jédže! ty njekedžbujesč wjazy na šwój pucz, na hwěšdu Božeho šłowa, doniž i naštróženjom njewidžišč, do fajkeho šmjertného njesboža je twoja dušcha šajėka. Zuni wichor je dwěl: njekedžbuje šo wjazy doměricž duwanju šwójateho ducha, ale dasč šo czėricž wot khablateho ducha człowjekow, šabludžišč šo a njepšchiindžesč do pschistawa šbóžného wotpoczinka w Jesužu. Tola wichor móže bycz tež kruty, šurowy, torhath; někotry kóžnik i tšchepjetazej wutrobu na njón špomina. Wón hrosy tež wam na wašchej wjesbje. Šacz dotal mēšesche nade wšchēm došcz. Móžecze paš tež šapadnycz do kłodoby; ach wona je kaš lódšmny wichor wot polnowy, kiž rėša do pschemjersnjenyh stawow. Dotal šče czėřtwi a czili: móže paš tež pschiincž khoroscž, a ta wrjėknje tež najšhlunijšcheho wo šemju, kaš wichor dub powali, a mjeta jeho wokolo na khorolozju, kaš morjo hrajka i njemóžnym czołnikom. Tu kšwilu dže do přėdka i mlódney mozu, bórny šo šlėha šlabošcz do pschetriebanyh stawow, wona šo runa temu pscheczivnemu wichorej, kiž naš horjedžerzi a precž czėri wot puczja ša praweho pošnateho, a i našchej šnadnej mozu šo pscheczivo temu nicžo njewuczini. A kaš i pschihateje mróczjele bljšť dnyri a kóž rošmjecze, tak lohzy wichor pschicžeri žaloscz do twojeho žiwjenja a twoja dušcha mrėje w nej. Tež wšchelka staroscž do tebjje šchwika kaš krupy, a štyškoscz cze tyšchi kaš pošmurne hri-manje. Še wobškoržaze myšle hrėcha dla, to špytowanje cze wološo mjeta kaš wichoriza; ta czežka wina cze kaš wichor czėri precž wot Boha, wobczěžuje twoju dušchu, šo šo ponóri w šadwėlowa-

nju, kaš šhlny wětr kóž do hlubokoscze štorka. Š kaš někotry wichor tola hrosy wjesbje kóžže našcheho žiwjenja! Š kaš někotre žolmy ju ponóricž špytaju! Pschescžėhanje na wšchė móžne wašchnje i wohidnym wóczkom, i hrosnym šłowom, i hanibnym škufkom, wono je kaš žolma, kiž šo na tebjje wali a chze cze potepicz. Šida je štrony njekšescžijanškich ludži, wona šbije tón lubošny pschencžny šhw na twojej wutrobje, kaš krupy i mróczjele mlode šwjelečka na polu, a powodži jón je šymnej mokrotu šapuseženja. Šy jédžecze won na morjo žiwjenja, a we wutrobje šo wam štyška?

Kaš šo wětry šurowja a naš žolmy trašcha!

Šdže dha pschistaw namaka kóž a czėjoda našcha?

Šdyž šo njewjedro na morju šbėhnje, je bórny njebjo šamrócžene, tošta mška šo šlėha na wodu, a žaneje hwěšdy šwětko šo njepšchecžišczki psches mróczel a mšlu. Šchtóž potom na morju jédže, móže nimale wěscze na to licžicž, šo šwój kónz namaka. A hdyž wichor teje nišy naš wobdawa, dha husťo žaloscz kaš tošta mróczel šo šbėha psched našchimaj woczomaj, dha je našch pucz kaš pucz psches czmowy doš, kaš wjesba w czornej czmi a husťo potom šhubišč i woczom jašnu hwěšdu Božeho šłowa a šdychujesč:

Kaš psched našchim woblicžom njebja hwěšdy šaidu!

Šdžcha i našchim czołnikom wješka mēra našdu?

Tak móže tež waš, lubi mlóžki kšchescžijenjo, na wjesbje psches morjo žiwjenja husťo jene czmowe njewjedro trjedicž. Tež do wašcheje wutrobje husťo šacžehnje hrosa, kaš na jėšoru Genezaret do wutrobje wuczobnikow. Wašchi štaršchi je šwojeho dolheho našhonjenja, wašchi bratšja po wójnikich wobczěženjach, wjedža došcz a nadošcz powjedacz wo hróšbnym czašu. Šėtr a Šandrij, Šakub a Šan, tyžaz krócz wupruhowani kóžnizy, maju hrosu, šo kónz wošmu. Šelko jich tola kónz šjerje w tajškim hróšbnym czašu! Šelko kóžow šo ša lėto na morju rošlama a ponóri, šelko kóžicžkow žiwjenja je šo w štraschnym wójnikim njewjedrje rošlamašo a tepiko! Šdyž my štaršchi wróczjo hladamy, šelko czołnikow našcheho lėtnika, šotrež něhdy i nami wješele wotjédžechu, je šo rošlamašo, na czėle abo na dušchi a runa šo šrudnym powostankam něhdy hordeje kóžže! Woni njebju wobštali we wichorje, njebėchu šo derje došcz pschihotowali ša šwoju wjesbu.

Šchtó dha trjeba kóžnik, šo by šwoju kóž tež pschi najštraschnišchim njewjedrje do mērneho pschistawa dowješ? Dobre, šhlne wješka, wožebje nawrócžne wješko. Šryž kóž wjazy šwoje wješka nima, njemóže po šwojim runym puczju dale, žolmy ju šacžerja tu a tam a wona je šhubjena. Tež tón czołnik našcheho žiwjenja trjeba i prawej, dobrej wjesbje šwoje wješka. Tajke wješka šu modlitwa, Bože šłowo, kšėrlušč. Wone špėchujja našchu wjesbu, šdžerža ju po prawym puczju. Šo nawrócžne wješko paš je ta wėra. Šdyž wona kručze džerzi, dha tež psches morjo najwjetšich czmowych njewjedrow wěscze dojédžemy do mērneho pschistawa; hdyž šo wotkama, mišnjemy prawy pucz a šmny wěcznje šhubjeni. Šlatowėra je ša kšchescžijana kaš šłabe lahodne wješko ša kóžnik: wón šo na njo njepušchėza. Tak tu wuczobnizy: „Šnježe, pomhaj nam, my kónz wošmjemy.“ Šdyž paš šu našwarjeni a šašo wėrja dha bu czicho, dha šu wumóženi. Š njeshubczje šhlmu, škašokrutu mēru! Šdyž na jėšoru wichor žolmy wali, dha pschiindže wjele blóta na šwjerch, ale tež drohotne parole morjo won czijka na brjób. Tež wójnikš wichor je wjele blóta, dotal we hlubinje człowšteje wutrobje potajeneho, na šwjerch pschijnješť: hidu, kžu, hrubošcz, šurowošcz, lichomštwio atd. Šeho runja paš tež slote parole kšrobłoscze, woporlivoscze, luboscze i wóznemu krajej, wožebje paš wėry a modlitwy. Šakšowajmy je šebi. A kaš pschi hrozžnym njewjedrje šebi kóžnik wěšty grunt pyta ša šwoju kóžizju, tak budž ta modlitwa nam našcha dobra

kótwiza, s kotrejž hwoj čolnik we njewjedrje derje saforjenimy na tón najwěšćišchi grunt, na najtwjerdšchu skalu, kiž je našch Bóh. Ta modlitwa nam da tón mēr do wutrobny, so nje-powalni stejimy, kaž našch lubowany křezor, hdyž tež wscha skóscž so na njeho mēri, a kaž našch Bismarck, tón njeapomnity pře-njeje haprleje, tón twjerdny dub. Ta modlitwa nam dawa mēr do wutrobny a na woblicžo, so s wótrym a bjesbojasnym wóczkom hladamy a džemy na najstrašnišchim pucžu, kaž Luther na pucžu do Wormsa, a by-li so tam mjerwiko s čzertami.

Žana kódz njewotjēdže bjes praweho doměrliwego wodžerja. Kódz němšeho luda ma hwojeho křezora sa wodžerja a s nim derje jēdže na žolnowym ludowym morju. Čzolnik wascheho žiwjenja mēj teho Knjesa sa wodžerja. Na njeho hladaježe kaž kódznik na njebjesku hwěšdu. Něhdy pschiūdže Pētr k temu Knjesej psches morjo: hdyž wón dele hlada na žolmy a so jich boji, dha so wón ponóri a žolmy du psches njeho. Sdyž pak wón na teho Knjesa horje hlada, dha wón bjes stracha dže psches žolmy. Tak tež wy njestrašnje poczehnjecže, hladajo na Jesuša. Wasch Knjes a Ebóžnik Jesuš Khrystuš wodži wjēklo čzolnika džěscža, so jemu dowěrjazejo, psches morjo:

Jedny wobarnuje naš, hdyž naš trjehi hróšbnj čzaš.

Pomoz wscha je Knjesowa, wón je našcha sernicžka.

Khryst Khris, na morju pschi naš stej!

A w našchim tekscže čitamy: „Duž stany wón a wobhrošy wētram a morju; dha wschitko woczichny.“ Naz jako tamny kral Knuth s pohozny, kotryž hēbi thrón da natwaricž na brjoshy a morju pschifasa: Smēruj so! Tola podarmo. Niz jako persiski kral Kserkses, kotryž s wulkim wójskom cžehnjesche pschecžimo Gri-cham a da dolhi móst natwaricž psches nētk tak husto mjenowane Dardanelle, so bychu wojazy se hūchej nohu po nim psches morjo šhli. Tola wichor rostorže tutón móst, a njemózny kral da ros-hněwany to njepokluschne morjo s rjeczasami krjudowacž. Tež druhi móst wichor s nowa podtorha. Niz Kserkses mējesche morju rosklajowacž, ale Bóh tutemu kralej: tu dyrbja so šlenticž twoje horde žolmy!

Wkódzi křescžijenjo, kaš hylny je tola našch Bóh! Te žolmy cžewjeneho morja ma wón we hwojej mozy, so wone israelskim džěczom po hūchej semi cžahnyčž dadža, egyptowske wójsko pak po-terja. Jordana wodu wón wróczjo džerži, a bjes mosta cžehnje tón wuswolentny lud do hwojeho kraja. A tu Jesuš tón jěsor šmēruje, na kotrymž so wón wjese, wón móže tež twoju wutrobu šmērowacž, tak njemērna hacž tež je w nozy, pschetož:

Khwaleče Knjesa s wutrobu, s rtom kóždu hodžinku!

Khryst Khris, cži wētr, cžma hūžitej!

A njech wón tež po šdacžu spi, w prawym cžazu wón wo-tucži; pschetož tón wajchtaš israelski njespi ani njedrēma. Wjetscha dhyli Bóh Knjes nusa njebudže. Sdyž wichor duje, křchiz nastawa, dha cže wobarnuje móž Knjesowa. Njech schucži a schumi, njech torha a storfa, jene šlowo jeho rta, jedny pokim jeho ruki a wscho je cžicho! Tež wy budžedže pola njeho cžichy, kaž nastróžane džěczjo pschi njewjedrje sa nanowej ruku:

Po tym mórškim njewjedrje a po strachnej bēdže

Čaš psches žolmy cžichomne mērny čzolmi kředže.

Žunu pschiūdže hnjercž na tebe kaž njemērna žolma. Dha prosch s wērijazej wutrobu:

Sdyž wschē žolmy na mnje du, chžyl so ke mni šhiličž.

Ty chžyl w hnjertnym bēdženju nade mnu so hmilicž,

Sdyž so potom na njoh' spusčezesch, šticži cži wón hwoju prawizu. Se rženjom stupi tón Knjes do Getsemane, ale jako rjēš wón dže do hnjercže. Tak tež je. Njemērna hnjertna hrosa tebe drje pschimnje; džeržiš-li so pak we wērije teho Knjesa,

dha móžesch s cžichej wutrobu hicž do hnjercže, kaž thžazy twojich bratrow.

W dolhich rnykach našch rjetow wonkach w polu so někotre mēstno wupróšni. Šsmjercž tych bēdžerjow wotwoła. Tola uowi stupja na jich mēstna. Tež domach so někotry w pošlednim bēdženju wubēdži a hwoju kódz do pschistawa domjedže. Jako dobri kódznižy stupeče wy na jich mēstna, jako křescžijenjo na mēstna dofonjanych, wot Knjesa wotwofanych křescžijanow.

„Ludžo pak so džiwachu a džachu: kajki je to muž, so hū jemu wētry a žolmy pokluschne?“ Wkódy křescžijano, to je tón, kotre-hož ty jenicžkeho trjebasch sa wschón njemēr hwojeje wutrobny. Teho hēbi wuswol sa wjēsbu psches žiwjenje! Šamjen!

Kř. w H—nje.

Na cžichy pjatk.

Škóš: Ach, wostaš pschi naš s hnadu —

Křchiz cžezki docžerpjenn

Je nētk na Golgatha;

Dolh hrēcha šaplačenn

Bu psches hnjercž Ebóžnika.

Kónž ma wscha ból a hruboscž,

Wschón hnjēch, wscho hanjenje;

Nētk khwata džakna luboscž

A Khrysta žalbuje.

Row nowy jeho kryje

Po cžestnym křowanju,

A luboscž hylny hūje

Tam s jērej želnošču.

Špi derje, křchizowany,

Po hórškim cžerpjenju!

Twój nadawš dofonjany

Nam wschēm bē k dobheču.

Tam ranšchich šerow jažnosčž

Nētk bóršy šabkšchēži,

A Wótza móž a kražnosčž

Cže s roma wubudži.

Ach, mētk ty kóžko šlane

We mojej wutrobje!

Dha twoje jutry rjane

Tež mi hū žiwjenje.

Bhch potom s tobu křhodžik,

Křchiz sa tobu hwoj nješl,

A so bhch šbóžnosčž šlodžik,

Špētk s tobu do njebjēš!

K. A. Fiedler.

II.

Lutherowny nan.

(Pokraccžowanje.)

Lutherowny nan bē po wošobje hredneje wulkoščje, brunjoj-teho woblicža, w kotrymž so kaž strowoscž, tak rošbudženosčž a šhutna wola wobrasowasche. Po dušchi bē pózcžiwneho smyšlenja, pobožny a k dobrej radže a k pomozny šwolnitny. Jeho wobšhad bēšche pschecželnj a bjes strachoscžiwoscže hāmo mjes wucženymi a wyšokimi. Mansfeldštaj hrabji so rad s nim šetkaschtaj, a pola

měšcezanow mějesche tajšeje křwalby, so jeho do měšcezanšeho šastojnstwa wuřwolichu. To bě wulla čzeječ. Gohym kłowam bě wotkřileny, šchtož prajesche, mějesche jadro. Prášchany šo njeda šamolicz. Jako šo jeho Marczin na dnju šwojeje duchowneje šwjeczišny pschi blidže woprašcha: „Luby nano, čzechodla seže taš pschecziwo mi byš? Mnichowstwo je tola šdobne, bójške žiwjenje“, dha psched wšchěmi knježimi wotmolwi: „Wy wuczeni, nješseže we šwjatym pišnje čžitali, šo mataj šo nan a macz čzešezicž?“ A jako jeho pschi tešle škladnošezči drušy na Marczinowe powołanje š njebješ pokazachu, džesche: „Bóh nočžyl, šo by to čžertowe šcheridlo byš.“

Prawe kłowa na prawym měšce, njebojasnošez, šwěrnosčez šwojemu roššbudženju, křutosčez pschecziwo šebi šamenu, napi-nanje wšchěch mozow a dowěra k Bohu, to wšcho je po nanje tež Marczin namřel, we wojowanju ša najwšchšche křubla naložowal a taš jako prawy šyn hórnik čžiste šloto je šwjateho pišma wudobyl. Taš je šo nanowe žohnowanje na šynu a psches šyna na žlym ludu dopjelnišo.

Jako bě nan biblišku starobu dozpiš, to reka, šydomdžebate lěto pschecroczil, bu š čžajnošez do wěcznošez wotwolany. Wo šryedž maleho rožka 1530 bě Marczin wot šwojeho bratra Jakuba powješez wo nanowej křorošezči doštal. Wón naněj hnydom list napiša a jeho trošchtowasche je šbóžnym šašowidženjom pschi Šbóžniku, a šo šo tu jeno wo hodžinku španja jedna. Na šmjertnym dnju 25. meje šo duchowny nana pašchese, hačž tež wěri, šchtož je šlyšchal. Mřezazy wotmolwi: „Šdy byš to njewěriš, byš kaž blašičžiniš.“ Marczin hašle po jednacze dnjach we Šoburku list wo nanowej šmjerczi došta. Do njeho pohladawšchi džesche: „Nětko je mój nan tež njebohi“, wša šwoje psalmy a džesche do komorki, šo by šo modliš a wuplakal.

Šbóžni šu čži morwi, kotřiž we tym šnjeshu wumru. Duch praji, šo wotpoczjuja wot šwojeho džěka, a jich škutki du ša nimi.“ J. K.

List M. Luthera,

pišany po wotemřezju jeho nana.

Jako w lěze 1530 šafski šhurwječ Jan do Augšburga na křěžorški šejm puczowasche, pschewodžesche jeho Luther hačž do Šoburka. Tu we wyšokoležazym wječchowškim hrodže pschewowajo došta Luther 5. junija list, šo je jeho nan w Mansfeldže šemřel. Šišcheže na tym šamym dnju Melanchthonej šledowaze kłowa napiša:

Tale šmjercz je nje jara do šrudoby ponurika; ja nješpominam jeno na čželne šwjastki, ale tež na šwjastki najššlódšcheje lubošez, pschetož š tehole mojeho nana je mi mój štworicžel daš, šchtož šym a mam; a hačž runje nje trošchtuje, šo je čžišche a we twjerdej wěrije do Šhrystuža wuřnyš, dha wšchal tola želnivošez a dopomnjecze na ššlódki wobkřhad š nim moju wutrobu taš hnuje, šo šmjercz ženje taš šazpiwal nješšym kaž nětkole. Ale „p r a w y š o p r j e c z t o r h n j e p š c h e d n j e š b o ž o m a p š c h i ň d ž e k m ě r u.“ Wy wšchal taš husto mřejem, přjedy hačž tón jenicžki raš šemřejem.

Ja nětko herbštwu jeho mjena nastupju, šym nimale najštaršchi Luther š mojeho roda. Mi šo nětk pschiblyšcha, niž jeno pschypadnje, ale woprawdže w šmjerczi do Šhrystuškoweho křaleštwu ša nim hieč, šchtož čžžyl nam wšchěm tón hnady dacž, kotrehož dla šmy hubjenšchi hačž wšchitžy ludžo a šmy hanjenje psched wšchěm šwětom.

Taš dha nětko rudženja dla dale nješpišam; šdobnje a prawje wšchal je, šo ja, šyn, tajšeho nana waplokuju, psches kotrehož je nje Wóž šmilnošez štworiš a psches kotrehož pót je nje šezwiš a to šeziniš, šchtož něhdže šym. Derje paš šo wješelu nad

šym, šo je tešle čžajš docžakawšchi šwětko wěrnosčez widžez moš.

Šhwaleny budž Bóh we wšchitkich šwojich škutkach a wobšamšnenjach šwojeje rady wěcznuje! J. K.

Oberlin.

Šeho žiwjenje a škutkowanje w Šamjenjodole.

še wšchelakich žórkow wučerpaš

† Jan Bartlo.

(Wofracžowanje.)

A kaž hubjenje š draštu a š domami w Šamjenjodole šteješche, taš hubjenje mějesche šo tam tež š polemi a jeli možno, hišcheže hubjenšcho. Wšchudže rošezesche malo došez, na wjele křuchach woprawdže jenož njerjad. Dužž tež šo šamo wě, šo ničto ničžo njemějesche, wšchitžy buch lěto wot lěta šhudšchi a šapadowachu pschezo šhubje do dolha a myš. Šaj š ratašštwom šawěšez ženje nihdže šrudnišcho štašo njeje, hačž tudy bě. Šola wobštawasche šforo jenož š luteho rošdrjebjeneho granita a ničto nješjerjesche šebi prošu, ju prawje wobdželacz. Wšchitke pola běchu š wulkimi šamjenjemi kaž pošyte a wšchědnje pscherywachu je čžjody šwini, pytašo šebi na nich šwoju žyrobu. Šufi běchu š křuchami škalow nimale pschifryte, njes kotryniž šebi hórške wody štajnje nowe řecznišcheža dřejachu.

Šajwjetšchemu dželej tutnych wobohich ludži šlyžachu džiwje plody, wošebje plonuchi k njedošahazej jědži; š tutymi a š něšchto malo bėrnami žiwjachu šami šo a šwoje šwinje.

W najwjetšchim džělu lěta njeměšesche šo ničto do Šamjenjodola podacz, taš bješe dna běchu tam wšchitke pucze. W dešchěžilowym čžaju, abo hdyž šněš tajesche, walachu šo řeki wodow, hdžez čžžychu, š horow dele a šebrachu kóždy kuš plódneje pješchezze šobu přjecz. Ničto njerjadowasche jim džiwu, dřejazy běh a ničto nještajesche jich šchodowanju mjesh. We wěštych čžajach štejachu kóžde lěto wšchě šufi pod wodu a buch do nještro-wych bahnow pschewobrocžene. Šchdy tam potom ničto š jeneje wšy do drugeje njeměšesche, kaš hašle, šo by šchto š Šamjenjodola won abo do njeho nuts moš. Jenička krajna droha, kiž Šamjenjodol š dalšchej wokolnošezju a š městami šjenocžesche, wot kotrež paš běchu tež tam a jow jenož šledy widžez, džěšche psches něhdže 15 šohczow šchěrofu řeku Šreušchu, ale bješ mošta. Ludžo šhodžachu psches nju jenož po wulkich šamjenjach, kotrež běchu šebi k temu do njeje nawaleli.

Šadny džiw po tajšim, šo Šamjenjodolčzenjo je šwojej wokolnošezju šforo w žanym šwižowanju nještejachu. Šchtož tež by šo po tajšich hubjenych puczach k nim podacz a šchto by š tajšimi hubjenymi, poš džiwimi ludžimi šchto čžinicz mēcz čžžyl. Pschetož woni běchu wšchitžy šami runje tež taš šanjerodženi, kaž jich pucze a ležomnošez; njemějachu tež žaneje potrebnosčez, š druhimi ludžimi do šwižowanja štipicz, pschetož na wiki ničžo njemějachu a šupowacz šebi tež wjele njeměžachu; teho runja nješaczuwachu tež žaneho požadanja, š ludžimi je šwojeje wokolnošezze wobšchadžez, pschetož woni šo š nimi ani řeczecz njeměžachu, došelž šami šwoju, taš hrubu a šraženu řecz řeczachu, kotruž jim někotre hodžiny wot jich doša žadny čžłowješ njerošymjesche.

Šo paš by mēra jich hubjenštwu pošna byša, dha mējachu tež hišcheže robotu čžinicz, kiž bě hóršcha, hačž jich nješplódny kraj a jich njewješke klima, a kiž jich bješ pschēštačža čžišchezesche a jich wutroby šašakke čžinjesche.

(Pšchichodnje dale.)

Sy-li spēwaš,
Pilnje džětaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđželske łopjeno. ↲

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščežetni w Budyschinje a je tam ša šchtobrtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

Zutrowny šwjedžen.

Luf. 24, 13—35.

Tón Snjes je stanył, wón je woprawdže horjestanył, to je ta powjesč, kotraž šo džěnka i wjele tyžaz klětkow wjele millionam čłowjekow po wschej semi pschpowjeda. Hdžežkuliz kšehječizian-ška wošada šo k Božej šlužbje šhromadzuje, dha je tón horjestanjeny Šbóžnik žro a jadro wschitkeho předomanja. Wón šam štupi do našcheje šřjedzišny a wobšwědeži nam: „Ša šym žiwy a wy budžecze tež žiwy.“ Šchtó móže dowupowjedacž, kaš wjele dušchow šo džěnka na tutej powjesčizni šraduje? Niz jenož tu domach pola naš, ale tež wonkach we wójnje pola našchich wojakow. Wšy wschaf njewěmy, kaš woni jutry šwjecza, ale to je wěste, tež k tym, kofšiz tam wonkach wojuja a mrěja, pschindže džěnka tón horjestanjeny Šbóžnik a napjelni jim dušchu i noweje mozu a i šhróblošezu a polóži jim jich pošlednje čžežke šmjertne bėdženje se šwojim: Ša šym žiwy.

Ša krawonym bitwišezju ležesche čzřjódziczka morowych něm-škich wojakow. W nušach a štrachotach bėchu šwěru šhromadže džerželi a bėchu tež šhromadže wumrjeli. Jedny wot nich džeržesche we šwojeje šymnej ruzy hiščeže pošledni poštrow wot domach, šhartu, na kotrejž bėšche Ješus i wučomnikomaj na puezju do Šmauža widžecž a na kotrejž stejesche napřžane: „Šlaj, ja šym pola waš wschitke dny hacž do škónczenja šwěta.“ Pošledni poštrow se šemšeske domišny a i došom poštrow i njebjesce domišny. Š proštwu: „Šnježe, wostan pola naš!“ šu wudychali a se šlubjenjom: „Šlaj, ja šym pola waš!“ šu jich dušche šo trošchtowate roe šwojeje pošlednjeje nušy. — Tón horjestanjeny šřichča žiwjenja je pola našchich wojakow na bitwišezjach, kaš pola naš

domach. Wón je naš pschewodžik psches tutón čžežki čžaš a džěnka jeho wulke doščeže šwjecizny. — Kunje nětko, hdžež ma šmjercž tajke bohate žně mjes šymami našcheho luda, je nam jutrowna powjesč wošebje krašna a trošchtna. Ale niz jenož ša džěnknišchi džěń ta wješela powjesč: „Džěń, mój Snjes, žiwy je!“ placz, ale ša našche žyke žiwjenje. Wot džěnknišcheho šwjedženja šo šažo do wschěducho žiwjenja se šwojimi štarosčemi a šrudobu wróczimy. Dha čžemy prošecž kaš wučomnikaj na puezju do Šmauža: Šnježe, wostan pola naš! pschetož

1. wulka je našcha šrudoba, ale
2. krašny je twój trošcht, a
3. šbóžna je tvoja bliškosč.

I.

Šnježe, wostan pola naš, pschetož wulka je našcha šrudoba! Šaf, moji lubi, ie tež pola wučomnikow, kotrejž do Šmauža džěšchtej. Wonaj džetej i Šerušalema a i nimaj dže šhuboka, šórka šrudoba. Něhdy bėšchtaj pošnej nadžije byłoj, jako bėšche tón Snjes jim pschpowjedal: „Šlej, my čžehnjemy šhorje do Šerušalema!“ Š wješekym šhosianna bėšchtaj do šwjateho měšta ša-čzahunšoj, pschetož nětko durbjesche šo jeju nadžija dopjelnicž: Šože krašestwo durbjesche šo krašnje šaložicž a wonaj bėšchtej mjes přěnimy w nim. Ale ach, kaš bėšche jeju tuta nadžija šjebala! Šchtož bėšche šo štało, njemóžeschtej hiščeže šapschimnyčž: Ješus, jich lubowany mišchr, bėšche wumrjel na šchizju, na drjewje pošlecza, jako škóšnik a Šohahanječ. Šimaj bėšche, jako by to žałožny šón byl; wschitka jeju nadžija bėšche šanicžena a šrudnje škoržitej: „Wój šo nadžijachmoj, šo wón budže Šracla wumóz.“ Ša nicžo druhe wonaj njemnyšlitej, wo nicžim druhim njerěčžitej hacž wo tym žałožnym, šchtož bėšche šo čžichi piatš

stalo. Wonej njemóžejchtej ǰo do teho namakacǰ, wšchitke jich myǰle a ǰłowa njemóža jeju wutrobny směrrowacǰ a i nowej nadǰiju napjelnicǰ. Szamo dǰiwna powjeseǰ, kotruǰ ǰu ǰony jimaj pschipowjedale, w nimaj nastróženje a ǰanu wjeǰeloseǰ a nadǰiju njesbudǰi; wonej prajejchtej: „Teǰ ǰu naǰ nastróžale něfotre ǰónske tnych našchich, kiǰ ǰu rano pola rowa byse. A jako jeho cǰeǰo nje-namakachu, pschiindǰechu, prajizy, ǰo ǰu teǰ widǰale widǰenje tnych jandǰelow, kotǰiǰ praja, ǰo je ǰiwy. A něfotǰi mjes nami dǰeǰchu tam k rowej a namakachu ǰo taǰ, kaǰ ǰónske prajachu; ale jeho njewidǰachu.“ Taǰ ǰo wot Jerusalema šdaluǰetaj, ale jeju myǰle khwataju pschezo saǰo tam a spominaju pschezo saǰo na to ǰalofne, jchtoǰ bǰeǰche jeju wjeǰelu nadǰiju do hórteje šrudoby pschewobrocǰiǰo. A jako taǰ dǰeǰchtaj, pschibliǰi ǰo ǰesuf k nimaj a dǰeǰche i nimaj. Ale jeju wocǰi bǰechu dǰerǰane, ǰo jeho njesnajeschtej. ǰeju šrudoba je hiǰcheǰe pschewulka, taǰ ǰo na nicǰo druhe njefedǰbujetaj a ǰamo teho njepósnajetaj, kiǰ móže i jenicǰim ǰłowom wšchitku jeju šrudobu šabnacǰ. —

— Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoǰ wulka je našcha šrudoba! Taǰ proǰymy my dǰenǰa i tutymaj wucǰomnikomaj. Šórka šrudoba je naǰ a našch zyǰly lud potǰrechila a cǰiǰcheǰi naǰ hiǰom tseǰe lǰto. Šdy budǰe ǰo iǰónčicǰ? Šdy budǰe došǰ našcheho hubjenštwja a ǰalofseǰe? Šnjeǰe, woštan pola naǰ, ǰo njesbudǰe našche horǰo hiǰcheǰe wjetǰche! — Kaǰ wjele je jich, kiǰ wo šanicǰene nadǰije a roštamane šbože ǰaruja. Do wjele domow teǰ našcheje woǰady je wulka šrudoba šastupila. Tu niǰoda widowa wo šwérneho mandǰelškeho ǰaruje, i kotrymǰ bǰeǰche taǰ šboǰomna, a dǰeǰci wo šwérneho nana pšafaju, kotrehoǰ bǰechu hiǰcheǰe taǰ nušnje potǰrebali. Tam wobštarne štaršchi abo wopušchǰena widowa wo šwojeho lubeho šyna ǰaruja, kotrehoǰ ǰu i taǰkej prózu woteǰahnyli a wot kotrehoǰ ǰu ǰo nadǰijeli, ǰo budǰe junu jich lubošǰ bohacǰe šaplacǰicǰ, a něfko wotpocǰuje w zušej šemi a wšchitka jich próza bǰe podarmo a wšchitka jich nadǰija je šanicǰena. A teǰ wy je šwojeho šhonjenja wǰeǰe, kaǰ ǰo wutrobje štyǰcheǰe, wy, kotǰiǰ macǰe šwojich lubych hiǰcheǰe we wójnje; cǰaǰy pschiindu, w kotrychǰ štarofseǰe waǰ njewopušchǰeǰa, hdyǰ na pschiffad podarmo na list, na powjeseǰ wot nich cǰakacǰ dǰyrbicǰe. O Šnjeǰe, woštan pola nich, ǰo njesbudǰe jich horǰo hiǰcheǰe wjetǰche.

Šiǰcheǰe bóle potajna šrudoba cǰiǰcheǰi, kotruǰ dušcha w šebi potaji a niǰomu škorǰicǰ njecha, hdyǰ ǰo bǰdǰi i dwǰlwanjemi a i prašchenjom: hdyǰe dǰa je něf Bóh? Kaǰ šnjeǰe ǰo tuta wójna i našchej wǰeru do Boha? Kaǰ móže Bóh, kiǰ je ta lubošǰ, taǰke krejšlecǰe, taǰku ǰalofcǰ a hubjenštwjo, kotreǰ wójna na ludǰi pschijnje, pschidacǰ? Taǰ prašcheja ǰo štyšnje jich wjele. Šnjeǰe, woštan pola nich, ǰo njesbudǰe jich ǰalofcǰ hiǰcheǰe wjetǰcha! Šnjeǰe, woštan pola naǰ a daj, ǰo i tuteje ǰalofcǰe ša naǰ ǰohnowanje wukhadǰa! Wjedǰ naǰ psches nóz k šwǰtku, psches bǰǰenje k došǰu, psches šchiz ke frónje! — A mjes tym, ǰo ǰo taǰ modlimy, dǰe wón hiǰo i nami a pschijstupi k temu a k tannemu i miǰym, pschecǰelnimym prašchenjom: „Cǰehodla seǰe taǰ šrudni?“

II.

Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoǰ wulka je našcha šrudoba, ale kraǰny je twóǰ trošcht. Šrudnaj bǰeǰchtaj wucǰomnikaj šwoǰ pucǰ do Šmauǰa nastupiloǰ, ale cǰim dale dǰeǰchtaj, cǰim lóǰicha bhwa jim wutroba, cǰim trošchtnišcha je jim dušcha. Š wotkal pschiindǰe to? Do wukhadǰa wot teho ǰušomnika, kiǰ i nimaj dǰe, wot tuteho dǰiwneho muǰa, kiǰ jeju wutrobje taǰ blišfo šteji a kotrehoǰ tola njepósnajetej, kiǰ jimaj taǰ dǰiwnje šwjate piǰmo wukladuje a najpotajnišchu radu Boǰu šjewi. „Njedǰyrbjesche Šhryštuǰ to cǰerpicǰ a k šwojej kraǰnowšǰi šanicǰ?“ Dǰiwnje bu wucǰomnikomaj pschi tutym rošrǰcǰowanju wokolo wutrobny. Wonaǰ cǰujetaj, kaǰ jeju šrudoba pomakku wopušchǰuje; wonaǰ

njemóžetaj ǰo napošthacǰ na ǰłowach, kotreǰ ǰušomnik k nimaj rǰcǰi; kaǰ miǰy balšam jeho ǰłowa jeju wutrobje napjelnja nje-smǰernje. Wonaǰ wuknjetaǰ Bože potajne pucǰe šrošemicǰ, a runǰeǰ wjele prašchenjom hiǰcheǰe jeju wutrobu hnuje, šłóǰki trošcht do jeju dušche šacǰehnje; wjele lóǰo bu jimaj wokolo wutrobny. A hdyǰ do Šmauǰa pschiindǰeǰchtaj, njemóžejchtaj štoro wǰazy šrošemicǰ, ǰo štej tutón pucǰ bǰeǰe wšcheho trošchta a nadǰije nastupicǰ moǰtoj.

ǰe dǰa dǰenǰa jeho trošcht mjenje kraǰny hacǰ něhdy? Wbo je našcha šrudoba taǰ hórka, ǰo ani trošcht horǰestanjeneho šǰrǰchta ǰiwjenja ju směrrowacǰ njemóže? Šawǰeǰe, njeby-li wón i nami jchot psches tutón ǰalofny cǰeǰki wójnški cǰaǰ, my njebyǰnym šwoje horǰo šnjeǰcǰ móhli, my byǰnym šadwǰlowali w našchich štarofseǰach a hubjenštwje. Ale Bohu budǰ dǰak, my mamy kraǰny jutrowny trošcht, kiǰ wukhadǰa wot horǰestanjeneho Šbóǰnika. Bohu budǰ dǰak, kiǰ je nam to došǰeǰe daǰ psches našcheho Šnjeǰa ǰesufa Šhryštuǰa! Šhwaleny budǰ Bóh a tón Wóǰ našcheho Šnjeǰa ǰesom Šhryšta, kiǰ naǰ pschi šwojej wulkej šmilnowšǰi i nowa porodǰil je na ǰiwu nadǰiju psches to horǰestacǰe ǰesom Šhryšta wot morwch. Wšchitkón trošcht, i kotrymǰ ǰo ludǰo hewal trošchtowacǰ pǰtaju, je tuta wójna jako knicǰomny wopokajala. Nicǰo njemóže woprawdǰe trošchtowacǰ khibja ta wǰštošǰ: ǰesuf, móǰ Šnjeǰ ǰiwy je. — Bohuǰel je jich wjele, kiǰ móǰ tuteho trošchta hiǰcheǰe njeǰu šhonili, došǰeǰ njeǰu ǰo, kaǰ tanniej wucǰomnikaj, pokasacǰ dali do šwjateho piǰma, w kotrymǰ ǰesuf dǰenǰa hiǰcheǰe k nam rǰcǰi. Cǰim bóle ty ǰo wot njeho rošwǰcǰicǰ dawacǰ, cǰim bóle rošǰwǰtli ǰo cǰemnowšǰeǰe troweje wutrobny. My šapocǰnjemy Bože dǰiwne pucǰe šrošemicǰ a Boǰu radu póšnacǰ. My póšnajemy, cǰehodla je ǰesuf cǰerpicǰ a wumǰecǰ dǰyrbjaǰ: našche dla, ǰo by naǰ wumóhǰ, a šwoje dla, ǰo by do kraǰnowšǰe šašchot. A taǰ dǰyrbimy teǰ my cǰerpicǰ, ǰo byǰnym teǰ do Boǰeho kraleštwja šašchli; našche cǰeǰnowšǰe dǰyrbja nam k šǰpšchemu šłuzicǰ. Pschezo lóǰicha budǰe nam pschi taǰkim rošpominanju našcha cǰeǰka wutroba. — Šohodla, hdyǰ je nam něfko cǰeǰko a šrudno wokolo wutrobny, dǰa njechamny pschestacǰ proǰyǰcǰ: Šnjeǰe, woštan pola naǰ i twojim kraǰnym trošchtom. Wulka je našcha nuša; ty šy hiǰcheǰe wjetǰchi. Šluboka je našcha šrudoba; ale twóǰ trošcht je kraǰny a móže wšchitku ǰalofcǰ smǰerrowacǰ.

III.

Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoǰ wulka je našcha šrudoba, ale kraǰny je twóǰ trošcht a šbóǰna je twoja blišfošǰ. — Njesnaty ǰušomnik bǰeǰche zyǰly pucǰ je šrudnymaj wucǰomnikomaj šchot a bǰeǰche jimaj piǰmo wukladowal, kaǰ to jenoǰ jedyn móǰesche, a tola runǰeǰ jimaj wutroba horǰesche, bǰeǰchtej jeju wocǰi dǰerǰanej, ǰo jeho njepósnajeschtaj. Šalle, jako wón i nimaj ša blidom šedǰi a kǰlǰb wosnje, ǰo dǰakuje, jón šama a jimaj dawja, wotewrja ǰo jimaj wocǰi a wonaǰ póšnajetaj jeho. Wón drje ǰo hnydom šaǰo psched nimaj šhubi, ale wonaǰ štaj něfko wǰstaj: tón Šnjeǰ je horǰestanny, a tuta wǰštošǰ jeju je šbóǰnej radošǰu napjelni. Wšchitka jeju šrudoba je šašchla, a jeju wǰera šteji twǰerdǰe: ǰesuf, tón horǰestanjeny, je tón Šnjeǰ, tón šlubjeny Messiaǰ, wón je namaj blišfo. A i tym šaǰo něhduscha nadǰija a štara lubošǰ w jeju dušchi wotueǰi. Jutrowne šłónzo je jimaj šhadǰaǰo a wǰškajo ǰo do Jerusalema wróǰitaj, ǰo byšchtaj druhim wucǰomnikam tu wjeǰelu powǰšecǰ pschipowjedaloǰ. Pschetoǰ woprawdǰita jutrowna radošǰ njecha a njemóže šama woštacǰ; wona ǰada šebi towarštwjo i ǰesufom, towarštwjo i tymi, kotǰiǰ ǰu psches wǰeru, nadǰiju a lubošǰ šjednocǰeni.

A to je teǰ našcha jutrowna radošǰ, ǰo je tón horǰestanjeny Šbóǰnik nam blišfo a my jeho blišfošǰ šacǰujemy. Šohodla proǰymy: Šnjeǰe, woštan pola naǰ, pschetoǰ jenoǰ w tebi a i tobu:

biskopa Grehorka i Manzianzy, Antuša, macz a wubjerna woczehnjerska biskopa Jana Šhrystoma, kaž tež Monika, macz biskopa Augustina, kotraž swojeho sabludženeho syna na modlazymaj rukomaj noschese, doniž jeho swětej njerwodobu.

5 hlawnym mužam nascheje zyrkwe tež Marczin Luther klušča. Tež pola njeho so pokáže, so maczerny wliw na syna hnadny byl njeje, a so je jeje duch tež jeho žiwjenje pscheduwal. Tak wjele drje i reformazijskich pištow wo Lutherowej maczeri nješhonimy, kaž wo jeho namu, ale jich małe žorleschka nam tola jeje wobras spósnacž dadža.

Lutherowa macz runje kaž jeho nanowa macz Margareta rěkasche a bě rodžena Zieglerez i wokolitoseže města Eisenacha. Tu se stareje swójby pokhadžyžy bě so do k połodnju ležazeje wby Mōhry wudała. Samoženja je drje swojemu mlodemu mandželstemu Hanšej Lutherej malo šobu pschinješča, ezim wjazy pak dobreje wole do džěla. Marczin nam wo njej powjeda, kač je hiščeže w Mansfeldže w lěku nasbērane drjewo na khrībječe domoj nošyła. Zeje pschuwuši wšchał tež wěseže bohaczi njeběchu, pschetož jako staršchej Marczina posdžišcho do Eisenacha na šchulu daschtaj, woczakujō, so hnanu pschi nich tróšch podpjeru namaka, so jeju nadžija hnadnje dopjelni; hyn dyrbjesche šebi khlēb na měšchczanjskich hašbach wuspěwacž.

Šhudoba njeje haniba; čzešć pak šebi šašluži, šchtōž pschi njej šprawnu wostanje a džěla a špěwa. To Marczin njeje jeno wot nana, ale wošebje tež wot maczerje nawuknyl. Wo njej šobu pšaczi, šchtōž posdžišcho wo wobemaj praješche: „Mojej staršchej štaj šebi dalōj hač na krew křake byč.“ Pola maczerje bě to bjes džywa, pschetož wona mějesche tšjoch hynow a tšj džowki woczahnyč. Šso wě, so je to pschi tajkej čzřjōdžy došć šprōzne džělo. Macz pak bě křuta, a džěczi dyrbjachu pokluchacž. Marczin hiščeže wo wyšofich lětach na to špominasche, so je jeho macz junkrōč dla worjeschka křwaweho šchwikała. Wōn wo tym powjedajo pschitaji, so je tajka křutosč jeho jara štruchleho šeznifa, ale staršchej štaj tola wutrobnje derje i nim mēnifoj. Pscheczelnosč dyrbjala pschezo pschi křutosčzi, jablušo pschi prucze byč a kajkosč džěcžowreje dušche so pschi křostanju wobkēdžbowacž. Na druhej stronje je pak macz tež křwalobnje wušnala, so je Marczin pēknošče njes bratrami a šotrami hajil, wošebje i bratrom Jakubom dobre towarštwō džeržal, a jenemu njeje bjes druheho ani jēdž ani hrajka šlodžala. Šchtōž pak je Luther w staršchifim domje w maczernej blifšoseži w nastupanju woczehnjēnja našonil, to je posdžišcho pschi hwojich džěcžoch našožowal: křutosč a pscheczelnosč. Najradšcho i nimi hrajesche, špěwasche a so modlesche; jako pak bě jeho hynk Janč so ras pscheshol, njepuschczi jeho ša tšj dny k šebi. Šso maczerne woczehnjēnje tež pola jeje džowkōw bjes wuspěcha bylo njeje, mōžemy i teho dopósnacž, so šebi tšjō mansfeldžyžy měšchczēnjo je ša mandželstke wušwolichu.

Pschi prózy a džěle, kř dla šastaranja mandželstkeho a džěczi na maczeri wotpoczowasche, so džiwacž njemōžemy, so bě narodne lēto najstaršcheho hyna pošabyła. Jako so Melanchthon nēhdny pola njeje ša nim wobhonjesche, mōžesche so hiščeže jeno na džēn, hodžinu a měžaz naroda dopomnicž. Š dobom nam Melanchthon wo njej šwědczi, so je byla wušnamimy wobras čžestnych žōnškich, wošebje so wušnamjenila psches pōzčiwosč, bohabošosč a modlitwu, pocžinki, kotrež pola jeje hyna w najwyšchšchej mērje šašo namakamy. Tajka macz je džěcžom šawěsčze wjetšche křiblo hač šfoto a šlēbōro.

Šacžrunje w domje šchescžijanski duch knježesche, namaka tola tež pschiwēra pschitup. Šdnyž malicžke džěczi jara pšakachu, macz winu šušodžinje dawasche, so je i křustanjōm čžiwiluje, doniž

so hnjercž njeplakaju, jeno najpscheczelnišche šłowa mōža je šašo šmērowacž.

Wly mamy wobras Lutherowej staršcheje i ruki šławneho wuměšča Šranacha. Čžahi maczerneho woblicža powjedaju wo čžichej myšli, křutej woli, wo mnohim šapowjedžēnju a twjerdy m džěle. Špalatin, křurwjerchowy dwōrski předač, ju 1522 wi džesche a namaka njes njej a Marczinom špodžiwnje wulku podobnosč, tak derje wo woblicžu kaž po džeržēnju čžěla. Šo bě našch reformator tež pscheczel njewinowateho žorta, je šnate; pōkřilnosč k njemu pak ma wot maczerje. Ša by, kaž wōn powjeda, njelubosnosče i ludžimi je žortniwym šłowom pschewinšča a prajila:

„Namacz ničto dobry njej’,
To je wina naju dwej’“

Daljšich powjesčow je žiwēnja Lutherowej maczerje, wošebje tež wo jeje hnjerczi wo wyšofich lětach nimamy. Šchtōž pak wo njej wēnty, nam wobšwědczi, so je hwoj dom i Božim žohnowanjom twarila a psches swojeho najstaršcheho hyna tež k twarej nascheje ewangelsko-lutherskeje zyrkwe dobru džěl pschinješča. Zeju šchescžijanske mandželstwo, nješprōznawa džělawosč, twjerda wēra do Boha a wobštajnosč wo modlitwje nam hač do najdalšich čžajow i dobrim pschikladom wostanje.

Šōnška so křwali wot plodow šwojeje rukow, a jeje škutki ju křwala wo wrotach. Pschib. 31, 31.

J. K.

Šhērlusche na šwjate dny

ša šjawnu a domjazu nutrosč.

Jutry. Čžišlo 43. 101—118. 558. 669—675. 840. Š temu 195, 4. 242, 8. 247, 10. 251, 4. 275, 7. 492, 4. 523, 4. 557, 3. 583, 4. 654, 6. 725, 3.

Na jutrownicžu. Šawodny šhērlušch 669. 675. Wēra 7, 2—4. Šłowny šh. 103. 674. Šestš Mark. 16, 1—8. Šo hamjenju 109. 840. Š dospěwanju 104, 15—19.

Na 2. džēn. Šaw. šh. 102. 671. Wēra 121, 14—16. Šłowny šh. 117. 673. Šestš Luk. 24, 13—35. Šo hamjenju 673, 6. Š dosp. 154. 196.

Na 3. džēn. Šaw. šh. 195. 670. Šłowny šh. 116. 443. 672. Šo hamjenju 27, 8. 725, 3. Š dosp. 319.

Lutherowe šłowa.

15.

Džal budž Bohu, ja mam tu hnadu, so šebi wulžy njepožadam so wurēcžowacž, ale hdyž wēm, so je Bože šłowo. a so je Bōh tak rēcžal, dha so dale ša tym njeprascham, kač mohlo wērnō byč, a dam šebi na Božim šłowje došć byč, njech so i rosomom šnješe kaž chze.

16.

Ša hyn bamžej, wotpusčej a wšchitkim šamžitkim napschecžiwō štal; ale se žanej mozū, se žanym nješhmanštwom, se žanym nadbēhom, ale jeno Bože šłowo šame hyn wučzil, přēdowal a pišal, hewal nješhym ničzo k temu pschicžimil. Šo šame šłowo, hdyž hyn špal abo dobreje myšle byl, je tak wjele došonjalo, so je njepšcheczel tak woštabnyl, kaž njeby jemu hiščeže ženje žadny wjerch ani křěžor šchodžicž mohł.

J. K.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.

Čiščer a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Préz spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpoćni ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske łopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihiczišćežerńi w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschěpłatu 40 pj. dostacź.

Quasimodogeniti.

Jan. 20, 19—31.

Ja bym to horjěstawanje a to žiwjenje. Wěrišć ty to? Tak prascha so našch Knjes i dženknišćeho sczenia wo Domaschu, kiž njewěri, tydžeń po jutrach, a napomina nań: Njebudź njewěrjazny, ale budź wěrjazny a wobšwědźi a klubi:

Sbóžni so czi, kiž njewidža a wschať wěrja.

Psches tule wěru maja woni

1. prawdosć; 2. měr; 3. radosć we Sswjatyń Duchu.

1. So je husto czeźko do wěczneho žiwjenja wěricź, kóždy wot nań wě. To sběhaja so dwělowanja rosoma: Kajki je kraj wěczneho žiwjenja? Kajke budže to žiwjenje? A temu pschindu dwělowanja nashonjenja! Ty woblada šnamjenja šmjercze, priedy běšće hižom duch twyń, wotom pschindže tkače a nihdže njeje błěd wo: ducha a žiwjenja. Wny njechamy nětko nadrobnyje na nje wotmolwicz, ale to njech so praji: jich je i najmjeńšcha runje tak wjele wuczeńnych ludźi, kiž horjěstacze wobkrucza, kaž tajkich, kiž jo přeja. Wěra pak njeje i žyła wěz rosoma, ale wutrobny. Tehodla praji šwjate pišmo: Czi njerosomni praja we šwojej wutrobje, so žadny Bóh njeje, a Jesuś nařwari jich njewěru a twjerdoć wutrobny: D wy hlupere a lěnjeje wutrobny i měrjenju temu wschitkemu, šchtož profetojo rěczeli so! Se žedženja wutrobny so wěra narodzi; wutroba šwoju sbóžnosć psches nju namaka. Hdny by Khrystuś tyřaz křócz jutry horjěstanył a niž w tebi, dha so ty hišćeje w swjastkach dwělowanja a hrěcha. Njeje-li pak Khrystuś horjěstanył, dha scze wy

hišćeje we šwojich hrěchach. Hdny by wón w šmjerczi wostał by hrěch dobył. Hdnyž pak je prawy Bóh, dhyrbješće Khrystuś horjěstanył. Nětko pak je wón horjěstanył a je šwojim wuczobnikam porucził: Kotreńž wy hrěchi wodače, tym so wodate.

Žedjenje w nań pschezo sašo wotuczi, hdnyž wokoło šebje widžimy tón njeprawy šwět, hdnyž hladamy do hrěschneje wutrobny, hdnyž horje hladamy i wotnyknjenemu kónzei dokonjenja. A wěra nam pucź potašuje, wona nań wjedže do Božeho doma a i Božemu bliđu: „Twoje hrěchi so tebi wodate, wěra potašuje kónz. Wutroba šebi žada, wěra dawa: prawdosć. Sbóžni so czi, kiž hlódni a laczni so po prawdosći!

2. Měr. Bože kralestwo je prawdosć a měr. Tak stupi tón Knjes mjes šwojich wuczobnikow a wschědne strowjenje rańšćeho kraja, kajku wone dostawa móz a waznosć i jeho rta w tutej hodžinje: Měr budź i wami! A sa tydžeń sašo: Měr budź i wami! a psches lěstotetki klinczi to jutrowne strowjenje kaž to hodowne strowjenje: Měr na šemi! Tež po nim dže nań wschitkich žedjenje. Bědženja mamy w šwěcze, bědženja w domje se starosćemi a wo wschědny khlěb, najšnutšćownišće bědženja se štyšćnosćemi, i dwělowanjom, i tym starym šlym njepšcheczelom, kiž prawdosć a měr nam i dobom rubi. Šloty měro, pschindž do mojeje wutrobny! Hdže wón je? W šwěcze macze wy štyšćnosć, ale ja bym šwět pschewinył, wotmolwi Jesuś. Wójucze to dobre wojowanje wěry! Wěrcze do kralestwa mēra wysche nań, twačze, kaž wjele je nad nami, mēr džeržo kralestwo mēra wokoło nań: Njehćeje kralestwo

měra we waš. Šhto móže wam potom šwět činić? W seńskim móže wam schodźić, ale to widomne je sachodne. Měr wostanje, hdyž ty we wěrje wostanješ. „Mój měr ja wam wostaju, mój měr ja wam dawam,“ hač do teho čaša, so sduchujemy: Knježe, nětk puščežišć šwojeho wotrocza směrom.

3. Radosć we Šwjatym Duchu. „Duž wješeliču šo čzi wučobnizy, so teho Knjesa widžiču. Wón da jim šwjaty nadawt žiwjenja a Šwjateho Duchu. „Kaž mje mój Wótč póbłat je, tak póbčelu ja waš. Nětko džeja wješeli won, jako čzi šrudni, ale štainie wješeli. Tež nam je prajene: Šlaj, ja póbčelu waš won do žiwjenja. W sachodnym žiwjenju je wjele šrudoby. My šmy póbłani, w lubošči škutkowacž, kaž wón. Šmontownje šo njehodži wišitko do wješela wobrocžić. Hdže pak je powołanje w žiwjenju, kotrež ta radosć w tym Knjesu njeby polóžila? Ale měio: kaž ty wěrliš, tak šy žiwj. Šsamo wěra dawa lubošči wutrajnosć, mój, wješeli nadžiju, Tak twori šo Bože kraleštro, kotrež je měr a radosć we Šwjatym Duchu tudy w šwěće, a nuts šandželch do njeho psches wěru, psches jutrownu wěru. Šbó ni šu, kiž njewidža a wišat wěrja. Šamjeń.

Jutrowniczka.

Dwoje mroki, Golgatha,
Dženša rjenšche ranje hašny:
Šawrjeny row wotanka
W Božej mozny jandžel jašny;
Šhryštuš i wulkej kražnosću
Š rowa štany i žiwjenju!
Šjew tež mi šo Šhryščeže!

* * *

Šjew tež mi šo, Šhryščeže!
Štrach a bojošć mam:
Wutrobje šo šhryščeže,
Tebye požadam.

F.

Jutrowna wěra.

Ja mějach něhdy pschecžela młodošće, kotryž pschede mnu šwoje najpotajnišche myšle njesakrywajše. Šižo tehdy, jako wón i šwojej konfirmaciji džěšche, šo w nim dwělowaze myšle šběhachu, hač šu šo džiwj, wo kotrychž biblija rěči, tež woprawdže štake. A jako bu wón šarschi, šo dwěl w jeho dušchi dale a bóle rošchěrjesche. Pschetož je-li čłowjek šwojemu Šbóžnikaj hašle boženije prajil, dha nima i žyła žaneho hacžidla wjazny ja te dwěle: „je woprawdže Bóh w njeju, kotryž modlitwy, i njemu šlane, wušlyšujuje? njeje wěra wěčneho žiwjenja jeno wupłód hordžiwjeje namyšle?“

Wón šo na najmudrišchich, domyšlnych wučenzow wšchěch čašow wobrocžowajše; ale wšchudže jeho jeno dwělnošć a njewěštosć šetkowajštej. Duž wón džěčžo šhubi, na kotrymž běšche i žylej dušchu wišat, a kóždy džě se šhonjenja wě, kaš móže nanowška wutroba na džěšću, na kotrež je šwoje nadžije ja žiwjenje štajila, wižacž a je lubowacž.

Šako ja psched džěšćowym čělom pornjo njemu štejach, wón pak na to lube woblicžo rošpomnicže hladajše, na kotrymž tamny špodžiwny, pschekražnjazy wuras wotpocžowajše, kotryž druhdy šbóžnje dokonjanych kaž mišly wotblyščež wěčnosće wobšwětluje; jako wón potom hiščeže ras wocži šloži na tej taš-rjez šmėwšatej hubicžy, kotrejuž póbłednje šłowa běchu byle: „Wótče naš, kiž

šy w nješchach“, — dha mi wón moju ruku ščóžesche a džěšche: „Ja wěrju, so je jeho dušcha pola Boha.“ A wot tuteje hodžiny šo wón i šwojemu Bohu a i šwojemu Šbóžnikaj wróczi. Šanowška lubošć běšche jeho wošo wotewriła ja nješmjertnosć teje dušche, kotruž wón lubowajše. Na tajke wašnje naš Bóh dušche i šebi čěhije i tymi móžnym šacžucžemi, kotrež je wón šam do čłowškeje wutrobny položil.

F.

Lutherowe šłowa i šchětej kašni.

(Š jeho špišow šestajal Š. Šapleš, f.)

„Ty njedyrbišć mandželštro šamacž.“

W teje kašni je dobry škutk pschifanny, kiž wjele wopšchima, tón rěka čzištosć abo póbčiwosć. Wo tym je kóždemu šnate, so na njón pilnje nješedžbuj. Widžimy, so je šwět pokny nješedžiwosće, hanibnych šłowow, powjedaničštro a šchucžštro. Š temu wšchědne wabjenje, žranje, pieže, prošdnistwo a španje pschibjera. Dolež je pola naš tajka nješanbitošć, teho dla je tale kašni pschecžiwosć wšchelaforej nješedžiwosći postajena. Šakafanny njeje jenož šwonšowny škutk, ale tež wšchella pschicžina, wabjenje a šredki. Teho dla tu tež šluscheja štrošbosć, šdžeržiwosć, šažne štawanje, wachowanje, džěla, i kotrymž šo póbčiwosć wobšhowa. Wšchete teho wšcheho je najšylnišcha brón modlitwa a Bože šłowo, so, hdžez šo šty šóšcht hiba, čłowjek šwoje wušhowanje w modlitwje pyta, šo i Božej huadže a pomozny woša, ewangelijon čžita a šebi w nim Šhryštušowe čžerpjenje wobšhada. Tak pomha dobra šylna wěra, potajkim so šu wutroba, rót a žyše čžělo čžiste, so žane měštro, pomoz ani radu i nješedžiwosći njedajš, a niž jeno to, ale tež wobara, šchituje, wumóže, hdžez stej štrach a nusa. Pschetož hdžez tajke dowolišć, šy runje tak winowaty kaž škutkowat šani. Duž šo, hdyž wšchitko, krotko do jeneho wopšchimnjeny, telko žada, so by kóždy ja šo šam póbčiwje žiwj byš a bližšchemu tež i temu pomhaš; potajkim so čže Bóh tón Knjes psches tule kašni kóžde mandželštro wobarnowacž, so njeby šo ništo na nim pschepšchimnyš.

Tale kašni po tajkim na mandželštro džě. Šo pak njeje čžłowški škutk je šamšneje šamowólnošće, ale Boži škutk, ke kotremuž je Bóh tón Knjes šam čžłowjeka štworil. Teho dla je mandželštro kražna, rjana a wuššoka wěz.

Boži porjad po tajkim je, so muž a žona hromadže byšlitaj. Teho dla byrbicže, hdyž šče do mandželštro šstupili, šo Bohu ja tule huadu džakowacž. Šty nješchecžel pak budže špytač, kaš mošš mješ waš pschicž, wošebje jemu wutrobu wot drugeje torhnyč, so by, kaž wy nětko wješele a lubošć mješ šobu macže, wón šrudobu a nješchecželštro wušhwal. A wón pola naš wulku pomoz i tajkemu čžinjenju namaka. Pschetož na to šmny wot młodošće šem psches hrěch šwucženi, so čže kóždy rad prawo mčž, šwoju šłowu ja najššpschu džeržecž a druhemu ničžo špušchecžić njecha. Šo pak njewjedže i jednocže, aleš i šwadže. Š teho dyrbi hubjene žiwjenje pschicž, hdžez dyrbitaj jedny pschi druhim byčž a tola to njemóžetaj. Čžješć byčž wušhowanny psched tajkim hubjenštro, žadašć měrne pschecželne mandželštro, potom wušš Bohu wo to proščež, so by wamaš pravu jednotu šdžeržal.

Pschi tajkej modlitwje pak dyrbišć hiščeže wošebitu pilnosć našowacž. Mluš dyrbi šam i temu pomhač, so byšhtaj šo lubošć a jednotu w mandželštro šdžeržatej. Šo šo tak štanje, so ma i rošomom a niž i možu jěčž. Žona je šłabe štworjenje, nima tajku šylnu wutrobu kaž muž, duž šžo podleži. Šo ma muž wobšedžbowacž, nješmė twjerdy byčž, ale dyrbi druhdy něšto pschewižecž, pscheklyšchecž, i dobrym šłowom pomhač a šchčedžić. Š tym nješderžišć jenož jednotu, ale tež nad jeje wutrobu do-

budžesch. Šhto pač ma žona čžinicž? Dyrbi mužej poddana bñež a jeho pošluchacž. To je wošebny fruch, kiž k jednoeče jara wjele pomha, hdyž žona na swojeho mandželjskeho hlada, jeho wolu čžescži, čžini to, wo čžimž wě, so wón to rad ma, šo teho wostaji, wo čžimž wě, so wón to njeľubuje. Š tajkim nad wutrobu swojeho muža dobudže, so je wješebny, hdyž móže sašo domoj k swojej žonje hiež.

Tak wukńeže, šo na tajke waschnje w mandželstwie sa- dđeržowacž, potom seže na wschěch bokach sastarani, doniž naž Bóh tón Anjes k druhemu a ľěpschemu žiwjenju njepowola.

Bisfop Marcžin.

Nam je snate, šo je Marcžin Luther hižo nasajtra po narodže šwjatu kščeženizu dostač. Pobožnaj starschej staj bóršy psches- jene byšoj, kač ma šynk rěšacž. „Dženša“, tak šebi prajeschtaj, „je jednateho novembra, a zyrkej džeń šwjateho Marcžina a šwjecži; duž wostańmoj hnydom pšchi tymle mjenje. Bóh daj, šo by naju šynk tež pobožny byl.“ A tak bu našy reformator na mjeno Marcžin kščeženy.

Šhtó dha je šwjaty Marcžin byl?

Tónle muž je runje jednacže stow lět do Lutheroweho naroda k bisfopom w połodniškej Franzowškej byl. Wot mašesče wschač sa tele dostojne powołanje woczehnjeny njebu. Jeho nan bě k wyschkom w romškim wójsku, jako šo jemu 317 we Wujerškej Marcžin narodži, a tak běšche bjes džiwa, šo bu šynk tež do wojer- škeje šlužby pschijaty. Me ta šo Marcžinej mašo spodobasche. Šrubny wobkhad, kóštkowanje a šelenje a druge wojerške nie- pocžinki jemu šlužbu šwohidžichu.

Wóšdžišcho bu do Galisške abo Franzowškeje pschešadženy. Tu, kač šo powjeda, něhdy na šymnym dnju do města Amiens jěhasche. Pšchi pucžu naderńdže se šymu dyrkotazeho prošherja. Rad by jemu dar šdžělil, ale ani kšleba ani pjenješka pšchi šebi njemějšche. Duž šlěšy k konja a rošpró k mjeczom šwój wojerški pšajčez; k položju wodže prošherja, k drugej šameho šo a wot- jěcha.

W nožy Anjes Šhryštuš wošnje k jeho ľěhmu pschistupi w čžerńjowej kónje a k džělom pšascheža, prošherjej darjeneho, wodžety a džesche: „Šhtož šy jenemu k mojich najnižšich bratrom čžinił, to šy mi čžinił.“ Tole šlowo bu Marcžinej po- wolanje do Šbóžnikoweje šlužby. Wojerštwu wopuschěžiwšchi da šo w kšescžijanskej měrje rošwucžicž, a wróčzi šo sašo domoj do Wujerškeje. Tu šo hižo sa njeho wojowanje na druhim polu šapocža, mjenujžy k Arianami. To běchu kšescžijenjo, kotřiž po wucžbje bisfopa Ariana wěryachu, šo je Šhryštuš w bñežu Wótzej jeno podobny. Marcžin pač wucžbu bisfopa Athanasia šakitowasche, po kotrejž je Jesuš Bohu žy- le runy.

Njeľubosnošezow šyty šo škóncžnje na malu italsku kupu njedaloko města Genua poda a tam w škatobje pschěbnywasche. Čžaž wuži, šo by šo na miššionštwu pschihotowač. Ššrjedžna Galisška bu jeho miššionške polo, na kotřymž jemu bohate žně šrawjachu. Šow tež přeněj kšochtraj w kraju šaloži, žórli žohno- wanja ša wokolnošez a štatok ša šo w štarobje. Jeho šahorjenošez w předomwanju, pytanju šabludženyh, pschecželnošez we wob- khadže, podpjeranje šhudnyh a šaprěčeže šameho šebje jemu wulku ľubosčez doby. Š čžrjódami k njemu pschihadžachu, šo bychu jeho widželi a šhlycheli abo šo wot njeho hojicž dali, psche- tož wěra bě daloko roššchěrjena, šo je džiwhečžinjek a ma móž nad šhorosčžemi.

Jako bu 372 w měšezě Tours ša bisfopa wušwolenty, roš- pschescžerasche šo jeho šława pschězo dale. Ššamy kral jeho jara

čžescžesche. By-li měč škladnošez bisfopa k hoščinje pscheprošhycž, by porucžil, šo ma pšchi nim šedžecž a kóždy fruch jědže přjedy krala pschidžěleny dostacž.

Jako wokoło ľeta 400 šenryjě, bu we wulkej zyrkwi abo kathe- drali tamneho města pohrjebany. Lud jeho njesabu. Došhe ľeta k jeho rowej pucžowasche, šo by šo tam modlił. Škóncžnje bu wot bamža mješ šwjatnyh katholickeje zyrkwoje pschěšadženy a džej jeho pohrjeba (11. novembr) jemu k wěčžnemu dopomnjecžu džej šwjateho Marcžina mjenowany.

Widžimy, šo Lutherowaj starschej swojeho šyna we šwjatej kščeženizy pschihodnišcho pomjenowacž njemóžeschtaj. Pomjeno- wanje tak derje wo jeju dobrej, pobožnej myšli, kač tež wo žohno- wanju šwědeči, k kotřymž šo ľuby Bóh k džěčžatkam pošnaje, kiž maju derje šmyšleneju starscheju. J. K.

Kamjenje h a m j e ň praja.

W ľeče 753 po Šbóžnikowym narodže pschědštejek kšochtra wumrě, kiž Beda, k pschimjenom Venerabilis, to je dostojny, rěšasche. Wón wyšoku štarobu dozpi a škóncžnje wošlepi. To pač jeho njewotdžerža ewangelij předomacž. Wot města k městu, wot jeneje wšy k drugej krocžo Bože šlowo se šahorjenošez předo- wasche, kač by hišesče młodženz byl.

Hólcžk jeho ša ruku wodžesche. Šuntrócž psches doč štušasch- taj, kiž bě k móžnymi kamjenjemi kač pošyty. Duž hólcžkej- šhibalska myšl pschidžez, a wón džesche: „Wyšozny dostojny wóčze, tu je wjele ľuda šhromadženeho, kotřiž na tvoje předomanje čžaka.“

Ššlepy šchědžiwz hnydom pošasta, wušwoli šebi bibliške hróncžka ša tekst a předomasche. Wuškadujo, napominajo, trošch- tujo tak pšomjenicže a wutrobnje rěčesche, šo šo jemu šhlyšy po ližomaj do došheje, běšez brody kulachu. Še šwjatny wóčze- našchom předomanje škóncži. Jako pač bě šłowa: „Tvoje je kraleštwu, móž a čžescž do wěčžnošez“ wušpěwač, šo po žhlym dole k wjele tyžaz hšokami móžnje wotmółwi: „Šamjen, dostojny wóčze, hamjen, hamjen!“

Hólcžez šo naštróži a na koleni padnywšchi pošutnje předo- warjej šwój hrěch wušna.

„Ššyno“, šchědžiwz rjekny, „nješy čžital: Šdyž čžłowjekwo njelcža, budžez kamjenje rěčez? Nježortuj ženje wjazy k Bo- žim šłowom! Bože šłowo je móžne a wótre kač mjecž. Dyrbjalo šo jemu tež čžłowjekowa wutroba štwjerdžicž kač kamjen, budže šo tola w kamjenju čžłowška wutroba hibacž.“

J. K.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štutlowanje w Kamjenjodole.

še wschelafich žórłow wucžerpač

† Jan Bartlo.

(Wotracžowanje.)

Šhtož čžyšche po tajkim tehdom čžłowške hubjenštwu w naj- wjetškej měrje widžecž, trjebasche jenož do Kamjenjodola hiež. Wužozo a žony, štari a młodži běchu blědži, mašani a roštorhani a žhle wofhudženi; njeńšche džěči běhachu tak došho, hacž móžachu někač wutracž, nimale naše wokoło a wjetšche šhodžachu džej wote dnja w šužodnyh ľěpschich wšach po prošhenju. Wšchitžy běchu jenač hrubi, špjecžiwí, šhupi a pschiwěrní. Šrosne rěče, šawtowanje a puči běchu pola nich šfowo něšchto wschědne. Žana pobožna myšl, žane pošadanje po něčžim ľěpschim nješibasche šo we nich. Wšchudže ľuty njeměr, nihdže žane žohnowanje Bože.

Najwjazy wot nich njemóžachu ani čítač ani pišacž, kšchesczijan-
stwo a s zyla šdželanoscž ducha a wutrobny šdasche šo jim nje-
wužitna wěž byčž.

Pod tajkimi wobštejnosczemi nastupi tam w lécze 1750
horčach naspomijeny duchowny Stuber šwoje šastojnstwo, jara
dostojny muž, kotremuž bě tych wobohich ludži wutrobnje žel, a
kíž šebi wšchu móžnu prózu dawasche, jich s Božej pomozu s jich
žalostneje njewědomoscže a s jich powšchitkowneho škaženja
wumóz.

Kaž to pola kóždeho kšchesczijanskeho duchowneho je, tak džěšche
tež jeho přenja staroscž na šchulu. „Wjedžcže mje do šwojeje wu-
čěrnje“, džěšche wón bóršy po šwojim nastupjenju. A jeho do-
wjedžechu k hubjenjej hěcže, w kotrejž čyrjoda džěcži bjese wšcheho
wuknjenja tak džiwje harowasche, šo běšche jemu lědom móžno, na
šwoje praschenje ša wučerjom šebi wotmolwjenje dobhčž.

„Šamle leži“ — džěšche, jako běšche šo to šakhadženje trochu
lehnulo, jene džěcžo, a pokasa na stareho mužika, kíž w jenym
kucziku, jenož kóšcž a kóža w kšhodobnym ložu ležěšche.

„Šeže wy tón wučerž, šubny pschecželo?“ woprašča šo
Stuber.

„Šaj, knježe!“

„A šchto dha wy džěcži wučeržcže?“

„Nicžo, knježe!“

„Nicžo? Čžeho dla dha niž?“

„Dofelž šam nicžo njemóžu!“ — wotmolwi tón štarž
s wulfej njewinowatoscžu.

„Šak dha šeže šo to wučerž jeznicž móhli?“

„Šak, mój knježe? ja šym we Waldbachu wjele lět šwinjazn
pastyrž byl, a dofelž wulfeje starobny a šlaboscže dla wjazn šwinje
pascž njesamóžach, šu mje wotšadžili a dyrbjn nětk džěcži pascž.“

W tych druhich wšach šamjenjodola njesteješche še šchulu
nicžo lěpje, a wučerjo běchu tam, hdyž tež niž pastyrjo, dha tola
wuwčerjo. W lécze honjachu šwoje šadka na hory a w šymje
wucžachu džěcži čítač, šchtož šami njerošmjachu.

Štuberowe najpřějšche wotmšhlenje džěšche teho dla na to,
šo by šebi dobrnych wučerjow s wošadny šameje woczahnył.
„Wučerjo“ — džachu pak štaršchi, kotrychž kšmanjšchich šymow
běšche šebi Štuber k temu wubral, „wučerjo našchi šymnojo nje-
móža byčž, k temu jich njedamy.“ Štuber džeržěšche na šo a
wobšamny, šahodnje wobšhadžecž s tutej kšorej štronu šwojeje
wošadny, pola kotrejež wučerž niže šwinjazeho pastyrja šteješche
a šo, jako tutón, ša njecžestneho muža džeržěšche. „Ša tež nje-
měnju šo dyrbjeli waschi šymnojo tajzn wšchědni wučerjo byčž,
šajzn. šu dotalni byli, ně, to njeby ša nich byto, ale knježi šchul-
škich regentow čžu ja jich ščžinicž, to budže šferje něšchto ša
nich.“ Šnydom namakachu šo někotři mlodženzn, kotřiž čžychu
šchulšzn regentjo byčž. Čžim mjenje wučeršstwo pola ludži
to čžescži šteji, čžim mjenje dobrnych šłowow a čžim mjenje šymow
šdželanjšchich šwóšbow tež šebi to šame ša šwoje powołanje wu-
šwoli a čžim mjenje potom tež dokonja. A šchto čžerpi psches to?
Čži, kóšitž jemu tu čžescž njedadža, kotraž jemu šluscha. Teho
dla šaraja šo tež wšchitke dobre wyschnoscže a wšchitzn šwěrnj
duchowni něčžičeho čžasža tak šwěru ša to, šo by wučeršstwo
pschewo bóle k čžescži pschischto. Jenož šlěpž boji šo wo šwoju
čžescž, hdyž drugeho pódla šebje čžescženeho widži, pschetož šwě-
domnje jemu praji, šo po prawym žaneje čžescže hódny njeje.

Šako čži mlodži šchulšzn regentjo pod Štuberowym nad-
šedžbowanjom džěcži čítač wučerž a hewak rošwucžowacž šapo-
čžachu, bě jeho njepošredne nawjedowanje jara nusne, pschetož
žadny wot nich hišcže šam dospoknje čítač njemóžěšche, šak
šakle, šo by šrošym a šwišowanje teho, šchtož šo čžitasche, do-
šapšchijecž a džěcžom wuložicž mohł. Džěcži čžitachu na pschiklad,

hdžěž „Šefuš“ šteješche: je suis — ja šym, hdžěž canal šteješche:
canaille a t. d., hješ teho, šo by wučerž tón šmyłł porjedžil abo
jenož pytnyl. Běšche-li na kónzn hodžiny jena štrona hacž dele
docžitana, a šteješche-li wot pošlednjeho šłowu jena šlóžka na
nowej štronje, n. psch. „hól“ — „čžez“ — dha njeběchu ani džěcži
ani wučerjo tak mudri, šo bychu to šapocžate šlowo abo šnadž tu
žhku šadu na nowej štronje doprajili, ale šastachu džęňša s „hól“
a šapocžachu jutije s „čžez“.

Šni mlodži ani štari njesamóžachu hišcže, hdyž šo jim ša-
pocžakł noweho štawu w bibliji pokasa, kónž přjedawšcheho na-
makacž. Štuber myšlěšche šebi pschede wšchěmi wězami na to,
wuknjenje a wučenje čžitanja lěpje a pschisprawnišcho šarijado-
wacž. Wón nastaja teho dla přěnju čžitanku, kotruž jemu jedyn
dobry pschecžel w Štrašburgu ša šwoje přenješ čžiščecž dasche.
Šamjenjodoleženjo njemóžachu pak šebi myšlicž, šchto mohke tele
knižki pokne njewišowazych šlóžkow a šłowow na šebi měčž, a
šapjerachu šo dołhi čžasž pschecžiwjo jich šawjedženju, dofelž šebi
myšlachu, šo čže jich šararž někajke kškaršstwo s nimi hnacž a
wopacžnu wěru psches nje wučerž.

Šunje tak šadžeržachu šo tež Ššerbja psched něhdže što
lětami, jako žyrkwinskj radžicžel, njebo Dr. Šcholta šwoju přěnju
čžitanku wuda a do šchulow šawjedowasche. Woni šwarjachu
hrosnje na te knižki a dawachu jim wšchěke wobidne mjena a
wudma. Džęňša to wěšcže wjazn čžinicž njebudža, ale budža tu
nowu čžitanku s dowěrjenjom witacž.

(Šchichodnje dale.)

Ššerlusche na šwjate dny

ša šjawnu a domjazn nutroscž.

Ša njedželu Quasimodogeniti. (72, 2b. 200, 1. 631, 4).
Šatwodny ššerlusch. 432. 679. 697. Wěra 11. Šłowny šš.
228. 229. Šest Jan. 20, 24—29. Šo šamjenju 27, 4. 48, 9.
192, 6. 440, 10. 508, 11. 566, 3. 646, 2. 695, 5. Š dospě-
wanju 429, 2. 6. 7. 538, 5. 6. 539. 847.

Ša njedželu Misericordias domini. (Njedž. dobreho pa-
štyrja.) Šatwodny šš. 160. 536 abo s džiwanjom na 51. intona-
žiju 437, 1—5. 532. Wěra 2, 5. Šłowny šš. 37. 438. 537.
Šest Jan. 10, 12—16. Šo šamjenju 36, 4. 267, 9. 412, 6.
437, 5. 457, 3. 538, 1. Š dosp. 453. 721.

Šutberowe šłowa.

17.

Wšchědne džěto kšchesczijana je, šo modlicž.

18.

By-li hišcže džępacž šwětow a wšchitko, šchtož je wulke,
wyšoke a mudre, wote muje wotpadnyto a wšchitzn moji lubi
pschecželjo a bratsja šobu; wučžba je tola prawa, ta šteji a nje-
padnje kaž čžłowjekjojo padaju a šo šhabšaju: pschi Božim šłowje
čžu šawostacž, njech padnje abo šteji, šchtož hewak šteji a pada.

19.

Šrótko dyrbišch šo modlicž, ale hušto a móžnje.

20.

Šchtož we wutrobje dwěluje a šo tola modli, tón Boha
špytuje, pschetož wón na Božej woli a hnadže dwěluje. Teho dla
jeho modlitwa nicžo njeje, a wón po Bošny pschima kaž šlěpy po
ščženje.

J. K.

Sy-li spěwať,
Pilnje džětať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicziščezěni w Budyschinje a je tam sa šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

Miserikordias Domini.

Jana 10, 12—16.

Tón Knjes je mój pastyr, tak swjaty spěwať w snatym 23. psalmje spěwa. Snamjo měra nam psched woczi stupi a myšle měra so sběhaju w našchich wutrobach, hdyž tele słowa słyschimy, kotrež kaž njebjelske hłósny, kaž postrowjenja i wěczneje domisny kłincza a naš se šwětnje hary do čičeho doła sbóžneho měra a pokoja pschešadžeja, hdyž tón Knjes sam swoje wozny paše na selenych lukach swojeho raju a je našycuje se słowami wěczneho žiwjenja. Jako wotmolwjenje na swjate spěwarjowe słowo słyschimy i Jesušoweho rta w sczenju swjateho Jana: ja sym tón dobry pastyr. Haj

Jesuš je tón dobry pastyr,
to spósnajemy 1. na jeho pastyrskéj šwěrnosći,
2. na jeho pastyrskéj mudrosći
a 3. na jeho pastyrskéj mozy.

1. „Ja sym tón dobry pastyr; tón dobry pastyr wostaji swoje žiwjenje sa wozny. Najaty pak a kiž pastyr njeje, a tež wozny jeho nejšy, hdyž widži, so wjelk dze, dha wopusčezi wón wozny a čeknje; a wjelk spopadže a rozprošchi wozny.“ W paradisu čłowjek derje šthowany pschewasche, kaž womezicža. Ale ta womezicža šebi pomysłiwšchi, so je swonka paradisa lěpscha pastwa, plót Božeje wole pschelama a wokolo bludžesche w kraju, hdyž jej wjelki a druge strachi hrozachu. Zyle čłowjestwo běšche kaž wopusčezene stadlo. Duž džesche Bóh: Hlaj,

ja chzu sam swojeho stadla hladacž, a chzu jo pytačž; kaž pastyr swoje wozny pyta, hdyž pschi swojim stadle je, hdyž šy sabludžene. A Boži syn pschińdže na semju, so by pytať, šchtož šhubjene je. Ja sym tón dobry pastyr, tak džesche a po tym činješche: Džězi wón požohnowa a jehnjatka wsja na swojej ruzy, rozprošchene wozny šhromadži a wuczownikow powoła a jich w lubosći stowaršchi, wjelkej, šěrschče teho šwěta, jeho rubjenstwo wutorcha a jatych wodžesche k frejocze tych džězi Božich; wozny, kotrež sa nim džěchu, na selenych lukach swojeho wobsbožazeho słowa pašesche a k čerstwym wodam, k žórlam wopravdžiteho žiwjenja wjedžesche; škóncnje pak šwoje žiwjenje sa wozny wostaji a psches swoju šmjercž jich wumóže: tón dobry pastyr wostaji swoje žiwjenje sa wozny:

Wopomimy, tak so šchtrafa džiwnje wjerczi,
woczow dla pschińdže dobry pastyr k šmjerczi,
Knjes swoje kublo na wottrocžka šadži,
So pschińdže k hnadži!

Kajka to pastyrška šwěrnosć! Šchto je wschitka šwěrnosć profetow a kralow, měšchnikow a jawoštolow a šwědkow stareho a noweho čaša w zyrkwi, šchuli a domje pornjo tutej pastyrskéj šwěrnosći Jesušowej? Kaž wjele jich je a běšche, kotřiž šy pastyršku šlužbu na šo wsali, wóni šy najprjedy, kaž swjaty Jan, na Jesušowej pastyrskéj wutrobje wotpočowali, wóni wschitzy běchu wozny jeho pastwy prjedy hacž šy šo pastyrjo ščinili; wóni šy, kaž Pětr, jeho lubo měli a šy, kaž wón, tu pschitasnju dostali a dopjelnili: paš moje wozny, paš moje jehnata! Ja sym tón dobry pastyr, tak praji Jesuš, pokajujo na šwój

šchiz, hdyž so sa womzy woprue, pokasajo na žiwjenje swojich wěrjaznych, w kotrych žiwjenju je so tak husto jako tón dobry pastyr wupokasał, pokasajo na šhonjenje Božich džeczi po zytej semi, kiž wschitke jenohłobnje wuslawaju:

Jako womzka Jesuša bym ja polna mješela;

Wón, mój pašyr, sa mnu thodži, mje na strowej past-
mje wodži;

Wón mje snaje, lubuje a mje s mjenom mjenuje.

2. Haj wón mje snaje. Tón dobry pastyr wostaji swoje žiwjenje sa womzy — kajta pastyrška šwerność! Tón dobry pastyr snaje swoje womzy — kajta pastyrška nudrość!

„Ja bym tón dobry pastyr a snaju swoje womzy a wone mje snaju, kaž mje Wótz snaje a tež ja snaju Wótza.“ Njedyrbimy so bojecz psched jeho wokom, kiž wschitko widži? Wón snaje nasche myšle s daloka! Wón wě, hač so nasche wutrobny polne žedzenja sa sbojom a sa šbóžnošču abo polne nječistych myšlom, semšlich starošow, šwětnych žadosčow. Duž prózujmy so, so bychmy piched nim wob-
stacz móhli. Wón naš snaje! kať trošhtapolne pak to tež je. Wón derje wě, kajke šłabe stworjenja bym. Wón snaje nasche byšy, nasche idychjenja. Wón wě, kať bym smyšleni, hdyž tež zny šwět naš pschepónaje. Wón snaje našy šchiz, naše starošće. Kať wazne to je, so wón to wschitko snaje. Pschetoz nětk wón tež pomha se šwojej radu a hnadu. A jeho womzy tež jeho snaju. Jeho wěr-
jazny šlyšča jeho hłob šrijedža w harje teho šwěta, woni špónaja jeho myšle w čžemnosčzi špytowanja, woni čžuja jeho pastyrški tij, hdyž jich něšto čžěžkeho potrjehi, a so k njemu dowěrja, woni teho šnjesa wschědnje w modlitwje pytaja a namakaja a mozy wěčneho žiwjenja w jeho šłowje a sakramencze šačuwaju. Woni jeho snaja! Kať Wótz byna a byn Wótza snaje, kať pastyr šladlo snaje, a kať šladlo pastyrja snaje. Za wěštošč: tón dobry pastyr mje snaje je sa naš žórlu mozy we wschědnym bėdženju a hwěda trošhtu w nozy žaloscze a šłaka, na kotruž šmemy so šalozicž, hdyž wschitko šahinje. —

3. Jesuš je tón dobry pastyr, to špónajemy tež na jeho pastyrškej mozy. Tón šnjese praji: „A ja mam hiščeže druge womzy, te nješbu s teje woměžernje. A te šame dyrbju ja tež pschiwješč a wone budža mój hłob šlyšhecž a budže jene šladlo a jedyn pastyr.“

Tať dolho hač hiščeže w ništosčzi žimny bėšče, je tón šnjese jenož k šhubjenym womzam s šraelskeje kžže pošłany byl; tón horjestanjeny šnjese pak, kiž rjetuje: mi je data wschitka mój w nješbščach a na semi, je šwojim wučomnikam pschikasał: džicze po wschěm šwěče. Pschiwješč budže wschitke narody, wschitkich wóhanow, kotřiz hiščeže w čžemnosčzi a pod šłodkom teje šmjercze šedža. Teho dla w swojich wěrjaznych luboscž k mišionštwu šbudži a pošłow wěry won ščzele, kotřiz se šahorjenej wutrobu pschikasnju swojeho nješjesteho krala dopjelnuja: wučžče wschitkich ludži. —

Haj wón ma hiščeže druge womzy, te nješbu s teje woměžernje, te šame dyrbi tež pschiwješč. Pschiwješč čže wón tež tyč, kotřiz so so drje jako šchěščenjo narodžili a wotčahuyli, kotřiz so so pak w pošanskej nješwěrje a w pošanskich hrěchach šašo wot njeho šhubiti a a kotřiz mjenja, so so, dokelž šwonkownje k žyrtwi šlusheja, hiščeže šlawy šhryštufoweho šladla, runjež wizu sa dušchu na druhich pastwach pytaju hač na tyč, kotřez je tón

dobry pastyr sa šwoje šladlo wušwolil. Teho dla je wón šlužbu wostaji, kotraž to šjednanje předuje, a w žyrtwi šwojemu pastyrškemu hłobej šlyšhecž darwa a žaloscž a wješelosčž, čžežke a dobre čžahy, krutosčž a mišoscž naložuje. so by šabludžene womzy k šwojemu šladlu šašo pschiwjedł.

A budže jene šladlo a jedyn pastyr. Kaťke to šlubjenje, nješrosnymlive drje, hdyž na rostorchnjene šlawy šchěščanskeje žyrtwje, na nješjednotu w nješ hladamy. A tola, wschitke jeho šlubjenja so haj a hameń, kať tež tole šlubjenje. Sa to nam tež jeho pastyrška mój rukuje, s kotřez wón wschitko pscheminje. Junu, hdyž tež nětk hiščeže daloka leži, pschindže čžah, w kotrymž so budža wschitke kolena šhibowacž psched nim a wschitke jasyki pošnacž, so Jesuš šhryštuf tón šnjese je k čžješzi Boha teho Wótza.

Jene šladlo šhryštufka! o kať budže semja tebi

Na tym ranju teho dnja! Njedaj čžejódka šnyšlacž šebi.

Šlawaj, šstupaj do šwětkla: Jesuš džerži šlubjenja.

Šamjen.

R. w. B.

Lutherowe šłowa k šedmej kasni.

(Š jeho špišow šestajal Š. Kapler, f.)

„Ty njedyrbišch kradnyčž.“

Nětko pschindže, so njedyrbimy šwojeho bližšeho na čžahnym kuble ranicž. Pschetoz po jeho wóšobje a jeho mandželštwje je čžahne kublo to najbližšče. To čže Wóh tón šnjese tež šakitowacž a pschikaja, so nješby ništo bližšchemu to, šštož je jeho, wotkamał. Pschetoz kradnyčž ničžo druge nješreka hačž drugeho kubla s nješprawdosčju k šebi čžahnyčž.

Tu pak so namaka, kať čžežke je, dobre škutki po Božej kasni čžinicž. Pschetoz kelko jebanja je w nětežišchim čžahu na šwěče! Na to kóždy we wschěch domach a na wschěch hašach škorži. Tajteho jeno porědko nadeńdžesch, kiž nješby paducha sa nadrami wóšyl. Pschetoz tale kaseni njewojuje jeno pschecžiwu paduchštwu a rubježništwu, hdyž někomu jeho kublo šjawnje a s mozy pschecžiwu jeho woli wosnu a hdyž jedyn druhemu něšto kradnje bjes jeho wjedjenja, ale tež pschecžiwu wschemu pschifrotičhenju, kotřez šnawo jedyn druhemu w čžahnym kuble nacžini, jako šu: nahrabnosčž, lichowništwu, šačahowanje, wopacžnu tworw, wopacžnu měru, wopacžne punty trjebacž, šašluženu mšdu šadžeržecž, wimu šapřecž, šhwatačž so wobohacžicž.

Njedyrbišch pak mēnicž, so to jeno rēka kradnyčž, hdyž šwojemu bližšchemu to, šštož jeho je, wuwjedžesch, ale hdyž widžišch, so twój bližšchi nusu abo hłodu trada abo je lačžny, žanteje hošpodu, žanyč čžrijow a drašty nima, a ty jenu nješpomhašch, potom runje kať kradnjesch kať něšto, kiž druhemu pienješ s jeho mōšchicžki abo s jeho kasheža kradnje. Pschetoz ty by jenu winošt w nusu pomhačž. Pschetoz twoje kubla twoje nješbu. Ty by jenož šastojnik na nješ postajeny, so by je wudželk tym, kotřiz je potrjebaja. Dohodla tež čži do wulkeho šapiška, w kotrymž paduščhi šapišani šteja, šlyšheja, kiž kubla maja a tym njedamaja, kotřiz je potrjebaja, so wo potrebnosčzi šwojich bližšich nještaraja.

Tale kaseni ma potajkim škutk, tón rēka na šerbsžy: mišoscž. Tutón škutk je, so je kóždy šwolny, je šwojim kublom pomhačž a šlužicž.

Hdyž pak widžišch šchěščijana nusu tradacž, potom wjedž, so šhryštuf nusu trada a twozu pomoz trjeba. Potajkim je wěšte, hdyž šłudemu šchěščijanej kochlu, šabat, haj tež šchlenžu šymneje wody dašch, by ty to šhryštufkej dał.

Č tejele kašnje nětko jašnje pōsnujesech, kaš dyrbja šo wschitke škutki we wěre jtač. Pšchetož nad tym šo njeda dwělować, jo, šchtōž dyrbi tajke šmilne škutki kšhefsczijanam czinicz, tōn dyrbi šam kšhefsczijan a wěrjazn bycz. Šchtōž paš do Šhrystuša nje-wěri, tōn wěscze tež njebudže žanemu kšhefsczijanej taš pšchi-škileny, czim njenje Šhrystušej šamemu, šo jecho dla lačžnym šmilnošč wopokaže. Prawoczinjene dyrbi tu po tajkim prjedy bycz hač lubošč, dofelž ničto nje lubuje kšiba šo by bohobojašny a pobožny byl, a dofelž lubošč ničoho bohobojašneho nješčini, ale jenož wěra šama. Ale šo njebychmy šo jebali a šo na wo-pacžnu wěru špuščezeli, Bōh tōn šnjes žada, šo bychmy lubowali a wěru šjawnje wopokašali. Pšchetož wěra njeje tajka wěz, kotraž tu worwa leži, ale hdžežkuli je wona we wutrobje žiwa, tam dyrbi šo tež jejna mōz wopokašacz. Hdžež to nječini, tam je jeje kšwalba wopacžna a kniczomna. Š tym paš šo wopokaže, hdž pšody lačžuwajch, šo šo człowika wutroba, wupjelnjena š troštom a wěštm dowěrjenjom na bōjšku huadu a lubošč, hnuje, šo je tež pšhecžnwo bližšchemu dobrocznwo, pšhecželny, czicheje myšle, sežerplwny, ničoho njechidži ani jemu nješawidži, ale kōždemu rad škuži a, hdžež je nišne, pomha š czěkom a š dušchu.

Wilošezje pšchicžina potajkim je wěra. Pšchetož hdž šo wutroba bōjškeje mišoseče dohlada, kaš je mōžno, šo dyrbjaka potom škupa bycz? Wjes dwěla dyrbi wěste bycz, šo šo Bōh tōn šnjes nad njej šmili. Tehodla na žaunych pjenjesech njewišy, ale je š bližšeho wužitku trjeba. Derje wě, šo došč žmēje, felto tež wudawa. Pšchetož jeje Bōh, kotremuž šo dowěri, ju njewopuščezji.

IV.

Lutherowa prěnja šhula.

Šo je šhula dobry šrědf, duchowne a czělnje šbože w žiwjenju špěchowacz, to wschitžny wěny. Wošebje šo nětko we wōjnje wo tym pšhešwědcžimy, a wěscze nam pšchichod tule wěrnoseč hiščeze rašnišeho pokáže. Šižo Lutherowy nan bē šo š njej pšhe-cžičezkaš a sezelešche tehodla šwojeho Marcžina šahe a pilnje do šhule. My wschaš š našimi džecžimi tež taš czinimy; šakoš a pšhešwědcjenje, šo je šhula trěbna, štaj dozpišoj, šo šmy š njej šroščeni. Našche šhulike wobštejnoseče šu tež tehodla nadrobuje šradowane. Šajke paš tehdy knježachu, hdž Luther do šhule kšhodzešche, je šlědowazeho šhonimy.

Šo štaj Lutherowaj šarschej šwojeho prěnjonarodženeho do šhule škaloj, bēšche tehdy a šo hiščeze dženska kaš něšhto wu-řadne wuwběhuje. Njewěny, hač štaj tež se šw-žimaj druhimaj šynomaj taš cziniloj, pšchetož šakoš, kiž by jeju š temu nišowaš, njebē, a šhule ša hōlcžki bēchu š žyła nješuwata wěz. Šaž w šrael-škim ludu, taš mēšestaj w tamnym czāžu šarschej pšchibšuw-noseč, džecžki šamoj woczahneč. Wōnaj š nimi še mšchi kšo-džestaj, a žyrkej jim ša woczki, wušchi a myšl we wobrašach w Bōžim domje, w kšhodach š šwjašym mēštnam, w nabožnych hrach, w powjedancžkach wo šwjašych a w jich powostankach wjele šajimaweho poškieščche. Šo wschitko je Luther tež w Mansfeldze wobkēžbowacz wobt.

W Mansfeldze bēšche paš tež wyšche teho šhula, w kotrejž mnišchojo wuczachu. Wlašy Marcžin bu do njeje šlanj, haj druhdy czělnje šlaboseče abo hubjeneho wjedra dla noščeny. Czāž žiwjenja šwojemu šarschemu towaršchej Demlerej šabyl njeje, šo je jecho, teho šlabeho hōlcžka, na šwojimaj šwlnymaj ramjenjomaj „wjazn hač junkrōčž do šhule a je šhule nošyl.“ W njej wuknješche wōtčzenašch, wěru a kašnje, š temu krotke kšer-luškki ša rōczne czāšy. Šeno šklowa šo wuknwachu, wukladžene bohūžel žane njebu. Šōdla bu tež w czitanju, pišanju, licženju

a w špocžatkach lačžanšcheje rēczje rošwucžowane. Žyrkej paš hōlcžata najbōle šwoje dla do šhule pšchija. Š nich šebi potom tajkich wušwoli, kotšiz mōžachu jej w Bōžej mšchi na mēšezje njele-cžezje wošady se špěwanjom škužicz. Pšchihotowanje hōlžow ša nēkajke powaluje jej hašle na druhim mēštnje šteješche. Luthe-rowemu nanej paš na prěnim. Šōn bē šebi pšhedewšak, šhyna pšhes šhulu š wyšchšchej duchownej šdželanoseči domješcz. Lačžan-ška rēcz dyrbješche wobēmaj škužicz, špěwanju w žyrkwi a študo-wanju na uniwěršicze.

Šeze dla mēješche Marcžin w šhuli wjele wutracž. Šiščeze we wyšokich lētach špomina, kaš šu jecho š žušym šklowami a njewužitnym prajchenjem czwilowali, šo wuczeryjo nješku kšmani byli rošwucžowacz, škerje paš š hōlžami wobkšhadžecz kaž wobwješcherjo š paduchami a czāš šabicž, taš šo šhulerjo dwazecžki lēt trjebaju, prjedy hač mōža lačžanšcžim w mšchach naložecz. W šebi šam prjeda, šo je ras ša jene dopoščuje pšatnacze krotčž w šhuli njewinowaty šchwifany, dofelž njeje šklowa wjedžak, kiž hiščeze wuknyš njebē.

Dofelž šo š nim taš derje domach kaž w šhuli krotče wob-kšhadžesche, bē šastrōžany a bojašny. Šusto je pošdžišcho powjedak, šo je š druhimi mansfeldšimi hōlcžkami junu hodowny wječžor na wokolnych wšach kšerlušche wo Šesubdžeczakku špěwaš. Šako naš jedyn bur špěwacz šhijesche, powjeda, pšchidže won a wrašesche šo š hrubym šklowami, hdže šmy, a džesche: Šdže seže, wy hōlcžika? a pšchinječe š dobom nēkotre kšbašy šobu, kiž chžyšche nam dač. Ale my šo pšhed jecho šklowami jara štrō-žičamy, taš šo roščěžachmy, hač runje žaneje praweje pšchicžimy š temu njemēžchmy. Našche wutrobny bēchu jeno taš bojašne wot wšchědneho hroženja a šurawjenja, kiž my wbojy šhulerjo tōnle czāš wot wuczeryja šhonichmy. Škōncžnje paš naš bur šažo wōlajche, a my doščachmy te kuški, kiž nam dari.

Šrubny wobkšhad š hōlžami jeno w tudomnej šhuli nje-knježesche, ale tež we wjele druhich, wošebje we wješnych žyrkwinskich. Šu šo wuczeryjo nadešdžechu, kotšiz bēchu prjedy w šhuli a potom w rjemješknistwje mašo došč nawukli. Ničžo we šklowje a ničžo w rukomaj, šchtōž by jich žiwilo, šo prošker-štwā š tym šminychu, šo buchu wuczeryjo. Šubjena mšda jich tež tu š radoštnemu džělu njewabješche. Nješhmanoseč we wucženju nahladnoseč podrhwajche, pšchetož wjele š nich hubjenje czitachu a kōždu šadu kšchuwje a se šmyškami pišachu. Dofelž dobrnych kniži a druhich wuczbnych šrědkow njemējachu, pytachu š kru-toščju a hruboseču něšhto dozpicž. Powšchitkownje paš bē tehdomnišche šjawne žiwjenje hrubišche porumjo nēczžišchemu, a pod nim tež šhula czěrpješche.

Ššwoju šhulu w Mansfeldze wukhodiwšchi bē šchthnacze-lētny Marcžin tola taš wjele nawuknyš, šo mōžestaj šarschej š nim špokojom bycz. Nētko dyrbješche š doma. Šo Magdeburka bu poššany; tam bē dobra, dalošo šnata šhula.

J. K.

Oberlin.

Šeho žiwjenje a štutowanje w Kantjenjodole.

še wschelakich žorkow wuczerypaš

† Jan Bartlo.

(Pōtracžowanje.)

Dofelž paš bōjšy po šawjedženju Štuberoweje czitanki czitanje derje špěchowajche, a dofelž widžachu, šo mōžachu maše džē-cži po nēkotrych mēžazach we wschěch mōžnych knižach czitacz, dha špodžiwachu šo jich šarschi na tym wukžyšnje, pšchidžechu a prošchachu, šo bychu tež po tych knižkach rošwucženje došli.

Stuber jim to rady dowoli; duž buchu ja njedželke dny a ja dołhe slyśle wjeczory wěste hodžiny k wučerjenju wotrosczenych postajene, w kotrychž nawojo, haj džedojo a wscho se swojimi džeczimi na pschemo czitacz wufnychu.

Tak njeje něšto hižo teho dla ujednuczone abo jskodne, dokelž je nowe.

Tola pak nješnemy žebi myšlic, so ju wschitzy Kamjenjodoleczenjo tajke wješele na žanžnym wufnjenju a na wufnjenju swojich džeczi měli; ně, najwjetšchi džel žwarjesche jich pschezo hiščeže na to a hanjesche a wufnchowawšche kóždu Stuberowu dobru radu a prajachu jemu hušto do woczow, so jim wufnyč a mudrišchi byč trjeba njeje, pschetož jich stari tež nicžo widželi a wóhli nježu, a ju tola živi byli.

Tajka jich pschecziwnosč wopokasa žo wožebje, jako žo Stuber wo natwarjenje noweje schule staracz poča. Runjež běšče žo jemu po wulkej prózy radžiko, žyke drjewo k tej žamej darmo dostacz, dha njemóžesche ludžazeje njewólnošče dla tola nicžo hacž nekajtu nakhwilnu hětu natwaricž.

Pšchi wschēm tym pak jeho jahorjenosč ja sbože a lěpsche jeho wboheje wožady njewólwfny a nicžo njemóžesche jeho lubosč k njej pošlabicž. Wožebje s Božeho městna prózowawšche žo wón se wschej wozu a k njej žo ponižowazej džeczazej rěču, ju k pošnaczu wscheho teho sboža pschijesč, kotrehož móže lud Boži dželomny byč, a pokajowawšche jej te pucze k dozpiczu tuteho sboža; tež pschewědczowawšche wón ju, so budže pschi wschej khudobnosčzi w swontownych wobštejnoscach tón wschekomóžny Bóh tych, kiž jeho žwěru pytaju a ja dopjelnjowanjom jeho wole se wschej wozu steja, šakitowacz a žohnowacz. Potom pschijesče jich k wopominanju teje wyžozy wažneje wučžby wo wujednanju, so móžemy žo psches hnadu žwjateho ducha s nowa narodžicž, a so dychimy žo wodacža hrěchow a wumóženja dla jenož na Jesom Šhrysta žameho spusčecž.

Žo schěsčlětnej dželawosčzi w Kamjenjodole bu Stuber do hermanskeho městacžla Bar polowanu, ale hižo ja schtyri lěta wróczi žo jažo do Waldbacha, njedžiwajo na wotradžowanje a wufnchowowanje někotrych swojich pscheczelow, kotřiž te podložki jeho kschescžijanskeje lubosče, kiž jeho k wuměnjenu dobreje měšcžaniskeje fary s tajkej czělnej a duchownej džiwinu, kaž Waldbach běšče, czěrjesche, šapschijecž njemóžachu.

Jako běšče nětk s nowa žydom lět na sbožu swojeho šadla twarił a we nich swoju wutrobnje lubowanu mandželsku psches čžaknu žnijerč žhubil, kaž žam na jeje wopomnik staji, njewjedžo, wot kotreho šacžucza je hlubje šapschijaty, hacž wot hološče, so je ju šhubil, abo wot džaka, so je ju wobžedžal, — a jako bē lědom šapocžal te plody swojeje njewustawazeje prózy žnjecž, bu wón na šarške městno pschi žyrtwi žwjateho Domascha w Strašburgu powołany. Wschelakich wažnych pschicžinow dla pschija wón to žame, běšče pak wo to we wulkej starosčzi, so by jeho luby Kamjenjodol s nowa do prjedawšchich šrudnych wobštejnoscžow njesapadnył. Tež žlubi wón swojim wožadnym, so chze jim po móžnosčzi dobrego šararja ja swojeho potomnika wobstaracz. Ša tajkim šlědžo, dopomni žo na O b e r l i n a, kotrehož kschescžijansku smyšlenosč a wutrobnu jahorjenosč, kaž je horška špomnjene, hižo šnajesche. A tajke dopomnjenje ja Boži poršt špóšnawšchi, poda žo wón hnudom na pucž k njemu, so by jemu to městno pošlicžil a jeho wo pschijecze teho žameho prošyl.

* * *

O b e r l i n bydesche w malej štwicžzy pod třechu, tšifkody wyžo. Přenje, ščtož Stuberaj, do istny šastupiwšchi, do woczow padže, bē wušte w jenyh kucžiku stejaze ložo s papjerjanyhmi šawěškami. To by žo derje ja Kamjenjodol hodžiko, pomyšli žebi a pschijstupi k ložu, w kotrymž Oberlin runje ležesche, dokelž

jeho suby bolachu. Wón žortowawšche s nim dla jednorosče jeho šawěškow a žykeho bydlenja.

„Alle praježe wschak mi tola“, džesche wón, potom jako běšče žo po žykej štwicžzy roshladał, „ščto dha je to do želesneje pómwicžki, kiž wysche wawšeho blida wižy?“ — „To je moja kucheit“, wotmolwi Oberlin. „Ja s wjetšcha kóždy džei pola swojeju staršcheju jēm, a wonaj dataj mi potom po wjecžeri kruč khlěba žobu dom. Tón položu wokolo wožnich do pómwicžki, pschijypnu šcipku šele, linu wodu horje a staju swoju lampu, pschi kotrež studuju, špody. Wokolo jednacžich počnu potom hlódný byč, duž jēm swoju poliwku, kotraž mi lěpje ščłodži, hacž najškóšcžisše šijanje.“

Stuber khwalesche jeho ja šbožowneho tajšeje špokojneje wutrobny dla a wobkruči jemu, so žebi runje tajkeho muža naležnje pyta. Ša to šjewi jemu šamyšł swojeho wopyta.

Oberlina šwjěšeli tuto Stuberowe dowěrjenje a pošlicženje. Dokelž pak běšče hižo te nšpomnjene póšne předarštwó na žo wšak, dha nočžyšche fary we Waldbachu přjedy pschijecž, hacž by s tamneho šastojnstwa pusčezeny njebyl, wysche teho tež niž přjedy, doniž njebychu wschitzy kandidatojo, kotřiž mějachu přjedy njeho prawo na šastaranje, tu fary šanjechali.

Woboje pschijedže bórny na czyste, přenje psches to, so žo jedyn druhi kandidat žam wot žo wo to póšnopředarške městno šamolwjesche, druge psches to, so wo Waldbach, hdžež bēchu doškody jara šnadne, ničto njerodžesche.

Kamijnodol njemějesche tež woprawdže, kaž žmy widželi, jako polo ja dželawosč dušchowpastyrja nicžo šajimaze, khliba-li ja tajkeho muža, kiž we jednorosčzi swojeje wutrobny to požadanje wšchesche, ja Šhrystuža wschitko druge šanjechacz a s woczow štajicž. Tajki muž běšče Oberlin. Wón pschewodžesche po wjele horžych próstwach, so by luby Bóh swoje žohnowanje na njeho a na jeho nastupjomnu wožadu wuliwacz chžyl, swojeho noweho pschecžela w Božim mjenje do Kamjenitneho Doka a bu tam po dostatym defreeže 30. mēřza 1767 w swojim žydom a dwazetyh lěče ja šararja postajeny.

(Pšchichodnje dale.)

Šhěrłusche na šwjate dny

ja šjatowu a domjazu nutrosč.

Ša njedželu Žubilate. Šawodny šhěrłusč 3, 1—4 abo s džiwanjom na 52. intonaziju 156. 318, 1—3. 7. Wěra 831, 5. 6. Šłowny šhěrłusč 412. 443, 1—3. 6. 547. 567. 613. Šest Jan. 16, 16—23. Šo hamj. 3, 11. 413, 15. 567. 8. 11. 12. 711, 5. 6. 13. 837.

Ša njedželu Šantate. Šawodny šh. 317. 641 (po šłoku 108). Wěra 855. Šłowny šh. 127. 157. 452. Šest Jan. 16, 5—15. Šo hanjen 1, 9. 157, 3. 600, 3. 618, 4. Š dospěwanju 126. 139.

Lutherowe šłowa.

21.

Wěra je tak wožebna, so wschitko dobre ščini, ščtož na čłowjeku je.

22.

Wěra je klucž k šwjatemu pižmu.

23.

Šdy bychmy prawje wěřili, bychmy hižo šbožni byli a w njebjěžach.

J. K.

Nakhwilny zamolwity redaktor: K. A. Fiedler.

Čiščej a nakladnik: M. Smolef.

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↵

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščežerńi w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

Jubilate.

Jan. 21, 18—23.

Wo kšchizju, kiž mějesche Pětr jako japoschtol njesć, kłowo šwjateho pišma rěczy. Ale kóždemu wuczobnikcy płaczi: „Šchtož šwój kšchiz na šo njewošnje a ša muu njedže, tón njemóže mój wuczobnik bycz.“ A kóžde czerpjenje, niž jenož pschescžehanje Khrysta dla, dyrbi šo kšchescžijanšy snjesć. Duž to praschenje:

Kač nješe kšchescžijan czerpjenja, jemu wot Boha napoložene?

Wón praji:

1. Kaž wón mje wjedže, tak dyrbjju hicz;
2. Hdyž wón mje wjedže, tehdom chzu hicz;
3. Dokelž wón mje wjedže, móžu ja hicz.

1. Kšětje nawalnemu, šamowólnemu Pětrej tón Anjes šjewi, šo budže šo pod šwontowny pschah potulecz dyrbjecz. To běšche jemu czežko, ale wón šo podda; pschetož tón Anjes je prajił: šchtož wón cžini, je derje cžinjene a dyrbi šo tež jemu špodobacz. Wón džě je runje šwoju lubosć temu Anjesej wušnał a najkrašnišche powołanje je šo jemu pschepodało; kač mohł šo wobaracz, tež ezežkotu snjesć?

Kač my šo šastrožimy, hdyž czerpjenje na naš pschindže! My šmy šebi něčto wotmyšlili a bóršy bychmy wotšynjenu kónž dozpěli; na jene dobo je wščitko hinał. Nan a hospodať wješeli šo šwojich dla, šo do předka džě — duž dyrbi šo na khoroložo, šnano na šmjertne ložo lehnycz. Macž w njewustawazej lubosći

šwoje džěczy woczehnje — wona dyrbi šastacz, dokelž cžělna šlabosć ju wobjima. Šchtož ma šchto ša wěšte a najpotřebnišche, wón dyrbi jo šhubicz.

Wón dyrbi. Ale kač je to czežko! Derje nam, šo my wěmy, šo to šlepy pschipad njeje, ale šo je Boža ruka nad nami, kotraž wjazy na naš njepoloži, hač my njesć šamóžemy. Šmy-li temu Anjesej w lubosći pschihileni, potom budžemy šo tež, kač czežko nam tež budže, w ponížej pošlušnosći pod Božu khostazu ruku pošhilecz móž. Našch trošcht wostanje: Wón je tón Anjes! a našch roššud: Wón njeh cžini, šchtož šo jemu špodoba.

2. Praschenje wšchaf š tym hiščeže te kónzej njeje. Hdyž tež nechto wě: Ša dyrbjju runje to czerpicž, dokelž ma tón Anjes to ša dobre — wón šo šašo prascha: Čžeho dla runje nětko, hdyž šo mi to najmjenje pschihodži? W štarobje dyrbjja na Pětra czežke dnj pschincž. Wón šo drje prascheshche: „Čžeho dla runje w štarobje?“ ale wón mjelczi.

Tač šo kšchescžijenjo tež njetrjebawšchi prascheja, hdyž kšchiz pschindže. A tola dyrbjeli wjedžecz: Tón Anjes šam prawy cžaš snaje. Wón wě, hdy je mi khostanje wužitne, hdy šym ša pruhowanje šrały a šylny došč, šo bych druhim š pschikladom byl. Duž budž našche hešto: Kač a hdy Bóh chze. A kajki dobytł ma kšchescžijan wot tajkeho poddacza, tajkeje ščěrpliwosće, ponížneho pošhilenja pod Božu wolu! To budža ramjenja šylnišche pod czežkotu. To šu njelicžomni kšchiznoscherjo našonili. Bohladajmy do šwjateje historije. Abraham, Šsaak, Šakub, Šosef — kač šu woni nawukli cžakacz w dowěrenju na

teho Anjela! Sdyž tež wóni w času swojeho podrožnistwa wschitke flubjenja dopjelnjene njewidžachu, wóni hladachu we wěrje a nadžiji k njebjestemu wóznemu krajej a wje-
béli wotbal czahnychu. A temu dyrbi tež pola naš dóncz, so w dobrých a slých dnjach, w žiwjenju a wumrjeczu swólniwje a wjekele Božemu wodženju so dowěrjamy. Potom smějemy so mjenje praschecz a skoržicž.

3. Potom směje kšesčizian pschezo krašnišče nasho-
njenja Božej hnady. Petr so prascha, hač tež Jana po-
dobne trjehicž njebudže. Tón Anjes jeho pomuczi, so ma
w Božim kralestwje kóždy sam swoje powołanje. Schtóž
je swěrný w swojim powołanju, na druhich njehlada, hač
maja wjazy abo mjenje czěpicž, ale směrom a stroschtuje
swój pucž dale dži. Wón wě: Tón Anjes wjedže mje a je
pola mje, duž so mi nicžo stacz njemóže.

Kač hušto so stawa, so samo dobri kšesčizienjo
w czěrpjenju hišče so praschajo na druhich, žnawo na
njewěrjazych sobuczłowjekow hladaja, kiž maja so po sda-
czu wjele lóžo. Abó někotrehu boli, so tak bjes sadžewanja
kaž druzi sa Sbóžnika skutkowacz njemóže. Tehdom dyr-
bišch so jenož hnadneho wodženja Božeho troschtowacz.
Tale myšl pošylnja a wofschewja wutrobu. To nawuknjesh,
so swětna a kšesčizianske sbože stej něšto wschelake.
Kšiz je kšesčiziana pucha a čěžne suamjo. To je
kšesčizianska msda: Psches kšiz te kónowanju. Kšiz
je schula Boža, w kotrejž chze jedyn tak a druzi hinał
wodženy bycz. Skóncznje pak, hdyž tón Anjes pschindže
(sch. 22), wón kóždemu swěrnemu wuczobnikož msdu da.

My njewěmy, kajke czěrpjenja naš hišče potrejchja
a hdy na naš pschindu. Ale to budž nam wěste: Tón
Anjes swojich wjedže. Schtóž so jeho džerži, temu budže
pschezo lóžo, tež čěpicž, hdyž Bóh chze.

Kaž Bóh mje wjedže, tak chzu hič
Psches wjekele a srudžbu;
Tež w tyšchnošči chze wofschewicz
Mje Bóh psches swoju wuczbu,
Kač rjenje wón mje jastarał,
Psched ujesbožom je sakhomał,
To junu w swětle widžu.

Samjeń.

Wobras kšesčizianskeho žiwjenja.

(Mat. 8, 23—27.)

Wsmi Jesuša hej do kóžde,
S nim jedž psches morjo swěta!
Sdyž wón twój swěrný wódžer je
Psches wschitke tvoje lěta,
Dha jěsbu derje dofonjesh
A wěczny pschistaw dozpijesh,
Sdžež sbóžny Salem kiva.

Sdyž sběhaja so njewjedra
A horja wicher duje,
Kóž psches žołny so bėdžicž ma,
Duch swoju njemóž čuje —
Dha njestrachuj so, wutroba,
Wschaf we kóždi masch Sbóžnika,
Kiž pomocnik je móžny.

A hdyž wón w twojej styšnosći
Či kšwilku čakacz dawa,
Dha čěpny budž, wón pomha či,
Sdyž pschindže hodžin prawa;
Prosch jeno: Anježe, wumóž mje
A wufkšich moje wołanje,
Sa hewał kónza wosmu!

Džerž wěru! Twój Anjes postanje
W najwjetšim twójim horju;
Wón wětram mjelczecž pschitaje
A nawalnemu morju,
So kšizža žołny njeschumja,
Sso jakni njebo žiwjenja,
Kiž tuczal měra debi.

Móž jeho sobu wobdžiwaj,
Praj: Schto je to do muža?
Čeicž, džaf a kšwalbu jemu daj.
Wschě možn jemu kšizža!
D stajej ty tež swoju móž
Do jeho kšizžby džek a nóz,
Kiž je čje i nusy wumohł!

F.

V.

Luther na puczu do klóschtra.

Wokoło města Erfurta so w lěče 1505 rožki k žnjam bělachu,
a ratarjo so i kóžami do nich hotowachu. Runje w tym času
w Erfurče Marczin Luther pschewywasche. Wón bě tu hižo
schtyri-lěta studowal. Univerzita běšče jeho sa to, schtož bě na-
wuknył, mytowala a jemu titul magister, to rěka wučer,
sposchila. To bě čješč, nad kotrejž so tež jeho starschey wjeke-
leschtaj, tak so žynej nětko wy prajeschtaj. S dobom běšče hebi
w towarštwje studowacych se swojej sdbnej, wjekelej myšlu a
žortnivej sabawu, kaž se swojim lubošnym hložom pscheczelow
dobyl. Tajkale wědomošč, čješč a lubošč běchu płody, kotrejž
tež runje nětko w univerzitynym žiwjenju žnjeshce.

W 16. julija naspomnjeneho lěta. Luther běšče někotrych
pscheczelow k hebi na wječor pscheprošyl. Žiwa rosmłowa a
wjekešy spěw towaršchow hač do pósduje hodžiny sjenočesche.
W běhu sabawy Luther rjekny: „Dženža mje widžicže
a ženje wjazy.“ Schto s tym mēni, so wschitzy praschachu.
Luther jim powjedzi, so je dženska hišče žunkrócz se swojimi
pscheczelemi wjekešy pobycz chzyl, dokelž je hebi pschedowal na-
sajtra do klóschtra jastupicz. To mējachu towaršchojo sa žort,
ale Luther pschi tym sawosta. Wschelko jemu wotradžachul Jeho
jafna, wotewriena myšl so sa kšutny, sawrieny klóschtr nje-
hodži, shubjena by wscha dotalna próza a nadžija byla, wěšče
krocžel, kiž pscheczeljo kšwalicz a starschey žohnowacz njemóža,
hišče žam wobžaruje — wscha wotrada bě podarmo. „Jeno
hišče wo to waš proschu“, Luther snapschecziwi, „so byšče
mje jutje tam pschewodželi.“ To jemu flubiwšchi so roš-
žohnowachu.

Luther běšče swoje wězy sradowal, něšto knihow
wotedal, něšto wobkhowal, jako towaršchojo nasajtra jastupichu.
Hišče duzy, hdyž jeho se žylsožymaj woczomaj pschewodžachu,
proschachu, so by so wróczil, ale Luther twjerdy wosta. Na
kapanje mnich klóschtrskel wrótku wotewri, Luther jastupi, a
durje so sa niam samknychu. Dwaj dnjej towaršchojo k samkne-
nym murjam pschitkhadžachu, hač njebychu jeho sažo dostali, ale
swjast wosta rostorhnjeny.

na to a tamne, sčto budže čžinicž, hdyž nětko žam do spytowanja pšchindže, hačž budže žo po tych žlowach, kotrež bě taf sahorjenje žarčezaj, sadžeržecz a jim lizo a žhribjet žwólntwoje prjódždžeržecz abo niz.

Žako žo hiščeže taf rosrčžowachu, wotewrichu žo na jene dobo durje a — Oberlin žastupi a džesche: „Tudy žym, moji lubi, mi je žuate, sčto macže prjódkt, wy chžecže w lěžu na mnje kafacz a mi njeprawdu čžinicž, dofelž žebi myšlicže, jo žym žo nad wami pšchichol. Že žo to wopravdže stalo a žym-li wopravdže to, sčtož žym wučžil a předomal, hdy pšchstupowal, dha mnje žhostaježe. Lěpje je, jo žo wam žam do rukow dam, hačž so byschče tu žadlawosčž wobeničž a žradžu na mnje kafacz dyrbjeli.“ Teke žlowa njeběchu podarmo rčžžane. Čži ludžo hanibowachu žo žwojeho sčeho prjódktowacz, proščachu Oberlina se žylami wo wodacže a žlubichu jemu na ruky, jo jemu ženje wjazy jeho spravne wotpohladu a jeho horže požadanie sa žich lěpsche na žle wuložowacz wochžedža.

Někotre čžazy pojdžiču bu jemu i nowa prajene, jo chžedža někotři młodži ludžo i jeneje filiále, to je: i jeneje wžy, kiž tež i jeho wožadže žluščeje, kotraž pak mějesche žyrfej žama sa žo, hdyž mějesche wón tež Božu žlužbu wobstaracz, pšchichodnu nje-dželu hdyž wote mšche poidže, jeho nadpadnyčž a jeho wulku sahorjenosčž pšches to trochu pohasčecz, jo jeho do hlubože luže podnirja. Oberlin wsa žebi i teho škladnosčž, w předomanju wo Božim wožebitym žakitanju rčžžecz, kotrehož móža žebi čži wěsčži byčž, kiž pšchezo žiwěrnje a spravnje pšched Božim woblicžom žhodža, a jo žo jim bjes Božeje wole žadnu wšof žesčiwicž nje-hodži. — Sewal čžinjesche wón žwój pucz na konju, tón ras pak džesche se samyžlom pšchi a dasche žebi žwojeho konja wot jeneho muža wjesčž. Daloko hiščeže njebě, dha widžesche hižo dweju abo tjoch mužow sa kerkom kafacz, ale wón stupasche, kaž mi a tebi ničž, žyle i měrom nimo nich. A žadnu wot nich nješwěri žebi wustupicž a žo jeho dótknyčž.

Podobne sta žo hiščeže wjazy křocz, ale kőždy ras pšchewiny wón žwojich njeprščezelow se žwojej młosčžu a se žwojim měrom.

Ale wšchitke tute podawki žlužachu jemu jenož i lěpschemu, pšchetož wšchitzy čži, kiž běchu žebi hdy tajke něšcto na njeho žradžili a wot njeho na tajkele waschuje pšchemoženi byli, starachu žo potom čžim bóle wo to, kaf bychu žebi jeho lubosčž dobyli, a dofelž wjedžachu, jo žo jim to pšches ničž lěpje radžicž nje-móžesche, hačž hdyž jeho wotpohladu, kotrymž běchu žo dotal pšcheczivjeli, podpjeraju, dha běchu najšwólntwišchi pomoznižy pšchi wuwjedženju jeho dobrých samyžlow.

Sčto wě pak, hačž Oberlinowa horliwosčž pšches tajke žrudne šhonjenja pšchi špoczatku jeho žastojnišwa tola njeby woliwkušla, hdy by žyle žam na žo pokasany byl a žaneho šhonjeneho wodžerja a mudreho radžicžela nje měl. Tajkeho pak běšche jemu Bóh luby Anjes we jeho prjedowniku Štuberu hižo wobstaral, kaž se sežehowazeho lista widžimy.

W Stražburgu, 2. juniya 1768.

Njemyšlicže žebi jenož, luby pšcheczelo, jo bych něšcto lěpje čžinicž wohl, hačž Wy. Bóh žam chže čžinicž a je čžinil, sčtož je žo jemu špodobalo. Tón kuff dohladanja, kotryž žym žebi ja i taf wjele prózu a čžaza nadobyl, nabudžecže žebi Wy wjele přiedy, i wjetšeho džela hižo jo macže. Tola pak je wšchitko jara njedobahaze.

W tajkich padach je mnje druhdy něšcto žyle žnadne, jene jenicžke žlowečžo taf žrašlo a i kolije pšchinješlo, jo žebi žaneje rady njewjedžach. Wšchednje žym widžal, jo žym čžasto naj-wjetšchi šmyšl njewjedžizy wobeschol, najwjetšeho stracha njewjedžo žo šminyl, najwjetšchi polěpšajl njewjedžo šhubil abo

dobyl, — jo bě to, sčtož pytač, šle, čžehož žo bojach, dobre, jo to, čžehož žo nadžijach, ničž njebě, a jo to, wo čžož njerodžach, wopravdže něšcto běšche. Hdyž chžysche mi Bóh něšcto dacž, dha dyrbjesche mnje wyschnosčž žlyšhecž, hdyž žebi to napominanje myšlach, abo hdyž žo na to i žyla dopomnik njeběch. Na čžož pak žebi njebóle a najdlěje myšlach, i teho njebu ničž.

Ž žyla žu šlamjenjodoležaniške wobštejnosčže taf šaschmatane, jo našch jedyn hinaš nje móže, hačž Bohu žamemu tu wěž poruczicž a wot njeho žameho wšcheho žo nadžecz. Ža žym šhonil, jo Bóh pšchezo bóle sa dobre špóšnje, naž pod sadžewkami džeržecz, hačž jo by žo nam wjele po našchej woli radžicž daš, tola pak dawa jeho ruky dylž a dylž taf žnadne wopokasma jeho šastaranja, jo ani našcha žlabosčž, ani šlamjenjodoležanow džeczazy njerosom ani njeprščezelow leščž a šfósčž wšchitko to šle dokonjecž nje-samóže, sčtož by žo po prawym štačž dyrbjalo, ale dyrbi pšchezo někajke žohnowanje, žled Božeho poršta a jeho žmilnosčže, ale pak tež pšchicžinu doščž i šwucžowanju w sežerpliwosčži a w šapřeczju žameho žo wysche wostacz. Bóh budže tež Waschu žwěrnosčž žohnowacz, kotraž žo mi i Wascheho lista taf něžnje, taf lubojnje napscheczivo žwěcži. Wědžmy jenož žo we modlitwoje i nim. Wy macže wjazy ludžom špodobneho na žebi, dylž ja, kiž Waš, hdyž žo jenož nioho njebojicže, hačž Boha žameho, a žo pšched pšchewjele wšchellimi projektami hladače, wjele žhmanišcheho čžini, hačž ja běch. Ššchescžijanštvo nastupajo chzu Waš pak tola tež na to dopomnicž, jo móže žo jedyn žamo pšches dobre škutki wot njeho šdalicž. Wy seže tudy i wobrocženju pšchichli, hdyž pak wonkach njewachujecže a žo i Bohom w modlitwoje dale njebědžicže, ale žebi myšlicže, jo je na tym doščž, jo seže žamu wobrocženi, a macže pódla wjele čžinicž, wjele myšlicž, wjele šubojnych projektow: dha móžecže pšchi pobrachowanju Waš šajnje šbudžowazeho wobšhadu a druhich dopominanjow, kotrež žo tudy škerje hačž wonkach namakaju, žo loško taf rosrpšchicž, jo pomalu a pomalu žyle woliwkušecže, a žamo pšches to, sčtož žebi pšched Bohom čžinicž myšlicže, žo wot Boha šhubicže. Ža napominam Waš teho dla i temu najbóle, jo byschče pšchezo w Božy a w jeho duchu móžni byli a štajnje žo pošyljeli, jo byschče bjes pšchestacza duchownje šahorjeni a bójšzy šmyšleni byli. Žha budže a dyrbi žo wšchitko druhe dacž a nam žamo wot žo pšchpadnyčž. Dofelž Boha mamy, dha šakituje, wodži, žohnuje wón naž a da žo našchemu škutkej po žwojej woli a po žwojim wotpohladanju radžicž.

Tuto napominanje njedyrbi ničž druhe byčž, hačž sčtož po žlowje je; ja njecham i nim žyle ničž dalishe prajene ničž, ale rčžžu wutrobnje i Wami, dofelž wěm, jo štej naju wutrobje šjednoczenej. A dofelž wožebje tudy w Stražburgu widžu, jo někotryžkuliz, kiž bě wobrocženy, potom, hdyž bě přerňa horliwosčž nimo, druhdy šašo woliwkušny, wožebje, hdyž hiščeže i nužkej křutosčži pšchichol njebě, a hdyž mějesche škladnosčž, žo taf rosrpšchicž, jo móžesche pšchezo měnicž, jo ma i wjele dobrým čžinicž. Duž žym žebi myšlik, jo chzu Waš tola tež žamu pšched tym warnowacz, pšchetož našcha wutroba je wšchaf jaro špjecžywa, a čžežla kaž woloj; wona žo pšchezo dele dawa, hdyž žo štajnje njeposbėhuje. Wožebje namakam ja jara nušne i wobštajnemu wubudžowanju Wascheje wutrobny, a jo by žo šchescžijanštwa prawy duch pšchezo i nowa we Waš šažehlat, tutej dwě wězy: žlowo a modlitwu; pšches žwěrne pytanje w pižmach žwojatyh žapšchotow wěm šfowo jenicžzy žwoje duchowne žiwjenje pošylnicž a žo i modlitwoje a pšches modlitwu šbudžicž.

Ššym žyle Wašch, mój luby pšcheczelo, pšches šwajški šchescžijanškeje lubosčže.

G. Štuber.

(Pšchichodnje dale.)

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Stowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedźelske lopjeno. ↵

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihczišcežerńi w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž.

Rogate.

Jan. 16, 23—33.

„Tehdy njebudžecze šo mje niczo praschecž,” praji Jezus k šwojim wuczobnikam w pohladanju na tón čas, hdžež budža wot jeho Ducha napjelnieni, šo budže jich wola k wolu njebjeskeho Wótza psches jene. Tehdom budža prošecž w mjenje Šbóžnika a „moni budža bracz, šo by šo wasche wješele dopjelniło.” Kož Jezus tudy w šezjenju, tať wubudžuje džeknišča njedžela se šwojim starym mjenom: Rogate, prošecze!

ke kšchescžijanskemu modlenju.

1. Modlcze šo w mjenje Šbóžnika;
2. Wótž budže waš wušłyschecž, dokelž wón waš lubuje.

1. Šhto rěka: W Jezusowym mjenje šo modlicž? To njeje došč, bjes rozmyšlenja pschistajicž: „w mjenje naškeho Anjesa Jezom Khrysta,” abo prajicž: „Jesusa dla,” šo bychmy šebi na to waschnje něšcto wot Boha wunušowali. Modlicž šo w mjenje teho Anjesa, to rěka, we wěrije k Bohom rěčecž, w pschłuschnosći pschecžimo jeho kšni, w dowěrjenju na njoho, w jeho myšli a Duchu — to rěka, psched Boha stupicž jako to, šctož šmy psches Khrystuka: jako lube džeczi psched šwojeho lubeho Wótza. Tajke modlenje je ša duchowne žiwjenje runje tať ušne, kaž dychanje ša čželo.

Je wšchelake wopacžne waschnje modlenja, a džekna dyrbi hišcže Šbóžnik k wjele kšchescžijanam rjekucž: „Šacž dotal nješcže wy ša niczo prošyli w mojim mjenje.” Je modlenje, hdžež w čžemnym čžerjenju štworjenje šdychuje

k potajnemu Bohu, k nješnatemu bncžu, wo kotrymž prawje njewě, tať dyrbi jo mjenowacž. Tykazy šo tať modla woni njewjedža ke komu, woni njewěrja k wutrobu do žiweho Boha, kiž je šo w Jezusu šjewil. Tať šo modlicž — to je šo modlicž, kažpo hanjo. Druhe je modlenje, hdžež šo cžlowjet hordže a šamoprawje psched Boha štaji w šacžucžu šwojeje šakłuzby a šwojich dobrých šctkow a šwojeje ludakškeje ponižnosće, k šoka na šwojeho bližškeho hladajo. To je šarišeske modlenje.

Šašo je modlenje, hdžež šo hubje hibatej, ale wutroba njeje pódla. To je modlenje, hdžež šo cžlowjet se šwojim Bohom wadži, hdžž jeho tať njewušłyschi, kaž je šebi to pschať. To je pschehřěščenje pschecžimo Bohu. Hdžež pať dušcha štupi psched Boha w tym pschekšwědcženju: „Psched tobu šym ja šamy proch, kšudy hřěšnik, njedostojny twojich darow a twojeje hnady, ale ja tola pschińdu psched twoje woblicžo, niž w dowěrjenju šam na šebje, ale we wěrije do twojeho lubeho Ššyna, kiž je mje k tobu šjednať a mi pschistup k hnademu trónej wotewriť,” tam šo modlimy w Jezusowym mjenje.

Modlcze šo pať tež w Jezusowej myšli a Duchu! Še šebicžnymi myšlemi njemóžecž šo modlicž w mjenje teho, kiž je pschikasať: „lubuj šwojeho bližškeho jako šam šo.” Š hidženjom, k hñewom, k wjecžerškej myšlu we wutrobje njemóžecž psched Boha stupicž w mjenje teho, kiž je prošyl ša šwojich njepšchecželow: „Wótče, wodať jim!” Hdžž maš šle w myšli, njemóžecž ty teho čžisteho a šwjateho prošecž: „Anježe, pomhaj, dať šo derje radžicž!” Modlenje w myšli a Duchu Šbóžnika je taťke, šo my

w poniżności a doměřenju swoju cłowisku wolu woli njebieskeho Wótza poddamy. Potom tež wuspěch modlitwy njewotwišuje wot smonkowneho dopjelnjenja, ale šo wupraja w Jesuſowych słowach w Gethsemane: „Knieže, kaž ty chzešch!“ Tak budže modlitwa posběhujenje cłowiskeho ducha ł stworiczelej, posběhujenje dusche se starosczoj, ł tysznosczoj, se spytowanjom tuteje semje do praweje wót- cziiny. To je móz Boža, kiž poſhlnjo a trošchtujo, wuczi- sežo a wobšbožo naš napielnja, niz jenož hdyž mamy něšto wot Boha wuprošnyč, niz jenož na dnju ſrudoby, ale tež w hodzinje wješela, šo by mono dopjelnjene bylo

2. Hdyž my w Jesuſowym mjenje prošymy, potom budže naš Bóh wuſhlyšecy a my poſnajemy: „wón šam, tón Wóczez, lubuje naš;“ pšes Jesom Khrysta šmy my jeho džeczi. Duž budže trošchtni, hdyž wy tež žarujecy a šo wopušczeni czujecy kaž czi wuczobnizy, jako bēšhe tón Knješ wot nich ſchol; wy nětko wēšcye, šo wy šami nejšcye, tón njebieski Wóczez waš lubuje a jeho wutroba, jeho wótzowška wutroba tych šwojich nihdy njewopušczi.

Wy ſtaršchi, domjedže šwoje džeczi ſabe ł temu, kiž je wot Boha wuſchol a je žiwj a knjezi do wēcznošcye, šo bychu nawukle jeho lubowacy, šo bychu ł prawemu ſnutškownemu mērej pšišchle w tym, kiž je šwēt pšewinyl, šo by je ł Wótzej domjedł a šo njebychu šame byle, hdyž dyrbicze je wy wopušczič. Modlcze šo a nawucze je šo modlicz w Jesuſowym mjenje.

Tón Knješ nawucz naš wšchitkich kšesčizianšy, ewan- gelišy šo modlicz w tej wēštosčzi: pšes Jesuša šmy my Bože džeczi; tón Wótz naš lubuje, Khrystuſowe dobyče je našche dobyče, w nim mamy mēr, pšetož wón je šwēt pšewinyl. Šamjen.

Ja wēm, do foho wērju.

Wobroczeny Chinesea Leangafa powjedasche něhdy šwojim po- hanškim šobukrajanam wo Jesuſowych džiwach, jeho šmjerczi a horješaczu. Duž šo woni jeho wuſmēšchujšo woprašachu, hač dha je wón tele džiwj se šamšnymaj woczomaj widzał. „Ně“, wón rjekny, „ale wone šu we šwjatych knihach powjedane, kotrež w židowškim kraju wuindžechu, a wjele ludow do jich wērnošcye wērja.“

Duž něchtó ſnapšecziwi: „Hdyž tež druge ludy do tychle knihow wērja, dha tola nušne njeje, šo dyrbinj my Chinesejo do nich wēricz. Čžeho dla ty do nich wērish?“

Na to Leangafa wotmolwi: „Kunje w nich powjedane wēžy ženje njewidžach, wērju tola zyle twjerdže do ſažadow a wuczbow, kotrež šu w bibliji wopšijate; pšetož ja wēm, šo šym wulžy hrēšny a hubjeny cłowješ byl, nětko paš šym munoženy a wob- hnadženy. Njebył-li žadny wunožnik wot hrēcha, by ša mije nje- móžnota byla, tak derje w tutym kaž w tamnym žiwjenju šudej Božeje prawdošcye wuczeknyč. Jesuž paš je mi pomhał, teho dla wērju do jeho wērnošcye, poſlucham jej, lubuju a čžešcu ju.“ Bohan njewjedzišche nicžo wotmolwič.

Wjele knihow šo czišczi, tola tak dołho hač šwēt steji, njeje šo hišcye žana šada czišcžaka, tak bohata na trošcye kaž to šlowo, šo je Jesuž Khrystuž do šwēta pšišchol, hrēšnikow šbožnych cziinicz. F.

Bēdženje wo njebiesku frónu.

(1. Kor. 9, 24—27.)

Stoř: Wšchitžy ludžo wotšal cžahnu —. Chor. kn. czo. 293.

Čžeš-li wēcznu frónu dostacž,
Dyrbiš mužnje bēdžicž šo;
Š dobyčejom móžeš wostacž,
Bēžiš pšchemoh drugeho.
Na to maš šo pšihotowacž,
Čžešo, duschu poſhlnjowacž,
Wšchitkich wēžow šdžeržecž šo,
Kiž czi steja napschecžo.

Luby Jesu, twoja hnada
Dobycze mi wustaji;
Ša nim moja duscha žada
W tutej hrēšnej cžahnošczi.
O tak blyšczi šo ta fróna
Šola Knješoweho tróna,
Kotraž je we njeju tant
Šhotowana bēdžerjam!

Ach, to budže šbožna radošcž,
Hdyž mje debi fróna tam!
Potom dopjelni šo žadošcž,
Kotraž tudy w duschi mam.
Bóh paš moju šlabošcž ſnaje,
Bēdženje tež dołho traje;
Čžert a šwēt mi šadžewa,
Čžešo bēh mi pocžeža.

Duž, o Jesu, š mozu šwojej
Poſhln mje we šlabošczi;
Šmil šo ty nad nuju mojej,
Wotštron hrēcha šadžewki;
Daj, šo pšchezo bēh mój cžahny
Je we twojim šwētle jašny,
Dha pšes tvoju šašlužbu
Šunu frónu dostanu! F.

VI.

Lutherowe podedženja w kšochtrje.

W Erfurcye bē w cžahu, hdyž Luther w mēšcye pšchewywasche, wóškom kšochtraw. Luther šebi š nich kšochtr Šawšchtin a rjow wuſwoli. Tón mēšcye tehdy něhdže 70 šobuštawow. Wón šo po žyřwinym wótzu Šawšchtinu mjenowasche, kiž bē 430 jako biškop w Šippo w polnožnej Afrižy wumtrjel. Šawšchtin šam žaneho kšochtra šaložil njeje, ale 800 lēt poſdžišcho je tehdomnišchi hamž mnichow wšchelafich rošprošchentych druž- now do jeneho šwjaska šhromadžil a jón rjad šm. Šawšchtina po- mjenowal.

Bjes pšchicžiny Luther runje do tehole rjada šaštupil njeje. Šemu bē šnate, šo bēchu krotko prjedy teho š rjada wšchē njedo- ſtatki, kiž mnische žiwjenje wohidžachu, wotštronili a šo šo Šawšchinowe pšchepiřma w nim kručye wobkedžowachu, šo mēšcye dohladowař Šawšchtinowych kšochtraw w šaškim kraju, dr. Jan se Štaupiz, jako wučeny, pobožny a miły knješ dobru kšwalbu, a šo kšochtr pilnym a wobdarjenym šobuštawam we wošebitym towarštwje škladnošcž poſkicžesche, bohawučenošcž študowacž.

17. julija 1505 do kšochtra pšchichedšchi bu Luther hnydom pšchep priora (prēnišcheho) domjedženy. Šemu šo wuřna, šo je šwólnitwy, do kšochtra šaštupicž, a tak bu pšchēbēžnje ša h o š c ž a

pschijaty. Kóždy džen móžesche sažo woteńc, ale wón wosta a frowj fastup uniberšitnym wučerjam a staršchimaj wošjewi. Nan fynomu kroczel nješchípósna a bě tať njemdry, so wo nim dale ničžo wjedžecž nochzysche. Jako běchu jeho tež studowazy pscheczelo rucže došč sabyli, bě nětk jeno zusy hósč na seni.

Bo něhdže dwěntaj měřazomaj bu Luther sa nowizu (noweho) pschijaty. Pschijecže bě frowjatoczny skuff. Kapitl (hłowne stawy) fo w klóštrškej zyrkwi šhromadži, a swón wšchěch bratrow fěm sawoła. Luther, psched konvent (šhromadžisnu) pschiwjedženy, psched wołtarjom na kolenje padny, a prior fo jeho woprašča: „Šchtu fěbi požadaš?“ „Božu fěmilnošč a wasche towarštwo“, Luther wotmolwi. Na to jeho prior powuczi, so ma tež mnišči staw frowju czežu njesč. Jeho žiwjenje je wojo- wanje f cžělom a f duchom. Duch ma fo psches po fkušch- nošč tež w nastupanju najnižšich džělow pschewinyč, cžělo pak psches pózcžiwosč a psches fhudobu, pod kotrejž fo schijaty ani hanibowacž njeřmě, wo Bože dary prošecž fhodžicž. Luther flubi: „To wšchitko chzu f Božej pomozu snjesč.“ Nětko bu pschewoblefany. Š kóždym kručom drašty, fiž dosta, fo spěwy mnišchowo wotměnjachu. Najprjedy jeho wołmjanu podfuknju woblecžechu, so by ju f cžěsči knježny Marje nořny, potom doľhu fufnju f malej kapuzu. Wokoło žiwota dosta cžorny pař a na tyľ a wutrobno škapulir abo běly fufnjany bant jako snamjo Šhryštušoweho ľahodneho pschaha. Še starej drašty wotpoľoži tež fwoje njeno, fiž bu sa Sawšchtin pscheměnjene. Tať bu nětko na ľeto pschijaty, so by fo jeho duch pruhowaľ, hacž je sa mnišche žiwjenje fhmanj, a fo f dobom na njo pschihotowaľ. Jeho-dla bu mnišchrej nowizow pschepodaty, fiž mějesche jeho we wšchitkich klóštrškich pschedpiřmach hacž na najdrobnišcho rosmučicž. Najnižšche fluzby fo jemu napoľožichu, pak dyrbjesche w klóštrje mjesč, pľofacž, drjewo a wodu pschinoschowač, pak we wobnjesowanej wokolnošči f měchom na fhribjecže wo fhľěb, twarožľ a jeja po proščenju běhacž.

Ľeto běšche fo minyľo, a konvent fo sažo šhromadži. Luthera běly fufnju woblecženeho do zyrzwoje pschiwjedžechu. Tu mnišchu drašty sažo dostawšchi psched wołtar štupi a prawizu do prioroweje ruki, ľewizu fěbi na wutrobu poľoži. Prior jeho namoľwjesche, so by fo nětk rošbudžit, hacž chze fo fweťej wotriez abo klóštr wopušcžicž, fo sa cžasž žiwjenja Bohu a rjadej mnišchowo frowjecžicž abo do prjedawšcheho žiwjenja wrócicž. Luther na to wotmolwi: „Ja wušnawam a lubju, so chzu Bohu wšchehomóz- nenu a bratrej priorej poľušchny živy byčž bjes fěmškeho ľubla w pózcžiwosči po pschedpiřmje frowj. Sawšchtina hacž do fěnjercže.“ Na tónle flub jeho prior do rjadu mnišchow pschija. Luther ruzy wupšchestrjewšchi f seni padže, tať so f cžělom fšchiz snamje- njesche, a bu f pořwjecženej wodu woľrejpeny. Potom jemu sařwěcženu fhwěcžu do ruki dachu, wón fo klafnu, a spěwazy mnišcha jeho wobstupichu. Nětko to n f u r u dosta, to reľa, jemu fo nahe koleřko f wľořow na wjeřšchľu hłowy wušliha. Jako bě kóždy bratr jeho hišcže wokoľščaľ, fo spěw hacž f wyřkanju nad noworodženyh bratrow poľběhowašche.

W klóštrje bě wořebita šchula f wudokonjenju sa měšchni- tow. Š nej fo tež Luther pschifamčny. Tu fo biblija a Saw- šchtinowe piřma wukľadowachu a fo druge knihi cžitachu. Šsamo šwojař Šuřowych přědowanjom tu běšche. Luther bě tať horľivy študowať, so móžesche kapitl hižo w bliřšchim nalěcžu wobřam- čnyč, jeho sa měšchnika wuřwjecžicž. Džen, na kotrymž fo wu- řwjecženje řta, mějesche Luther sa najdoštojnišchi a najřbóžnišchi w žiwjenju. Raž wulki frowjedžen fo wotbu. Nana a někotrych pscheczelow na njón pscheprořy: Nan, fiž bě fo fynomewe kroczele dla směrowaľ, f dwazecžomi pschiwušnyhmi na konjach pschijěcha. Mahľadna šhromadžisna bratrow a hořčzi Boži dom pjelnjesche.

Luther bu měšchnišku drašty šwoblefany, jeho ruzy bušchtej řakbo- wanej a do njeju dosta fheluch a patenu (ľaschěřif f Božim cžělom) je flowami: „Wřmi nětk móž, ewangelij cžitacž řaž sa žiwych, tať sa wotrych w njenje teho řnjeřa.“ Škónčnje biskop, fiž jeho řwjecžesche, nad nim snamjo fšchiza řčini a jeho wokoľšcha, a wšchitzy jeho se řbožopřchecžami požohnowachu.

Nasajtra njedželu Kantate mějesche mľody měšchnif přěnju mřchu, mřruchowych řad fo pšchi wołtarju poľběhowašche a fhwalob- ne spěwy psches frowjatnizu flincžachu. Fo frowjatocznošči fo wšchitzy w jědžnej řali wokoło frowjedženřkeho wobjeda šhroma- džichu. Wjeřeľa a fhutna rosmľowa jich řabawjesche a mľody měšchnif bu wobdarženy. Nan řam jemu dwazecžzi řchěřnařom řdžěli jako wopokař, so je fo f nim wujednaľ.

J. K.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a štutlowanje w Kamjenjodole.

je wšchelakich řóřkow wučerřpak

† Jan Bartlo.

(Pořracžowanje.)

Tuto řym piřaľ, niz teho dla, so by w mojich knihach tež něšchto wo řěntwoje, abo něšchto tajke řtaľo, řchtož fo řamwo žyle fhwětnje smřřlenym ľuďom lubi, ale teho dla, so by sa pschikľad řlužilo, řať ma fo mandželřtwo, dyrb-ľi fo radžicž, f Bohom, ř. r. f modlitwu a f wutrobnyh pschěřwědčěnjom, so je Bóh hromadu wjedže, řapocžecž. Teje řameje pschicžiny dla pak tež njeřměm tu hnujazu njewjesčřisnu a nawoženřnu modlitwu wuwostajicž, kotruž Oberlin tehdy napiřa a kotraž nam pólnacž dawa, f řařimi řacžucžěmi wonaj do teho frowjateho řjenocženřtwo řtupišchtaľ a fiž je nant wopokařmo a wobřwědčěnje, w řařim duchu řtaľ potom řměrne mandželřtwo tež wjedľoj. Wona ma napiřmo: Oberlinowa a jeho mandželřseje modlitwa, fo byřchtaľ fěbi Bože řohnowanje a Božu hnadu wuprořhľoj.

Šswjaty Ducho! řtup deľe do naju wutrobow, pomřhaj namaj f horjazej a f žylej wutrobu fo modlicž, dowoľ twojimaj džěřčoz- maj, a mľosčřiwych wóťze, psched twoje woblicžo řtupicž a cže proš- řecž wo wšchitko, řchtož potřebataľ.

Daj, so fo bjes řobu jenož we tebi a we řwojim Šbóžniřku řesuřu Šhryřtuřu jako řtawaj jeho cžěľa lubujemoj! Pomřhaj namaj, so byřchtaľ naju wocži psches žyľ džen fo njewotwobrocžo jenož sa tobu hladaľoj, so byřchmoj psched tobu fhodžitol a řwoje mřřľje we tebi šhromadžowaľoj, tať so by naju žiwjenje džen wote dnja duchownišche byľo.“

„Daj, so byřchmoj w dopjelnjowanju wšchitkich řwojich pschi- řluřchnosčřow tebi fhwěrnaj byľoj, fo f řemu řbudžowaľoj, fěbi jedny druhemu řwoje brachi wotřhwaľoj a w řrwi řesom Šhryřta hromadže wodačže pňtaľoj. Šdyž fo hromadže modľimoj — o so by fo to husto a wjeľe wot naju řtaľo! — dha budž ty, řnježe řesu, řřjedža mjes namaj; a ty, o njeřjeski wóťze, cžin naju prawje řahorjeneju, wuřľňř řesom Šhryřta dla, řchtož řy naju psches twojeho frowjateho Ducha prošecž wučřit.“

„Dofelž řy sa tuto žiwjenje řtawy naju doma pod naju nad- ředžbowanje a nawjedowanje řtajiľ, dha řpořčž namaj mudrošč a móž, je na tebi řpodobne waschne wodžicž. Daj, so byřchmoj jim pschezo f dobrym pschikľadom přjód řchľoj a cžiniľoj, řchtož ty namaj wo Abrahamje prařišč, kotruž řwojim džěcžom a řwojemu domej po fěbi pschifařa, so byřchu po řnjeřowych pucžach fhodžili a cžinili, řchtož je prawe a dobre. Dařch-ľi namaj džěcži a řdžeržišch-ľi namaj řęamz, dha řpořčž namaj tež tu hnadu, je sa tebe wo- cžahnyč a je řahe hižo nawučicž, tebe řnacž, tebe fo bojecž, tebe ľubowacž a f tebi, jako f řemu Bohu, fiž je flub f nimi řčřiniľ, fo

wołacz; so bychu po tym šlubje, kotryž so w twojim mjenje pschi jich šcheczeny sežini, wot kolebki hač do rowa tebi šwérne byle. S ty luby njebjeski Wótce, daj, daj so bychmuj jim psches naju žiwjenje s čzihej myšlu, s lubojeću a se sežerpliwosjeću, hdyž stawaju a hdyž lehnyč džeja, domach a wonkach, pschi kóždaj móžnej sšladnosći twoje šlowo šajchežepjowakoj, kaž ty, o Šnježe, to mječ čzešch, a kaž so to džeczom šluscha, kotrymž so žiwjenje jenož jako šredk, k tebi pschincž, daš."

„Hdyž hromadže k šwjatemu wotkasanju džemuj, ach dha wobdarjuj naju stajnje s noweje hnadu, s nowymi mozami a s noweje šhroblosjeću, na puczu k njebjesam dale krocjeć, a dokelž móžemuj sa šeto jenož šchtyri krocž k twojemu šlidu hieži, dha daj, so bychmuj psches wěru čzim hušezjšcho, haj wschědnje a stajnje džěl na nim brašoj; so bychmuj šwoju šmjereč psch:zo psched woczomaj mētoj a so kóždy čaš k tej šamej hotowakoj. A šmēmuj-li čze wo něšto wēšte prošecž, o dha daj, so bychmuj na došhe čašy dželenaj njewostakoj, ale so by teho jeneho šmjereč bóršy, prawje bóršy na wotšaležehnjenje teho drugeho pschischa. Tola Bože wotpohladanje bě hinajšche, a tuta proštwaj njebu wuššychana. Oberliu bě k šepšchemu šwojich šobuczlowjekow hišcheže dwaj a šchtyrzeczi šet po šmjereči šwojeje mandželšče žiwj. Pschetož: „Moje myšle nješbu wašche myšle, a moje pucze nješbu wašche pucze, praj šon Šnješ. Šef. 55, 8.

„Wuššych naju, o njebjeski Wótce, twojeho lubeho Šyna Šesom Šhryšta dla. Šamjen. — A ty naju dušchow nawožnja, so bychmuj čze wobaj horzo lubowakoj a psch:zo s šobu we wobšhadžowanju a we šwjajšku štakoj. Njepschidaj, so bychmuj na naju šamšnu prawdosć a na naju škutki šwoje doměrjenje štajiloj, al: jenož na twoju krej a šašlužbu. Budž s namaj, daj namaj to šbože, tebe Šnježe Šesu, bóršy wot woblicza k wobliczu widžecž. Božo, šwjaty Ducho bydl stajnje w naju wutrobemaj, wuč naju, kóžde wotomifnjenje naju šdychowanje k mišosćiwemu Wótcej pošbchowacz; špožecž namaj, po tym hač potriebemuj, twoju móž a twój trošcht. A tebi s Wótcom a s Šsynom budž šhwalba a čzešch wot wěcznosće hač do wěcznosće. Šamjen."

Niž pošlady (šchazy) tuteho šwěta njepschinyje šnjemi Oberlinowa šwojemu mandželškem šobu, ale pschinyje šemu pobožnu a ša jeho šaštojštwu žyle šhmanu wutrobu, a jenož to móžesche a dšrbjesche tež jeho šbožowneho sežinicž. Šchtož šebi wón wumyšli, abo na to abo tamne wašchne čzinjesche, to namaka najhušezjšcho tež jeje pschipošnacze. A tak bu wona bóršy hač nanajšwérnišcha podpjera šwojeho mandželškeho pschi jeho lubošczinškich škutkach; wona šjednocješche šwoju mudrosć s jeho šahorjenosću a špěchowawšche jeho dobroczinške wotpohladny se šwojim rošomnym šawodom.

* * *

Nětko wobrocžimy so k nadrobnišchemu wopišanju Oberlinoweho šutkowanja w Šamjenjodole.

Šaž mudry šekar najprjedy ša winu šhorosće šledži, a hdyž je ju wuššledžil, tu šamu wotštronicz pyta, tak tež Oberlin. Wón pak špósna, so je přenja wina wulkeho hubjensstwa w Šamjenjodole to, so jeho wobydlerjo s wobydlerjemi druhich, bóle šdžělaných wotšjekow w žanym šwišowanju njestejachu, dokelž hubjených pucžow dla s nimi w hromadu pschincž njemóžachu. Šeho dla džěšche jeho přenja starosć na natwarjenje pucža, kiž by s Šamjenjodola won wjedl a so k krajnej drošy, kiž do Štrašburga wjedžišche, pschisamšnyl. Dokelž pak njepschepósna, so budže w šajškej krajnje, hdyž škala na škale wišy a hdyž s wišathy brjohow nahlych horiškow toršaze rěki šjes pschestacža šhuboke šloby drěja, šajškej horštyh šajškow wobydlerjow, kaž Šamjenjodolčenjo běchu, šara čzežko padacz, šebi drohu natwaricz a šdžeržecž, dha wobroczi so najprjedy na krajne šnježerstwo a dawawšche šebi wšchu móžnu prošu, so by šebi pola teho twarjenje krajneje

drohi psches Šamjenjodol wudobyl. Šako pak běšche so psch:šwědečil, so je tudy wšchitko podarmo, powola wón šwojich ludži w hromadu a štaji šon namjet, so čzyli tu nišnu drohu šami twaricz. Šo pak čzi ša to žane wušchi njemějachu, so šamo wě. „My mamy nišnišche džělo čzinicz, hač pucze twaricz“, wotmolwichu jemu. Oberlin pschetrjeba wšchitku šwoju rěczniwosć, so by jich k temu šamohł, ale podarmo; jenož nětki mužoj namakachu so trochu šwóluiwi. „Dobre“, džěšche Oberlin k nim, „dha čzemy my šon pucž šami twaricz“, džěšche domoj, woblecze so štaršchu šuknju, wša šebi motyka na ranjo a čzešnišche s šymi někotrymi mužemi psches wješ. Nětk pak so tola pošasa, so mējachu čzi ludžo šwojeho duchowneho lubo. Šedyn po druhim pschimajšche ša gratom a pschisamšny so k temu čzahčej, doniž na pošledku žyla wješ šhromadžena njebē.

Oberlin běšche šebi dawno hižo wšchitko wobhladał a na drobne pschemyšlił, hdyž ma so šapocžecž a šchto ma so štacž; duž poštaji wón kóždeho hndom na prawe mēštno a štupi so je šwojim šaknym wotrocžkom runje tam, hdyž bě džělo najwobčežnišche a najštrašchnišche, a njedžiwajo na šwojej, wot čzernjow rošdrapanej a na šamjenjach wobodrjenej, šrawjazej ruzy džěšasche wón šjes wodychnjenja šahorjeny dale. Šeho šahorjenosć pak bě so bóršy žylej wšy tak šobudžělita, so šedyn psche móž teho drugeho kopasche a ryjesche.

Alle čzim wjazy pomoznych rukow so namaka, čzim wjazy gratu běšche trjeba. Oberlin da šebi šon se Štrašburga pschincž a mējesche po šajšim wjele wudawšow. Šeho dla wobroczi so wón na šwojich šdalenyh pschecželow a doby šebi jich podpjeranje. A tak bychu šakly wotšamane, hory wotnošchene, šhuboke doły wušpjelnjene, hačzenja namjetane a hórškim wodom šajnje a nješchłodne rěcznišcheža pschipošasane. A tak džělach wješele šebi pošjedajo a špěwajo kaž přeni tak kóždy džěš, na kotrymž mējachu šhwile, wot ranja hač do wječora. Šich wutrajnosć pschewiny wšchitke šadžěwki a ša něšto mēšazow bě pucž hač k krajnej drošy s rjanym mostom psches rěku Šrušchu, kotryž mjeno móst lubošče dosta, dokonjany.

(Pschichodnje dale.)

Lutherowe šlowa.

30.

Najprěnišchi a najwjetšchi škutk lubošče je, kiž ma šchesežijan dokonjecž, hdyž je k wěrje pschischoł, so druhich ludži tež k wěrje pschiwjedže, kaž je šam k njej pschischoł.

31.

Šbóžna nadžija a njebjeske herbštwu so bohuzel psche hušto šabudže; ale na čzašne žiwjenje a šachodne šralesštwu na šemi so pschewjele špomina. Šole šachodne mašch psch:zo we woczomaj, myšlich ša nim, štarasch so wo nje a wješelišch so nad nim, ale k šamnemu pschiwobrocžišch so s šhribjetom; ša šymle wodnujo a w nožy honišch, šamne šebi kóždemu wětrej wšacz dašch. Šak nješdšrbjalo nětko pola šchesežijana hycž, runje namopak dšrbi hycž.

32.

Šedžbuj jeno na to, šchto je Šhryštuš ša tebe a ša wšchitkich čzinil, so by nawušnyl, šchto so winojty ša druhich čzinicz.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

↳ Sserbske njedzelske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy kobotu w Esmerjez knihicizšćicrni w Budnichinje a je tam sa šchtwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Grandi.

Jan. 15, 26—16, 4.

Ješuš bě k njeju stpik. Njedyrbjachu jeho wuczobnizy srudni bncž, so bě sažo wot nich šchol? Njeběchu jeho sažo šhubili kaž hižo jónkrócž na tamnym žalostnym cžichim pjatku, jako na šchižu głowu pothili a šwojeho ducha wot so da? Ně, nětł wjedžachu, so je žimj; jeho k njeju stpicze je domošicze k Wótzei a s tym jeho dotonjenje. Nětł je jemu data wšchitka móž w njebjěbach a na semi. Nětł mějachu so wšchitke jeho šlubjenja dopjelnicž, tež to šlubjenje teho trošhtarja, šwjateho ducha, wototrymž bě k nim do šwojeje šmjercze na šchižu rěczał. Tehdy bě Ješuš šwojich wuczobnikow na to pokasał, kaš směja jako jeho pschiwišowarjo pod hidženjom šwěta wjele cžerpicz, kaš pak směja na Božim šwjatym Duchu pomoznifa a trošhtarja.

1. Esu-li šwjateho Ducha dostali, dha pschindu k wěrnosći, dha směja polne pónacze šwojeho šboža w Šhrystušu. „Tón budže šwědcicz wote mnje“. Kaš psalmista spěwa: „W twojim šwětle widžimj my to šwětko.“ (Ps. 36, 10), taš budže jim šwjaty Duch sa žórlo pónacza teho, kaš je Ješuš, Boži šun, wumóžnik wot hrěcha a šmjercze, pschišchol pytač a šbožne cžinicž, šchtož šhubjene je, so móža so wjekeři thwalicz: „Pohlejcz, tajku lubosć nam tón Wótž wopokasał je, so bychmj Bože džěczi mlenowani byli.“ (1. Jan. 3, 1.)

Bože stpicze šmj tež my sažo šwjecžili. Čhzemj nětł woprawdže šwjatki šwjecžicz, so by nam Boži šwjaty

Duch šwětko a móž šchescžijanskeje wěry wobradžil! Kaš je to nusne! Njebě nam w pošlednich lětach, wšebje krotko do wójny, druhdy taš, kaš by wulki džěl našcheho luda, horjelach a delkach, pola wšbokich a niškich, wot Božeho Ducha a s tym wot kóždeho dobrego ducha wopušcženy byl? Někotrym bě šchescžijanska wěra s pohórschenjom, woni běchu šjawnje jeje njepschecželjo; cži drusy so do žyła sa tym wjazny njeprašchachu, šchto šchescžijanstwo jim pschijeke a šchto šebi wot nich žada, woni běchu liwkeje abo šymneje wutrobny pschecžimo temu wšchemu. Měšto teho, so bychu pytali, šchtož je horjelach, hdžež Šhrystuš je, pytachu to, šchtož je delkach. Semške samoženje, kublo a cžescž bě jich šbožo; spytował bě se šwojim wabjenjom sažo dobył: Wj budžecze jako Bóh! Lubosć k Bohu a k bližšchemu bě šwoje měštno šebjelubosći pschewostajila, a plody šebitnosće šu lakomstwo, šawisć, hida! Njeleži tež tu korjeń teho šchtoma, kiž je šwój jědojty plód pschiješł, mjenujzy wójnu je wšchěm jeje njeshožom, pod kotrymž nětł šdychnjemy? Wo lubosći wšchitkich k wšchitkim, wo bratrowštwje žyłego cžlowještwa bychu drje wjele rěcželi, ale tola je so sažo dopokasał, so tam, hdžež Boži šwjaty Duch so cžlowškeje wutrobny njedótkuje, hdžež wón ju njerosšwětkuje a njewohrěwa, so šly duch hiba a rosšchěrja. Šhutny, cžěžki wójnski cžap je nětotremlući woczi sa to wotewrił, so je to jebašłi sažožł, na kotryž bě hacž dotal šwoje šbože twarił. Šswjatki dyrbja sažo pschincž! Ješuša sa šbožnifa mēcz, to je woprawdžite šbožo! To je runje nětł wjele psches wójnu do srudobny pschěbadženyh wutrobow šhoniko.

2. Mascha kšehesčijaniska wěra je móž Boža. Esmyjaty Duch, Duch teje wěrnosćeje, kotrehož chze Jesuž tym hwojini póšlacž, „wot Wótza wukhadža“. Kaž kłóncžne pruhi, kotrež czoplotu, hwiětko a žiwjenje dawaju, wo žórle hwiědčaja, i kotrehož wukhadžaja, tak Jesužowi wučobnižy na mozy hwojeje wěry pytnu, so Boži hwojaty Duch jich wožiwja. W mozy hwojeje wěry budža hami Jesužowi hwiědkojo. „Wy budžecze tež hwiědčicž, pschetož wy seže wot spoczattka pola nje byli.“ Haj, woni běchu hwojeho mišchtra stajnje pschewodžowali, běchu hwiědkojo wjchěch jeho skutkow a hlowow byli. Woni běchu jako najprěnjši so wujnali: Wy hmy wěri a pójnali, so ty hmy Khrystuž, tón hmy teho žiweho Boha. Duž běchu k tajnemu hwiědčenju wošebje powołani. A woni, kiž běchu hwojeho mišchtra potom tola w Gethjemane wopušchžili, jeho šapřeli a ja šankujemy duryemi štruchliwi hromadže hědželi, so wjazy njebojachu, hdyž běchu Božeho hwojateho Ducha dostali. Šjawnje so stajnje psched židowskej wychnosčju kaž pschede wjchěm hwiětom wješeli hwoju wěru pójnali.

Hdžež je Duch Boži živy, tam w potajnym ijewostanje. „Haj, hdyž so kłóncžne pruhi horjekach na hwiědach a na měžazu wo hwiětle hwiědčije, i kotrehož so wuschle, dha měžaz a hwiědy šažo hwiědčaja; wone so hwiědčaja a roshwiětluja našu nóz. Tak dyrbi to tež w tebi byč.“ Kšehesčijana hód a žiwjenje je hwiědčjenje jeho wěry. —

3. Wěra Jesužowych wučobnikow hkróbtlych a hyllych čini, tež to najčezšče hwojeje wěry dla i wješekosčju na so bradž. A wopravdže čezte bě to, jchto jich woczakowajše, kaž bě Jesuž jim to dopředka prajil: „To hmy ja k wam rěčal, so so njebyšchže pohóřchowali. Woni budža waš se hwojich šhromadžisnow wustorkadž. Čzaš pschindže, so, jchtož waš mori, budže hěbi myšlicž, so wón Bohu na tym hlužbu čini.“ Šida, i kotrež běchu Jesuža pschewčehali, dyrbjajše tež jich potrjehicž. Buchu wustorkani se židowskeje wošady, haj nimale wjchitžy hmyrež Božich martrariow pocžerpjachu. Jako bu hwojaty Šehčžepan kamjenjowany, mēnjajše Saul, so je to Bohu spodobna hlužba.

Šchto je na tym we winje? „To wam budža činič, dokelž woni ani mojeho Wótza ani nje njejnaju.“ Š tym njeje prajene, so so hwojich nje-pschecželjo w hwojim hwiědomnju myšlic a jenož i njerosomom, niz pak se šlósčju to škucžili! Ně, šjawnje bě Jesuž prjedy prajil: „Hdy bych ja nje-pschichol a jim to njeprajil, dha bychu žaneho hřeča njeměli. Nětko pak njemóža i ničim hwoj hřeč jamolwicž.“ To wjchitko pak dyrbjachu jeho wučobnižy potom wopomnicž, hdyž wón wjazy pschi nich njebudže.

Šijchže džentža so wěra wot nje-pschecželow čezžy špytuje. Ale kaž to, jchtož je wopravdže wěro, škóncžnje na hwiětko pschindže, tak so Jesužowi wučobnižy hěbi wěšči, so kšehesčijaniska wěra dobudže. Duž njedadža so we hwojej wěry myšlic. Nad Lutherom bu tež dla jeho wušnacža k čžištemu ewangeliju wuhnacže we Wormšju wuprajene. Wón je to šhonič: „Woni budža waš se hwojich šhromadžisnow wustorkadž!“ Wón pak psche k našchemu tekštej: „Tuton tekšt je što tyžaz šchěšnatow hódny, haj, wón so i pjenjajami šapšacžicž njehodži, dokelž wo naš roshbudži, so nješhmy wot hwiěta a mamy to ja šnamjo teho, so hwiět naš hidži. To je krašny trošcht, hdyž hmy jeho dla hidženi, so hmy hižo psches njeho wušwoleni a ja tajkich pomjenowani, kiž so wot hwiěta dželeni.“ To njeh je tež naš trošcht! Šotujmy so na hwojatti kaž tamni wučobnižy w Jerusalemy, kiž Boha wo dar hwojateho Ducha prošchachu a jeho dostachu. Anježe, hlych mój hłóš, hdyž ja wotam; hmyl so nade mnu a wušhlych mje! Exaudi! Šamjení. V. w H.

Naléczo.

Wješ'le wješ'le šapšewaježe!
Bohu džal a šhwalbu dajče,
Šchtož ma wodhch, žiwjenje;
Naléczo je pschichchlo nětko;
Šelenicž so póčnuje wjchitko;
Twjerda šyma nimo je.

Šemju Bóh hant pschikrywajše
Še hnehom a wadžewajše;
Wobarnowal wjchitko je,
Čzopliče nětk kłóncžko hwiěči,
Wontach wješela so džecži,
Šo hneš šažo roštal je.

Šchtomow pupki wubiwaju,
Krašne šchtomny šafčžewaju;
Štacžki rjenje špewaja.
Bože dary na tych polach,
Trawy na kufach a honach
Nětko so šaš' šelenja.

Brucžki, mjetele a myšhki,
Šchtož ma šchidleschka a nózki,
Šchwórcži, lěta, škafoze.
Wontach nětko wjchelle kwětki
Šažo težaja a so hwiědko,
Šo tu naléczo šaš' je.

Duž, mój čšlowče, ty hamlutki
Pruhuj so a twoje škutki,
Šacž je w tebi naléczo.
W wjele wutrobach je nětko
Šara šmjeršto, twjerde wjchitko,
Luta šyma šjewi so.

Haj, kaž nětko štwórba štawa,
Wot kłónza so pschehrěč dawa,
Šo so wjchitko šybolí!
Šymna wutroba, duž štawaj,
Wot wěry so pschehrěč dawaj,
Šo so dušcha šeleni.

S.

VII.

Lutherowe prózowania wo hnadneho Boha.

Luther mějajše pschewullu štarosč, kaž by hnadneho Boha dostal. Wona jeho pschi njewjedrje šapschija a njewopušchčiji jeho ani w radošnym towarštwje, wona jemu wješele nad akademiskej čzesčju rubi a wolu k dalšichim študijam šlemi, wona jeho šwjastki i pschecželemi a pschiwušnymy rošwjajša a jeho hameho do kłóschtra nucžejše. Ale wón tule štarosč tež w kłóschtrje wotbył njeje, wona je tu ta wóška byla, wokoło kotrejež so so jeho myšle dženi wote dnja wobrocžate.

Š dopjelnenjom tšjoch pschihlyšchnosčow, kiž běšche jemu prior na dnju pschijecža do kłóschtra na hwiědomnje šwjajal, čžysche hěbi hnadneho Boha šažhucžicž: i pošhlyšchnosčju, i póčžewosčju a i hšudobu. To so šawěšče tak lohki pschah byč nješda, ale runje teho dla jón Luther i krutej wolu na so wša, a wón je jón potom tak hwiědomliwje njekž, so jemu hamo jeho nje-pschecželjo w tym ničjo porokowali nješju.

Lutherowa kročel do klóschtra bě najpródzy kročel do dospołneje khudoby. Sawſchtynowy klóschtr bě drje na ležomnosćach, wolkasanjach atd. bohaty, ale nuniſcha njekmédžachu ani pjenježka wobkedžic. W mēnjenju, so je khudoba Bohu ſpodobna, dofelž je Boži Syn tež khudy byl, bu Luther ſ proſcheryjom a dyrbyjeſche, so by ju prawje hluſo ſacžul, huſto ſ mēchom na khribječe dom wot doma bēhacž a Bože dla wo dary proſyčež. Wón to ſwólniwje a bjes hanibowanja čžinjjeſche, ale na univerſicze ſo jara ſwarjeſche, so klóschtr Luthera, kotrehož je wona prjedy ſ wulkin ſlawjenjom magiſtra ſydom ſwobodnych khumſchtow ſčžiniſka, takle ponižuje. Ale runje do khudoby a proſcheryſtwa poniženy čžynjeſche Luther byčež, pſchetož poniženym dawa Bóh hnadu, kaž ſwjate piſmo praji.

Druha pſchibluſchnoſež bēſche po ſluſchnoſež. Sawſchtynowy nuniſch bē kaž bjes wobkedženſtwa, tak bjes ſamſneje wole. Bjes morſotanja dyrbyjeſche čžinicž, ſchtož ſo poručeži. Tež Lutherej ſo wjele poručejeſche. Klóſchtrife pſchedpiſma žadachu jeho pſchitomnoſež w Božej ſlužbje, ſhromadne modlitwy w poſtajenych hodžinach wodnjo a w nozy, modlitwy w ſamotnej ſtwicžy, čžitanje piſmow, dwoje ſpowjedanje ſa tydžen atd. Wyſche teho ſo jemu wſchelake ručne ſlužby napołożachu, a ſo wotwlaſowazy bratſja jeho hiſchče ſe ſwojimi wobčežowachu. Lutherej žana pſchemjele, pſcheczežka a pſcheknadna njebē, haj, wón je pytaſche, dofelž je ſ dobom jako Bože ſlužby wobhladowaſche.

Naječežſchi počžinſk je pōzčžiwōſež. Pōzčžiwōſež je tōn, kiž je čželne a duchownje po čžeſeži žiwō. Tak žiwō byčež je ſo Luther prōzowal, kaž wjele je ſamohl. Kōždu kročel, kiž ſčžini, kōžde dželo, kiž ſapſchinny, kōžde ſlowo, kiž wurjekny, pruhowaſche, hač pſched Bohom wobſteji. A tola ſebi w ſpowjedži porokowawaſche, so je tu a tam ſmyliſ. Hdy by takle ſ proſchka horu ſčžiniſ, by jemu ſpowjedny wōtz wotmōlwiſ: „Ty ſy blaſſn, Bóh ſo ſ tobu njehnēwa, ale ty ſo ſ nim hnēwaſch.“ Dofelž čželne potrebnōſeže, čželne a huſto doſež čžlowjeka pſchemožeja a žadoſeže ſbudžuja, pytaſche ſwoje čželo ſ poſčženjom ſkludžic. Dny delho njeby nicžo, khiba kuſt khlēba a wody wužiſ, haj ſamo to ſebi popſchak njeby.

Œ poſčženjom, modlenjom a ſtudowanjom runu kročel džeržeſche. Modlitwy bēchu drje po čžaſu a wopſchijecžu poručežene, ale niž poručežnja dla ſo Luther modleſche, jeho wutroba k modlitwje nucžeſche. Huſto duzy do džela abo hdyž bē ſrudny a dwēlowazy, w ſwojej komorzy klecžeſche. Pilnje ſo modlicž rēka, poſojzu džela doſonjecž, by prajiſ. Pobožny katholic mōže ſ modlenjom nimo trojenicžkeho Boha wjele ſwjatych nadbēhōwacž, a Luther bē w klóſchtreje derje katholic. Kaž hižo nēhdy, jako jeho mjecž ſrani, ſw. Marju, abo jako jeho njewjedro pſchekhwata ſw. Danu k pomozy wōkaſche, tak ſo w modlitwach ſ Bohom a ſe ſwjatymi wo wodacže a hnadu bēdžeſche. Modlitwa bē pōzčžiwōſež jeho wutroby.

Kaž ſo Luther pſches krutoſež a ſwēdomliwōſež w ſadžerženju wujnamjenjeſche, tak pſches horliwōſež w ſtudowanju. Druhy bratſja tež kuſi čžitachu, wón pak je wuknjeſche. Wón ſbytkny čžoſ a huſto pōſdny wjecžor na to naložowawaſche. Bōrſy ja najwucženijeſcheo placžeſche. Wón pak tule khwalbu njepytaſche, ale so by pſchihodnje w mēſchniſkim ſtawje Bohu čžim lēpje ſlužicž mohſ.

Tak bē Lutherowe žiwjenje w klóſchtreje ſtarōſež a prōza. Pōſoja, po kotrymž wutroba žadaſche, njenamaſa. Bēſche-li wſcho čžiniſ, ſchtož bē pſchikawaſe, praſcheſche ſo, hač dha je nētko pobožny a na pucžu k ſbōžnoſeži; bēſche-li ſo modliſ, dwēlowawaſche, hač Bóh jeho prōſtwy wuſklyſchi; bēſche-li ſo poſežil a poſucžil, njewjedžeſche, hač je Boha ſpokojiſ. W bibliji mohſ džē troſcht

a radu namawaſež, ale Bože ſlowo jemu hiſchče tak wjele njepſačžeſche, kaž wucžby zyrkwje; bratſja jemu radžicž njemōžachu, dofelž bēchu jim tele ſtarōſeže njefnate, a jeho ſpowjedny wōtz wuſna: „Ja waſ njeroſhmju.“ Duž kedžeſche wo ſwojej ſtwicžy ſam ſebi pſchemoſtajeny, abo khodžeſche ſamſklyny a ſrudny wōkolo. Čželne čžerpjenje, kiž ſebi ſ poſčženjom a ſ nōžnymi ſtražemi pſchihotowa, jeho domēru na Božu hnadu podrywaſche, a wēſeže wón, kaž je poſdžijeſcho prajiſ, klóſchtr žiwō wopuſchēžil njeby, hdy by jeho dny a dny pſchecželne ſlowo njepoſklyniſo. Tak jemu raſ wobſtarny miſchtr nobizow pſchitwōla: „Œchto čžiniſch, mōj ſyno? Njewēſch, so je nam Bóh pſchikawaſ nadžiju mēčž?“ Druhi kročel jemu porokowawaſche, čžeho dla njewēri, so ſu jemu hrēchi wodate, hdyž tola wſchēdnje wuſnawa: „Ja wēriju do wodawanja hrēchow.“ Tež D. Staupitž, inſpektor klóſchtra, jemu radžeſche: „Sladaj na Jeſuſowe rany! Bóh je ſwojeho ſyna daſ, so by ſa tebe doſež čžiniſ.“ A jako jemu Luther nēhdy ſforžeſche: „Dwo moje hrēchi, hrēchi, hrēchi!“ ina-pſchecžimi Staupitž: „Dha ſo na to pſchitwucžeže, so ſeže wopravdžity hrēſchniſ; runje ſa tych je Khryſtuſ wumrjel.“

Tajkele ſlowa bēchu jenotliwe hwēžki w Lutherowym čžemnym žiwjenju, ale tola hwēžki nadžije, kiž wón ſ wōčkōw njepuſchēži. Najpſchihodniſchi hrēdſ ſa jeho wuſtrowjenje pak Staupitž naſoži, hdyž jeho kōnz lēta 1508 do Witenberga pſchekadži. Tu jemu nowe dželo a nowy wobkhad howjeſche, mozy roſwivawaſche a žiwjenje ſdžerža.

J. K.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a ſkutfowanje w Kamjenjodole.

ſe wſchelakich žōrkow wucžerpaſ

† Jan Bartlo.

(Pōſtracžowanje.)

Wjekele na wuwjedženju a poradženju tuteho wopravdže wulſotneho ſkutfka, kotryž bē ſo ſ woprēdka wſchitkim njemōžny ſdaſ, doby Oberlinej pſchezo wjetſchu domēru pola ludži a da jemu iſkadanōſež, tež ſwoje druge wotpohladny wuwjeſež, wōſebje kemſchaze ſchēžežki a pucže wot jeneje wſy do drugeje w Kamjenjodole ſamym. Kaſ bychu njechali wſcho mōžne čžinicž, hdyž teho muža, kotryž jich njedželu ſ tajkej horliwōſežu ſ njebjeſkim khlēbom naſpēčowawaſche a ſe žiweho žōrka Božeho napowaſche a jich k wſchemu dobremu, ſa kotrež ſo jemu wutroba horjeſche, ſbudžowawaſche, pōndželu ſ filopom w ruzy pucže twaricž widžachu?!

Jena wot dweju pōdlaſijeju zyrkwjow, w kotrymajž mējeſche Oberlin tež prēdowacž, ležeſche tak, so w wofrym čžaſu kemſcherjo hinaſ k nej njemōžachu, hač pſches wulke kuže a blōčžane bahna. Oberlin radžeſche teho dla, so by kōždy, kiž ke miſchi dže, jedny kamjen ſobu wſaſ a na najhōrſche mēſtno poſožiſ. A dofelž tež wón ſam ſwōj kamjen ženje njefaponni, dha mējachu tam bōrſy bjes teho, so bychu ſebi žadny čžaſ ſ tym ſkomdžili, hač nanajlēpſchu ſchēžežku nanōſchemu.

Te druge pucže twarjachu ludžo nētko ſ wjetſcheho ſami; jena wjeſ ſapocža a druha bōrſy ſčžehowawaſche, pſchetož kōžda čžynjeſche najlēpſche pucže najprjedy hotowe mēčž, tajke wjekele na pucžeporjedženju bē jich ſapopadnyſo. Duž njetrajeſche doſho, dha mējachu w Kamjenjodole najlēpſche pucže a ſchēžežki a najrjenſchu krajnu drōhu w zlych tamniſchich horach.

Nētk trjebachu mjenje čžehniteho ſkōtu a mjenje čžaſa k jēdženju; grat a ſkōt mjenje čžerpjeſche hač prjedy, a niſtō njetrjebaſche wjazy w ſtraſche wo žiwjenje byčež, hdyž ſo ſe ſkōtom won poda.

Œlowna wēž pak bēſche nētk, te pucže tež dobre ſdžeržecž. Œa tym bōrſy pſchiudžechu a to tež jim, hdyž kōždu ſnadnu ſchfodu

hnydom swuporjedzowachu, wjele prózy a džěła njeczinjeſche. Hdžež pak ſo to njeſtanje, hdžež ſo žana koſija njeſakopje, žana naſtata džěra njeſacžini, žadny moſežif njewuporjedzi a žadny pſchěrow njewuſběhujc, tam, tam nacžini woda huſto ja jedyn džěń telko ſchodny, ſo ma zyła wjeſ wjele dnjow poſpochi porjedžecž.

A huſto je hižo ſebi w malej džěrje w moſežiku nēcžej fón nohu ſlemiſ. Teho dla džěržeſche Oberlin kručže na to, kaž tež na druge teni podobne wězy, a huſto běchu ſ jeho rta ſčěhowaze rēcže ſhychecž: „Pſches džěrku w pſoczi, pſches kotruž móže kofofch pſchelěſež, pſcherěje ſo na poſledku tež ſwinjo a wutupi jahrodu. — Nēcžtó mějěſche džěrku w hiplu. Tu njehaſche ſebi hnydom džěńža, ale haſle pſchichodnu njedželu ſaſchicž. Wón lěſeſche ſ njej na ſchton. Duzy dele dyrbjeſche ſhwatacž. Pſchi tym woſta ſ tej džěrku ja jdehy ſucž wſažo. Tón wobohi cžłowjeſ padže a roſraſy ſebi nój a hubit; jeho hipl pak roſtorhny ſo jemu wot delka hač horje. A pſchípódla móžeſche ſo hiſcheže ja ſbožowneho džěržecž, ſo ſebi njebě ſchiju ſlemiſ.“ Teho dla tež ſo huſto rjeſnje: „We ſwojim cžaſu próza mała — je wulke džěfo ſtrowaſa.“ Jedyn zyhel w prawym cžaſu na tšěchu položeny, idžěrži zyhu kžěžu. W tajkich wězach njeje ženje cžaſa doſež. Slaj, tam je wobtoženje wokoło ſtudnje, hłubokje jamy abo rěki hubjene. Wuporjedže to hnydom. Zutyje móže ſo cži tam hižo džěcžo tepicž. Ty widžiſch, ſo je wokoło ſchachli, pjezy abo wuhentia nějchto doderžane. Njekomdž ſo! Wotſtorkanje móže cže wo wobdenje a žamaženje pſchinjeſež. — Druge wulke hubjenſtwa w Kamjenjodole bě to, ſo tam jara na rólnym gracže porachowaſche.

Běſche-li raſ pluh abo jenož kopacž dodžěržany, dha mějěſche ſa džiw hdy ſchto tak wjele pjenjeſ, ſo by ſebi nowy kupicž mohł. Wſyche teho dyrbjeſche ſebi hač do Stražburga po te wězy hič, pſchetož w Kamjenjodole a w bližichej wokolnoſeži njebě nicžo ſ doſtačju. S tym pak ſkomdži ſebi dwaj dujej džěła. So by temu wotpomhał, ſałoži Oberlin pſchi ſebi ſklad wſchelakich tajkich potrebnocžow. Dofelž ſebi kóždy raſ wjele na dobo ſtaja, doſta te wězy tunjo. Někto móžachu jeho wožadni kóždy cžaſ wſchitko pola njeho doſtač. Wón pak pſchedawaſche jim kóždu wěz runje tak tunjo, kaž běſche ju kupił, a hdyž cži ſhudži ludžo hnydom płacžicž njemóžachu, dha napřa ſebi jich dołh, a woni wotplacžowachu jón po nēcžim. S zyła běſche jemu dołh cžinjenje a požežowanje pola rjemjeſtnikow jara wohidne. Wón ſałoži teho dla wěſtu poſkladnižu a nalutowańnju, we kotrejž móžachu ſebi jeho wožadni w cžaſu nuſy nějchto pjenjeſ požežicž a je potom po ſlěbornych krowchach ſažo ſapłacžicž. Zeje wuſtawki pak běchu jara krute, a ſchtož w ſlubjenym abo w prawym cžaſu njepłacžěſche, ſhubi na dlěſchi cžaſ prawo požežowanja.

Dołho pak njetrajeſche, dha ſo jeho požežerńja mjenje trjebaſche, hač jeho nalutowańnja.

Daliſchi njedostatk a ſadžewſ poſběhńjenja bě to, ſo w Kamjenjodole žani rjemjeſtnižy, ani murjerjo, ani kowarjo, ani wojnarjo a t. r. njeběchu, tak ſo jeho wobhdlerjo pſchi wſchěm Oberlinowym ſkladže pſchězo hiſcheže na nēcžimžkuliž nuſu cžer-pjachu, ſchtož bñchu nuſnje trjebali a rady ježinjene wſali. Wob-ſebje běſche to jara wobcžežne a cžaſ rubjaže, ſo dyrbjachu kóždy kuſ gratu mile daloko ſ wuporjedženju woſycž. Oberlin wuſwoli teho dla mjeſ ſtarichini hólzani najwuſchitniſchich a pójla jich do Stražburga na wucžbu, hdžež jedyn cžěgliſtwa, drugi murjer-ſtwa, tšeczi bliđarſtwa, ſchtwórty wojnarſtwa, pjaty kowarſtwa a t. d. wuknjeſche. Tak doſta wón po někotrnych lětach wuſchitnych džělaczerjow do ſwojeje wožadny, kotřiz potom druhich ſwoje nawuknjene džěfo dale wucžachu. Pſches to bu Kamjeendoležanam wjele prijedawſcheje ſkomudy a wjele wudawſtow ſalutowannych,

a te pjenjeſy, kotrejž prijedy do zyſby džěchu, woſtachu a wukowachu někto mjeſ nimi ſamymi. Prijedy běchu tam pjenjeſy, kaž ſo powjeda, tak žadne, ſo jenicžki ſous khudu žonu ſ wulkim wjeſelom napjelni, dofelž móžeſche ſebi ja njón tola kuſcžicž ſele ſ ſwojim bėnam kupicž.

Tež na twarjenja a wobhdlenja ſałoži Oberlin ſwoju ſtawbliwoſež. Te pak běchu ſ wjetſcha jenož nēcžajke, do ſkalow wurubane a ſ horam pſchitožene, hubjene, cžěžne hěty, kiž ani pinzow njemějachy, w kotrychž bñchu ſo bėrny w ſymje pſchěd ſnjerſujenjom wukhowacž hodžile. Pod Oberlinowym nawjedowanjom naſtachu pak někto ſrumne kamjentne, nahladne twarjenja ſe ſwětkymi murjowanymi pinzami.

Twarjenje kžěže pak njeje žana ſnadna wěz. Džžo na tym, tak je ſ klónzej wobrocžena, je wjele ležane. Eſkónzo wſchitko wožiwja a wjeſeke cžini; teho dla je ſrudnje, hdyž dyrbi jedyn tak bydlicž, ſo jenemu ani klónzo, ani mějkaž ja zyłe lěto do iſtwy pohladacž njemóže, kaž ſo to we wulkich mějstach wjele wobohim ludžom dže. Na wſach njetrjebało ženje tak byč. Kaſ móžnje njepodpjera klónzo, hdyž pſches wofna do iſtwy ſwěczi, w ſnuſkim cžaſu hižo pſchěhrēcže ſtwy, a ſalutuje tepjenje. W lěcže pak njenacžini klónzo w tajkich iſtiwach, kiž ſu ſ wofnami ſ poſdnju wobrocžene, žanu wobcžežnu tužwoſež, dofelž tehdy, hdyž najcžopliſcho ſwěczi, wot džežacžich hač něhdže do tſoch, tak wyſoko ſteji, ſo jeho pruhi jenož na tšěchu padaju a niž do iſtwy. W ſymje pak, hdyž naſ jeho pruhi najbóle ſwjeſela, ſwěczi ranje ſ wofnami nuts. Hač dotal ſtej jenož dwě zylej tajkej wſy, kiž ſtej zyłe po prawidlach klónčného twara ſałoženej, jena w Bajerſkej a jena we Wuherſkej. Sa ſto lět ſnadž budže jich wjažy. Na to wſchitko a hiſcheže na nějchtožkuliž druge cžinjeſche Oberlin kóždeho, kiž nowe domſke twarjeſche, kěžbliwego, a njeje ſo ženje ničtó kaſ, kiž je ſebi wot njeho radžicž dał.

(Pſchichodnje dale.)

Lutherowe ſłowa.

33.

ſcheſežijant dyrbjak tele cžaſne žiwjenje jeno ſe pſchifacžinjenymaj wocžomaj wobhladowacž; ale na pſchichodne, wěcžne žiwjenje dyrbjak z zyłe wotewrjenymaj wocžomaj a ſ cžiſtym a jaſnym ſwětkom hladač a dyrbjak jeno ſ lěwej ruku w tymle žiwjenju na ſemi byč, ale ſ prawej ruku a ſ duſchu a zylej wutrobu dyrbjak w tamnym žiwjenju w njebjeſach byč a ſo jeho we wěſtej nadžiji wjeſelicž.

34.

Ja nicžo njewěm a nočju nicžo wjedžicž wo bójjkich wězach khiba jeno wo mojim ſnjeſu ſchryſtuſu; tón dyrbi ſam wſchitko byč, ſchtož moju ſbožnoſež naſtupa a ma ſo mjeſ Bohom a ſo mnu wucžinjecž.

35.

W mojej wutrobje kñeži jeno a dyrbi tež kñežicž tónle jenicžki artifel, mjenujžy wěra do mojeho lubeho ſnjeſa ſchryſtuſa, kiž je wſchěch mojich duchownych a bójjkich myſlow, kajkežkuli mi pſchězo wodnjo a nozy pſchidnu, jenicžki ſpocžatk, ſrjedžiſchežo a kónz.

36.

To je někto tónle artifel, ſo je ſchryſtuſ wěrnny, prawy Bóh a cžłowjeſ, naſcha ſkała, na kotruž ſmy ſchěženi, ſmy živi a wumrjeny.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske kopjeno. ↵

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjez knihiczišcežerńi w Budyšinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž.

Šwjatki.

Ps. 51, 12.

Hody, jutry a šwjatki šu najwažnišce šwjedzenje našeje křesćijaniskeje zyrkwy. Hody šmy šwjecžili, ale šwěčkow běšce njjenje na hodownych šchtomach a darj běchu šnadnišce džyli hewať. Jutry šmy šwjecžili, ale šwontowna jutrowna wješkosć bu mylena psches myšle na bohate žně, kotrež ma jandžel šmjereže na bitwišcežach. Ale runje psches to, šo je to šwontowne našnje na tutych šwjedzenjach pobrachowalo, buchmy čim bóle na to pokasani, šhto maja wopravdže na šebi. Něhdy běchu hody ša jich wjele jenož šwójbny šwjedžen; woni šo wješelachu na jažnosć hodowneho šhtoma a na darach, kotrež je lubosć jim wobradžila, ale na Šbóžnika njemyšlachu. Něhdy běchu jutry ša jich wjele jenož šwjedžen pschirody, kotraž w tutym čašku k nowemu žiwjenju wotuczi, ale na dobyčerja nad šmjerežu a rowom njespominachu. Nětk je temu hinak. Wójnski čašk je nam pokasať, tak mišnje tu powješć potrebamy: „Wam je šo tón Šbóžnik narodžil“, a šly šynow našeho luda, kotřiž šu šwój row w zusej semi namakali, šu naš wucziť, pohladacž na šerštu žiwjenja, kiž je šmjereži móž wšať. Je jich wjele, kiž šu hake w tutym wójnskim čašku wažnosć hodowneho a jutrowneho šwjedženja pošnali. — A šwjatki! Šwjatki běchu něhdy šwje- džěń, kotrehož wažnosć jich wjele najmjene pošnachu; woni nje- wjedzachu ničšo šapocžecž je šwjatym Duchom. Dha wudyri tuta wójna, a my wšchitzy pošnachmy, šo je šwjaty Duch, kiž wšchitko wožiw. Pschetož šhto je, šhtož našim wójškam tajku móž a šylnosć datwa? Licžba našich wojakow? Našich nje- pschecželow je tola wjele wjazj. Abo brónje našich wojakow?

Našci njeschecžlejo maja tola runje tajke dobre brónje kaž my. Ně, je tón duch, kotrež je w našim wójšku žiwj, duch šhróbtosće a šwěrnosće a lubosće k wóžnemu krajej. A šhto pošylni našch lud, šo we wšchitkich parowanjach wutraje? Bohatstwo našeho luda, naše šabriti, naše plódné pola, naše wuhlo a želešo, kotrež šo w našim kraju namakaju? Ně, tón duch je, kiž je w našim ludu žiwj, duch woporlivosće a šaprěča šebje šameho. — Šaj, nětko wěmy, šhto ma Duch na šebi; wón dawa žiwjenje, móž, šylnosć, wutrajnosć. Nětko móžemy šapschim- uycž, šhto je šwjaty Duch; nětko móžemy pošne žohnowanje šwjatkowneho šwjedženja dostacž. Pschetož kaž budže wójško prawe wójško a lud prawy lud jenož psches ducha, kiž w nim šuježi, tak čini tež jenož šwjaty Duch praweho křesćijana. Šenož, hdžež Woži šwjaty Duch wutrobj napjelni, tam šu wopravdžite šwjatki. Šehodla prošmy džěńša: Š šwjaty Ducho, poš wšchac k nam! A hdžež šwjaty Duch pschidže, tam štwori wón 1. nowe wutrobj, 2. wěšte wutrobj, 3. čište wutrobj.

I.

Daj mi noweho ducha, tak prošmy džěńša je šwjatym psal- ništom. Trjebamy my noweho ducha, nowu wutrobu? Šhto je mjes nami, kiž mohť to přecž? — Wójna je wěšće tak někotre w našim ludu wobnowila, je našch lud š duchowneho španja šbudžila, a tak někotry je š nowa nawuknyť wopomnicž, šhto k jeho měrej šo hodži. Tam wonkach we wójnskich hrjebjach a na žol- mach morja je tak někotry w šmjertnych štrachach šažo kěžbowat na šwoju njeměrnú wutrobu a je pošnať, šo je wěrnó, šhtož je zyrkownski wóž Augustin prajil: „Našcha wutroba je njeměrna, doniž njewotpocžnje w Bosh.“ A wutroba tak někotreho je šažo

ě novemu žiwjenju w Bohu wotučila. A domach, hdžež ťu poku ežežkich starosćow wo mandželsteho, ťyna, nana we wójnje spominali, kaě wjele wutrobow ťu sažo ě Bohu wolake, kaě wjele rukow ťo stťake ě horzemu modlenju. Trjebamy my potajim hiščeže nowe wutrobny? Wěrnó drje je, wjele bu nowe, ale wschitko njeje nowe wostalo. Tak někotry wojaě, ěž je wonfach Božu blifkošć sačuwal, je wschitko sažo sabť, hdžž je w lazarecze abo dale sady ležal, hdžež žadny strach jemu wjazy njehrošy. A tu domach je tak někotry ťo na starosće a nuju a ťrudobu tuteho ežežkeho čaša swučil, a jeho ruzy ťu pschestale, ťo ě modlenju stťknež, a wschitko bu sažo kaž něhdy, haj hórje hačž něhdy. — Na čim to leži? Wóh dťrbi nowu wutrobu dačž. Hdžež Boži Duch wutrobu njewobnowi, tam budže drje wutroba bóle abo nje- nje sapschimnjenja, ale niz pscheměnjenja. Pschetož, sčtož Wóh wot naž chze, a ě čemuž wón wschitko tak wulke a žalostne nam sezele, njeje, jo my w ťwojej mysli ťo ras dopomnimy na njeho a ťo ě njemu wolamy, tež ťo prózujemy, tón abo tamny hrěch wotpoložičž, ně, wón chze naschu žťlu wutrobu nowu sežinicž. Nowu wutrobu chze wón nam dačž, nowe stworjenja dťrbimy byčž. My čłowjekojo móžemy drje ťwoju wutrobu polěpschowacž, móžemy drje tu abo tamnu ťlabosć wotpoložičž, te abo tamne sč pschihilnosće pschewinycž, ale nowu wutrobu stworicž móže jenož Wóh ťam. My drje móžemy rolu wobdžělacž, ale plody dawu jenož Wóh. Teho dla njepschestawaj, pschezo sažo a sažokťmjo Božeho ťłowa do wutrobny horje bracž, njepschestawaj, ťwoje my- ťle psched ťłowu Božeho hnady stajecž, njepschestawaj, ťo modlicž a ě Bohom ťo bēdžicž: ja eže njepuschēžu, ťhiba jo nje po- žohnujesč, a ty nashonijch: Wóh dawu tebi nowu wutrobu.

II.

Alle nowa wutroba dťrbi tež wěsta wutroba byčž. Daj mi noweho wěsteho Ducha, tak prošmy se ťwojatny psalmistom. Tež to ťo praschamy: trjebamy my wěste wutrobny? Sčto chžť to přecž? — Esu ludžo, kofsiž nimaju žanu wěstu wutrobu. Woni ťhablaju mjes Bohom a ťwětomi, mjes dobrny a sčny, mjes dobrny prjódťwacžemi a hrěchami. Esu ťłabi njerosčudženi ludžo, kofsiž ženje do sčutka njestaja, sčtož chzedža. Esu ludžo, kofsiž nimaju žanu wěstu wutrobu, dokelž ťo hačosam runaja, kotrež kóždy wětr tam a ťem wije, ťu njewobstajni ludžo, ěž ťo njeprašcheja sčto je dobre a prawe, ale sčto mam ja ě teho, sčto ťłučha ě mojemu wužitkež? To ťu ludžo, kofsiž tež, hdžž ťo wo najťwjecžičke jedna, ja ťwoje pschewědēžu njewustupja, ale pschezo ťrjedžny pucž džeja, kofsiž pschezo na druhich hladaja, ludžo, na kotrychž njemóžesč ťo spuschēžecž, kofsiž ťwoje ťłowa ě temu načoža, jo bychu ťwoje myšle potajili, kofsiž na wobēmaj nohomaj klazaja, ě jenym ťłowom: ludžo bjes ťharaětera. — A my trjebamy ludži ě wěstey wutrobu runje w tutym ežežkim ťrudnym wójniskim čašu, my trjebamy mužow a žony, kofsiž wjedža, sčto chzedža, kofsiž nejťu, kaž mórťke žolny, kotrež wětr tam a ťem honi, ale kaž ťłaka, kotraž twjerdže steji tež w najwjetšim sčumjenju, mužow a žony, kofsiž ťo sežinje njerunaja, kotruž wětr tam a ťem wije, ale ěž steja kaž dub. My trjebamy ludži, kofsiž ťu ťwěrní w dopjelnjenju ťwojich pschitťłuchnosćow, ťwěrní w lubosći ě wóznemu krajež, ťwěrní pschecžiwu mužej a žonje a džēcžom, ludži, kofsiž njepoťłuchaju na dwēlowanje a spytowanje, ale ě wěstey wutrobu ťwój pucž du. — Sčto dawu tajke wěste wutrobny? Wotmolwojenje na tajke praschenje móže jenož řěfacž: Wóh dawu wěstu wutrobu. Praschež ťo tťch wulkich w Božim kraestwoje, Pawola, japosčtoěa teho Anješa, ěž je pytal, ťwojemu Sbožnikej žťly ťwět dobyčž, Luther, ěž je ťebi swažil, psched ťhēžorom a móžnyimi prajicž: tu steju, hinaě njemóžu. Praschež ťo tťch wulkich w kraju ducha, Ernsta Gottloba Fichtu, ťławneho

ťyna, nascheje sakskeje Sužizy, ěž je mjes tťm, jo francozťsky zowťy wojazy nimo Barlinskeje uniwersity ežehnjechu, studentow ě ťwěrnosći pschecžiwu kralej a wóznemu krajež napominal, Ernsta Moriza Arnda, ěž je spěwal: muž prawy je, ěž prošecž wě, ťo Anješej dowěri. Praschež ťo Bismarěka, Moltku, Kooa, ťhēžora Wylhelma I., praschež ťo Hindenburga, Macensena, nascheho lubowaneho ťhēžora, praschež ťo: ě wotkal macže wy ťwoje wěste wutrobny? woni wschitny budža tebi wotmolwojecž: wot Boha. Wóh dawu wěstu wutrobu. Sčtož ťo Boha wysche wscheho boji, tón ťo nicžeho njeboji na žťlym ťwēcze. Sčtož Boha wysche wscheho lubuje, teho njemóže nicžo wotwjesčž wot teho, sčtož je. dobre a praw. Sčtož Bohu wysche wscheho ťo dowěri, tón praji: je Wóh sa naž, sčto móže pschecžiwu nam byčž? Haj, Wóh dawu wěstu wutrobu.

III.

Alle wěste wutrobny dťrbi tež čiste wutrobny byčž. Wutroba, kotraž njeje čista, kotraž je wot hrěcha sežrana, je pschekłata. Sakske čista wutroba je wěsta wutroba. Teho dla prošmy: stwoř we mni, Božo, čistu wutrobu. Wóh dťrbi čistu wutrobu stworicž. Lubosnje džęcžo wotrosće, ě jeho woczow ťwēczi ťo jažnosć čistosće, na jeho lizomaj řěže roža njewinosće. Ale kaž jara ťwěrnež starschež jo tež hladatej, jeho čistosć budže wot njecžičkeho ťwěta dóťknjena, to sč tu njewinosć přecž wojnje. Wóž sčeho, ťłabosć ežēla čłowjeka do hrěcha a winy wjedže, a sčtož ťwoju wutrobu ťnaje, tón wě, jo ťny my wschitny hrěsch- nizy a nimamy čistu wutrobu, kajťuž chze Wóh mēcž. Alle je tola wulki rosdžel mjes ludžimi. Čži jeni praja: dokelž nicčto čistu wutrobu nima, teho dla je wscho jene, jo tež jeho wutroba čista njeje; drusy tež nejťu lěpschi dťžli ja. Drusy paě praja: Dokelž ťny njecžičke, teho dla chžemy je wschitkimi mozami pschecžiwu sčemu wojowacž. — Řěchesežijan byčž, řěka bēdžicž ťo. Sčtož chze čistu wutrobu mēcž, tón dťrbi wojowacž pschecžiwu sčemu, kotrež w naž bydli a wotoko naž laěa; tón dťrbi wschitke sč myšle, kotrež w naž wotuča, potłócžicž, tón dťrbi njecžisty wohēn duičke hažnyčž. Alle jenož tón budže dobyčž w tajkim bēdženju, ěž ma Božeho Ducha sa pomoznika. Pschetož našch duch je drje hotowy, ale nasche ežēlo je ťłabe. Duž proš Boha pschezo sažo, jo tebi wschēdnje nowu móž dawu, jo jeho ťwojatny Duch wschitkich sčch duchow ě twojeje wutrobny ežēri a we twojej wutrobje bydli. A hdžž chze to sč tebe wobťnježicž, dha ťhwataj pod ťšchiz twojeho Sbožnika, hladaj na njeho, ěž je sa tebe ežēpiě a wumřej. Ty nashonijch, jo wón tež tebi móž dawu, to sč pschewinycž; wón stwoři pschezo sažo w naž čiste wutrobny. — A my trjebamy čiste wutrobny. Kaě lohko ťnyšlemy bēšche našch lud do wójnny, woťebje nascha młodžina. Tu a tam bu drje lěpje w tutym wójniskim čašu, ale móž sčeho njeje hiščeže roslamana, wona wostawa a pschidže pschezo sažo a sažo na ťwětlo. Sbožny wot naž je drje ťo je spodžowanjom praschal: njeje dha nija ežēka našch lud bóle ě ťhutnosći, ě pobožnosći wjedka? Dťrbi dha Wóh našch lud hiščeže ežežo domapťracž, jo by na našchim ludu dočonjal, sčtož chze? — Sawěseže, hdžž našch lud drje nad njepschecželemi w ranju na wjecžoru dobudže, ale niz nad njepschecželemi, kofsiž ťu w nim, dha-tajke dobyčže žane dobyčže njeje. Hdžž našch lud sažo na pucž stupi, na kotrymž je do wójnny sčoh a ťo ě Bohu njewobroczi, dha Boži ťud njewuwoštanje. Čžim wjazy je sčto hnady mēě, čžim wjetšchi hnēw je saťłučil. Tehodla prošmy teho Anješa džēnša na ťwojatownym ťwje- džēnju: stwoř we mni, Božo, čistu wutrobu, jo tež ja na mojim džēlu ě temu pomham, jo budže našch lud Boži lud. O ťwojatny Ducho, pój wschal ě nam, stwoř w naž nowe, wěste, čiste, wutrobny! Hamjen.

Szwiatki.

Gal. 5, 22.

Plód: Shtóž Bohu wjeršchnemu ho poda.

Plód Ducha je wschat czjsta luboscź;
Shtóž luboscź ma, ho prózuje,
So dostanje tež wěry khróbkoscź
Pšhes šwjatoh' Ducha czěrjenje.
A sczeteliny je we horju
Pšhes šwjatoh' Ducha dobrotu.

Plód Ducha je tež wješ'le krašne;
Tón wješ'ty Duch njech sđerzi mje,
Njech wješele tež nimam czašne,
Dha wošchemjenja duscha je;
A nam'ka ho tež srudoba,
Mam šwjatoh' Ducha, trošhtarja.

Plód Ducha dale je měr Boži
Měr Boži krašny poklad je;
Hdyž tutón plód ho wot mje škoži,
Bych njeměl žane wješele,
Dha by tež byla njemózna
Ta luboscź, kiž je nješćoncźna.

Plód Ducha tež je prawa měra;
S njej' róže kčěja na czernjach.
Tón nješćeczel mi njeda měra,
So kłodžu tu kaž na wóstach.
Duž, šwjaty Ducho, pščińdž ty šam,
Plódž pravu měru wutrobam!

Plód Ducha nam tež wěstoscź dáwa,
Ho šmjerczi wěcznej' šbóžnosće.
Hdyž plódna wutroba je škala
Pšhes šwjatoh' Ducha hnuwanje,
Dha mam ja šbóžnosć i wěstoscźu
Pšchi Jesušu najkrašnišcu.

E. S.

Ssrjedu 16. meje semrě w Budyščinje we wyškej starobje šoburedaktor tuteho šerbšćeho njedželskeho šopjena „Pomhaj Bóh“, něhdušchi wyšchšchi wučer na tudomnym krajnostawškim ewangelskim šeminaru

Šhorla August Šiedler.

Njebóhi ho 1. novembra 1835 w Nějśdajšezach jako šyn po-
božneju šerbšćej šaršćej buršćeho štawa narodži. Tak pščiń-
dže, šo měješće šerbšći buršći štaw, kotrehož wobras na cžole
našćeho šopjena je ščtyrjomi ščtrofami i jeho pjera wobdaty
widžimy, ša wošebje pobožny a šwojeje žyšeje luboscźe naj-
hódnišchi; nad jeho dobrými počjnkami ho wošebje wješelesće,
a wón je se wsčej šwěru je špěchował a ša duchowne pošběhjenje
šwojeho naroda dželať, kaž dolho je myšlicž a pjero džeržecž mohł.

Jeho dželo bě nimo wučeršćeho wošebje literarišće. Wulka
šyla nastawłow, kotrež je prjedy do měšacznika „Šužicžan“ a
pošdžišćo do „Pomhaj Bóh“ pišal, bohata licžba špěwow, kiž je
we woběmaj wošewil, wo jeho pilnosći šwědčži. Pšhes šwoje
nabožne špěwy je tydžen' wot tydženja lud, kiž je lubowasće a
žadasće, natworjal. Wone cžim bóle k wutrobje rěčža, dokełž šu
i něžneje a pobožneje, šobucžerpjazeje a wěritweje dusče wušče.

A ščtož wón pišasće, wčěšće žadimw myšł a dobry wuras.
Dokelž nješerbšćeho šłowa a šady njelubowasće, we wsčech jeho
dželach šerbšći duch wěje. Ššamo pšćelozki, kotrychž je tež
w „Špěwnej radošći“ wulku šylu šhotowil, šo jemu wobjernje
derje poradžichu. Jeho harju šlyšachmy na radostny šynł
šhłowowanu, hdyž něhdže šerbšći wótcžinz jubilej šwjecžesće,
wona pať jemu tež pšchi marach w ščoržbnych šłowach šaklineža.
Nětko je jemu šmjercž do haršy pšchimnyła a jeju truny wotpjala.

Šdobnje je šerbšćim ludom wo lubeho špěwarja žarujemy;
njech nam nětotre šłowa wo jeho dželawosći pokaza, w cžim
mohli jeho ščěhowacž. Šohladašmy najprjedy na šhotowjenje
šopjena „Pomhaj Bóh“. Šacž runje bě jeno šoburedaktor, je
tola wsčhu štarosć wo jeho wušhadjenje šam měl. Šeno předo-
wanje a nětotre malicžkosće dostawasće, wsčho druge šam
pytasće, pšćelozowasće, pěknješće. Šo šo pať jemu nje-
woštudži, njeby tež druhdy šhwile měl, pať k wobjedu, pať spacž
hicž. Dnebjesće ščoncžnje hišćeže cžišćežeršće šmyłki porjedžecž,
dha šo to i tak wótrym wóczkom šta, šo we šopjenu wěšće žadny
štejo njewošta. Runje i tej šamej šwěru je tež nowocžišćež
biblije a špěwaršćich pšćeladowal. Tak šwědomliwy
běšće wón we wsčěm. Šopokas ša to je tež jeho šradowanje
macžicžneje knihownje. Šewišja, do jutrow w macžicž-
nym domje ša porjadom šłědžizy, by šo pšćezo na šastup do njeje
wješćika, pšćeloz tu bě widžecž, ščto porjadna myšł a ruka ša-
móžetej. Šóždy šhód a kucžil na prošćel cžisty, tyšazy knihow
w knihozach do rjadow a po wopšćijecžu šestajane kaž wojazy
pšchi paradže, to bě wopradowže rjany napohlad.

Jako běšće Šiedler hišćeže we šlužbje, wučješće šerbšćich
šeminaristow w macžernej rěčzi cžitacž, pišacž, pšćelozecž, pšćed-
nosćecž a wučicž. Š tym je šo i dobom jeho šahorjenje ša
šerbšći lud a šerbšću rěčž na mnohich wučžomzow pšćenješća,
ale pať tež cži, kotřiz šu w njej šašo woliwšnyli, njemóža přecž,
šo je jini šastojštwow w šerbšćej ščuli položil.

Shtóž je něhdy w Šozorowych konzertach šobu špěwal, je
jeho rošwucžowacž šlyšal, pšćeloz hudžbne pšćichoty konzerta
bě jemu doměrjeny. Š nimi měješće wulku prózu. Běšće šebi
došć špěwarjow a špěwarłow nahromadžil, wučješće najprjedy
šerbšći cžitacž, a potom by se wsčej ščěrpnosćež měžazy dolho
šłowu wuwucžował, doniž njeby Šozor hotowy koncert pruhowacž
pšćišćohł. Šo tutych konzertach wón pišće, šo šu byle „rjane,
wošchemjaze žorł, i kotrehož šo bohate žohnowanje wulawasće
na hona našćeho lubowaneho Ššerbowštwow“. Šeno jene žohno-
wanje a i dobom plód Šiedlerjoweje luboscźe k šerbšćemu špěwej
budž napomnjene: Š o w a r š c h n y Š p ě w n i k. Šón je w lěče
1878 i wulkej wuštojšćežu šestajal a nam se šłědowazhymi šło-
wami pšćepodať: „Wšmi tónle špěwnik i tej luboscźu, i kotrež
jón šhotowich“, drohi šerbšći ludo! Wšmi jón k šwojemu ša-
wješćelenju a wošchemjenju, k wožiwjenju šwojeje šabawy a
towaršćnosće; wón cži po tekšće a šłowach jeno dobre špěwy
podawa.“

Tak je šo Šiedlerjowe žiwjenje minyło w luboscźi k jeho
šerbšćemu narodej a w prózy ša jeho duchowne šbože. Ššerbšći
lud tule luboscž a prózu wěšće nješabudže a jemu ša wobej
cžim džakownišći woštanje, dokelž je njebóhi Ššobžnikowe šłowo
tež šebi prajene byčž dať: „Darmo ščže dostali, d a r m o d a-
w a j e ž e!“

Šiedler běšće hižom dlěšchi cžaj cžěžto cžerpjazy. Šwaj
dnjej pošdžišćo, hacž bě šo w Božim wotkasanju Ššobžnikowej
hnadže porucžil, bu džej do Božeho šćpicža jeho duscha domoj
wotwołana. Jeho cželo šmy bližšcu šobotu na Šuchor pšće-
wodželi, hdyž nětk wo šwojbnym pohrjebnišćežu pšchi šwojimaž

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh cí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa ło kóždy kobotu w Smolerjez knihicziščjezni w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

Sswjata Trojiza.

4. Mój. 6, 22 27.

Schtóž łu nam našche rócne czařy sjewife, tu lubosć teho Wótza, kiž je nam łuwojeho jenicžkeho narodženeho Ssyna wobradzil k hodam, tu lubosć teho Ssyna, kiž je sa naš sčot do łuńjercze a je k jutram łu nam pokajal w łuwojej dabhečeskej mozu tež nad łuńjerczu, to štutkowanje łuwojateho Ducha, kiž po łuwojatkownej powjesczi chze tež w naš bydlisz, to wscho klinczi hiščezje ras hromadže na łuwojedženju łuwojateje Trojizy. W našich zyrkwinskich łuwojedženjach stupi tutón łuwojedžen wróczo psched tymi druhimi, niž napořledk teho dla, dokelž je jich wjele, kiž chzedža Boha wopščijecž je łuwojim rošomom, a dokelž tutón jich rošom ničo njewě sapočezč s Trojizu. A tola nam tak wjele, sčtož my widžimy, rěči wo tym, kať łuabny je ščonežnje našch rošom porńjo temu, sčtož wot Boha wukhadža. My widžimy to žiwjenje, a hiščezje ničtón njeje mohł sjawnje prajicž, sčto žiwjenje po prawom je! My widžimy, kať łuonžnko kóždy džeń šhadža a łu khowa, kať měřacžk a hwěřdy majestetižny po łuwojim puczu kłodža hižo psches te ščtawšnyty; hdže je ta móz, kotraž je tak wjedže? Šižo tu my widžimy, kať je našch rošom šwojasany na wěšte mjejn. A hdžž my chzemy sapščijecž a wopščijecž našcheho Boha, dha to njemóžemy se našchim rošomom, ale jenož se wěru. Sčtož w tajkej wěry je sapščinnył tuteho Boha, sčtož wě, so tuteje łuwojateje Trojizy žyle štutkowanje dže na to wumóženje teho cžłowjeka, temu budže łuwojedžen łuwojateje Trojizy džeń teho džaka a s wutrobu a s rtom budže wón spěwacž: „Sswjaty, łuwojaty, łuwojaty je tón Šnjes Zebaoth, wsčitke kraje łu jeho cžescze polne“, temu budže łu pschezo bóle wotewrjecž ta hłubokosć bójškeho

bheža, kotrež wschaf na wschelate waschnje chze nad nami štutkowacž.

We wójnje a psches wójni je Bóh chzyl łuwoj lud sažo wróczo wjecž k łuabi a k wěry. Tu móz tych wschelatic pschibohom, kotrychž běchu cžłowjekojo łu wutworili, je wón knicžomnu ščinił. A někotry je wuknył, sažo łuwojej woczki posbėhnyč k horam, wot kotrychž nam pomoz pschidže. A my łuwoj drje hagle w tutym cžěžkim czařu prawje wuknyli rošymicž, sčto ma to na łuabi, sčtož w našchim łuwoje je prajene: „Šón Šnjes požohnuj tebe a swarnuj tebe.“ Haj, Wótze w njebježach, žohnuj ty naš a našch lud, to bu wójniška modlitwa wulkeho džěla našcheho luda. Bóh běsche naš w czařu měra bohacze žohnował, a wulki džěl našcheho luda běsche pschecziwo temu łuěpny. Nětk w tutym cžěžkim czařu, hdžež tež ta wulka móz našchich njepschecželow ničo njesamóže, nětk je tak někotry, kiž s nami pošnaje: „Šón Šnjes je bliřko pola naš, wón łuwojich derje šnaje.“ A tuteho Boha, kotrehož žohnowanje my wschitzy šacžuwamy, kať wón sa cžělo a ja duřchu dawwa, sčtož my trjebamy, kiž tež nětko sažo wonkach dawwa rošč wěřchnemu khlěbej, teho my prošmy, so by naš wobarnował bohacze. Psalmista spěwa: „Šón Šnjes swarnuj twoju duřchu.“ To je wschaf to najwažnišche, a hdžž wořebje nětko, nam tak rošnyłiwe, njelicžomne prošmy wo šemške žiwjenje łu psched Boha pschitježu, dha tola tež njechamy ia-byeč, k tajkim prošwam pschistajicž: „Ale twoja wola łu štań.“ Ale křoble łu měny jeho proškež wo šnutšowne wobarnowanje teje duřche, so by wona njesawutlika a kónz njebrala. A wo to chzemy a łu měny po Božim łuwoje proškež jako lube džeczi łuwojeho lubeho nana. A cžim bóle my widžimy to hubjenštwó, tu ščosć a to njepschecželštwó tu na šemi, cžim naležnišcho klincž našcha

próštwu: Božohnuj ty naš, Knježe a swarnuj naš sa čzaš a wěcz-
nojez.

Kaž je Bóh po hrěšnych padže pšched swuju jahrodu Eden stajil teho jandžela sa wajhtarja, a je s tym wuprajil swoje dželenje wot hrěšneho čłowjeka, kaž je wón swoje wobliczo potajil pšched swojim israelskim ludom dla jich wutrobawtwjerdosće a wotpada, tak dhrbjal wón so wotwobrocjeć tež wot naš. A my wěmy, a njechamy ženje na to sabycz: Tajke dželenje Boha wot naš to rěka sa naš: Wěczna smjercz, satamanstwo. A tutón strach budže wot naš wsaty, hdyž my so saš wobrocizimy k Bohu, hdyž njewostanjemy w čemnosći hrěchow, ale stejimy sašo w tym swětle, kotrež Bohu so spodoba. A hdyž my tež sami tu niczo njedokonjamy, dha je nam tola tu daty Jezuš Chrystuš, w kotrymž je to wumozenje s hrěcha, a je žuda, kiž je dokonjal, so Bóh swoje wobliczo nam sašo pšchuwobrocza. A to wón čini nad nami s luteje hnady. Ale dha tež potom njedhrbimy wobaracz tajkej hnady, ale dhrbimy wotpoloziciz wschu našu duchownu hordosć a s tym zlonikom so wujnaciz: „Božo, budž mi hrěšnikej hnady.“ Dha pak potom so tež nad nami sjewi to swětko teje hnady bohacze. Tak chzemy Jedomu Chrystu radu horje wsacz, so bychmy wěčeje byli w nim, so smy s hnady sbožni sciznjeni. Dha pak potom tež nad nami wěčeje so dopjelni Chrystužowe sľubjenje, kotrež w swjatkownym džiwom bu přeni ras dopjelnjene.

My wěmy, kak bē naš čzaš sabyl, kajki bohaty dar je tón mēr. A hdyž my nětk džej a bóle prošmy wo tutón mēr, dha my tola wěmy, kak wjele nušnišči je nam tón drugi mēr, wo tón mēr teje dušče sa čzaš a sa wěcznosć. To je tón mēr, pod kotryž budže kóždu njedželu stajena ta wěrjaza wožada, hdyž jej klineži: „Tón Knjes posběhn swoje wobliczo na tebe a daj tebi swój mēr.“ Derje nam, hdyž tež my w tajkim mērje stejimy, dha my so njebojimy teho njeměra swěta, tež niž njeměra wumrjecza, ale w dokonjanej wječnosći čehnjemy tež my jemu swój pucz, dokelž wěmy, so tam čzaka na naš to najrjenšče žohnownje w tamnym wěcznym žiwjenju. A temu pomhaj nam, ty wužozy khwalena swjata Trojiza. Samjeit.

W.

Na swjatu Trojizu.

Jan 3, 1—15.

Slóž: Nětk wješeče so kšesćenjo.

O Božo, swjata Trojiza,
Schtó wušlédžicz eže móže!
Ty njerosdželna jednota,
Eže rojom nam'kaz njem'že;
A jandželjo hej pšchirnyju
Te woblicza pšched krašnosćju
A twojim wěcznym swětkom.

We čemnej nozy smy so ja,
Mój Božo, k tebi podal,
Eso k tebi dušča sbehnysa,
Ezej woschewjenje žadal,
Na tvojej wulkej lubosći,
O Jesu, swětko w krašnosći,
Pšches tvoje džiwne rany.

So mojim čželnym narodži
Bych sľubjenu byt wěcznje;
Ty k njebežam mje wušwoli,
Esym s nowa narodženu,
Pšches wodu a pšches Dušča mje
A tej sbožnosći tam pšchuwjedže,
Esym k sbožu wušwolenu.

Stpicz k njeju nihto njemóže,
Hacz tón, kiž s njeja pšchindže;
To by ty, Jesu! Pšches tebe
Eso rjenje k njeju dojědže;
Kaž s horja čehnjescz sa sobu,
So k njeju džemy sa tobu,
Hdžež mamy dušchow sbožnosć.

Kaž Mójšaf hada w puščinje
Je pomyschil pšche khorošć,
Tak tež našch Sbožnik na drjewje
Je czerpil sa naš bolosć;
Schtóž džerži so k tom' Jehnjeczu
Tón pšchindže k wěcznom' wješelu
So semškej hubjenosći.

Ta sbožnosć twuju poknosć ma,
Schtó satamacz mje móže!
Mje džerži swjata Trojiza,
So njepanu ja nihdže:
Bóh Wóteče, Esymo, Dušcho, daj;
A tej sbožnosći nam pokasaj
Tškrócžne tvoje plómjo

Ta sbožnosć twuju poknosć ma,
A Jezužowa hnada,
Tón swjaty Duš mój troschtaš je,
Mje pšched njesbožom sľhowa,
Hacz jemu pšchemoh jandželam
To swjate, swjate saspěwan
Pšched Božim wěcznym trónom.

VIII.

Lutherowe puczowanje do Roma.

W pósndnej našmje lěta 1508 džechu jedyn džej tšjo Sawšchtynowi mnichojo po drjewjanym mosće pšches Sobjo do města Witenberga. S nahladneho, w lubosnej a plóbdnej krajnje ležazeho města Erfurta pšchischedišči so jara swojemu nowemu statofej džiwachu, pšchetož Witenberg bē porunjo Erfurtej khude, njenahladne město s niskimi a drjewjanymi kšěžkami, starej wšy podobnišče hacž městu. Tež na wokolinje s jeje bēlymi, pěškownymi honami a čžemnej holu, widžachu, so do žaneho khwalobneho kraja pšchisšli nejžju. Do kšochtra, kiž hiščeže dotwarjenu njebē, so podachu. Woni bēchu wot D. je Staupiz žem powołani, so bychu na uniwěršicze, wot sakšeho khurwjercha Bjedricha Mubredho sakoženeje, kolegije abo wědomosće čžitali. Jedyn s nich bēšče našch magister Marcžin Luther.

W tym samžnym čzašu bē wojowanje w němskich Sawšchtynowych kšochtrach nastalo. Někotre bēchu so sjednocžike a so rjad obšervantow mjenowachu, dokelž so kručze po nišchich pšchedpižmach sadžeržachu; w druhich kšochtrach bēchu mnichojo žwobodnišcho, to rěka, niž bjes poroka žwi. Staupiz bē wot bamža dowolnosć doštal, so žmē jich kšochtrch reformowacz a s přenišchimi sjednocžiciz; ale temu so obšervantowo pšchecžiwjachu. Dokelž Staupiz swoje wotpohladanje njedozpi, mějesce so bamžowa dowolnosć sašo wróciz. A temu so holandski, runje we Witenbergu pšchewywasz prior D. Jan s Mecheln do Roma wotpóžla, a Luther bu jemu sa pšchewodžerja pšchidaty.

S tymle nadawkom Staupiz Lutherej swuju pšchecželnosć wopokasa a jeho čžesćesche. S dobem chzšče jemu s dalokim puczowanjom s jeho hľubokoho samyšlenja wupomhacz. Luther bē

řbožowny, přchetož pokoj duřche, kotryž w klóřchtrje namakał njebě, myřleřche řebi ř modlitwami a wotpuřkami w Romje dobhyč. Rom řchřeřcijanam řa řlowne a řwjate męřto pľaczeřche, kař něhdy řerufalem řraelitam, a kař řu řchřeřcijenjo hač do dženřniřcheho dnja po tym ředželi, řo junřróč w tym męřče modlicž, hdžež je řoři řyn řa nař wumřjel, tař je wofebite přchecže řatholikow byřo, w Romje, hdžež burřhaj řetr a řawoł ewangelija dla wotprawjenaj, řařľuřbu přched řohom přtačž.

W oktobře 1511 řo řan ř Mecheln a Luther na pučř po-
dajřtař. Mniřhojo řmędžachu jeno po dwu pučřowacž. řo bę řich pľawidlo po řarku 6, 7, hdžež řęka: „řesuř řawoľa tnych dwanacřoch a wupofřľa jich dweju a dweju.“ Řiz porno řebi, ale řa řobu modlitwy dnř a dnř borbotařo daloki pučř pęřchi dęřřtař. řofelž ani pjenjeřľa na pučř dořtařoj njebęřřtař, řařtu-
přřřtař do klóřchtra, hdžeřľuli řadřn nadeřdžęřřtař; řon řeu potom ř hořpodu a ř wofřchewjenjom dale řařtara. řlózno, řo řtař pučř do řtalřkeře přchę řchwizu wuřwolikoř. řačřunje je řchwiza je řwojimi wyřřokimi přchę řmřóčęle dořbahazřmi horami, řněřowřmi mjeřřřľami, padorařmi wodami, řľubokimi dořami a mľódnřmi ľufami řjany řraj, dha řuther tola niřdže řľowęřľa wo řeho řrař-
nořči njeřpomni. řeho myřle bęřhu mjenje na to řľožene, řchtož řo wocřomaj řpodoba, hačř wjele bóle na to, řchtož řeho w Romje wocřařuje. řeno to je nařpomniř, řo řu tam dobre pučře a na ľufach řruwy, a řo řo tam ľud ř prózu řivi, dořelž polow nima. řidžimo, řo ma řuther mniřřcheho duřha a burřřkej wocři.

řľpy přchęřrocřiwřchi přchiřdže dele do řľončęneře ľombardi-
řteře runiny. řo njeř wón pľaji: „řo je pľódnř, dořnř a ľu-
bořny řraj, dwařęči mil řchřeroři; řřjedža přchę řjón řo bęři, řjana, řchřerořa woda.“ řu nadeřdže řľębrořchęre ľęřň ř woliřow-
řami, řamo ře řľařly wurořčęnřmi, řiž řeho na řľowo ř 81. pľalma dořomnja: „ř mjedom ře řľařly řřu jich nařřęčięč.“ „řež wulke winowe řahodň řřm widžal, porunjo nim řu nařřę kař dořnicze-
lowe; tam dnřbja řež wulke bręčřti rořčř. řitronowe řchtomň mařu přchę řřľę ľęto pľodň, řižo je řelene ľiřęe přchihotowane, hdňž wofřokřnjene padora.“

Dobrej řrajnje wotpowędachu bohate klóřchtrň. řo jęnym wę powjedacž, řo ma ľętnje 36000 duřatow dořhodow. „řu je řradowanje přchi řľidže; na hořčřiny řo 12000 duřatow naľoža, 12000 na twarjenje a řęęři dęřľ řa řonwent a bratřow. ř tymle klóřchtrje řřm byř a řu mje ře wřchęř čęřčřu wofřchewili a dęř-
řeli.“ řęmřřki mniř wřřař tařřęe řrařňořęe řwucřęnň njebě.

řola řež njeřodň řo na pučřowanju njeřminiřřtař. „ři a mořemu bratřej nózny powętr řęřřľodži, řařo do řtalřkeře čęřňniř-
moř a řař přchi wotewřęnřm wofňje twjeřdže řpachmoř. řařo wotucřichmoř, bęřřteř naju řľowje polņej dnřma, řřľę čęřčřej a nje-
ľepę, řo mřožachmoř řon dęřň jeno milu řicž, tař naju ľačňořčř čřwilowařřhe, a wino njeřmřožachmoř ani widžęčř ani čřucž, řadach-
moř řebi přchęřo wodu, řchtož je tola mořřaze. řo radže nařřchęho hořřpodařja wofřchewichmoř řo ř dwęřmaj granatowřmaj řařľufomaj, ř čřimž namaj řóh řiwjenje řdęřřa.“

řařo bęřřtař mniřhaj řež wulke řľawne męřto řilano wopř-
tařoj a ľombardiřku runinu a ř polodňju ľęřaze hořiřko řpeninu přchęřrocřikoř, přchiřdžęřřtař do męřta řlořenza. ř tymle řja-
nřm, we řęčęřjatyř doľe řęři řrno ľęřazyř męřčęe wopřawdže řřwalby řódnę napřawň namakařřtař, a to w řhorowni. řuther powjeda: „řhorownja je řjenje twarjena, dořra řędž a pičęe, ma pľlnřch řľuřřobniřow a wucřęnřch ľęřařřow, ľoža a drařty řu čřiřte, byřľa řjenje wupřřchene. řhoreho přchijnjeřęwřřchi hňřdom w přchitom-
nořčři notara wuřľęřaju, kotřňž drařtu řařiřřę; drařta řo řhowa a řhoreho bęřu řuřňju wobleku a do řjenje přchihotowaneho ľoža ř čřiřtyřmi pľačřtami položa. řóřň dořtanję dweju ľęřařřow, a řľuřřomniřň jemu řędž a napoj w čřiřtyřch řchľenřach přchijnjeřu.

řež řónřte tu řhorňch wothľadaja. řař řřm řa to w řlořenzu widžal, řo řchpitale tař dořnře řdęřřachu.“

řo řřdomňjedžęřřřkim pučřowanju řo řonž novembra ř Romeř přchibľižęřřtař. řóřku řarino dořpřiwřřchi męřto přchę řobu wu-
hľadařřtař. řobras męřta njeřwuhäřľitwy řačřiřčęř na řuthera řęřini. „řařo řo pľeni řař wuhľadach, padžęch na řemju, pořbęř-
nřch mořej ruřň, pořřchizowach řo a řawoľach: řudž mi řtrowjęnň, ty řwjaty řomo, ři řróčř řwjaty přchę řmarřařřow řwęř!“

řabyřte bęřhu wřřitřke dořal řnjeřene wobčęřňnořčęe pučřo-
wanja, řařo nęřko ř hórki řtupajo řo ř męřřchęřanřřkim wřotam bľi-
žęřřęe.

J. K.

(Přchihodnje dale.)

Oberlin.

řeho řiwjenje a řtutľowanje w řamjenjodole.

je wřchelafich řóřľow wucřęřpař

† řan řarřo.

(řotracřowanje.)

řařo bęřęe řo nęřko wjazyř pořhilenja ř řadženju řadowňch řchtomow namakařo, řhromadřowařřhe wón tař huřto, hačř bęřęe řhwila, mľodžęnřow wokoľo řo, kotřňchž bęřęe řižo přchę řwoje řchulřte a pačęřřte rořwucřowanje bóle na řo řęřahňľ, řo mřožachu na řwojim dęřle w řchtomowni dęřľ bracř a nawucři jich řchęčępicž a pořadža ř nimi řruř řwojeře ľęřomňnořčęe, řiž řo ani ř polej ani řľuřň njeřhodžęřřęe, tař řo wřřitřke řchtomniř po dořřo-
řęři, pľęři a na řořu w runňch wřňřach řteřachu, tař řo bę řwóř ľořřľ hľadacž.

řym mľodřm hólzam čřinjeřřęe to tař wjele wjeřęla, řo řebi bórň ře wřchęch bóřow dživje řchtomniř w hřomadu nořřachu a doma řadžachu a ředň přchę mřž dnřheho řchęčęřpřachu a porje-
džachu. ř kař wjeřęleřřęe řo Oberlin na tym! „řdnž wy,“ dęřęe wón čřařto, „jenuř jeničřku řařľucřinu abo řruřřchwinu w-
řchęčępicže a na přchihodne męřřno řadžięčęe, dha wofřtanje wona řa wjazyř hačř ředň narod ľuba přchęčęřľniřa wařřchęho domu a řta wařřchich potomňňch budža řo na řejnyřch pľodach wofřchewjęčř a ř džalowňwořęřu na wař řpomniacž.“ řařo pořdžięřch Oberlinowe řchtomň přchęřo bohatsřo njeřčř počřachu, tař řo mřžęřęe wón wřřitřřim řwojim wofřadňm nęřřto mařo ř woptacřu řobu-
džęřicž, ačř kař mjeřřařřęe řo řęřdom nęřkotrňřľuliž, hdňž jemu Oberlinowy řad tař ľubojňje wonjeřřęe a řiřęęęe wjele ľęřęe řľodžęřęe, řo njebě řež řižo hňřdom ř nim řchtomň řadžęčř řa-
pocřař, řo by nęřko męřto tnych řęřľokřřařňch pľomňchow řež tař řľódnň řad męřľ a řęřčř mořľ.

řjeřęle na řadženju řchtomow bu nęřko přchęřo wjeřřęe a powřřitřřwňniřęe, a řřľa wofřľnořčř dořta přchę to řřľę řinajřřchi napohľad; přchetož pľjedawřřęe hoľe hęřň buřhu nęřko ř pľódnňmi řadowňmi řahřodami wobdate, a na męřto pľjedawřřchich řubje-
nřch pľonňchow řtupichu nęřko řřľę ľęřň najľęřřchich řadowňch řchtomow wřchelafich dnřřinow. řořdžięřch řadařřęe řebi Oberlin wot řóždęho hólza, kotřňž čřřňřęe řwóř ľiřęęęniřki řľub wobňowicž, řo dnřbjeřřęe pľjedy dnaj řadowaj řchtomňřař řadžięčř. řęęň pař, na kotřňmž mřžachu jemu potom pľeniřęe pľodň ř tutyř řchtomňřow přchijnjeřęčř, bę řa niř wulžň řara radořňny dęřň.

ř kař wjele řjenřřch, kař wulžň wjele řjenřřch by na řeniř byřo, hdň by řo to wřřchudže tař męřľo, hdň byřhu wřřchudže řadowe řchtomň řtaře, hdžež mřžä řtačř, na wřchęch pučřach na přchľľad.

řęřko wobrocřňny řo ř ľufam a ř polam a hľadařňny, řchto je řo w tutyř nastupanju přchę řOberlina řtařo.

řamjenjodolečęňjo bęřhu po pľawňm řatarjo, ale kař řižom węňny, čři nanajřhubjenřřchi, řiž jenož byčř mřžä. ř Oberlino-

wej farje klušesche tež tojšto ležomnosčow, a na tutych chyzscho wón pokajacz, šcho kultiwirwanje rěka. Wón wuřwoli řebi wjes tymi řeniimi džěfaczerjemi, kotřiz řwoje džěczi po prošćenju řeželechu. tych najřjedliřchich, a džěřche řnužiwje na řwój řkuff. „Řa chzu řebi dobre kufi přchihotowacz.“ džěřche wón ř buram řwojeje wřby, „přchetož wone řu dotal tak wjele jako niežo hódne.“ Čzi burjo řo řchibaliřby řmějachu a mějachu mješ řobu: Wón chze ř wořoja řkoto čžinicž. Nařche kufi njenjeřu hinaiřchu, hacž řiřaku trawu, wo kotřuz řřót řědom rodži a řarař tež řadnu zokor na řwoje njenajčzele!“ Me řnjes řarař dařche řo tym řeniim ludžom, kotřiz jeho kufi řa nanajřhubjenjeřche řnajachu a ř řkupej wčžipnosčju jeho čžinjenju přchihadowachu, řmjecž, tak jara hacž chyzchu. Pod jeho nawjedowanjom vyjachu řo na přchiprawnych mějtnach přchěrowy, řo by ř jeho kufow, řiz běchu ř wjetřcheho džěla řadřane bahna a tymješčeža, ta bruna woda wotběžecz mořla. Jako běřche řo to řtako, dařche wón hromady řamjenjow ř nich dele řnořhycz a wot tych řamnych žpke řhribjety abo hacženja wořowo řwojich kufow nalkajcz, řo bychu jemu dřějaze hórřke wody řaneje řchřody wjazy na nich čžinicž njemohke. Č džěřom dařche wón te řamjenje tež do řkuboch džěrow na řwojich pólnych pucžach wořycz, řo by řebi pucže ř nimi wuporjedžak. To řo tym řeniim Wařd- bachežanam lubješche, a woni mějachu: „Te pucže drje řu něřř řěpřche, ale řarař tež je wulfu přozu a wjele pjenjeř na nje wadžř, ale řiřaku trawu na řwojich kufach tola přchěř to njeje řkóřku řčžinik!“ Tola pak řapoczachu něřřři, hđžez řo to lořby hđžěřche, tež pomalu řamjenje je řwojich kufow wořycz a řebi pucže ř nimi porjedžecz. To bě mařy řapoczakř. Řnjes řarař wjeřeleřche řo řřradžu na tym a džěřařche dale na řwojich kufach, pořđžiřcho na podobne wařchnje tež na polach. Jako mějěřche te řamjenje na řtronu a kufi a pola wurunane a ř řamjentnymy hacženjemi derje wobnjenje wane, džěřche wón tam a jow ř jenemu burei, řo hiřchče dobru pjeřchcz řřjeba a řo chze řebi tu řamnu wot řamjenjow na- čžinicž. Čzi ludžo pak mějachu ř nowa ř nim řwoje řměchi jako ř mužom, „řiz chze ř řamjenjow dobru pjeřchcz čžinicž,“ a wob- ředžbowachu jeho čžinjenje krocěl wot krocěřje. řa wěž pak mějěřche řo tak. Mješ tymi řamjenjemi na Oberlinowych kufach a polach běřche tež wěřty řamjenř, tak mjenowanu tuff, kotřuz drje mějěřche řwonkownje řamjentny napohlad, kotřuz pak Oberlin, jako dobru mineralog, hnydom řa pjeřchczojtu, hlinojtu a pěřřojcznu řwjařinu řpřřna. řuton tuff přchewobrocžěřche wón duž do dobreje pjeřchczče a powořowajřche ř nim řwoje řkalojte pola a kufi woře- bje tam, hđžez hewak mařo řemje řkafu řřwajřche. řako běřche řwoje kufi tež hiřchče ř přchěrowczřkami ř powořowanju tych řa- mych přcheczahnyř, wobřby je ř řymjenjom wřchelakeje tajřje trawu a tajřich řelow, řiz běchu ta najřpřřcha piza řa řřót. řa to džěřche na wobřtaranje polow. ř nastupanju tych řamnych myř- lachu řebi řamjenjodolčženjo, řo řu wobřuffane, dořelž wjedžichu, řo běchu jich wulzy džědojo ř kórza pola 60, haj 70 kórzow běřnow w dom řhowali, měřto řo jim řědom přatnacže kórzow na kórzu narocžče. řo woni pola hubjenje wobdžěřlachu a řo běchu řo jich běřny pomalu a pomalu do čžiřta wurořřke, na to njemyřleřche řebi niřřřo. — řak je w řiwjenju huřto, ludžo njepřtaju winu hubjenřtwa, řiz jich poděndže, řami we řebi, ale přchezo ř wonka řebje, a porěřřo řo jim teho dla radži, řebi bórřy ř njeřo wupom- hacž.

(Přchichodnje dale.)

Řberluřche na řwjate dny řa řřatowu a domjazu nutřnořcz.

Řa 1. njedželu po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 279 abo ř džiw- wanjom na epistolu 138. 835 abo řutherowy řh. 1. řěřa 11. řlowny řh. 273, 1—4. 7. 284. 288. 569, 1—3. 8. 9. 570. 572.

řeffř řuf. 16, 19—31. řo řamjenju 140, 18. 284, 3. 356, 10. 485, 9. 495, 5. 512, 6. 523, 3. 525, 13. ř dospěřwanju 22, 7. 8. 14. 15. 275, 6—8. 413, 6—10. 15. 570, 5. 10. 11. abo řutherowy řh. 130. — řo měř 405, 1.

Řa 2. njedželu po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 287 abo ř džiw- wanjom na epistolu 329 abo řutherowy řh. 156. řěřa 825. řlowny řh. 189. 192. 266. 269. 288. 425, 1—5. 623. řeffř řuf. 14, 16—24. řo řamjenju 4, 2. 26, 10. 292, 9. 400, 2. 567, 6. ř dospěřwanju 427, 1. 2. 5. 696, 1. 2. 6. 842. — řo měř 405, 1.

Řa 3. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 437, 1—5. abo ř džiw. na epistolu 305, 1—4. 7. abo na přchepodacže řugsburř- řkeřo wěřuwuřnacža 679, 1—4. 8. abo řutherowy řh. 454. řěřa 11. řlowny řh. 188. 235, 1—5. 8. 721. řeffř řuf. 15, 1—10. řo řamjenju 4, 3. 26, 7. 127, 2. 190, 2. 199, 2. 222, 13. 270, 2. ř dospěřwanju 537, 1—3. 5. 538, 1—3. 6. 654, 3—5. — řo měř 405, 1.

Řa 4. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 641, (po hřořbu 108) abo ř džiw. na epistolu 302 abo řutherowy řh. 146. řěřa 823. řlowny řh. 327. 736. 737. řeffř řuf. 6, 36—42. řo řamjenju 97, 7. 132, 6. 242, 3. 290, 3. 312, 6. 329, 8. 740, 6. ř dospěřwanju 737, 5—7. abo řutherowy řh. 130. — řo měř 405, 1.

Řa 5. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 359, 1—5. abo ř džiw. na epistolu 737, 1—3. 6. abo řutherowy řh. 156. řěřa 824. řlowny řh. 301. 437. 466. 571. řeffř řuf. 5, 1—11. řo řamjenju 19, 3. 21, 1. 145, 1. 205, 4. 305, 7. 307, 1. 359, 5. 546, 1. 608, 4. 618, 3. 699, 4. ř dospěřwanju 464, 1. 2. 5. 531, 1. 2. 734. — řo měř 405, 1.

Řa 6. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 439, 1—3. 7. abo ř džiw. na ep. 239, 1—5. abo řutherowy řh. 165, 1. 5—7. řěřa 825. řlowny řh. 148, 1—3. 10. 150. 255. 428. 429, 1—4. 430. 436. řeffř řat. 5, 20—26. řo řamjenju 267, 6. 312, 6. 327, 7. 630, 1. ř dospěřwanju 215, 7—9. 331. abo řutherowy řh. 155, 11. 12. — řo měř 405, 1.

Řa 7. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 532. 542. abo ř džiw. na ep. 6, 1. 4—6. 453. 458 abo řutherowy řh. 156. řěřa 855. řlowny řh. 18. 21. 305. 530, 1—8. 605. řeffř řat. 8, 1—9. řo řamjenju 3, 5. 318, 5. 321, 3. 426, 7. 441, 4. 570. 10. ř dospěřwanju 718. — řo měř 405, 1.

Řa 8. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 457. 599. abo ř džiw. na ep. 234, 1. 7—9. 314 abo řutherowy řh. 448. řěřa 12. řlowny řh. 239. 252. 436. řeffř řat. 7, 15—23. řo řamjenju 148, 10. 247, 9. 264, 9. 267, 10. 278, 4. 503, 19. 611. 687, 1. ř dospěřwanju 150, 2. 15. 16. 460, 4. 5. 15. — řo měř 405, 1.

Řa 9. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. 315 abo ř džiw. na ep. 252. 308. 710, 1—3. 10. abo řutherowy řh. 146. řěřa 2, 5. řlowny řh. 204. 215. 222. 565. 615. 700. 728. řeffř řuf. 16, 1—9. řo řamjenju 136, 3. 267, 5. 466, 8. 495, 4. 503, 27. 412, 2. ř dospěřwanju 132, 2. 7. 509, 1. 4. — řo měř 405, 1.

Řa 10. njedž. po řwoj. řrojizy. řawodny řh. řutherowy 205. řěřa 203, 6. řlowny řh. 220. 400. 637. 642. 659. řeffř řuf. 19, 41—48. řo řamjenju 4, 2. 146, 6. 218, 2. 512, 2. 519, 1. 525, 13. ř dospěřwanju 154, 1. 2. 257, 18—20. 642, 5. 6. 643, 7. 8. — řo měř 405, 1.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedźelske lopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Esmolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a je tam ša ščtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

1. njedźela po šwjatej Trojizy.

Luf. 16, 19—31.

Eswjedžen šwjateje Trojizy šmy šašo šwjecžili a š tym přěńju položju zyrkwineho lěta wobšamkli. Nětk psched nami leži dolhi rymt njedželow po šwjatej Trojizy a na jeho kónzu šmjertna njedźela. Šichi špoczatku pak je nam pschirunanje wo bohonym mužu a šhudym Lazaružu date. Čžeho dla drje to? Čhze naš šnadž wo pschibškusnosćach bohonym pschecžiwu šhudym rostwucžowacž? Tež to by derje móžne a wažne dosć byto! Ale tuto šwjate ščzenje ma nam wjazny prajicž; wono čhze, šo bhčmny štajnje šwój wotšnyjenny kónz psched woczomaj měli. Kaž pucžowat, kiž wě, hdže čhze, a teho dla šebi pratomy pucž wušwoli, tak mamy my š woprědka kónz a pucže šwojeho žiwjenja wjedžecž. Duž mamy šebi dženzka rospominacž:

Po tutym žiwjenju je wěczne žiwjenje.

1. Kaž wažne je tuto pošnacze hižo ša naše šejške žiwjenje;
2. Ščto Jesuž wo tym praji;
3. Kaž wo tym pschezo š nowa wěczi budžemy,

1. Ša tym hacž něčtó do wěczneho žiwjenja wěri abo niz, je na šwěcze živy. Ščtož je ša ššesczjiana wěšte, to šu tež drusy kaž Židži, haj šamo pošanjó š džěla hižo wěřili abo tola šacžuwowali. Šdžž Indianarjo šwojemu šemrjetemu jeho šonja, brónje, jědž a picže šobu do rowa dawaju, šo by měł, ščtož bě jemu tu na šemi lube a drohe, dha š tym wupraja, šo je jeho dušcha dale žywa. Šdžž Čhinešojó šwojim šemrjetym přjedomnikam wopruja, dha wěřja, šo šu dale někať živi. Tak šo ščtricžka Božeho Duha tež w dušchach tych dale žehli, kiž šu žiweho Boha šhubili. „My šmy š Božeho rodu (Šap. šf. 17, 28).

Na druhim šoku wuštupuja čzi, kiž š wulkej wěštosću ša wunoščš najnowiščeje wědomošče wudawaju, šo je žiwjenje wo druhim šwěcze njemóžna wěž, a praja, šo čłowjek runje kaž wšcho drube, ščtož ma žiwjenje, njeh je škót abo rostlina, š čželnej šmjerczu šwój kónz namaka. Tuta mudrosć pak wopravodže ničó noweho njeje; tuta „nowa wěra“ je tamna „štara njewěra“, kiž je šwjatemu pišmu derje šnata. W knihach mudrosće šteji (na 2. štronje) pišane:

„Njemudri praja pschi šebi: Šrótkke a hubjene je naše žiwjenje a pschecžiwó čłowškej šmjerczi njeje žane škarštwó, a njewěny nikoho, kiž by š hele šašo pschichoł. Šščetož njena-džizy šmy narodženi, a potom šarđžemy, jašo bhčmny nihdže njebyli. . . Šójče dha nětk, a wužiwajmy tych dobrých wěžow, šotrež mamy a wužiwajmy šwojeho čžěka, dofelž my hiščeče młodži šmy. Šapjelšmny šo š tym najššpschim winom a še žalbu a njšškomdžmny naššmny šwětkow. Šoššmny wěžny wot młodých róžow, přjedt, hdžžli šwjadnu. Šadny wot naš njelutuj ššščtow, šo by šo wšchudžom wopokajalo, hdžžž my wješeli šmy bhli; pschetož my wšchal ničó wjazny wot teho nimamy šhiba to.“ Duž njewěra dženzniščeho dnja žane nowe pošnacze njeje! Tež ša šesušowny čžadž bčchu tajžy, kiž wěczne žiwjenje přějachu, to bčchu Šadduzejšy. Tych čžžššče šesuš š tutym pschirunanjom wo bohonym mužu a šhudym Lazaru powucžicž.

Dwoji wobras tu widžimny a to na jenym bohonym mužu. Šemu šo njeporokuje, šo je bohony, ale šo je njewěřjazy. Šohatštwó je tež žohnowanje Bože a dar Boži. „Ššwěrnny muž budže jara pošohnowaný“, to šłowo tež wo šejšššch šubłach pšaczi. A bohony šamo wot šebje nikoho š njebjeskeho škaleštwó njewušaniknje. Ščto dha je potom wina bohateho, šo šon

Snjes jemu jatamanstwo pschisudzi? Wón tola njebě žadny šóstnik, tež niz twjerdeje, ale dobrocziwjeje wutrobny; wón dže žebi lubiež dawta, so Lazaruž wschědnje psched jeho durjemi leži a so f drjebjenčkami nažhezuje, kiž j jeho blida padachu; a wón prošy ja žwojich bratro w tamnym žwěče. Šcho drje je jeho hrěch? — Wo nim dale nicžo prajene njeje, hač to, so „řhodžešče w purpurškej a wot droheho pčata drašeže a měješče so wschědnje derje w krašnym wješelut.“ To jeho žyle žiwjenje wuczinja; a to njeby možno bylo, hdy by tež na wěčnosč myšlil! Wón pak se žwojimi pječ bratrami, kaž so to tež na kónzu pschirunanja praji, do wěčneho žiwjenja wěrik njeje; wón bě Sadducejski. Duž bě jeho najwjšišča mudrosč to heřlo: „Řěřny a pijny, pschetož jutšje žny morwi.“ (1. Kor. 15, 32).

Hač drje je pschi tym woprawdže sbožomny a špokojom byl? Hač njeje tež jeho dušcha druhdy, wořebje w čžichej nozy f žebi pschischa a lačna a hlódua po něčim lěpsšeho byka? A šcho by so stalo, hdy by tutón bohatty muž žwoje samoženje a žwoju strowosč šhubil a so tamnemu řhudemu a řhoremu Lazarej runal? Njeby wón j njeuwahařnomnym rošhorjenjom j pjačežu žwojemu bratrej hrořil, kiž tam wschědnje w purpurškej drašeže nimo řhodžešče a so w krašnym wješelut derje měješče? Njeby řnadž, hdy by so wšcha nadžija na to šhubila, so by jašo wotřhoril a wustrowjeny byl, ruky na so škožil a tutemu řubjenemu žiwjenju j nařylnosčju kóřž stajil? To řu plody njeuwěry!

Žyle hinajšchi je drugi wobras. Lazarus je řhudy a řhory. Jeho řhudoba a řubjenstwo pak njeje žana řařlužba, kiž by so řhwalika. Šwojeje řhudoby a řhorošče dla ničtón žane prawo na njebeža nima. Šusto došč je něčtón wotřudnyl abo řhudy wotřal, dofelž njeje so w prawym čžařu a došč hibak a prózowal; wón řam je we winje, so nětk nicžo nima. Čžeho dla pak Lazaruž do njebež pschisudže? Wo jeho řmutsčomnym žiwjenju tu nicžo prajene njeje; ale my jo j teho waschnja pschajemy, po kotrymž wón žwoje njeřbože nježe. A kaž jeho njeno hižo nař na to pokajuje. Lazaruž, to řeka: „Wóh je pomoz.“ To njeno řjewi nam jeho myřle, wón řo Bohu dowěri, wón žwoju nadžiju na Boha staja, wón čžaka na řraelski trořcht, kiž je jim psches profetow řlubjeny. Jeho wěra do Boha a wěčnosčje je jeho řhwalba!

Hdy by tutón řhudy a řhory Lazaruž bohatty a strowy byl, řak by wón jako řastojnik Boži wšcho to žwoje řastawal a řohnowanje wuřywal a řnjak! Řak by so pschi wschěm řwěrnym řemřkim džele tež wořebje wo to prózowal, so by na tamnym wulkim dnju, na kotrymž řměje rachnowanje čžinicž wot žwojeho řastojništwa psched řwojim řudnikom derje wotřal! Řak by j dobrym řwědomnym wšcho dobrego wuřywal a woprawdže sbožomny a špokojom byl jako džakowne džěčo žwojeho Wótza w njebežach! A hdyž řo řeka čžerpjenja na njeho wulwa, dha njeje to jemu njerořomne řahaczenje jeho šboža, ale řpřotowanje, j kotrehož parla řečerpilowosčje a noweje lubosčje f bratram wrowosčje, řa kotrychž nusa a čžerpjenje ma nětk j nowa wótre wóčžlo a čžoplu wutrobu. Nětk njeřeka jenož, ale je woprawdže „Lazaruž“, to je muž, kotrehož pomoz a trořcht je Wóh, a kiž řmě prajicž: „Hdyž ja jeno Tebe mam, dha ja nicžo njerořžu wo njebeža a wo řemju. Hač mi runje čželo a dušcha řawutlitez, dha wřchak řy řy, Božo, kóždy čžak mój wutrobny trořcht a mój džěl.“ To řu plody wěry.

Řak řesuž w tymaj wobrasomaj nam pokaja, řak wařna je wěra do wěčneho žiwjenja hižo řa řemřke žiwjenje.

2. Šo žiwjenje po čželnej řnjereči dale traje, řesuž tu wurasnje a řaknje wupraji: „Boda řo pak, so tón řhudy wumrje a bu njeřeny wot jandželow do Abrahamoweho řlina. Tón bohatty pak tež wumrje a bu pohřebany. A jako wón w heli a w čžwili řěšče, posřěbnny wón žwojej woczzi a wuhlada Abrahamo nařdala

a Lazara na jeho řlinje“. Čželo wumrje, čžlowjeř pak niz, jeho dušcha žywa wotřanje. A f teho, řchtož řesuž tu j wobrasom řa řemřkej woczzi wopřishe, widžimny, so jedyn bu trořchtomany, drugi řak čžiwilomany. Šchož je tu na řemř řaž wšcho do hromady žiwe, to řo tam džeruje po tym, řaž je kóždy wěrik a teho dla žiwy byl.

3. Hdyž pak temu řak je, so j wěry do wěčneho žiwjenja řa čžak a wěčnosč řak wjele wotwřjuje, čžeho dla drje je potom Wóh řakne pschacže wěčneho žiwjenja řaž je řawěřškom pschisřyl, řa kotryž ničto hladač njemože? By-li řo čžlowjeřkam wšcha njeuwěštosč wo tym wřaka, řak žyle hinak by j nimi stalo! „Woni njebyřchu pschisřili na to měřto teje čžwile!“ Řak prořy tón něhdy bohatty muž Abrahamo, so by Lazara řa řwědka wěčneho žiwjenja f řwojim bratram do řwojeho nanoweho doma póřřak. Tón pak jemu wotřowil: „Woni maja Wóřřařa a profetow; njeřch tych řamnych póřřuchaju.“ Wěricž mamy, Božemu řlowu!

Wóřřař a profetoyo, řhwojo řtareho řřluba, wřchak wo wěčnym žiwjenju jenož malo a njeřaknje došč řěčža, řak řo Sadducejszy měnjachu, so w jich piřmach wo tym nicžo njeřeři. Me tamni řu Božu řwřatu wolu pschipowjedali, kiž řebi řada: „Budžeže řwřeczi, pschetož řa řym řwřaty, tón řnjes wřch Wóh!“ Řak mořšče kóždy řraelsita derje wjedžecž, so njeřřu řwětně lóřchty najwřetsche řbože, a so njeje řemřke horjo a čžerpjenje najřlubishe řubjenstwo; ně, najwřetsche njeřbože je řřěřna wina a woprawdžite řbože je dobre řwědomnje psched Bohom! Řak řu Wóřřař a profetoyo řwój lud tež f wěry do wěčnej řbožnosčje woczahnyli.

Tamnemu bohatemu mužej, kiž řěšče Sadducejski, njeje to došč. Wón měni, so budžichu jeho bratsřja pokutu čžinili, hdy by řchto wot morwřch f nim řchol. Tola řesuž je drugeho měnjeňa: „Njeřpóřřuchaju Wóřřařa a profetow, dha tež njebudža wěricž, hdy by runje řchto wot morwřch řtanyl!“ A temu woprawdže řak je. Jedyn je řtanyl wot morwřch, řesuž řhryřtuř, řwěta řbožnik, a — jich wjele njeuwěri.

Wřy mamy Wóřřařa a profetow, mřy mamy najwřetscheho profetu, řesuřa, kiž je horjěřtanyl wot morwřch, njeřch tych řamnych póřřuchamny! Čžim řwěrnischo Bože řlowo řřyřchimny, jeho řwřatu wolu čžinimny, čžim nutřniřche towarřstwo j Bohom mamy, čžim wěřčřiči budžemř, so řmny f wěčnej řbožnosčzi powofani.

Šcho mamy pak čžinicž, so řbožni budžemny? Řařch Luther, kiž je řo j žylej wutrobu a duřchu wo prawdosč psched Bohom prózowal a řěđil, je w řwřatym piřmje to wotřowjenje namakal: A budža řjes řařlužby prawe čžinjeni j jeho řnadny, psches to wumóženje, kotrež psches řhryřta řesuřa řo stalo je.“ — Wřy mamy řa to, so čžlowjeř prawy budže řjes teho řakonja řřutkow, jeno psches wěru.“ (Řom. 3, 24. 28). Řaj, wěř do twojeho Šbožnika řesom řhryřta, dha budžěřch řy a twój dom řbožny; dha budže řunu, hdyž tón řnjes tebe j tuteho žiwnja wotřowla, tež w tebi řekacž: „Wón bu njeřeny wot jandželow do Abrahamoweho řlina“. řamjeň.

Oberlin.

Jeho žiwjenje a řřutkowanje w řamjenjodole.

je wřchelakich řóřlow wučerřak

† řan Bartlo.

(Řotracžowanje.)

Oberlin da řebi f řollandškej a druhdže řem nowe řymjo wot řařkich řěrnow pschicž, kiž řo w řrašburgu wořebje řhwalachu, rořkrawařche te wřetsche f řpodžiwanju řwojich wořadnyř.

na kuski a řadžeje je do mjelnych ryneczkow řwojeje derje pšichotowaneje role. Jeho burjo řawijachu ř hłowu. Někotrym chyzšche řo řdacž, řo Oberlin w hłowje zyle prawy njeje. Ten pak čzinješche to řwoje ř měrom dale. Šyzješche wřchelafe žita a džeczel a řpyta hnydom tež ř lenom, ř kotrenuž běšche řebi řymjo ř Rigi w Ruřkej pšichincž dař.

Šyž běchu jeho burjo w přenim lécze jenož wuřmėchowali, jařo jeho wulzyschnu prózu a wulke pjenježne wudawřki widžachu, dha běchu w druhim lécze tola hižo hinajřcheje myřle. Jařo naléczo pšichindže, ležachu řarřke řuři jařo řelene ruby přched jich woczontaj a wjeřele pluřkotarřche woda, kotraž na jich řukach řtejo řiřarřche, po pšchėroweczkach mudrje wjedžena ř nich dale.

Oberlin mőžešche řwojemu pšichiporjenemu řkotej řelenu řizu dawacz, přjedy hacž woni řtrowe řtwjelzo na řwojich řukach wohladachu. Še řpodžiwanjom widžachu woni tute řežěhi Oberlinoweje prózy a džachu jedny ř druhemu: „Řnjeř řarař ma tola prawje!“ Jařo pak řo řa někotre wjedžele tež na Oberlinowych polach wřcho řelenicž pocža, jařo džeczel mlődnje wubiwarřche a řo řbėharřche, jařo dořhi len na řuřku dobreho pola je řwojim mődrnym řezenjom jich woczři a wutrobny wotřchewjeřche a jařo řo řa někotre měřazy řkote, řornowpokřne řkőřny na jeho polach řmahowachu, tehdy njemőžešche jich řpodžiwanje řaneho řonza namaracz. W nich bě pokřilnoweř ř nowej, powjetřchenej džėlarwořeři a myřl ř lepřchemu wotucžila. Šchtož bu řnjeř řarař na řwjatym měřtnje ř mlőřežu. řwjateho řana řa prawe, wėrne, wuřitne a dobre wudawarř, a řchtož běchu dořal ř lořkej myřlu, hjeje wřcheho džėlbracža abo ř dwėlowanjom horje brali, to řa popadowachu něřko, hdyž běšche jim tőn dořtořny muž jich čžėlnej woczři takle wotewřil, ř wjeřchym dowėrjenjom a džeržachu jemu tež duchowne wořo a wuřcho wotewřjene. Řomaku a pomaku bu jim řőžde řłowo jich duřchowpawřřja ewangelion.

Nėřko, hdyž běšche řebi Oberlin dowėrjenja řwojeje wořady wėřřny, pocža wőn tež ertnje řjawniřcho wuřtupowacz a napominařche jeneho po druhim, řo by řwoje hořpodarřřtvo hinař a mudriřcho wjeřež řapocžarř. Bė wřchudže řam ř radu a ře řkutfkom ř ruzny. Darřche nowy ratarřřki grat a lepřchu hořpodarřřku nadobu ř dalōřa řem pšchincž a rořřarřowarřche řőždenmu prawe nalořowanje řnych nownych wėřow. Žadarřche řebi wjetřchu čžřřtořeř a lepřchi porjad w domach, pšchi čžimž wořebje pšches mlődřchich řkutfowacz pntarřche, nawjedowarřche jich ř lepřchemu řarřadowanju dworow a hořpodarřřch řumow a džeržeřche wořebje na řřladne hnojowe a hnojizowe jamy; wőn řtararřche řo řa nowe řymjo, wořebje řa lane, a prořcheřche macžerje, řo bychu řwoje džowřki řwėru ř pšchary džeržale. Wřchėdnje řřhadžowarřche řo wőn ře řwojimim wořadnymim, řo by jich we wřchelarřch wuřitnych a dořnych wėřach rořwucžowarř; wőn pokarřowarřche jim wřchelafe mineralije, řiž řo ř hnojenu hodžachu, wuczeřche jich wřchelafu džiwju rořčřinu řnacž, řiž bě ř žiwnoweři řaludži a ř řizy řa řkót abo ř barřje řhmana, abo řiž bě řtrowa pšchi řudžazyřch řhorowecžach abo hdyž řkotej něřchto řwadži; nawucžři jich ř jabluřow, a t. r. wino čžinicž, ř bořankow palenz deřřillirowacz, ř buřownych worjeřchřow woliř bicž a t. d.

Řnőj, kotřehož Řamjenjōdolczenjo hacž dořali žyla ředžbu mėli njeřbėchu, pšchiporjecž a pšches řrawe pšchėndženje polėřchicž, to nawuřnyřchu tež halle wot řwojeho řararřa a řpōřřachu bōřny, řo řo hořpodarřřtvo jenož ř pšchiporjenjom hnoja pořbėhnyčž hodži, a řo je dořny hnoj přeni řřėdř, ř kotřymž řo polow wuřitř pownyřchicž hodži a ratarřjowe dořhodny pšchibhwaju, a řo wėčžnje wėrne wotřanje, řo řo tam, hdyž řo wōř ř hnojom řawrōcža, tež řbožo wřōcža. Wőn wuczeřche jich, jehlinu, liřeže, moch, řyčžiřny, dořny a t. r. do hromadow wōřnyčž, ř hnojom mėřchecž, ř juchu poliwacz a tak do najlepřřcheho hnoja pšchemowrocžecž. Šo

wjeřche wőn džėcži, řtare wotřijane řapy na řchlebjerdki dřečž a řtare řořane wobucže rořřėrowacz a hnojėřche potom ř tny pola. Šo pak by jim takte džėlo polōřži, placzeřche jim wőn řchėřnacže čžerjo ře řwojim pšchikřowom: ničzo řo njeřmė řřarřečž, namořřowow řa řōřz a jedny řow řa řōřřdu malicžřořečž, kotřuž jemu pšchijnjeřechu.

Š takřej řahorjenořežu řapřřija Oberlin wřchitřko, řchtož mőžešche jenož něřarř derjeřhicže jeho wořady pšchiporjecž. Na pokřledku pntarřche wőn jim tőn wulři dořyřř rořřarřecž, kotřuž bychu ř teho mėli, hdy bychu řwoje prořřđne ležomnoweře a hubjene pařtwiřcheža pod řluř pšchijnjeřřli a řkót wřazy wot honili. Šo to tam, hdyž řřala na řřale leži, řana lořka wėž njeřbė, řo řamo řnaje, ale Oberlinowa pilnoweř a wutřajnoweř, a ta řahorjenořečž, ř kotřeřž wőn jene dořre pšchewarřeře po druhim wuwjedže, řahori tež jeho wořadnyřch tak, řo na pokřledku wėřny dořonjachu, řiž řo njemőžne řdachu. Řimale nahe řřarř buřu ř dořrejš pjeřřchėžu powořene a ř kotřymž řo to jich nahřořeže dla hnydom čžinicž njeřhodžeřche, te buřu přjedy wotřamane a řeni řřumane a tak ř polam řežinjene.

(Přchichodnje dale.)

Še Šerbow, řa Šerbow.

Šerbfřka předarřřka řonferenza wotřnė, řaž řőžde řėto, tak tež řėřza řwjatřowmu řřjedu řwoju nalerřmu řhromadžiřřmu w Šerbfřřim domje, a to popokřdnju w 4 hodž. pod wodženjom pšchėdřřdy ř. řararřa ře. Řrōřřaka. Wopomniwřřchi po řawodnej modlitwje řnjerečž řobuřřawa ř. ř. Šōlcža a řpomniwřřchi na řřudobu, kotraž je wřchėlke řobuřřawny domapřřala, rořřrawja ř. pšchėdřřhda wo rořđžėlenu danje řegatow řa paczeřřke džėcži, řa řřudentow a řa wucžerjow. Ša pokřlednja je řo ř přenjom řarřej ř řakuboweho řegata rořđžėlita, a to dwėmaj řařřluženymaj wucžerjomaj. Pšchi řym řo narpomni, řo řu wuřřamjenjenja řa pšchiječe wucžomřow na řeminarny wo wjele čžeřřche hacž přjedy; řo bychu pak Šerbjō dořež řerbfřřch wucžerjow mėli, by nuřne byřo, tež wo wėřnywřřřtořnym wupřajenu, hdy bychu hōřny, řořřiž chzedža do řeminarow řařřupicž, to pokřlednje řchulřřke řėto w Buřdy řchinje dořhodžili; by-li jich to wřazy byřo, by řnadž řo na řeminarje řamym řařo ta tak mj. přarřarřanda řalořřila. — Buřđemny řėřřa řwjedženjej řa řwonřowne a řřuřřřowne niřřionřřtvo a bibliřři řwjedžen řwjeczeřč mōž? wo řutřym přarřchenu řo dale jednarřche. Wėřřeho řo njepōřřaji; řnadž pak buřđe mōřno, řo řo řwjedžen řřuřřřowneho niřřionřřtwa a bibliřři řwjedžen wotmėjetej; hdy? to mėřo řo hiřcheže wōřřewicž. Wōřřewjenja wo nawdarřnyřch darach řa řwonřowne niřřionřřtvo řo, dořelž řo pšcheje, wot nėřř řōždolėřnje hłownewmu niřřionřřřemu towarřřřtu pōřčelulo.

Š řř. řar. Šōlcžom a wřřchřřchim wucžerjom řředlerjom je narřche njedžėřřke řopjenřo „Řomhaj Bōř“ řwojeju ředaktorow řřubitřo; duž maja řo nowi pořřajicž. Řnjeř řarař Wřyřgacž pšchewořřnje pōdla nalkadniřa, ř. Šřmoleřja, džėlo řobuřředaktorā na jene řėto, a wřchitřny pšchitomni buřđa je řobuřđžėlacžerjemi řuteho řopjenřa, kotřež je řebi mjeř ewangelřřřimi Šerbamim wjele pšcheczelow dořyřlo.

Řo řutřym dypřu narřřawa rořřmōřwa wo wřchelarřch naležnoweřčach: wono řo pšcheje, řo bychu řo řerbfřřke pšchidawřki řa řhėřluřřchowe řřibi dale čžiřchėžale; dale řėcži řo wo wotėdacžu řřonow a pšcheczelow. Řimale wřchė řerbfřřke wořady — řřiba řodžřiř a Řořřacžřny niř, — dyrřja řwojo řřowny hacž do jeneho wotėdacž. Šo njeřchřny řutřym řřuřřnym řwėřřnym pšchecželam hjeř wřcheho rořřohřnowanja wot narř čžahnyčž dali, řpėřni nam řnjeř řarař Waltarř jene „W Bōřim mjenje řřownam“. Mjeř řutřym je řo řa řeruřalemiřřke towarřřřtvo hromadžiřo.

Poglednjej dypkaj staj pschednoschf wo herbskej agendze, podaty wot f. pschedbudy, a pschednoschf f. far. em. Urbna wo Someru, wot njecho pscheloženym. Mjes tym so chzysche přeršchi pokasac, kaš mēla so agenda w lēpškej herbszejnje podac, pokasa tōn druhi na hotomy pscheložf toho stareho grekskeho poety, kotryž mēl so nētko f pomozu pscheczelniwych spēchowarjow a so budžela-čzeriow wudac, psches czož by Sserbstwo f nēcim rjanym a khwalobnym wobohacene bylo. So by to temu tak bylo, to je to pschecze, f kotrymž f. pschedbuda požedzenje skōnczi, sjednocuju f tym džaf f. f. Urbanej ja to dotalne hobrske dželo.

Na herbskej předarškej konferenzy je so wo tym rēcžalo, so so wschelazy hōlzy, mjes nimi tež Sserbaj, nješbu na seminar pschijeli tohodla, dokelž te žadanja njedopjelnicu, kotrež chze seminar wot tych wuczomzow hižo dopjelneny mēcz, kotšiz do delnjeje rjadownje sastupja. Tute wysche žadanja su snamjenja nascheho czaša, kotryž w tak wschelakim febi pschezo wjazy a wjazy žada a tak mjenje abo bōle pschihōduje mozy napina, doniž potom sažo ras hinajsche nahlady pschewahu njedobudža. Duž pak njedyrbja tež tute wobstejnoscze herbskich staršich wot- traschic, so hwojich hynow na seminar pōsczeli, wschako tola Sserb tež hewaf f czašom so bu pokrocza. A doniž seminar hwoje žadanja njepschemēnja, mēli tež Sserbja po mōžnoscziz tōn wupucz spytac, so hwojich hynow to pošlednje schulske lēto na mēschczansku schulu pōsczeli; bychu-li to wjazy tajkich hōlzow bylo, by so tež na seminarje hantym präparanda sažo sbudžila, kotraž nētkole wjazy njewobsteji, a to by drje tōn najlēschi wupucz byl. Jeneho wupucza pak dyrbinu namafac; khiba chzyli so Sserbjo teho wsdac, so bychu herbskich wuczeryow mēli. Duž njech tuta powjescz naschich herbskich staršich njenastrōža; nē, njech jich pohnuwa f temu, so bychmy my Sserbjo tež w tutym žadanja czaša dopjelnicz mohli a tak tež hwoje prawa šdžeržecz a litac, kaš to nētkole tež wschitzy drušy cžinja.

A temu so hantym wot so jene druhe napominanje pschisamfnje: „Sserbszy staršchi, njech waschi hynoj, je-li mōžno, studuja, studuja pschede wschēm na duchownstwo!“ Daj Bōh, so so naschi herbszy studencza, kotšiz su nam hišcže wukhowani, strowi f wōjny rōcza. Tola, sčto staj dwaj bohōšlowzaj, hdyž mamy w tu khwilu hižo tš duchowne mēstna wuprōšdnjene: Kotezy, Budyšchinf, Suezina! A to hižo w sakškej Sužizy! W tym pak je tež hižo wuprajene jene prašchenje sa tymi, kotšiz Sserbjo su, kotšiz herbszy bohōšlowzy a duchowni su, tola pak niz w Sserbach, hacž njeby na czašu bylo, domoj pschincz.

Wšchi tym wschēm njesabudžmy to, so bychu wschaf tak nētko herbszy staršchi po tym cžinili, ale jim pobrachuja hredki. S teho nastawa sa wschēm Sserbow ta pschihluschnoscz, tu na pomoz pschincz a tak hlužicž Sserbam a duž tež hamemu febi. A kaš to? „Sserbske Nowiny“ su nam tydzenja jedyn pucz, niz jedyn nowy ale hižo dawno snaty, jenož malo poškōdženy pucz pokasale; to je nasche: „Towarštwu pomozny studowazych Sserbow!“ Kōždy Sserb mēl f najmjenšcha so bustaw tuteho towarštwu bycz — je to wob lēto 1 hr. pschinoschka! — a tak nēkotry Sserb, tak nēkotra Sserbowka mōhli febi wutrajny pomnik stajicž psches wulke abo male wotkasanje sa to skutkowanje tuteho towarštwu. —

Tute rynczki nochzeja bycz jeno wospjetowanje starych prašchenjow a prōstwow a napominanjow. Khutneho czaša khutne žadanja a noweho czaša nowe postupy sa to, kotrež tajkeho a hišcže druheho f nam rēczi! Hacž podarmo!? —

Sserbske lutherske knihowne towarštwu hrijedu po hwojatkach wječor w 6 hodž. w Sserbskim domje w Budyšchinje hwoju hlownu šhromadžinu wotmē. S počesczowanjom a w lubosczi

so najprjōdzy spominasche na njebo knješa fararja Gōlcza-Rafecznajkeho, kiž pōndželu, 16. oktobra 1916, nahle wumrje. Wōn f lētom 1903 pschedbudyštwu knihowneho towarštwu na so wša, hdyž bē wot lēta 1890 w pschedbudyštwu a wot lēta 1898 f mēstospschedbudy byl. Sa czaš jeho pschedbudyštwu je so, kaš kōžde lēto bibliški puczniš, tak 8 knihow f nakladom knihowneho towarštwu cžishezalo, f džela nomospisanych, f džela nowych wudawkow hižo hotomych knihow. Wšchi jeho pohrjebje je so na jeho row wēnz džakowneho wopominjenja w mjenje towarštwu položil. Hewaf na dnjowym porjedze šhromadžiny, w prawym czašu po wustawkach wojewjenym, 3 dypki stejachu: rosprawa, slichžbowanje a namjet dla wudajomneje nowje knihi. Rosprawa jednasche mjes druhim wo pschemēnjach w pschedstejerštwu, kotrež su so stafe, kōnz šandženeho lēta w nowinach na šjawne so dale a potom witanej pomozy 600 hr., kiž je f wotkasanjom njeboh Marie hūdnišy so šapifake, a wo džele pošlednjeho czaša, tež wo wulzy Madleny swudowj. Schmišoweje w Budeštezach towarštwu so dostala. Dokelž sa nēschto lēt žana hlowna šhromadžina byla njeje, dyrbjachu so šhromadžiny te slichžbowanja pschedpožicž, kiž so hišcže sa jafne njebēchu spōsuaf. To so sta. Na to wudawf nowje knihi na tole lēto so wuradžowasche. Wšchi wschēm cžezkotach wōjnskeho czaša chze towarštwu w tutym 400 jubilejskim lēcze reformazije nowe knihi cžishezecz dac, sa kotrež su tš saminawe nastawki wo reformazijskim skutku pschilubjene. Mōžno pak njebudže, je po swucženym waschynu psches pōželnikow (sakški je we wojerškej hlužbje a sa pruske wošady hišcže žaneho nimanu) so bustawam do domu pōšlac. Duž so wobšamfnu, knjesow fararjow proščez, so chzyli tak dobri bycz a kōždy w hwojej wošadze so sa to starac, so bychu so bustawy knihu dostali. Pšacžicž budže 1 hr., sčtož je džiwajo na to, so je nētko wscho, cžishez, papjera atd. drōžsche, jara tunja pšacžina. Tuta 1 hr. smēje so jako lētny pschinoschf wot towarštwowych so bustawow na l. 1917 šbēhnycz, sa czož dyrbi so jim, je-li nēkaš mōžno, klētuschi bibliški puczniš darmo poskicžicž. Jow budž hižo do přēdka prōstwa wuprajena: Lubi Sserbja, podšjerajcže dželo knihowneho towarštwu f kupjenjom teje wēscze hōdneje a rjaneje nowje knihi. Bōh luby Knjes pak daj šbože a mē!

Lutherowe šlowa.

37.

Sčtož dyrbi Šhryštušowe bycz, to dyrbi najprjōdzy dele a so ponižicž.

38.

Sš-li rōža Šhryštušowa, dha wjedž, so ma twōj pucz pod cžernjemi bycz.

39.

S tym Šhryštuša hišcže nimasch, hacž runje wēsch, so je wērnny Bōh a cžlowjek a je ham prawy a hwojaty. Tehdy pak jeho prawje spōsnajesch a f wobžedženštwu dostanješ, hdyž wērišch, so je cži tale najšwječzišcha, najcžišczišcha a najnjewinowatscha wošoba wot Boha darjena, so ma hwoj wšchšchi mēschnik a šbōžnik, haj twōj hlužobnik a wotrocž bycz.

J. K.

Sy-li spēwaš,
Pilnje džěłaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Serbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy kobotu w Smolerjez knihicziščceřni w Buduichinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

2. njedžela po swjatej Trojizy. Čut. 14, 16—24.

Tón Snjes naš stajnje wabi, so bychmy do hnadneho jjenow-
čejstwa s nim stupili. Niczo njespytane njewostaji, so by naš
i puježiny sachodneho swěta k wofschewjazennu žórku šwojeje
wěczneje Wótzowskeje lubosće wjedl. Š temu jeneho póhka po
druhimi šćeje; k temu naš se wšchělimi hkožami wabi, k temu
nad nami skutkuje na wšchěle wajchuje.

Tuto lubosćepolne Bože prózowowanje so nam psched woczi
staji we šnamjenju pscheproschenja, kotrež čłowjek k wulkej
wječeri čini. Lubosne to šnamjo, kotrež mohli šebi se spodo-
banjom wobhladač, hdyž so njeby tak wjele hrošnych blakow na
nim namakało.

Kak so Snjesowe pscheproschenje k wulkej wječeri pschimošnje?

1. Šacž runje je pscheproschenje pscheczělně, dha so tola
wotpožaje,

2. Šacž runje šu blidu polne, dha je tola hišćeje wjele rumo.

1. Jedyn čłowjek hotowashe wulku wječer a proschěshe
jich wjele na nju. Tón čłowjek je njebjeski Wóczěz. Ša wječer
je kralestwo teje hnadu w tym čažu, w kotrymž so jim Jesuž
Šhrystuž a žyše psches njeho dozpite šbože hrěšnikam k pošhl-
njenju a wofschewjenju jich dušchow pošćiczi. Šóježe, tak rjeknje,
wšchitko je hotowe, wšchitko, šchtož čłowjek potreba ša žiwjenje
a wumirjecze, ša čaž a wěcznosć. Nichtó njemóže prajicž: ša mnje
tant niczo njeje. Škóždy tu namaka, šchtož je jemu trěbne.
Wrašć-li žalošć, tu je trošć; čujuješ-li šo šlabny, tu budžesh
pošhljeny; šabludžiš-li šo, tu šo šwětko šwěczi; je-li šo čže
twoje šwědomnje čžwiluje, tu dostawasch wodače; je-li twoja
wutroba polna njepožaja, tu mēr namakasch. Wšchitko, wšchitko

je hotowe; ty trjebasch šo jenož šhdnyč k Snjesowemu hnadnemu
blidu a twoju ruku wupšchěšćeracž ša darami jeho kralestwa. Š
njeje čže tón Snjes wospjet pscheproschł w dobrých a šchých dnjach
i luteje dobročiwosće a pscheczělnosće? Š tola šo wotpožaje!

Š woni pocžinachu wšchitžy šo porjadu šamolwicž. Šřěni
džěshe k njemu: ja šym šebi polo kupil a mam won hič, šo bhč
to wobhladač; ja čže prošču, šamolwo mje! Š drugi džěshe: ja
šym šebi pjecz pschahow wotow kupil a šym na pučžu je šphtacž;
ja čže prošču: šamolwo mje. Š třeczi džěshe: ja šym šo woženil
a teho dla pschincž njemóžu. Šajke hkupe wirěče! Ššoji šazpi-
warjo šo nam požajaju.

Šřěni praji: ja dhrbjaju won hič. Ššwětna šlužba šteji
jemu wšche Božeje šlužby. Ššón njěsnaje žaneje njedžele.
Ššches čžagne štarosće šo wo wěczne šbože pschincješe.

Š drugi džěshe: ja šym runje na pučžu; i tym wupraji, šo
drje pschindže, ale pošdžišcho; wón pscheproschenje njewotpožaje,
ale pschimošacze teho šameho wotštorczi. Tón je šastupjer tamnych
pošoježnych dušchow, kiž chzedža dwěmaj knjesontaj šlužicž. Šakž
bohót Felix rjeknjeja: hdyž škladny čžak šměju. Šle škladny
čžak nihdy na nihdy njepšchindže. Šež tajkich šamolwicž njemó-
žemy, ale jenož napominacž: džěnkša, hdyž jeho hloš šhšchicze,
dha njestwojerdžče šwoje wutroby.

Š tón třeczi šo i žyła nješamolwi; wón džěshe: ja šhni šo
woženil, a teho dla pschincž njemóžu. Š čžim chžyl šo tež šamol-
wicž; pschetož šwoju žonu by šobu wšacž mohł a šwój i wowa
šaloženy dom pod Boži šchit štajicž dhrbjal. Šu je šwětnje
šmšbleny čłowjek, kiž šo wo njebjeske šubla i žyła njestara.

Ššchitžy ššjo paš njebjeske šubla teho dla šazpiwarjo, dokelž
nješnajaja žaneje nušy hrěchow dla, ani žaneho žadanjaja wěczneho

Boža dla ani žaneho hłoda teje dušce. Teho dla bo pscheproschenje, haczrunje je pscheczelnje, wotpołaze, a

2. hacz runje su blida polne, dha je tola hiščeže wjele rumu. Wotroczt pschiindže a powjedzi to swojemu knjesej. Duž roshnėwa bo hospodař. Dofelž je jeho lubošć tał wulka, dha je tež jeho hneŭ dla sazpiwanja lubošće tał wulki. Ale to blido teje hnady pschihotowane wostanje, wón hnydom druhich hošći pscheprosby. Pschetož, tał Luther k temu praji, wón je bo tał pschihotował, so dyrbi ludzi mjeć, kofsiž jėdža a pija a su wjeřeli, a hdy by jich dyrbjal s kamjenjom řezinicz. Řhudnych, bėdných, řhromnych, řlepnych dawa pscheprosby, to su czi, kiž su duchownje řhudzi, kiž wjedža, so su wumoznja potrebni, te řrudne dušce, kiž řwoje hubjenstwo cžuja. Luthym hošćam dyrbi wotroczt niz jenož prajicz: pójće! ale jich řem pschuwjesć! Pschetož cžim wjetřcha je hrěřnikowa potrebnošč a řwólnošč, cžim wjetřcha je tež Boža lubošć. A woni dachu bo pschuwjesć a wotroczt mőzesche prajicz: Řnježe, wono je bo řtało, řchtož řu pschifasal: s hromadami pschiindžechu řpróznj a wobćeženi a namasachu řa hnadnym blidom njeřeskeho hospodarja pořbuljenje a wofschewjenje řa řwoje dušce.

Ale je hiščeže rum tudu! to je řłowo řkorženja, hdyž won hladany na millijony pohanow, kiž hiščeže w cžimnošči a řčjenje řmjercze ředža a su hiščeže dalořo řdalenj wot Božeho kraleřtwa a njemjedža ničo wo řbožu w Řhryřtuřu; je hiščeže rum tudu, tole řkorženje pał budže wobřkorženje, hdyž řo na řředomnje praschamy, hacz řmy tež my psches lubošć k miřim řřimnu na řwojim řnadnym dže řobu pomhali, so bychu męřtna pschi Božej hnadnej tasli wobřadžene byře.

Je hiščeže rum tudu, tał prajimy tež s bološću hladajo na tych, kiž řo řchesczijenjo mjenuja, ale Řhryřtuřoweho Duceja nimaju, hladajo na řwofšč jich wjele, kofsiž řo njedadřa řahoricz řa to, řchtož je duchowne a węczne. Ale tež tu nam na řwėdomnje pada, hdyž Řnjeřowu pschifasaju řřchimy: nujuj jich so bychu nuts řajřli. Niz jenož pscheprosby, niz jenož pschuwjesć, ale jich nujowacz dyrbimy. Što to cžiniř? řu s najmjenscha řpytal, bludžazych na prawy pucz pschuwjesć, řwofřich řahoricz? A je hiščeže rum tudu! to pał njeje jenož řkorženje, ale tež wjeřela polny hłob. Hacž runje su bliad polne, dha je tola hiščeže wjele rumu. Ša kődneho je hiščeže męřtaczto, kiž řebi řo řada. Hiščeže je rum tudu ře wřchitřich, kofsiž wonkach řteja w pohanřich a řchesczansřich krajach. Wřchitřy mőža pschińcz, ničtón řo njemotpořafa, řadny njetrjeba řrudny pschi durjach Božeho kraleřtwa řtejo wostacz. Hiščeže je rum tudu tež řa tebe. Duž pschińdž a njemotpořa řo. —

Řa praji wam, řo řodny tych řamya: n.ř. w. kofsiž řroschenj řu moreje wječerje wotacz njebudža. Š tutny pořlednim řłowom řo tón Řnjeř na wutrobny řwojich pořlucharjom wobroczi; pschetož wón džeřche: řa praji wam! Ničtón njemotpořa jenož na řwjerđženych řidow tamnych dnjom abo na řwofř narod nasřich dnjom, ale kődny njedch dyrbi na řwoju wutrobu a řo woprascha: wuřiwam polnje te krasnošč, kotrež Boža hnadna tasla řkiezi abo řym jenož tał řwjetřcha, jenož dny a dny nęřchto mało s teho woptal? Wř wřchitřy dyrbicze teho węczi bycz, tole řčjenje wa ř męni, tał huřto hacž řo řřchicze. Duž pójće, pschetož wřchitřo je hotowe. řamjen. R. w B.

IX.

Lutherowe pucžowanje do Řoma.

(Pokraczowanje.)

Nutnje, řaž by nohu do řwjatnizy Božeho doma řajř, Luther se řwojim towarřchom psches řlaminiřke wrota do řwjataho Řoma řastupi. Řřku Řiber, kiž řo psches męřto wije, pschetro-

cžiwřchi njedalořo wrotow řłošćtr řawřchynarjom namaschaj. Tón jimaj hospodu posřiczi a mőznošč, wot tudu řwoju naležnošč s bamžim řtokom řřadowacz a řo do męřta wuřhodžowacz.

W blifkoczi bė řřreke řw. Marje, wulkotnje, řaž kőda w Řomje řwarjena a s najwjetřkej přchu wuhotowana. Špodřiwna wěž řo Lutherej wo jejnym nastaczu powjedasche. Šdžež řřreke řteji, je nędny wulka worjeschina była, na kotrež řu cžerczi byřli. Škődemu, kiž je tam w nožy nimo řchot, řu hnydom řchiju řwinyli, a tola ničto njeje wjedžal, řchto to řkucz. To je řo řkocznje bamžej prajiko. Tón je s wulkej řylu męřnikow a řuda k worjeschinje pschicžahnył a řu s řorjenjom wuřopacz dał. Duž řu namasali řaschcz s cželom řhěřora Řerona, kiž bė řw. Řetra a Řawořa a wjele řchesczijnow moricz dał. Čertow, kofsiž na řchtonje řydachu, je bamž řaprajř a na tymřamym męřtnje řřreke natwaricz dał. Luther řu wopřtowařche, w njej k řłownej řpowjedzi džeřche a tež Božu řřchu tam džeřesche.

W tych řchtyřoch njedželach, hdyž Luther w Řomje pschewyřasche, męřesche řhwile dořcz, řo w męřce rořhladowacz, pschelož je řarunanjom řłošćtrřich řwadaw wón ničo cžiniř njemęřesche. Tał wón tež wulku řřreke řw. Řana pschi bamžowym hrodže Lateranje wopřta. To je woprawđřita řiskopřka řřreke bamža, „wřchitřich řřřwjom w Řomje a na řemi maczeř a řłowa“. Šnutřkownu přchu tuteje řřřwje řebi wobřladacz, bė wopřta hōdne. Šřžo reliquije abo powostanki, kiž řo w njej pokasowachu, bėchu řajimawe, řaž na pschitřad řłowje Řetra a Řawořa, Řesuřowu purpurřki řłaschcz a jeho řošćla, řřenje, s kotřymž je wucžobnikam nohi řřel a blido pořlednjeje wječerje, řchinja řłuba, Řořřadowu řij a t. d. a we wěži řřenje řwont, wot jandželow s njebeř pschijeřene. Š modlitwami psched nimi mőzesche řebi kődny wotpuř na wjele řet řařřuzicz. Luther řřřche tež tudu řřchu cžitacz. Wón powjeda: „Řa řym teřdu řara wobřarował, řo řtaj mōj nan a moja macz hiščeže řiwaj, pschetož řa bych řeju rad s mojimi řřchemi a druhimi dobrimi řřřkami a modlitwami s cžisčza wumohř.“ W Řomje řo praji: „Šbōžna je ta macz, kotrež řym řobotu w řřřwi řw. Řana řřchu džeřzi; řał rad bych moju maczeř řbōžnu řčiniř. Ale cžisččenza bė pschewulka a njemōžach k wotřarjei pschińcz a řřch řa to řo wrocžiwřchi řuřcheneho řerika.“

Pschi Lateranje bė řřřwicřka s Řilatuřowym řřhodom, po kotřymž řu Řesuřa psched tamnym řudnikom horje a dele wodžili a kiž je, řaž řo powjeda, po wutupjenju Řerusalem a řem pschijeřeny. „Šwřatny řřhōd“ męřesche 28 řřhōdženřow a řa najwjetřchi pokřad lateraniřke řřřwje řłaschescche. Řo řřhōdženřach řo jeno po řolenomaj horje a dele řažesche. Pschi tym řo na kődny wōtčenasř a řtrowa řu Řarja wuřpėwa. Šchtož to dořonja, řařřuzi wodacz hřchow a wumō duřchu s cžisčza, w kotřymž by hewal hacž do řudneho dnja cžerpicz dyrbjal. Šo je Luther tule řřadnošč tež řa řwoju duřchu wuřil, mőžem řebi mřřlicz. Ale dužy po řřhōdže řemu w řřreke nutřnošči řłowo profety řabafuřa do mřřłow pschińdže: „Ř r a w y b u d ž e ř w o - j e j e w ě r y ž i w y.“ Wón řo modlicz pschesta a dořonja řwōř řřř dwėlowajo, hacž tež pomha.

W jenej řřřwi męřesche Luther řbože, bamža wobřladacz. Řřreke řo w řwėtle wjele řtow řařwęczenych řwęcřřow bęřchesczeřche a bė s ludžimi pschepřelnjena. W cžahu męřnikow njeřechu bamža; řchčřiwz ředžesche na stole, kiž bė s pawjazyimi řřřemi řjenje wuřpscheny. Řa trōn řo pořhnyřřchi, da řebi bamž hnadnje nohu řošćicz. Řo tym wuři Bože wotřasanje, pschi cžimž pał wino s řhelucha njepřesche, ale psches řłotu rořku wuřřeba. Tež na řařy je Luther řař bamža w cžahu řetřal a jeho na bęřym řřřbu ředžo a w řřřomaj řudobje s Božim cželom męřo, wıdžal.

Tež zyrkej św. Pětra Luther wopyta. Za ho runje pschewarjowasche a je nětko najwjefšcha mjes wšchěmi zyrkwjemi na semi. K hromadženju pjenjes sa twar bamž někotre lěta pošdžišcho wotpušt w sakskim kraju pschedawacz dawasche. W tutej zyrkwi staj św. Pětr a Pawoł swój row uamafaloj, tu mějesche tež św. Veronika swój woltař. Veroniku tamneho jandžela mjenowachu, kotryž je Sesuŕej w Gethsemanje płachcziczkju na wobliczo položil, so by jemu s njej krawonty pót setrěł. Pšchi setrěczju je ho Sesuŕowe wobliczo na płachcziczkju wosnamjenilo, kajkež je hiščeže dženŕa na wobrasach widžimy. Pšched tymle woltařjom Luther kleczo wo woadče hrěchow, čzwile a winty prošesche.

Sajimawje Luther tež wo sasteršich twarjenjach powjeda. „W Romje je kolojty templ, w kotrymž su stari Romjenjo wšchěch bohow wobrasowali, teho dla su jemu Pantheon narjekli. Na wječch su pohanszy pschibohojo molowani, Jupiter, Neptun, Mars, Venus a kaž dale rěkaju, jenož Khrystuŕ tam njeje. Zyrkej (pschetož templ ho hižo dawno sa zyrkej trjebasche), njemějesche žaneho wofna, ale we wuŕškim wječchu kulojtu džěru, psches kotruž swětlošč nats padasche.“ „S powostankow ho lědma pšnacž hodži, hdže je stary Rom stal. Theatrowe murje hiščeže steja a murisko, na kotrymž ho woda 25 mil daloko sem woadžesche.“

Rom ma tež wuhladańja hódne podsemske khódby a twary, kiž ho Katakomby mjenuja. To su wulkotne pinzy, do kotrychž w zyrkwi św. Sebastija skhód kaž do delneho swěta wjedže a kiž do wjele dalokich khódbow a rumow rosběhnu. Luther je tež wopyta, běchu tele podkopti tola swjate městna, w kotrychž su we přenich lěstotkach kšesčizjanstwa pschesčěhani kšesčizjenjo wukhow namafali, skradžu Bože kšuzby wotměli, Božu wjecžer swjeczili a tšpazy martrarjow pohrjebali. Luther po woběmaj bokomaj khodow žloby widžesche, w kotrychž ho čłowiske kofczowzy, wolirowe lampki, bleščki s křwju martrarjow, roskamane rowowe wěka atd. namafachu. Tajtele městna wopytaež a ho tam modlicž ho Luther wulke bohastwa hnady a wuŕwjeczenja byež sdašche. Pošdžišcho je pak wo ŕebi řudžil: „So řym tež tajki njemdry swjaty był, běžach psche wšchě zyrkwje a rowy a wěrjach wšchitko, sčtož bě tam řekžane a nazwane.“

Sčtřri njedžele Luther w Romje pschewarjowasche, potom ho jako se swojim towaršchom na dompuč poda. W spocžatku pštneho čaŕa běschaj řašo w Salzburgu w pokojnišchaj Bajerškej pola D. je Staupika. Hač do Augsburga hiščeže hromadže pucžowaschaj; tam ho Luther s D. s Mechelnom rošžohnowa a ho do Wittenberga wróči.

Wjele běsche Luther na swojim pucžowanju do Roma nashonil a widžal. Seho mēnjenje wo swjatosčzi tehole města bě ho pscheměniko. Pošdžišcho je jemu to, sčtož bě tam widžal a řtkřšal, tak wažne byto, so je wuřnal: „Sa nochzřł sto tšpaz řchěřnadow sa to wřacz, so njebudžich Rom wuhladał.“ J. K.

Oberlin.

Seho žiwjenje a skutlowanje w Ramjenjodole.

se wšchelakich žórtow wučerpał

† Jan Bartlo.

(Stónčenje.)

Tak pschewinty Oberlin se swojim lubosčje pońnym a rošomnym wafchnjom wšchitkich, tež tnych uajbóle njedowěrjazych a řařakřch, a mějesche pschipóbla to wutrobne wjeřele, so bu jeho wofadnym řudanje we korečmach pschezo wobidnišche, myřl a požadanie jich wutrobow pschezo čřiščičšche, a zyrkej pschezo pońniřcha a pońniřcha. Haj přjedy hačž bě ho džebacz lět minřlo, ho ničto w čžiwym Ramjenjodole wjaz nješnajesche, tak bě ho wřcho s lěpschew-

mu wobrocžiko. Storo wřchitřny burjo wobdžělachu řwoje pola a řiki po Oberlinowym wafchnju a widžachu, řak na nich wřchitko mlódnje rořesčesche a ho derje radžesche, a bórřny řhowachu wjazy řomoj, hačž móžachu řami na ho a se řwojim řkotom pschetřjebacz. A duž řastupi tón w Ramjenjodole dawno řabnty pad, so móžesche tón a tamny džěl řwojeje nadobřřny sa hotowe pjenjesy pschedacz. To płacžesche wořebje wot bėrnow, kotrež buchu řwojeje dobrořesče dla bórřny daloko a řchěroko wuwolane a jara pytane. Te wumifikowane pjenjesy čžerjachu burow s pschezo wjetřchemu prózowanju; woni dawachu řwojim najatřm džělaczerjam rady wjetřchu mřdu a trjebachu jich lěto wot lěta wjaz, duž honjachu tež tnych lěnikow, kiž bėchu ho dotal jenož s prošerřtwom řiwili, bóle do džěla, a řak poča ho tež mjes najnižřimi lubosčž s wužitnej džělawosčzi řibacz. Wřchitke dwory řwědcžachu wo čřištosčzi a dobrym řarjadowanju, a w hródzach řtejesche řjany, řtrowy a tucžny řkót.

W lěčze 1778 řakóži Oberlin w Ramjenjodole male ratarřske 'owarřtwu, kotrež s najnařhonjeničich burow a s najrořwucženičich wobřdlerjow jeho wořady wobřtawasche; tež běsche wón nēkotřch duchowuych se řuřodnych měřtow s řastupej do teho řameho řamóhł; potom řjednocži jo se Strařburgřim towarřtwom, so bu wot njeho ratarřske čžaropřřny a podpřeranja s čžestřnym mřtam dořtal. A tuto towarřtwu, kotrež ho na jeho pschijamřnjenju řwjeřeli, pschepoda jemu tež woprawdže bórřny 200 nórtow, so bu je mjes tajkich burow rošdžělil, kiž bėchu ho psches porjedženje řwojich polow a řukow, abo psches wobřadjenje řwojich ležomnosčžow se řadowymi řchtomami najbóle wuřnamjenili.

Te dobre řečěhi, kotrež s tnych čžestřnych mřtow wuřhadžachu, řamóchu Oberlina, so tež mjes řobustawami řwojeho towarřtwu psches dobrowolne pschinosčki řond abo pokladniřu řakóži, s kotrežž dırřbjachu čži, kiž najlěpsche čžělřny woczahnyřchu, čžestřne mřta dořtačž. Někotre lěta pošdžiřcho řapocžra wón, so by pschichodny narod s dalewjedženju řkutka jeho wótzow pschihotowal a jemu řkladnosčž s nashromadženju wřchelkich wužitřnych nawuřow dał, kóždy řchtwóřř rano dvě hodžinje dořho ratarřske a wřchelke druhe powřchitkomno wužitřne wězy pschednoschowacz a wuřladowacz.

Seho pilnosčž bė woprawdže řak wulka a njewuřtawaza, so řane lěto nješarřdže, we kotřymž by jeho wořada čželnje a duchownje wulku křocžel do přědka nješčřinika, a zřřla daloka a řchěroka wokolna řrajina hladařche se řpodžiwanjom na řtajnje pschibřerazu řdžělanoščž nēhdy řak řanjerodženeho a widomje wopuřchčzeneho Ramjenjodola.

So pak Oberlin pschi tuthm prózowanju sa řwonkomne derjeřhieže řwojeje wořady řwoje duchownřse powołanje řakomdžil njeje, je hiřom prajene a to wobřwědcžra nam tež řčžehowaza řečž, kotřuz wón pschi řapocžatřu lěta 1779 řwojeje wořadže džeržesche.

Džeń 1. januara 1779.

„A tón, kiž na řtole ředžřšche, džesčesche: Hlaj, ja čžinju wřcho nowe.“

Řjew. Jan. 21, 5.

Psches Božu hnady řmy nowe lěto nastupili. O! so by tež nowe byto w nastupanju nařchich hrěchow, nařchich čžerpjenow a řpytowanjom, s kotřymž řmějemy ho bėdžicž.

„Nječ hromada nařchich hrěchow wřchědnje wotebjera a nječ řmy řtajnje s duchom nařcheho Řnjesa řesom Řhřřta napřelnjeni a wot njeho wodženi. Sčtož pak te čžerpjenja a tnychnosčž nastupa, dha nječ nam te plóde pschijnjeřu, kotřychž dla nam je Wóh nakladuje, nječ mjenuřzy nařche pokřilenja wot tuteho řachodneho řwěta wotwobrocžuja a nař na Božu wolu a jeho řkówo ředžřbliwřch čžinja; nječ nař s modlitřwe řahorjeja a nař nawuřza, so ho křucžišcho prózujemy, so byřmy psches te čžěřne wřota nřřř řchli, a ho dořtojniřchich řčřinili čžesčesche nařcheho wřřkofeho powołanja

O, so byřmy dla řpytowanjom, kotřymž řmy na swojim pucžu wuřtajeni, žyle we řesuřku Řhřřřtuřu řwiwi byli a kóždy čžarř

šwójstvo i nim sathowali, so bychmy hdyž psches nowu hnadu k napscheczimostaczu poshljeni a šhmani byli plody prawdosče k šhwalbje Božej a k čžečzi jeho šwjateho ewangeliona nješč. O šnježe, špožč nam i wobnowjenty lětom tež wobnowjene mozy! O šnježe, šesom šhryščže, ty šy prajit, ja činju wscho nowe, ščini tež najchu wěru nowu.

Nječ je tuto lěto psches žiwische, hlubische a kruczišche rosčacze, psches wjetšchu wutrobnošč we proštwje wo pomoz bójšteho, šwjateho Duchu, psches kruczišchu wolu, šo jemu a jeho šlužbje žyłe dodacz, wosnamjenjene. Nječ k njemu horje hladamy a wschitke šwoje čželne a duchowne mozy, šwój čžaš, šwoje šamóženje k jeho čžečzi, a k temu wotpohladej nałožujemy, ja kotrež je tón šnjes šesuš šwój trón wopuščežit, mjenujzy k wobroczenju a k wobšboženju čžlowjekow. O, so bychmy šo w tutym lěče prozowali, i wobnowjenjej wěru wschitke jeho pschitafnje a wustawjenja dopjelnjecz.

„Nječ je tuto lěto psches pschibjeranje džěčzi Božich a šhodžerjow ša šesušom šhryštušom, psches wobštabjenje kraleštwu šatanowego we naš a psches pschibližowanje kraleštwu Božeho wušnamjenjene,

O so bychmy niz jenož w tutym nastupjenym, ale tež w každym pschichodnym lěče, kotrež bu nam Bóh w tutym prawowanskim šwěče špožči šo pschezo bóle a bóle k šbóžnej wěčnosčzi pschihotowali — wjele bóle wo wujednowanje a šjednanje prošyli, wjazzy šylšow rosčacza, wurudženja, lubošče a šobučeršjena pscheliwali — a wjazzy dobrých škutkow dokonjeli, so bychmy na tym dnju, na kotrymž Bóh psches šesom šhryšta wschitko nowe ščini, bohacže žnjecz móhli.“

— Šónž. —

Se Šserbow, ša Šserbow.

Šlowna šhromadžijna duchownych šalskeho lužiskeho konsistorialneho wotriješa wotně šo šchtwórtk, 7. junija w Budyščinje. 2. Šam. 10, 12: „Ša našch lud a ša te měštna našcheho Boha!“ bě jeje hešło, jej pschiwokane w jednorých, tola móžnych a šhutnych šłowach wot tajneho konsistorialn. radžiczela šache, kotryž jako šastupjer krajneho konsistorštwu pschishčedschi, jej na šažožku špomnjeneje šchtuczi jene i Božeho šłowa čžerpane a w frutej wěrje šažožene šwjedžeške přėdowanje w žyrkwi šarje a šarty džeržešche. — Ššwjedžeške přėdowanje a Boža šlužba w Božim domje bě lěššo teha dla šawod hlowneje šhromadžijny, došelž tole lěto reformaziškeho jubileja a k temu ščecze lěto wulkeje wójny mamy. Šo Božej šlužbje šeidže šo šhromadžijna i nowa na hrodže. Tam bu jej wot tajneho žyrkw. radžiczela šosenkranza pschednošč podaty wo tym praschenju: „Šdže šmy my w žyrkwi reformazije po jeje šchtwórtym lěštotku?“ Ščěžniš poda wotmoštwu k ššjom šypšam, mjenujzy: šdže w bohošłowštwje (theologiji) šmy, šdže we wušnaczu, a šdže w šarjadowanju (organizaciji). Šchtwórtu šypš, šdže w pobožnosčzi šmy, bu jenož našpomnjeny, došelž bě mašo čžaša. Šošmoštwu wo pschednoščku ščěšhowašche, k njej pschishamšny šo šdželenje i žyrkwinskeho wotriješa. kotrež tež na to jene pošasa, šo šu we lužiskim wotriješu w tu šhwilu 9 měštnow nijewošhadžewch. — mješ nimi šu šši šerbsko-něšste: škotezy, Budyššink, šuczina —. Šošledni hlowny šypš bě to: wuradžowanje wo tym, šak bychmy najpschihódnišcho a doštojnišcho jubilej našcheje ewangeliš-lutherškeje žyrkwje šwjeczšili. Lutherowy wulki škutk ma šo wopowunicž a wulka wójna pschi tym nješapomnicž! Šapraščowanja dla šwonow, kotrež šo wotedaju, atd. bě to pošlednje. — Nječ bě to jena šhromadžijna, kotrež wušbatš něš dale škutkuje Bohu k čžečzi a našchim ewangeliškim wošadam k šohnowanju!

Pschispomnjene.

„Šombaj Bóh!“ pschiwokam wschěm lubym čžitarjam a čžitaršam a wschěm pschježelnimym šobudželacžerjam našcheho šopjenka. — Na šerbškej přėdarškej konferency šwolich do toho, šo budu je šoburedaktorom našcheho šopjenka „Šombaj Bóh“. Čžyžo nochyžo buch něš se šoburedaktora šamolwity redaktor. Šywojžo něš i tutym špominam tež tu na došalneju redaktorom, našcheju njebočičžekju ff. š. šólčža a wšch. šeminariškeho wučžerja šiedlerja, jimaj wuprajejo džak ša wšchu prózu a woporniwosčž, Šserbam wopošajamu. Š Božej pomozu čžyž něško ja našchemu šopniku a šak Šserbam šlužičž w čžěžkim šhutnym čžažu, šak derje šak to móžno pschi tutym wójniškim čžažu, kotryž wšcho počžža, a pschi tutym wójniškim džěle, — šastawam w tu šhwilu dvě šarškej měštnje! — Wšchěch pschježelnimych šobudželacžerjow prošču, šo by tež tuto šerbške šopjenko šlužičlo Bohu k čžečzi, Šserbam k šohnowanju něštole w tutym čžěžkim wójniškim čžažu a jim šobu pschepomnašo psches tutón do šbožowneho měšneho čžaža, kotryž Bóh tón šnjes nam hnaduje bóršy špožčičž čžyž.

Wšchě pschiwoschi pschježelnimych šobudželacžerjow nječ šo, jeli šo do redakzije šluščeja, mi poščelju, a to pschezo ša te šobotu wušhadžaze čžišlo najpošdžišcho šak do wutory. Š šchtóžšlwi i tych lubych čžitarjow jeneho pschecža ša redakziju ma, pschindž tež k redaktorej.

Šak „Šombaj Bóh šam! Šombaj Bóh nam!“

Š Šošacžizach, dženi 12. junija 1917.

Šyrgacž, šaraš.

(Šoštitž, Šoš: Šautiž.)

Lutherowe šłowa.

40.

Šičeščžijanska žyrkej je tež wójššo, šhromadžijna abo wojeršste lěšwo; my wschitzy we wojowanju a we wójnje štejimy. Šwangelij je našcha šhorhoj, šhryštus našch wušščš; pod nim šo nam derje wojuje a ščžinimy tež došycže psches Bože šłowo.

41.

My nochžemy wasch ewangelij šnicžič abo hinaš přėdowacz, ale jón wučžičžičž a wušwěšlicž šak šchpibel, šiz je šacžmith a škaženy psches njerjad, šo njeje wjazzy džžli mjeno ewangelija powoštašo, a ništo w nim ničžeho praweho njeje widžecz móhš.

J. K.

„Šombaj Bóh“ njeje jenož pola šnjesow duchownych, ale je tež we wschěch pschėdaw i šnjach „Šerb. šlowin“ na wšach a w Budyščinje došacž. Na šchtwórcžlěta płaczi wón 40 šj., jenotliwe čžiššla šo ša 4 šj. pschėdawaju.

Zamolwity redaktor: šaraš Wyrgacž w Šošacžach.

Čiččš a nakladnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu kobotu w Šmolerjez knihicziščezerni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacć

3. njedžela po swjatej Trojizy.

Sezenje kwj. Marka I, 15: „czinjeze pokutu a wěrcze ewangelionej.“

„Anježe, ja czerpju, polož mi“, tak nětko se Jesajašom sdychnyć chzemy. Kať tola czerpimy pschi huchocze, so plody škoduju. Wšeho rosczešche na rjanu nadžiju a my so na tym swjebelichmy, hdžež dobre žně trjebamy, so bychmy pschětrali. A nětko džěń wote dnja kłónczko pali a spali plody. Hacz nježimy so doseć k Bohu modlili? Hacz njerětasche pschezo: „džělajcze jeno“, a to spěwanje k Bohu bu bóle na boť stajene? Njeje dha na Božim žohnowanju wšchitko ležane? Njecha nam to Bóh sažo sjewicž? Dha sdychnimy jeno k njemu: „Anježe, ja czerpju, polož mi.“ A hdž žy ty to pschezo cziniť, wostań pschi tym. W prawej šchtundze pschidže pomoz. Hdžež Bóh jeno myhke teho mēra ma, a ženje myhke teho njesboža, chze tež jow nasche najšěpsche, nasche duchowne sbože. A k temu ta wójniska miša. Czerpjenje naschich wojakow dže dale, a my czerpimy domach. Wjele džěłať, wjele kysow, pschezo nowe Božemje prajenje, hdžež w tutych dnjach sažo wjele młodnych ksynow lubych starschich wopuschczi a do wojeřskeje kłuzby jastupi. Hdž dha smēje kónz tuto czerpjenje? Njeje dha žadny Bóh w njebježach, kiž modlitwy klyhchi? Hdže je Boža lubosć, hdž tať wjele srudobny dopuschczi? Jow tež rěka: sdychnyć, dale so k njemu wołacž. Niz nascha móz, niz nasche džělo dohnyć njemóže, ale jeho móz. Jow tež rěka: cžakacž na pomoz teho Anješa. Tež jow ma žwoje hnadne wotmyhjenje, pokutu a wěru šbudžicž. Dha polěpschej žiwjenje a wołaj so k njemu dale, a ty tež kobotu, ty młody: „Anježe, ja czerpju, polož mi“, a w prawej šchtundze naž wušklyhchi. Niz wjazh a žaneje šchtundy dlēje njebudžemy trjebacž czerpicž, hacž wón to chze a sa dobre ma. My czinimy to žwoje a wón žno potom tež to žwoje

czini. Na to so spuschećecž chzemy. Šchtož Bohu wšchón so do-wěri, Bóh teho hnidny njepuschczi. Nježy to žno tež nashonit? Bichi czerpjenju pomit tež na Božu dobrotu. Czerpjenje mohlo hišcže wjele wjetšche bheč, kaž tu je. Wu tutym lēcze, hdžež je so 400 lět po wobnowjenju zyrkwoje minylo, spominamy tež na to, kať je pod bludom a wopacžnej wucžbje, kotraž njebē wjazh i Božim kłowom psches-jena, czerpicž mēla. Pucž k mērej i Bohom psches pokutu a wěru do Jesom Šhrysta bēšche njesnaty. Tať někotry je sdychnyl: „Anježe, ja czerpju, polož mi; pokaž nam jažo pucž k sbožu. Njes nimi bē tež Luther. Bóh je jeho wušklyhchal a jeho sežiniť žwój grat. Šchtož je Luther wěrit a wucžil, bē po Božim kłowje, to je cziniť wodženy wot Božeho Duchu. A žwoje wěrywusnacze je nam napikať. My džęnka na tajke spominamy; je to tamne, kotrež je 25. junija 1530 w měsčje Augsburgu psched kžęzorom a druhimi prjódčezitať. Jow wožebje wupraji, so je Jesuř Šhrystuř jenicžki hřědnik a pomoznik k mērej i Bohom a so sa cžlowjeka placzi: cžer sa nim a czin pokutu. So bychmy to džęnka a w tutym lēcze sažo wopomnili a so tať stajili na Lutherowe wěrywusnacza. To wšchal je trēbne. Cžlowjek njemóže wěricž, šchtož wón chze, ale šchtož je jemu Bóh sjewit. A sa naž lutherškich kšchescžijanow rěka, i Lutherom wěricž a wusnacž. Sewať nascha lutherška zyrkej rospada.

Duž, luthersky kšchescženjo: „czinjeze pokutu a wěrcze ewangelionej.“

1. Wěrcze ewangelionej. Tón grunt, na kotrymž kšchescžijan-šta zyrkej steji, je wšchal tež grunt sboža sa kóždeho wožebje, sa tebje a sa miže. Abó njetrjebamy sa nasche žiwjenje grunta, kotryž je nam wěřny, prawy pschi wšchej hubjenosćzi, nusy a kmyjerezi, tiž mi weczny wostanje, hdž wšchitko drube jahinje?

Daj, my jón trjebamy. Pšchetož čłowſke myſle a mēnjenja ſo pſchemēnja a ſacziſnjenja bórſy jaſo, ſchtož ſu prjedy ſa wěrnosež wudale. Hdže turón grunt namafamy? Hdže ſu jón wótzojo reformazije, woſebje Luther namafali? Hdž je ſchto ſ Pawo- lom ſ wutrobnyh nashonjenjow wuſnacž mohł: „Zadny drugi grunt nichio njemóže jałožicz, khiba tón, kiž je jałoženy, ketryž je Jeſuſ Chryſtuſ“, dha je to Luther jamohł. Chryſtuſ bē grunt jeho wěry, žiwjenja, ſkuttowanja, Chryſtuſ, Boži Syn; nam wopiſany w ſeženjach, pſchpowjedany wot japoſchtołow, Chry- ſtuſ, tón ſlubjeny Měſiaſ, kiž „kiž je nam ježinjeny wot Boha k mudroſeži a k prawdoſeži a k ſwjeczenju a k wumóženju“. Jeho bēſhe w ſwjatym piſmje namafal. Jeho, kiž bē bóle na bof ſtajeny, chzysche ſwojemu ludu jaſo pſched woczi ſtaciež a wěru do njeho jaſo do naſcheho jeniežkeho kředniſa a ſarēcniſa ſboža do wutrobow płodžicz. Še temu pſcheloži tež bibliju do němiſkeje rěče a kaſ džakowni ſuny, ſo my ju tež mamy w naſchej lubej ſerbiſkej rěči, je móžemy ſami čitacž wo kraſnoſeži a ſbožu w Jeſuſu Chryſtuſu. Kaſ móže ſchto teho dla Luthera, tuteho wulkeho ſwědka teho Šbóžniſa, jeho njepſchecžela mjenowacž a prajicz, ſo je jeno wſcho w zyrkwi ſkaſyl a lud ſamjedł? Kaſ móže hida taſ pſchecžiwu wěrnoseži naſtupicz? Kaſ to boli. Ale my tež žarujemy a čerpinu, hdž wjele lutherſkich ſchecžijanow widžimy, kiž wjazy w Lutherowej wěrye njesteja a ſ zyla wiſchu wěru ſacziſnjenja. Šsu paſ to hiſcheže lutherſžy ſchecžijenjo, kotrymž je tón ſchizowany a ta powjeſež wo nim jeno pohór- ſchenje a hlupoſež? Šchto chzemy my činič? Ach wy ſchecžije- jenjo wſchitžy, kiž w tej a drugej wěrye na gruncže japoſchtoſkeje wěry ſtejicže, džeržicže hromadže w bratrowskej luboſeži; wy jedyn drugeho trjebacže, hdž budže njewěra ſwoje wojowanje pſcheciwu wěrye hiſcheže bóle japočecž. Wy lutherſžy ſchecžijenjo paſ ſlu- biny, ſo my woſtanjemy na tym gruncže, kotryž je Bóh ſam połožił a pſchi tym ſłowje, kotrež bē naſchim Wótzam móž a ſwětko a je naſch lud wobſbožił, taſ ſo Chryſtuſa wuſnajemy ſa naſcheho Šbóžniſa, ewangelijonej, wěrimy jaſo ſbóžnychežinjazej možy. A my ſdychujemy: Šnježe, polož mi; daj tola, ſo ſo moji wěrybratſja ſo mnu we wěrye jaſo jjednocža. Šj, ty luba ewan- geliſka zyrkej, pytaj twoje prawe ſbože, wěr ewangelijonej, ſtaj ſo na grunt ſboža, na kotrymž twoji wótzojo ſtejaſu, kotryž je Jeſuſ Chryſtuſ.

Alle k temu ſluſcha tež pokuta. Teho dla nam dženska hiſcheže jaſklineži:

2. Čžincže pokutu. Jenož khorj čłowjek ma žadanje po kfarju. Jenož, ſchtož ſo ponižuje ſa k hudeho hrěſchniſa poſnaje, budže ſo ſwjekelicž, ſo ma Šbóžniſa a po nim žodacž. Teho dla je tež Luther pokutu žadał, hrěchow poſnacže, roſkacže a želbyeže. Jeho přenja theſa (kada), kotruž je 31. oktobra 1507 na durje hrodowſkeje zyrkwoje w Wittenbergu pſchibił, rěkaſche: Hdž naſch Šnjes Chryſtuſ praji: „čžincže pokutu“, chže wón, ſo by žyle ži- wjenje ſtajna pokuta była. Ach, hdž by jeno wjaz pokuty, wjaz hrěchowpoſnacža a roſkacža bylo, by ſo wjele wjazy wěry do Chryſtuſa namafalo. 24. junij je džer Jana teho ſchecženika, kiž je Jeſuſkej puez pſchihotował je ſwojim předomanjom: „čžincže pokutu“. Ach, mój ludo, mój luby ſchecžijano, ſlych hlóſ tuteho muža, ſlych wołanje twojeho Boha w tutej wójuje a tutym ſrudnym čaſu, ſo by pokutu čžinił. Prawa pokuta ma paſ tež w ſebi wróczenje k Bohu, wobnowjenje žiwjenja, ſo jo wjedžežy w prawdoſeži a ſwjatoſeži. A kaſ je Luther runje tuto wuſwjeczenje ſebi žadał. Kaſ je ſtarſchim a džecžom, wyſchnoſeži a poddanym, buram a čželedži to na wutrobu kładł a jich k temu w liſtach napominał. To je haſle prawa pokuta a wěra, hdž je płódna w dobrych ſkuttach, kotrež jaſo džakny wopor pſchinježe. Štome Bohu ſpodobaze žiwjenje chzysche Luther w ſwojim ludu ſbudžicz; ſ wobnowjenjom zyrkwoje tež žyle ſchecžijanſtowo wob-

nowicz. To je ſo jemu tež peradžiko. Škēla duchowneho žiwjenja je ſ reformaziju naſtala, kotraž je wſchudžom, ſchtož wědomoſež, kuniſhty, ſchule, wyſchnoſež naſtupi, žohnowanje pſchinjeſka. Woſebje paſ naſta pſchivobroczenje k Bohu. A hdž je žive ewangeliſke ſchecžijanſtowo, tam je tež prawdoſež, woporliwoſež, ſwěrnosež w domje a powoľanju, w gmejnje a kraju. A te wulke ſkutki naſcheho luda w tutej wójuje ſu tež płód reformazije. Hdž by jeno wſchudžom žive ewangeliſke ſchecžijanſtowo bylo, ach kaſ by je wſchēm hiſcheže wjele lěpje ſtejało, kaſ by ſo ſhubila wſcha hroſnoſež, ſebicžnoſež, gramnoſež, njecžistoſež, ſchtož nětko k wul- kenu wobžarowanju pola wſchellich ewangeliſkich wiđecž dyrbinu. Kaſ je teho dla dženkniſke napominanje taſ trěbne: „čžincže pokutu.“ Pomhaježe twaricž naſchu zyrkej, ſo je ſwjate měſto, hdž je Bohu ſluža a lubuja bratrow. Štawaricže ſo paſ tež ſami na gruncže naſcheje wěry, ſo ježe duchownu dom, a žyle žiwjenje roſpomna Boža ſlužba. Taſ najlěpje naſchu zyrkej ſakitamy. Ewangeliſki ſchecžijan dyrbi ſ ſchecžijanom byč, wěricž, ale tež ſwoju wěru pſchicž, ſ dobrymi ſkuttami, niž, ſo by ſ tym žebi ſbóžnoſež warbowal, ně, tu ma pſches wěru do Jeſom Chryſta w Božej huadže, ale ſo by pokajał, ſo ma wěru a je džakowny ja Božu huadu. Šjchamy tajžy ewangeliſžy ſchecžijenjo, byč? Šjchamy žebi to dženska a lěpja přjódkwacž? Bóh žohnuj naž k temu k ſbožu naſcheje zyrkwoje a naſcheho luda, a k ſbóžnoſeži naſcheje duſhe.

Wiſchal ty ſy hižo ſapalił
Twój woheń w naſchim kraju;
Dha daj, ſo by wſchēch jahorił,
Šo byli w twojim raju
Wy twojoh' ſłowa předarjo
A w ſkuttach twoji ſwědtojo.
To daj nam Jeſu! Šamjen.

S. w M.

Šbērluſch roſžohnowanja ſe ſwonami.

Hlóſ: Škētk dobru nóz ja dawam.

Dženſ klineži naſchich ſwonow
Nam ſbērluſch poſledni,
Šiž wothlóz naſchich honow
A duſchow wobudži.
Dha na nje hladacž dženy
A nutruje peſtuchacž
A na to kēžbujemy,
Šchto chzedža ſaſpēwacž:

Nam Wótza luboſež, radu
Šodownje ſpēwaja,
Šutrownu ſwětkoſež, huadu
Pſches Jeſom Chryſtuſa,
A doſtatk Duha ſwjatoh'
Šar drohi ſwjatkowny.
Čžecž, džak a ſhwalbu ja to
Budž ſwjatej Trojizy!

Wot žohnowaných čžaſow
A wjeſ'lapoſknych žnjow,
Wot lubých čžeknych kwaſow,
A ſrudnych pohrjebow;
Wot wójniſkej' wobčežnoſeže,
A kraſnych mērných dnjow,
Wot ſwjatej' wjeſkoſeže,
A wjele ſtyſknoſežow;

Wot našich herbskich wótzow
 A morwých pscheczelow,
 Ních hwěry, hylow, prózow
 A hylnych modlitwow.
 Nam dženska powjedaju, —
 A bórny woněmja, —
 S poslednim switkom praja:
 Čžešć Bohu bjes kónza!

Nětk j wěže dele wjate
 Esó na pucz powadža,
 Do druhoh' stwara late
 Nam mjesy schituja
 A statof, lud, kraj wótzny
 A našich žiwjenje;
 O Božo Knježe móžny,
 To pomhaj po hnadže!

Budž khwalba, Knježe, tebi,
 So žy naš powelaf
 Bšes tele swony t žebi
 A wulzy žohnowaf!
 Twój hlób žny šafšycheli
 W jich rjajny swonjenju
 A trošcht, móž, radošć měli
 Sa pucz a wutrobni!

Sdžerž hlób nam Twójoh' žłowa,
 Ddž wone woněmja,
 To wostan hacž do rowa
 Móž našcha, radošć wscha.
 Se swonami, — bjes swonow, —
 Wjedž Ty naš semsku čžet
 Šacž tam do wěžnych honow;
 Daj, Knježe, nam Twój mēr!

Jan Wařtaf.

X.

Wunoschf Lutherowebo puczowanja do Roma.

Bo wóšomnacženjedželskim puczowanju žo Luther w spo-
 czatku mačho róžka 1512 s Roma jažo do Witenberga wróčeži.
 Na dalokim puczú bě wjele krajinow widžaf, mnohe žiwjenje
 wobkedžbowaf a wschelafe mēnjenja šlyšchaf. Wěšće je to, šchtož
 je duzy nashonif s wulkim dobytkom ja njecho bylo. Tola niz
 hnydom. Wón njebě puczowaf po našchim čžažu, kiž hory,
 dohy a hospody pschehanja abo kiž w zusbje něšchto kedžbliwje
 studuje, ale mnich, kotrehož dušcha je w klóšchtrje
 šchěšć lēt dołho hnadneho Boha pytała a jeho
 nješpokojena hišchće pyta. Šchtož w klóšchtrje dostaf
 njeje, to myšli w Romje namafacž, a kaž kóždy pytaf jeno
 pschipóda wobkedžbuje, šchtož jeho šańcž nima, taf Lutherej
 tež mačo plačži, šchtož Božu žlužbu na žwjatych městach, wot
 žwjecženych měšchnikow dokonjanu, njenařtupa.

Jeno krótko na lud a škót w Schwyzy a na wolijowe šchtony
 w Italskej sponni, w Romje drje wulkotnosć šastarskich twarow
 wobdžywa, ale wo krašnych wuměštskich džělach twarža a řšbarja
 Michelangela a molerja Rafaela, kotrež druhy lēta dołho studuja,
 wón mjelči. Na wobrašy w zřkwi žwj. Marje je hněwny,
 wone wschaf tež pohaniškich bohow pschedstajachu.

Kedžbliwjšchi je na italski lud. Myšli, so budže wěšće
 pobožny, dokelž bliže žwj. Romej bydli. Wón drje jón štróšbnjšchi
 hacž němški namafa, ale taf lešchitwy a jebawy, so žo jedyn druge-

mu njedowěri. S hordym šazpicžom tant na zusbch, wošebje na
 Němžow hladaju, čžerja mateje wěžy dla wulku haru, žu wje-
 čžiwí a pschimaju žamo w Božim domje ja nōž.

Šušto pola bratrow w klóšchtrje hospoduja. Čži budža jemu
 wěšće t Božej hnadže radu wjedžecž. Tola žadny jeho žedjenje
 njerosymí. Mačo je s nimi špokojom. Šižo jich šacžanška řecž
 pscheradží, so žu žo w njej mačo prózowafí. Prózu wšchaf s žyfa
 njelubuja, radšcho derje ředža a pija. Ních poštny wobjed je
 lěpschi hacž němška wulka hošchžina. W jemy klóšchtrje, hdžčž
 mnicham teho dla porokuje, bychu jeho nabíli, njeby-li rueče
 čžeknyf. Šswoje modlitwy jara šhwatniwje řpěwaju a šamol-
 wjeja žo s tym, so „šwjaty Duch je wšchaf rusymí a čžert tola
 čžeknje.“

Tež w romškich zřkwiach na štronje měšchnikow, kiž tam
 Božu mišchu džerža, Luther hnadneho Boha pyta. Wón s nimi
 na woltarju čžita. Na kóžde žłowo ewangelija a modlitwy ředž-
 buje, teho dla s měšchnikami žobu njepšchidže. Duž jeho poho-
 njuja: „Šhwataj, šhwataj, pschezo dale!“ Nutrosčće mjes pschi-
 tonymí njewidži. W druhim čžažu žu rjane zřkwije prošdne.
 Žamžowi dwórni že měšchnikam žmēja, dokelž žu jich pschi
 Božim blidže prajicž šlyšcheli: „Ty žy šhlěb a wostanješch šhlěb,
 ty žy wino a wostanješch wino.“ Kaž jich žłowa, taf žu tež jich
 škutki njepšchěšchijanske, haj njepóžchjwe. Šchtož pak tajke řadžer-
 ženje wobžaruje, wo tym w wěšće praja, so je dobry šchěšchžijan,
 džerža jeho pak ša dobreho šlasna. Bychu měšchnižy Luthera ša
 lěpscheho měli, řechžli-š žo jich ša puczom t hnadnemu Bohu
 prašchecž?

Luther po hařach a domach powjedacž šlyšchěšchě: „Je něhdže
 hela, dha je Rom na nju twarjeny.“ „Móžno njeje, so wušlo
 w Romje taf wostacž, šlamacž žo dyrbi.“ „Ššlónzo je wuštało,
 na tajku hrošnosć žwěčžicž.“

Luther je wšchitko, šchtož je na žwojim puczowanju do Roma
 nashonif, do řlědowazeho žłowa wobšamknyf: „Bliže t Romej a
 hóršchi šchěšchžijenjo.“

Wón pak wodacž hřechow a hnadneho Boha jeno pola
 čžłowjekow pytaf njeje, ale tež w Božich žlužbach. Te běchu
 wschelafe. Wšchitke žydom šarskich Božich domow w žw. wěšće
 wopytacž, na šlawnych woltarjach Božu mišchu čžitacž, huřto
 t špowjedži řhodžicž, psched powostankami zřkwiwých žwjatych
 žo modlicž a je kojchicž, na městnách, hdžčž žu martrarjo wotpra-
 wjeni a pschi jich rowach řlecžecž, po Pilatušowym řřhodže žo po
 šolenomaj horje a dele prózowacž, to bě jemu jačo žwěrnemu
 žynej katholickeje zřkwiwe Boža žlužba a teho dla pšchi-
 žkušchnosć a dopjelnjenje teje žameje dobrojškut. Jeno
 pschi řlecženju na žwjatych řřhodženjach jemu myšl pschidže, hacž
 je tež tudy šafžlužba wopravdže taf wulka kaž próža, a pschi tym
 žo na žłowo profety Šabafuka doponni: „Šrawy budže
 we žwojej wěřje žiwy.“ Wón drje hišchće žwój řhód do-
 škonja, tola bjes dalšchich modlitwow. Ššlabny dwěl bě w nim
 wotučžil, ale wón jeho zřkwiwe šmyšljenje njepohnu. Luther
 wosta, šchtož běšche byf, a móžšche wo žebi prajicž: „Ša
 wšchitko wěřjach.“

Jene bě jemu po dokonjanym puczowanju wěšte, mjenužy,
 so w Romje hnadneho Boha dostaf a we wutrobje mēr namafaf
 njeje. W tutym nastupanju je žo je žwojeho puczowanja bjes
 dobytka wróčežil. Na drugej štronje žu pošdžišcho jeho nasho-
 njenja najwjetšchu wažnosć ša njecho mēte, dokelž móžšche žo we
 wojowanju s romškej zřkwiwu na nje powolacž. Tehdy pak wón
 wjazy pošhmurny mnich njebě, ale wjeřelny šchěšchžijan, kiž wěri
 a řpěwa: „Ša šbóžnosć jow t nam pšchidhadža wot
 Božej lutej hnadny, te škutki pomhacž njemóža,
 w nich nimašch žanej rady: Ša wěra Šhryřta ša-

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa ƙo łóždu ƙobotu w Smolerjez knih:čisłeczeńni w Budušćinje a je tam ja šćtwórtlětnu pšchedpłatu 40 pj. došćać

4. njedžela wo swjatej Trojizy.

Łuk. 6, 36—42.

Š tuteho ƙłowa našeho Snjesa Jezusa Chrysta klineži nam napšćheczo napominanje :

Nišćesćizian ma bječ ƙmilny.

2. Š wotkal bjerjemý móz ƙ tajkej ƙmilnosći?

1. Šak ma tajka ƙmilnosć ƙo wopokasac?

Nišćesćizian ma bječ ƙmilny. Šak pał ma tajka ƙmilnosć ƙo wopokasac? Šdnyž my wokoło ƙo hladamy a widžimy wsćelaku nusu, kotruž maja nošćez a na ƙo wsacž jenotliwi, tu ƙami pšćes ƙwoju winu, a tam druhy, ƙaž ƙo šda, bjes winy, a hdyž pšćnajemy, šćto ƙo wsćo čžini w našćim čžaku, šo by ƙo łóžšće čžinilo tajke cežke brěmjo tym, kiž ƙu w tajćim čžezćim domach-pytanju, ƙaž ƙo wyćhnosć stawa ja ƙwojich poddanow we wsćelach wustawach, ƙaž namka pomoz ƙhoru, ƙaž stary; hdyž bratrowšća lubosć ƙo horjebjerje po hubjenych, hdyž ƙo ƙhlěb hlódnym łama, hdyž ƙšćesćizianšće ƙwójbny Bože dla horjebjeru ƙhrotu, hdyž pilne ruzy ƙo hibaju, wotpalenym wupomhacž i najwjetšćeje nusy, hdyž čžitamy wo bohacch, kiž ƙu ƙebi wědomni ƙwojeje ƙšćesćizianšćeje pšćihłuchnosće a wužiwaju ƙwoje ƙubka a bohacstwo ƙ temu, šo byćhu nusy wobarali, haj, hdyž my na wsćo to špominamy, njedhribimy a nješćmjemy dha drje prajicž, šo je bohata ƙmilnosć žiwa njes nami? Šćto čže nam dha to napominanje našćeho teksta? — Šaj, tež to je ƙmilnosć, ƙaž ju Chrystuš ƙebi wot naš žada, a my čžemy ƙo wješćelicž nad tajkej šćutkowazej ƙšćesćizianšćej lubosću, kotraž čže tym pomhacž, kotřiz ƙu w nusy čžěka a žiwjenja. — Tu pał je rěč wo tej ƙmilnosći, kotruž mamy wopokasacž našćim bratřam w duchownym nastupanju. A ƙaž nusne je tajke napominanje, to pokaša nam

tał husto šadžerjenje čžłowjekow, kiž drje čžedža tež ƙšćesćizienjo bječ, a njećžinja tola po tym, šćtož ƙebi tón Snjes žada. —

Nješćudžće, nješćatamajće — šo by ty to wopacžnje njerošćmil. Nišćće wobšćeji niž jenož prawo, ale tež ta ƙwjata pšćihłuchnosć staryšćich napšćheczo džěćom, ƙnjesam pšćecžiwu čželedži, wuczerja a duchowneho, hrěć ƙudžicž a šćatamacž, hdyž nam napšćhecžiwu šćupi w tych, ja kotřychž mamy junu rachnowanje dawacž. Šćawnje, bjes bojosće dhrbimy žiwy protest šćebhnyć pšćecžiwu hrěćam žhlych ludow, wosćebitych wosććtow horjekach a delekach, ƙaž jenotliwych čžłowjekow. Ně, to njeća nam tón Snjes šćakacž. Ale to ƙudjenje, to šćatamanje, kotřez we wsćědnym žiwjenju tał husto nadenđžemy, w kotřymž njeje ničzo namacž wo lubosći, kotraž čže bližćchemu pomhacž, kotřez ƙo šćanje w šćarišćej hordosći, to je to, šćtož tu měni tón Snjes. Šak husto namacamy tajke horde, nješćmilne ƙudjenje. Ša hordosć, w kotřez je čžłowjek tał loško šćokojom ƙam se ƙobu, ƙnano tež to hidjenje widžitej rady te hrěći a pšćestupjenja bližććeho wjetšće, hacž ƙu, a ƙaž bórny je čžłowjek hotowy ƙ ƙudženju, ƙ šćatamanju bližććeho. Tón jasny, tutón mały staw čžłowšććeho čžěka, ƙaž ƙo wot jich wjele trjeba ƙ nješćmilnemu ƙudženju bližććeho, a tał někotry ƙšćesćizian wjazy njewě, šo mamy my bližććeho wjele bóle samolwjeć, derje wo nim rěććez a wsććiko ƙ lěpšććemu wobročćez. Nášć Snjes Jezus Chrystuš je tež se wsććej ƙhutnosću ƙudžit tych hrěććnikow, ale ƙajka lubosć a ƙmilnosć šćewi ƙo w nim, hdyž wón tych hrěććnikow horjebjerje. Šo je ƙmilnosć, kotraž njeća teho hrěććnika hišćće hlubšćo nuts šćoreććez do jeho hubjeńšćwa, ale čže jeho won wutorhnyć, čže jemu pomhacž, šo by šćataman njebył, ale wěććne žiwjenje měł. Šajka ƙmilnosć žada ƙo tež wot naš. Pšććetož i tym njeje pomhane

ani tebi, ani tvojemu bližšiemu, hdyž jeho jatamač, hdyž ty we swojej hordoseči měniš, so by wjele lěpši, hač wón. Ně, budž kšesčizjan a dži a pomhaj jemu. Duž wodajče, dawaječe, kaž tu tón Anjes bebi žada. Wy wocžakamy wot Boha šmilnošč, so wón nam woda wšitke našče hrěchi. Chyly dha my nješmilni byč? Njeje tón Anjes nam dať kšutne napomowanje, hdyž wón rěči wo tym wotrocžku, kotremuž běšče jeho knjes wulki doh spuščežil a kiž bě potom nješmilny pschecžiwow swojemu šobuwotrocžkej. Ach, kať wjele nješmiera, nješchecželstwa, hidženja by šo šhubilo i tuteho šwěta, hdy bychmy šebi wědomni byli šwojeje pschikšuschuosče, so mamy šmilni byč. Potom šo tež nad nami dopjelni Anjesowe šlowo: Šbóžni šu šmilni, pschetož woni šmilnošč dostanu.

Š wotkal pať bjerjemy móž k tajkej šmilnošč? To je našonjenje, kotrež móžemy wšchědnje činič tež nad nami šamymi, so je čłowjek napšchecžo šwojemu bratrej škerje nješmilny, hač šmilny. To leži w čłowškim hrěšnym waschnju. Š wěštej špokojnošču widži čłowjek hrěch šwojeho bližšeho, a hnydom je wón hotowy, šudžič, jatamacž, a jenož porědko namaka šo myšl: kať mohł ja šwojemu bližšiemu pomhacž i jeho šubjenstwa? To dobre w čłowjeku, hač runjež tež na šjawne pschidže, šo šabwa, ale jeho hrěch a pschstupnje je hnydom šnate a w šoždeho ereče! To čini, my šladamy pschi pruhowanju jenož na bližšich, niz pať šami na šo. Šdy bychmy nutschladali šami do šwojeje wutrobny, hdy bychmy šo šami pruhowali a pošnali šwoje hrěchi, našču šlabošč, hdy bychmy ponižni byli, nam by šamo wot šo pschikška ta prawa kšesčizjanska, bratrowska šmilnošč. Dha bychmy šami je štroženjom pytnyli wulku hrjady w našchim woku; dha bychmy pošnali kať nušnje my šami trjebamy šmilnošč. Pschetož to je nam nušne, so hrjady wucžejemy i našeho woka, to rěka, so dyrbinny najprjedy dželacž šami na šebi je wšče možu a šwěru, so bychmy wotpošožili našče hrěchi, so njebychmy šlepenu podobni byli, kiž čže šlepenu pucž pokasacž, so panjetaj wobaj do jamy. Ščtóż tať šam pošnaje, kať i nim šteji, kať je šhubjeny, tón wěšče w tym namaka napominanje a móž, šmilny byč napšchecžo šwojemu bližšiemu.

Alle šórko mož k prawej šmilnošč? Njeje namakacž w naš šamych, duž dyrbinny horje šladacž. Šorje k temu Wótzej pokasuje naš tón Anjes, hdyž wón tu praji: jako tež wasch Wótž w nješchach šmilny je. To je šmilnošč, kotruž šměmy šami bohacže šhonicž. Šo my wěmy, so je našch Wóh hnadny a šmilny, so wón nješahadža i nami po našchich hrěchach, so je wón tež šwojeho lubeho Šsyna k nam pošlať nam k wumoženju, to naš pošlynja psches čžemnu šchtundu šmjerče. Wjetšchu šmilnošč my nje-móžemy šhonicž, hač tu, kotraž wot Wótža wukhadža w jeho Šsynu Jesom Šhrystušu, kiž pyta runje te šhubjene wozny, wón, kiž hišče na kšiču prošy ša šwojich nješchecželow: Wótze, wodaj jim. Dha je wón nam dať pschedšnamjo, kať mamy tež my šo šdžeržecž. Kať chyly my šo šhroblicž, druhich šudžič a jatamacž. Ščtóż wě, niz jenož i ertom, ale tež i wutrobu šo modlicž: Njewjedž naš do šphtowanja, a šašo: Wodaj tež mi moje winy, tón njebudže šo runacž šarišejškemu, ale žlonikej. Niz bjes lubošče šudžič, jatamacž, ale pomhacž na prawy pucž, to je kšesčizjanski waschnje. A tu móž k temu bjerjemy i pošnacža naščeje nješostojnošč, i Šožeje hnady, i pohladanja na Jesuša. A tón šam pomhaj nam, so bychmy šmilni byli, a junu tež šmilnošč dostali k wěčnej šbóžnošč. Šamjen.

W.

Šhěrlyšče rošžohnowanja se šwonami.

II.

Šlób: Wozucž! tón šlób tebe woka.

Dženša šrudny džei nam šwita
Šdyž šwonow šhřtwinskich naš wita
Něť šwonjenje krocž pošledni.
Šusto naš jich šaklineženje
We wješelu a horju rjenje
Še šwjatny šwukom pschewodži.
Džak Bohu Anjesowi,
Niz i tymi šwonami
Je naš wokať
Do šwjatnizy,
Do čžičiny
A k žohnowanju wótžowšy!

Čžehiče wotkal k wojowanju
Wóh wodž naš psches waš k došwanju
Nad šhymi nješchecželami!
Najšim šynam w daloščej
Najšch poštrow nješče we luboščej
A šchituječe jich w štrachoščej.
Wy ša nich prošny,
Jich wobarnuječe wy
Š Šože možu.
Wóh žohnuj wšcho
Najšnadnišcho:
Najšch lud, kraj wótžny, kšžorštvo!

A hdyž budža měrne čžachy,
Nječ lube šwonny rjenje šašy
Nam šwěrnošč Wóžu špěwaja.
Šdyž nam tehdy kšěrlyšch šwonow
Šaš' šaklineči do šerbškich honow,
Š šbožowny džei wješela!
Wy čžiče čžakamy,
We wěre štrošchtni šmy:
Wóh je i nami!
Wón poniža
A powšcha
A lubuje naš bjes šonza.

(Po Frankowym kšěrlyšchu.)

III.

Šlób: Nječ Bohu džakuje.

Duž i tymi šwonami
Šso džentš rošžohnujemy,
Šacž šašo wješeli
Je i nowa šhřchecž čžemy.
Wóh je naš i nimi wjedť
Tu hnadnje nutsch a won,
A k njemu šawokaj
Nadž dale jedny šwón.

Ach, wodaj, jeli šmy
Niz prawje pošluchali,
A pomhaj wótžowšy,
Šo bychmy došhwali.

Niz ruka, mořas, brón, —
 Bóh je móz, nadžija.
 Duž spěwaj ert a swón:
 Čžečž Bohu bjes kónza!

Jan Wattař.

Čžeho dla nam Bóh husto našče najlubšče wořmje.

Pšched wjazy lětami běšče na wječzornych stronach Ameriki němřki wuczahowar žebi nowy statok pytal a žo blifko mjesy Indijanow jako farmar sažhdliř. Posdžičšo bě jeneho ř nich se žmjerneje strachosěž ewumóhř, a wot teho čžařa by tón jemu řtajuje lubiř, řo jemu řa to hiřčeže wořebny džak wopokaže. Ale řkladnosč ř temu, řaž řo řda, pščežo řana njepřihřdže.

Ras wječzor, jako tón farmar se řwojeje řonu pšched durjemi řwojeje řhěže ředži a něfotre kroczele wot njeho jeho jenicžke džě-
 cšo řa platom hrařka, wufkocži na dobo ř řerka tamny řndijanřki a to džěcžo dořahnywřchi a na řwojeje ruzy řbėhnywřchi čžeri ř nim blifkemu řěřu napschecžiwu. Nařtróženaj řarsčej řa nim honitaj, wolajo: „Nařče džěcžo, našče džěcžo! ře tole twój džak, ty njekničžomny čžłowjeczě?“ Ale tón njekřhřchi, pščežo dale wón řhwata se řwojim rubjeřřtwom, pščežo řlubje nuts do husteho řěřa. řodžina řa řodžinu řo tak minje, řarsčej, řižom na dwě mili wot řwojeje wjeřki řdalenaj, řtaj řo ř dycha wuběžaloj a řmjercž řpróznaj, a nóz je řižom pšched durjemi. Duž wostanje tón čžerwjeny řtejo, da řimaj to řřakaze džěcžo wrócžo a řjeknje: „řmėrujtaj řo, njechach wamaj waju džěcžo rubicž. Ale towarřchojo mořeho luda běchu řebi pšchedewřali, džentřa w nožy wawřhu wjeř nadpadnyčž a wřchitřich běřhch ludi řřkónzowacž, a dofelž wje-
 džichu, řo řym waju dořny pšchecžel, řadachu řebi wote minje pšchi-
 řahu, řo bych wamaj řacž do řařhadženja řkónčřka ničšo wo tym njepřajil. Duž mi řadny druhi wupucž njewořta, je-li řo čžyřch Waju wufhowacž, řacž řo bych waju džěcžo wotnjekř, derje wje-
 džo, řo potom řa mnu pšchřřidžetaj.“ A tak řo to mējeřše. řako řo řarřčej najajtra domoj wrócžičřitaj, bě řhřa wjeř řrudne wopalniřčežo a wobhřlerjo wřchitřy řřkónzowani.

Tak tež našch Bóh druřdy čžini, řdny řaneho druřeho pucža njewidži, řak by nař wot řwėta wotečahnyř a pšched wēcžnym řřaženjom řařhowar: wón wořmje nam to najlubřče, řchtož na řemi mamy, řo by na řařke wawřnje našchu duřchu se wřčheje tuřosčže a njerodny wubudžil a ř řebi dočahnyř. řak wjele řarřchich je pšches řmjercž lubowaneho džěřčža řařo pucž ř Bohu namakalo, řaž je něřdy řchto řrajil: řón dořny pařřř husto jehnjatka přjedny nořy, řo bychu řich řtari řa nimi běžili. Bóh řjerje, řo by nam řa to něřchto wjeřřče a řěpřče dawacž mohř. řo njefabudž, řiž lubeho čžłowjeka řaruješř! řudžo řu, řiž řarowanje wo řemřjetřch najwořebniřchu naležnosč řwojeho řiwjenja čžinja, tež hiřčeže wjele řet dořho po tym, řo je řich lubowanř do wotpocžinka řařchot. řoni čžeřčža řunje řaž pohanjo duchow řemřjetřch. řěřčže maju řawořtaji ni doře, řwjate prawo, řotrež je řeřuř řhřřřtuř řam se řwojim pšchřřkladom wobkřucžil; pšchetož „řeřuř řapřaknu“ pšchi řazarowny řowje. Ale tole prawo řo řř wuřřwa a pšchewobrocži řo do njepřawa, řdny pšchedořhe řudženje řorřa řiwjenja wo wutrobje řajėdojeři a čžłowjeka njefřhmaneho řčžini ř dopjel-
 njenju pšchřřkřuřnosčžow wřchėdneho řiwjenja. řež řow je mjeřa, řdžez řėřa: řacž řem a niz dale, řow řhřřja pšchėřacž řorřa two-
 řich řhřřow. „řaha“, řak džěřče pobořny řchėřčžijan ř řwojeje řonje, řotraž hiřčeže wjele řet po řmjercži řwojeho džěřčža pščežo jenož w řelazej drašče řhodžěřče a přajěřče, řo je poraženje pocžerřřita, wot řotrehož řo řenje wjazy njedohřaba a njedocžerřřtwi „řaha, njekřny Bohu hiřčeže wodařa?“ ř tajřich řhř-

řach je wjele njefřwjateho řpječženja pšchecžiwu Bohu, a dořhe pšches mēra řudženje a řtorženje řwėdčži wo potajnyř pšchibójřřtwje wo wutrobje. řěřčže je řon lubowanř čžłowjek na tym řronje wo wutrobje ředžak, na řotřnyř řo niřomu ředžecž njekřkřřha, řhřba temu řnjesej řamemu.

řlaj, teho dla wořmje Bóh nam husto našče najlubřče, řo bychny wufnyřli, jeho wřřče wřřčeho lubowacž. —

řgr.

řschiwėra abo wėra?

II.

„řerbowane blidka“ abo „namřėte blidka“ abo „řlepaze blidka“ mjenuja woni te napřawy, řa řotřnyř řhřdaju abo tež řteja, wčžpni na to, řacž „řlepacž“ budže abo njebudže, přtajo řak wuřřhřchecž něřchto ř pšchichoda, řpřtajo řak, wjedžecž wjaz řacž druřy a to ř pomozu řařřeho „blidka“. řenož řařřeho blidka? řě, čži jeni přaja: ř pomozu teje džiwneje mořy, řotraž w řařřim řlidtu byřli; džiwna je tuta teho dla, dofelž řjewja pšchichod a řandženořčž a tež pšchitomnořčž; čžeho dla tuta džiwna móz řak džiwna a ř wotřal wona je, řa tym řo njepřařčheja, ale řo wona džiwna a řařřeho řjewja, to wėřja. Čži druřy widža w tutej mořy něřařřeho blidkowneho džiwneho ducha. řruřy řařo řo řpřchčžėja na to „řerbowane“ abo na to „namřėte“ a wufřaduja ř tym tu móz řak, řo tuto řlepaje a řjewjenje řo řtawu w řwiřřu ř tymi řemřjetřymi. A řařo druřy wėřja a mēnja, řo čži řemřjecži, řotřř to blidko řawořtajiřhu, řami čži řu, řotřř pšches řlepaje řwoje „řaj“ a pšches to, řo blidko njekřepa, řwoje „ně“ přaja a řak potajne wėřy, řewar řa čžłowřki rořom řřhowane, řjewjeja. řak to mēnja, a řak wjedžo abo njewjedžo čžinja to, řchtož řteji přřane w řnihach řamuelowych, w 28. řtawje, w 8. a dailřchich řřucžřach. A njech tež woni řunje řak mařo, řaž řam řaul wot řamuela, wot řych mořwych a řemřėřnych, řotřřchž čžėřo w rowach řmėrom řpi a řotřřchž duřcha je pola řoha wo wēcžnosčži, přřnu, řhřřčřa a řhř-
 nja, a njech woni řunje řak řřebani řu, řaž řam řaul, řha tola tež řim řřincčecž, řaj řřecž řhřřřařo pšches wuřřchi a wutrobny to řłowo ř 15. řchřucžřki: „Čžohodla mje řpolojom njewořtajiřch a mje dajř řorje řbudžicž.“ A to mjeno, řotrež řebi ř tajřim čžinje-
 njom řařřuřa, je řim date wot biblije, řdžez tuta přaji 5. řłojř. 18, 14: „Čži pohanjo“ pořřkřhaju wěřchčžerřow! řebi řak njewot-
 puřchčži tón řnjes, twój Bóh, řak čžinicž.“

„řamřėte blidko“ jenož „řlepa“, woni přaja. řěřř řak tež druře blidka řlepaja, řotrež hiřčeže namřėte a řerbowane blidka njekřu. řchto woni to ř temu přaja a řařřeho ducha móz to potom je? „řřinohate“ blidka jenož „řlepaja“. řěřř řak to tež řchřřinohate čžinja. řchto budžeja řajřy to něřř ř tutej řchřwóřtej nořu a ř jeje duchom řapocžecž? „řřkřjane“ blidka řhřřja to byčž. řola tež blidka ř hořđžikami řo pščežo njepřecžřuja ale tež řrucže řobu „řlepaja“. řchto přaja woni duřej tuteho blidka? řón řhřřřak tola hiřčeže móžniřchi byčž, dofelž tež pšches řabite hořđžiki mořjenty njebu. A wo pořřnořy řhřři to byčž, řdny řo blidka přařčėřch. řžiwawř řo ty to tomu? řřchako wřřčė řchėř-
 řjenja a duři w pořřnořy řwoju řodžinu maju, duž móže tola tež tón blidochy „duř“ w pořřnořy řwoju „řpřchřřřřřdu“ dawacž, řaž řerb řak řjenje řerbřki přaji. A řubu řhřřřich pšchi tym řhřřm džeržecž. Čžehodla tež niz? řřchako wřřchřřy, řiž řa řřhowanřmi pořřadami řřja ale řane njenamajaja, to tež řhřřja. —

řola tež tuto řřře řuřřanje abo wěřchčženje abo řaž řewar řutón řofuřřofuř mjenuješř, je jenož něřchto naturřře. řřh řdny widžak abo řhřřřak, řdny řelegřař abo dalořopiř řlepawřče? řola dře. A řy řo džiwar a dře njedorořřmiř, řak řo to řtawu. řřh řak řebi přajil, řo pšches tón řrót řa elekřřřka móz běži. řěřř řak

wěch a by šlyšchal. Jo wot Barlina žamo hač do Ameriki telegrafuja abo pišaja. Hdyž tu džiwnu móz tudy spinaja, tam w Ameriky hamork klepa, a žadyn grót njewjedže wot tu hač tam. Ta elektrifka žohna běži bjes mjednika wot jow hač tam, žnadž pšes tebe přecž. Erosmič, dorosmich to? Ně? Měnič pak, so je to duch, kotryž tam tón hamork sběha? Drje niz, abo tola? ! Šlaj, runje tak ma šo to i klepanjom blida! Te šu ta žama abo podobna naturifka móz, a i teho šbywa, so to klepanje njemóže nicžo njenaturifke šjewicz, a tak tež pšichod niz, tak nicžo niz, šchož jenemu i tuch, kotřiz šo pšchi klepanju blidka wobdžela, njeby widomne bylo. Tohodla pak cži, kotřiz to wěrja, šo žami šebaja, a cži, kotřiz wyshe toho šo potom hiščeže narěča, šu jebakojo kotřiz žamych šo a druhich šebaja. — A tak i tym šebi žamym žwědomuje wobčeža a druhim wutrobu, to pokajamy bóršy w podawisnach i našeho cžaša.

Čěšy evangelšy a čěška narodna evangelšta žyrfej.

Š pšchiležnosčju žadanja čěšeho naroda po žamostatnosčju cžitamy w čěškich nowinach šlědowaze wošjewjenje: Še šastajemy dychom a wutrobu, napjelnyemaj i radoščju, wita čěški evangelški lud šnamjenja šěpšeho pšichoda šwojeho naroda. Rospjeršene a potkóčene šbytki něhdy šlawneje čěškeje žyrfwe, wušnawarjo idejow šužowych, Čhelcizkeho, Čěškich bratrow, herbjo čěškeje reformazije, teho najwysššeho, šchož je čěški duch w šarđženosčju wutworil, maja wěštu a šo horjazu nadžiju, so šměja šwobodu šwojeho wuwieža w duchu čěškeje reformazije a so budža i nich puta wšate, kiž jich wot cžaša toleranzu wobčežuju. Š tolerancžnym patentom šeta 1781 je šo jim wobarašo, šo š domnjazemu čěškemu wěrywušnacžju wušnacž a šu šo jim žufe wušnacža (augšb. a helw.) naučžile. Š šhěžorškim patentom i šeta 1861 je šo tutón prawny šlaw wobkrucžil, kiž je i čěškim šadžewkom, so bychu šwój wošebity naboženški ras pštowacž mohli. Šostnizka Jednota, w kotrejž šu wšchizy čěšy evangelšy šjednocženi, wobrocža šo teho dla na šastupjerjow a mjednikow čěšeho naroda i naležnej proštwu, so by šo do kompleksa narodnych praščenjow tež šarjadowanje žyrfwinskih poměrow čěšeho evangelšeho luda pšchijalo, tak, so by šo jemu šmóžniko, šo do njewotwizneje, jednotneje, narodneje čěškeje evangelškeje žyrfwe wróčicž, po kotrejž šu jich wóžjojo wot jeje rospadnjenja, wošebje pak w wšchěch pohnutych a wulkich cžach telko žedžili. Ša „Šostnizka Jednota“, šjednizščežo čěškich evangelškich: dr. Čženěš Dufšel, pšchedšyda, Š Josef Ššoučžel, přeni městopschedšyda, dr. Šerd. Šrejža, drugi městopschedšyda, dr. Ant. Šrinta, šekretar.

Ša to wošjewja tež towarštwu evangel. akademikow „Šerenym“ w Prahy: Wošjewjenje čěškich špišowacželow še kotremuž šo pšchidruža pšchihlošowaze šwědčženja wšchěch woršchtow čěškeje inteligency, šu naž i radoščju napjelniše a w naž i nowa wěštu nadžiju na šěpšchi pšichod čěšeho naroda wožiwile. My wšchal i nich tež nadžiju cžerpamy, so bóršy cžadž šwobodneho rošwicža čěškeje evangelškeje žyrfwe nastanje, po kotrymž šu našchi přjedownizy podarmo wokali a kotrejž my hač dotal parujemy. Teho dla pšchifamnjemy šo jako šastupjerjo mlódeje čěškeje evangelškeje inteligency w pošnym wobšahu š wošjewjenju „Šostnizkeje Jednoty“ (ša šnarodnjenje, wošamostatnjenje a šjednocženie wšchěch čěškich evangelškich žyrfwjow), a wobrocžamy šo š astupjerjam našeho naroda na šejmje w nadžiji, so bychu šo wo to prošowali, so bychu šo našhe šprawne prošowanja a žedženja do škutka štajile.

Š pola.

Š Rumunškej: „Šak šbožowny běch, hdyž runje jutrownicžku Wašče šopješka dostach. Ša wšchal běch tež šwjaty džeri měš, tola njemóžach žadyn Šoži dom wošytacž. Čžim šbožownišchi šbčch, jako buch drugi džeri jutrow do jeneje wšy poššany. Šam móžach do jeneje — katholickeje — žyrfwje šastupicz a „Šótcže našch“ wušpěwacž. Běch kaž šnowoh' narodženy!“

Še Ššerbow, ša Ššerbow.

Še Šwajonžy w Šurjowych šupjelach šetdže šo šchtwórtš 14. junija wjazy pšchedželow miššionštwu, wošebje duchownych i Budyškich, Šštopškich a Šubiškich štron, na šhromadžšim. Ša mjedowar teje žameje šě přjedawšchi Šadebergški šuperintendent, tajny žyrfwiny radžicžel D. Šhěžor. Šo nabožnej narěči š. primarija Šeblerja i Budyščina a poštrowjazyh šłowach š. pšchedšydy měješche najpředy š. miššionški šektor Šennig i Šerrnhuta pšchednosčel, w kotrymž wobštejnosčje Šerrnhutškich miššionškich wošadow w Šfrizy ša cžadž tuteje wójny žara rjenje woššowawšche. Ša to šektor Šipščanškeho miššionškeho towarštwu, š. profekšor D. Š Paul pšchednoschowawšche. Šež tutón wšiw wójny na miššionštwu wobrašowawšche. Ša praščenje se šjednizny poššucharjow, hač njeby dobre bylo, so by šo trochu wjazy šwobodnych myššlow do wěry tež w miššionštwu podalo, wotmolwi š. D. Š Paul, so by to je šchodu bylo. Šako mjenujžy pšched něhđže što šetami do Šudiškeje i Šuropy tajny šwobodomyšššni miššionarjo šhodžicž počachy, pšchidžje wot tam ta proštwu: „Šačež našchim wošadam radšeho wušnyčž, hač šo tajkich njewěryžnych miššionarow ščelecže. Šadšcho žamych džyli tajkich.“

Šhromadžšina šě šo dopošdnja 1/4 10 hodž. šapocžala.

Šopošdnju dšrbješche po prawom hiščeže jedny pšchednosčel byčž. Šón pak šo, dokelž měješche wjetšchi džel wošytarjow i cžahami hižo w 3 hodžinach wotjěčž, na pšchichodne šeto wotštorčži.

Š Šotež. Šobnyšchi 3/4 šeta bjes šwojeho wučerja — mějachny do wójny žamo dweju! — a hiščeže něšcho dlěje bjes šwojeho duchowneho, mamy nětk i najmješšcha šažo jeneho wučerja tu pola naž na šchuli, kotryž niz jeno šastojštwu wučerja w šchuli šastawa ale tež šantora w žyrfwi. Šnjes wučer Šauermann je po jutrach š nam jako wškar pšchichol, pošnyšchi předy hižo wjazy šet i wučerjom a tež něšcho cžaša we wóššku. Šačž runje Šemž, wón tola tež šlužbu na šerbškich šemjchenjach šastawa. Šdy budžemy šažo tak dašoko, so šměje šchula šwojich wučerjow a žyrfwinka wošada šwojeho dušchowpaštyrja we šwojej šjedniznje! ?

Šutherowe šłowa.

42.

Šrawy předar nima na žadny fruch bóle šedžbowacž a wjetšchu prošu naložicž, hač šo ludži prawej doměrje na Šoha pšchijedže.

43.

Šechzeššli evangeli předowacž a ludžom pomhacž, dha dšrbišch tež wótry byčž a šól do ranow šypacž.

J. K.

Šorjedženje. Š nastawku Ššchivěra a wěra w pošlednim cžišle ma wot šedmeje rjadki wot šónza takle šekacž:

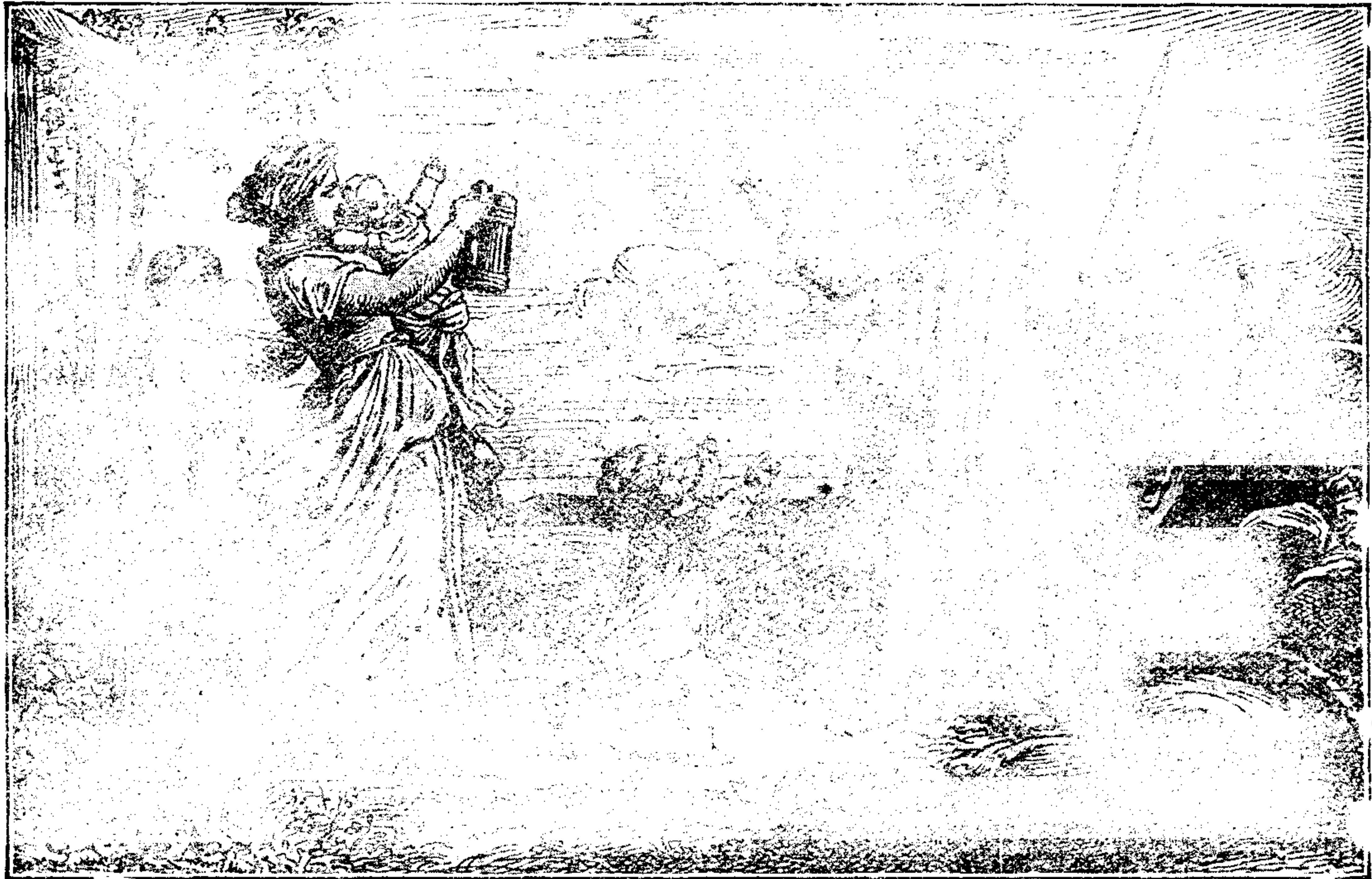
Še wulkej wójnje šlaw šo telko cžemnych, šbudnych pošauskich škutkow pšchivěry, na kotrejž, dokelž šu š wušměšchowanju pšche šhutne, šlakacž dšrbišch.

Zamolwity šektor: šaraš Wyr ga č w Nosacicach.

Čiščel a nakladnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělať,
Stowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

↳ Serbske njedželske kopjeno. ↳

Wudawa ho kóždu kóbotu w Smolerjez knihicziščežerni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpřatu 40 pj. dostacž

5. njedžela po šwjatej Trojizy.

Luk. 5, 1—11.

Jesuk stupi do kóžde a pschpowjeda Bože słowo. Wón stupi do kóžde naseheje zyrkwyje, duž chzemy ho tež trochu wot brjoha huncy, so bychmy tež teho zohnowanja džělonni byli kaž Pětr.

Chzesch=li zohnowaný bycz,

1. Wješ ho na hłubinu!

2. Dži do hłubokoježe!

1. Jesuk wučzi lud s kóžde. To běšche jahorjenje, kotrež džěšche s wutrobny Ebóžnik a wutrobny jimasche. To někotra wutroba křapajche. Schimanowe wóczko ho wošebje blyščezi. To tón Anjes widži. Duž wón jeho wošebje wošnje. Wón drje wjedžešche, so je hłubjenu nóz měł. Esyeže běchu prošne. Po-darmo džělacž je hórko. Swěrn hwoju pschikłuschnosć eziničž a tola ničžo dozpicž, to ežeže myšle ezini. Jesuk pak wjedžešche: Schiman ho šatraschiež njeda. Wón je we swojim smyšljenju hylny, smyžity. Duž k njemu rjeknje: Wjes ho na hłubinu! Wón wšchal wupraji, so žaneje nadžije nima, so mohł něšyto nalojicž. Tola tón Anjes je jeho wutrobu hmal, tón jemu wysche steji.

Wjes ho na hłubinu wěry. „Anježe, na twoje słowo!“ Jeho słowo móže wšchitko eziničž! Šodžina drje pschihódna njeje, njeje drje to po rybakowskim waschnju, ale „twoje słowo“. Wjes ho na hłubinu pošluchnosćeže „Ja chzu“. Małowěrní drje praja: Ně, to je njemóžne. Ja hým šlaby, šprózný. Pětr tu wyschschu wolu pschipošnawa. Šiščeže junkrócz ho tam wjesu. Šiščeže junkrócz hycže pschestrěja. Kaž džěczi pošluchaju tuczi hylni mužojo na teho Anjesa. Woni wšchitko tennu Anjesej pschewostaja.

Duž tež zohnowanje njemuwostanje. Woni jeho we wutrobje kóbu wošnu.

Wly husto jahowaný ho na hłubinu wjesčž! Wly pschi brjosh wostawany. Wly ho pschegara džeržimny na to šwucžene, na te stare folije. Ně, do přědka! Šdyž macže wěru, potom macže tež méž te škutkowanjju. Wlyštre waš wšchitkich woła. Wly, kiž seže žyhu nóz džělať a ničžo njenaložili, kiž wy žiwjenje sa prošne wobhladače, kiž ho wy wot Boha wopuščeženi ezujecže, kiž ho nje-móžecže do jeho pucžow namakacž, kiž druhim jich ežeše sa-widžicže: Wlyštre waš woła. Daježe šebi to słowo do wutrobny hieč: Wjazy wěry! Wjazy škutkowanjja! Niz tak wjele rošwěčo-wanjja a rošpominanjja! Jenicžke dyrbi postajenje we wutro-bje bycz: Twoje słowo, Anježe! To dobudže a budže pomhacž. To jenicžke postajenje w dušchi: ja chzu. Šdžež je nóz pschikłuska, dyrbi s ranjom tón Anjes pschitčž. Njedyrbjalo twoje kšchesežijansle škutkowanje zohnowanje pschinjesčž? Njedyrbjal ty Božu hnadu šačuečž? Duž do přědka s wěryžym: „ja chzu!“ Tak pschidže zohnowanje.

2. Pětr dže do hłubokoježe. Bohate zohnowanje jeho pošhila. Wón njeje hordy na swoje šbože, ale ponižny pschi tej hnadže. Šdyž ho hycž roštorhne, roštorhne wón šam swoju wutrobu. W šwoufownym widži wón to smyškorwe. Bohate nalojenje budže jemu napominanje, sa Jesukom hieč, jemu pschikłushecž ja wšchitke ežaby. Tcho dla wón praji: „Anježe, dži wote mnje won; pschetož ja hým hrěšchný ežlowjek. W džiwje Jesukowym, kotryž wón jagnje pošna, blyščezi ho wuwóžaza a móžna myšl psches jeho dušchu: „Šow je Boži Šsyn! šwěta Ebóžnik!“ A kať krašnje klineži potom to trošchtowaze: „Njeboj ho!“ a to móžne: „Wot něč budžeš ty ludži šojicž“, s kotrymž pošafuje do wšchěch

kónzow hwěta. Pšchetož sčtóz na wofanje teho kónjeja posłucha, f dohom powofanje dostanje; sčtóz běšche wěrjazy došč, ko na hlubinu wješeč, a ponižny došč, do hlubokoseče hwojeje wutrobny stupicž, kme ko posběhnyč do noweho mózneho, čzař a wěčnosč wopšchijazeho powofanja.

Duž tež do hlubokoseče! To je prawy pueč. Jenož tón budže Božeho žohnowanja hódny, jenož tón dostanje to jačo žohnowanje, kiž ko pod njo poskuluje, došč w nim Božu ruku, wutrobu, hłóř pšnawa. Potom ty tež hwoj dar prawje naložiš w službe wyschseho nadawka. Pšchi wšchém, sčtož tebi do klina padnje, praschej ko: „Ešym ja to sašlužik? Nješkym ja njedostojny wjele hmitnosče? Je tež moja wutroba khwalenja a džakowanja polna došč?“ Pětr bu kónjesowy japoschtol, došč nawukny ko šam pruhowacž, došč bu jemu ta hodžina prawa polutna hodžina, w kotrejž hwoju njedostojnosč pšna, čim dowěrnisho pak ko poda do ruki mištra. Kóždy wopravdže wulki skutk hwěta je wurostl f kolenašibowanja ponižneho čłowjeka, kotryž Božu bliskoseč a jeho wodnyh sacžowa. Duž do hlubokoseče, so by žohnowaný byl.

„A woni wjedžechu tej kóžki f brjohej a wopuščežichu wšchitko a džechu sa nim.“ Žich džělo běšche ke kónzej. Wjěšche ko sapoča. „Woni wopuščežichu wšchitko — tež wótžny dom a pšchecžestwo a tola wšchitko dwojžy sažo dobuchu. „Wor: džechu sa nim.“ Luby kšesčezjano, hacž tebje tón kónjes na horu abo do doliny wodži, to jene njech stajuje wobšbožaze pšchod tobu leži: „Jesu, prjedy dži!“ Šamjeń.

Luboseč kblížchemu.

1. Jan 3. 13—18.

Pšchecželo nař čłowškich džěči
Po tebi njech skožu ko,
Twoju ponižnosč na hwěči
Njech šej wažu wysche wšchoh',
Luboseč njeměl ja we šebi
Kiž ja bratrow dyrbyu mječ,
Bych ko mjenowal po tebi,
Blížšchoh' pak chyzl ja kmeč mječ

Hdžez by ty ko, Jesu, blížil,
Luboseč ja wšchitkich by měl,
Šhudym, bohatym ko šhilil;
S luboseču jich wšchitkich šhrěl.
Hdyž by pohladal na khorých,
Šnydom bě jim pomhane,
Se kmjereče by šbudžil mlodych,
Wšchitkim bě tež žohn'wanje.

D ty luboseč pšche wšchu měru,
Nikoho ty njefazpíš,
Sčtóz ma f tebi jeno wěru,
Sčtóz je khorý, wuštrawíš,
Teho wodžíš, wofšchemíš,
Sčtóz je mječny, teho šbėhaš,
Šhubjěnych ty sažo pytaš,
Zaneho ty njefkomdžíš.

Hdyž mój bratr nje hórko hidži,
Ma mnje myšli jeno šle,
Njech je, Jesu, wšchitko widži,
Wopuščežič mje njecyže.
Pšchecžěha mje blížšchi wšchudžom

A mi šchodžicž pomyšli,
Wodacž mam ja tež šym ludžom,
Kiž mi šle by činili.

Je mój šušod hdy we nusy,
Njech bym jemu f pomozu,
Njech ko njecžinu tom' žusy,
Kiž je trosčta potrebný,
Sčtóz tu sa wšcho džaka žada,
A sa kubtom požada,
Teho šdaluje ko hnada,
Wóh wjaz na njoh' njehlada.

Někotrý tu kšly plaka,
So je pomhal podarmo,
Budžmy strosčtni, na nař čaka
Šnada Woha wješšneho,
Sčtóz tu se kšlyami žněje,
Žunu žnjecž b'dže f wješšlom,
Tam wón radošče došč šněje,
Hdyž je doščol f Bohu dom.

J. Krůža.

XI.

Luther ko sa doktora bohawuczenosče pomjenuje.

Luther bě ko f Roma sažo do Witenberga wróčil. Pucžowanje do hwojateho města bě po ludowej myšli něšto žyle njewšchědne. Sčtóz bě tam pobyl, běšche wěšče wjele nashonil, šebi bohaty wotpušł wot čařneho a wěčneho khostanja wumodlit a wysche teho wjele sašlužby dobył. Wón ko wobdžiwawšche a jeho nahladnosč ko powyšči. To tež Luther w kšochtrje, na uniwěršicze, haj w žylým měšče šhoni. Dr. se Štaupiš bě jmu f teje nahladnosčji dopomhal; wón ko tež we jeho dalisho powyščenje starawšche.

Jedyn džěń ko Štaupiš f Lutherom we witenbergškim kšochtrje šetka. Dužy po dworje pod kruschwinu posastawščaj a Štaupiš rjekny: „Kónjes magištro, nětko dyrbicze tež doktor bohawuczenosče byč; potom móžecze něšto wuskutkowacž.“ Doktor bohawuczenosče běšche najwjšchich titul, f kotrymž uniwěršita wučěneho čječčěšche. Luther ko postročži, pšchetož tale čječč ko někomu halle we wyšokich lětach špožči, a Luther hiščeče džewječž a dwazete dokonjal njebě. Wón teho dla strachle šnapschecžinoi, so je šlaby a khorý bratr, kiž wjazy dołho žiwy njebudže, a so by ko tola škerje štrawišchi a hódnišchi ja to wušwolil. Ale Štaupiš jeho njepuščeži, prajizy: „Najch Wóh šněje bóršy w njebjěšach a na šemi wjele čžinicž a budže wjele doktorow trjebacž. Hacž tež dyrbjal wumrjecž, dha wšchal wař Wóh tež tam we hwojej radže trjeba; čžinicze pak, sčtož wam konwent napoži, kaž šče mi a jemu f pšchizahu poslužnosč šlubil.“ Nujowaný a honjěny Luther škóncžnje pšchilubi, so čže ko na wušnamjenjenje pšchihotowacž.

Ruńje w šěče 1512 našyma jastupowawšche, jako bėchu pšchihoty tak daloko dokonjane, so móžěšche Luther knježi f uniwěršity a šhurwjěčchowškeho dwora, wótzow erfurtškeho kšochtra a druhich šnathch f hwojčěništemu skutkej pšcheprožyč.

Bě 19. oktobra. Rano w šednich ko w měšče se wšchěmi šwonami jastwoni. Nahladny čař mnohich duchownych a hwětnych knježi, w kotrymž Luther přědku njěš dwěmaj měšchnikomaj štupawšche, f kšochtra, hdžez Luther bydlešche, do uniwěršity krocžěšche. Tudy bě hižo džěń prjedy njěš Lutherom a dr. Šarlštdtom

rozhřezení ve lažanškej řeči bylo, w kotrymž mějesche so pofa-
sacž, so je Luther kaž w bibliji tak w zyrkwinych wučebach derje
wobhonjenu. Wschitzy běchu so wo jeho hřubofej bohawučenosceži
pšchekwědčili. Dženka dyrbjesche pšchikahacž, so budže jako dok-
tor hřwjate pišmo hřwěru a čizeže přědowacž a wučiez a wěrnosč
schkitowacž.

Wo wotpołożenej pšchikajšy Starlštadt w mjenje unwersitškeho
senata (pšchedstejerštwu) wošjewi, so nětko Luthera sa doktora
bohawučenosče pomjenuje. Luther bu dolhu čornu hřu-
nju (talar) woblecženy a Starlštadt jemu klobuk (baret), kaž jón
jenu wučeni noschachu, štaji a tež šloty, wot šhurwjercha darjenu
přeschežen na poršt tykny. (Lutherowy doktorski talar a baret štaj
še pola našich ewangelskich duchownych hacž do dženšnišeho
dnja w jich zyrkwinskej drascže wobthowaloj.)

Tak bu Luther i doktorom. To bě tehdy wošebita česč. Šchtóž ju došta, mōžesche hěbi na to něšto wjedžecž, so widžecž
dacž a rasnišcho wuštupowacž. Tež Luther hěbi bōršy hřwoju nowu
dostojnosč wāžesche a so rad doktor bohawučenosče mjenowāšche.
Wōdžišcho je w teje česčej Božu wjedžazu ruky spōšnal a prajil:
„Zadny dobry škutk so je hāmšneje mudrosče nještānje; tak hū
tež nie t wučerštwu čahnyli.“ Jako doktor mējesche nětko prawo
jenu Bože šlowo wučiez a je pšched wyškōtini a niškini šakitacž.
Wōn to tak derje na wyškōfej šchuli we wukładowanju pšalutow
a listow na Romškich, Galatškich atd. kaž w zyrkwi činjesche.
Wōšlucharjow mējesche doječ, a to bě hjes džiwa, pšchetož jeho
wučeba bě nowa, a šindowazy jeho rad hlychachu, wōn jim tež
šacžanške šlowa derje šněmeži.

Dostojnosč, Lutherej i nowym titulom špožčena, jeho we
wuštupowanju sa wučebny, kiž bě w bibliji sa prawe spōšnal, šnuži-
teho činjesche a bēšche jemu i podpjeru pšchi rošestajenjach i pšche-
činiškami, dofelž mōžesche so na to powolacž, so je pšches doktor-
šku pšchikahu šwjatany, wěrnosčež t dohycžu pomhacž. Hacžrunje
pak bēšche wjazy šhroblosče dobyl, dha tola hordy njebu. Pšched
hřwojim Bohom šhudy hřěšnik a njeuwžitny wotrocž šawosta.

Wy so nad jeho doktorskej česčju šobu wješelimy, dofelž
je wona w Božej ruzy hřědk byla, kiž je jeho unšowal so hlu-
bje do biblije šadželacž a spōšnacž, so so našcha šbōžnosč
w Romje pytač nima, ale w liscže na Romškich, kiž wo
prawosččinjenju pšches wěru řeči. Wy młodemu
doktorej bohawučenosče pšchiklošujemy, hdyž praji: „Ša so
wješelach, dofelž so mi zyk šwjate pišmo a hāmō
njebje wotewri.“

J. K.

Wschiwěra abo wěra?

III.

Na dwōrnisčezju. Wojerški čah je hotowy, so by wotjěl.
Je kopaty młodnych wojakow, kotšiz t přěnjemu rasej domišnu wo-
puščeža, so bychu do pola wučahnyli. Wofna a durje hū polne
młodnych woblicžow. A hdyž wjazy hacž woblicžo wuhladašch, so
dohladašch, so je lubosč młodeho wojaka wuphychila i nalětnimi
kwětkami domišny. Hdyž jini do woczow pohladašch, wuhladašch
tam šhutnosč dželjenja, powodžetu i wješelom šahorjenja, teho
šahorjenja, kotrež w přěnim čahju wulkeje wōjny i kōždym čahom
šobu do pola jēdžišche.

Tam, t temu jenu wofnu pohladaj! Čerštwy młodženz
tam štaji, pšcheny i kwětkami. Wōn hlada i wofnom won a
hlada se hřwojimaj dobrymaj wōčžkomaj do lubeju wōčžkow hřwo-
jeje macžerje, kotraž tam pšched wofnom štaji. Mało šlowow hěbi
prajitaj. Š jeju šlowow pak kaž i jeju wōčžkow řeči to jene pra-
šenje: „Wohladamoj so šašo? Hdy so šašo wohladamoj?“ a to

jene pšcheče: „Na šahowohladanje, da-li Wōh, w domišnuje a
w mērye!“ A ruky hěbi šawdataj šašo a šašo!

Čah dyrbi wotjēcž. Durje so šacžinjeja! Š wofnom won
hijčeže jene rukusawdacže! Šhlyš so ronja macžeri kaž hřmej,
hřlyš lubosče a hřlyš dželjenja. „W Božim mjenje!“ Na šašo-
wohladanje!“ „W Božim mjenje!“ tak klineži i wobaju rta.
Čah jēdže. Šiwaja tu, šiwaja tam! Čah šhwata i dwōrnisčezja,
i mēšta, a šhubja so i woczow macžerje po pucžu do Šranzowisčeje.

* * *

Domach w masej wjeszy wo jštwje pšchi blidže hēdži macž.
W šchepotazymaj rukomaj dzerži list a čita se hřlyšowazymaj
wōčžkomaj list hřwojeho hřyna a wojaka. „Luba macžerka!“ tak
wōn pišche, „Džakowano Bohu, hřyn hijčeže štrowy a čity! Špo-
minam pšchezo na tebe a na lubu domišnu. Šo bych tola tebe a
ju šašo wohladač, sečže-li to Wōh! Šy tola hijčeže štrowa?
Wuproscham hěbi to pšchezo i nowa wot Boha.“ „Šaj, mōj luby!
A ja wuproscham wot Boha, so hřmēka tebe šašo wohladač w do-
mišnuje!“ Tak macž, ruzy škožo, rjekny, a hřlyš po hřlyš so ji roni.
„Daj to Wōh luby šnyes! Do jeho rukow tebe porucžam.“

* * *

Mašynu. Pšchi wofnuje hēdži macž. Pšched njej list! Wona
nječita. Šhlyšenej ruzy jej šchepotatej, hřlyš so ronja' Macž
pšacže! Š dyrkotazymaj hubomaj šchepze šašo a šašo to jene
šlowo: „Šhubjenu! Šhubjenu!“ A šašo: „Mōj Šerman
šhubjenu!“

* * *

Hody. Šsamaluka hēdži, špěwarške w rukomaj, macž pod
božodžěšowym ščtomikom. Na špěwarškich leži list i Šranzow-
škeje. W nim je pišane, so je tam něhdže jedny jaty towaršch
šhubjacho wōjowarja a hřyna prajil, so je tutōn padnyl, so je
mōrny. „Šnyče, daj wēštosč, daj wēštosč!“ macž šdychuje. „Daj
wēštosč, nječ tež je mōrny! Dha bych tola wjedžala jeho šho-
waneho pola Tebe!“ — Macžerny ert wotnjejknje, doniz tak bo-
lostuje, kaž to jenu macžerina wutroba a macžerny ert šdychowacž
mōže, pšches hōdowmu drje, tola přōšdu jštwu nješklineži: „Mōj
hřyn, mōj luby hřyn!“

* * *

Jutry na kerchowje tam štaji macž pšchi rowje, kotryž hřowa
jeje mandželškeho. Wēnzaj je na njōn položila. Wōdli so; pšaka;
rjeknje: „Dwōj row, mōj luby Šermano, pšchicž njemōžnu. Tam
wōnkach w rošišelanych pšchērowach wotpocžuje twoje čželo, to
mi wot granaty rostohane. Duž pohladaj i wyškōsče dele!
Ša tebe a ša nanka, pšchu nankowy row! Nanko, ty majš jeho
nětko hižo pšchi hěbi! Ša hřym hijčeže tu dešak!“ Do myšlow
podmryjena štaji dolho macž. A tola wšchak!“ tak hřlyšich šašo
jeje hřōž, „A tola wšchak so tebi džakuju, mōj Wōtče, so hř mi
wēštosč dač, nječ tež šrudnu wēštosč. Tōn šhubjenu je tola nětk
namakany a pola tebe derje wukhowany, daj temu šranjenemu
čželu w zusej esmi dobry wotpocžin! Wōn je hěbi tam i tymi
druhimi padnjenyymi pšches pšchelatu kreš tu zusu šemju po-
hřwecžil ša hřwatu šemju. Tam wōn najrješšcho šp, doniz ty,
Božo, naš wšchēch nješbudžišch na tym jenyim dnju!“ Šso po-
klastuje wupšewa hijčeže modlitwu a wotendže dom t hřwojenu
ratarškemu dželu, so by jo, nječ tež hřuboko žarujō, došonjala
w tej trošht a mēš dawazej wēštosčeži, so štaj mandželški a hřyn wu-
khowanaj wšchēj štyškōsčeži teje žadlaweje, mōrdarškeje wōjny.

* * *

W šnyje. Šola macžerje je wopyt; bratr je pšchikhoč. Ščči
so wo wōjnyje. „Njeby to mōžno bylo, so by tež twōj Šerman
hijčeže ras i jatby pišak?“ so bratr prašcha. „Šak to tola

rěčijich! Wěm tola 34 lěta hižo, jo je w tej wulkej bitwje padnył. Haj, hdy by mi ty to pol lěta prjedy prajil, hdyž bě šubjenty, bych rad prajila, jo je to móžno, a jo so nadžijam, jo hiščeže pišče. Tola nětk wjaz níz! „Ssym jeho j nanam Bohu poručžika.“ „Na pak“, bratr rjekny, njebych žebí toho tak wěsty był. Jednu tola wšchelatého šlyšči!“ „Do wšchat!“ žotra wotmolwi, „ale tamny towaršich tola pišasche, jo je jeho moweho, je žmjerťny mi ranami, namakal, a to je nětk hižo pišes lěto! A ja žym so nětk j tym trošchtowala.“ „Do wšchat wěm“, bě bratrowe wotmolwjenje, „tola něšchtu chzu eži tola prajicž.“ Wacž pšchoběhnuje hroša: hdyž so prajcha: „Něšchtu!? tola níz něšchtu wo mojim Germanu!“ „Haj“, snapšchecžiwí bratr, „Něšchtu wo twojim Germanu! Pola Róžkarjez je herbowane blidko klapalo, a na to moje prajchenje, hacž je twój German hiščeže žiwu, je wono haj, klapnyto.“ „Ale Gusta!“ wuwola žotra, „kajke mi tola rěčijich!“ „Sslyšy wujka so jej po lizomaj. Tak pak bě!“ bratr wobkrucža. „A tež, jako so prajdach, hacž so German domoj wrócezi, klapny to blidko haj!“ A to je jene žyle prawe blidko, je herbowane ma tsi nobi a je šklepane!“ „Gusta! Gusta! njenacžiti mi tajkich džiwnych myšlow a tajkich nowych staroščow!“ žotra bološcžiwje šawola. „Do tola tež nochzu!“ džejšče bratr. „Chzu eži jenož nadžiju sažo dacž; a tajke herbowane blidko móže eži potajne a pšchichodne wězy šjewiez; to je moje mēnjenje!“ „Mój Božo! jchto mi tola rěčijich!“

* * *

Na kerchowje pšchi rowje kleezi macž w žuěny. Sslyšy jej maczeja rubičkwo a žuěh. Ruzy štyknuje. „Schtu mam ežimež?! Wostacž pšchi tym, jchtož bě mi tak wěste? Abo dyrbjtu wěricž, jchtož bratr praji?!“ Sažo mjeleži a plaka, a šdychuje: „Šnježe Božo, pomhaj mi a daj mi tón měr sažo! Na chzu wěricž!“

* * *

Demach sa blidom, sa kotrymž bě tak někotry króč žydała j mandželskim a žynom, žedži macž. Na blidže biblija a špěwarške. Wacžernej woeži njehladatej ani do biblijje ani do špěwarškich, hladataj do daloka. Neje myšle du žwoje pueže: pobudu w rostšelany m pšchěrowje w Franzowškej, pšchobnywaju pola Germanoweho jachho tewarscha; žu tu domach sa blidom, kwatataj won na kerchow; džejka k Róžkarjezom ja herbowane blidko; popošbėhaju so horje k njebjekam, pytajo sa mandželskim a žynom, pytajo tón blesč, hdžez bychu sažo měr a pokoj namakate, wone, te myšle, tak džiwne. tak njeměrne, tak bološne, tak ežwilowaze. Wól ju pšchemsa! Šlowu štožiwjchi na ruzy nad bibliju štyknjenej placže macž horzo. „Šnježe Božo!“ tak klineži pšches jstwu, „Šnježe Božo, pokaz mi tón puež, tón prawy puež!“ — — —

Luther a džecži.

Mašch Luther je wo džecžoch sežehowaze rjane šlowa rěčak: Wone žu žiwe tak bješe wšcheho a we ežistoseži, bješ nastorka we wěrije; wone žu we wěrije wjele bóle wučžene dyžli my stari norojo; wone wěrja bješ dorěčžowanja a dwělowanja, jo je Bóh hnadny a jo je po nitym žiwjenju jene wěčžne žiwjenje. Wone žu bješ starošče; Bóh špožeža jim hnadu, jo wone radšcho wišchnje jedža dyžli pjenješy lieža, a jo je jim rjane jabtko lubšche, dyžli šlotak; wone so njeprajšcheja, jchto žito placži, pšchetož wone žu žebí we žwojej wutrobje žyle wěste, jo budža so najěšez mój. Bóh, kotryž jim stawy a žiwjenje tak rjenje a pěknuje štwori, chze je tež šđeržecž a sežiwicž. W kóždym džecžatku je, prjedy hacž so narodži, hižo jeho wěsty džel šwěježeny a pšchihotowany. Pišmo a pšchigłowo duž prajitej: „Ežim wjazy tych džecži, ežim wjazy teho šboža.“

S pola.

3. S Franzowškej pišče młody žerbški wojak džej 24. junija takle: „Njedžela je džejka! Šražny to wječor wontach. A sažo to njedžela wontach w nješchecželskim kraju! Haj, jene wopravdžita njedžela, jednu prawy žwjaty džej bě tutón džej sa mije. Bě mi tola móžno, jo džejka sažo ras w jenej Božej šlužbje pobych! Tuta džejšče k wutrobje a bě k lutemu žohnewanju. Šdyž tak dotho wjazy šlowo žiwjenja šlyšchal nješby, nastawa eži w jenym to požadanje, jo by ras sažo šcho! a so wobdželit pšchi šhromadnym modlenju, proščenju a džakowanju pšchě tym Bohom, kotryž naš wodži a kotryž naš tak husto džiwuje wumozje a wukhowa. Mašcha Boža šlužba wotně so w jenej kražnej šahrodže. Bólny duchowny měješče ja tekst to šlowo: „Wšchitku waschu starošč ežiwicže na njeho, pšchetož wón so sa waž štara!“ (1. Pětra 5, 7.) Šswjaty Pětr pišče tuto šlowo tym šchesežijanskim wožadani, pod šhěžorom Meroiom pšchesežehany. Haj, tuto šlowo hodži so derje do tuteho šrudneho čaža, hdžez ma tola kóždy tych staroščow dejež, wožebje eži ženjeni mužojo, kosiž tu wontach žobu ja derjebieje wótzneho kraja wojuya. Boh tón šnješ chžyl j tutej žakosežu bórsy šouza cinicž! Wiy kaž wy w lubej domišnje wchžejny wistawacž, jo njebychny jeho wo to prošyli —.“

Se Šerbow, ja Šerbow.

Na „Wóžmužowej horje“ wotněje so, da-li Bóh, njedžela, džej 8. julija, popoldnju 1/4 hodž. němška hórška Boža šlužba. Tutu wuhotuja žebí žužodne wožady, jo bychu tak šhromadnje a wožebicže pohowječžite jubilej Lutheroweje reformazije. Jednora drje to Boža šlužba, tola šatožena na Bože pišmo, Lutherowe šlowa a šhěrlužče a tak wožebity šhromadny šawod do tych mitrowščow a Božich šlužbow, j kotrymž chžedža potom wožady jenotliwje šwjecžicž a dožwjecžicž tuto wulke jubilejne lěto, tak, kaž žebí to tuto lěto wulkeho jubileja a wulkeje wóžny žada.

Lutherowe šlowa.

44.

Wóžesč ty wodnu a w nozy w forežnje pšchi šarancžku žydacž abo hewal j dobrnyti towaršchemi baniboricž, špěwacž a wolacž a njebudžesč šprožny, dha móžesč wšchat tež jemu hodžim w žyrkwi žedžecž a pošluchacž Bohu k šlužbje a k špodobanju.

45.

W jednorej myšli předowacž je wulki šhunjacht.

46.

Na tych nježměšch pošluchacž, kosiž wudawaju, jo so jeno wnežne džeko hodži džeko mjenowacž.

47.

Schtóž přeni króč na šlětku pšchidže, ničto njewěri, kajka hroša móže jeho pšchi tym wobjecž; tak wjele woblicžow pšchě žobu widži. Šdyž na šlětku štupani, dha na žaneho ežlowjeka njehladam, ale myšli, jo žu žame poštawy, fiž pšchede mmi šteja a rěčju šlowa mojeho Boha dale.

48.

Włodži ludžo so njedyrbjeli do předarškeho šajtojnštwu poštajicž, šhiba so žu w šchuli so špytali šwocžowacž.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny:
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrěw će!

F.

↔ Sserbske njeđzelske łopjeno. ↔

Wudawa ńo kóždy ńobotu w Smolerjez knihicziščjezni w Budničinje a je tam ja šchwórtlětnu pšchedpkatu 40 wj. dostacź

6. njeđzela po ńwjatej Trojizy.

Scź. ńwj. Matth. 5, 20—26.

Katechizmuńowa wucźba wo 5. kasni, a Jesuś ńam, kiž nań wuczi, to je s krotka wopšchijecze nascheho teksta. Scze ńlyńcheli, so je starým prajene: Njedyrbińch mordowacź. By-li tu to jenoź stalo, šchtó njeby na waźne ale czeźke praichenje hnydom myńlił: kať ńo nasche lube kšes-šezijanstwo s wójnu ńjeńe? Ale nošch kńes dale rěczo rjeknje: Ja pak praju wam! Wón s tym staru pšchikajnju njeroswjeze ale dopjelni. Wón s tym pak tež wjazy žada: Wascha prawdosć dyrbi bycź wjetšcha abo polničha dnyli pińmawuczenych a farisejskich. Ja pak praju wam, to nam nowe pucze pokasuje. Rospomůmy ńebi:

Jesuńowe wukładowanje pjateje kasnje: Ja pak praju wam!

1. Glej, kať wulke,
2. Glej, kať waźne,

je tole wukładowanje.

Scze ńlyńcheli, so je starým prajene: Ty njedyrbińch mordowacź. Je wěste, so Jesuś s tym njeje na wójnu myńlił. Wójny ńu pšchezo byle a budža tež pšchezo, s najmjeńšcha, kať dolho cźłowjetojo a ludny wostanu, kaťkež hać dotal běchu. Smy wšchak ńo w bėhu tykłe žalońnych tšoch lět dyrbjeli w ńwojich myńlach wo wójnje wjazy hać juntróc pšcheměnicź. Šchtoź njeby nihtó sa móźne džeržať, je w ńurowosći a žalońnosći žadanych a datych woporow dawno pšchetrijehene. Wasche myńle nejńu moje myńle, praji tón kńes. Nasch Šbóźnik na druhu

wójnu spomina, a tale wójna ńo bohuzel runje tať nje-ńmilnje a kručze wjedze kať ta na kraju a na morju a w powětsje, so skoro njeje móźno, so by hórje bylo. To je wójna mjes stawami jeneho a ńamńueho luda, jeneje a ńamńueje gmejny, wójna ńamo w jenej a ńamńuej ńwój-ńje. A kať ńo nam štyšchje mordowanja woukach dla, kať to nam wšchědnje w kóždym wofomiku próstwu na wutrobu a ńwědomje kładze: Ach, kńeje cziń kónz kłóscze, kať je ńo cźłowjeť wšchitlich czańow a ludow wot mor-ńarja wotwobrocziť a jenoź skaźena hłowa a njeńtrowy ro-ńom žadať, so by pšchichodnje pšchikajnja spadnyła: šchtóž druhemu žiwjenje wosmje, dyrbi jo ńam šhubicź, s druhimi ńłowami: mordar dyrbi k ńmjerći sańudženy bycź, s runje ńamńuym saćzucźom dyrbjeli ńo napscheczo stajecź temu mordarjej, na kotrehoź Jesuś myńli se ńwojim: Ja pak praju wam. W jeho woczomaj wšchak njeje jenoź tón mordar, kiž ńwojeho ńobucźłowjeka stónzuje, s tym, so jeho sadaji abo satšeli abo sakłóje atd., ale tež hižom tón, kiž ńo na ńwojeho bratra hněwa bjes winy, abo, kiž k ńwoje-ńmu bratrej rjeknje: Racha abo blańnje.

To běšche a je woprawdze nowe wukładowanje 5. ka-ńnje, wjele wjetšche a rjeńšche hać prjedawšche. Jesuś s jenyń ńłowom tať niž jenoź cźłowjeka cźělo, ale tež jeho dušchu šchituje. Njetriebamy wšchak ńo džiwacź, so tón tať rěczi, kiž běšche wońebje cźłowjetoweje dušche dla pšchi-ńchol, kiž nočzysche, so by ani jena šhubjena byla. Ale cziń hórje teho dla tež, hdyž cźłowjetojo ńami ńebi tať sa žiwjenjom steja. Kať iatrašchne brónje tola Jesuś tu mjenuje, po šdaczu ńuadne, njeńtrašchne, ale po prawym

žalošne, w tym, sčtož dofonjeja, najwótrishemu mjeczei abo najhórishemu jedei podobne, w sniczenju rjaneho domjazeho sboža fylnišche dnžli žana wulka kanonška tula. Sčtož rjeknje, haj, słowa maju wulku móž. Časnyk je mały stawczk, ale fajke wězy dofonja! Kaž pošyljaze, wofšchewjaze je žane lube, miłe słowczko, tak sahubjaze nješmilne a hrube. Čyřazore nješbožo je s tajlich słowom nastalo, lubošny, słoty mēr je šo časnyk, sajědojczila je šo luba wutroba. Mjech šo na tutym mēščze tež jako ras špomina na nješchwarne listy bješ podpíšma. Haj, teho ty hanišch a sazpišch, kiž něhdže šchowany druhého satseli, ale pišat tajlich listow njeje niz prošchla lēpschi. Čłowjet tajki list abo tajke listy došlawišchi šhodži wokolo bješ mēra, čěžko, hušto došč bješ winy franjeny w šwojej wutrobje, a wumrje šnano na tajku wutrobinu ranu. Wěda, hdyž k tajkim njedostatkam dońdže wošrjedž šcheshčijanišwa! Kač hrube, hērke słowa rēčza, pišaja, čišchēčza šo w našchim čzařu pschecziwo žylym wulkim woršchtam našcheho luda! Čyřazora dobra rada, šo maja šebi mēšččzenjo a wješņnenjo lēpje dorošemicž, njemōže telko natwaricž, telkož jene jenicžke porošowaze šłowo potorha. A pōdla šłowa šteji pohladanje s wōčžkom, kotrež wutrobine smyšlenje jaknje došč wotkryje. Kač mōže tajke hidženja pošne pohladanje čłowjekej do wutrobny kłōč, tak šo nješbudže ženje wjazy prawje štrawa! Wono je šurowe ale bohuzel wērne šłowo: W kōždym čłowjeku potajny mordar tsi. A fajke dha dyrbi junu byčž? Nješchach dha, šo by w tamnym raju či tōn a tamny šbōžny pschowołak: Pschecželo, bratšje, ty bēšche, kiž šy mi tu šem dopomhal? Kač pak, jeli šo na wopak rēka: Šy mje sajědojczil, niz s ruku, ale se šłowom, s wōčžkom? Ty bēšche na tym wina, šo šym na tole mēšto čzwile pschischol? A njetrjebach na wēčžnosčž myšlicž, fajke dyrbi to n. psch. žiwjenje byčž pschichodnje s ludami, kotrychž šłowa a skutki šu kaž mordarške pschecziwo nam? Šobrižy wulke tuto wukładowanje 5. kašnje s Jesuřchowego erta!

Alle našch luby Šbōžnik njeje pschi tym štejo wostal; njeje tež šłowczka šhubil, šo mōža, haj dyrbja šo druhdy šłowa šwjateho hnēwa rēčžecž abo pišacž, kotrež nješbu hrēšchne. Tōn muž, kiž je šam šchud trjebač, kiž je mnohe krute šłowczko rēčžak pschecziwo temu a tamnemu, je tež naš wučzil, šo ma prawy, šwjaty hnēw byčž, tak rjež šwjaty wohen, kiž hrēch hidži, ale pschezo tak, šo je s huēwom pschecziwo hrēchej wutrobna, šwjata luboščž k hrēšchnikej šwjajana, šwjata luboščž, kotraž wo bratra a jeho duřchu žaruje a jemu pomhacž pyta. Kač wažne tole wukładowanje pjateje kašnje! Wulkotna to myšl našcheho lubeho Šbōžnika, šo naš wučzi našcheho šobucžłowjeka ša bratra m.čž. Wōn potajkim njeje jenož našch knjes abo šlužobnik, niz jenož čłowjet se wšchelakimi brachami a hrēchami, šnano šnadniřchimi hacž našche šamšne šu, ale wōn je našch bratr. A jako tajki ma s nami jeneho a šamšneho Wōtza, ma jeneho a šamšneho Šbōžnika a Wumōžnika, w kotrymž šmy po prawym halle wšchitzy bratšja mješ šobu. A druga jara wažna myšl našcheho Šbōžnika je ta, šo ma Bōh prawo na naš: hdyž šwōj dar na woltar wopruješch, praji tekst. My ludžo tež wōšebje dženšniřcheho čzařa, šmy šwucženi, w našchich Bōžich šlužbach widžecž žōrla, studnje k napowanju, wofšchewjenju, pschidžemy k Bōhu jako prošerjo, kotřž nješhadža podarmo ša tuteho bohateho muža durje klepacž. A šmy tež wopravdže na to pošani, šo bychmy s jeho pošnosčž

brali hnadu ša hnadu. To je našcha žyła šbōžnosčž, to našche jenicžke bohastwo w šhudušchkim čzařu. Alle wopory Bōh luby Knjes tež žada: Daj mi, mōj šyno, moja džowka, šwoju wutrobu, to je jedny; ale drugi je temu runy: pschinyeš šwojeho bratra wutrobu tež šobu. Šy tež ša nju šamolwity. Jesuř rjeknje: Šdyž pschi woprowanju šwojeho dara na woltar šo dopomniřch, šo twōj bratr něščto pschecziwo tebi ma, dha wostaj tam šwōj dar a dži a šjednaj šo priedy se šwojim bratrom. Šomyšl šebi tola na wulkosčž hodžinki psched Bōžim wōblichom, psched woltarjom pschi špowjedži a potom k Bōžemu blidu, ty a twōji lubi! Nješny do teho s nimi porēčžak a nješčže jedny druhemu wodal? Alle bratra, šotru je šuřodneho doma, pschiwušneho a pschecžela bēšche ty wušamknył, temu nješbē wodal? To šebi žadařch, šo by Bōh tōn Knjes tebi dač a wodal, šam pak nješchach šo šjednacž? Wjetřchi njerosom — abo je šhroblořž? tola šwēt njeje widžak. Bješ džiwa, šo je tak mało wopravdžiteho wješela na šemi.

Abu njeje wērno, šo šo wješele, kotrež damy, do našcheje šamšneje wutrobny šwōčži? Druheho wōšbožecž, a to niz jenož šwonkownje, je tola najwješche šbožo. Kač wažne Jesuřchowe wukładowanje 5. kašnje! A Šbōžnik špomina k temu na krotkosčž žiwjenja: Budž na mēščze dobry šwojemu pschecziwnikej, dokelž šy hiřchēčze s nim na pucžu! Sčto budže šebi s mozu žiwjenje pschikrotičicž? A tež tamne pēšņarjowe šłowo ma, a to runje dženša, šwoje prawo: Šodžinka pschidžže, hdyž pschi rowach štejo plačžsch, plačžsch s wutrobu, kotraž wjazy žiwemu prajicž njemōže: Wodate a šabyte je! A pschezo hiřchēčze hōrje: Tu na šemi šo rořbudži, fajke potom budže: Ty tam nješwuńdžsch, hacž pošlednju šcherpatku šaplacžišch. Kač šo to hromadu hodži: šiz šhrobly došč, šo by bratra wo wodacžže prošnył, ale tak šhrobly, šo Bōži hnēw na šo dele řčžehņješch?

A temu hiřchēčze dwoje: Wēmy bohuzel se šhoujenja, šo šo k wujednanju hotowa a šwōlniwa ruka hrubje wotpořaže. Sčto potom? Šnajesch tola Šbōžnikowu škōřžbu a jeho hroženje: Kač hušto šym wař čžnył šhromadžowacž, ale wy řče nješchali. A druge: Njeje wodacž hušto pschecžēčke? Šhryřtuř rjeknje: Wařcha prawdosčž ma byčž lēpscha abo pošniřcha, dnžli piřmatuwčženyh a šariseřšch. Abu nješprařcha šo wōn ras šwojich wucžownikow: Nješwēščže, fajkeho ducha džēčži řče? A pschi tym tola tež wostanje: Komuž je wjele wodate, tōn wjele lubuje.

Šamjeñ.

M. w B.

Do pucžowanja.

(J. Šeermann. † 1647).

Šso w Šhryřta mjenje na pucž dam,
Kiž pschidžže šam wot Wōtza k nam
Š najkrařniřcheho bydlenja
Do doła tutoh' hubjenřwa.

Sčtož w jeho mjenje šapocņņješch,
To wješle, štrořchtņje dofonješch;
Pšches žohnowanje Knjesowe
Šso wšchitko radži najlēpje.

O knježe, wjedź mje prawy pucź
 A njedaj mi žo wot njoh' hnuć;
 Ach won a nuts ty pschemodź mje,
 Dha pónďže wschitko sbožownje.

Tež pschifaž Ɣwojim jandželam,
 So pschemod luby, Ɣylny mam,
 A i nini Ɣwěrných towaršchow,
 Niž wotďeržuja skóstrifow.
 Wjedź k sbožu moje džělo Ɣam
 A, knježe, pschuwjedź mje tež tam,
 Šďžez pschitěz a dóněz ja myšle mam,
 Wi wotewě durje k wutrobant.

So horje wošnu rady mje,
 Šďž noha dale njemóže.
 Ɣaj k tajkim ludžom pschuwjedź mje,
 Niž lubuja eže woprawdže.

Do twojich rukow podam Ɣo,
 Ɣaj ežělo, dušchu a tež wscho;
 Na wschitkich městach tu a tam
 Eso jenož tebi poručam.

Ach swarnuj lubu mandželsku,
 Dom, džězi se wschej eželedžu,
 A wscho, sčtož ja tu wopuščežu,
 To hladaj, knježe, i mišježu.

A hďž Ɣym derje dofonjał,
 Sčtož dofonjecž běch prjódł Ɣej wšał,
 Dha wjedź ty sažo domoj mje,
 Kaž mje ty prjedy wuwjedže.

Tež daj mi nam'kacž bjes sčkody,
 Sčtož i huady wobradžil mi Ɣy.
 Sa tajke Ɣwěrne wodjenje
 Měj džak, mój Božo, na wěčnje.

Jurij Bróšt.

Ɣsi bobatstwa.

Snaju wjele wošadow, a nimale kóžda šhwalič wě, kajkeho je w minjených lětach wubjerneho wučerja měła. Njewěm paž žanu wošadu, kotrejž by wučer tak w džakownym pomjatku stał, jako Ɣo to we Nješwacžidliškej wošadže i njeboh knjesom Wanaškom ma. Džědam a wowkam wutrobny nišodnu, hďž na njeho špomniš, a sernicžki Ɣo jim jažnja, hďž wo nim počnu powjedacž. A woprawdže, to tež njeje k džiwanju. Wšchaf jemu i woczow mišotna myšl Ɣwěčešche, a i erta děšche jemu pscheczělna rěč, a wschitzy prajachu wo nim, so je wón kaž Nathanael, w kotrymž žane jebanje njeje.

Jažnje hiščeže to wscho pomnju, pschetož tež ja Ɣym tuteho ežestneho a ežesczeneho wučerja šnał, jako Ɣym we Šahowje Wjenkež Janowe howjada pažł. Ɣaj, Ɣym jeho i woczomaj widžal a Ɣym tež wjele šhwalenja wo nim šlyšchaf.

Mój doštojni hospodar — nětko hižo dawno na Božej prawdže — bě widžany towaršchny muž a Ɣužodža šhadžowachu Ɣo rady sa jeho blidom, hďž by Ɣwjatof wotpocžint škicžil. A hďž tež běch hiščeže mlodžinka, Ɣmědžach tola pódla bječ, a pschi kašdolbje šedžo a kuczwo tykajo, pošluchach wozipny, wo ežim Ɣo tam šabatowjachu.

Jemu njedželu wječžor — wonka duješche wětr a šajesche Ɣuěh — bě Ɣo tež bječadka šesčka, a bórny pschindžechu rěče na Wanašez nana.

Nedny Ɣužod bě pódla, maty žiwnošchaf, ale mudry hospodar a pschi dobrých mozach, kotrehož nucžachu, so by jim tola do drobna powjedacž chžyl, kaš bě jemu jónu Wanašez wuštojni pscheczěł do pušteje škowny Ɣwěšlinu dał a mrocžatu wutrobu pošfojni šezinił.

Wi je taš, jako by hašle wóndano byšo, so Ɣo tón nadobny bječadnił namoškicž da.

Šy Ɣnano, luby ežitarjo, Nješwacžidliški wošadnił, by Ɣuadž rad šhonil, i wotkal a ežej bě wón rodženy. To daj šebi bječ. Mjeno nječžini ničžo. A je-li je hiščeže sčto i jeho Ɣwójby živy, temu mohšo njelube bječ, hďž bych tu mjeno šjewil. Duž wón počža.

„Ja we Wbohowje na knježim worach. Šwacžina pschidže, a ja Ɣo pschi pucžu na mjesu Ɣynnych. Duž wuhladach i našdala Wanašez nana, kiž běšche w Šarězju na knježim dworje něšchto wobštaracž měł. Šižo i daloka šwoša wón na mnje: „Šohnuj Wóh šwacžinu, Šurjo!““

„Šapłacž Wóh, knježe“, ja štanymšchi prajach, „pošwacžče Ɣobu! to njemóžu prajicž, hďž runje pomajki dojem, a poški šebi nješwěru škicžicž!“

„Daj šebi bječ, Šurjo“, džěšche wón, štupimšchi ke mni a škicži mi ruku. „Ka Ɣo mašch?““

„Ach knježe, kaš Ɣo šněju! Štrowy wšchaf Ɣym, džakowano Bohu, ale potom je kónž. Šchěšč a dwazheži lět Ɣym šary, a hiščeže pschezo eželadny hólž. Drusy, kiž so mnu k wam kłodžachu, i wjetšcha šastarani šedža, a ja Ɣym hiščeže šhudał, a jem hiščeže eželadny šhlěb.“

„Wbohi, taš šhudny Ɣy. Duž wuškorž mi tola. Ššymoj Ɣo šhwilku. Šonifaj nimataj ja šlo.““

A wón Ɣo na trawu Ɣyny a donucži mje, so Ɣo tež Ɣynnych.

„Mój Šurjo, dha wuškorž mi mišu, kotraž tebe šhudeho do šemje tula.““

Ššchi tym mi do woczow hladasche; wšchaf wschitzy wěšče, kaš lubje wón pošladomasche. Wi bu taš džiwno, jako by mi hač do šnutškowneje wutrobny widžal.

Šižo hušo běch huntoru měł, na šhudobu štonał a šwaril, a to bě mi pschezo taš lohšo prajicž. Ale nětko mi nječasche i erta, wjele njewjedžach prajicž, a škoržach sažo a sažo, so Ɣym žalošnje šhudny. A počža mje trochu haniba bječ, došelž jeho pschipošnacže njewidžach, a počžach Ɣo jeho prajchenjow bojecž. Wš wěšče, sčto mēnju. Wón paž bě taš špodžiwny prajšer. To by Ɣo prajšchaf, tež hižo w šchuli, hďž by naž k pošnacžu wodžil, so bychmy pošledł durbjeli pschisnacž a Ɣami to prajicž, sčtož chžyšche wón prajene mēčž.

Wón mje sa ruku wša.

„Šurjo“, wón nutrnje džěšche, „kaš dha by byšo, hďž by Ɣuadž dwazheži štow toleč měł?““

„Ach, knježe, jako kral bych Ɣo šdał, bych-li tajkele bobatstwo měł!““

„Šchto by rjeł, bychu-li tebi te pjenješy dali, a ja to eži tule štrowu ruku i ranjenja wšali?““

„Šwarnuj mje Wóh! Mě, knježe, tu ja žadny pjenješ na šwěče njedam!““

„Šlaj wšchaf, mój Šurjo, kaš bohaty Ɣy, hďž mašch tajkile štaw, kotryž eži sa žane pjenješy na pschedañ njeje! A sčtoha by prajil, hďž by eži sčto knježi dwór dał?““

„Šaj, sčto mohł rjež? Šo Ɣym bahoty knjes.““

Duž pošluchaj dale. Ššlyšich šškowrončžki špěwacž? Nješlyšich hnučiwny ert, hďž i tobu hďž macžetka rěči? Nje-

hlyschich w kensbach jinawe hberluschne hlošy a wuczby Božeho kłowa? A potom — Jurjo, ty ho mi njetrjebasch tajicž — kak klineža tebi Miliz Haužine lubošne kłowczka, hdyž hromadže wote nišche džetaj? — Čžeho dla tebi čerwjenka woblicžo barbi? Za holeczka je pěkna a dušchna, a ja tež wěm wo tym, so waju swěrnja. A sechze-li Bóh, pschiindu tež ja hiščeže na waju kwoš. — Slej, Jurjo, šhto prajisch, kak ho čzi wschitke te lubošne synki we wuschomaj lubja?""

„To wschať mi wschitko wutrobu sběha a hrěje, to dyrbbju rjež.“

„Sechzyl-li tebi šhto žadyn knježi dwór dacž, moje dla Sarěč a Lub, ty pak dyrbbjal ho hlyschjenja sdacž, šhtoha by rjeť?""

„Luby Bóh swarnuj! Radscho čzaž žiwjenja sa hrěntka hlyžicž a khudžinka wostacž!“

„Njewidžisch, Jurjo, so njemóžesch khudžinka rělacž, hdyž masch tajke bohastwo, kiž je tebi wjetsche hacž semjanske kublo?""

Šhto budžich přel, so je to wopravdže tak? Ja njemóžach nicžo, hacž pospochi křwacž a s woczomaj na prawdu hwědžicž. — Konjej pocžeshtaj njeměrnaj byčž, a na mui bě najškeršcho widžecž, so bych jeju rad sažo sa wotežku wšak. Duž pocža wón:

„Woczakř hiščeže khwilku, a potom woraj sažo w božemje. — Dži s woczomaj k horam, a wot horow do hole dele psches žyfe Šserby! Šhto mēnisch, šhto by ty byl, by-li kral prajil, so je wšcho tvoje?""

„Wulki bohaty knjes, haj sawěrnje kral!“

„Pravje by prajil. — A hladaj, kak Bože sahonu rostu a lubošne jablonje křu! Kak ho Bože njebjęka módrja, a Bože kłoncžo ho krašni! By-li nětko šhto prajil: Žyhu rjamu Lužizu tebi kupju, ty pak mi sa to woczžy s hłowu won daj a tapaj ho hlepny po hwěče! By ty do teho swolit?""

Rajebacž kraje a kralestwa žyfeho hwěta! Njedaj to Bóh, so widjenje shubju!“

„Luby Jurjo, tak widžisch, kak bohaty by, kajke tji bohastwa masch. A wjele wjazy hiščeže jich je. Ty bohaty čłowjecže, rospomni pak nětko jeno tute tsi. Ruku mi daj a na ruku hlyb, so ho klastiwnych myšlow a štorženjow wostajisch! Nětko pak pokojny woraj a budž tu w Božim mjenje!“

Mutrenje to prajiwšchi, džěšche wuczaty pschecžel čzičho hwój pucž.

Ja žyfe hmuty stejach a sdašche ho mi, jako bych přjedy psched woczomaj kuschežisny mēl a nětko s jašnej fernicžku hladat. Ženje wjazy ho khudžinka sačzuwal nješšym, a chzychu-li drubdy hiščeže do myšlow mucženki štapacž, trjebach ho jeno dopomnicž, kak je mje luby Wanatež nan w spowjedži pomēl, a hnydom by wutroba jašnišcha byla. A džęnša bym wote nišche duzy pschi jeho pomniku sařak a s dušche prajil: Luby pschecželo, saplacž čzi Bóh!“

Jesuf jako klapar.

Šhto wón je?

Slaj, ja steju psched durjemi a klapam: jeli so šhto mój hłóš budže hlyschecž, a te durje wotewricž, k temu budu sańcž a snim wjecžerjecž, a wón so mnu. Šjem. 3, 20.

Šhto je, kiž klapa? — Twój Bóh a Šbóžnik.

Šhtoha dyrbbju? — Jemu woczinicž.

Šhtoha čže? — A tebi sańcž a s tobu wjecžerjecž.

Štworicžel čłowškeje wutrobny je žebi durje k wutrobje čłowjeka wostajil, so mohł k njemu sańcž a ho jemu hlobudželicž. A hdyž tež buchu psches hrěšchny pad tele durje sawrjene, dha dyrbbi wschať tón, kiž móže we morju pucže a we hlubokich wodach šchežežki čžinicž, tež móž pucž namalacž, na kotrymž móže wón k našchim wutrobam, a psched našchimi durjemi klapacž a nam hwój hłóš hlyschecž dacž. A čłowjecža wutroba dyrbbi móž

hwójeho Boha hlyschecž, jeho hłóš šrošymicž a na jeho porř kędžbowacž.

Kiž Boha njetrjebaja a ho a tón hwět jemu samkaja, so ho nješmē psched žanymi durjemi dacž widžecž, ho wo žanu wutrobu klapacž, ach, tych je jara wjele! Ale my hmy pschewědčeni, Bóh wē pucž k wschitkim čłowjekam, a hu jemu runje durje sawrjene, wón móže je se hwójim hłóškom sbudžicž a wožiwicž, tak so čłowjek ho dohladajo rjeknje:

„Šhto klapa ho wo moje durje? Čžeji je tón hłóš, kiž mi do dušche wola?“

Šbóžny by ty, kiž ty jemu takle ho praschesch; pschetož to je žnanjo, so by wotzucžil, a wopokasanje, so čzi wuschy stej wotewrjenej, so tvoja wutroba njeje wjazy kamjentna.

Šhto je tón wulki, kiž klapa, to wón čzi šam praji, čžitaj jeno šjewjenje hwójateho Jana 1, 2 a 3 šlaw, tam wón šam wschitke hwójce tittle mjenuje.

A tón wulki klapazy steji wonkach — psched durjemi! kak pschińdže wón won? kak pschińdže, so dyrbbi wón štoržicž: hlaj ja steju psched durjemi a klapam. Tón štworicžel psched durjemi teho štworjenja, tón knjes a mišchtr psched durjemi wotrocžka! kaž šprožny žusobnik, kiž nóznu hospodu pyta, so byschtej jeho mucžnej nošy wotpocznylej, a wón psched njewjedrom wotstupil a psched trachnej nozu ho škhowal! Šhto je tuteho wušamknył? Njeje to tón hrěch, kiž w tebi bydli, tón njepschecžel Šhroštušowny? Dyrbbjal ty tuteho mordarja dlěje hospodowacž? Dyrbbjal twójeho Šbóžnika dlěje sařtorčicž? Rospomni žebi to!

Wón steji psched twójimi durjemi s pschewědčimaj rukomaj a nobomaj, tón muž s tymi hwójatymi ranami, kotrež wón sa tebje na křchžnu žebi nabicž dafche. Wón klapa wo tvoje durje s ruku, kotraž hiščeže tu blyšnu jeho lubošče nožy, jako wón sa tebje na křchžnu pschibity a wupšchewrjeny wjele hodžinow wišasche, krawwjesche a hwójce ducha špuschęzi.

Psched twójimi durjemi steji twój štworicžel; ty by jeho štworjenje a potajšim šam jeho; pschetož wón je tebje ščinił a niž ty šam. Kak! dyrbbi ho na tebi dopjelnicž: wón pschińdže do teho hwójeho, a čzi hwójci jeho horje njewšachu? Jan. 1, 11.

Hdyž dyrbbjal jedny nan psched durjemi hwójich džęcži wjele lēt štacž, čžakacž, klapacž, woni pak na njeho njepoškutahali a jemu njewocziniłi, by jim to čžejež čžinilo? Kiž psched twójimi durjemi steji, njeje jenož twój nan, wón je tón knjes, kiž čzi žiwjenje a wodny a wschitko dal je. Wón je tón pschecžel, tón Šbóžnik, kiž sa tebje žiwjenje wostiji, čže se hwójce křwju doby. Wón je tón lékař, kiž čže twójnu křoru dušchu sahojicž, čže se hwójce křwju wot wschitkeje njeprawdošče wuczicžicž, tvoje drašty wobělicž a čže bēlu židu tych hwójatych woblez. Wón je tón pschichodny žudnik žiwnych a mownych, kiž na nřwoczelah tych njebjękow s wulkej mozu a krašnosęžu na žudnym dnju pschińdže, so by s wohnjowymi pšomjnjemi ho wjecžil nade wschitkimi, kiž jemu, hwójemu knjesej, tudy psched durjemi štacž a klapacž dadža, a jemu njewoczinija. 2. Tessal. 1, 8. „Slaj tón, kiž jemu tak trachnje ho šjewicž budže, psched kotrymž horu žrja, a štolpy teje smeje a tych njebjęš kšepjetacž budža, tón steji nětko tak masch a ponižny jako hrědnik a wujednat psched twójimi durjemi, so by čzi pucže pokasat, kak mohł ty temu pschichodnemu hněwu čžeknyčž, a to wěčne žiwjenje dostacž a k herbšiwu tych hwójatych we hwětle hódny byčž

Čłowške džęcžo! njesazpi tuteho wulkeho klaparja! Njebudž hlychi pschecžiwu jeho hłóšu! Posbēhni wocži a wopomni, šhto psched twójimi durjemi steji, šhto tam wola a kak dolho hižo. Dyrbbi dha wón pschewědčeni psched durjemi štacž a klapacž? kak dolho dyrbbi wón hiščeže na tebje čžakacž?

Sy-li spēwať,
Pilnje džětať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

→ Sserbske njedźelske lopjeno. ←

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihicizhcežerńi w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

7. njedźela po šwjatej Trojizy.

Mark. 8, 1—9.

„Bóh njemopusčezi teho, kiž so jemu dowěri.“ Ma-
makaj šebi tutón křěrlusć w špěwarškich, luby ćitarjo.
Wón drje ma we murasju a w šestajenju wšchelake wótro-
scže, ale wón ma tež hluboku móz a krašne myšle wěry
a trošćta. Šdyž ty jón hač šem suak nješy, šuano
jón bóršy k šwojemu pošhljenju trjebasć.

Podobnje k nam našće šćenje rězi. Še so tež tón
džiw, wo kotrymž wone powjeda, psched skoro 1900 lětami
štal, šćto chžyl w tutym drohim ćžaš, w kotrymž so
w domach prašćeja: šćto budžemy jěć? šćki pschi jeho
trošćtowazej wěšćezi nimo hiež: Šanemu tón šnješ
njecha šawutlicž dacž na jeho pucžu!

Ša to nam rukuje

1. našćeho Šbóžnića šmilna wutroba,
2. jeho wšćehomóžna, žohnowaza ruka.

1. Šyžozny běchu ša Šesužom do pucžiny šćli, ćžaša
a šćtundy běchu šapomniłi, dom a dwór wopusčežili,
jenož so bychu jeho šłowo šlyšćeli. Ššći dny šu jim
šasćle, jako bychu přecž lečžile. Čžělna jědž běšće šćoro
šapomnjena wošćewjenja dla, kotřěž dušća došta. Šćtož
wějachu ćži jeni šobu, wot teho drusy bjerjěchu, hačž
běšće wšćitko šjědžene, hačž šebi čžělo šwoje prawo ža-
dašće a šćeczi wjeczor jich napominašće, šo na dompucž
podacž. — Šyrbjal tón, kotřěž dušće š nješćhodnym
šłowom našćězuje, čžělam šawutlicž dacž? „Šći je žel teho
luda“, rjěkne tón šnješ, „šdy břch ja jich bješ jědže

dom pusčežil, bychu woni na pucžu šawutliłi!“ Šajke
šłowo! Šłaj, wón wě, šo šu jeho pošćluharjo šwoju
šobuwšatu žyřobu šjědli, bješ teho, šo je jeho něčćto na
to dopomnił; šłaj, kaš šo wón šćara; wón tón šćrach do
přědka widži, kotřěž jim hrošy: woni móhli na pucžu ša-
wutlicž; wohladaj pschede wšćěm jeho šbóžnišću wutrobu
polnu šmiljenja: „Šći je žel teho luda!“ Šesuž njeje ža-
dyn tamnych hordnych duchow, kotřěž njekedžbuje pschi nušy
ćžłowjekow nimo džěja. Ša kóždeho, š kotrymž jeho jeho
pucž hromadže wjědžěšće, měješće wón šobucžěrpjazu
wutrobu, nowu nadžiju šbudžowaze pohladnjenje, džělbje-
rijaze šłowo a špomozěřšću ruku. Wón w kóždym ćžaš
šam šwoje mjeno čžěšći; psćetoz Šesuž rěka: „Boža po-
moz“; a kaž žiwa pomoz Boža wón psched ćžłowjekow
šćupi a jich teho wěšćyć a wjěšćyć šćžini, šo Bóh wy-
šćoto wysće wšćitkeho šćišćteho šubjenšćwa njebydli, šo
wón nimo wšćitkeje žalosćže žiwjenja njekedžbuje nimo
njehlada, ale šo wón pomhačž chže a pomhačž móže, jako
Šbóžnik wšćitkich ćžłowjekow, wošćěje šwojich wěryžyć.

Šajki je wón tež džěńša hišćeže. Wón žyłe hu-
bjenšćwo wóžny w domach a wutrobach widži. Wón nušu
widži, kotřěž tebe a tnych twojich ćžišćezi. Wón šćaje
twoje šćaroscže, kotřěž tebi šćanje rubja. Wón twoje šćyly
licži, kotřěž ty wo lubeho šćyna abo mandžělsćkeho platašć,
totřěhož je tebi wóžna rubila. Šadyn šćhory, kotřěmuž by
wón pomhačž, žadyn njewinowacže do proča šćeptany,
kotřěhož by wón pošćěhnyćž njechał; jenož šo mamy my
jemu ćžaš a wacšnje psćewošćajicž, šdy a kaš wón pom-
hačž šćyrbli.

Hiščeže juntrócž je nam w sezenjach s Jesuškowego rta to słowo sřhowane: Mi je žel teho luda; ale tam dale reka: pschetož woni řu roshonjeni a rospróřheni jako wowzy, řiž žaneho pastyrja nimaja. To je jeho hřuboke řmilenje s nusu cřlowřřich duřchom. Tuta řnutřkowna bolosćž jemu hřuboko psches wutrobu dže. řnutřkowna nusa a řwontowne hubjenřstwo hacž nanajwuřřichšo hromadže řřušchatej. Wěmy my tola wřchitřž, řo řtej cžělo a duřcha, řrucže hromadže řwřasanej, řo cžělně cžerpjenje na duřchu cžiřcheži a řnutřkowny měr nam řamo cžwilu a bolosćž řapomnicž da. Njeje dha tež něřř tař, řo wřchitřřich nusa, řotruž nam wójno pschinjeře, hřuboko s duchownej nusu nascheho buda hromadže wiřřy? Temu řnjesej je žel tež nascheho luda, řotremuž je wón tař bohate dary řpožćřil a řotruž je řo tola w řwojej wjetřchinje řnutřkownje wot njeho řdalil a řo tež psches řurowu ruku wójny ř njemu wrócžo dowjeřćž njeda. O mój ludo, pschindže dha řa tebję hiřcheže juntrócž cžañ, hđžež ty řwojej woczi a řwój hřlěb řařo řořbėhujeřř ř horam, wot řotručž cži pomoz pschindže? Hđžež budžeřř ty řořnacž a wuřnacž: Moja pomoz pschindže wot teho řnjeseja, řotruž njebjęřa a řemju řćřinil je? W řanym druhim twoje řbože njeleži hacž jeno w řhryřřtu řesuřřu. Abo budže temu řnjesej tebję niž jenož řel, ale budže wón tež na tebję řřakacž dyrbjecž, řaž na džěćzi řeruřalema, dořelž ty řebi njechayřř pomhacž dacž a dyrbiřřich teho dla řawutlicž na pućžu?

Teho řnjeseja wina to njeje. řanemu wón njechay řawutlicž dacž na pućžu. řa to nam ruřuje jeho řmilna řbóžniřřa wutroba.

2. Ale runje tař tež jeho wřchehomóžna řohnowaza ruka. řrařřny wobraš, řotruž naschey woczi w sezenju wi-džitej. Tón řnjese da pschinjeřćž, řchtož mějachu jeho wu-cžomniřřy řa řebje řobu: řydom pokrutow. Wón temu ludu řařa, řo by řo řeřřydal, džakuje řo nad tymi pokruto-tami a řama je, řaž wón to wřchėdny jako řospodař w towarřřtwje tych řwojich cžini a řóždy řwój džel dořřonje a řaž dořřo řu hřlődni, tař dořřo řo wudžėluje — „a wo-ni jėdžachu wřchitřřy a buch u nařřecženi!“ Wulki dživ! řelko wosow budžišče řřebnyřřch bylo, řhřėba dořćž řa tute řchtyri tyřřaz do puřchėžiny pschuwjeřćž! řelko cřlowřřich ruřow jón pschihotowacž! řařkej řtej to ruřřy, w řotruymajž řy řydom pokrutow pschisporjeja ř jėdži řa tyřřazy! řa njeju tež ani tutyřřch řydom pokrutow njeby řřjeba bylo. Tutej ruřřy byřřchtej tež ř řamjenjow řhřėb řćřinicž mohlej a ř jėdži ř njebję dele padacž jako deřchėžilej. Woczi dyr-bjeřřchtej řo ludu nad tym wotewricž, řo wón w řwojej řřjedžisnje teho mějeseče, řotruž bėřche něbđy jich wótřow s manna s njebję dele nařřecžil a jich napowal s wodu ře řřaly. Tón pschėd nimi řteji, řotruž wřchitřke wėzy ře řřaly. Tón pschėd nimi řteji, řotruž wřchitřke wėzy ře řwojim wřchehomóžnym řřowom nořřy, řotruž, řaž je wón řwėt řřworil, tař jón tež řdžerži, řa jařřnosćž Božeje řrařř-nořřće a řa podobnosćž jeho bęćža.

Małowėra wřchay řo prařřa: „ř wotřal my řhřėba w puřćřinje wosmjemy, řo my jich nařřecžimy? řchto je to bjeř jich řelko? Wėra řo teho džerži: „Wón dobre pućže wřchudže a pomoz wudžėli; wón řožohnuje ludi, jim řwėtlo řařřwėćzi!“ řako bėchu tam ře řawřřny na-řřecžene, dha bu řřawne, řo tón řnjese to je wot řotrehož pomoz pschindže, řo wón tym hubjenym řrařřnje pomhę, řo řo nařřecžę. řrařřna wėřřosćž, řo hiřcheže pschego w njeřřchitřřchenej wřcheho mójnej ruřřy teho řnjeseja

wřchitřko řteji, řo je na wotewřjenju abo řamřnenju tuteje jeho ruři wřchitřko ležane, řo wot jeho řohnowanja, jeho wole, jeho dawanja abo řapowjedženja woprowdže wřchitřko. nasche a tych naschich řiwjenje wotwiřřuje. řđnyž tón řnjese juntrócž njebję řamřnje a Bože lube řřlőncžko nam řola a hona řřali, řaž to něřř řřonichmy a ludiřom řo řřyřřlacž pocžuje, dha řu to domach řytanja, s řotruymiz čže wón nařř ř řebi cžahnyčž, hacž budžemy řo my dowėrni jeho ruři pschimnyčž a prořřnyčž: řnjese pomhę nam! To čže wón wėřćže cžinicž, hđnyž my jemu tež cžañ a wawřnje a řřėdki pomozřy řřjōdř piřřacž nimamy. ř hđnyž řo my bojařřliwje prařřchamy, řaž tam cži wucžomniřřy: řchto je to bjeř jich řelko? — wón mōže cžinicž, řo wřchėlaci dar a hřada mjeř nami bohacže byđli, řo řo my tež s mało nařřecžimy a dořřahnjemy. řotom řo po řamnej řřarej řařřadže řřanje: „ř wjele wėžami řospodarisř, s małym mařř dořćž.“ řchtož je jenož s wocžomaj wėry tež w cžėřřich cžañach ř temu řnjesej řřladowal, tón je tež řřonil: „Teho řnjeseja rada je dživna, ale napořřledř wón jo řrařřnje wuwjedže.“

řrojake napominanje nam tón řnjese řobu na pućž da: džeržecže řorjad, džakuječe řo, budžecže řřutniwi.

W ryřřkach řo tón lud wokoło njeho řeřřyda, woczi na njeho řřožene a na jeho s řhřėbom řřeljene ruřřy, wřchitřřy jenay řhřđži, jenay řotřřebliwi, wulka řwójba, cžakajo, řo jich tón řospodař řařřara. řař čžemy tež my řo hiřcheže dženřa ř jeho nohomaj řeřřydacž, řo wón nařř řořřlyni a nařřecži s bohатыmi řřbłami řwojeho doma a my njeřřawutliwy na pućžu.

Ale řane branje s jeho řořnosćče bjeř džakowanja. řđnyž řo wón nad tymi pokrutowi a ryřřami džakuje, nam řotajřim s džakowanjom řwoje dary řřicži, dha řo tola řamo wot řo řořřy, řo mamy tež my s džakowanjom řwój wřchėdny řhřėb wuřřiwacž. řo by tola tutón wójniřři cžañ naschemu ludu řařo do wutroby řařřchėžėpił 4. řřořřtwu: řařř wřchėdny řhřėb daj nam dženřa!

ř řmy halle řwucženi, řwój wřchėdny řhřėb s Božeje ruři dořřacž, řotom jón tež precž njemjetamy, njerořřteptamy, njeřřchecžinjamy, ale s nim jako řospodarjo Boži řřutniwje wobřřhadžamy. „řeřřberajecže ře řbyřřřne řřušřři, řo řo ničžo njeřřařř.“

řřwojej woczi na řesuřřa řřoženej, řwojej ruřřy ř modlenju řřyřřnjenej řřutniwje řospodarjo s Božimi darami řřmėřřch ty teho wėřřty bęćž: řanemu tón řnjese nje-budže řawutlicž dacž na pućžu. řanijen.

řwony do wójny cžahny.

řřel řecže, džeržanej wjećřow řřjedny, hacž bu řwón dele wřřaty.

.... Wójniřřa modleřřřa hodžina! řař řřutna řaž tuta dženřniřřřa njebė hiřcheže řana řa tebję, luba wōřřada! řřchetož tuta hodžina je hodžina džėlenja! Dyrbiřřch řo džėlicž wot jeneje prařřareje, cžeřřćřomneje, lubeje pschecžėlniřřy a towarřřchři twojeje wōřřady, haj mōžeřřch řřjez wot něřřořo, řchtož je džel wot tebję: wot twojeho małeho řřwona. řřitřřje, luba wōřřada, mařřch pschinjeřćž wótřřnemu řrařřej w wójnje twój mařř řřwón, řo by tež wón we wójnje řřuřřil wótřřnemu řrařřej a nam dopomhail ř dobhęćžu, ř mėrej!

ř mėrej! řako my tón mařř řřwón s jeho wjetřřchim řřatřřom na wėžu řřbėhachmy, řehđy bu řřimaj řa hėřřko řřobudate to řřowu: „řařřwonjo mėrej řřwón!“ ř we mėřřje řřaj tež řřwonitřoj, hđnyž ř řřenjenju řařřej řařřwonitřchaj. Ale, řėđma bėřřchaj ř řřenjenju

rasej a we měrje swoniloj, bu wójna a jeju swonjenje bu wójnske swonjenje. A wójnske swonjenje sawošta jeju swonjenje psches tsi leta. A teho makeho swona ert ho nětk do zyla wjazy nje-wotewri we měrje, ho nje-wotewri w měrje ani nam tu domach ani do zyla wjazy tym, kotsiž hu tam wonkach na bitwischeczach. A tuzi tež hanto swonjenje dželenja wjazy njewuškyscha, dokelž hu hižo we wójnje, w tej wójnje, do kotrejež wón nětk posehne, našch mały swón.

Zenje wjaz pe měrje njebudže nam swoniecz našch mały swón. My tu stejimy satorhnjeni, my tu stejimy a dyrbinmy žarowacž, dyrbinmy pľafacž! My dyrbinmy žarowas a pľafas — tola niz jeno wo tón mały swón, ale tež wo samych ho a na samych ho! Nam je swonik tutón swón w měrje, wón je nam swonik we wójnje a my — njejsmy jeho swonjenje a wołanje křihcheli, njejsmy jo křihchecž chzpli a njejsmy jomu pošluchali, kaž bychmy to dyrbjeli!

Swony woľachu k modlenju! Esmy my ho modľili, hmy my prošyli a spěwali tak husto hacž wone woľachu, woľachu tak křutnje s mošajnym rtom?! Sčto wotmoľwišch, mój křehesčžano, moja křehesčžanka, na to w tutej hodžinje? A sčto budže to potom ja tebje to pošlednje swonjenje makeho swona, huadž jene wobskoržowanje?! — Swony woľachu do Božeho domu a k Božemu kľowu! A ty, mój křehesčžano, moja křehesčžanka, seže wy pschichli, tak husto hacž wone woľachu, tak husto hacž wam bě to mójno?! Abó bēšchže wy hluchi pschi tajkim woľanju a ľeni k tajkemu pschihadženju?! Sčto wotmoľwišch, mój křehesčžano, moja křehesčžanka, w tutej hodžinje? A sčto budže to potom ja tebje to pošlednje swonjenje makeho swona, huadž jene wobskoržowanje?! — Swony woľachu k spowjedži a k Božemu blidu! Wone woľachu a pscheproschowachu wschittich, tež tebje, mój křehesčžano, moja křehesčžanka, k pschihotowanecj hoščinje! A wy!? Čžinjeschže wy samhneho runjecža kaž čži, kotsiž tež pscheproscheni bēchu ja kotrychž tež blido bē pschihotowane, kotsiž pak nje-pschihudžechu?! A seže ho tež wy samolwjesli s polem a s polnym džěkom s woľami a s druhimi skoczatami, je žonu a je hwojbu a tež niz pschichli?! Sčto wotmoľwišch, mój křehesčžano, moja křehesčžanka w tutej hodžinje? A sčto budže to potom ja tebje to pošlednje swonjenje makeho swona, huadž jene wobskoržowanje?! — Husto, husto woľachu swony, woľachu pschi tak wschelaforej sľadnosčži! Swony woľachu a swonjachu k woľtarzej konfirmazije a pschi tvojim konfirmazijskim kľubjenju; swony woľachu a swonjachu pschi wěrowanju; swony woľachu a swonjachu pschi wohujowej a wójnskej nusy, pschi kľwjedženjach wješela a mēra! Swony woľachu a swonjachu tež stajnje, hdyž tu jena wutroba, jena čžlowiška wutroba bē saľtala na semu, hdyž tež na tym bē, so by ho k dželenju swonilo. Seže mój křehesčžano, moja křehesčžanka, seže ho dopomnili teje pošlednjeje hodžinki, kotraž tež wam wotbije, njech prjedy, njech pošdžischo, kotraž pak tola wotbije a potom je tu to wotkalenje, to dželenje. Sčto wotmoľwišch mój křehesčžano, moja křehesčžanka, w tutej hodžinje? A sčto budže to potom ja tebje to pošlednje swonjenje makeho swona, huadž jene wobskoržowanje?! —

Křutne, jara křutne budže to pošlednje swonjenje našcheho makeho swona. Tola, so ty, mój křehesčžano, moja křehesčžanka, so ty jo křihchecž hmešch, so ty tu hšchže by živy, so ty tu hšchže by w twojej domišnje, so ty tu hšchže wukhwany hujereži a wójnje, so to s tobu tak, ja to našch ty ho džakowacž, džakowacž tvojemu Bohu. Byrnjež tu nusa, byrnjež tu sřysť, byrnjež tu ból a bolosčž, byrnjež to hodžina dželenja, dha wschaf dyrbisch ho tola džakowacž, džakowacž tvojemu Bohu! Dha wschaf tola dyrbisch ho džakowacž Bohu a wusřawacž: „Sčtož čžini Bóh, wscho dobre je, wón wschaf ma hnadnu wolu.“ Abó chzesh huadž ty, pošasajo na twoje sažľužby Boha wobskoržowacž a pro...

čžinitil? Dha wschaf tola dyrbisch ho džakowacž Bohu a wusřawacž: „Sčtož čžini Bóh, wscho dobre je; wón njebudže mje sčebacž!“ Abó chzesh huadž ty sčoržicž na twojeho Boha a jeho wobskoržicž, ty, křž ty tola twojeho Boha tak husto sčebacž spřtasche w myšľach, kľowach a sčutkach a tak sam bu tón sčebany, jebal? Dha wschaf dyrbisch ho tola Bohu džakowacž a wusřawacž: Sčtož čžini Bóh, wscho dobre je, hacž runje křelich piyu, křž jara hórki je!“ Pschetož, wěrišch-li ty, budžesh tež wjedžecž, so dohchžrja pucž wjedže psches wojowanje k dohchžu a křehesčžijana pucž psches křichž ke křonje! Dha wschaf tola dyrbisch ho Bohu džakowacž a wusřawacž: „Sčtož čžini Bóh, wscho dobre je; ja pschi tym budu wostacž!“ Abó, pschi čžim, a pschi kim chzyl ty wostacž w tutym čžěžkim čžaju teje nusy, hdyž hano swony čžahnu do wójny.. Pschi tym budu wostacž!“ tak praj „Pschi Bosh wostanu!“ tuto kľubjenje daj swonej, kotryž woľkal pocžehnje, šobu jako džakny dar. Tak budže tón swón wujednany s tobu, hacž runje je tebje tola tak husto podarmo woľal. S někim, kotryž na pschezo wot našch dže, chzemy my tola wujednani byčž na pschezo! Toho dla, mój křehesčžijano, moja křehesčžijanka, w tutej w tutej hodžinje, w kotrejež ho swón wot našch džěla, prajimy my, kľubimy my, wusřawamy my:

Dha Bóh křjes chže sam sčžeržecž mje,
„Sčtož čžini Bóh, wscho dobre je!
Ja pschi tym budu wostacž
A dyrbj-li w tym hubjenštwje
Křichž, hujerečž a žakosčž dostacž,
Ja ja wótza joh' staju,
Wscho do joh' ruki staju.“

Toho dla, ho w tutej hodžinje, džakujemy tutemu swonej a pschitwoľamy jemu: „Měj džak! Dži w Božim mjenje!“ Toho dla w tutej hodžinje, byrnjež tu nusa a sřysť, tola prajimy, wusřawamy, kľubimy:

Pschi tym budu wostacž!
Bóh je nam pomhacž!
Bóh pschepomha nam!

Samjeň.

XII.

Lutherowej ruzy polnej džěla.

Živjenje tych čžlowjekow, psches kotrychž je Boži Duch mjes někajkim ludom džělal, je pschezo mjenje róžowy hacž na próžy a křchidže bohate bylo. Wot Mójšaka hacž k ja. pošctowej Pawovej nam biblija tule wěrnosčž s wjele pschikľadami wobkľwēdža. Wo tanym wjedniku isřalskeho luda praji, so je byl jara čžwilowany muž mjes wschittimi ľudžimi na semu; tutón šatožer křehesčžijanskich woľadow nam w njej sam powjeda, kaž hu jeho wschēdnje nadbēhowali a je měl wjele wobštaracž a sřjesčž. Našchemu Šbóžnikew ho tež hinaľ sčlo njeje, a s jeho erta mamy to kľowo: „Sechze-li sčto ja mnu hiečž, tón sapřej ho sam a wšmi hwoj křsiž na ho.“

W teje myšľi je tež našch D. M a r c ž i n L u t h e r ja nim křodžik. Stejo w Božej kľužbje je pod wobčěžnosčžemi džělal a šebje šameho nječēžbujó čžaj, mój a čžerštwosčž Božu hwojemu ludu woprowal. Kaľ je ho to w přēnich ľětach jeho sčutkowanja štalo, chzemy šebi w kľēdowazym powjedacž.

Křótko po hwojim wróčenju sřalskeje do Witenberga bu Luther wodžer studijow kľoštrškich bratrow. Jeho wēdomnosťne rošwucžowanja bēchu tak dobre a pľodne, so pschezo nowi mľodži mnichoyo pschihadžachu. Wón teho dla ras jenemu pschecžeslej pišasche: „Kľoštr dyrbi nětko 22 mēšchikow a 12 mľodžizow ježiwicž; tón křjes pak budže ho tež ja nich štaracž.“

Našpřjódžy ho jemu šamemu tale štarosčž napoľoži, pschetož

D. je Staupitz, hlowny dohladowač hawšchtynskich klóštrůw w němskim kraju, jeho ja priora abo pschedstejerja hamžneho klóštra pomjenowana, haj bórny jeho ja hwojeho zastupnika w mišchnouškim a duriskim wokreju wuswoli a s tym jeho starošć ja hiščeže džefacž druhich klóštrůw pschispori. Nětko rěkasche: Puczuj a hladaj! Na tajkim wšitatnym puczowanju Luther tež do Draždžan pschindže, hdžež jeho sakski wójuwoda Jurij Brodaty předomacž hlyšejche. Wutroba tehole wječha ho s jeho předomanjom malo spofoji, wjele bóle s hidi napjelni, kotraž pojdžišo k sjawnemu njepschecželstwu pschecžiwu reformatorej frosježe. Duzy Luther tež Erfurtski klóštr wopyta, hdžež běšche ho ham psched jednacze lětami wo durje klapač.

Wšitazija klóštrůw Lutheraj došć próžy nacžini. Tu dyrbjesche rošbudžicž, hacž zyrkej a klóštr hromadu hlyšchatej, tam jeneho mniha na pschihodnišche měštno pschekadžicž; jow čefnjeneho sažo wrócžo žadacž, druhdže pschecžiwu njepošlyšnym sakrocžicž abo jeneho priora wotžadžicž, dokelž mēr njes bratrami njedžerži. W jonym klóštrje dyrbi pokafacž, kak maju wšchitko woblicžicž, so mohli lěpje hospodaricž, w druhim kóžbowacž, hacž ho ryby s hata porjaduje wotedawaju. S tajkimi naležnosčemi tež husto k Lutheraj domoj pschindžechu, a wón bě potom usowanu, čaž ja druhe jasťojuske džěla s listowanjom sfondžicž.

Druheho džěla mějesche wšchaf hiščeže wjazy. Lědom bu ja doktora bohawucženosče pomjenowanu, dha jemu D. je Staupitz hwoju profesuru (wucžerstwo) na uniwěršicze pschepoda. Luther mějesche nětko studentam bibliju wukladowacž. Wukladowanje hěbi hižo wjele wustojnosče žadajche, „dha tola hiščeže wjazy sčihotowanja, pschetož Luther dyrbjesche wšchelake knihi přjedy ham studowacž, so by wjedžal, jecho hu drusy wukladowarjo wo tym a tannym hūdžili, a wysche wšcheho hebrejsku a grichisku rěčž wuklucž, so by bibliju, w nimaj pižam, čžim lěpje frosymil.

Wšchuwosmjemy k jeho džělawosčeži na uniwěršicze hiščeže jeho duchowne jasťojusťwo pschi klóštriskej a měšchczaniskej farskej zyrkwi, hdžež kóždu njedželu, husto tež w tydženju, haj druhdy wob džen sčtyri krocž předomajche, dha dyrbinu ho wopradowže džiwacž, hdže je ja wšcho čaž wulutowač.

Kak ho jeho wšchědne džěla fhopjachu, to wón w nasymje 1516 hwojemu pschecželej Langej do Erfurta je hčedowazymy hłowami pižasche: „Ja nimale diweju pižarjow abo kanzlerjow trjebam a zhy džen sťoro dale nicžo njeczijnju hacž listy pižam; ja hým předač pschi klóštrje a předač pschi blidže, wšchědnuje hěbi wote nnje předomanje w farskej zyrkwi žadaju; ja hým wódžer studijow, hým dohladowačski zastupnik klóštrůw, to je tak wjele kaž jednacze krocž prior; ja hým postajeny na rybjazy hat w Leczkowje, hým sarjadowac mnihow w Torgawje, čžitam Pawola, čžitam psalmu. S temu pschindže pižanje listow, kotrež mi, kaž prajach, wjetšchi džěl čaža wosmje; porědko mam fhwile, moje modleršte hodžinty prawje hwojecžicž, pódla mje nadběhuja čžělo, hwět a čžert: hlej, kajki hým ja tola sapschchujeny čžłowjek!“

Praschamny ho nětko, kak je Lutheraj móžno bylo, tak wjele džěla dokonječ, dha dyrbinu wotmolwicž: Sswědomnje jeho nucžesche pschuwjate pschihlyšchuwosče dopjelnicž, wón teho dla ženje ruzy do klina njepofoži ale sažobu džělajo a kóždu hodžintu hacž do pódneje nozy k džělu naloži, a wón wožebje rad džělajche.

J. K.

Se Sserbow, sa Sserbow.

S „Wóžmužoweje hory.“ Pod módrymi skaliskami „Wóžmužoweje hory“ to bě, tam hdžež hladajch k pokodnju daloko nuts do hěrbšeho kraja, hdžež s kraja strowi Ketliczaniska a Možacžiczaniska zyrkej. Tam bu njedželu, 8. julija, poposdnju refor-

maziska Boža hlyžba džeržana, htwajo sawod do daljšich a wožebitych hwojedženjow jubilejneho lěta reformazije. S hromadny hwojedžen to bě ja wokolne wožady: Ketlicy, Kotezy, Možacžicy, Wóšborf a ja Malaczicy, do Bramborskeje safarowane. S s tutych bě ho tež wulka licžba wopytowarjow seschla, a tež s druhich wožadow běchu hoježo pschitomni. Pod hohym njebjom, na kotrymž hě deschczik lubjaze wróczele hromadžachu, sapocža ho Boža hlyžba s hěrluschom „Wly džemy a čžemy ho modlicž“ (853.) a je 46. psalmom, s Lutherowym psalmom, čžitannym wot k. far. Stamm-Wóšboršeho. Scžehowajche wot Wóšboršeho khora sanježeny spěw. Na to wustupi jako přeni rěčžnik k. f. Wrosaf-Ketliczaniski a rěčžejche k nutrym, jim wotmolwjenyje dawajo na to praschenje: „Scho je ewangelska wěra?“ a wusběhujo nam to, sčtož je ewangelska wěra. S temu sanježenym hěrlusch 11; Lutherowy wěry-hěrlusch: „Wly wěrimy wšchitzy do Boha!“ Ketliczaniski chor, kotrehož hōbustawy běchu s najdalschich wšow Ketliczaniseje wožady pschihwatali, so bychu hwojedžen wuhotowacž pomhale, pod wódženjom k. kantora Schenka, pschisamkny k temu rjany duchowny spěw. Sastupuju Možacžiczanisku a Kotečzanisku wožadu rěčžesche nětk k. f. Wyracž-Možacžiczaniski, pokafajwšchi na te najwážnišche kubla kotrež je nam Luther je hwojej ewangelskej zyrkwi dač, mje-nuzy: Bože hłowo, sakrament, katechismuž, hěrlusch, pokafajo pschi tym horje k temu jenemu Bohu, kotryž runje s kapkami deschczika nam lubjesche huadne wuslyšchenje. S móžnje saklineža na to Lutherowy wulki hěrlusch 231: „Jed'n twjerdy hród je našch Bóh ham!“ Wo tutym pokasa k. f. Stamm-Wóšborški, kajkeho žohnowanja Lutherowa reformazija ja našch lud ma we wótznokřitnym žiwjenju hewak a wožebje nětkole we wulkej wójuje. S saže wustupi Ketliczaniski chor, sanoschujwo hwojatoczny spěw. Skoncžejwo hwojedženisku nutrosčž modlachmny ho s k. far. Wrosafom-Ketliczaniskim Knjesowu modlitwu a dospěwachmny s Lutherowym hěrluschom mēra, 405,1: „Spocžž nam, Knježe; tón huadny mēr!“

Bě to wožebita a wožebna nutrosčž, wožjedž Božeje pschirody, pod Božim njebjom: Bože njebjo a Boža pschiroda našch Boži dom, woltač, klětko, kawki a khory abo hlybje te skaly Wóžmužoweje hory. Bě to wožebita a wožebna nutrosčž, wožjedž wulkeje wóžny a wožjedž jubilejneho lěta reformazije, hlyžo temu wóžnikemu čžabčej kaž temu reformaziskemu jubileje s Božim hłowom, s modlitwu a s hěrluschom a se shromadnej nutrosčž.

S tajkim sacžucžom wosčidže ho nutrua shromadžijna, mjes kotrež běchu tež hiščeže k. f. Wrosaf-Ketliczaniski a tež wšchelazy wozazy, tež jedyn namorjak. Na njebju pak čžahachu wróczele, lubjo nam huadny deschczik Boži, kotryž nětkle tak pódnuje našche lačžne hōna macža a wofschewja našche sawutlaze wutroby.

Se Sserbow. Je ho nam sdžělako, so ho bórny s najmjenscha jene s tych tšjoch přosdnich farskich měštnow wobžadži. W auguseče pschindže do Budyšchinka k. cand. theol. Dobružki, kotryž je nětkole w Rabenšteinje s pomoznym duchownym, jako farski wifar. Wón směje tež w Suezijnje a Kotezach pschi jasťojusťkich džělach wupomhacž. To je swjěbelaza powječž, so hěrbške měštno sažo duchowneho dostanje, kotryž čže Bože hłowo w našch hěrbškej rěčži pschipowjedacž. Tola, jene praschenje pschindže pschi tym hamo wot ho: Čžeho dla ho tutón duchowny do Suezijnny njepóščele, kotraž je tola po duschach to najwjetšche měštno mjes tymi tšjom, a čžeho dla tež niz do Kotez, kotrež měštno je mjes nimi najdlěje přosdne, nimale lěto?

Sy-li spēwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Boh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Boh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa ƙo kóždy ƙobotu w Esmlerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam ƙa sčtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

8. njedžela po swjatej Trojizy. Mat. 7, 15–23.

Hdyž někoho na dalšchi, jemu njesnaty pucž pójcelesch, dha jemu jón prjedy nadrobne wopijašch. Ty mjenuješch jemu wšchě te hórki a lěby a wšy, nimo kotrychž ma hieč, tež te pucže, kiž wot drohi na prawizu a lěwizu wjedu. Tak ƙo potom wěšče njesabludži, ale tež tam dóndže, hdžež ma hieč. Je džěcžo na tym, so by starschiski dom wopuščezilo a ƙo do žimjenja won podalo, tehdy jemu nan jeho pucž tež wopishe, tak daloko kaž jón pschewidži. Wón jemu te njepšcheczelste mozy pokáže, kiž budža jemu do pucža stupacz, so bychu jeho skasyle, a te dobre a wužitne, kiž budža jemu sbože pschinjesč chzycž. A to je derje a prawje tak. Byly pucž pak žadyn nan pschewidžecž, na wšchě mozy ƙo dopomnicž njemóže. Duž k temu džěscžu w posdžischim žiwjenju dobri ludžo pschistupuja, jemu radža, jo napominaju, jo warnuja a trošchtuja. O, sčto ƙu tola tajzy ludžo winoježi! Sich mjena Boža ruka wěšče do knihow wěczneho žiwjenja sapishe. Ale człowjekej bliža ƙo na pucžu psches žiwjenje tež drusy: falschni profetojo, so bychu jemu rosom smuczili, woczki sašlepili, wěru slemili a jeho zyle skasyli, so ženje wotwytknjenu kónž ƙwojeho pucža, krasne wrota njebieskeho Jerusalema, nje-
dozpěje. Tehodla:

Gladajecže ƙo falschnych profetow!

1. Sčto ƙu woni?
2. Sčto dokonjeja?
3. Sčto je jich kónž?

1. Sčto ƙu woni? Gladajecže ƙo falschnych profetow, kotsiž we wowczej drascze k wam pschindu. Prawy profeta je muž, kiž je k nam wot Boha pójblany, kiž nam Božu wolu pschpowjeda a kiž nam k naschemu sbožu radži, wšcho jene, hacž ƙo nam jeho ƙłowa spodobaju, abo niz. Falschny profeta pak je tón, kiž wudawa, so je wot Boha pójblany, kiž wudawa, so je to Boža wola, kiž nam pschpowjeda, a kiž wudawa, so nam k sbožu radži. Pschi tym pak je i tym wšcho zyle hinaf. Wotrych ƙłowow ƙo wón jara hlada, wón džěn ƙo nam we wowczej drascze bliži. Tajzy falschni profetojo běchu hižom fastarstu mies israelskim ludom. Ahab mējesche jich wokolo ƙebje. Jako chzysche do Ramotha czahnyčž, so by pscheczimo Syriskim wojowal, praschesche ƙo najprjedy ƙwojich profetow, hacž dobudže. Wschitzy wěšczachu dobyče. Haj, jedyn i nich, Jedekia, sežini ƙebi želesne rohi k snamjenju, so Israil Syriskich tak spowala. Jedyn wšchaf, Micha, Zemliwy ƙyn, wěšczesche, so je Israela na horach rosehnateho widžal, kaž wowzy bjes pastyrja. Ale Ahab wěriesche tym falschnym profetam bóle hacž temu, kiž njesbože wěšczesche, a da jeho do jastwa cziknyčž, hacž by ƙo jako dobyčecž i wójny wrócžil. Wón pak ƙo wjazy njewrócži. Čzi falschni profetojo běchu ƙwojeho krala roštorhali.

Falschni profetojo sběhachu ƙo tež ƙa czaž japoschtolow a sawjedowachu ludži. Sswj. Pawol, kiž je nam w liščje na Korinthiskich lubosčž i najrjeńschimi ƙłowami wukhwalowal a kiž je tajku lubosčž ƙam mēł, je pscheczimo tutym profetam w liščje na Galatiskich to hórke ƙłowo

trjebacž dyrbjal: Někotři šu, kotřiž waš myla a chzedža Khrystušowy ewangelij pšewróczič. Ale hdy bychmy tež runje my abo jandžel s njebješ wam ewangelij hinaš pře-
dował, jako my wam předowali šmy, tón budž pollaty. S falschnymi profetami šo tež nětko šwět mjerwi. Šhto dha bėchu czi, kiž pšched něšcto lětami ludži napominachu, pšhecziwo wšchnosći šo sbėhacž, s zyrkwoje wustupowacž a wot Božeho šłowa šo wjazy wodžicž njedawacž, druhe, hacž falschni profetojo w wowczej drascze? Šak rjenje a pšhecželnje tola wudawachu, šo maju prawu bójšku mudrosč a dobru radu a šo žaneho mēra nimaju, doniž naš wobšbožili njejšu! Falschni profetojo we wowczej drascze to bėchu. Tola pak tuczi hišcže dawno czi najhóršci njejšu. Šdyž wjelk wokolo wowcžernje wuje, šo drje wowzy wustróža, wón pak jim ničžo cžinicž njemóže. Šdyž pak je šo do wowcžernje nuts dobył, dha je rostorha. Falschni profetojo wokolo naš šu štraschni, ale hišcže hóršci šu czi profetojo w naš. Šhto pak šu czi? To šu naše šnutsšowne šle požadanja, te žadanja po hrėšc-
nych wješelach, po šamoženju, po cžesčzi, našcha šawisč a wječziwosč a podomne šle pokhilenja, potajšim te šchrė, kiž je hrėšcny pad w cžłowjeku jažehlil a do kotrychž šly njepšhecžel bjes pšhestacža duje, šo by noš s tutym plo-
mjenjom škasyl. Šakše šbože lubja tola tuczi šnutsšowni falschni profetojo! Šhto woczakuje lohšomjšlny mlody wot šakasaneho wješela, šhto nahrabny dorosčeny wot najebaneho šamoženja, šhto hižom šestarjeny wječziwny wot poraženja šwojeho njepšhecžela do njebješeho šboža! A šhto docžaka? Wótře cžernje ša dušchu a wutrobu. To praji nam to druhe praščenje.

2. Šhto dokonjeja falschni profetojo?

Na jich plodach dyrbicze jich póšnacž. Móže tež šhto kieže šbėracž wot cžernjow abo figi wot wot wóštow?

Tež falschni profetojo šu šylni a dokonjeja wjele. Š šakfej mozu a šhrobšočžu je falschny profeta Muhamed šwoje džiwje cžejódy napjelnil, šo šu ša krótki cžah wšchė kšchescžijanške zyrkwoje Afije a Afriki špowalate a šebi wšchė tam bydlaze ludy podežiške, tak šo pšched nimi žyke kšchescžijanštwow ržesche! Pšched 100 lětami je kšėzor Napoleon kralow se štolow štorak, kaž šłabe džėczi se štolėškow, a šwojich pšhecželow na nje šadžak. W přėnini cžaknu kšchescžijanškeje zyrkwoje mējachu tež njewėrjazy ludžo a falschni profetojo šamo móž, džiwny cžinicž. Njejšmy my, tak chzedža junu rjez a šo šamolwicž, w twójim mjenje wėšcžili? Njejšmy w twójim mjenje cžertow won honili? Njejšmy w twójim mjenje wjele škutkow cžinil? A šhto njedokonjeja tola tež džėnša šli ludžo do hobršich škutkow! Ale wšchė jich škutki šu tola ške. Bóh wšchak druhdy tež škutki, šlych ludži k dobremu nakoži. Na-
poleon je wjele cžinil, s cžehož šu ludžo wužitk mēli. A czi šami, kotrychž chzysche šhto s nēšajšimi šreptami škónzowacž, kotrychž pak bė runje s nimi wustrowil, šu runje tak šbožowni, kaž czi, kotrychž je wėrjazy, pobožny lėkar šahojil.

Alle šame na šebi a ša nich bėchu te škutki ške. Šjimi pjenjes do ruki. Šhto je na njón nacžišcžane, kotra kóna, šakši wopon abo cžese mjeno, to je pódlaške. Šicho je na tym ležane, s cžeho je pjenjes bity, hacž se škota abo s kopra. To dwajnowat wot dwazpčihriwnarja rosdželi. Šak je tež to ša kóždeho rosdžaze, hacž jeho škutki s wėry a s pobožnosčeje a dobreje wole wukhadžaja, abo s njewėry a se škóšcže, niz pak, šhto škóncžnje Bóh s nich šcžini.

Šichi tym wšchēm pak je s wjetšcha tak, šo šlych ludži škutki jene njeshože po druhim nacžinjeja. Šakž woheš wot jeneho doma

na druhi bėži, hacž žyła wješ w přóšche a popjele leži, tak tež škutki falschnych profetow pšchezo s nowa lute njeshoža porodžuja. Šdyž je jenož jedny picžk a hračk do wšy pšchicžahnył, šo ša nim bórny wšchitzu wječni kaž s kužolom do njeshoža hlubje a hlubje wjerča. Ženicžki njewėrjazy, kotrehož šly njepšhecžel do wėrja-
zeje wožady póšcžele, móže ša krótki cžah žyku zyrkwoinu šubju wuprósnič.

3. Šhto pak je kónz falschnych profetow?

Šóždy šchom, kiž dobre plody njepšchinješe, budže porubany a do wohenja cžišnjeny. Šchdy budu ša jim póšnacž: Ša waš nihdy njejšym je-
šnal; džicže přecž wote mnje wšchitzu, wy škóštnizy!

Šlaj, kóž šo po morju wješe. Na nej je wjele pucžowa-
rjow. Wšchitzu chzedža s daloskeje žyšy domoj. Czi jeni šu wonkach hódne žiwjenje wjedli, czi drušy šu šo s hrėchami wo-
panzali. Přjedy hacž šami domoj pšchindu — to derje wjedža — je tam powjesč wo jich škutkach dšchla. Duž tam na tych jenyh šbože, na tych druhich hórki porok cžaka, a czi jeni šo teho dla na dom wješela, czi drušy šo pšched nim boja. Šak šo žyke cžłowje-
štwow k brjoham wėcžneho žiwjenja wješe. Powjesč wo našich škutkach je tam dawno dšchla. O, bėda tym, kiž šu tu falschni profetojo byli, druhemu na šchodu a na šawjedženje! Šak budža šchepotacž, hdyž budža šlyšecž: Ša waš nihdy njejšym je-
šnal, džicže přecž wote mnje, wy škóštnizy!

Duž boj šo bóle hacž wohenja falschnych profetow, šo tebe šawjedli njebychu; bješ tych šwojich pšched nimi na kėžbu bóle hacž pšched šmijizu; kónzuj a šabwaj s pokutu a roššacžom wšchėdnje s nowa tych falschnych profetow, kiž w tebi šwoju šłowu šbėhaju, mjenujzy šwoje šnutsšowne šle pokhilenje; ale wošebje hladaš šo teho, šo njeby šam druhemu falschny profeta był, jako šawjednik a mordat jeho dušche!

Budžmy wjele bóle dobri profetojo, kiž wolu cžinimy šwojeho Wótza w njebješach!
J. K. w H.

Wo šwobodže kšchescžana.

Rosškad Lutherowy s lėta 1520 (jeho 3. reformatorški špiš abo knižka, — k 400lėtnemu reformaziškemu jubileju),
šejšerbšchėži

M. Urban, šaraš em., w Šhróšlawje.

Sawod. Knižka „Wo šwobodže kšchescžana“ je njepošřėd-
nje wulkej šwadnej pišnje „Na kšchescžanške šemjanštwow“ a „Wo Babilonškim jastwoje“ šcžehowala. Še šli hromadže šu reforma-
torške šłowne pišnja Lutherowe. Wone tež po šwojim wopšchje-
cžu we wážnym šwjasku se šobu šteja. W tym 1. je Luther kšchec-
žanštwow šhromadnje k wojowanju wołak pšhecžiwow tannym ha-
nibnym šwonšownym njewušchnosčam a mozowanjam bamža a
teho štawa, kiž šamlutki duchowneho a mēšchniškeho wujuama šo
šhwalesche. W tym 2. wotkrywa a šahubja wón te duchowne
šwjaski, s kotrymiž tanui we šwojich huadownych šřėdkach dušche
do wotrocžitwa wupinowachu. W tym 3. škóncžnje je wón na naj-
šlubšche pošlednje praščenja wo pomėrje kšchescžanškeje dušche
k jejnemu Bohu a Wumóžnikaj a wo cžucžiti a bježu jeje šboža šo
wrócžil. Wono njewuštupa wjazy jako nable, hnėwne šwadne
pišmo, ale je mērne šakšadne šwėdčjenje prawdy, pšched kotrež
dyrbja brónje a šwjaski cžėmnošcže šo šame wot šo šwicžicž. Wone
nam najšlubšchi šakožk kšchescžanškeje powėdomnosčje a žiwjenja
w nadobnym, šbóžnym pokoju a wėštosčje pokazujaj, kotrež pšch-
ejš njón šo walaze žolny a wšchory bėdženja šakšajnyč njeshamóža. —
A tole pišmo bė Lutherowe wotmolwenje na bamža a jeho pšch-

čizvo njemu wudatu klatbu. Wono njeběše psches tutu wuwabjene, chzhyche wjelowjazy jako natwarjazy rošklad kšchesežanjskim čitarjam šromadnje služicž. Ale Luther je nětko ja tamny samēr trjebašče. Wón je Leonej X. j wobšchěrny pschewodnyh pižmont póžka. Wono žaneho thch wobškoržnyh dypkow, kiž běchu w tamnej klatbje pschecživo njemu nakopjene, žaneho naspomnjenja njechódnyšče. Wono jeno j njeleženjom to jene prascheneje we šebi wopšchijesche, hacž dha ta wot njecho roškladžena šuma šbóžnaweje prawdy woprawdže wuród hele je a to namkowjenje, najprjedy j tuteho šrjedžiščeža tamne jenotliwe tamane jašady pruhowacž.

Šchtož chzhyche Luther wuwjesčž, je wot njecho w tamnyh ličeje na banža pošnamjene: njeje to ničžo šuadnišče hacž žyle j krotka „žyła šuma kšchesežanjskeho žiwjenja“. Wšcho pak wón wróčežo na wěrnu wjedže a j njeje wotwodža. Kunje w tejsle wěrje wón wěrnu šwobodu kšchesežana namaka. Wo thm chze tu rěčecž a to „šamlutžy njewučenyh služicž“. Šo by mohlo šo j čyžta dopóšnacž, šchto kšchesežan je a šchto se šwobodu je, kotruž je jemu Šhrystuš dobyl, a wo čymž šw. Pawoł tak wjele piša, wón do přědka tej dwě šadže staji:

Škšchesežan je je šwobodnyh knjesom nade wšchěmi wěžami a nikomu poddanu;

Škšchesežan je je šlužobnyh wotrocžkom wšchěch wěžow a kóždemu poddanu. —

(Šchichodnje dale.)

Škšchesežanowa šwoboda a šlužba.

Šlóbž: Budž, Jesom Šhryseže, šhwaleny atd.

Wo kšchesežijana šwobodže
Luther podal rošklad je,
Kiž dale psches ščstotetka
Je jašna parla kšchesežanštwi.
Šalleluja! —

Je špěw to móžnje wyškazy:
Šralowar šy šwobodny;
Šnjes nade wšchěmi wěžami,
A poddan tak džě nēcžeji!
Šalleluja! —

A j dobom měšchnik šwjecžen;
W Šhrystušny ty Božiči šy,
— Šaj wošebnošč to wyšoka
Je, kotruž kšchesežan wěrny ma.
Šalleluja! —

Šdyž Bóh je takle wobhnadžil,
W Šhrystušny eže powyščil,
Je tež pak eže šej powołał
Do šlužby a eži džěko dał,
Šalleluja! —

Šo wotrocžk ty wšchěch wěžow šy,
Kóždemu wšchak poddanu,
Kiž Bohu šlužiči j šubošču
A jenak šubje bližšchemu.
Šalleluja! —

Šral, měšchnik, wotrocžk woprawdže
— Šjednocenje džiwne je.
Wšcho to pak Wumóžnik twój je,
A twój tež nadawł woštanje. —
Šalleluja! —

Duž jeno šwěru ja nim džiči,
Šschiz tež šwóljuje na šo wšmi! —
Šchtož tu bēšto waršchenu j nim,
Džěl w raju j měje njebejskim. —
Šalleluja! —

Šón Šnjes je mój paštyr.

(23. psalm.)

Šak štary je tónle šhěrlyšch. Ššches ščstotki je ššinežal a njeje ničžo wot šwojecho blyšchženja a žohnowanja šhubik. Štary muž w nim podawłi a nashonjenja šwojecho žiwjenja wobšamknuje. Dawit špomina na ščta mšodoseže, šak jako paštyr šakitajo psched ščadko ščupi a jo psched šubami rušježnyh šwěrjatow wobarnowawšče, jo móžesche šo bjes štracha paščž. Šak je Bóh šub Šnjes jeho šakhowal a wobštaral a prawje wodžič. Wón špomina na šralowške ščta; hdyž jenecho ja towaršcha k ššidu pschuwša, potom móžachu njepšchecželjo jeho dla šebi radžicž, šchtož chzhychu; pschi šralowškim ššidže bē ššhowany a bjes štracha. Šak je kóždy ežab pschi šwojim Bohu a Šnjesu byl, ššroschtny a dowěrny. Šo ežezšch pucžach je ššodžicž dnyrbjal „w ežennyh dole“, Bóh je jeho podpjerel a trošchtował. Ščho dla, šak w ššičšbowanju wšchitke nashonjenja j Bohom wobšamknu j tymi ššowami: „Dobrota a ššmilnoščž póšdže ja mmu moje žiwne dny, a ja woštanu w domje teho Šnjesa wěčnyje.“

Moji pschecželjo! Šdyž w ežichej hodžinje na našče žiwjenje wróčežo šhadantny, njednyrbja nam potom tež tele psalmowe ššowa na naščeju šubje pschicžž?

Bóh je nam šuboščž a šwěrnoščž wopokajal a naš jaštaral šak paštyr šwoje wozny. Ššhodžachmy-li na wopacžnyh pucžach we ššidže, je wón se ščžerpliwosčžu ja nami ššol, njeje naš wopušččič, njeje wotpocžnyš, doniž naš jašo njenamaka. doniž jeho jašo njenamachmy we wodacžu hřečow.

W ežezšch ežabach žakosče, hdyž hušto měnjachmy a požadachmy: „druhi pucž, druhi pucž“, potom je wón j nami byl, jo dnyrbny dženkša ššwalicž a wyškacž: Wě prawy pucž, po kotrymž naš wjedžesche. A šchtož je to junšróčž šapschijal, tón we woblicžu wšchěch napšchecžnyh mozow žiwjenja wušnawa, jo jenož jene našče žiwne dny ja nami džič: dobrota a ššmilnoščž, haj dale tehole žiwjenja. Ššchetož pucžowanje tudy junu pschestanje, ššnjerečž pschicždže jako pošledni njepšchecžel, jo by naš trašchika. Nještrachly a bjes bojoseže kšchesežijan, kiž k ššadku dobrego paštyra ššušcha, widži, jo šo wona pschibličuje. „Šchto chze mje džělicž wot šubošče Bohože, kotraž je w Šhrystušny Jesužny, našchim Šnjesu?“ „Ja woštanu w domje teho Šnjesa wěčnyje.“

L. Š.

Šschiwěra abo wěra?

IV.

Šako wulka wójna wudnyri, pschilětowachu do domow wšchelafore džiwne listy: „Njebejske listy“. A wot koho wone pschilětowachu? Niž j daloka šem, j najmješšcha nam jenož, ale j tak někotreho domu našchich wošadow, ššerbskeho a němškeho, ššlětowachu wone do tak někotreho domu našchich wošadow, do ššerbskeho a do němškeho. Šššane pak bēchu, šchtož ja wēm, němški, a hušto doščž jara šubjenje němški, haj, druhdny njewěšch, šchto to rěka, šchtož tam je napišane. A šchto chzhychu tute listy? Dwojake pschede wšchēm, hdyž tež niž jenož tuto dwojake.

Najprjedy, ty dnyrbjesche tajki list ššobudacž šwojemu wojakej, kotryž do wójny ežehnjesche. Ša tajkeho wojaka je tón list, šak w nim je pižane, jedny talisman, jene ššwjecžatko, jene ššnamjo,

Sy-li spēwał,
Pilnje džęłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Prez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spēwaš,
Swěrnyje džęłaš
Wšędny dny;
Džęń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřęw će! F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihčizščežerńi w Budyšinje a je tam ša šchtwórtlětnu pšchedpřatu 40 pj. dostacž

9. njedžela po šwjatej Trojizy.

Lut. 16, 1–9.

Wo kšchesczjianskej mudrosčzi rěčzi tu tón Knjes, Wón rošestaji, šo dyrbja džęčzi teho šwětka runje tak mudre byčž w duchownych wězach kaž džęčzi teho šwěta we šwětnych. Teho dla pothwali njepraweho šastojnika, šo wón běšče mudrje čžinił a š tym tym šwejim praji: budžęze tež ny tak mudri w šwojej šchlachęze. Kał husto je tola tón Knjes runje ke kšchesczjianskej mudrosčzi napeminał. „Budžęze mudri kaž hady“ wón rjeknje. Dale „šchtóž te moje šłowa šlyšchi a čžini je, teho pšchirunam ja mudremu mužej, kiž je šwój dom na škalu natwaril.“ A w pšchirunanju wot džęšacž knježnow chze š tymi piečž mudrymi tym šwojim tež herempel praweje kšchesczjianskeje mudrosčze dacž. A njeje dha runje nětk to napominanje tak jara trěbne: budžęze mudri, kšchesczjienjo? nětko, hdžęž džęčzi teho šwěta tajku mudrosčž we šwojich šwětnych wězach wopokasuja a našchi njepšchecželjo tak mudri šu we šwojej šchlachęze, šo šo husto štróžimy tajkeje čžertowškeje mudrosčze?

Dha budžmy mudri, lubi kšchesczjienjo, kaž džęčzi teho šwěta we šwojich wězach!

To pak je prawa kšchesczjianska mudrosčž, hdžž

1. wšchęzo šaš wróčęzo hladamy na šwoje škutfowanje a šo pruhujemy, hacž šmy živi buli k čžęšči našchego njebieskeho Knjesa a k šbožu tych čžłowjekow,
2. tež pak do přędka hladamy a šebi prajimy, wotrachnowanje tež ša muje pšchindže, a

3. nětk, kaž dolho tu hišchęze šmy, to šwoje šwěru čžini-
my, šchtož našche šbože wuczini.

1. Kał mudry bę tola tutón nješwěrny šastojnik. Jako bę pšched šwojiu knjesom wobštorženy, šo je jemu jeho kubla pšchecžinil a tón knjes jeho k šebi šawola a k njemu džęšche: Šchto to šlyšchu wot tebe? dha njeje přęł, šo je šle čžinił, ně, hdžž wróčęzo hladasche na šwoje žiwjenje, jeho šwědomnje jemu praji: ty šy nješwěrny byl. A kajki nješwěrny šastojnik bę, š teho widžimy, šo dale šwojeho knjesa šjeka pola jeho dolžnikow k šwojemu wužitkej. Jene dręčęzo teho šwěta, ale kał mudry we šwojej šchlachęze. Šo bychu kšchesczjienjo tež tak mudri byli we šwojich wězach! My wšchak šmy wšchitzy tež šastojnizy a to w šlužbi najbohatschego knjesa, našchego Boha, pšchetož wšchitko, šchtož je w njebiešach a na šemi, jemu šlyšcha. Wšchitke našche kubla šu nam dowěrjene. Našche powo-
lanje, našch dom a dwór, našche čžęlo, našch rojom, Bože šłowo, štaršchi a džęčzi, muž a žona, našch wótzny kraj šu lute Bože dary. To wšchitko dyrbišch wopušchęčžicž a do Božich rukow wróčęzo dacž. Kał šy š nimi hospodaril? Budžęšch tež pšched Bohom wobštorženy, jako by ty jemu jeho kubla pšchecžinil? Šchtož wšchak nješšy nałožil we šlužbje teho Knjesa, k Božej čžęšči a k twojemu a tych twojich šbožu, šy wšchecžinil. O kał někotremu njeprawemu šastojnikkej dyrbi tón Knjes tak tež pšchivolacž: šchto to šlyšchu wot tebe? Kał mi nješaplacžišch moje dowěrjenje, k tebi! Šchto to šlyšchu wot tebe, šo šy w twojej šluž-
bje, w kotrejž dyrbił tak šwěru škutfowacž a druhim byčž je šprawnym, šmilnym, pšchecželuwym knjesom a wódžę-

rjom te mni we słowach a żywieniu, nětko tak nješwěrnny, njeoposlušny, so jich wjele s twojimi słowami a khodzenjom skasnyšch? Schto to słyschu wot tebie, so twoje czěło, kotrež dyrbi tempel šwjateho ducha bycz, wobmasašch s nje-pózcziwošču a s druhim hrosnym czinjenjom? Schto to słyschu wot tebie, so twój rošom, kotryž šym tebi k temu daril, so by džen a bóle moju wěrnosć póšnal a wušnal a druhich k njej wjedl, nětk k temu trjebašch, pschecziwo mi myšlicz a rěczecz a šebje a druhich šawjeszcz! Schto to słyschu wot tebie, so te šemiste kubla, kotrež šym czi wobradzil, so by šebje a tych šwojich s czěšču sežiwil, moje kralestwo twaril a khudym pomhal a mótznemu krajej woprowal, nětk s gramnoszczu nahromadzišch w pjenježnej luboszczu šy šjebaty a nješmilny? Schto to słyschu wot tebie, so šwoje džěczi, kotrež dyrbial woczahnycz w bohabojasnoszczu a we wšchém dobrym a prawym, wostajišch bjes napominanja, modlitwy, šchtrašowanja, dobrego hexempla, so khodža na hrěščnych puczach a naczinjeja druhim šchodu a pohóršchenje? Schto to słyschu wot tebie, so twojich šarschich, kotrychž šym czi tak dolho pschi živjenju šdžeržal a psches nich wjele dobrego wopokasal, nětko tak šrudzišch s wótrymi słowami a njechašch jim wumjenit dacz a jich hladacz? Schto to słyschu wot tebie, so je twój dom město njejednoty, hadrowanja a šakrowanja, hdžez dyrbicze šebi tola pomoznižy bycz ša czašne a wěczne živjenje? Schto to słyschu wot tebie, so moje słowo tak mało šlyščišch a jo šazpivašch a hdžy jo šlyščišch, tola po nim nječinišch? Schto to słyschu wot tebie, so šwojemu mótznemu krajej njechašch dacz šwoju pomoz, šwoje modlitwy, kotrež nětk tak trjeba, ale s twojimi rěczemi druhich błudzišch a jich nježakomnych a bojašlimnych czinišch? Šaj, šchto słyschu to a druge wot tebie? Ach, tuto „wot tebie“ móže drje Bóh kóždemu mjes nami bóle abo mjenje pschwołacz; wšchak šmy wšchitzy psched nim wobškorženi, jako bychmy jemu jeho kubla pscheczinili. To chžemy šebi jeno pschezo šašo prajicz, tež dženska, hdžez wo njeprawym šastojniškim, so tež my nješšmy psched Bohom a człowjekami tak czinili a khodzili, kaž šo to Božim džěczom šaleži. To wopomnicz, tak šwoje živjenje pschezo s nowa wobhladacz w šchpihelu Božeho słowa, šwój hrěch póšnacž a wušnacž, to je prawa mudroszcz ša šchesczijanana. Tam je polěpschowanje móžne.

2. K temu pak dyrbi dale pschincz, tež do přědka hladacz a šebi prajicz, so wotrachowanje pschindže. „Czi rachnowanje wot šwojeho šastojništwu, pschetož ty njebudžesch móž dale ša šastojnišca bycz“, tak tu bohaty muž rjeknje. A tón šastojnišć šo temu nješmjeje, ale to ša wěrnó ma a praji šam pschi šebi: „mój knjes to šastojnišć wote mnje bjerje.“ Tak džěczo teho šwěta! A džěczi teho šwěta nochžyłe tež tak mudre bycz we šwojej šchlachczě? Ně, praj šebi to pschezo šašo: tón džěch pschindže, hdžesch tón knjes to šastojnišć tež wote mnje wosmje a mi praji: „ty njebudžesch móž dale ša šastojnišca bycz“, hdžez budže kóždy wšaty s teho, šchtož bě jemu jow date, kral wot šwojeho tróna, duchowny wot šwojeje wošady, wučer wot šchule, bur wot kubla, bohaty wot šwojich pjenješ, šarschi wot džěczi, džěczi wot nana a maczerje, mandželszy jedyn wot drugeho, hdžez nihtó niczo wjazy polěpschecz njemóže, hdžez je czaš nimo, dobrotu a luboszcz wopokasacz. Hdžy tutón džěch pschindže, šteji w Božej ruzy. Šo njeby pak naš pschewwatal, napomina naš tón knjes, pschezo šašo na njón špominacz. A tón je mudry, kiž to czini. A

wón naš teho dla pschezo šašo k šebi šawoła. Njeměsch niczo wo tym s twojeho živjenja? Šako bě ty abo jedyn tych twojich khory, jako ta pomjeszcz pschindže, so je twój šyn, twój nan abo drohi pscheczel wumrjel, jako ty ša šaschczom lubeho wošadneho džěšche, dha je njebješki knjes tež tebi, šwojemu šastojnišćej, prajicz chžyl: roškaž domej a wutrobje, tež ty budžesch wumrjecz. Šlaj, dha je tón knjes tebie k šebi šawoła. A hdžy twoje lěta pricz khwataju a mozy wotebjeraju a tón knjes czi praji, so kónž s tobu budže, dha wón šwojeho šastojnišca wošebje šašo k šebi šawoła. A kóždy narodny džěch twojeho živjenja, kóždy kónž lěta, kóžda nježela, je šobu džěch, hdžez tebie tón knjes k šebi šawoła. A šchtož czi pschi tym pschezo praji, je to: „czi rachnowanje wot twojeho šastojništwu“. Šaj kónž šastojnišć ma w šebi wotrachowanje. D czi błudni a šlepi człowjekajo, kiž šebi myšla, so njebudža junu wot Boha psched šud žadani a šwoju mšdu njedostanu. „Njemyleže šo, Bóh šo njeda ša šměch měcz, šchtož człowjek šyje, to budže wón žnjecz.“ Niž je žortom ale s polnej khutnoszczu je tón knjes wo poklajnych rěczach, kiž budža do wěczneho wohnja czišnjeni, ale tež wo šwojej hnadžě, kotruž chže pokutnym hrěščnikam, kiž chžedža šo polěpschecz, daricz. Hdžy pak je temu tak, by tola njemudrje bylo, šebi to pschezo šašo njeprajicz, niž na pschichod myšlicz, ale s lohka do dnja živy bycz. Šaj wšchak, hdžy džěczi hrajtaju, dha šo temu nježiwamy, ale hdžy to doroszczeny czini, je to wulka njeprawda.

3. Teho dla šlyšća hišczě te šchesczijanšćej mudroszczu, tón czaš šwojeho šbytkneho živjenja wufupicz, a czinicz, šchtož k šbožu pomha. Njeprawy šastojnišć je to na šwoje wašchne czinil. Šako šwoju minu šesna a jemu šchtraša hrosny, praji šebi hnydom: šchto dyrbi ja czinicz? Šak móžu šebi w mojej nušy pomhacz? A hdžy je šebi wšcho pschemyšlišć, šo hnydom rošbudži. „Ša wěm, šchto ja czinicz chžu, praji šebi a czini šebi dołžnikow šwojeho knjesa ša pscheczelow, so bychu czi jeho, hdžy ma tradacz, do šwojich domow horje wšali. Tak chžemy tež my, kaž dolho hišczě šwoje šastojnišć mamy, šo prózowacz ša šbóžnoszcz šwojeje dušche, ša Božu czěšč a šbože tych šwojich a šwojich šobuczłowjekow. Šy tež wjele njepraweho czinil, wšchak je hišczě hnadny czaš. Šraj tež: šchto dyrbi czinicz? Tón knjes šam czi wotmolwi: „czinicz šebi pscheczelow s njeprawym mammonom, so woni, hdžy wy tradacz, waš bychu horje wšali do wěcznych hětow“. Šwoju wěru s luboszczu pschicz, s luboszczu k njemu a k człowjekam wón napomina. Wón je tón přeni, kiž budže potom naš pscheczel. A jeho a człowjekow ša pscheczelow měcz, je to najrjeniče ša czaš a wěcznoszcz. Hdžy k wumrjeczu pschindžesch, mašch potom šarěcznikow, so šbóžny budžesch. A potom hišczě to druge mudre. Tón šastojnišć tu je prajil: „kopacz ja njemóžu, prošycz šo hani-buju“. Ša czi pak praju: kopaj ty šwěru; šchtož chže měcz, dyrbi rycz. Twoja wutroba je ta rola, tu pschekopaj s kopaczom pokuty a wšmi to dobre šymjo horje, Bože słowo, a pschinješ wjele plodom. A nješanbuj šo prošycz. Prošch Boha, so by czi hrěchi wodał a cze wufwjećil, so by hišczě Boži człowjek byl. Šchtož tak šwój šbytkny czaš živjenja wufupi, tón je prawje mudry. Tón pschi wotrachowanju w pschichodže jeno dobre dostawa. Nječ šo tež mi a tebi tak štanje. Budžmy wšchitzy jako šchesczijenjo jeno mudri. Šamjen.

njebjo! To je domišnja! Tajki je wótzny kraj! Tutón schitacž f brónju železnej czahnu do wózny hynojo, nanajo, mandželšy, bratsja, czi, kotšiz žu nam najšubšchi! A f nimi cžehnje runje taž domach wostawa lubošč f wótznemu krajej, šahorjenošč, smužitošč, fhroblošč, žwěra, dowěrjenje na dobyče a wěštošč žwojeho prawa.

Bě to wójna? Bě jenož to wójna? Ow ně! Do domišny, do wješki, do domow, do wutrobow pschicžahnu drušy, tam, hdžež czi lubi wuczahnu, a tam tež, hdžež nichtón hiščeže do pola nje-trjeba. A czi drušy struchli hoščo, struchlošč pschinoschejo: nastróženje tón přeni, a f nim to tšchepotanje, a potom ta bojosč, ta štyšfnošč, a ta nještroschtwošč f tym šadwělowanjom. A nještroschtwošč f tym pschewodžerjo nabychu mozy nad nami a našchim ludom: ta małowěra, ta pschidwěra, ta njewěra; a pod jich spěchowanjom tež drušy njeprosčeni, njewitani hoščo žo šahydluja bóle a bóle: žebicžnošč, nječžnošč. Hdže pak wostawaju te tamne mozy, taž lubošč f wótznemu krajej, šahorjenošč, smužitoseč, fhroblošč, žwěra, dowěrjenje na dobyče a wěštošč žwojeho prawa? Wone žu tu hiščeže, a šdžela mózije tu postupuja, tola f taž někotreje wutrobny, f taž někotreho domu ta jena abo ta druha tu wustorkana je! Njeje to šrudno a džiwno? Šrudno to je, jara šrudno, tola džiwno niz! Džiwno niz teho dla, dofelž nicžo tu na žemi njewobšteji, fhiba to, šchtož je twjerdže šažožene we wěrje na Boha teho Šnješa a toho, kotrehož je poškat, na Žesufša Šhrystuša. A taž tež jena lubošč f wótznemu krajej, kotraž je jeno na žebje šažožena njewobšteji, ale jenož jena lubošč f wótznemu krajej, kotraž je šažožena psches wěru na Boha teho Šnješa a kotraž we wěrje žo na nim natwarja. A šajfeje wěry, šelko tu je? Šjchi špocžatku wózny wjele, jara wjele žo nam šdajše! Dženža po tšjoch lětach, malo, Bohu budž škoržene, jara malo šajfeje wěry tu je! A duž bjes džywa, šo ta lubošč, ta nadžija ta dowěra bu bóle a bóle podtkóžena a wuputana a šadušchena; pschetož ta wěra žim tola nješchilhadžesche na pomoz f bibliju, f modlitwu, f fhěrlužchom, f rěčanym a pižanym Božim žlowom. To jene je žo šahylo bóle a bóle, šo tuta wójna žo njebije jenož wo tutón našch šemški wótzny kraj, ale šo tuta wójna dže na wšchěm pošledku tež wo to najdrožiche, najwjetšche, wo tón raj wěčny Boži, niz taž šo by wón psches naš a našche wóška wukhowany byl, ně taž, šo bychmy my a našch lud ša njón wukhowani byli!

* * *

Šched tšjomi lětami! Wójna bu! Po tšjoch lětach wójna je, pschezo hiščeže wójna je. Šažo šteju na hórzy pschede wšy. Šchto je wójna? Šchto je tuta wójna ša naš? Šchto dyrbi wona byčž? Dobyče a wyštanje je wona byla, runje taž pak žarowanje a šrudoba! Wojowanje, hobrške wojowanje a prózowanje, horze prózowanje bywa wona! Ša tymi přenimi žu wuczahnyli drušy, mnošy! Š tych přenich, f tych druhich žo wróčichu jich wjele, šranjeni, brášchi, a f tych přenich, f tych druhich žo nje-wróčža wjazy jich mnoho; tam w Božim domje te wěnzny powjedaju nam wo tych, kotšiz dowojowachu tu wójnu. Ša nich, dofelž žwěrní bėchu hacž do pošlednjeho, bu ta wójna dobyče, a ša nich po wšchěm bėdženju a wojowanju bu měr, tón wěčny měr w Božim wěčnym raji, a taž wopravdže ta wójna škóncžena a dobyta. Tola šchto tuta wójna ša naš, ša našch žyly lud?

Žně žu! Še žnješkeho džěla wučezechu woni psched tšjomi lětami a wšcho džělo domach taž wonkach bu wójnske džělo, wojowanje, pschetož nješchecžel wojowasche a wojuje f brónju taž se wšchědnym fhělbom pschecžiwu nam. A hdžž bė lěto žo minylo, žuche lěto bu a nowy strach, wójniški strach nam hrožesche. A hdžž šažo lěto žo miny, wofro bu, jara wofro a ša wofrotu pschidžesyma, štrašchna došha šyma, taž šo nuša, wójniška nuša wulka bu. A šažo žu žně, po tšjoch lětach, a wulka, wulka žuchota! Šladaj na pola, na kufi, na šchtomy! Šladaj do bróžnjow, pinzow, komorow, haj na wuhlowne hromady! Šchto je wójna! Nuša, wulka nuša! A taž tu nutškach ta nuša, taž tam wonkach pschiběrasche a pschiběrasche tych nješchecželow žyła! — Š ludow wojuje wšchaf nětko pschecžiwu nam a našchim šwjaškarjam! — A tych bitrow wulka liežba bywa wjetšcha. A pschiběrača je a pschiběra tu nutškach taž tam wonkach tych struchlych hošči liežba

a žyła, haj, niz jeno to, f tych struchlych hošči bywa jich wjazy a wjazy nam še štrašchnym nješchecželom: ta bojosč, ta štyšfnošč, ta nještroschtwošč a to šadwělowanje; a tola wšcho teho dla, dofelž jich pschewodžerjo nabychu mozy nad nami a našchim ludom: ta małowěra, ta pschidwěra, ta njewěra; a pod jich spěchowanjom tež drušy njeprosčeni, njewitani hoščo žo šahydluja bóle a bóle: žebicžnošč, nječžnošč. Hdže pak wostawaju te tamne mozy, taž lubošč f wótznemu krajej, šahorjenošč, smužitoseč, fhroblošč, žwěra, dowěrjenje na dobyče a wěštošč žwojeho prawa? Wone žu tu hiščeže, a šdžela mózije tu postupuja, tola f taž někotreje wutrobny, f taž někotreho domu ta jena abo ta druha tu wustorkana je! Njeje to šrudno a džiwno? Šrudno to je, jara šrudno, tola džiwno niz! Džiwno niz teho dla, dofelž nicžo tu na žemi njewobšteji, fhiba to, šchtož je twjerdže šažožene we wěrje na Boha teho Šnješa a toho, kotrehož je poškat, na Žesufša Šhrystuša. A taž tež jena lubošč f wótznemu krajej, kotraž je jeno na žebje šažožena njewobšteji, ale jenož jena lubošč f wótznemu krajej, kotraž je šažožena psches wěru na Boha teho Šnješa a kotraž we wěrje žo na nim natwarja. A šajfeje wěry, šelko tu je? Šjchi špocžatku wózny wjele, jara wjele žo nam šdajše! Dženža po tšjoch lětach, malo, Bohu budž škoržene, jara malo šajfeje wěry tu je! A duž bjes džywa, šo ta lubošč, ta nadžija ta dowěra bu bóle a bóle podtkóžena a wuputana a šadušchena; pschetož ta wěra žim tola nješchilhadžesche na pomoz f bibliju, f modlitwu, f fhěrlužchom, f rěčanym a pižanym Božim žlowom. To jene je žo šahylo bóle a bóle, šo tuta wójna žo njebije jenož wo tutón našch šemški wótzny kraj, ale šo tuta wójna dže na wšchěm pošledku tež wo to najdrožiche, najwjetšche, wo tón raj wěčny Boži, niz taž šo by wón psches naš a našche wóška wukhowany byl, ně taž, šo bychmy my a našch lud ša njón wukhowani byli.

To je wulka wójna džženža po tšjoch lětach, to bė wona psched tšjomi lětami! A tón lud na wšchěm pošledku to pošlednje dobyče a tón wopravdže žohnowanja pošny měr žebi do-budže, kotryž we tutej wójnje žo pschedobudže, f tej jenej wěštošči a wěrje: „Boži lud dyrbi bjež a Bohu žlužičž tu na tutym žwěče we wójnje taž w měrje; potom šmėju žwój wótzny raj we wěčnosčči; potom Bóh tón Šnješ mi tež da a šdžerži mój wótzny kraj tu na žemi!“ Šo bychmy my tola tón lud byli!

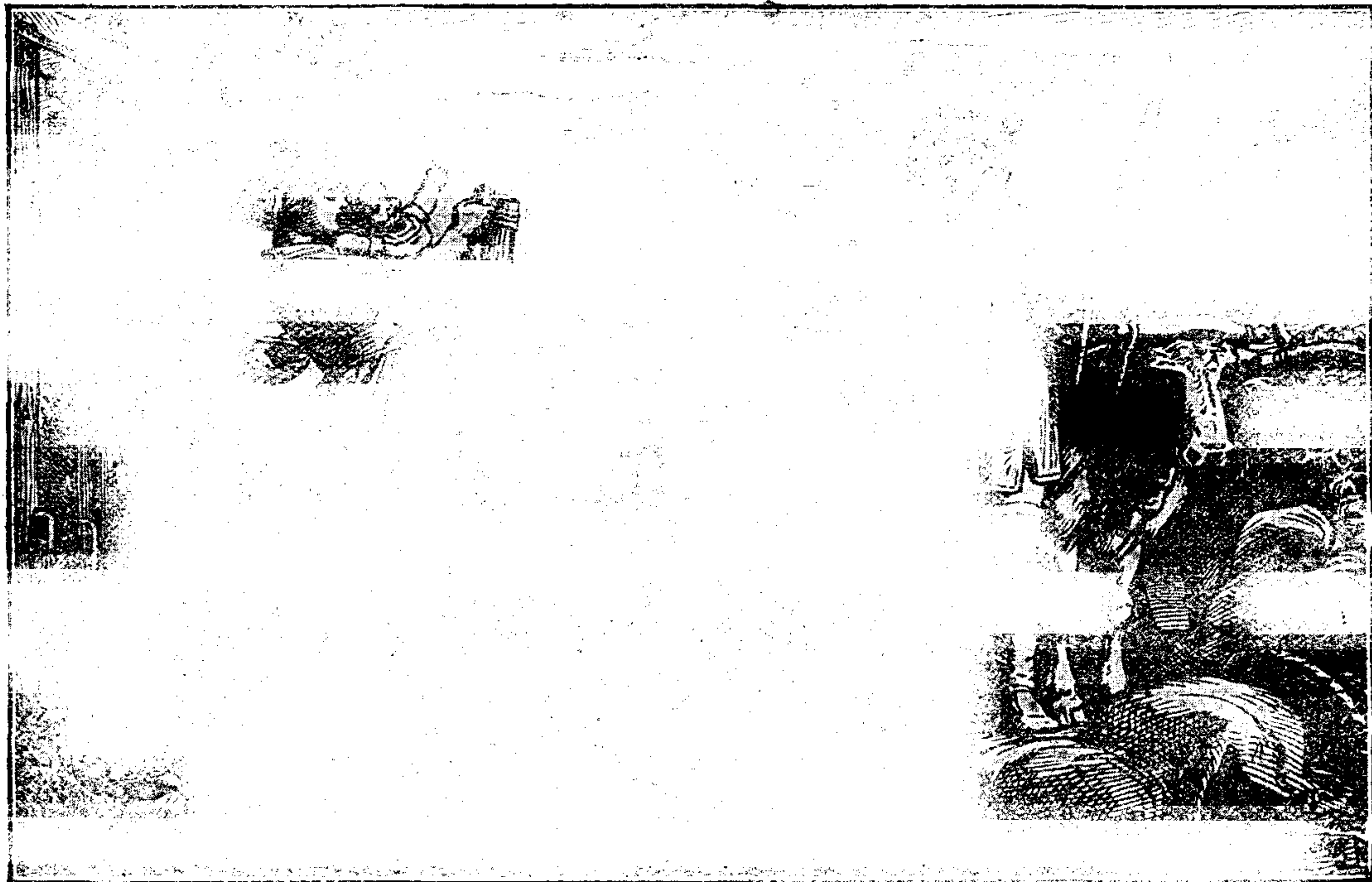
Š tajšeho štejniščeža hladajo do wózny a na wójnu a taž šrošnyjo tutu wulku wójnu budžemy žebi wědomni teho, šchtož wójna je, budžemy my tež šrosemiečž, cžeho dla nimto tych njeltčžomnych nješchecželow došola wokoło naš tež hiščeže telko wójnišfeje nišy nutškach w kraju, cžehodla žuchota, wofrota, šyma a šažo žuchota, štrašchna žuchota a f njej fhutna šhospodarška nuša. Šehodla mjemizy, šo by našch lud f tajšej wulkej a wobšbožajej wěštošči a wěrje žo pschedobyl a pschecžiščežal a w tutej wěrje a wěštošči tutu wójnu wjedł.

Duž po tšjoch lětach, dajmy šačahnyčž a bydliež w našchich wutrobach tu domach taž tam wonkach tej wěrje, kotraž je lubošč f Bohu, nadžija a dowěra na Boha! Dajmy rumu w našchim žiwženju, wojowanju, džěle, w našchich wutrobach, domach, žwójbach, w našchim ludu a wójni, w našchich domišnje tej lubošnej, w našchim drohim wótznym kraju dajmy rumu tej bibliji, tej nawlituše, temu fhěrluščej, temu žlowu Božemu, nječž je rěčane abo pižane! Potom budžemy žebi wěšči, haj, potom budžemy našhoniečž a duž wušnawacž a wyšfacž:

„Jedn twjerdy hród je našch Bóh žam
Brón dobra, žylna škala!
Wón je wšchey nišy pomha nam,
Niz je naš šapšhijaka.“ Šamjen.

Sy-li spēwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njech ty spēwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

← Sserbske njedželske kopjeno. →

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščežerńi w Buduščinje a je tam ša šchwórtlětnu přehledpřatnu 40 pj. dostacž

10. njedžela po šwjatej Trojizy.

Čul. 19, 41–48.

Do njěšnych domow šastupiwšči wobhladaš čzasežišcho wobras: Jesuř přichadža jako hóšěž k tym, kotřiž šo modla: „Wšchindž, knježe Jesom Šhrěseje, a budž našch hóšěž!“ Tuton wobras nowišcheho čzaša je šacžahnył do jich wjele domow našcheje domišny. Šacž je š nim šdobom tež šacžahnył šašo tón štary wěrnosćežanski pocžinł, šo šo k blidu modlišch? Je-li to njeje, je tón wobras njenje abo bóle jenož kaž jedyn šwjěčichnik, kotryž šwonkownosći šluži a do teho šhamora šluscha, do kotrehož kóždy wěrný šchesežan, kóžda wěrna šchesežanka to špowašecž dyrbjeli, šchtož řěka: šwonkne šchesežanstwo!

Do rozpominanja šwojeho teksta šastupio wuhladamy tji wobrasny, tji wobrasny niz š nowišcheho čzaša, ně š dawneho čzaša. Tola, kóždy jenotliwy šebi bliže wobhladašo mēnišch, šo šy kóždy hagle njedawno něhdže wobhladał. Šaj niz jeno to, šda šo čzi, kaž by šo to hagle njedawno něhdže štało. Tón přeni wobras pokáže tebi Jesuřa plačajo horze šyly, tón druhi Jesuřa š šchudom w ruzy, tón šchězi Jesuřa wucžo w templu. Takle mašch tu pódla tych tjišch wotdžělow našcheho teksta tji wobrasny. Tute pak čzi džěńka šobu njedam, šo by ty je, jeli šo šebi je do žyła šobu wosmjěsch, domach něhdže na ščěnu powěšnył, šnadž něhdže w jenej komorzy, do kotrejež ša žyly tydžěń njedšchindžěsch, kaž tež tón abo tamny to še šwojei bibliju čžini, jeli šo ju do žyła do ruky wosmjě njedželiski džěń, kotryž tu bibliju tež do kucžika položi — abo tež

tak, šo by šo kóždy jeje dohladał — a tam leži š najmjenšcha na tydžěń w dobrým měře. Š tomu by mi to tutnych wobrasow šchoda bylo! Ně, te tji wobrasny a k tomu te tji wotdžěle abo šłowa našcheho teksta čzi šobu dam, šo by k woběmaj pytał namakacž, hđže je to w žiwjenju podobuje abo runje tak kaž na tutnych wobrasach a w tutnych šłowach.

Tši šłowa, tji wobrasny a žiwjenje!

1. Knjes Jesuř plaka horze šyly,
2. Knjes Jesuř š šchudom w ruzy,
3. Knjes Jesuř wucži w templu.

Knježe Jesu, daj tym šam nam wušchi šlyšchazej a woczi widžazej, šo špěšnajemy, šo šu tute wobrasny niz něšchto morwe š dawnych čzašow, ale šo je žiwjenje a wěrnosć w tutnym žiwjenju k wěčnemu žiwjenju.

Šamjeń.

Tši šłowa, tji wobrasny a žiwjenje! Tši šłowa a tji wobrasny čzi dam; nětk dži a pytaj k temu to žiwjenje, tu wěrnosć! To bě š krotka tón nadawł, kotryž tebi dach. Nočzu škombžicž přichitajicž: Do daloka njehodž nam, do twojoh' čže pokasam! To žiwjenje, tu wěrnosć mam pytačž? šo praschěsch. Njeje dha to wěrnosć, šo je Knjes Jesuř živy tam přehed Šerusalemom plakał, šo je tež š šchudom, kaž Šan přichitaji, templ wucžiščil a šo je w templu wucžil? Čžista wěrnosć to runje, kaž to čžista wěrnosć, šo něšchto pošdžišcho šłowo plakazeho Šbóžnika dopjeljene bu nad Šerusalemom, jako w šěcže 70 wot

Romjanow dobyte a sničene bu. Tola, kaž ty, mój kšes-
scžano, moja kšesescžanka, so mnu wusnawasch, so Anjes
Jesuš njeje jenož tych Židow dla žiwny byl ale wschittkich
čłowjekow dla, tak tež wón njeje nicžo činił a rěčal,
šchtož by jenož sa tych Židow něšchto bylo, sa druhich pať
niz, tak tež tole wscho, šchtož našch džensnišchi tekst nam
wupowjeda, jenož sa Židow a židowški lud něšchto na
šebi njemějesche ale sa wschittkich druhich tež. A kaž wul-
keho, kaž kšutneho, haj kaž bolostneho to na šebi ma, sa
wschittkich druhich a tež sa naš, to spósnawamy, hdyž tute
tši wobrašy a šłowa šobu do žiwjenja wosnjemy a tam
pytamy po jim podobnym a runym.

1. Jesuš plaka horze šylsy. Čžeho dla? Wón šam
a w nim Bóh tón Anjes je domachpytał Jerusalem a
židowški lud, ale woni jeho njespósnachu a njepšchijachu!
Teho dla čžaš pschindže, so njepšcheczelojo dobudža a ka-
mjen na kamjenju njewostaja! Hdže tole wišo nětk
w našchim čžašu podobne abo rune? „Wola Šerbiskej a
jeje luda!“ šlyšchu wjaz hacž jeneho wotmolwicž. Je to
žyly po waschnju našcheho čžaša wotmolwjene, hdžež šo
pschiklad sa něšchto šrudne, hrosne, hrěščne pschezo pola
njepšcheczelow pyta! Wny pak tola nochzychmy do daloka
hicž! A Šerbiska je daloko! A tu domach!? Nowiny,
kotrež dolhi čžaš tutnych tšjoch wójnskich lět Boha a Bože
mjeno njemjenowachu, počinjaju šašo rěčecž wo Bohy,
wo jeho skutkowanju, wo jeho pomozu atd. A duž nama-
šach tež šamo pola nich tón muras: „Bóh pyta domach!“
njepšchipowjedajo š tym nowu wěrnosč, ně, jeno něšchto,
čžehož šebi kóždy Boha pytažy kšesescžan wot spoczatka
wójny wěšty bě. „Bóh tón Anjes pyta domach, pyta do-
mach psches tu wulku wójnu našch lud, a niz jeno psches
tutu wulku wójnu, ně, tež psches te wschelake druhe wójn-
ške nusy, kotrež naš šu šapschijale, tak wošebje lětšja naj-
prjedy ta nješmilna šyma, nětkle ta štyšna šuchota. Je-
rusalem njebě spósnal tón čžaš, w kotrymž domach wytane
bu! Našch lud, je wón spósnal tón čžaš, w kotrymž wón
bu domach pytaný? Njeje tak, kaž so by psches to pla-
kanje tych wudowow a šyrotow tuteje wójny kšincžalo to
plakanje Jesušowe a jeho škoržba: „Ty nješšy spósnal tón
čžaš, w kotrymž domach pytaný bu, tón čžaš teho mēra!“
A nětk je čžaš wójny! Bóh tón Anjes pyta domach našch
lud, naš! Dawa šo našch lud, dawamy my šo namašacž?
Abu šteji psched našchim ludom, psched nami Jesuš šhry-
štuš a plaka a praji: „Hdy by wschať ty wjedžal, dha
by ty tež wopomnił w tym šwojim čžašu, šchto šo
š tvojemu mērej hodži!“ —

2. Anjes Jesuš š kšchudom w ruzy! Čžeho dla? So by
wuhnal wschěch a wumjetał wschitko š templu, šchtož tam nješlyšcha
a jón jeno wobidža. Anjes Jesuš podawa tak pschiklad a wobras
w małym a wošebnym ša to, šchtož šo we wulkim a powšchitkow-
nym stawacž dyrbi a tež štanje! Njepokaž halle pschi tym na
bohata Belgistku! Ně, prajšej šo: Šak to w našchim ludu a
krajju? Njeje jich tu — njehladaš šašo do daloka na Žendželiku a
Ameriku! — njeje jich tu w našchim krajju a ludu nimo wschelakich
druhich podobnych telko, kotšiz jeno myšl maju na šupowanje a
pschedawanje, a kotšiz kaž čži pola Jana mjenowani pschemēnjerjo,
jenož pschi pjenjesach šedža!? Tón Anjes wučžisčezža tam jeno
mały rumcž, tola š nim to wošebite, wošebne mēštno, tón templ,
tu špjedžišnu žylyho luda! Šrošymny to a čžimny runje tak
š tym małym rumcžkom, kotryž ta špjedžišna je kóždeho jenotli-
weho a tak š dohom žylyho luda, čžimny to runje tak se šwojej wu-
trobu! Do wutrobny nuts woła tón Anjes: „Mój dom je dom

teje modlitwy; wy pak ježe jón šezimili mordarišku jamu!“ A
kšesescžanika wutroba šačžywa w tym šdychowanje a plakanje,
w tej bolosčzi a žalosčzi tuteje wulkeje wójny tón kšchud teho
Anjesa. Na kóždym kšesescžanu, na kóždej kšesescžanzu nětkole je,
na tebi nětkle je, so tuto wučžisčezženje a wumjetanje šo nještanje
jenož w jenotliwej wutrobje, tak, so je ta jenotliwa wutroba
jenož šašo domečž Boži, ně, š tuto wučžisčezženje a wumjetanje
štanje na wutrobje, na šmitskownym našcheho žylyho luda a tak
po žylym krajju a ludu, a to te je našch lud a kraj šašo dom
Boži, w kotrymž šo modli a šam, jemu, našchemu Bohu!

3. Anjes Jesuš wučžo w templu! Čžeho dla? So by tón
lud dowjedł š spósnacžu wscheho njepraweho, wopacžneho, hrěš-
neho a š spósnacžu teho praweho a dobrego a šbožnocžinjazeho a
tak š Bohu a tak došonjal to wumóženje. Tola, šchto tu rěka wo
tych jenyh š luda!? Woni pytachu, šo bychu jeho škóžowali.
Woni šu tajžy w našchim ludu, tak hnydom prajimy, njehladaš
halle do daloka a na njepšcheczelow, woni šu tajžy w našchim ludu,
kotšiz šo próžowali šu, Jesuša škóžowacž, a to psches to, šo wu-
čžachu, rěčachu, pišachu: „Jesuš njeje Boži šyn!“ Jesuš njeje
do žyly žiwny byl!“ — Wo tych druhich, kotšiz Anjesej Jesušej
pschipošłuchachu, praji tu našche šłowo: „Wschitkón lud wišajše
na nim!“ židowštemu ludej data je nadwojita: tón šamšny lud
dže bě runje wołał: „Šosiana!“ tón šamšny lud wołašche wo jeno
něšchto dnyow pošdžischo: „Šchizuj! šchizuj!“ Wšchi spoczatku
wójny a pschi přenich wulkich dobhečach a pschi tych přenich wul-
kich mšach šanoschowachu wulke šlyš našcheho luda: „Šedyn
twjerdy hród je našch Bóh šam!“ Dženša! Tak někotra wutroba
š njeležom, tak někotry rt wótšje praji, haj woła: „Bóh njeje!
Žaneho Boha njeje! A tola: Anjes Jesuš w templu wučžo!
š Bohu čže wón dowjesčž! Našche wumóženje čže došonjecž!

Duž džimny š njemu do templu, do Božeho doma! So našche
Bože domy tu hiščeže šteja w šchtwórtym lěče wulkeje wójny,
to našcha šašlužba njeje! Duž šezimny šwój dom Boži dom
psches modlitwu a nutrosč pschi Božim šłowje džeržanu pschi
domjazym šlidže! So ša nim hiščeže šydamy a wschědneho ššlěba
hiščeže jemy, to š našcheje próžy njeje! Duž šezimny šwoju wu-
trobu domečž Boži, wudlerški domečž ju šezimny! So wona
hiščeže pušoze a bije, to š našcheje mozy njeje! A duž tak ššoncž-
nje: Džimny a čžimny je šłowami a š skutkami a š modlenjom to
šwoje ša to, šo by našch lud a kraj šam byl jedyn wulki šrašny
dom Boži, hdžež wěryžy šlužža Bohu temu Anjesej. Wšchetož,
šo wótžny kraj hiščeže mamy a lud hiščeže šmy, to našche doby-
če njeje! Wschitko, wschitko, to š Božeje mozy a šmilnosče nam
hiščeže bywa a je!

Tole šchtworake došonjawschi, mój kšesescžano, moja kšes-
escžanka, šmēšch halle prajicž, šo šy ša našche tši šłowa a tši wobrašy
namašal w žiwjenju to, šchtož jim podobne a rune. A hiščeže
wjaz! Tole šchtworake došonjawschi, šmēšch prajicž, šo šy te tši
šłowa a tši wobrašy prawje šrošymnił, po nich čžinił a tak
došonjal twój škutk jako kšesescžan, dopjelniwšchi Anjesowe napo-
minanje: „Budžče pak čžinjerjo teho šłowa a niz jenož pošłucha-
rjo, š kotrymž wy šo šanti ššebacže!“ Šamjen.

Wo šwobodže kšesescžana.

(Šotracžowanje.)

2. So bychmy teje dwě šebi napschecznej rěči wo šwobodže
a šlužobnosčzi rošymili, dyrbinny wopomnicž, šo ma kóždy kšesescžan
dwojake byče, duchowne a čželne. Šo dušchi šo wón duchowny,
nowy šmitskowny čłowjek mjenuje; po čžele a šrwi šo wón
čželny, šary a šwonkowny čłowjek mjenuje. A dla tuteho roš-
džela šo wo nim w pišmje šłowa praji, kiž šu prošče pscheczimno

šebi, kaž bym nětko wo swobodze a služobnosći prajił.

3. Tak přiched šo swotkowneho čłowjeka bjerjemy, so bychmy widželi, šhto k temu služba, so by bobožny swobodny kšesca byl a rěkał. Tak je jawně, šo žana swotkowna wěz njemóže jeho swobodneho a pobožneho sežinic, kajkažkuli šo mjenowacž hodži. Přichetož jeho pobožnosć a swoboda, sažo jeho škósež a jastwo nejštej čělnej ani swotkownej. Šhto dušchi pomha, šo je čělo nejimane, mlóдне a čerstwe, šo je a pije, šo je žive, kaž chze? Sažo, šhto dušchi škodži, šo je čělo jate, khore a nucžne, hlóдне, lačne a šo čerpi, kaž by rad njedchalo? Tutych wězow žana dušchu njedobaha, šo by ju wušwobodžila abo jimala, pobožnu abo štu sežinila.

4. Potajim njepomha dušchi ničžo, šo šo čělo šwjate drašty swobleka, kaž něšchnizy a duchowni čžinjaž tež niz, hačž wona w zyrkujach a na šwjatych městnach přehywa; tež niz, šo je šwjatymi wězami wobšhadža; tež niz, šo čělne šo modli, poseži, putnikuje a wšchě dobre škutki čžini, kiž přehes čělo a w čěle šo stacž mohle wěčnje. Dyrbi hiščež žyle něšhto druge byčž, šhtož dušchi pobožnosć a swobodu přichinje a dawa. Přichetož wšchě tele horka mjenowane kručchi, škutki a waišnja móže tež na šebi mēčž a wufonječž šly čłowjek, ludak a jebak. Tež njebudže přehes tajke waišnje žadyn hinašchi lud, khiba lucži ludakojo. Sažo njeshkodži dušchi ničžo, hačž čělo njeshwjate drašty nožy, na njeshwjatych městnach je, njese, njepije, njeputnikuje a šo wšchěch tychle škutkow wostaja, kiž horka mjenowani ludakojo čžinja.

5. Dušcha nima žaneje hewaiščeje wězny ani w njebježach ani na sem, w čžinž by živa, pobožna, swobodna byla, khiba šwjaty ewangelij, šlowo Bože přehes Šhryštuša předomane, kaž wón šam praji Jan. 11, 25: „Ša šym to horjestawanje a to žiwjenje; šhtož do mnje wěri, je živy wěčnje“; dale 14, 6: „Ša šym tón pucž, ta wěrnosć a to žiwjenje“; dale Mat. 4, 4: „Čłowjek njese živy wot khlěba šameho, ale wot kóždeho šlowa, kotrež přehes Boži ert wuidže“. Tak dyrbymy nětko wěšče byčž, šo móže dušcha wšchěch wězow parowacž, š wufšacžom Božeho šlowa, a bjes Božeho šlowa njese jej se žanej wězu pomhane. Šdžež pak to šlowo ma, tež žaneje hewaiščeje wězny wjazny njepotrjeba, ale ma na šlowje doščž: jědž, wješelosć, mēr, šwětko, wufšojnosć, prawdoščž, wěrnosć, mudrosć, swobodu a wšcho šublo přeheměruje.

Tak čžitamy w psaltarju, wošebje w 119. psalmje, šo profeta po nižim bóle njehedži, dhyžli po Božim šlowje; a w pišmje ma šo ša najwšchšchu čživilu a Boži huěw, hdyž wón šwoje šlowo čłowjekam wšmje, šažo ša žanu wjetšchu mikoščž nima, hačž hdyž wón šwoje šlowo sežele, kaž w přehalmje 107, 20 šteji: „Wón póšla šwoje šlowo a wufšrowi a wumoh jich.“ Šhryštuš njese žaneho hewaiščeho jastojnstwa dla přichichot, khiba šo by Bože šlowo předomal. Tež wšchizy japoschtolšo, biškopjo, mēšchnizy a duchowni šu jenicžy teho šlowa dla powołani a postajeni, runjež to nětkole Bohužel hinaš dže.

6. Prašchěch-li pak šo, kotre džě je to šlowo, kotrež tajku wufštu mikoščž dawa, a fak dyrbyu šo trebacž? Wotmohwienie njese žane druge, khiba to předomanje wot Šhryštuša munježene, kaž je ewangelij poškieža, kotrež byčž dyrbi, a tak šo štawa, šo šwojeho Boha šhšchijch k tebi rěčecž, fak wšcho tvoje žiwjenje a škutki ničžo přiched Bohom nejšbu, ale by dyrbjal se wšchěm tym, šhtož w tebi je, šo wěčnje škajchž. Šdhyž to prawje wěrišch, kaž šy winojty, potom dyrbišch na šebi šamym šadwelowacž a wufšacž, šo je wěrně to šlowo Hošeaša 13, 9: „Šraelo, ty šo šam do nješboža přichinješch; přichetož tvoje šbože je jeno pola mnje.“ Šo by ty pak se šebje a wot šebje, to je se šwojeho škaženja wufšot, wón přiched tebe štaja šwojeho lubeho Ššyna Jesuša Šhryštuša a dawa čži přehes šwoje žive, špošojaze šlowo prajicž, ty dyrbišch šo jemu š krotej wěru poddacž a ryhle jemu šo doměricž. Tak

dyrbja tebi teješameje wěry dla wšchě tvoje hrěchi wodate, wšcho tvoje škaženje přehewlnjene byčž, a ty dyrbišch prawy, wěrně, špokojny, pobožny byčž, a wšchě kasnje maju dopjeljene, a ty mašch přehede wšchěmi wězami swobodny byčž, kaž šwj. Pawol praji k Romš. 1, 17: „Wufšrowjeny kšesca je živy jeno se šwojeje wěry“; a k Romš. 10, 4: „Šhryštuš je teho šakonja kónž; šhtož do njeho wěri, tón je prawy.“

(Přichodnje dale.)

Bože šlowo je kšesca najwošebnišche šublo.

Šlóbž: Š tebi šo wofam š hšubiny atd.

Šhto šublo tvoje, čłowjecže,
je na šwěče najšubšche?
W čžim pytašch šwoje wješele?
Šdže namašch najšubšche
ša dušchu špokojenje tu
we šwojim čžaknyim žiwjenju?
— Šo prašchěch šu wažne.

Šo čělo mlóдне, čerstwe je,
šo w pokoju šy živy,
šo draščijch šo hačž najšepje,
šo wofud twój je mišy,
— je tvoje to wšcho bohatswo,
kiž tebi doštalo je šo? —
Ach, woprawdže šy šhudy! —

Ššy-li pak živy we wěrje
a kšodžijch w pobožnosći,
je Šhryštuš tvoje žiwjenje
a pucž twój ke šbožnosći, —
Tak njehiwišch šo š khlěbom tu
ty jeno w šemškim žiwjenju.
Ně, šnajesch lěšchi poškad.

Šo Boži ewangelij je,
te drohe Bože šlowa;
š nich tebi ššhadža wješele,
mēr, šwětko wšchědnje š nowa,
šo jědž a prawdoščž namašch
a š mudrosčžu šo woblašch;
— šy kral a mēšchnik Boži!

W nim Šhryštuš wšjemja šo čži,
twój paštyr dobročžiny.
Ššo horišch k njemu w lubošči,
šy jeno š wěry živy. —
Tak šublo tvoje najdróžšche
to Bože lube šlowo je;
— to wošebnosć je tvoja.

Šhěrlyšche na šwjate dně ša jawnu a domjaznu nutrosć.

Na 11 nježelu po šwj. Trojizny (19. aug.). Šawodny šhěrlyšch 315. 592 abo š džitwanjom na epistolu 429 abo Luthe-romy k. 1. Wěra 203,6. Šlowny k. 201. 208. 226. 431. 704. Šest Łuk. 18, 9—14. Šo šamjenju 45, 2. 148, 11. 173, 1. 2. 179, 2. 197, 2. 210, 1. 213, 3. 267, 10. 324, 5. 429, 4. 431, 4. Š dospěwanju 221, 1—3. 226, 3. 4. 311, 2. 3. 6. 630, 1. 12. 13.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy kóbotu w Ssmolerjez knihcizisheczerńi w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pšchedpłatu 40 wj. dostacž

12. njedžela wo swjatej Trojizy.

Mark. 7, 31—37.

Wšchudžom po zhlým kraju, w domach cžłowjetow, kaž tež w Božich domach so nětko žnjowe džakne šwjedzenje šwjecza. W domach cžłowjetow drje so tutón šwjedžen hinal šwjeczi hač hewaf. Šchtó tež chyzł je wjebele šwjecziej? Ničtó wšchaf nje-
móže prawje wodychnyć. A tola by nam wjeboły džakny šwjed-
žen jara trěbny był. Pšchetoz lědma hdy hewaf jednašče so wo
žně tak jara kaž w tychle cžafach. Škóždy wě, so j prawym šwi-
mjenjont našch lud na wšach a w městach steji a padnje. Šchto
wjeboły džakny žnjowy šwjedžen je, tež tón rosemi, kiž njeje na
woli wuškwať a žnjaf, a šchto ma tajki džej sa pšchichod, sa šdzer-
ženje a pošhlunjenje nadžije na šebi, njetrjeba so nikomu dolho
wofstajecž. Šswjecziej so tónle džej dyrbi, a hdyž niž tak jara
w domach cžłowjetow, dha na kóždy pad prawje w Božim domje.

Našče Bože šłowo njeje po prawym žadny tekst sa džakne
žnjowe předomanje. Wo wuškwyje a žnjach njeje w nim rěč. A
tola so hodži, niž jenož se šwojim kražnym kónzom: Wón je
wšchitko derje cžiniť, j tutym wuškaczom, kotrež dyrbjalo tež na-
šče wuškacze byč, ale tež se šwojim šapoczatkom: Woni pšchi-
wjedžechu k njemu hłucheho, kiž běšče němý, a j dalschim: Wón
wša jeho wot luda wofebje a pšchiwola jemu šwoje mózne Še-
patha, so móhli my šebi jenož wuprošnyć:

Mašch žnjowy džakny šwjedžen tež jene wuškro-
wjenje hłuchoněmeho.

Maž tam, tak tež pola naš:

1. Šsamžny brach.
2. Šsamžna pomoz.
3. Šsamžny šhwalbny šhěrlušč.

1. Šhłuchoněmy byč, potajkim niž šhlyšecž a rěčecž móž,
fajke to nješbožo! Štrowy cžłowjet j žyla njemóže wjedžecž, šchto
to rěka. Pšchetoz tajki cžłowjet njemóže w šwojej duchownej
šwojnosći ani tym šwojim byč, šchtož by chyzł a dyrbjaf, po-
wědžecž na macž j jenuť lubym, powucžazym, wobšbožazym
šłowom, njemóže j ertom wofjewicž, šchtož w jeho wutrobje rja-
neho a lubeho bydli, ani njemóže j wuškomať šebi pšchijwójicž,
šchtož j wonka njeho wulkeho, šdobneho, rjaneho so namaka,
u. pšch. šnyť byrglow, šwonow atd. A tam tón hłuchoněmy běšče
w jenuť nastupanju wofebje wobohi cžłowjet; pola naš wšchaf
je so šchecžizjanska lubosć sa to postarala, so njeby tajka dušcha
našwjecziejšeho, šchtož mamy, tradacž trjebafa, Božeho lubeho
šłowa; ale tón tam widžese, kať so lud k Ješuškej cžiježese,
widžese na jich woblicach šmutsku radošć, kotraž wot Šbóž-
nika so do jenotliwych wobšboženych dušchow wuliwafše, a wón
šam běšče wot teho wšcheho wuškafnjemy, tež tuto wjebele běšče
jemu šapoczecžene.

Nješrosemimy jako šchecžizjenje duchowne nješbožo hłucho-
němeho našchich cžafow, runjež ma štrowej wuškhi a cžily janyť?
Njepřaji nam Šbóžnik: Šchtóž ma wuškhi k pošhluchanju, tón
njeh pošlucha? Abo, so ma janyť prawje rěčecž? Ale runje na
tym je w tymle cžafu wjazy hač jedyn ras pobrachowaf w na-
šchim ludu. Abo njebe a njeje wjele šlawow našcheho luda
hłuchich pšhecžiwow jeho šhutnym napominanjami lěťža wonkaf
na polu: Moje myšle nješku wašče myšle? W žanyť lěče
tuteho wójnišeho cžafu njebe hišče tak šjawne kaž lěťža: Móž
našcha dobyć njemóže, šjawne pak tež: Běda cžłowjekeť a wo-
šebje ratarkej, kiž cžělo sa šwoju pomoz džerži a wot Šnješa
wotpadnje se šwojej wutrobu. A šažo wulki džěl našcheho luda

njebě hluchi přičezíwo bjesbóžnyu, hanjerškim rěčam, kaž n. pšch. tanym: Božohnij Boha a wumě! Šajke hlubiny šo tu w našim ludu pokasowachu! A něny: haj po šlowje njeběchmy hač dotal němi, ale mějachmy jara špěšchmy a tež wótrny jasyf. Dha njebě to prawe a tamne bě wopake, šcho bu wschitko rěčane a pižane přičezíwo wyschnojězi, dha bu wožebje morfo-tane přičezíwo Bohu a jeho wodženjam. Šdyž pak šo to jednašče, š Bohom rěčecž, jeho škutki šhwalicž, kač němi potom běchmy. Bychmy-li dha dženzka š Jesušeji pšchischli abo š he-sežijanškej lubošězi tajkich hluchoněmnych š njemu wodži š by šhory š pravemu škaršej dojšol, kač žohnowanu dženi dyrbjal to dženzka bječ! Šsamšny brach.

Šsamšna pomoz. Špodžiwna drje najprjedy: Jesuž wša wboheho šhoreho wot luda wožebje. Riz, šo by jeho wušchi a jasyf pšchepytal, ale šo by tač prawje, wot woblicža š woblicžu, š nim do šjednocženštwu šstupil, jemu šwoju lubošěž šjewil. Še to džě dženzka hiščeže našeho lubeho šnjeja wožebite waješnje a miša mudrošěž, šo šoždeho, po tym hač je jemu šřebne, wot luda wožebje šjerje, nječ je š šhorošěžu abo š drugej mišu, š šchizikom, šotryž nam š šepšchemu ščezle. Nam jenož šlaeži: Š mjelcženju a w nadžiji budže waješa šylnošěž. A nječžini nětko našch šnješ tač š žylym našim ludom, wožebje tež š ratařštwom? Abo miša dha našch lud wjele wožebiteho pšched druhini? Š šandžnošězi šajke wožebite wodženja, ša pšchichod šajke po šdaczu wulke, šobriše šowošanje! Abo chzešch a móžeshch žyly wójuški čžaš hinač šrošenicž hač tač, šo je wožebje Boži wožud? A hač njecha našch Bóh š ščušchimi žnjemi wožebje šhutne šlowežšo š nami šporěčecž? Ššnawo tač: Na mojim žohnowanju je tola wschitko ležane, abo tež tač: Čšlowjek njeje žiwu wot šhlěba šameho? Šak je wón š nami šporěčal š dolhej, štrašchnej šuchotu! A ščžka je wjele šróžnjow hižo šašo nimale šróšdných, njeběchu wschal š žyła tač šolne kaž šewak. Ššamo nježšelu je šo šlóčžiko; njecha šo nam to do žyła šubicž. A šcho budže šo š lubym Božim žitom štačž? Budžemy pšchi žykej škopizy šakonjow doščž šwědomicži? Š kač naš tola Bóh šon šnješ wožebje šjerje! Budžemy jemu šorošenicž? Šako měješče Jesuž šhoreho š wožebithym ššanjenjami (šl. ščž. 33. a 34.) tač šalošo kač jeho měčž chžyšče, šako bě jemu wědomje šwojeje mozy a šowěrenje š šwojeji lubošězi šbudžil, špotom džejšče wón š njemu: Šephatha, wotemě šo! Š, šo by šola naš tež škoro tač šalošo šylo, šo bychmy šóšnali, my a našch žyly lud: Jesuž, šwój Šbóžnik, tu je! Wón šam šyebi šwoje šephatha pšchiwolacž woczomaj, šo šóšnajetej šhubošoščž našeho šubješštwu, wušchomaj, šo šedžbujetej na wabjazy šlóž šobreho šaštyrja w móžnym šrimanju Božich šudženjow, šukomaj, šo štej šotowej džělačž něšcho šobre w škutkach lubošěže, kač tež w čžžškim, šurowym džěle pšchichodnje, ertej, šo je šwólšny š modlenju, š šhwalenju a š džakowanju, wožebje pak wutrobje, šo šjeda ničemu a šikonu šdruhemu w šebi šydlieč hač Jesušeji šamemu, niz šorkotanju, šwělowanju, štaroščžam a wožebje tež niz šakóšnej šahrabnošězi a šebicžiwošězi, škiž štej šobu najwjazy wina na šurwošězi šuteho čžaša. Šak šušto šyrbimy tola na šamne šlowa šmyšlicž: Šdy by ty šudy šyl, to a šamne w našim ludu njeby móžno šylo! Wóštanje tola špšchi šym: My šumy šderje ššhowani špšchi šebi! Šobož šchizž še šchizžowanemu šjedže, štemu jenož je še žohnowanjom. Ššamšna pomoz šam kaž šam.

3. A špotom budže ššonežnje tež šamšny šhwalšny šhěrlišch: Džiwachy šo pšchesh měru a džachy: Wón je wschitko šderje čžinik. Šo njeje šlóž wuštrošjeneho šhoreho. Šon je wot Jesuža šale do wučžby a čžišchiny wšath, šo by šam šawušnyf šlawje šlyšchecž a rěčecž wulke škutki Bože, a džakowny ša šostaty Božu špomoz šo šwjecžal ša šalšče ššuzenje Bohu štemu šnješej. Nječ

je šajki tež dženzka šonž šwojeho žnjoweho džakneho šwjedženja, šuby šatarjo! Nječžekš ty štemu šnješej š jeho wučžby: Wón ma kaž pšchego hižo wulke wěžy š tobu špřjodf! Šdyž ty jemu nječchach wjazy šožluchacž a šwěrnny bječ, šcho špotom? Šamny šlóž džiwanja a šhwalenja pšchidžže wot druhich, šotšiz šu še šwětkami Jesušoweho šražneho džiwu šyli. Šo je wulžy wážne. Šež šajzy, šotšiz šole naššala šteja, móža šo hiščeže šušowacž š šhwalšje Božej. Šjemóšho, šjedyrbjalo tač tež dženzka ty, šube šatarštwu, wot Boha šohnowane „ššula šobožnošěže“ bječ ša druhich, šo šychu mnošy šo pšchego šole do šbóžnych šotajništwow Božich šuczow, kaž ty, šomirjeli a šóšnali: Luboščž, Boža luboščž, ničdy šjewupadnje, a šo je jemu šnadna wěž, pšchesh wjele abo šako šomhacž? Šašch šhwalšny šhěrlišch šola: Wón je wschitko šderje čžinik!

Šle wěšo: Š šchuli nječšlyščeja jenož šwólšniwi a šilni wučžomzy, ale wožebje šobšnadženi wučžerjo. Šudžmy my šajzy! Šajki to dženzka žnjowy džakny šwjedžen: Šež šene wuštrošwjenje šhuchoněmeho! Bóh šohnuj šon šam wschitšim!

Šamjen.

M. w B.

Šo šwobodže ššchěšžana.

(Šofracžowanje.)

Šotdžel 10. Nětko šu šute a wšchě Bože šlowa šwjate, wěrne, šrawe, šměrne, šwobodne a wšchěje šobrocžiwoščžje šolne: šeho šla, šchož na nich š šrawej wěru wšy, šcho šušcha šo š nini šjednocži tač žyly a šolnje, šo wšchě šočžinki šeho šlowa šo šo šušchi pšchishwoja, a tač šyła pšchesh wěru šušcha wot Božeho šlowa šwjata, šrawa, wěrna, šměrna, šwobodna a wšchěje šobrocžiwoščžje šolna, wěrne Bože džěčžo, kaž šana 1, 12 šraji: „Wón ša šim štož, šo šychu Bože džěčži šyli, šotšiz šo šeho šjena wěra“ . Š šeho je š šohka šejšicž, čžeho šla wěra šelko šamože, a šo žane šobre škutki šjemóža šej šune bječ. Ššchetož šadny šobry škuff na Božim šlowje šjewižy, kaž wěra, šjemóže šež w šušchi bječ. Šle šenicžy šlowo a wěra šnješštwu w šušchi wodžitej. Šaščž to šlowo, šajka šywa šež šušcha wot šneho, šunje kaž šelešo šo šoššomjeni, kaž wóšeni še šjednocženja je šelešom. Šak wšdžimy, šo na wěry ššchěšžan šoščž ša; wón šjepotřeba šaneho škuffa, šo by šobožny šyl. Šjepotřeba-li wšchal šaneho škuffa wjazy, dha je wěšče wot wšchěch šajnjow a šakonjow wotwjafany. Šeli šo je wotwjafany, dha je wěšče šwobodny. Šo je ššchěšžanška šwoboda, šenicžka wěra, šotraž čžini, niz, šo bychmy šróšni šhodžicž abo ššle čžinicž šohli, ale šo šaneho škuffa š šobožnošězi šjepotřebamy a šo bychmy šbóžnoščž šoščali, wo čžimž chžemy špotom wjazy šrajičž.

Š. 11. Šle š wěru ša šo tač, šo, šchož šdruhemu wěri, šon šem šeho šla wěri, šo šeho ša šobožneho, wěrneho šuža džerži, šchož je najwjetšcha čžejčž, škiž móže čšlowjek šdruhemu šacz; kaž je šašo najwjetšcha šječšejčž, šdyž ša šeho ša šošcho, šelšarneho, šohšomnyššleneho šuža. Šak šež, šdyž šušcha Bože šlowo šrucže wěri, dha šo ša wěrne, šobožne a šrawe džerži, š čžimž jemu najwjetšchu čžejčž šawa, škiž móže jemu šacz. Ššchetož tač jemu šrawje šawa, tač jemu šrawo wóšaja, tač šeho šjeno čžejčži a še šobu čžinicž šawa, kaž šono chze; ššchetož šona šjedwěluje, šo je wón šobožny a wěrnny we wšchěch šwojich šlowach. Šašo šjemóžesh Bohu šaneje wjetšchěje šječšejčže šowokafacž, hač šo jemu šjewěrišch, š čžimž šušcha šeho ša šjekšmaneho, šelšarneho, šohšomnyššleneho džerži a, kaž wjele na šej je, šeho š šajšej šjewěru šapřewa a šchiboha šameje šwojeje šmyšle we wu-

trobje pschecziwo Bohu postaja, jako by jo lepje wjedzecz chyzla hacz won. Hdyž potom Bóh widzi, jo jemu duscha prawdu dawa a jeho tak psches hwoju wěru czejezi, dha won ju jako czejezi a ju ja pobožnu a wěru dzerzi, a wona je tež pobožna a wěrna psches tajku wěru. Pichetož, jo Bohu prawdu a pobožnosć dawajch, to je prawo a prawda a cžini praweho a wěrneho, dofelž je wěru a prawje, jo budže Bóh wěrnosć dawacž, jštož cži njecžinja, kotřiž njewěrja, a tola jo i mnohimi dobrými skutkami honja a prózja.

W. 12. Wěra njedawa jeno tak wjele, jo bywa duscha Božemu hłowu runa, wschěch huadow pokna, hwohodna a sbóžna, ale tež duschu i Khrystužom sjednocza, kaž njewjestu i jejymu nawoženjom. S tuteho mandželstwa sežehuje, kaž hwoj. Pawol praji, jo staj Khrystuž a duscha jene cželo; tak hu tež wobedu kubla, pad, njesbože a wschitke wězy shromadne; to jštož Khrystuž ma, wěrjazej duschi hłuscha; jštož duscha ma, je Khrystužowc. — Tu nětko wješele pscheměnjenje a wojowanje nastawa: dofelž je Khrystuž Bóh a cžlowjek, kiž njeje hiščeže ženje hrěschil a kotrehož pobožnosć je njepshewinliwa, wěczna a wschehomózna, dha sežini won wschał wěrjazeje dusche hrěch psches jeje njewjesežinski pjerščežen, to je wěra, ham hwoj a hinał njecžini, khiba, jako budžiče won jón ham wobeschoł. Tak dyrbi hrěch ho we nim požrjecž a potepicž. Pichetož jeho njepshewinliwa prawdosć je wschěm hrěcham pschepšluta. Tak ho duscha wot wschěch hwojich hrěchow wucžiseži, psches hwoje wufublanje, to je wěry dla, ho wotwajsa a wuřwobodži a i wěcznej prawdosću hwojeho nawoženje Khrystuža wobdari. — Njeje nětko to wješele hospodarstwo, hdyž bohaty, nadobny, pobožny nawoženja Khrystuž khudu, jazpjemu, sku kurwicžku k mandželstwu wojuje a ju wot wscheho sčeho wotwježe, je wschěmi kublami pschi? Tak njeje móžno, jo by hrěch ju tamał, pschetož tón nětko na Khrystužu leži a je w nim požrěty. Tak ma duscha tak bohata prawdosć we hwojim nawoženju, jo móže i wona pschecziwo wschěm hrěcham wobstacž, runjež na nej leža. Wo tym praji hwojaty Pawol 1. Kor. 15, 57: „Bohu budž khwalba a džak, kiž je nam tajke dobyče dał we Khrystužu Jesužu, w kotrymž je hwojerež požrjeta i hrěchom.“

(Pšichodnje dale.)

Džiwne spodobnjenje a najhłubšcha sjednocženoscž.

Hłób: Khryst w hwojertnym jastwje ležešče atd.

Ubo: Khryst w hwojertnych swjastkach jaty atd.

(Gl. S. Lohmeyer, Khoral kn. cžo. 43.)

Esso i Božim hłowom duscha je poknje spodobnika,
hdyž i njeho, kaž ho hłuscha,
džeń wote dnja je žiwa;
hwojata, wěrna, hwohodna
a prawa je tak sežinjena;
psches hłowu wucžisežika ho.
Halleluja.

Kaž želešo a wohen ho
wschał poknje sjednoczuje,
hdyž twjerde ho do horzeho
je složilo, jo cžuje
wohenja móž želešo,
haj, žyle rospłomjeni ho,
— tak swisk je hłowom duscha ma
Halleluja.

Hdyž i wěru žiwje czeježika
je duscha jdobuje Boha,
jej wot njeho ho dostala
je ja to pucha droha;
njewjestu je Jesuža
we wěrje pjerščežen dobyka,
— to sbóžna sjednocženoscž je.

Halleluja.

Duž skutkow dobrych njeje
dže trěbne k wořwježenju;
Hrěch Sbóžnik bjerje i njeje
we hwojim stowarščenju
i njewjestu wschał spodžiwny,
haj, w mandželstwe tak sbóžnym,
we wěrje sjednoczenej i nim.

Halleluja.

S nej nawoženja dželi wscho,
jo bohata bu khuda;
jej i kubla dawta hwojeho,
ju wumže se huda;
wupyšchena psches njeho
a sjednoczena najhłubšcho
s nim — njewjesta je jeho!
Halleluja.

S pola.

S pólneho lista: „Postrow i domišny! Tuto hłowu naš stajnje najbóle swješela; pichetož to je tola hiščeže tón jenicžki widomny swjastk, kotryž naš i tymi lubymi domach hromadu wježe. Toho dla Wam mój najwutrobnišchi džak ja Wasche a Wascheje a mojeje zyrkwinskeje wořady lube postrowy... Bóh luby Anješ je naš hacz dotal k dobyčam wozžil. Tež dale won hwojerež my ho a chzemj my ho jeho huadže dowěricž. —“

Se Šerbow, ja Šerbow.

S Kalez. Jako pječdžežaty i nascheje wořady wumuje na bitwiščežu Pawol Łodni, žiwnosćer we Wyškofej. Wo njeho wudowa a pječ hwojow žaruje. Serb. Now. č. 29.

Pječdžesaty je padnył na bitwišču z jeneje serbskeje wosady — pječdžesaty wopor njesmilneje wójny. —

O Božo, ty rozčiskaš naš lud, kak hornčer rozčiska horney; hdy so wostajiš swojeho hněwa a přestanješ rozliwać našu krej?

W pječdžesac pobožnych serbskich jstwach slyšimy žaloscjenje a plakanje staršich, wudowow a džěci, styskniwe plakanje a wołanje.

Naša mužina je do wójny wučahnyła a swěru svoje žiwjenje wostajila za wóteny kraj, ani wokomik njeje so komdžila, hdyž je so wołala do boja.

Kak su naši synojo ponižnje a pobožnje žiwi byli, z čicha swoju bróždu worali, svoje džěci kublali, svoje žita wusywali a žnjeli.

A nětko steja naše wjeski prózdne, džěci wotrostu bjez nana a za pluhom kroči mać abo zestarjeny džěd.

O Božo, čezke domapytanje sy nam napoložil. Ale wěmy, zo je tež tuto žalostne horjo twoja wola; wěmy, zo njejsmy ničo před tobu, zo je naše žiwjenje jako kur, kiž so w powětrje rozčelnje a zhubi.

A tola njepušemy Twoju prawicu a njeprěstawamy Tebje wodnjo a w noey prosyć, zo chcył nam zakhować tych, kiž su hišće žiwi a runje nětko steja w čezkich bitwach.

O Božo, daj nam tola zaswitać dzeń zloteho měra, zo móhli zasy swoje winicy plodzić a měrni žiwi być pod swojim winowcom. Zwjesel nas, dokelž tak dolho njezbožo čerpichmy.

Haj, ty nas wuslyšiš a sy naše tyšne duše wokřewił. Potom chcemy so Či dżakować a Če khwalić z khěrlušemi a skutkami.

Pjećdzesaty z jeneje serbskeje wosady je padnył za wóteny kraj. — Njezabudž nam tajku swěru, ty droha wótčina!

M. W. W.

Časćičko wužyćich nětkle tež tu pola naš to praščenje, kotrež zbył wótzny kraj sahnuje: „Staf móhli my šo našchim šhroblym rjekam prawje dżakowac?“ Na tuto praščenje nětkle hižo to pośluduje wotmolwjenje dać, njeje móžno a njebudže tež předy móžno, hač měra w kraju nimany. Tola na to, kaf šo dżakowac, nětkle pschihotowac, haj, tež nětkle hižo šo dżakowac, mamy psches šlowo a šuff, jim, pola kotrychž šuff bu to šlowo: „Budž šwěrnny hač do šnjereže!“, jim, kotřiz hač do šnjereže šwěrnni běchu, a jim, kotřiz tam wonkach hišće šwěrnni šu. — Wobhladaš tu šašo a šašo do horjekach podateho šhěrlnjaha! — Tutón dżaf budže wošebity, hdyž jón pschinješeny tym, kotřiz šo wjaz njewróča. Tutym šo dżakowac psches woprawdžite, wójnje, wótznokrajne, tola pak tež šhesešijanske počesešenje, kotrež i dobowm tež pomniš ša pschichod a potomnišow budže, je tež wošebity nadawš našich zyrwinnych wošadow jako tajkich a kóždeho jenotliweho štawa wošebje. Ale tež tu šo njemóže nětkle hižo to pošle je rošbudjenje štać, kaž bychu to wšchelazy chyzli. A to je nim. — Čo tež hašle jedyn džel teho dżafa a počesešowanja, kotrež našchim padnjonym winoježi šny, teho dżafa, kotryž našchim padnjonym ženje dowotplaežic njemóžemy. Tón druhi džel je tón, šo w tych pschibunnych našich padnjonych rjekow, w jich mandželskich a šhrotach a štarichich wothladany bratrow a šotry w tym šnjeju šesuju šhryštuša a činimy po jeho šlowach we wulkej šhesešijanskej lubošči! A hdyž tuta lubošć naš a naše wutroby napjeluja, budžemy šo my tež prawje a woprawdže dżakowac tym, kotřiz šo wróčeja i pola do domišny, ale šhori a šedni, šranjeni a brašni. Žich šyly šu wulke, duž tež naš dżaf wulki! A i tutymi njewinidu potom bješ dżafa a lubošče wšchitzy čzi, kotřiz šo nam po šfóncženju mordaškeho wojowanja wróča štrawi a čžili. Domišna, domowina budže šo dżakowac a dżakuje šo tym, kotřiz šchitachu a šchitaju jej wótzny kraj, krašny raj! Njech tež tón mēr, kotryž Wóh tón šnješ nam huadnje bórny špožezic chyzł, w tym to pošlednje šlowežšo dopraji, wójny rěč a šnamjo tu domach dyrbi być hižo dżaf!

„Domowiny dżaf“, tak tež to mjeno, kotrež šame wot šo na šo wša psches tutón šamer, kotryž je dżaf do wulkich a wulkych towarštwow a šjednocženštwow šjednocžena domowina, ta a i njej kóždy i domowiny, kotryž wě a šačzuwa, šo psches dawš a dawanje krajej ničo dale nje dopjelnja šhiba jenu pschibšuchnošć pschecziwo krajej a wšchnošči, niž pak jedyn šuff dżafa a lubošče, a do žyfa niž jedyn šuff dżafa a lubošče pschecziwo

tym, kotřiz ša tutón kraj a tak ša kóždeho šo šedža horze šedženje na šrawunnych bitwischczach. —

W pošlednim čašu bu tuto šlowne towarštwó „Domowiny dżaf“ w Lubijškim wokrěku dželene do poboežnych, po móžnošči na zyrwinne wošady wotměrjenych towarštwow „Domowiny dżaf“, kaž drje je šo to šewaf hižo we Lužicy štało, a to teho dla, šo by kóžda wošada, haj kóžda wješ a kóždy jenotliwy měl přehed šobu niž jenož jedyn powšchitšowny nadawš ale tež jedyn wošebity a wošebny a wošobinški, a šo by tak był tež tón šuff jedyn wošebity, wošobny a wošobinški, a tola šašo tež powšchitšowny, tón šuff teho wufonjaneho a šo wufonjaneho dżafa.

Něšhto šo njech pschi tym nješaponni, njenujzy to, šo jedyn wošebity šuff dżakowanja, kotryž ma šo nětkle, runje nětkle w čašu wojowanja wufonječ, wot domowiny a wšchěch, kotřiz w domowinje, w domišnje šu, šo našchim wojowanjam, jich hoberški nadawš nje počezimny a jim jich móž, wolu, jich wutrobu nješlabimny psches šforženje a wobštoržowanje, psches nješpokojnošć a njedocžakliwošć w tych do pola šlaných listach. Wot tajkich „školaznych listach“ šwšchimy pak, Bohužel, hušezijeho. Žim, tym wojowazym, je tak hižo teho čezkeho šhopata měra wotměrjena, kaf šmėli a chyzli my i domišny jim hišće tež našchu njepošni abo tež wurumani měru našypnyć, to dyrbi tola pschewjele być a pschewječ. Wawopak, jim wotewšacžmanny džel teho, šchtož je jim čezke psches to, šo nježeny to šwoje tu domach šami, šo dawany jim tam wonkach wštwječ a to špolojenje do wutroby, kotrež jim nišne je, šo bychu pschětrawali a wutrawali, a my i nimi! Tole wšcho drje je něšhto čezke, tola niž pschewječ tehdy, hdyž pschi tym wšchěm našch poštrow kóždy džen a našcha modlitwa wšchědnje to heššo našcheho šopjenka: „Womhaj Wóh!“ našch šerbški poštrow! Wdy budžemy potom šašo štrawjeni a žohnewani i wšhota: „tón Wšchěchny pomha nam!“

Lutherowe šlowa.

53.

Wože džiwoy šo teho dla nještanu, šo bychmy je mērili a wojili, ale psches nje wěrili a štrošchtni byli. Wuměr jenu, šyli tak mudry, kaf psches tajkule mašu šchijekfu tak wulke jabuko narošče, kruschen abo wišchen a teho runječa wjele tajkich džiwow. Daj Bohu šuffowac a wěr ty, nješwaj šebi jeho popadnyć a šapšchijecž.

54.

Našche žiwjenje šo kóždej jěšbje rina. Wšchetož kaž maju kóžduzy pschitaw pschod šobu, do kotrehož šo je šwojej jěšbu šamerja, šo bychu jón dozpili a došchli, dokelž šu tam wukhowani a bješ štracha, tak je nam tež šlubjenje wěčneho žiwjenja date, šo bychmy w nim runje kaž w pschitawje pšfuje čžičhe a šawěšeni wotpočowacž móhli. Dokelž pak je kóž, w kotrež šo wješemy, škaba, a wulke, móžne, štrachne, nawane wětry, wjedra a žofny naš nadpaduja a bychu naš rad pokruse, dha šawěšče derje rošomneho, wuštojneho kóžniška a dohladowarja trjebamy, kiž by kóž je šwojej radi a mudrošču tak wjedł, šo njeby do žaneje škafy šafožila a šo potepila. Nětko je kuješ a wobfedžbowaš našcheje kóžje Wóh šam, kiž niž jenu šechze, ale tež móže kóž wješć a šđeržecž, tak, šo by runje wot nawalnych žofnow a wšchorow nadpadnjena a tam a šem njetana byša, tola njewobšhodžena a nješlamana, žyfa i brjohaj do pschitawa pschitacž mohla.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosc da

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosc je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedžel'ske łopjeno. ↳

Wudawa ƙo kóždu ƙobotu w Smolerjež knihiczišćežeńni w Budyschinje a je tam ja sctwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

13. njedžela wo swjatej Trojizy.

Luf. 10, 23—37.

To je jena s najrjeńschich hodzinow w žiwjenju nascheho Ebóžnika, do kotrejež nař sapočatk nascheho teksta wjedže. Esydomidžećacž, kotrychž běsche Jesuř wupóžlat, so bych uwežili a kšecžili, běchu ƙo k njemu wrócžili a wobkřwědežili, so ƙu jim tež čžercži w Jesuřowym njenje poddani byli. Duž swježeli ƙo Jesuř w duchu a wón wobrocži ƙo k ƙwojim wuczobnikam a džesche: Ebóžne ƙu te woka, kiž widža, sctož wy widžicze: psche-tož ja praju wam, so wjele profetow a kralow ƙu chžyli widžecž, sctož wy widžicze, a njeřku jo widžili; a ƙšyschecž, sctož wy ƙšyschicze, a njeřku jo ƙšyscheli. Jařnje nasch Ebóžnik w tutym wokoliku pójnawa, so je wón, wo kotrymž ƙu profetowo wěsčžili a na kotrehož ƙu pobožni w sańdženyh lěstotetkach wutrobnje čžakali.

Alle jenož krotki čžaz móžesche ƙo Jesuř nad tutej bój-skej radošču wošchewicž. Piřmawucženy postaw, wuřměcho-wasche jeho a džesche: Wlištrije, sctož mam ja čžinicž, so bych wěč-nej žiwjenje herbowat? Wón mějesche pschi tutym praschenju sct wotpohladanje; wón ƙebi mřšlesche, so Jesuř něsctož wotmolwi, sctož je pschecžiwno Wójsakowemu sakonju. Alle tón Anjes snaje jeho wutrobu; pschecželniwje wón jeho na sakon pokasa a rjekny: Sak steji piřane w sakonju? Sak čžitasch? A piřmawucženy dyrbi něsctož jemu žyle snate wotmolwicž; w sakonju stejesche wšchaf žyle jařne wotmolwjenje na jeho praschenje: Ty dyrbiř Boha, ƙojeho Anjesa lubowacž s žyle ƙwojej wutrobu, s žyle ƙwojej duřchu, s žyle ƙwojej mozu a se wšchej ƙwojej mřšlu; a ƙwojeho bližšeho jako ƙam ƙo. Alle tak lohžy njecha wón ƙo wotpokasacž dacž; wón chze ƙo ƙam prawy čžinicž, so je tuto po

řdacžu tak lohke praschenje stajil, a teho dla ƙo dale prascha: Sctóha je mój bližšchi? Ja chžyl ƙwojeho bližšeho lubowacž, ale hžje je? Pokaž mi jeho! Duž powjeda jemu Jesuř krařne pschirunanje wo ƙmilnym Samaritskim.

Sctož mam čžinicž, so bych wěčnej žiwjenje herbowat? to je tež ja kóždeho kšecžijana najwařniřche praschenje. Wotmol-wjenje rěka hžicze džemřa: Ty dyrbiř Boha, ƙwojeho Anjesa, lubowacž a ƙwojeho bližšeho jako ƙam ƙo. Eswjatu pschi-řkuschnosč mamy, křucze ƙebi rospomnicž, sctož tuta pschitasnja ƙebi wot nař žada. Dofelž pak nasch tekst wobšchěrnje jenož wo druhim džělu tuteje pschitasnje jedna, složny ƙwoju nutřnosč jenož na njón a prajmy:

Lubujmy ƙwojeho bližšeho jako ƙami ƙo!

Wy ƙo praschamy:

1. Sctó je nasch bližšchi?

2. Sak mamy jeho lubowacž?

1. Pschi kónzu pschirunanja wo ƙmilnym Samaritskim wo-prascha ƙo Anjes piřmawucženyh: Kotry dha mjes tmi třjomi ida ƙo tebi, so je bližšchi byl temu, kiž běsche mjes rubježnikow padnył? To je džiwne praschenje. Wy bychmy wocžakali, so budže ƙo Jesuř praschecž: Sctó bě bližšchi, měřnik abo levita abo Samaritski a so by wotmolwjenje rěkało: Čžlowjeť, kiž běsche mjes rubježnikow padnył, běsche jich bližšchi; ale měřnik a levita ƙwojeho bližšeho njelubowasctaj, to čžinjesche jenož Samaritski. Tola měřto teho prascha ƙo tón Anjes: Kotry mjes tmi třjomi bě bližšchi k temu, kiž běsche mjes rubježnikow padnył? A piřmawucženy wotmolwi prawje: Tón, kiž je ƙmilnosč nad nim wopokasaf. Wo naschim tekščje je potajkim tón mój bližšchi, kiž je mi ƙmilnosč wopokasaf. A na praschenje: Sctož

mam činič, so bñh wěcžne žiwjenje herbował? rěka wotmolwjenje: Ty dyrbiš teho, kiž je tebi žmilnošč wopokašal, lubowacž jako žam žo. Bohu budž džal, to ja móžu, žwojeho dobročzela móžu ja lubowacž; lohko je, teho lubowacž, kiž na mni žmilnošč čžini.

Nětko pať tež wěm, šhto je pšchede wšchěm mój bližšchi. Žesuf je mój bližšchi, pšchetož ničto njeje mi tajku žmilnošč wopokašal kaž Žesuf.

Drje kóždy wot waš, lubi čžitarjo, móže wjele mjenow tajkich mjenowacž, kiž žu nam žmilnošč čžinili. Spominaječe jenož na žwojeju staršheju! Žimaj macže žo džakowacž, so seže po Božej woli žiwjenje dostali a so seže žiwi wostali. Žědž a pieč a draštu staj wam dałoj, wodnjo a w nožy staj žo sa waš prózowałoj, niž na žebje, ale na žwoje džěcžo staj myšłikoj. Dobrotow, kotrež žmy wot staršheju dostali, je kaž hwěšdow na njebju, kaž pška pšchi morju.

A tola, šhto je to wšhitko porno žmilnoščž, kotruž je nam Žesuf wopokašal! My běchmy do ruki rubježnika a mordarja wot spocžatka padnyli; tón naš žyle wušłěka, naš čžěžo frani a pol mornych ležo wostaji. Našche wóčžo bě čžěžo wobškodžil, tak so nješnajachmy wjazy žebje žamych a žwojeho Boha a nje-widžachmy wjazy pucž k měrej. Našchey nošy bě čžěžo franik; drje hdžěž žo wo našch wužitk a čžěłne wješele jednašche, móžachmy w štoku běžecž, ale duchownje běchmy žhroni, nješmani k dobremu, pšchěšłabi, se žwojich hrěchow stanycž. Tež našche wucho bě wón franik; hdžž Boži Duch naš žhostašche a žwěrnny paštyr naš wolašche, dha běchmy hłuschi a njepošłuchachmy na Boži hłóš. Haj, na žylym čžěle mējachmy wulke rany; se štyli lóšchtami a s hubjennymi myšłeni a s hrěšchynni šwucženjemi běchmy womašani. Polmornwi běchmy we žwojim šmutsčownym žiwjenju, polmornwi sa Boha a sa wěcžnošč.

Duž pšchistupi Žesuf k nam a wobali našche rany pšchěš to, so k nam džěšche: Šhudy hrěšchniko, žmēm ja twój Šbóžnik bñčž? A wón liny woli a wino do našchich ranow a pošběhny naš s našcheho hubjenštwu. Kať šbóžnje klinečšche jeho žłowo do našchich dušchow: Dwoje hrěchi žu tebi wodate, žu šanicžene pšchěš moju krej! A wón wjedže naš do hospody, w kotrežž žwojaty Duch hospoduje; tón pyta naš a hoji naš wot našchich ranow pšchěš žłowo a šakramentaj, so budže našcha dušcha žyle štrawa. Haj, historija muža, kiž běšche nješ rubježnikow padnył, je našcha historija a žmilneho Samaritšeho je Žesufowa historija.

A hdžž žo nětk praschamy; šhto je mój bližšchi? dha dyrbinny wotmolwicž: Žesuf, pšchetož najwjetšcha žmilnoščž, kotruž žmy šhonili, je, so je Žesuf k nam pšchiščol a w naš polmornych hrěšchnikach nowe žiwjenje šbudžil. A nětko hinať nje móžemy, hacž teho šažo lubowacž, kiž je naš prjedy lubował.

Alle tón Šnješ pšchifaša pižmawucženemu: Dži a čžin teje runoščž! Žesuf je sa wšhitkich čžłowjekow na šemju pšchiščol a žwoje žiwjenje do žmjereče dať, so by wšhitkich wumohl; wón je potajškim wšhitkich lubował, tak dyrbinny tež my wšhitkich čžłowjekow lubowacž. Žesuf je žo wožebje nad hubjennymi a nješbožownymi žmilil, tak dyrbinny tež my žo wožebje žmilicž nad tymi, kotřž žu hubjeni a nješbožowni. Pšchěš Žesufa žu wšchitžy ludžo našchi bližšchi, wožebje pať čži, kotřž žu w nusy; jich dyrbinny wožebje lubowacž.

2. A temu dyrbinny pať s přenja žwojej wóčži wotewricž, so bychmy nusu žwojich žobucžłowjekow pošnali. Šmilny Samaritški je tež teho, kiž bě mješ rubježnikow padnył a wušłěkanny, franjeny a polmornny pšchi dróšy ležěšche, widžil. Móžno by tola był, so njeby žo, na žwoje naležnoščž myšłlo, nješbožowneho dohladať, abo so, do žwojeho mějsta šhwatajo, njeby

pošnal, hacž tam něšhto žive abo mornwe, něčto, kiž wachuje abo špi, leži. Alle wón ma žwojej wóčži wotewrjenej, wón widži jeho. — Tak dyrbi tež pola naš bñčž. Našch nadawš wšchaf njeje, we žwojim powolanju wšchitko ležo wostajicž a wucžahnyčž, so bychmy škutki žmilnoščž čžinili. Alle wulki rošdžěl je tola, hacž dróhu žwojeho powolanja pucžujemy, jenož na žo kědžbujo, na ničžo druge nje myšłlo, šhiba na pjenješy, na žwoje wotpohlady a staroščž, abo hacž my pšchi wšchey žwěrnnoščž a pilnoščž we žwojim powolanju tež wóčžo mamy sa nusu a staroščž druhich.

A druhemu trjebamy čžoplu wutrobu, kotrežž je našchich žobucžłowjekow žel. Měšchnik a lewita staj tež widžikoj a staj tola nimo šchłoj. Žimaj pobrachowašche žobuželaza wutroba. Na-pošłedku pšchindže Samaritški. Wjele jeho wot nješbožowneho džělešche. Wón mějěšche druhu wěru, bě štanw drugeho luda, haj, wonaj běšchtaj nješpšchěčželej nješ žobu; pšchetož Židži hi-džachu Samaritškich a na wopok. Alle na to žmilny Samaritški nješponni; jako nješbožowneho wuhlada, bě jenu jeho žel. — Tak dyrbinny tež my žobuželenje mēcž se žwojimi žobucžłowjekami, dyrbinny žobužacžuwacž, kať hłód čžini, kať šhudoba čžiščěži, kať je wopuschěženej wudowje a wbohim žhrotkam wokoło wutroby. Nasa druhich dyrbi tež našcha nusa bñčž.

A widženju a žobuželenju dyrbi škóncžnje škutk pšchicž, pomoz je to najwážnišche a to došpolna pomoz. Šmilny Samaritški wobala niž jenož rany, linje woli a wino do nich a wotštronja pšchěš to wokošniknu žmjertnu štrachotu. To by tež hižom něšhto był. Wón čžini hišchěže wjazy. Wón wjedže teho muža do hospody, a pyta jeho a wosmje wšchitke wudawški na žo, kotrež žu mišne, so by žo nješbožownny žyle wuštrawil. — O pošmy a čžinny teho runja! Wšchaf mamy k temu wšchudžom pšchiležnoščž. W kóždej wšy žu šhori — dži a pytaj jich; a šhudži — šhwataj a podpjeraj jich; a šrudni — wopytaj a trošchtuj jich. Šusto šhlyšchich wo nusy wěrnšbratrow w rošpróščenju — o čžin jim dobrotu! A tam šteja pohanjo a wolažy: „pšchindž a pomhaj nam!“ a hdžž tež žam k nim hičž nje móžěš, žwoje dary luboščž móžěš sa nich woprowacž. Ničto njepraj: ja žym žam šhudy, se žwojimi žnadnyimi žrědkami nje móžu niškomu pomhečž. Šladaj, kať derje Samaritške to, šchtož ma runje pšchi žebi, nałož. Šolija a wina ma wón žobu, so by žo na pucžu woššchewil, nětko trjeba to jako balsam sa rany; drugeho wóšłla nima, ale wón móže wšchaf pšchich hičž. Tež žnadne žrědki došahaju, druhim dobroty čžinicž.

Duž čžemy wšchitžy, tak wjele hacž je nad nami, kóždy na žwojim mějstnje, se žwojimi žrědkami, po žwojich škladnoščžach čžinicž, so bychmy žwojim žobucžłowjekam žmilnoščž wopokašali a tu pšchifašnju dopjelnil: Lubuj žwojeho bližšcheho jako žam žo.

Šamjeň.

Wo žwobodže šchěščžana.

(Pošracžowanje.)

Tudy widžiš pať, s kajkeje pšchicžiny wěrije šdobnje žo telko pšchipižuje, so wona wšchě kašnje dopjelnja a bješe wšchěch druhich škutkow pobožnych čžini. Pšchetož tudy widžiš, so wona přenju kašnju dopjelnja, hdžěž žo kaša: ty dyrbiš žwojeho Boha čžěšćicž. By-li ty nětk lute dobre škutki był hacž na pjaty, dha njeby tola pobožny był a Bohu hišchěže žaneje čžěšće dawal a njeby tak najpřějščheje kašnje dopjelnjať. Pšchetož Bóh nje móže žo čžěšćicž, šhiba so wšchaf jemu žo wěrnnoščž a wšcho dobre pšchipižuje, kajřž wón wšchaf woprawdže je. To nječžinja pať žane dobre škutki, ale jnicžy wěra wutroby. Žehodla je wona jenicžy čžłowjekowa prawdoščž a wšchěch kašnjow

ho rosréczeč, a to s lubošču a pravej horliwosču, so by wěr-
nosč na hwiětko pschischa, mjenujz, kať s wotpuskom wo-
prawdže steji.

Tale prascheń tež nať sajimuje. Sechzemy wobřah thesow
a wuspěch, kotryž hnydom mějachu, lěpje seřnacž, dha dyrbinu
najprjedy wjedžecž, šcho wotpusť je.. Wotmołwjenje njeje
lohke, dokelž je řebi řamo katholicka zyrkej we wschelatick wotpusť
nastupaznych praschenjach njewěsta byla.

Wotpusť je wotpusčjenje abo spusčjenje. Šchoť řo
spusčjezi, njeje pschezo takama wěz byla. Wotpusť pschedawajo
Teřel ludej sawěsečesche, řo řo žiwym a morwym wina hrěchow
a řhostanje spusčjezi, řa pjenjes, bjes kóždeho drugeho řaruczenja.
Tole lubjenje pať řo ani s biblistkej ani s zyrkwinskej wucžby žyle
njesnjeře. Pschezo řo tak wucžilo njebě.

Řižo w přenich lěstotytkach zyrkwje mějesche řo řa to, řo řu
džeczi psches řw. řschčenizu wot hrěschneje winy a řhostanja
wufřowobodžene bjes dořečjezinjenja abo řarunanja, ř hnadu.

Chyzsche=li řo wotrořčeny řschječiz dacž, řadařche řo wot njeho
pořuta a wěra. řa to w řschčenizy tuřamu hnadu dořta, a dar
řw. Ducha a řbóžnosč řo jemu tež řlubi.

Řschčeny, hacž runje w duchu noworodženy, bjes
hrěchow njewořta. Řich dla mějesche zyrkej „hamt teju
řlucžow,“ to řeka tu móž, „pořutnym hrěschnikam hrěchi wo-
dawacž, njepořutnym pať je řđeržecž, tak dolho hacž po-
řutu njecžinja.“ řa wěru řo zyrkej nětko dale njeprašesche,
dokelž bě ju padnjeny řižo pschi řschčenizy wufřať, wjele bóle na
to hladařche, řo by řo jeho pořuta we wěřnych řkutkach wo-
pořařala wořebje w pořčenju, modlenju a woporje řmilneho
dara. Tónle hamt bu w katholickej zyrkwi ř řakramentej pořuty
pořběhnjeny. W nim Bóh řpowjednemu hrěschnu winu woda a
wěčne řatamanřtvo w heli řpusčjezi.

Posdžičcho zyrkej řwontne řkutki pořuty wot tehole řakra-
menta wotdžěli a je jako řarunanje hrěschneho dolha řadařche,
haj řamo jako řhostanje wobhladowařche. Wona je hrěschnikkej
hařle po wodačžu napořoži a mějesche nětko prawo, je s džěla
abo žyle řařo řpusčječiz. To wona činjesche, hdyž řo řpowjedny
na pschiklad pschi twarjenju zyrkwje abo řlóschtra wotdžěli pať
s rucžnym džělom, s pjenježnym pschinoschkom, s darjenej ležom-
nosču abo se pschilubjenjom, Bóže řkuzžby pořdžičcho po po-
řtajenej liežbje wopřtowacž. To bě řpocžatť wotpusťka;

Jako řo w lěče 1096 řchěseč řtow tyřaz řschizerjow do řeru-
řalema poda, řo bychu řw. měřto řurkam wotdobyli, řpusčjezi
řim řamž wřchitke řkutki pořuty. Tale wulka hnada řekasche
pořny wotpusť. Wón řo tež řa pucžowanje do Řoma a řa
řleczenje na řilatuřowym řřhodže, řpožčzi. Pschezo pať řo wot-
pusť na řhostanje pořahowařche, řiž bě zyrkej napořožiřta, po-
řtajřim na pořčenje, modlenje, řalmořinu atd. řak mějesche
zyrkej nětko řřoju hnadu: w řakramencže pořuty řpusčjenje
hrěchow a wěčneho řatamanřtwa, w pořžělnym a pořnym wot-
pusťku řpusčjenje zyrkwineho řhostanja.

Wřchizy pořutni řebi pořny wotpusť řařkuzžicž njemóžachu,
abo řmjercž řich pschewhata, přjedy hacž běchu zyrkwine řřosta-
nje wotpořucžili. řajřim řo po řmjerczi ř temu čař pschiswoli
— w čřiřču. Wo čřiřču zyrkej w dwanatym lěstotytku wucžicž
řapocža, řo je to řa duřchu měřtno čřwile, hórřcheje hacž móže žane
řemřke čřerpjenje byčž, ale tola čřerpjenje s nadžiju na wum-
jenje. Čřiřč řřjedža mjes čař a wěčnosč řtupi, mějesche řpo-
čatť a řónz a liečesche řo teho dla ř čařnemu řřostanju. řo
teřle wucžbje móž zyrkwje řiřchče dale řmjercže dořahařche.
řbořowna řa duřcha, kotraž mějesche pořny wotpusť, wona po
wudhčnjenju hnydom do njebjeř pschidžže, njesbořowna, kotreřž
řpusčjene dny, tydžjenje, lěta tu abo tam njedořahachu!

Lud bě jeno na to pořařany, řchoť zyrkej praři. řa pať
wucžesche: řo čřiřč je, to je s tym dopořařane, řo je Řhřřtuř
ř heli dele řtupiř a tam přřdowať. Dokelž pať řo s hele řana
duřcha wjazy njewumože, je to měřtno jeno čřiřč byčž mořlo.
Dale řo tež pořjedasche wo řřewjenju duřchow, řiž řu ľudžom
ře řřiwlazhmi řřowami pořazu čřwile w čřiřču řřořile a řich na
Bóže dla wo pořoř pořřyle. To wěřo řschesčijanam řamneho
čřařa bořořč a hrořu nacžini. řschewhaju řam řiřchče řařchi
ľubi řemřeczi, řan macž, řřny? bě řich řřřřna pořařeń.
ř dobom tež pořařeń nařta, hacž řo tu s wotpusťkom pořhačž
njehodži. řadanje po řim bu pschezo wjeřsche, a řřdom lěť do
Řutheroweho naroda řo btmž řirtus dopřelni. Řóždy řiřchče
řřwy, a byl řřucžer ř njebju wolařnych hrěchow, móřesche wot
zyrkwe wotpusť řa řemřetnych dořtačž, bjes wuměnenja, řa
pjenjes, a je-li tón njedořaha, ma zyrkej bořaty pořlad dořnyř
řřutřow, kotrež řu řesuř a řwječzi ľudžo wřsche řřwojeje pořřebje
nahromadžili. ř teho řmilny Bóh na řamžowu pořřtwu nje-
dořtatť wěřče wuřna. Wotpusť řa njebohich řo řara
řupowařche.

Tale zyrkej žiwym a morwym na pořoř pschidžže a řim
pucž do njebjeř pschezo řchěřřchi čřinjesche. řa wutrobnyř roř-
řacžom, dořěru na Bóžu hnadu a bořabojasnym řřwjenjom řo
njeprašesjeo bě wotpusťkwe ľiřty řawjedřa. řchoť řebi pořny
wotpusť řupi, móřesche řo řa wujednaneho s Bóhom wobhlada-
wacž, pschetož tež Bóže wodačže hrěschneje winy a wěčneho řa-
řamanřtwa běřche nětko do tehole wotpusťka řobu nuts pořořene.

Řajřta tunja hnada tola řajři ľiř řa řschesčijana bě! Wón
řón pschi řpowjedži do wucha abo tola na řmjertnym řožu řřwo-
jemu řpowjednemu wóťzej jeno pořařa, a tón dyrřjesche wodačž.
řřwědomnje bě řpořojene, ľenjosčzi w dořnym řo pořěřowařche,
njepočřinki řo pořpřerachu, a pschichod tola wjeřely wořta.
Řjednyřjesche kóždeho řřwědomněřeho měřchnika wutroba bolecž,
hdyž widžesche, řak řeřel mjes jeho řpowjednym ř džěčřini bľud
rořřchěřja a řak řich liežba wořoko řpowjedneho řřořa woteřjera?
řajřele bě zyrkwinske řřwjenje, jako Řuther w lěče 1517 wuřtupi.

J. K.

Lutherowe řřowa.

55.

Tole řřwjenje njeje řřowny byčž, ale řo wuřtrowicž, niz byčže
ale nařtačže, niz pořoj ale řřwčžowanje. Wř řiřchče njeřřny
dořpili, ale řa tym honimy. řiřchče njeje řčřinjene a řo řřalo,
ale je na pucžu, řiřchče njeje řónz, ale pucž. řiřchče řo njeřehľi
a njebřřschjezi wřcho, wřchitko pať řo čřiřčzi.

56.

Tole žyle řřwjenje, w kotryřž řřny řřwi, je jeno řamny řón.

57.

Řjebjeřa řu ři dawno date a řu mój dar, a řam ľiřty a
přecžat na to, řmjenujz: řa řřny řschčeny a řřodžu ř Bóřemu
bľidu. řeho dla řebi tónle ľiř řařhowaj, řo čři řón čřert nje-
rořtorřa, to řeka, budž a řawořřań w bořabojosčzi a modľ řo
wóřčzenařch.

58.

řdnyž nařch Řnjes Řhřřtuř praři: Čřińče pořutu, dha je
chžřľ, řo by žyle řřwjenje wěřjaznych pořuta byľo.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske lopjeno. ↵

Wudawa žo kóždu žobotu w Smolerjez knihiczišćejeńni w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

14. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Ent. 17, 11—19.

„Wolaj žo ke mni w czažu mny, dha chzu ja cze wumóz a ty wrebijaj mje khwalicž“ (Wj. 50, 15), tak dawa tón žmilny a wšehomózny Bóh žwojim džěczom, kiž we wšehelkej mny žu, wšehwolacž, tak wón je wabi a napomina i drohim kražnym žubjenjom. A chzesch-li ty k temu, šchtož tele žłowa praja a na žebi maja, wobras mječ, kiž by czi wšeho prawje rjenje wos-
lažnik a wuložik, dha czi žaneho lěpscheho njewěm, hačž tón, kot-
ryž džehniskhe šwjate seženje nam psched woczi staja, seženje wo
džěčacžoch wužadnych. Pschetož šchto tu widžišch? Nu su, kiž
jo k Bohu wo pomoz woła, ž m i l n o s e ž, kotraž hubjenych i po-
mozu setka, ale tež njeđžak, kotryž žo žam wo žohnowanje
dostateje pomozu pschinjeke.

Tón Šbóžnik je duzy na puczu do Jerusalema. Wón chze
tam žwoje posłednje jutry žwjećicž. Ale wón tam njecžehnje
po najbližšchim puczu. Wón cžehnje žrjedža mjes Samariskim a
Galilejskim krajom, so by na tajkim dlěšchim puczu cžim wjazy
šladnosće mět, hubjenym dobrotu cžinicž a kaž Bože žłóncžko
prubi žwojeje wobšbožazeje lubosće do wšehč stronow wosežlacž.
Tón luby Šbóžnik, hdže je wón hdy to žwoje pytal? hdže žam
na žebje mžšlik, na žwój wužitk a wotpočžnik? Jeho jedž a
nje wodnjo a w nozy bě, so by njeno žwojeho Wótza psche-
lažnik a sa sbože žwojich bratrow po cžěle žo hačž na naj-
žwěrniskho starať. Njedaloko jeneho mēsta setka jeho cžrjoda
wužadnych, džewjećo Židzi a jedyn, kaž bě na jeho drašće w-
kjeć, Samaricžan. Wž mólhi žo džiwacž, so je žo tule staw
žepiteho samariskeho luda židowskim mužam pschisamknyl a so

žu cžile jeho mjes žobu cžerpili. Ale njewěmy dha a nježmny
jo i nowa w tutej wójnje jažo dospońnje šhonili, kaž šhromadna
nuša rucže wšeh šchlahi a jacžahi spodtorha, kotrež cžlowjekojo
w czažu njepšchetorhnjeneho mēra a derjehicža husto mjes žobu
natwarja w hordoscezi a twjerdoscezi žwojeje wutrobny? Šhromad-
ny žchiz, hromadže šhonjena a pschětrata nuša a žalosčž tež
tajkich jara bórny hromadu wjedže a stowaršchi, kiž žo přjedy
njejnajachu abo snacž njechachu. Tudy bě wužad to dofontak. —
Wužad! Běda, tajka to thorosčž! Žadława, natyłowaza, nje-
šahojomna! Žyke cžělo — jene jenicžke jěšjenje a nicžo strowe
na nim wot wjeršchka hlowny hačž do spody nohi! Wusamknjeni
i cžlowiskeho towarštwu dhrbjachu wužadni žo strownych šdalo-
wacž a na puštych mēstnach žami mjes žobu bydlicž. Tola tež
w tajkej žwojej žamotnoscezi žu cžile džěčacžo nēšchto wo Žesuku
jažkšcheli, wo kražnych štukach jeho mozy a lubosće, a to je
w nich tu nadžiju šbudžiko: Tón móže, tón budže wěšće tež nam
pomhačž! Duž, jako jeho nētko našdala wuhladaja, posbēhnu
žwój hlóž a wotaja i hlubokosće žwojeje wutrobny a žwojeho
hubjenstwa: „Žesu, luby mišchtrje, žmil žo nad nami!“ —
Nuša, praji pschisłowo, wuczi pacžerje spěwacž. A wěšće, hižom
cžělna, šwonfontna nuša je jich wjele, kiž bēchu w dobrnych dnjach
žo modlenja žyke wotwucžili, jažo wucžita, ruzny štykowacž a ko-
lena šhibowacž; nēkotrny je wonkach psched njepšchecželom, hdnyž
tule lětachu kaž žypany hróch, abo domach, hdnyž šrudne powje-
seče dōndžechu, hdnyž šhlēbowa drohota abo druhe starosceže žo
wo durje kłapachu, jažo pucž k žwojemu Bohu namakak, a nēkotre
hróncžko, nēkotra šchucžka, kotryž bēšche sa mlode nawuknył,
je w tajkich khwilach žiwjenja jažo w nim wožiwika a se štyšneje
wutrobny horje štupaka k njebjekam. Ale modlitwa, kotryž

czelna nusa czlowjetej wunuezi, husto doscz žana prawa modlitwa njeje. Teho dla nječajaj, doniž woda czelneje nusy a žakoseže tebi hačž k dušchi nještupa. Njeleži dha wjele witičha nusa tebi wschędnje na schiji, snutskowna nusa hrěcha? Dřech, haj, to je tón prawy duchowny wuřad, wjele hóršchi, dhyžli czelny. Tón žyheho czlowjeka pšehndže, tón sajėdoježi a škajy czěto a dušchu. Dale najhóršcha wschitkich khorosczow dyrbjata nař czėriež, pomoz a wumóženje pytačž pola praweho lėkarja. Sachtó hewak pať móže nař i hrěschneje nusy wumóz, khiba tón, kiž je ja nař na křhižu pobyt a nasche hrěchi na šwejim czěle šam woprowak? Hdže druhdže namakamy pomoz, khiba pola teho, kiž tak pšeh- czeluje wschitkich šprózných a wobečežených k šebi wola a šlubi: Teho, kiž te nni pšchndže, njebudu ja won wustorečiež (Jan. 6, 37)? Ach, my bėhamy w šwojeji nusy, duchownej kaž czelnej, tak radži k džerawym studnjam, kiž žaneje wody nimaju. Ně, niž tak! Wy khoru, bėdni, hubjeni, wy šbieži a šhibowani, wy šprózni a wobečeženi, wy křudži hrěschnižy wschitzy, kiž wy šwoju nusu šnajecže a kuřanje hada we šwojim šwėdomniju bolosnje czujecže — pošbėhucže šwojeji woczi a hladajecže! wón czaha hiščeže po fraju wokoło, tón dobry lėkar, kiž pomhačž chze a pomhačž móže. D džieže won je šwojich šrudnych komorkow a šylsowých kuczitkow, džieže won jemu napšehczěwo a wolažecže kaž tamni, jeno hiščeže i polnišchim, křoblišchim dowėrjenjom: Jesu, luby mišchtrje, Křevjehcže, Šsyno Boži, o ty jehno Bože; kiž šwėta hrěchi nješech, šmil šo nad nami! Šak dha, šo nje- dyrbjal ja wolačž? Wšehak je Bóh huadni k šlyščenju. Ša chzu hšob pravje pošbėhowacž k tebi, mój Wótčje we njeju. Ty i lubošču chzesch na mnje hladacž, nje nachzesch štorcziež wot štola, hdyž pšehes Šsyna czi budu šrudnje k wohan padacž (křerl. 589, 2).

Haj, pola teho Šnješa je huada a wjele wumóžnja pola njeho; pola njeho ta šmilnoščž, kotraž „pšehes Šsyna wschitkim pomhačž chze“, ta šmilnoščž, kotraž hubjenym na pomoz křwata. — Wokolai je jena tych 13 matych Šandwichškich kupow w polodnišchim morju. Ša ma pšchimjeno „kupa wuřadnych.“ Wšchnoščž, pod kotrejž wšchě tute kupy steja, je ju wuřadnym k wobydlenju pšchipočajaka. Žadny štrowy wohan na nju nještaji. Šako lėkar a dušchowpastyr bydli njes tymi nješbožowymni štajnje miřionar, kiž ma tam czař žiwjenja wostacž. Šo czařu tež wón na wuřad škhoru. Šak bórny hačž wumrje, nacžahnu na kupje khorhoj, i tym šuřodnej kupje wosjewjo: Nařch miřionar je wumrjek; pošezelcže nam druhého! A k czešči křehesčijanstwa ma šo prajiež, šo ženje dlėje hačž někotre hodžiny trako njeje, hačž šo šašo nowy miřionar na šanjertny pucž k nim nastaji. — nětk prajecže, našcha šemja, šchto je wona druge, hačž tajka „kupa wuřadnych“? Wšchitzy šmy wotštupili, wschitzy šo hrojni ščiniili, wschitzy šmy wuřadni, a je tak, kaž piřane šteji w pšalni je šchthematym: Bóh pohlada i njebjek na czlowške džeczi, a hlaj, tu njebė žadny, kiž by dobre czinił, tež niž jedyn. Duž Bohu žel wot wėcznošcže, tej' našchej' nusy bėšche. Wón džesche k šwojom' Šsynowi: Czař žada moju huadu; dži na šemju mój najšubšchi, Daj křudym šbožnu radu, jim pomhaj i hrěschnej' štyknošcže, wjedž jich i tej' šanjertnej' hóršcže, šo i tobu živi budža (křerl. 1, 4). A tón Šsyn bė Wótzu pošlyšchny, wón pšchndže na našchu šemju jako tón prawy lėkar a wumóžnik, wón nješech nasche khorosče a nakoži šebi nasche bolosče, wón wumrje ša nař na křhižu, šo by je šwojeji křwju nař wucziščil wot našeho hrěschneho wuřada. A nětk, hdžez je wón powyšchenny k šwojemu Wótzu do njeja, je wón k pom- hanju pšehes hiščeže runje tak hotowy, kaž tehdy, jako tamni džekacžo jeh šetkach. D kajki lubojny, wutrobu hmyžy na- pohlad, fak czěle wbořy, wot šwėta wustorečeni ludžo i pošbėhucže-

nymaj rukomaj wokoło njeho steja, pomoz wot njeho docčajajo, a wón na nich hlada pošly šmilneje lubošče! Wón budžišche na mēšče i jehym jeniežkim šlowežkom jich wustrowiež mohł, ale šo by jich wėru pruhowak, džesche wón k nim: Džieže a pošakže šo mēšchitkam; daježe šebi wot nich wobšwėdčiež, šo seže czěšči wot wuřada! A woni cžinjachu po jeh šlowje, a hlaj, jako tam džechu, buch woni wucziščeni. — Tež nad nami je tón Šnješ wschelake a wulke džiwny šwojeje šmilnošcže cžinił. Dopomni šo jeno, fak je wón na twoje wolažje tebi twoju khoru man- dželštu šašo dał, tebi twoje džecžo šdžeržak we wulkej štrachosčži, tebi lubeju šaršchegu hiščeže wostajil hačž na tutón džėn, tebi šamenu šašo štanjež dał wot czežšcže khorosče, tebi tež w drohni czařu pšehes šašo křlėb wobradžil abo i drugeje nusy a wuškosče džiwuje a krařnje wupomhał. Wšmi k temu hiščeže tamne wulke dobroty Bože, wo kotrychž te šti artiklė našeho křehesčijanstwa wėruwuřnacža rėča, nješchitich potom wušnacž: Ša to wschitko ja šo jemu džakowacž, jeho křwaliež, jemu škuziež a jeh pošlychacž winojty šym. Šo je šawėšcže wėrno!?

Džewjecžo, jako pytnychu, šo šu wustrowjeni, křwatachu domoj k šwojemu powolažju, k žonje a džecžom, a šapomnichu džakowanje a teho, kiž bėšche tajku šmilnoščž nad nimi cžinił a kiž by tak rady tež šebi jich dušchu dobyt pšehes tu czelnu dobrotu. Ale jenož jedyn jeniežki, jenož tamny Šamariečan wróczi šo a křwali Boha i wulkim hšobom, tamni pať pšchijechu šo pšehes šwój nježak šami wo žohnowanje teje dostateje pomozny. Šomni runamy šo my? — Wohlej tam teho Šamariečana k nohomaj heho Šnješa! Wón šoni, kajka krařna wėž je, temu Šnješej šo džakowacž. Tón Šnješ jeho poškwali: Dwoja wėra je cze wu- štrawika. Wėšcže, tež tamnych džewjecžoch bėšche jich wėra wu- štrawika, bėšche jim k czelnej štrawosčži dopomhała a na tej dachu woni šebi doscz bjež, ale ša šwoju dušchu šebi niežo wot teho Šnješa nježdachu. Tamneho wėra pať bėšche lėpšcha, ta wjedžišche jeh šašo wróczo k Jesuřej, ta šwjaja jeh je šylšnym šwjajštom twjerdže na teho, kiž je niž jenož lėkar křoreho czěta, ale hiščeže wjele bóle křoreje dušche, a kiž k tym, kotřiz i poškutnej a wėrjajej wutrobu šebi wucziščenje wot duchowneho wuřada žadaja, tež džėnša hiščeže praji: Štan a dži, twoja wėra je cze wu- štrawika! — Ale džakna kwėtka kėžje i rėdka. Šak malo je tych, kotřiz šo pšehes dostatu pomoz k temu Šnješej dowjescž dadža a tak jeh pošly žohnowanje dostanu. Wėšcže, tu a tam leži jedyn i hnutej wutrobu na šwojim woblicžu pšchod tym Šnješom a pali jemu wopor horzeho džaka.. Hdže pať šu czi džewjecžo? Hdže šu czi, kiž šo jemu džakujaja ša tu dobrotu, šo je jich w šwjaj- tej křehesčenižy šmył wot wuřada hrěcha? Ach, na to woni ani nješpomnija! Šak někotry štawa rano a nježakuje šo Bohu šo jeh huadne pšchitřwanje, lėha šo wjecžor a nježakuje šo jemu ša dostate žohnowanje, šyda šo k bliđu a štawa wot bliđu bjes modlitwy, šwjeczi šwój narodny džėn a wobšamka štan šeto, ale nječjuje šo cžėrjeny, Bohu džak a křwalbu špėwacž. Š šchto chzemn prajiež, šo jich wjele, kotřymž je tón Šnješ wot khoriež dał, šwoju dostatu štrawosčž lėpje naložiež njewė, hačž šo šo nětko cžim bóle wschėm lóšchtam a žadwěžam poddadža! Džakujesch šo ty tak temu Šnješej, ty hšupny a njemudry lud? (5. Włój. 32, 6.) Ty němški lud a w nim ty, mój šerbiški ludžiko, fak džakujesch šo šwojemu Bohu ša te wschelke wulke a krařne džiwny, kotřez je wón nad nami cžinił w tutej wójnje! Chzemn wostacž, kajzy do wójny bėchmy? Njeplaczi tež nam potom tamna ščoržba Boža na šwój Šraelski lud: Ša šmy džeczi wotčahnył a powyšchil a wone šu wotenni je wotpadnył; wot šnaje šwojeho křejša a wošol žlob šwojeho Šnješa, ale Šrael nješnaje a mój lud nješrořmy! (Jes. 1, 3.) D šo bychmy wuknyli, šo šašo dostojnišcho temu Šnješej džakowacž! D šo b-

praschenje nascheho Sbožnika: Njeje so žadyu namakał, kiž by so wróćit, so by Bohu česež dał, hač tutón zůbnuik? naž tał sahanibiko a na hweđonuje paliko, so bchmy stawali s nascheho hrosneho njeđaka a k jeho uohomaj jemu hlabili: Kralo tej' česeže, ja chzu tebje khwalicz s wutrobu, se rtom a we žiwjenju, džafny a khwalbu wopor eži palicz, so by nje wumohl se hwojej krowju! Wšni sa nřdu twojich bolosczow nje, kiž by ja nje k hnjereži schoł!

Bratsja, hoiry, budžny džafowni! Potom pokaze nam ta ruka, kiž je naž s eželneje nřy wuwjedla, tež puez k wječnemu šbožu, jako piřane steji: Schtóž džaf woprue, tón česeži nje a to je tón puez, so ja jemu Bože šbože pokazu (Př. 50, 23). Džafowny ežlowjek móže pschezo wjazy wot Boha dostacz; wón džerži tał rjez klucz we hwojej ruzy, s kotrymž móže hēbi durje k wšchitkim Božim bohastwam wotankacz. Wón dostanje jene žohnowanje po druhim.

Saj, kražna wěz je, temu Knjeje so džafowacz a khwalbu špewacz twojemu mjemu, ty Najwřschchi! Samjeit.

Rgř.

Wo hwobodže fšchesežana.

(Pofracžowanje.)

16. Wřsche teho hmy my mēschizy; to je hiščeje wjele wjazy, džili s kralom byč, tohodla, dofelž mēschizmo naž do-štojnch ežini psched Boha stupicz a jeho prořyč. Pschetož psched Božimaj woczomaj stejec a prořyč, njeřniřcha so nřonnu, křiba mēschizam. Tał je nam Křystuř dobył, so móžemy duchownje jedny sa drugeho jastupowacz a prořyč, kaž mēschiz sa lud eželuje jastupuje a prořy. Schtóž pał do Křystuřa njewēri, temu žana wěz k lēpschemu njeřniřu, wón je wotrocžł wřchēch wězow, dyrbi na wřchēch wězach so pohōřschecž. K temu njeje jeho modlitwa špodobna, njepřindže tež psched Božej woczı.

Schtó móže nětko ežesež a wyřkofež fšchesežana domyřlicž? Psches hwoje kralowstwo je wón wřchēch wězow móžny, psches hwoje mēschizmo je wón Boha móžny. Pschetož Wōh ežini, šchtož wón prořy a chze, kaž piřane steji w psaltarje: „Wōh ežini wolu tych, kiž so jeho boja, a wuřlyřchi jich modlitwu.“ K tutym ežesežam pschindže wón jeniczžy psches wēru a psches žadyu škutł. S teho jařnje widžimy, tał je fšchesežan hwobodny wot wřchēch wězow a nade wřchēmi wězami, tał so žanych dobrch škutkow k temu njerejeba, so by pobožny a šbožny byl, ale wēra jemu wřcho pschemērnje pschinoscha. A hdyž by šchto tał njemudry byl a mēnil psches dobre škutki pobožny, hwobodny, šbožny abo fšchesežan bywacz, dha by wēru je hwojimi škutkami šhubil, runje kaž tón poř, kiž křuch mjařa w horeže njeřeře a sa ščēnjom we wodže kwi, s ežimž mjařo a ščēit šhubi.

17. Praschesch-li so, kajki džē je rosdžel njes mēschizami a njeřwjećenzami w fšchesežanstwoje, hdyž so wřchizy mēschizy? Wotmolowjenje: šlowežku mēschiz, pop, duchowny a tehorunja je so njeprawda stala, so so wot šhromadneje hromady na malu hromadu poczēnjene, kotraž so nětko duchowny wustaw nje- nje. Šwřate piřmo žaneho drugeho rosdžēla njedawa, křiba so wučēnych a hwojēnych mjenuje Minisłros, Servos Oecono- mos, t. j. šlužobnikow, wotrocžłow, sarjadnikow, kotřiz wřchaf dyrbja druhim Křystuřa, wēru a fšchesežansku hwobodu přē- dowacz. Pschetož runjež drje hmy wřchizy mēschizy, njemōže- my tola wřchizy šlužicz abo sarjadowacz a přēdowacz. Tał praji hwojaty Pawol 1. Kor. 4, 1: „Njechamy sa niečo wjazy wot ludži mēčzi a widženi byč, křiba sa Křystuřowych šlužobnikow a rjadowarjow ewangelija.“ Ale nětko je se sarjadnistwa nastalo tajke hwētno, šwonkowno, šlawno, traschne křejřstwo a pschemōž,

so njemōže jemu prawa hwētna móž so na žane wřchne ru- nacž, runje jako bychu njeřwjećenzy nēřchto druge byli hač fšchesežanszy ludžo. S tym je precžwřate wřcho šrořnjente fšche- sežanskeje hnady, hwobody, wēry a wřcheho, šchtož wot Křy- stuřa mamy, a Křystuř sam; hmy sa to dostali wjele ežlowječ- neho šakonja a škutka, hmy so žyle wotrocžžy najnjekřmanišchich ludži na šemi ščēnili.

18. S teho wřcheho wufnjemy, so njeje došč přēdowane, hdyž so Křystuřowe žiwjenje a škutł šwjećschne a jeno jako hi- storija abo ežarjowa stawijnja přēduje, abo so žyle wo nim njelēži a so duchowno prawo a druge ežlowjekow šakon a wučēba přēduje. Žich je tež wjele, kotřiz Křystuřa tał přēduja ežitaja, so požad- uosež s nim maja, so na Židow hnēwaja abo hewaf bóle w džē- ežazym wřchne so šwēcžuja. Ale wón ma a dyrbi so tał přē- dowacz, so by mi a tebi wēra s teho šrořka a so šdžeržaka. Najkaž wēra s teho šroře a so šdžerži, hdyž mi so praji, ežehodla je Křystuř pschischoł, tał dyrbiřch jeho trjebacz a wuřiwacz, šchto je mi pschitjeřł a dał. To so stanje, hdyž so fšchesežanska hw- boda prawje wuřladuje, kotřiz wot njeho mamy, a tał hmy kralojo a mēschizy, wřchēch wězow móžni, a so je wřchitko, šchtož ežinimy, psched Božimaj woczomaj špodobne a wuřlyřchane, kaž hmy dotal prajił.

Pschetož hdyž wutroba tał Křystuřa hlyřchi, ta dyrbi so jawjeřelicž, se wřcheje hlabiny trořcht dostacz a wuřłodnēč pschecžiwu Křystuřej, so jeho šako lubo ma. K temu njemōže naniřdy se škutkami a šakonjemi dořēč. Pschetož šchto chze tajke wutrobje šchodu ežinicz abo ju traschicž? Nawali so hřch a hnjereč, dha wona wēri, so je Křystuřowa pobožnosč jejna a jejne hřchi njeřni nřdy jejne, ale Křystuřowe; tał dyrbi hřch so šhubicz psched Křystuřowej pobožnosčju we wērye, kaž je horkach prajene, a wona wuřuje s japoschtołom hnjereči a hřchej so špēcžicz a prajicz: „Džē je nětko, ty hnjereč, tvoje žahadko? Džē je nětko, ty hnjereč, tvoja hlebija? Tvoja hlebija je hřch. Ale Bohu budž khwalba a džaf, kiž nam je dohēče dał psches Jesom Křysta nascheho Knjeja. A hnjereč je potepjena w jeho dohēčju.“

(Pschichodnje dale.)

Křchesežanowe kralestwo a mēschizmo.

Šłōž (S. Lohmeyer, khoral. kn. ežo 198): Pschindž, Božo, hwojaty Ducho, k nam atd.

Šsy wopravdže ty šbožowny,
Ddyž hwēry pschecžel Boži h; wřchitko dostawasch ty psches wēru we hwojim ežarjnym žiwjenju: mařch kralowstwo a mēschizmo!
— to tebi je so dostało.

Duž dopjelni pschisřluřnosč ty hwoju,
hdyž masch psched Bohom pychu dwoju! —
Halleluja, halleluja.

Psches kralowstwo hmy móžny ty a tež sawērnje hwobodny; wřchē wězly šluža wřchaf tebi, eže pyča kralowřka debi, kiž křes hmy wřcheho štworjenja a šdobom křbaf žiwjenja.

Šlej! powořanje w obřchērnišche byč njemōže a w ořebniřche.

Halleluja, halleluja.

Přiches měšchnistwo mašch prawo ty
přched Boha stupicž hwojeczeny,
jeho s modlitwu nadběhowacž
a khroble k pomozh wolacž. —
Tak přched Boha džě přichhadžej,
ho polnje jenu dowěrjej!
Přiches wěru jeho počesežujesč
a žiwjenje hej wobšbožujesč.
Halleluja, halleluja.

Sčto Wumóžnik twój tebi je,
kak wěra jeho wužije,
— to ho předowacž ma wobstajnje,
so dušcha swješelena je.
Tak Šbóžnika mašch žiweho,
kiž eži je k prawdosežji dal ho;
by sejnak jeho džiwnu mikosež
a khwalisč Božu dobročiwosež.
Halleluja, halleluja.

Na Boha twař dušcha!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. We swjasku s Bohom, s našim
Šbóžnikom štrošchtuje dale džemy, hačž hny přichli dom,
wschaf Bóh nař wjedže, joh' džeržny ho, s nami wěčnje budže
našch hweru Bóh!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Pucž je našch krótki we čžawosežji —
Jenož pak tón wuřki wjedže k šbóžnosežji. Kiž Wótza prošcha
we wěrje tu, w wutrobi Joh' noscha, Joh' džěčži hu.

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Na joh' pucžu čžlow'fej žanemu
šawutlicž dacž uochze, čžini dobrotu ta wschehomóžna, žohnowaza
wutroba ta wótžna wschěch šastawa!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Šnada Boža nam je šhadžata. Jeho
hlyna ruka nař wschěch přichrywa. We šchitkich nusch je pola
nař, wukhowat nař w štrachach je přchezo šař!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Š Božoh' byčža krařnosež wukhadža,
hnada, hnilnosež bójška wodži čžlowjeka. Bóh pomha krařnje
tym hubjenym — Bóh je hlonzo šařne wschěm wěrjazy!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Šstowo Bože pucž a wěrnosež je,
našchim noham hweža tu we zupobje. Šhlěb wodnuje w nož
ja dušchu je, dawa nowe možy, to žiwjuje!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Šdyž wschitko ipi we tej nóžnej čžmi,
hnada Boža škieži nam šchit jandželški. Nam hwěšdy hwečža,
ja kóždu nóž hweřtlo s rjeišchoh' hweřta nam ščele Wótž!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma! Šhadžej s nowa wěra, nadžija,
s Božoh' hwojatoh' hłowa přichidž móž žiwjenja! Na Boha
twaričž my čžzemny wscho, Boha wěčnje khwalicž, čžim šbóžnišcho!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma. Wukhlyšana, špravna modlitwa
budže pola Boha Šejom Šhrysta dla, nař šbóžnje přchewjedž
přches čžěnnu doh k trónej twojom' dowjedž do njebeřow!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma! Šhwal něř Boha wscho, šchtož wodhch
ma, so ho rošpřchesežčera khwalba Šujesowa! Nař hnilnosež
Boža je wumohka, wschehomudrosež hwojata wscho dořonja!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Bohu wscha čžesč
hlušcha, sbože ja nař ma! Šbože dušche, hřehow wodacže
w wěčnej hnadže Božej našcha šbóžnosež je, po čžawnej hwojercži
nam hotowe žiwjenje na wěčnje we njebu je! W.

Šberlusche na hwojate dny ša šjawnu a domjaznu nutnosež.

Na 15. njedželu po hwojatej Trojizy (16. sept.). Sawodny
šhěřl. 530. 531. abo 130. 198. 564. Wěra 2,5. Šlowny h. 17.
18. 21. 147. 275. 305. 307. 605. Šest Mat. 6, 24—34. Po
hamjenju 312,9. — 17,7. 19,7. 20,6. 147,10. 189,2; 191,10.
258,1. 400,10. 531,3. 633,5. 678,4. Š dospěwanju 16. 586,1.,
6,7. 834.

Na 16. njedž. po hwoj. Trojizy (23. sept.). Sawodny h. 315
abo 314. 632. Wěra 855. Šlowny h. 20. 117. 212. 232. 272.
402. 403. 472. 473. 474. 495. 503. 507. 509. 510. 578. 584.
Šest Łuf. 7, 11—17. Po hamjenju 312,9. — 99,11. 131,10.
242,8. 275,7. 413,9. 415,1. 478,3,4. 489,1. 500,4. 503,6. 583,5.
675,6. 828,2. Š dosp. 195,6,7. 512,5,6. 719,6,7. 726,3,10.

Na 17. njedž. po hwoj. Trojizy. (30. sept.) Saw h. 197
abo 446,1—7. 11,12. (na Wlich.) Wěra 225,4. Šlowny h. 246.
311. 315. 325. 326. 592. 693. 704. 733. Šest Łuf. 14, 1—11.
Po hamjenju 312,9. — 29,7. 45,1,2. 140,15. 155,4. 158,3.
163,1. 198,5. 241,4,5. 245,6. 246,3. 288,6. 324,5. 369,7.
592,4. Š dosp. 436,4,6,7. 617.

Na 18. njedž. po hwoj. Trojizy. (7. okt.) Saw. h. 607,1—4.
7 abo 429. Wěra 12,1—3. Šlowny h. 27. 31. 34. 46. 225.
439. 442. 707. 835. Šest Mat. 22, 34—46. Po hamjenju
312,9. — 97,7. 132,6. 159,3. 225,3. 230,2. 290,3. 311,5.
329,8. 429,2. 430,8. 442,8. 569,5. 639,4. 736,1. Š dospěwanju
130. 138. 718.

Na 19. njedž po hwoj. Trojizy. (14. okt.) Saw. h. 195.
198. 564. Wěra 203,6. Šlowny h. 4. 26. 193. 208. 217.
225. 431. 724. Šest Mat. 9, 1—8. Po hamjenju 312,9. —
25,11. 80,3. 208,7. Š dosp. 208,5,7,8. 320,1,5. 431,4,6. 559.

Na 20. njedž. po hwoj. Trojizy. (21. okt.) Saw. h. 279.
708. Wěra 203, 6. Šlowny h. 220. 642. Šest Łuf. 13, 6—9.
Po hamjenju 312,9. — 138,6. 147,9. 148,10. 167, 7. 173,2.
400,8. 425,1. 437,4. 503,17. 525,13. 642,6. 737,2. 755,8.
766,5. Š dospěwanju. 220,5—7. 643,7—10.

Jubilejški tydžen reformazije (28. okt.—4. nov.) 21. njedž.
po hwoj. Tr. — 31. okt. — 22. njedž. po hwoj. Tr. 7. 319. 831.

154. 159. 278. 430. 449. 599. 623. 679. 764—769.
Lutherowe šhěřl. 1. 11. 128. 130. 156. 161,1—3. 205. 231.
312. 405,1. 448. 454.

Še Ššerbow, ša Ššerbow.

Porščizy wuhotuja njedželu 16. počujenža popoldnju Bože
hlužby ša šnustkowne miřijonštwo, a to w 3 hodž. šerbšku a
w ½5 hodžinach něniřku. Šchtož ša šnustkowne miřijonštwo
lube, je lubje přchepřscheny a tež kóždy druhi, so bychu ho jich
čžim wjazy ša tutón wulki a jara nuřny škutk šchesežaniřkeje
lubořeže šahorili, ša jedyn škutk šchesežaniřkeje lubořeže, kotrehož
wařnosež a potrebnosež je přchezo hiřchže přche mařo šnata a
špěchowana.

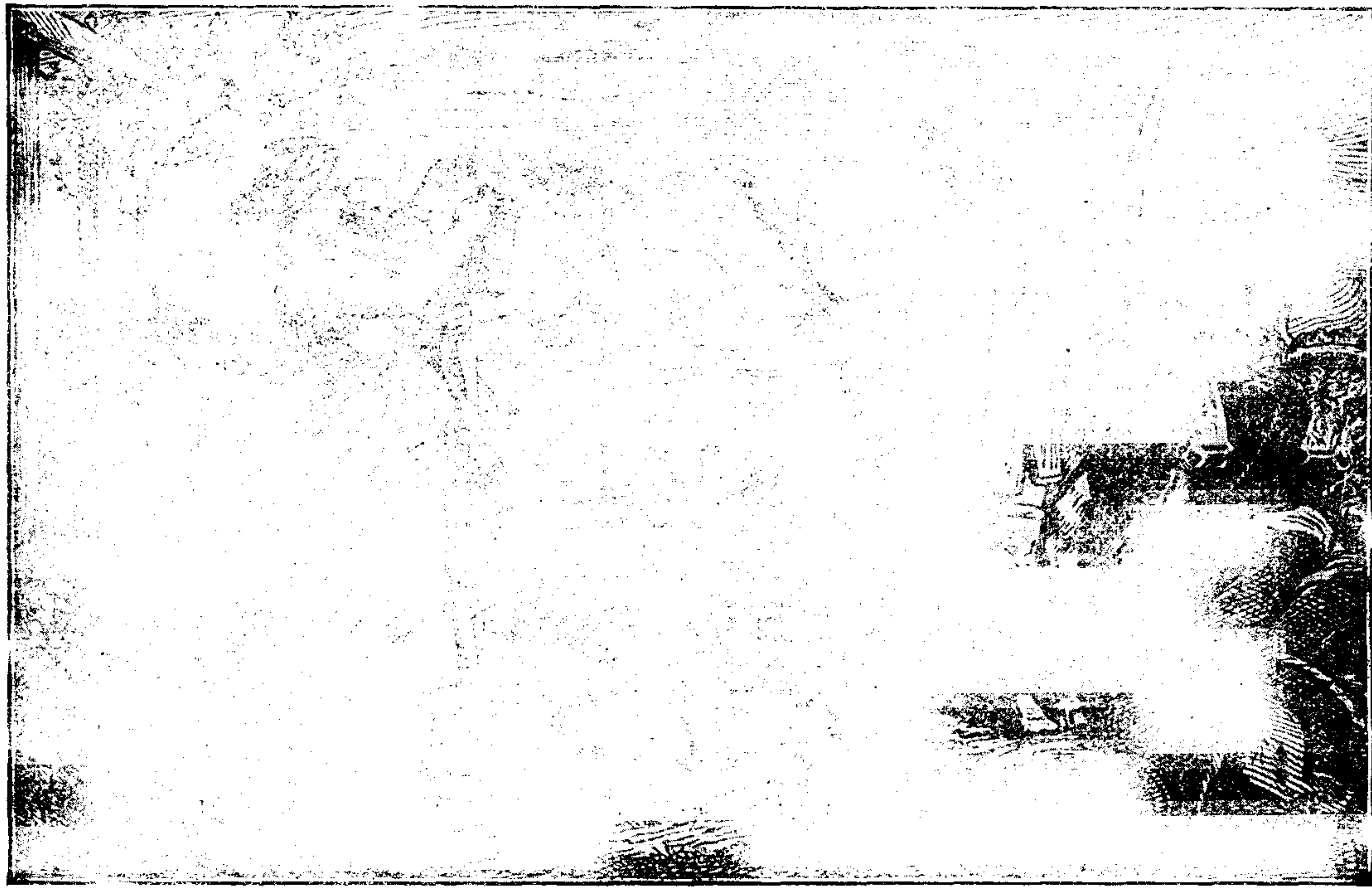
Wojewjenje s kłětkow. Naležuje ho prošy, so by ho juttje
še wschěch kłětkow wojewiřo, so je ščecžu njedželu w septembrije
w Draždžanach dopoldnja w ½12 hodž. w šchizněj žyrkwi šařo
kemiřenje. Ššerbšizy štrřšchi čžyřli hwoje džěčži w zupbjě k wopn-
tej Božeje hlužby hweru napominacž.

Zamolwity redaktor: faraf Wyrgač w Nosačicach.

Čiščěř a nakładnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske kopjeno. ↳

Wudawa ho kóždu šobatu w Smolerjez knihicziščežerńi w Budyšinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpřatu 40 pj. dostacž

15. njedžela ro swjatej Trojizy.

1. list na Korinthiskich 10, 29.

I.

Džak, džak a jažo džak ma ho Bohu dacz wot cžłowjekow, wošebje wot naž, hny tola widžecž hmeši, so tón njebjeski Bóh, tón wodžec wšeho, schož ho stanje na hweče, našim němstím wóštam w pošlednim cžahu tajke krašne dobheža wobradžil je; šu tola do města Riga, tak wažneho města sa naše wóšnje mozy w kraju kaž na morju, nits cžahnyč móhli jako dobhezerjo, a to wšitko, hacž runje šu po liežbach te nješchecželske mozy tak wjele wjetše dnžli naše, to wšitko, hacž runjež Franzowjo, a Žendželczenjo, Italszy a Rumunzy ho i žyfej mozu prózija, naž pšehwinycž. Wo cžłowitím měnjenju štoro njemóžna wěz, ja wěrzajych kšchecžijanow pak wěste: Bóh je pomhať. Tehodla džak budž Bohu!

W tutym cžahu hny w našich Božich domach žujowy džakny hwojžecž hwojžecžili. Pšichi wšitkich štych saměrach našich nješchecželow, naž pšehes hšod pšehwinycž, móžemy tola pšehes Božu pomoz i doměrjnjom do pšehichodneho lěta šupicž w tej wěstoseži, so budže nam, hdyž wšeho mudreje wužiwanj, došahacž, šchož i šewjenju trjebamj. Starosežow hny hěbi wjele cžinili, ale Bóh je to radženje tola špožecžil. — Džak budž Bohu!

To jene pak ženje nješmjemy šabecž, so cžłowjek wot kšlěba jenož njeje žiwy, ale so dyrbi ho tež dušchi k jeje prawu pšehewinycž; dušcha pak, šchož je jej trjeba, w Božim hłowje namaka. My štejmy w lěče 1917 a hwojžecžimj lěčba 400lětny jubilej našeje ewangelišce wěry. Šajki krašny dar reformazije,

so móžemy se studženja Božeho hłowja cžerpacž. W Božim hłowje a hłowjenju namaka dušcha hwoje wofšewjenje. Tehodla džak budž Bohu tež sa tón dar reformazije.

Pšehes Bože hłowjo pak ho cžłowjekež tež šažo jene nowe prawo poskicža: to je ta hłowobnosć hwojdomnja. Tuto prawo hjerjemy i Lutheroweje ruki, to cžemy wošebje lěčba hěbi prawje pšehed woczi štajicž a rospomnicž, so hychmy ho hěbi tež pšehewinycž.

Šwědomje je hłowobno, t. r. wone njewotwižuje wot cžłowškich šarjadowanjow, ale je šwjafane jenož na Božu wolu.

Hdy by ho našim lubym wojakam, kiž šu jeczi w nješchecželskich krajach, w Franzowškej abo Žendželškej abo Ruškej, dženzja prajito, wot dženznišeho dnja seže hłowobno, ništo waž wjazy nješadžeržuje, so ho do domišny wrócicze; tak bychu ho wješeli, so njetrjebaju wjazy cžwila cžerpicž. Abó hdy by jedyn cžłowjek jenemu kšoremu, kotryž je hižo lětadotho na hwoje hłow: kaž šwjafany, prajil, ja cžzu cže wufšewinycž wot twojeje kšoreseže a tebi šrowoseč šažo dacz, fak jara by ho tón jemu džakował. To pak je jenož žadanje po wufšewinycž cžlěa i nekajkeho jastwa. Šak wjele wažnišche dyrbjalo cžłowjekam tola byč, so by tež dušcha hłowobno byla, so bychu ho šwjafki hwojdomnja wotwjafale. To hěšche sa našeho Luthera wšak pšehes najwjetšcha cžwila, so jemu hwojdomje k měrej pšehinycž njedajche; pšehes jeho myšl kšudowajche: Bóh je jedyn hwojaty Bóh, kiž cžłowjekow dla hřehow domaphta. Jeho šprawne šmyšlenje ho njemóžesche špokojicž i tym, šchož žyfej tamneho cžaha jemu k šmėrowanjju hwojdomnja škicžesche. Ale tež sa njejo pšehinycž tón cžah, hdyž jemu nowe ranje hwojafche, hdyž ho jemu cžwila wot hwojdomnja wotewsa, njemijzy, jako w Božim

řlowje krařnu wěrnoseř namaka, řo Bóh njeje jenoř jedny řurowy Bóh, ale řa pokuřnyř hřeřnikow Bóh hnady a luboře. To řo jemu přeře mořniřcho wujafnjowafche, řwjařki winy, řiř kař řanjenje na řwědomnju leřachu, řo rořtorhachu, jeho wutroba bēřche řařo wjeřeřa — řwobodna. To pak, tuta řwobodnořeř řwědomnja, řotruř w Bořim řlowje namaka, da jemu moř ř rořlamaniu wřhitiř řadřewow, řiř eřlowjekani přhřřup ř tutenu řtudřenju Bořeho řlowa řahaeřowachu. Moř moře drje druhdy eřlowjekej jenoř wulka operacija ponthaeř, řa moře teř w řurowym eřařu jenoř řyřwi Bořej řo ponthaeř, hdyř řo ř njeje wurēřnje to řchřodne. A to bēřche ř Bořej pomozu nařch Luther dořonjař. řyřkej řanneho eřařa bēřche řa wueřřla, řo moře jenoř w njej eřlowjek řboře řwojeje duřche namakaeř, t. r. hdyř řo eřlowjek poda řyle do jeje řchřita, eřini po jeje řarjadowanjach a jej pořřniřny wōřtanje na řōřde wařchnje. Luther pak bēřche bōřř řchřody w tutej řyřwi řpōřnař, wōřebje wueřřbu, řo moře řanř teř hřeři wodaeř, řotreř moře tola jenoř Bóh řam eřlowjekani wotpuřehēřieř. řiřo do Lutheroweřo eřařa řu řpyřali, řwar řyřwje pōřjedēřieř — wřcho pōdarmo; řu teř pōřnali, řo bēřche pōlēpřchenje řara niřne, ale řo mořeřche řo řchřoda přehēř nowotwar wotřronieř, to řařle Luther řpōřna — a wōřnu nowotwar řapoeřa. řōřni řeřhniř njeje řrēdnieř njeř Bohom a eřlowjekej duřchu — priedy bēřche to niřeniřřy řōř řařkadny řamjeř byl, řo moře eřlowřka duřcha jenoř přehēř meřhniřka ř Bohu přhřieř, meřhniřkej bēřche wřchaf řo přehēř řa niřenowanu řatřament ordinacije tuta moř a tuto prawo wot řyřwje dařo, a na turyř řařkadnyř řamjenju řo dale řōř řyř řwar řyřwje řwarjeřche — to bēřche nēř řōř nowy řařkadny řamjeř, na řotryř Luther řwoju řyřkej řatwaru; řa eřlowřka duřcha je řwobodna, řama moře teřo dla řo ř Bohu bliřieř a niřtreřba řanyř eřlowřkiř řrēdnikow, wjele bōle řreřba řako řrēdnika jenoř Eřřna Bořeho, řeřuřa řhřřřtuřa. řehodla pak teř řanř nima wřchehomōř, řa řyřwiniřke wueřřby to meřnjachu, wřchehomōř na eřlowřkiř duřchach, pak teř na řwēřnyřch mozach a wřřhnořeřach. Luther přehēřřivo řenu wjele bōle pōřřupuje ř teř jednorej řehēřeřřianřkej wērnoseřřu, řo řehēřeřřianřřwo niřeřnaje wōřebje duřchownyř eřlowjekow a na drugej řronje bōle řwēřnyřch eřlowjekow, wjele bōle wřchitřy řehēřeřenjo řu duřchowneho řhřanta. Přehēř řehēřeniju, přehēř ewangeliř, přehēř wēřnu řny řny duřchowni, řehēřeřřianřřki řud. — To pak bēřche, řako by ř tym řa řwjeřdřřina řyřwje řo rořřeřila. řeje meřhniřkeje mořy řo řaēř dořal niřbēřche niřtō dōřřnyř; hdyř pak meřhniř řwoje prawo řhubi, teř řa řanřa řaneřo meřřa wjařy njeje. řař Luther řam řwjařki rořtorře, řiř jeho ř řanřřieřkej řyřwju wjařachu — jedny nowy duřchowny řwēř řo narodři, řyřkej niřmoře niřomu řadny řchřit pōřřieřieř, ale w duřchownyřch wēřach je eřlowjek řam přehēř Boha řtajeny je řwoju řwědomnjom, řo jenoř na hnady w řhřřřtuřu řepjeřajo. řehēřeřřiana nima řaneřo drugeřo eřlowjeka řwēřdomje řudřieř, řehēřeřřian řam je Bohu řamohwity. řař řo řwēř přehēřwiniřa moř wēřjazeřo řehēřeřřiana řjewi, wēřa eřini eřlowjeka řwobodneřo, a hdyř je řwobodnořeř, řam je řwōřenje, řam moře řo teř řnutřřowny eřlowjek řibaeř a moře řo řhřeēř na řlōřnu Bořeho řlowa, Bořeje hnady a luboře, moře wōřeř a přehēřwacēř a řo wudořpōřnjeeř přeřeřo bōle a bōle.

II.

Luther bēřche řař pōřřit, řo to duřchi niēřo niřepomřa, hdyř řo eřeřo řwjařu drařřu wobleeře, řař to meřhniřy eřiniřa, teř niř, hdyř wōř w řyřwjach abo w řwjařnyřch meřřnach je, teř niř, hdyř řa wōř řwōř wobřhad ře řwjařnyř wēřaniř atd., wjele bōle na wēřje je wřcho leřane. řdyř řchřō jenemu drugeřu wēři, wēři jenu řehodla, dořeř ma jeho řa pobořneřo a řprawneřo. To je řa niřwjeřřa eřeřeř, řotruř moře jedny eřlowjek drugeřu wo-

pōřaeř. řař teř, hdyř duřcha řueře wēři do Bořeho řlowa, řa wōřa Boha řa řprawneřo, řo řeřa: Bóh řam je jej prawa meřa řa wřchē řřutiř a niřřle; wōřa řebi niřeřřini řama přehēřbohow, ale dře řa Bořej wērnoseřřu. ř teřo pak řeřeřuje, řo, řař moře wērnoseř jenoř jene byēř, eřlowjek niřmoře řwoju řwobodnořeř niřwōřřitnje wōřřwacēř, ale dře řo wjele bōle ř Bořej wērnoseřři dřeřeēř, to je po Bořej wōři řo řadřeřeēř, řwōny byēř. řař je to eřlowřke řwēřdomje řwjařane na Boha. řy řuano pōřřieř: řehēřbēřuje řo řa řařo eřlowřka řwobodnořeř? — řlaj, řwēřdomje je eřlowjekej wot Boha date, Bóh řam je řwōř řakoř eřlowjekej do wutroby, do řwēřdomnja řapōřaf, w Bořy namakafch řehodla teř jenoř řwōř meř. řehodla řy teř pōřom řařle prawo řwobodny, hdyř řy ř Bohom přehēř jene, hdyř řo pōřřieřeř pōřořeřch pōř Bořu wōři.

Eřlowjek eřlowjeka ř wjeřřeřa řudři po jeho řřutiřch. řola řřutiř eřlowjeka řiřehēře dobreřo niřeřřiniřa. Luther nam teřo dla we řwojuřni pōřřieř: Wo řwobodřř řehēřeřřana pōřieř: „Dobre a pobořne řřutiř řenje dobreřo a pobořneřo eřlowjeka niřwōřeřřiniřa, wjele bōle jedny dobreřy a pobořny eřlowjek eřini dobre a pobořne řřutiř“. „ře řřutiř řenje řehēřo eřlowjeka niřwōřeřřiniřa, ale řy eřlowjek eřini ře řřutiř“. řchřomny niřořřiu na pōřdach, ale narwopaf, pōřdy na řchřomach, řařřieř je niřchřeř, řaře řu jeho řřutiř. řař wēřa eřini pobořneřo a dořonja řehodla dobre řřutiř. řate řřutiř pak řo niřeřřiniřa, řo by eřlowjek pōřehēř to nēřařři wōřřitř abo řwoju řbōřnořeř řebi dořnyř — řu řa wōřni řiřo přehēř wēřnu — ale řehodla řo eřiniřa, řo by eřlowjek řo Bohu řpōřobaf. Bóh pak řa řwoje řpōřobanje na lubořeři. řehodla dřeřimny teř niřeř řobu jenajēře niřřle byēř, jedny duřchenu lubořeř wōřpōřaeř, jedny drugeřu řřuřieř, a řōřdy řeřřowaeř niř řam na řehēře a na řwoje, ale na drugeřo a řeřeř je jenu niřne. řjeje dha teř řhřřřtuř řu řwōny byl, řřutiřwaf a wōřwjeř — tola niř ř tenu, řo by přehēř to pobořny a řbōřny byl, ale jenoř ř tenu řo by niřeře niřlēpřeře nam wōřradřit. řehodla je wōřni, řaēř řwōřeř je byl řwobodny, tola niřeře dla wotroēřřowy řchřalt na ře wřaf. (řiřř na řilip. 2, 7.) ř teřo wōřřimny, řařřa nadobna wēř je řehēřeřřianřke řwōřenje. Wřchitře dobre řřutiř, řotreř řo přehēř wēřnu w nař wupōřdřa, řu řwobodne řřuřřy ř lēpřehenu bliřřehēřo, řo by řōř řo pōlēpřehowaf. řař moře eř Luther nam řwobodnořeř řehēřeřřana řař wōřřaeř: „řehēřeřřan je ře řwobodnyř řwōřomny na wřchēřch wēřach a njeje niřomu pōřdđany.“ a „řehēřeřřan je řřuřřomny wotroēřř řa wřchitře wēřy a řōřdđenny pōřdđany.“

Bóh eřnyř nam daēř, řo niř niřehēřimny řenje wotwōřřni byři we niřchřim řwēřdomnju wot eřlowjekow a eřlowřkiř řarjadowanijow, wjele bōle přehēř wēřnu jenoř wot Boha a Bořeje wōle, ale řwōře řehodla w lubořeři řřuřřili niřchřim řobueřlowjekam, řo byřimny řo Bohu řpōřobali řako Boře dřeēři. řamjeř.

Wo řwobodře řehēřeřřana.

(Pōřracřowanje.)

19. řo budř nēřřo dořeř pōřieře wō řnutřřownyř eřlowjeku, wō jeho řwobodře a řlownej prawdořeři, řotřař řaneřo řakōnja ani dobreřch řřutiřow niřtreřba, řaj, jej je řchřōdne, hdy by řchřō eřnyř přehēř to řo řhřoblieř, wōřprawniřny byēř.

Nēřřo na druge dřeř přehēřdřenny, na řwōřřowneřo eřlowjeka. řudy eřzemy wřchitřim tym wotmořwieř, řiř řo pōřeřawřchřich řečřow dla pōhōřřchujā a řu řwueřeni pōřieř: „řaj, hdyř wřchaf wēřa wřchē wēřy řpřchima a jenieřřy dořonja dořpōřnje řpōřōřniēř, eřehodla řu wřchaf dobre řřutiř přehēřafane? řuř eřzemy dobreje

myšle byč a nicžo njecžinicž.“ Ně, luby čłowjecze, niž tač! By drje tač byto, by-li ty jenicžy smutskowny čłowjek był a žyle smutskowny a duchowny žo sežinił, sčtož žo hač do žudneho dnja nještanje. Na semi je a woštanje jeno sabehowanje a pschibwanje, kotrež žo w tamnym žwěcže dofontja. Zehodla to ja poschtoł primitias spiritus mjenuje, to žu přenje płody ducha. Zehodla žem žluschka, sčtož je horka prajene: Njehesčan je žluzobny wotrocžk a kóždemu poddany; runje hdžež je žwobodny, nježně uniežo čžinicž; hdžež je s wotrocžkom, dyrbi wschelafore čžinicž. Kač žo to štawa, chžemy pohladacz.

20. Runjež je čłowjek smutskownje po dušchi psches wěru dospolnje wusprawnteny a mt wschitto, sčtož dyrbi mēcž, nimo teho, žo dyrbi tuta wěra a dospolnosč pschewo pschibhwacz hač do tamneho žiwjenja, to tola hiščeže w tutym čželnym žiwjenju na semi woštawa a dyrbi žam žwoje čželo wodžicz a s ludžimi wobkhadžecz. Tudy nětko skutki sapowžinaju: tu nježně wón prošny kłodžicz; tu ma woprawdže čželo s poseženjom, štražowanjom, džělami a wschēm poněrnym kublanjom honjene a šwucžowane byč, žo by smutskownemu čłowjeku a wěrje po žluschny był a žo runy sežinił, njesadžewał ani žo nješcheczijwał, kač je jeho waschuje, hdžež žo njenuje. Pschetož smutskowny čłowjek je s Bohom šjena, wježeky a šlóschtny Šhrystuža dla, fiž je jemu tač wjele čžinił, a wschōn jeho šlóscht w tym šteji, žo chze sažo Bohu tež darmo žluzicz we žwobodnej lubosčzi; tudy namaka we žwojim čžele pscheczjwmu wolu, kotraž chze žwētej žluzicz a pytač, po čžinž ju šlóschtuje. To njemōže wěra čžerpicz a lehuje jemu s šlóschtom žo na jeho šchju, žo šludžicz a jemu wobarač, kač žw. Pawoł praji k Romš. 7, 22: „Ja wschał mam špodobanje na Božej woli po smutskownym čłowjeku, tač namakam druhu wolu we žwojim, čžele, kotraž chze mje s hrēchami žimacz.“ Dale: „Ja khostam žwoje čželo a pohonjam žo k pošluschnosčzi, žo bych žam do poroka njesahladnył, fiž dyrbi druhich wuczicz.“ Dale k Galat. 5, 24: „Wschitzy, kotšiz Šhrystužej pschikšuschuju, kschizuju žwoje čželo s jeho šlymi šlóschtami.“ —

21. Me te žame skutki njedyrbja žo štač w tym mēnjenju, žo psches to žo čłowjek psched Bohom špobožni, pschetož to wopacžne mēnjenje njemōže wěra čžerpicz, kotraž jenicžy je a byč dyrbi pobožnosč psched Bohom; ale jeno w tym mēnjenju, žo by čželo pošluschne bhwalo a žo čžiczilo wot žwojich šlych šlóschtow, a woko jeno na ške šlóschtu hladał, je wuhnacž. Pschetož, dokelž je dušcha psches wěru čžista a Boha lubuje, chze rad, žo bychu tež wschē wězy čžiste byle, najprjedy jejne žamžne čželo, a žo by kóždy Boha s njej lubował a kšwalil. Tač žo štawa, žo čłowjek žanteho žwojeho čžela dla njemōže prošny kłodžicz, a dyrbi pschi tym žo we wjele dobrých škutkach šwucžowacz, žo by žo nufował; a tola nješbu dobre skutki prawe kublo, s kotrehož by pobožny a prawy był psched Bohom, ale žo by je čžinił se žwobodneje lubosče bjes šaplacženja, Bohu žo špodobacz; nicžo druge njeje w tym pytane a widžane, hač žo by žo Bohu špodobał, kotrehož wolu by rad čžinił nanajšepje. Š teho wschał mōže kóždy žam mēru a mudrosč wšacz k pojimanju čžela; pschetož wón žo poseži, štražuje, džěla, kač wjele widži, žo je čželu nušne, žo by jeho žamopaschnosč šludžil. Čži drusy pak, kotšiz mēnja, se škutkami žo špobožnicž, nimaju na pojimanje kēžbu, ale jeno na skutki hladaju a mēnja, hdž žu tychžamych jeno mnohe a wulke čžinili, dha je derje čžinjene a bychu žo špobožnjeli, s šhwilenti hłowny kamaju a pschi tym žwoje čžela nicža. To je wulka hlu- poseč a njenurosč kšchescžanskeho žiwjenja a kšchescžanskeje wěry, žo chzedža bjes wěry psches skutki pobožni a šbōžni šbhwacz.

(Pschichodnje dale.)

Dobre skutki žu wuplōd wěry.

Šlōž: Bōh chžyl k nam s hnadu pschistupicz atd.

Hdyž wěra wuřwobodžila
je pokuje wěrjazeho,
wón dale šepje pošnawa,
sčto pschikšuschowicz je jeho.
A dokelž nowe žiwjenje
je we nim šesthadžato,
je jeho nětko wježele,
žo by žo pokajalo
we škutkach k čžescži Božej.

Š su wopokajma wěry to,
žo džělawy žy w Božy;
byč prošny njehodži čži žo,
kač to žu ludžo mwošy,
fiž drjewam žo džē runaju
bjes płoda žyle hōhny;
ně, dobre skutki šmanjo žu,
žo w žiwjenju žy nowym,
čži s Boha wobradženym.

A přenicžki to Ducha žu
pschi štajnym pschibhwanju
we džělawosčzi tvojej tu,
hdžež štejič k žohnowanju
sa bratrow žwojich potrebných;
jim žluzišch rad a žwěru
a wotrocžk tač žy ludži wschēch,
hdž widžecz dawasch wěru,
čži šesthadžamu s Boha.

Bōh w Šhrystužu čže lubuje
a je čže wuřwobodžil,
tež s wěru žiwej do tebe
je horžu lubosčž płodžil. —
Duž žluzicz dyrbišch bližšchemu;
čže wěra k žluzbje nucži
pschi žohnowanym žiwjenju
a wschēdnje s nowa wuczzi,
žo — dokžnił ty žy Boži! —

Sčtož s Jesuřom džē, tōn njebudže kłodžicz w čžemnosčzi.

Šlōž: Dušche pscheczelo, Bože jehnjatko. —

Jesu, přjedy džē, nam tu na semi; wodnjo, w nožy, w stra-
sche, w nušy njewopuschcz mje, njecžit žuřy; wjedž mje, luby
mōj, pomoznišo, pōj!

Chze čžert šphtowacz, chžyl joh' wotehnacz, hdž wón liščežo
žyče wlecže, dha njech dušcha jemu čžeknje; budž ty blisško mi,
knež we wutrobi!

Žomhaj wojowacz, w wěrje twjerdže štač, hrēschnym
šlóschtam žwěru čželacz a žo hrēchow draštu šlēcacz; tvoje kajnje
mi štaj wschē psched woczzi!

Daj mi pošluschnu, šhlmu wutrobu; w kōždej, tež naj-
wjetschej šrudžbje daj mi troscht we tvojej wuczšbje, se wschej'
žalosče, pomhaj, wuwjedž mje!

Š twojoh' čžela, křwē, hrēchow wodacže daj mi dostacz
s lutej hnady! Wodaj mi wschē moje pady. Njech psches twoju
křej, žo mnu derje štej!

Sdyž je wutroba, psches fšchiž frudžena, polna styska, krywami, boli — dha njech twojej radže iwoli; i nush, i czerpjenjow, wjedź do njebješow!

Dwojeh' Ducha móž, jacžer moju uóz; k dobrym skutkam njech mje ežeri, šđerži, pošylui we wěri, Jesu, wobstajni, to daj i hnady mi!

A twojej wutrobi wsni mje, wobradź mi twoje šwjate žohnowanje, dušchi bliške swarnowanje, šchit najšhluišchi budź a woštań mi!

Widžecž daj šo mi, i dušche wócžkami! Dowěrnje chzu k tebi hladacž, k twojej hnadže dele padacž, wumóžniko mój, wěcznje bycž chzu twój!

Wumóžniko mój! Šmil šo, ke mui pój. Tebje prošču, hrěšchniř khudy: Wumož mje se wscheje nush. Šuknju prawdojče wodžej, woblecž mje!

Draſtu šboža daj, Wótza pokajaj; pschuwjedź ty mje k twojom' bliđu, — o, šo twoju krašnosč widžu! Šwětlo, pokaj šo, šhadžej i noweho!

Lubojcž njebješka pój k nam! — hrěšchnika — wumohla šy i hrěšchnoh' pada; o, kak wulka twoja hnada! Šralo njebješki! wěczny džak budź Čži!

Dušche Šbóžniko, o kak wječ'lu šo na tu pařtwu w twojim raju, kotruž twoji wužiwaju! Bombaj, wjedź mje tam k žórku šboža šam!

Lubojcž njebješka! wjedź mje se šwěta k Wótzej! — tu šo dušchi styscheže. — Bombaj k měrej, wumož Šhryšcheže! Dwojej ružy mi pošlicž, najšubšchi!

Wjedź mje šbóžny pucž, w twojim šlowje wucž; wjedžesch mje po czežkej ežeri, — dha trošcht šbóžny daj we wěri! Wotemě i hnady mi, raj twój njebješki!

Šralo njebješki! Šój twój šchit naž wsni; šwětlo twoje njech nam šwěcži, čžin naž wschittich Bože džěcži, kiž šy pschi tebi šbóžne w wěcznosčži!

Š žylej wutrobu eži šo dowěrju; tam pschi twojim šbóžnym ludu tebje wěcznje šhwalicž budu ša wschu dobrotu, wopokajamu!

W.

Se Ššerbow, ša Ššerbow.

Š pola. Redaktorej pišche mješ druhim tež jednu šerbški wojař i jeneho lazareta nad Rheinom a to šerbški, šchtož redaktora wošebje šwjěšela. Redaktor podawa jeho list tu žyly, — wuwšate šy jenož něwtre žyle wošobiniške rynecžki, — a to teho-dla, dokelž šy jeho šlowa tak rjež jeno došlowo k tym nastawkam: „Pšchiwěra abo wěra?“ Pšchi tym i dobom šhonimy, šo šy tute njebješke listy, jeli šo šo pišar njemyli, tola tež w šerbškej rěcži roššchěrjene. Redaktor wuřnawa, šo by jemu lubšcho bylo, jeho pólnošchěry by šo myliř, hacž šo by to wopravdže temu tak bylo. Pšchede wschēm pak pokajže tón list to, šchtož kóžda macž, kóžda mandželška a hewak kóždy šwojim wojařkam šobu dacž dyrbjak jako tu najšpšchu bróit a jako tón najšhluišchi šchit; to je: křuta wěra do Boha, kotraž šo dowěrjo do Božeje ruki šhroble wojuje a kotraž šo w šmjertnej nush spušcheža jenož na Boha šamcho! Tón pólnošchěry pišche: . . . Ššym wschak šujesej šararjej nješnath, a tola šnaju šujesa šararja wot študentškich šět šem, a duž dowoltn šebi, tute rynecžki pišacž. . . . Wotom wudyri ta žalošna wójna, w kotrejž šym tež 30 měžazow w Šranzowškej šobu wojowak, napořledt w Šlandernškej. . . Ššym 5. žnježza czežko ššhorit a pschindžech do lazareta. Tak buch hišcheže tutón křocz psches Božu hnadnu ruku psched tutej žalostnej šmjerežu wukhowany.

D šnješ šarar, kak huřto šym šo we Wařchim „Bombaj Wóh“ natwarit a trošcht a pomoz pytak a tež namakak, a io wo-

šebje w pošlednich czežkich dnjach! Pšchezo šašo a šašo šym te pošldnje ežiřka ežitak, kotrež hišcheže pschi šebi měžach! Ach, kak šy mje tute šlowa pschezo šašo natwarile: „Wóh njewo-pušcheži teho, kiž šo jemu dowěri!“ Šaj, io šy wopravdže trošchtowaze šlowa. „Šchtož Bohu wjón šo dowěri, Wóh teho nihdy njepušcheži!“

Wot 5. augusta šem žane ežiřko wjazy dořtal nješšym a tež žadny list i šubeje domiřny, a tak šym pschewe šašo w tutych ežiřkach ežitak. Šajmalu mi tež je: „Pšchiwěra abo wěra?“ Čchwož tute njebješke listy nastupa. šym je: „tehu pola towaršchow nadeřchol a to w wschelatick ekšemplarach. Šewak pak nicžo dořpokniške wo tutych listach pišacž njemóžu, dokelž žadny w rukach nimam. Ššym šo tež huřto džawal, šo je lud hišcheže tak šablajny a móže tajkim listam šo dowěricž, šchtož je tola jenož pschiwěra a póhauřtwu. (Tute rynecžki dyrbjake po prawom i hoberřni pišmitami ežiřchežane bycž. Šchwož pmojšchěry tu hižo piša, je šo w „Bombaj Wóh“ po 5. auguste nadrobniřcho roššajniko a namaka tu šwoje pólnošchěre wobkřeženje. Red.)

Tak džafuju šo hišcheže junkrócž ša natwarjaze šlowa a nadžijam šo, šo pschichodni nježelu šašo jene i tutych šopjenow dořtanu.

Najwutrobniřchi poštrov! Na šrowe šašowidženje w šubej domiřuje!“

A tonu jenu to jene hišcheže: Šak by bylo, hdy bychu lubi Ššerbjo našche šerbške „Bombaj Wóh“ hišcheže porjadniřcho a huřežiřcho do pola; abo do žyła šwojim wojařkam škali. Čžiřkow by we wudawarňjach dořč bylo. Ale tež tak móhli ežinicž, šo kóždy šwoje nježelške šopjenko, je wucžitawšchi, wojařkam pošežele. Tak wono dwójzy a trojzy šwój nadawř dokonja. A kak to, to praji tutón list!

Maty Budhšchint ma šašo duchowneho. Šnješ šarřki witar Dobružky bu tam i duřchowpařtyřjom.

Lutherowe šlowa.

64.

W hospodarřtwje derje njeřteji, hdyž muž pschiwóža a žona šady wetwořcha.

65.

Wotrocžy a džowki w domje maju šo šěpje hacž jich knježa a knjenje šame; pschetož nimaja, dokonjawschi šwoje džělo, dalšcheje hospodarřteje šarowježe. Je džělo hotowe, jědža a piša a špěwaju šebi pěžnicžku.

66.

Sdyž ma muž šwoju žonu lubo, dha je jemu najřjenišcha a najlubšcha.

67.

Luba džowka, džerž šo pschezo tak psched twojim mužom, šo šo wječeli, hdyž na dompucžu ponošch šwojeho doma wohlada. A hdyž je muž se šwojej žonu tak živy a i nej tak wobšhadža, šo jeho njerad woteńcž widži a šo wječeli, hdyž šašo domoj pschindže, dha derje šteji.

68.

Šahe štawacž a šo młody woženicž, njemóže nikoho facž.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Serbske njedželske lopjeno. ↲

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjez taibicziščejeńni w Buduščinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

16. njedžela po šwjatej Trojizy.

Lut. 7, 11—17.

Schtó njeby wutrobu počnu džělbranja měl ša tutu žonu, kiž je tak wjele czežkeho šhonika we šwojim žiwjenju? Njemóžemy podawć, kiž šwj. Lukáš nam wopiša, čitacž hjes šuutškomneho hnucza. Kak šo wješeliny, hdnž widžimy, šo Ješuš na jejnej šrudobje džěl bjerje, šo ruuje w prawym czašu pschindže, šo by jej pomhať a jeje šylšy wutřěl. O, šo by jich wjele, kiž w šrudobje khodža, dokelž wo džěcžo žaruja, kotrež na pohrjebniščežu špi, šnadž daloko w njepšchecželskim kraju, š rospomnjenja žarowazeje wudowy š Raina trolcht a žohnowanje dostať!

1. Wjelepruhowana czerpieřka. Haj, wona je wjele pschětracž dyrbjala, ta khuda! Najerjedny šhubi šwojeho mandželskeho. Jako wudowa wona wrěcžo wosta. A wudowina šrudoba je czežka šrudoba. To je hiščeže džěnša tak. Kelto to wobkrucza, kotrymž bě š ožnu šlote mandželske šbožo rošbite! Kak czežto, šo tak šamalutka psches žiwjenje dale namafacž! Ale tehdy bě hiščeže wjele czežšcho, hdnž žana renta a penšija njeběšchtej, hdnž šakoń šo wo wudowy njestarasche. Š wudowu mēnjesche kóždy činicz mōz a šchtož šchzysche. A hdnž šaika wboha wudowa na šudnišwo džěšche, pomoz šebi wuprošhecž, potom njemējachu ša nju žadny czaš. Ššwjate pišmo nam na někotrej štronje wo wudowinej nušy powjeda.

Alle hdnž bu tuta luba žona w Rainje wudowa, mējesche tola hiščeže jedny trolcht. Mējesche šyna; tōn bě jeje šepjera. Na njeho šo wona nadžijesche ša dny

štaroby. Be lubosne žiwjenje, kotrež wonaj wjedžěšchtaj. Ššyn njecžinjesche, kaž telko mlōdnych pachōlow, kiž šo njestaraja wo štareju šarsšcheju, ale jenož šwoje wješele phtaju; wōn wjedžěsche, šo dyrbjesche šwoju štaru macž sežiwicz. A to wōn š radosčžu činjesche. Bě jemu wješele, jej něšchto wot tamneje lubosče šapłacžicz, kiž bě wōn we šwojim žylšy žiwjenju tak bohacže wot šwojeje macžerje šhonik. Šyle měšto šo wješelesche nad tutym hromadže-žiwjenjom.

Dha š do bom šyn ššhori. Še wōn šo pschējara napinať we šwojej štarosčži wo macž? — Wōn jara ššhori. Kak tola macž w moditwje š knjesom wojuje wo žiwjenje šyna! Kak wona jemu to šłowo pokafa: Wołaj šo šemni w czašu teje nušy, dha chzu ja cže wumōz! Alle šo šda jako by Bóh šabyl, hnadny bycz. Ššyn wumrje, jeniczki, šyn! Schtó budže nětk? Niz jenož žalosčž roštorhny jeje wutrobu, tež štarosčž šo kaž czeža na jeje dušchu lehny. Hdnž tež žalosčž šwoje prawo ma, štarosčž njeje nušna. Šyle měšto šobu džěl bjerje na jeje šrudobje. Tehdy hiščeže njebē njestrowe wafchuje, šo wosy počne wēnzow šo do žarowazeho doma pschinjěšechu, kotrychž krašnosčž hižo jutšje šwjadnje. Dawachu khudej wudowje lēpschi wopokas džělbranja. Brajachu šušodža: Njetrebasch žadny wōš wfacž, chzemy jeho njescž." Brajesche pschekupz: Njecžin ša šynu šebi žane štarosčže, pschinjěšu tebi, šchtož trejebasch. A tak džěšche to dale. Hdnž džěń pohrjeba pschindže, dha džěšche wjele ludu š města š njeju. Kak šu tute wopokafy lubosče wutrobje wudowy derje činile. Ššo wē, bolosčž wo lubowaneho šyna njebē teho dla mjenje hluboka. Alle

wona nješešche swoju srudobu sečicha a sečepliwje, dofelž f Božeje ruki bjerješche. Praji f Hiobom: „tón Knjes je jo dał, tón Knjes je jo wial; to mjeno teho Knjesa budž khwalene!“ Wona plakašche, ale wona nježaloščešche we swojej bolosceži.

Kak hinał je dženska husto žarowanje, kak hinał jo pokaja! Sdyž w tutym wójuskim čašu srudne powěseže do domow lecza, kaž čorne rapaki po polach, kak bjestroschtne šu husto dušche, kaž pohanj, kiž žanu nadžiju nimaju. Ach, žyly kraj šmjereže nam pokaja, keltož pohanstwa tola hiščeže w fšešezijanstwie teži. Wot wošjewjenki šmjereže hacž do wopomnita, — kelto pohanstwa! Ale Bohužel je tež we žiwjenju fšešezijanow wjele pohanstwa; pschetož woni njewěrja do skutkowanja žiweho wošobinškeho Boha. Njemjedža nicžo wot žiweho šwjaska je Šbóžnikom. Ssy ty, luby čitarjo, fšešezijan? Niz jenož f njenom ale we wěrnosceži? Je we twojim žiwjenju f jašnemu podaežu do Žesufša doschto? Abó džesch hiščeže f dželenej wutrobu a tehodla bjesměrnje a bjestroschtne psches žiwjenje? Pschindž f Žesufšej! Sdžež dawajš jemu pschimacž do žiwjenja a f swojemu pramu pschińež we swojej duški, potom šo wunjetujetej struchlojež a sadwělowanje, tam dawa šo mēr, pokoj, haj krašnojež. A tehodla tež

2. w utryete šylšy. — Šodžina pohreba je pschihča. Dolhi čah, kiž šo pschi kšěži šhromadži. To je šobu najčežičha hodžina! Dolhož hiščeže kaschež w domje je, tak dolho móžešch hiščeže pschežo do lubeho woblicža hladacž, tak dolho hiščeže nimajšch šacžucže dželjenja. Ale hdyž šo potom kaschež šacžinja, hdyž nošcherjo kaschež šbėhaja, potom mēni wutroba, nětk dyrbi šo šamacž. Ale wón dawa nucžnym móž a wón pschisporja wošlabjenthym šylnojež. Ssylnosceže došež! Kunje tak wjele, kaž trešbanij. Tež wudowa ma šylnoježe došež ja tutón ežežki pucž. Čžicho plakajžy dže wona šady kascheža. Tón Knjes je jeje šylnojež.

Daj, runje we srudobje šhonišch, šajki Šbóžnik wón je. Wón je Bóh wěrneho trošchta. Ach, šo njeby ty tola w srudobje trošcht pola čłowjekow pytač chžyl, kiž šu tola jenož šlabi trošchtarjo, ale pola teho Knjesa, kiž balšam ma ja kóždu žaloscež. Wón móže pomhacž!

To dyrbješche tež srudna wudowa šhonicž. Sdyž pschi wrotach mēšta pohrejb Žesufša a jeho nucžobnikow šetka, dha čah šmjereže do čaha žiwjenja šawadži. Šyndom pošuaje Žesufš pošnu žaloscež, a šlubofa šobuželnojež čehuje psches jeho dušchu. „A jako ju tón Knjes wuhlada, bė jemu jeje žel a džješche f ujej: njeplacž.“ Sdyž jedyn čłowjek to praji, je to njemudre šłowo. Ssylyš maja šwoje dobre prawo. Kak husto móžešch we žarowanach domach šajki trošcht šylšchecž: „Daj to je nětk wšchal bėh šwėta.“ Ale by pschecžimo pschirodženemu bylo, hdy bychmy někomu šylšy lubosceže a žalosceže wobaracž chžyli. Žesufš šam je pschi Łazarowym rowje plakał. Tehodla nadpadne šłowo ja lubu macž: njeplacž! Njemėješche wona pschicžiny došež placacž wo šwoje jenicžke džěczo? Ale je něšchto džiwne f Žesufšowymi šłowami! Leži móž w niach. Njeje f nimi, kaž f čłowškim šłowanti. Te šu husto tak prošdue. Ale šłowa teho Knjesa šu škutki. Pschetož, hdyž wón rjeknje, štanje šo. Tak bórny hacž je wón tuto šłowo wuprajil, pschestawaju šylšy šo ronicež. Wotne a wulke wiša jeje wofo na tutym džiwnyym nužu. Nětko dótkny šo wón kascheža a wuprajil šłowo pošne lubosceže, šłowo pošne možy: „Młodženžo, ja praju eži, štań!“ A w šamym wokomifu šbėhny šo tón morowy, žiwjenje wróčežo pschindže. Čžah žarowanja bu čah wješeloščeže. Wótre wołanje klinečješche. Radošež a wškanje šo šbėhajchtej: „Wulki profeta je mjes nami poštanyl a Bóh je f swojemu ludu pohladał.“

Dre šo runje tak nještanje, hdyž ty w swojej žalosceži wo šwoje šemrjete džěczo w šylšach f njemu pschindžješch. Wón nješbudži tvoje džěczo je šmjereže. Ale wón wutřeje tvoje šylšy. Wón dawa tebi pschi rowje twojeho džěšezja krašnu wěštoscež, šo je nětko tvoje džěczo pola njeho, šo nošy nětk na hašach njebješkeho Žerufalema kročitej; šo je nětk wšchej šemškej srudobje čžekwšchi horjeka w njewurjeknjenej wulkej krašnošceži. Duž pschestawaju šylšy šo ronicež. Šotrehož wón trošchtuje, tón je trošchtowanj. „Ja chžu waš trošchtowacž, kaž macž jeneho trošchtuje.“ A hdyž tvoje džěczo teho Knjesa Žesufša lubowasche, potom pschindže tež ta hodžina, hdyž hłóš teho Knjesa tež tvoje džěczo šbudži a f žiwjenju woła: „ja praju eži, štań!“ Tehodla wutřej šwoje šylšy a budž trošchtny, hdyž wěšch, šo tvoje džěczo f šbóžnemu a wješkelenu horjestacžu napšchecžimo drėma.

„Ja praju eži, štań!“ To je pak tež dženska žadanje Žesufša f tebi! Ssy hžo je šmjertneho waschija naturškeho žiwjenja won a nuts do šwjaska žiwjenja f nint pschihchol? „Wš dyrbicže šo f noweho narodžicž.“ Je, kaž f kóždej njewėru! Wotryjeku šo štarych hrėchow! Ssy šwólnošy, šo njemu pschepodacž, a we poškušchnosceži wėry po jeho šłowe tvoje dalšche žiwjenje wješež? Ja praju eži, dha šhonišch hiščeže dženska džiw jeho šbudženja a žiwocžinjazeje možy. Wotom budžešch trošchtne, šbóžne Bože džěczo. Potom šmėješch wutřeje šylšy, šbóžnu nadžiju a bohate žně wješkeloscežow! Šamjeń.

Rk.

Wo šwobodže fšešezana.

(Wofracžowanje.)

22. Šo bychmy wo tym někotre pschirutanja dali: nje dyrbišch škutki fšešezanškeho čłowjeka, kiž je psches šwoju wėru a je šameje nišosceže Božeje šo wušprawnil a šbóžny sežinil, hinał wažicž, hacž kaž šu škutki Šadama a Žėwy w paradiju byte, wo ežimž 1. Włóš. 2. 15 pišane šteji, šo Bóh štworjeneho čłowjeka do paradija šadži, šo dyrbješche jón wobdželacž a wobšchitowacž. Nětko bė Šadam wot Boha pobožny a derje štworjeny, bjes hrėcha, šo je šwojim džěłom a wošchitowanjom šo njetrešbasche špobožnicž a wušprawnicž; tola šo by prošdny nješkodžil, da jemu Bóh dželacž, šo by paradis šadžal, twarił a šchitowal. Šo budžeču šame šwobodne škutki byte, žaneje wėžy dla ežinjene, hacž jeno šo by Bohu še špodobał, ale niz pobožnoscež doštal, kotruž wón předy mėješche a kotraž budžešche nam tež wšchittim šamoródnje pschirodžena byla.

Tak tež wěrjazeho čłowjeka škutk, kiž je psches šwoju wėru šažo do paradisa šadženy a f nowa štworjeny, žaneho škutka nješpotreba, šo by pobožny bywal; ale šo by prošdny nješkodžil a šwoje ežělo pschihotował a šahowal, šu jemu tajke šwobodne škutki ežinicž jenicžy f Božemu špodobanju porucžene. Dale, runje kaž wušwjećeny biskop: kiž žyrkwe pošwjećza, šhymuje abo hewal šwojeho šajtojuštwa škutk ežini, jeho tajke škutki biskopa nješezinja; haj, njeby-li wón předy ja biskopa šwjećeny byl, njeby tych šamych škutkow žadny šhmanj a by jenicžy bšajniški škutk byl. Tak njebywa fšešezan, kiž, psches wėru šwjećeny, dobre škutki ežini, psches nje šěpschi abo bóle šwjećeny, (šchtož nicžo šhiba wėry pschisporjenje nječžini); ja fšešezana, haj, njeby-li předy wėrił a fšešezan byl, njebychu wšchė jeho škutki nicžo placžile, ale bych bšakniški, šhwišajomny, tamazy hrėch byle.

23. Tehodla štej tešle dvě hronje wěrnej: „Dobre, pobožne škutki nječžinja nihdy dobreho, pobožneho nuža, ale dobrj, pobožny muž ežini dobre, pobožne škutki.“ „Šte škutki nječžinja nihdy škeho nuža, ale šty muž ežini ške škutki.“ Tak dyrbi pschežo

wofoba prjedy dobra a pobožna bječ, prjedy wschěch dobrych skutkow a dobre skutki sezěhuj a wufhadžeja s pobožneje, dobreje wofoby, runje kaž Xhrystuš praji: „Sly shtom njenjeke žaneho dobreho ploda, dobry shtom njenjeke žaneho sšeho ploda.“ To džě je sjawne, so plody shtom njenjeke, tež njerostu shtomy na plodach, ale sažo, shtomy nješu plody a plody rostu na shtomach. Kaž dyrba džě shtomy prjedy bječ, hacž plody, a plody ani shtomow dobrych ani slych nječinja, ale shtomy činija plody, tak dyrbi čłowjek w žebí prjedy pobožny abo sly bječ, prjedy hacž dobre abo sše skutki čini. A jeho skutki jeho dobreho abo sšeho nječinja, ale wón sše abo dobre skutki čini. Tehorunja widžimy na wschěch rjenješlach: Dobra abo hubjena šhěža nječini dobreho abo hubjeneho čžěšlu, ale dobry abo hubjeny čžěšla čini dobru abo hubjenu šhěžu. Žadny skutk mišchtra nječini, kajkiž je skutk, ale kajkiž je mišchtr, tajki je tež jeho skutk. Tajke šu čłowjekowe skutki tež; kaž s nim šteji we wě- rje abo njewěre, po tym šu jeho skutki dobre abo sše. A niž nawopaf, kaž šo jeho skutki maju, po tym by wón byt pobožny abo wěrjazy; skutki kaž wone wěrjazeho nječinja, tak nječinja wone tež pobožneho. Ale wěra, kaž wona pobožneho čini, tak wona tež dobre skutki čini. Šdnyž džě skutki nifoho pobožneho nječinja, ale čłowjek dyrbi prjedy pobožny bječ, hacž skutkuje, potom je sjawne, so jenicžy wěra se šameje mišesje pšhes Xhrystuša a jeho šlowo wofobu dospołnje pobožnu a šbóžnu čini, a so žaneho skutka, žaneje kašnje šchescžanej trjeba njeje k šbóžnosći, ale wón je šwobodny wote wschěch kašnjow a se šameje šwobodny šjes šaplacženja wscho čini, sštož čini, a nicžo nječini, so by s tym šwój wužitk abo šwoju šbóžnosć phtal — pšchetož wón je hižo našhčeny a šbóžny pšhes šwoju wěru a Božu mišesj —, ale jeno, so by we tom Bohu šo špodobaf.

(Šchichodnje dale.)

Wěrjazeho žohnowane žiwjenje.

Šłóž: Wly wěriny wschitzy do Boha atd.

Šso šwoboda je šchescžanej
dostała pšhes žiwu wěru;
wón kral a měšchnik Boži s njej
žohnowany šluži šwěru;
čžike, čžerstwe, jenaf štrowe
wscho je w jeho škutfowanju;
wjekele je pšchezo nowe
Bohu šlužicž, k špodobanju;
je Boža šlužba jemu wscho,
duž lubuju tež bližšeho. —

Škutk dobry žadny njemóže
šaklužicž pak šbóžnosć jemu;
wón drjewo je a wostanje
w živej wěre šhmany k njemu,
kaž wschaf w paradisu džělo,
šotrež bšche pšchifajane,
wjekele je lubo mělo
a bš jenaf žohnowane,
— tak šchescžan wěrjazy džě wscho
dla mjena čžini Božeho.

Wšchaf wěra žórko lubosče
w žiwjenju je šbóžnym jeho;
wón plody dobre pšchinjeke,

žohnowanje šhadža s njeho;
wolu Božu čžinicž žada,
jenaf Bohu wschudže šlužicž,
— ja tym wofoženy hlada,
škladnosć phta kóždu wužicž,
so sjawuje s tym by wofšwědečik,
kaš Boh je jeho wofhnadžik.

Šlej! wupłód wěry lubosć je,
wujnam s Boha pškieženy;
šchtož šakon ženje njemóže
dacž, — bu s njeho wumóžene, —
šwobodu a dopšljenje
Božich kašnjow pšchezo šwjatnyh
a s tym pošne wuwjedženje
s pošlecža a jastwa jatnyh. —
Duž wěr a lubuj wopravdže,
— to k njebešam pucž šbóžny je! —

XIV.

Šifowaf s wotpuškom.

Luther je juntrócž ja pšchicžinu, s šotrejež je reformazija žyrkwoje wušchla, žornitwoje tež matu a njenahladnu wěz šicžik a prajik: „Šwada njese nuu a bamžom je šo dla pallia šbšhnyša“.

Šallium bšche wuška, s bšeje jehnjazeje wofny tkana, se šchizikami pošadžana a wot bamža na wotwarju pošohuwanu a šnano tež nad čžělnymi powoštanfami šw. Šětra a Šawofa pošhwjecžena šchlebjerku. Wona šo kaž šhornaf na měšchni- škej drascže noscheshu, a to wot arzbiskopa, šotryž pak dyrbjeshe šebi šonle wujnam wot bamža kupicž, prjedy hacž šwoje doštojn- štowo nastupi.

Šako bš šo nětko 1514 mlody, čžejčelafomny bramborški prinž Albrecht ša arzbiskopa w Mainz u pšchi Rheinje wu- šwolicež dak, trjebashe tajke pallium. Luther mėnjeshu, so žyfa wěz wjazh hacž „grošch“ winojta njeje, ale bamž šebi ša nju 30 000 šchšnafow žadašhe, a Albrecht dyrbjeshe je jemu pjenjež na pjenjež šaplacžicž.

Šafle 23 šet starenu bš šo jemu biskopštowo w Šalberšadtu a arzbiskopštowo w Magdeburgu dowěriło abo šepje prajene ša drohi pjenes pšchepodało. Šako bu w bližšim čžaku tež s šnje- šom nad Mainzom, trjebashe pjenjey ša nowe pallium. Wón šebi tehodla pola bohateho pšchekupža Šugera w Augšburgu tršbny pjenes pošžči. Šon pak šebi nimo danje tež rukowanje ša wrócženje pošžonki žadašhe. Albrechtowe dobre došhody s šojeho biskopštwa bychu ša to došahaze byle, njeby-li šonle paštyr w Xhrystušowej žyrkwi šepje žitny byt hacž tamny bohacž w ewangeliju, wo šotrymž šo tola njepraji, šo je pošžowaf.

Špodžitwne šo čłowjekej druhdy wupucž namaka. Šunje šeto prjedy bšche bamž Leo X. pošny wotpuš wupikaf, šo by ša wuwikowany pjenes šětrowšku žyrkej w Romje, šotryž bš jeho prjedownik pšchetwarjecž šapwežaf, na najrjenšcho wutwarik a šotwarik. Albrecht šapóšlanžow do Roma poššla, šo bychu tam jednali, hacž a pod šotrymi wumėnjentjemi by bamž jemu pšchedawanje wotpuška w němškich krajach pšchewošajik. Wón tež šwój wotpošlad dozpi. Šwójšwu wunofška dyrbjeshe do Roma wotedacž, šbytk bš jeho. Ale na šonle šbytk hnydom jeho wěricžel Šugger ruku položil a poštaji šomifara, kiž by pšcheda- warja wotpuška pšchewošžaf a wofšedžbowaf.

Ša pšchedawanje Albrecht šóršny muža dobn, šotryž šo na šonle skutk wušteseshu, kaž by ša njon štworjeny byt: Šana

Težela, muiča i rjada Dominikanow. Temu wón nětko instrukciju napisa a w njej schtworaku huadu wusběhny, kotruž banž ludej we wotpusku šobudželi, njenujz wudacze wschěch hrěchow, Božu huadu a wuswobodzuje wot czičca; prawo, žebi spowjedneho wótca wolicež, liž pschestupjenja a khostanja woda; dželomnosč na wschěch kublach zyrkwe a dobrých skutkach jeje stawow, a na posledy polne wudacze hrěchow sa dusche semrjetych w czičca.

Sacžrunje tele pižmo ja přenju huadu pokutnu wutrobu a spowjedž žadacze, dha tola samjelca, šhto ma w ujednanje s Bohom i pjenjze sam i czičca.

Tak bě nětko wšcho sřadowane, a Težel s wulkim želešnym kasečom, na kotrymž dwaj twjerdaj samkaj wšhajchtaj, wučahny.

J. K.

Lutherowy wopon.

Mje žo praschachu, šhto ma wopon na žebi, kotruž nětkle tak husto na knihach wo Lutheru a reformaziji wobladaš abo tež na wobrasach Lutherowych a reformazije. „To je Lutherowy wopon!“ dyrbjach wotmolwicž. A šhto ma tutón na žebi, šhto měješe i najmenjša sa Lutheru žameho na žebi, to je Luther ras žam jenemu pscheczelej wostajak. Wón jemu něhdže tole praji:

„Mój wopon je žnamjo abo wosnamjenjenje mojeje teologije, mojeje bohawučenosče. To přenje dyrbi byč žchiz, cžorny žchiz we wutrobje, žchiz, kotruž je njebarbjeny a ma jenož barbu drjewa, so bych pscheco dopomnješku na to pschi žebi měl, so ta wěra do teho žchizowaneho naž šbóžnych cžini. Sacžrunje je to cžorny žchiz, wostaja wón tola tej wutrobje jeje barbu a jej nješchodži: tón žchiz njemori ale wožwi. — Tajka wutroba paž žkuscha do žjedža běleje róže, so by to wosnamjenjenje bylo, so wěra wjelele, trošcht a mēr dawa, so cže tak rjez, mjes lute běle róže žadži; niz po wachnju žwěta paž dawa wěra mēr a wjelele; duž tež ta róža njedyrbi cžerwjena byč ale běla. Pschetož běla barba je tch duchow a jandželow barba. Tuta róža žiwa cži nětko i njebeša-módreje barby, a to tehodla, dofelž tajke wjelele we wěrje a w duchu šapowžatk je teho pschichodneho njebešekeho wjelela, nětkle hižo šacžuteho a w nadžiji šapchijateho wjelela, niz paž hišcže we wschey polnosčzi šjewjeneho. — A wokofo wscheho je položena šlota rynka, a to tehodla, so by i tutym pražene bylo, so tajka šbóžnosč w njebešach wěčnje traje a bjes šonža je, a so tež krašnišcha je džžli wschitko wjelele a kubló, runje kaž to šloto dróžiche je hač wšcho druhe.“

Tu mašch i dobom te jenotliwe džele Lutheroweho wopona mjenowane a tež pražene, šhto wosnamjenjeja, šhto sa Lutheru wosnamjenjachu. Šódla tuteho wopona je Luther husto žwoje M. L. šajit.

Šódla tuteho wopona nadeždžesch tež hišcže jene druhe žnamjo, wožebje na knihach a na wobrasach, kotrež nam Lutherowe knihi pokazuja. Že to wopon abo žnamjo, kotrež je Luther žwojim kniham pschistajit a wono pokazje cži jehnjo i žchiznej žhorhoju a i jeho ranh cžeže krej. So dyrbi tuto žnamjo naž dopomnicž na to, so je žo Luther je žwojej wěru a tak tež je žwojej žyrkwoju šaložit jeno na šchrstuža a jeho wumožeski škutk a so duž tež my jako ewangeliško-lutherszy žchesczenjo to tež hinaš cžinicž njekněmy.

Wobej žnamjeni je Luther pornjó žebi šajit pod 2. džel žwojeho do němškeje wěče pscheloženeho štareho šakonja, kotruž bu 1524 cžišcžany.

Lutherowa modlitwa.

„Luther, a pscheco šažo Luther!“ Prajšsch žnadž tole je špodžiwanjom, i nješpokojnosčju?! My pražiny to i džakowanjom a i wjelelonr! So by Luther tola hišcže bóle do našcheje žjedžiny štušak, so by hišcže bóle nam psched wocžomaj a tež we wuschomaj byl, a to pschede wschēm se žwojimi modlitwami, je žwojim modlenjom; pschetož modlicž, wopravdže modlicž žo tak někotryžkuli hišcže njemóže, hewak njeby tu telko šforženja a moršotanja, telko šlabosče a njewólnosče, telko njekhmanosče a hubjenštwu bylo. Duž wukšiny tola wot Lutheru žo modlicž a modlmy žo i Lutherom w Lutherowej žylnej móžnej wěrje a dowěrje! Duž modlmy žo i nim tež takle, kaž wón žo modlit je:

„Nježe, našch Božo, my žo wjeleliny w tebi, dofelž žmy žiwi we twojej huadze! Twoja dobrotu a žmilnosč cžini, so i nami šonž njeje! (Šrudn. žh. 3, 22.) My chžemy pilnje prožycž a žo modlicž pschecžiwu wschemu nješbožu a wschey nych, kotraž naž je podeschla. Žunu tola tam doždžemy, hdžež žo wjažy modlicž njetřebamy, hdžež je lute žiwjenje a wjelejenje a wěčne džakowanje a halleluja. Dowjedž naž tam psches Žesom šchrstuža! Šamjen.“

Se Šerbow, ša Šerbow.

Š Porščiz. Šandžemu njedželu, 16. šeptembra, žiwjeczešche šerbške pobocžne towarštwu šnutsšowneho mižionštwu w našchim Božim domje lubošny, žohnowany žwjedžen. Wulka liežba nutrynych pošlucharjow běšche žo šeschla, a žwjedženštak předaršej šrošmješchtaj, nam wažnosč a krašnosč džela šnutsšowneho mižionštwu móžuje i wutrobje wješč. Na šerbškim předowanju f. šaraš Waktar ššewwaežidški po Luk. 5, 4. 5. šnješowu pschikash sa šnutsšowne mižionštwu a našche wotmolwjenje na jeho pschikash wostajesche, na němškim přeni duchowny krajneho towarštwu ša šnutsšowne mižionštwu w Draždžanach, f. i Trent, po Mat. 9, 35—38. wukšadowasche, so manny polne prawo, tež w šhutnym wójniškim cžaju tajki žwjedžen žwjecžicž, dofelž žo wjeleliny, 1. so je dželo šnutsšowneho mižionštwu pschi wschitkej jeho šlabosčzi dalewjedjenje šesušoweho škutkowanja; 2. so šnutsšowne mižionštwu, liž chže dusche ša wěčnosčž dobhecž, tola tež našchemu cžajež a ludej žuži; 3. so chže tón šnjes pschi wschitkej našchey njekhmanosčzi tež naž ša šobudželacžerjow mēčž. Wunoscht šberki bě po šerbškim šenschenju 426 hr., po němškim 174 hr.

Wot šrony Šerbow ššschachny to mējenje, so bychu žwjedženštemu předaršej žara džakowni byli, chžyl-li žwoje krašne, jadriwe předowanje w „Šomhaj Bóh“ i nadrobnišchemu wosšominanju wocžišcžecž dacž.

Š Budžichina. Šerbška šlowna předarška konferenca šmēje žwoje našymške pošedjenje šchtwótk, 11. oktobra, po-šodnju w 1/24 hodž. w šerbškim domje.

Lutherowe šlowa.

69.

Šawěče štaj nan a macž žapowštowaj džecži, biškopaj a šararšej w tym, so je ewangeli wucžitaj. A i žyła, žaneje wjetšcheje, šdobnišcheje možy na šemi njeje, šhiba šarschisškeje nad džecžimi; dofelž mataj duchownu a šwětnu móž nad nimi.

70.

Ša njekšym šalubowanym, tež niz w žarliwosčzi, ale ja lubuju moju mandželšku.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↔ Sserbske njedzelske lopjeno. ↔

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihiziszczerńi w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedpkatu 40 pj. dostacž

17. njedzela po swjatej Trojicy.

Luk. 14, 1—11.

Spomń na šabat, so by jón šwjecził, tak džěše Bóh k žiw-
jemu wuswolenemu ludej. Spomńeže na njedzelu, so ju prawje
šwjecziče, tole plači nětko kšěšezijanam. Tón Knjes Jesuž
nam pokaza, kak njedzeli prawje šwjeczić. Njedzeli, tón
wulki hnadny dar Boži mašch ja to, so mohl tón džeń wotpocz-
nyč a s duschu w Božy wšchón mitny byč. My kšěšezijenjo
nješwjeczić wjazy šabat, ale njedzeli, kotruž je trojeniczi Bóh
wošebje šwjecził a k žwojim wulkim štkam šebi wuswolil.

Bóh Wótž je na tutym dnju šwój štk štworjenja kapočal a
šwětko, žórto a móž wšcheho žiwjenja, sežinil. Bóh šyn je na
tutym dnju šmjereče móž štamal, s rowa štamyl a našche wu-
moženje wobkružil, a Bóh šwjaty Duch bu na tutym dnju na
wuczomnikow wulaty a je žyrkej Jesom šchrysta šakožil. Nje-
dzela je tón džeń, kotruž tón Knjes ežinil je. Šradnićmy a wje-
šelny šo w nim. Wona je šnamjo šhubjeneho paradisa a šnamjo
na drugi šabatny wotpoczink, kiž je hiščeže wostajeny Boženit
ludu. Tón Knjes je ju šwjecził, to rěka: wot wšchědneho džěla a
šadžerženja wotdžělił a šdalil a k wotpoczinkej ja ežělo a k štarošči
ja duschu wustajil. Šswjeczićmy ju, kaž tón Knjes to žada? Na-
iše seženje da prawe wotmolwenje na praščenje, kak njedzela
še najšěpje šwjeczi, kak nam wona mohla džeń žohnowanja a
wješela byč. To šo štanje, hdyž mamy prawy njedzelski wob-
šhad, prawe njedzelske džělo a prawu njedzelsku myšl.

Někajki wyschšchi pola šarisejškich bě Jesuža prošyl, so chžyl
k njemu pschicž na šabat něšchto pojěšč. Ežehodla běchu Knjesa
Jesuža tam prošyli? „Woni šakachu na njeho“, chžychu jeho na

jeho rěčach popadnyč; dokelž běchu jemu njepschecželszy šmyšle-
ni, chžychu rad na njeho něšchto pschinyšč. Ežehodla dha je tón
Knjes do tajšeho towarštwu šchot? Dokelž chžyšche prawe šabat-
ne žohnowanje šobu pschinyšč. — Tón Knjes Jesuž poda šo
wšchudžom tam, hdyž chžychu jeho mječ a jeho šebi prošcha.
Chžech mječ jeho pschi šebi ša hošča a šo s nim wješelicž, tehdy
wón wěšče tež tebi do domu pónđže. Ale ežile šarisejšzy běchu
ludakojo a jebawi ludžo. Wjese wšcheje bojošče pak je Jesuž
k nim šchot, dokelž wón jako kral wěrnosče nicžeho šo boječ nje-
ujetrjeba a k pschewinyč njeje. Wón chze wěrnosč tež mjes
šwojimi njepschecželimi šakitowacž, chze šwětko do ežěmnych wu-
trobow dacž, morwe dusche šbudžicž a se šlowami lubošče a se
štkami šmilnosče ša šebje a šwój štk dobnyč. Njeh šo šari-
sejšzy na njeho hñewaju, wón nješně mješčecž k jich šlym my-
šlam a wopacžnemu wukladowanju šakonja. — Šchto natwuknje-
my s tajšeho šadžerženja Jesužoweho? Najprjedy to, šo jako
kšěšezijenjo a džěči Bože šo šwěta a šwětneho waschnja hladacž
mamy, ale ežěfacž pschěd tym šwětom nješněmy; pschetož kak
někotre žohnowanje by psches to šhubjene bylo; kak někotre dobre
šlowo bychmy ša Jesuža a jeho dobru wěž rěčecž, kak někotrej
wopacžnej myšli wo kšěšezijanstwoje a wěryžych wotwobaracž
mohli, hdyž na tym mješče, na kotrež Bóh naš je štajil, šhoble
ja njeho a jeho wěž wustupimy. — A kak šteji se šabawu a wje-
šelom na njedzeli? Jesuž bě na šabat na hoščim šo podal.
Tak šněmy tež my na njedzeli towarštwu pytač s lubymi psch-
eželimi, se šwojimi domach a šněmy šo wješelicž. Ale to jene
je nušne, šo dyrbi to tajke wješele, tajka šabawa a tajke towarštwu
byč, w kotrymž tež tón Knjes Jesuž pschitonny byč móže. Nje-
šhodž ženje tam, hdyž njemóžech teho Šbóžnika šobu wšacž,

hdžež jeho i dobrým svědomijom jetkaz njemóžesč. Nješhdaj tam, hdžež wuřmėcharjo řhdaju, njemėj towarřtvo i bjesbóžny- mi; přchetož woni žaneho měra nimaju. — Tón Anjes je drje mohł wřchón bjes řtracha i tajkimle ludžom na towarřtvo hiež. Ale ty? řmėt řo ty hiež do nich wuřhnyęž a pódla žohnowanje njeřhubiež, kajřež chze nam po prawym kóždžiežka řbóžna njeđžela wřchėm přchinjeřež? — Jenož tehdy řwjecžimy njeđželu, kaž Bóh jo chze, hdyž prawy njeđželřki wobřhad mamy. S tym Anjesom řesuřom a i jeho řlowom dyrřimy na njeđželu wobřhadžowacž. O kař řo njeđžela i tym řwjecži, kař wutroba řo řraduje. Duž pořluchaj tehdy rad na jeho eřlowo, budž nutny niz jeno w Bo- žim domje, ale tež doma wóřtweje. Haj budžeže doma wřchitřy prawje nutni a měježe tón džeř wutroby wřchė čžiře. Teho dla prječ se wřchėm wobřhadom, kiž nař wot řesuřa přchego dale wot- wjeduje, prječ se wřchitřimi hřeřchnymi wjeřelemi a nječžiřty- mi žadořčemi.

Njeđželu řwjecži prawe njeđželřke džeřo. Nėkajřki wódnimy je tež w towarřtweje, hdžež řesuř je. řesuř woprašča řo tch řarifeřřich: hodži řo tež na řabat hojicž? Na tajře prarřhenje wotřachu jemu wřchitřy řmėrom, řadny jeniežki jemu na to niz řlowežka nje wotmolwi. Dofelž řo hařbuja a čžuja, řo tón Anjes řich njeľuboeč přchewidži, řebi pomhacž nje wjedža a njeleča. Wo- ni čžychu řesuřa trochu řpytowacž, hacž budže řesuř čžycž ru- nje tónle džeř jeho wuřtrowieč. Nařch Anjes pař bė dawno do přėdka póřnal, řchto bėchu řebi woni i nim wotnyřřili, přchetož wón móže kóždemu nuts do wutroby widžeč, a řchtož je druhim wřcho potajne, to je přchod nim wřcho řjawne a wotřryte. — Nėt- kole pař jim nařch Anjes řam wot řo wotmolwjenje na tamne prarřhenje da, kajřež bė wón jim řtajiř. Ale wón jim na to je žanej řečžu a je žanym řlowami nje wotmolwi, ně, je řanym řlutkom. Tamneho wódnimweho čžlowjeřa wón něřle řa ruku wřa, a i tym, řo řo wón je řwojeje bóřřej ruky teho řhoreho dóřim, bė tón hnydom wřchón řtrowy. — Dwojake móžemy i tuteho wu- řtrowjenja nawuřnyęž: nmajpředy, řo na njeđželu Anjeřej ře- řuřej, kař tón wódnimy řo hojicž danu a to na duřchi; přchetož wona je wařniřcha hacž čželo; a potom, řo na njeđželu kař řesuř ľuboeč wopokajumy nařchim bližřim. We wobėmaj wobřteji prawe njeđželřke džeřo. — Kařke žohnowanje by tola njeđžela řa nař wřchitřich mėla, hdy bychmy řo řesuřej dali hojicž. Kař něřotremu je to w nařchim čžaku niřne! Wř, kiž řeže w řesuřu hižom řbože řwojeje duřche namakali, kiž řeže řhonili, kajři mėř, kajřu řbóžnoeč towarřtvo i řesuřom do wutroby přchinjeře, o přchidžče jenuž přchego řařo, řydneče řo i řesuřowymaj nobo- maj kař Marja. Tam nawuřnyęče prawu čžichořež w Bořy tež w nuřy a řpřožnoečži žiwjenja. Tam nawuřnyęče se řtrowneji wutrobu do čžėmneho přchichoda hladacž a čžakacž na wėčžny řabatny wotpocžimř po wřchej přožy a džeře. Njeje to něřchto řrařne? — A wy ľubi, kiž řo njeřřeže hiřchče řesuřej hojicž dali, kiž wodacže hřeřchow, žiwjenje a řbóžnoeč přchi nim hiřchče na- makali njeřřeže, řpytajče řař se řbóžnych čžinjazym ewangelijom, kotryž je nam řesuř dal. Zapřchimneče jeho hnadu we wėřje. Wón přořy, řo čžyli i jemu přchinč wřchitřy, kiž řpřožni a wobėžeženi řu a jemu wutrobu dacž, řo by ju napjelniř se řwojim řubřami a darami. O čžim to tař rucže hacž móžno. Njech to i wopřėdka tež boli, we wėřnej pokucže řwoje hřeři, řwoju nje wėřu a njeřwėřnoeč póřnawřchi přchod tym řbóžnim řo řhibowacž, čžim řo, tařle wón čže wuřtrowi a prawe njeđželřke džeřo je dofjanne, řo twoja wutroba řo řraduje w tym Anjeřu. — Ale prawe njeđželřke džeřo njech wobřteji tež w tym, řo druhich i wutrobu ľubujemy a jim tajřule řwoju ľuboeč se řamřnym řlutkom wopokajumy. W tym da nam tón řbóžniř dobrý přchi- řkad, řo teho wboheho wódnimweho wuřtrowi. Tež se řwojim

řlowom pokaja na prawe njeđželřke džeřo: „řchto je mjeř nami, hdy by jemu wotřoř abo wot do řtudnje padnyř, řo by wón jeho na měře nje wucžahnyř řabatny džeř?“ řesuř chze nam i tym prajieč, řo řu řlutki nuřy a ľuboeče na njeđželu niz jeno do- puřchčene, ale řamo nařcha přchidžřchnoeč. řewat malč tu řylu njeđželu jeno řa to, řo mohł tón džeř wotpocžnyęž; njeđželu dyrřieř mėč řwoj wotpocžimř řa čželo, řa duřchu pař řobu. Njeđželu njeřmėřch mėč je žanym wřchėdnym džeřom ničjo čžimieč, tehdy dyrřieř byč i duřchu w Bořy wřchón nutny. Ale wřchitře řlutki a džeřa, i kotrymiž řo Bóh čžeřči a jeho řra- ľeřtvo twari, přcheg kotřež nařchey duřchi nje bjeřta jėđž a druhim pomoz řo pořřeča, te řmėmř, haj dyrřimy čžimieč. řakub praji: „To je čžimřa a njeřmařana Boža řluřba přchod Bohom a tym Wótřom: i řyřotam a i wudowam w řich řrudobje pohladacž a wot řwėta řo nje womařany řahowacž.“ Wieřel řo kóždy nad tym, řo je nam Bóh tajřule ľubu řlotu njeđželu dal, a wotpocžimř tehdy kóždy wot wřchego džeřa, řo mohł Bóh ľuby Anjes tónle džeř nad nami řanym řwoje džeřo dofjanecž. ře-li pok twój bližřchi w nuřy a řada-li řebi to tehdy řchesečžimřka ľuboeč wot tebe, řo by jemu řchot pomhacž, tehdy řo jeno dořho njeřomdž, ale pokaj jemu hnydom se řlutkom, řo mařch wėřu we wutrobje.

Ale hiřchče toľe řluřcha i prawemu řwjecženju njeđžele, řo řo wu pravu njeđželřku myřł přožumy. řesuř hořčam přchi- rumanje powjedacše, řako wón pyřny, kař woni wuřwolichu na wřchřchim měře ředžieč. řdyž tebe něřchto na řwař přchepřořy, dha njeřyřdi řo na wřchřch měřtvo, řo by něřdže čžėřimřchi, dnyřli ty řy, wot njeho přořcheny njebyř. Tón Anjes řečži w přchi- rumanju. Toľe napomınanje mamy nalozieč na to duchowne: řchtož řo řam powřřchuje, tón budže poniženy. Čžeřeč, kotřuž čžlowjeř řebi řam dawna, njeje ničjo winojta, ta řařdže, haj přchi- njeře ponižowanje. Boža wřchehomóžna ruky řkama kóždu wyřo- fořeč, kotřuž řebi čžlowjeř řam twori. řchtož chze na wėřnu wyřofoeč přchinč, tón dyrři řo řam ponižecž a pokorjecž, kař řawol, kiž řekny: řa, tón přeni mjeř hřeřchřikami. Budžmy ponižni! Tón řbóžniř tajři bėřche. Wón, hacž runje bė w Božim řchtalče, ponižowacše řo řam a wřa wotřečřkowny řchalt na řo. řdyž póřnawřchi řwoju tař hordu wutrobu přchod řesuřom řo ponižumy a w pokucže a žiwey wėřje jeho wo móž i wyřofa, wo nowe žiwjenje a ľuboeč přořymy, tehdy budžemy jemu, nařchemu niřchtrej, tež w prawym řwjecženju njeđžele přchego podobniřchi. řchesečžimaw, nawuřniř njeđželu řwjecžieč i prawym njeđželřkim wobřhadom, i prawym njeđželřkim džeřom a i prawej njeđželřkej myřřlu. Potom tež řa tebe něřdy wėčžna njeđžela přchidžče horkach přchi řesuřu w řwėřle. řamjeř.

Wo řwobodže řchesečžana.

(řofracžowanje.)

řařo temu, kiž je bjeř wėřy, njeje řadny dobrý řlutř řpo- možny i pobožnoečži. a řbóžnoečži. řařo jeho žane řle řlutki řleho a řatamaneho nječžimřa, ale nje wėřa, kotřaž wotřobu a řchtom řřch čžimř, ta řle a řatamane řlutki čžimř. řehodla, hdy řy pobožny abo řřy, to řo je řlutkami njeřapocžimřa, ale i wėřu, kař tamny mudry muž* praji: „řpocžatř wřchego hřeřcha je wot Boha wotpadnyęž a jemu nje wėřieč.“ řař tež řchřyřtuř wucži, kař nje dyrřiřch se řlutkami řapocžecž, a praji: „řař čžimneče řchtom dobrý a jeho přod dobrý abo čžimneče řchtom řřy a jeho přod řřy“; řako by čžnyř prajieč: řchtož chze dobrý přod mėč, dyrři předy je řchtomom řapocžecž a řon dobrý řadžieč. řař, řchtož wřch

* řirach 10, 14. 15.

chze dobre skutki činic, nedyrbi se skutkami sapocjeć, ale na wořobje, kotraž dyrbi skutki činic. Wořobu pař nihto dobru njecžini, řhba jenož wěra, a nihto ju řtu njecžini, řhba jeno njewěra. To je drje wěro, řtutki činja někojo dobreho abo řkeho přched cžlowjekami, to je, wone řwonkownje wořjewjeju, řchto je pobožny abo řtu, kař řhryřtuř praji Mat. 7, 20: „ř jich přodow dyrbiř jich pōřnacž!“ Ale to je wřcho po řdacžu a řwonkownje, kotryž napohlad mnohich ludži myři, řiž wřchaf piřaja a wucža, kař dyrbiřch dobre řtuti činic a pobožny bywacž, hdyž tola na wěru njepominaju; woni džeja, a wodži přchezo jedny řlepy druheho, cžwiluje řo ř mnohimi řtutkami a tola nihdy ř prawej pobožnořči njepřchřndu; wo tutych praji řwj. Pawol 2. Tim. 3: Woni maja řdace pobožnořče, ale řalož řtu njeje, džeja a přchezo wufnu a tola nihdy ř pōřnacžu praweje pobožnořče njepřchřndu.“

řchtož nětko ř tutymi řlepy řo myřicž njecha, dyrbi dale řladacž, hacž do řtutfow, řařnjow abo wucžby řtutfow. Dyrbi na wořobu přchede wřchěmi wězami řladacž, kař by ta pobožna bywafa. řa njebywa pař přches řařni a řtutf, ale přches Bože řlowo (to je přches jeho řlubjenje miřořče) a přches wěru pobožna a řbožna, řo by wobřafa jeho Boža cžeřč, řo wōn niž přches nařche řtutki, ale přches řwoje miřořčiwje řlowo darmo a je řameje řmilnořče řbožnych cžini.

25. ř teho wřcheho je lořko řrořymicž, kař řtu dobre řtutki řacžřnyč a njefacžřnyč, a kař dyrbiřch wřchě wucžby řrořymicž, řiž dobre řtutki wucža. Přchetož hdyž řo wopacžny přchidawř a přchewřtne mēnjenje nutfach namafa, řo cžemy přches řtutki pobožni a řbožni bywacž, njeřřu wone řižo dobre a řtu žyle tamajomne; přchetož wone njeřřu řwobodne a hanja Božu miřořč, kotraž jeničžy přches wěru pobožnych a řbožnych cžini; řchtož řtutki njefamōža a tola řebi wotmřřla cžinic a ř tym miřořči do jeje řtutfa a jeje cžeřče přchimaja. řehodla njefacžřkamy dobre řtutki jich dla, ale tuteho přcheho přchidawřa a wopacžneho, přchewřtneho mēnjenja dla, řiž cžini, řo řo jeno dobre řdadža a tola dobr njeřřu, wobřchudža řebje a kōždeho ř tym, řunje kař torhaze wjeřki we wowečřich drařtach. Ale tōnřkamy řtu přchidawř a přchewřtne mēnjenje w řtutfach je njepřchemōžne, hdyž wěra njeje. Wōn dyrbi w tymle řwjatořtutfowanju byč, doniž wěra njepřchřndže a řōn njefničži; přchiroda unjeřamože řōn řama wot řo wuhnacž, haj, tež niž pōřnacž, ale ma řōn řa řařnu řbožnjazu wěž. řehodla řo tež tař mnořy přches to řawjedu.

řehodla, řunjež je dobre wo rořkacžu, řpowjedanju a dořčcžinjenju piřacž a předowacž, řtu to, njewjedu-li dale ř wěre, tola řawěrnje řame řawjedne cžertowřke wucžby. Njeřmē řo jenaf jenož jenu předowacž, ale wobě dwě řlowje Božej. řařnje maju řo předowacž, hřřchuiřow nařtřžecž a jich hřch na řjawnořč přchinjeřč, řo bychu řo rořkali a wobrocžili. Ale přchi tym nima wōřtacž, ma řo to druhe řlowo, přchilubjenje miřořče, tež předowacž, wěra wucžicž, bjes kotrejež řařnje, rořkacže a wřcho druhe řo podarmo řtawa. řrje řtu hiřcže předarjo wōřtali, řiž rořkacže hřchow dla a miřořč předuja, ale woni řařnje a řlubjenja Bože tař njewuffaduja, řo nawuffneřch, ř wōřtal a kař rořkacže a miřořč přchřndžetej. Přchetož rořkacže bēži ř řařnjow, wěra je řlubjenjow Božich, a tař řo cžlowjek přches wěru do bōřřkich řlowow wuřprawni a pořbēhne, řiž je přches bojořč přchēd Božej řařnju poniženy a ř jeho pōřnacžu přchřřchof. —

(Přchřchodnje dale.)

Mōz a přcha wěry.

řlōř: (řl. ř. řohmeyer, řhor. řn. řc. cžo. 79) řed'n twjerdy hřd je nařch Bōh řam atd.

řso řhubicž dyrbi njewěra,
řiž jenaf řani Bōha! —
Wřcho řlubjenje wřchaf wěra ma,
ře parla twoja droha!
řu Bōh pořřicža
cži řam se řlowa
wōn miřořčiwje,
hdyž tebe wumōže
se řlužby řařōřřeje.

řze wuřwobodžicž ř pořlecža
řtutf řadny njefamōže;
cži jeno wěra pořřicža
hacž najřbožniřche řbože.

řu ty pořřebny
dže wřmi ředžiwny,
hdyž tebi dawa
řu Boža dobrota,
řo řwjatu mēř by přchu! —

řtutf dobrny řcžinicž dobreho
cže njemōže dže řenje, —
řuž je řlowa bjeř Božeho,
řo wuřpřchřř řo řenje
by ty ř prawdořčžu,
a se řhluořčžu,
— bjeř pořřhlnjenje,
řo řmējeřch řiwjenje
a mōz a přchu řwjatu!

řsu přd a přcha počžinki
a dobre řtutki wěry;
přchřncž přches nje řo pař njehodži
do paradifa wěry.
— Ach, dži ř řeřuřej,
wol džeřl dobrny řej
přchi Wumōžniřu
a twojim řbožniřu!
— řař řařo řa řh přdona.

Moja řtara biblija.

řo dalokje zuřby njeřřym řebi ničjo dale řobu wřaf, hacž řwoju řtaru řerbřku bibliju, řu namřewřřhi po řwojim nanje, řiž je w řwojim dořřim řiwjenju něhdy w nej cžital, — řniha, mi wořebje droha.

řdyž nětko na ľubnych wjecžorach cžitam w tutej bibliji, řhřřchu řařo řwjate řynki řwojeje macžerje, widžu tořřte řhřy pobožnych řerbřřkich řemřcheryow po pōľnych řcžeřřkach a cžemnomōdru řmuřu cžornobohownych horow, řhřřchu pořřpulu wōřacž po Božich řitach a řchumjazy řhěřľuřch na řerbřřkich řemřcheryach, widžu miře woblicžo řwojeho řtareho wucžerja a bēľu řuku řwojeje dawno njeboheje wōřři.

ře to jara tořřta, řchěrořa řniha, moja řerbřřka biblija, ř drjewjanyřmaj deřřomaj, wřařana do hōwřařeje řože, se řořřymaj njeđžanyřmaj řpřřřomaj. řeř je řo žyle řcžornik a wřchelate řopjena řu pľěřniwe a řořte.

Mój prawótz Jan Sandrij, wiczejny bur we Wichowach, je žebi ju kupit w lécze 1728 wot Davita Rychtarja, knihkupca w Budyschinje sa dwaj czešlaj tolererje a je ju sawostajil po schěšč lětach swojemu žynej Janej; tak je ju stajnje naměł žyn po nauje, hač je skóncžnje biblija po žydom splahach dósčta do mojej ruhow. A hižo steji sady nje mój žyn, žo nje praschejo, w czejej knižy čžitam a sčto.

Kač žu tola moji wótzojo tebe czeščowali, luba stara biblija! Dwójžy je jim Boži woheń statok sničil, ale dwójžy žu cze plomjenjam wukhowali. Trójžy žu cžekali we wójnstich nušach do hole a do horow. Esu wšchittu žwoju nadobu pschewostajili njepscchezelej, tebe pak žu žobu wšali s džěčimi a s Božim khlěbom do žwojeho wuczaha, žo bychu měli žórto mozy a trošča. Hižo na sto lět žo pluh wodži psches jich ródny statok, ale jich biblija žama hiščeže tu je a wofschewja nje pódneho potomnika.

Žjoch žynow a džowku je wótz Sandrij šhubil w jenym lécze psches štu khorosež. Šelko žylšow je žo w tutym jenym lécze wuronilo na kopyena biblije? Widžu tebe, luba moja wowlka Šerta, žwoju bolostnu hlownu položič na bibliju, hdžež žy žebi čžyła trošcht w tajšim wulšim horju pytač. Těhdy stej drje žo pschemacžalej a wožottkej stronje, žo móžu lédma čžitač 90. a 121. psalm.

Šdyž čžitam žwoju bibliju, mam wokoło žebje wšchittich mojich wótzow. Wšchitžy žu proščzi, pobožni, pilni Šserbja, žu w žwojich dolžich cžornych kabatach, w kotrychž kenišči kłodžachu jako wješni a žyřkwinu pschedšiejčerjo, a w kotrychž jich položiču do kłójnowych kasčezow; haj tež tych, kotrychž njena ani nješnju hač do cžnowych pohanskich dobow, fiž wšchitžy špja w plódnej šemi pod módrym Čžornobohom.

Botom položu žwojemu žynkej prawizu na ramješčo jemu prajžy: Budž, luby žynko, pobožny a žwěrnny a pilny, kaž twoji wótzojo. To čžitam w tutej starej bibliji.

Uta Wicor

Na Boha twař, dušcha!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma! Šslyšch, o dušcha, Bóh nař lubo ma. Škóžde ranje s nowa žlónzu šhadžecž da. Po cžěmnej nozy da šbože cži; k žwěrye — nowe mozy. Šnješ najwšchšči!

Twař, o luba dušcha, twař na Boha. Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma! O wješele! Bóh našch Wócžez je! W wšchellkej nušy našchej wón nař wosčtuje, We žwojim žlowje nař pošylui, s pada pomha horje, Wótž njebjeski!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma! Šdyž w nušy mamy czežke dny — Bóh je pschi nař tudy! žo joh' džeržimny. We žwojich žlowach nam pokazje, w wulšich, krašnych šuttach, wón s Šnješom je!

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma! Dowěrenje mějny, wobštajnje Bohu Šnješej wšchitžy, wón ta pomoz je! Hdže šbože wjetšcheho hač we Bohy? Wumozje wot žnjercže, lud wěryžy.

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma. Bóh je našcha pomoz najwšchšcha; hdž žo druhim šlyščeže — trošcht a nadžija. Še wšchitkej nušy nam pomhať je, žo měł hrěšchnit kłudy w nim wješele.

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma! Pucž žad'u drugi njeje šbóžnišči, hač tón w Božej hnadži, k Wótžnej wutrobi. We Božej ruzy, wukhowani džemy k njeju wšchitžy we nadžiji.

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma. W nušy štyškej wocži žylšojtej k njebjeskmu Wótžej horje hladatej, k tom' wěčžnom' žwětku mi žadosčž dže, k njebjeskmu žlónzu, tam radosčeže je.

Twař, o moja dušcha, twař na Boha! Wěčžna lubošč Boža, lubo nař wšchěch ma! Šso njebožeže! Bóh Šnješ s nami je. Wšchohomózna ruřa Boža šchituje. Šdyž tu b'dže špadacž do kručow wšcho — budže wobarnowacž tnych žwojich Bóh!

W.

Jedyn s Lutherowych listow.

„Šnada a měř w Šchrystužnu!

Čžestna, dobra knjeni, luba pschecželniza!

Ja Wař prošču Bože dla: Šdyž je Bóh mi kłudu, młodu pohanku, moje a mojeje Šhaty džěčžo, wobradžil, čžyła Wy tak dobra byčž a tutej kłudej pohanzu k temu dopomhacž, žo by žo kšchecžanka ščžinila, a čžyła jeje duchowna macž byčž, žo by žo wona psches Wasche poštuženje a pomoz psches žwžatu kšchecženizu wot stareho Šadamoweho naroda tež k nowemu Šchrystužowemu narodej pschecžiščezala.

To čžy ja, kaž žebi to pschecžče, Šam jažo wotruacž. Š tym w Božim mjenje! Šamjeń.

1529.

Martinus Luther.“

Tutón list napija Luther 5. džěń meje 1529 knjeni Margareče Šöřikowej, mandželskej magistra Šöřika, ju prošču, žo by jeho džowecžičžy Madleny, džěń přjedy narodženej, kmóššita.

Nimo teho žo je tutón list droha dopomnjeńka na našcheu Luthera, wobł wón tola tež žlužičž jako pschiklad, kaž někať měle žo tajke kmótrwpscheproschowaze listy pišacž a kať niž, — a pohladawšči do tajkich listow s našcheho cžaka, prajišch, žo je to nušne. —

Še Šserbow, ja Šserbow.

W Draždžanach běchu žo 18. septembra ewangelšy duchowni je wšchěch kónzow šakškej šschli, pscheproscheni wot konferenzy šakšich esorow, to je duchownych, kššiz maja žyřkwinške nahladowanje. Šamer tuteho ščžěnja bč, žo šaběracž s tym prajšenjom, tajke je štejšchěžo žyřkwinškich wožadow a duchownych a šakške byčž dhyřbjało wožrjedž šakšeho hospodarženja s pjenješami, šakščž to nětkole ludy a kraje wobknuježa. Šednanja, kotrež šš dny trajachu, wopšchijachu pschednoschi, poščicžene wot wěžwustojnych knježi, kotrymž žo kóždy křocž wobšchěrna a dokladna rošmohwa pschisamšny. Wšchitžy pschitonni běchu w tym pschěšjene, žo je tu ša wožady kaž ša duchownych hiščeže wjele nadawškow, kotrychž wuwjedženje je nišne a špomozne ša wožady a jenotliwych a ša cžly kraj a lud. Bóh daž, žo by žo to tam šapocžane džělo wudospolnicž a wšchitke to, ščtož je trěbne, prawje a derje wuwješčž hodžiko!

Lutherowe šlowa.

59.

Šdyž rano poštanu, modlu žo s mojimi džěčžimi Bože džekacž kasnje, wěru, wóčženášch a k temu šakšičžkuli psalm.

60.

Najwjetšcha hnada a dar Boži je: pobožnu, pschecželnu, bohobojasnu a hospodaršku mandželsku měčž, s kotrežž móžesh w měrye živy byčž, kotrežž kmešch wšchě žwoje kubo a ščtož mašch, haj žwoje cžělo a žiwjenje dowěricž.

Sy-li spěwał,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Šserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa ƙo kóždy ƙobotu w Šsmolerjez knihcizšczerńi w Budyšcinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedpłatu 40 pj. dostacž

118. njeđzela wo šwjatej Trojizy.

Psalm 118, 6.

Tón Šnjes je šo mnu, tehodla ƙo ja njeboju; šchto móže mi ežlowjeť ežinicž?" Dže nješ njehišc tuto ƙłowo biblije dženzka ł přenjemu rasej! Je ƙuadz eži pať wono tola hišcže něšchto nowe a nješnate, a to tohodla, dofelž jo nješky, jo ł přenjemu rasej wuškšchawšc, ja ƙwoje šeziniť? A ežehodla jo to nješky ša ƙwoje ƙłowo šeziniť, tuto wulke mózne, šhutne ƙłowo, tuto wobšbožaze ƙłowo? Šdnyž měnišc, jo ƙy ƙo šamolwiť, prajizy: „To je ƙłowo biblije, to je ƙłowo ša mužow biblije, ša psalmistu, ša profetu, niž pať ša naš!“ hdyž to měnišc, ƙy ƙo myliť, ƙy ƙo šam šjebať. Albo njewěšc ty ničžo wo tym, šo to muž našceho kraja a luda bě, kotryž, ƙo šložujo na tuto ƙłowo a na druge ƙłowa psalmow a biblije, špěwawšc a wuřnawawšc: „Šedn twjerdy hród je našc Bóh šam, brón dobra šylna škala; wón še wšcjej nušy pomha nam, kiž naš je šapschijała!“? Luther, tón muž našceho kraja a luda ježini tuto ƙłowo a te ƙłowa biblije ša ƙwoje ƙłowa, a ežyšc, šo bychu tute wobšbožaze ƙłowa byle ƙłowa kóždeho jenotliwego w našcim kraju a ludu; duž poškiezi wón nam bibliju w řezi ƙwojeho luda. — Šdnyž měnišc, jo ƙy ƙo šamolwiť, prajizy: „Šaj, to je Luther byl a to je tehdom bylo! To pať je nětkle w tutej ƙrawnej wulkej wójnje hinať!“ hdyž to měnišc, ƙy ƙo myliť, ƙy ƙo šam šjebať. Albo njewěšc ty ničžo wo tym, šo to muž našceho kraja a luda, šo to muž našceho ƙrawneje wulkeje wójny, kotryž je, ƙo šložujo na te ƙłowa ƙwojeje biblije, nětkole we wulkej wójnje wuřnawať a prajil: „Bóh tón Šnjes je widomnje š nami byl; wón ƙwój němšci kraj tež w pšchichodže njewopuscže!“ Šindenburg, tón

muž našceho kraja a luda, tón muž tuteho wulkeho wójnšceho ežaka, je tuto ƙłowo wuřnawať a řezať, Šindenburg, kotryž džeń 2. oktobra ƙwoje 70. narodnišy ƙwječezšc. Šindenburg je to řezať, je to řezečž ežyť kóždemu w našcim kraju a ludu do wutrobny, šo by kóždy nětkle w tutej wulkej wójnje pšc hi tajšc ƙłowach byl a wostať šylny a štrošctny, ƙwěrný a wěrný, wěryazy, a tať tež ty, mój šcšezšc, moja šcšezšcanka! Duž, dženzka ƙobu ƙwječžo Šindenburgowe 70. narodnišy, nješamolwey ƙo š tym abo š druhim, ně, woprawdže ƙo prózujšo šeziniť to ƙłowo našceho teksta ša ƙwoje ƙłowo, šo by eži wono bylo niž něšchto nowe, nješnate, ně, něšchto lube, štare, šnate, drohe, haj najdrožšc!

Tón Šnjes je šo mnu!

1. Duž budž ty š nami!

Šotom 2. Ty budžšc ƙo džakowacž!

Šotom 3. Ty budžšc dobreje nadžije!

Šnježe Božo, ty pať špožčž nam tu móž, šo ƙo tež w tej najwjeťšc nušy pšc ežišc ežimny ł temu špóšnacžu a wuřnacžu: „Ty ƙy šo mnu!“ a ł temu šlubjenju: „Ša šym š tobu!“ Šotom tež wutrajemny a pšcštrajemny, tebi džak wuprajo a na tebe ƙo špuscžejejo! Šamjeń!

„Tón Šnjes je šo mnu!“ tať je našc Šindenburg wuřnawať, niž w potajnym ale šjawnje pšcšed žyšym wójštom a ludom, prajizy: „Bóh tón Šnjes je widomnje š nami byl, wón tež ƙwój němšci kraj w pšchichodže njewopuscže!“ Wón bě špóšnať tón wulki šujertny štrach, kotryž nam pšcšes Rusku hrozžšc; wón njeje ƙo šomdžil pšcšci štorženju, šdychochowanju, dwělowanju, ale je ƙo do teho pšcšc šylnego njepšcšezšc dala a jeho šbil we wjazy hacž jenej bitwje a pšcšes mudre wocžako-

wanje a roškafowanje, a to wscho, dofelž wjedžesche: „Tón Knjes je so mnu!“ A hdyž ta nusa najwjětšcha a njepscheczelow wjaz a wjaz na wschěch kónzach, tehdy wša wón tón hobrski nadawf na so, schitacž zlyh wótzny kraj. A wón pschemoh teho nje-pscheczela w hobrskim bédženju kaž psches wulfotne wodženje a wjedženje, a to wscho, dofelž wjedžesche: „Tón Knjes je so mnu!“ „Tón Knjes je so mnu, tehodla so ja njeboju; sčto móže mi człowjek czinicž?“ njech tutón człowjek tež bě Ruža abo Zendželczan, Franzowša abo Rumuna, njech hewaf jedyn běty, czorny, zofty, czěrwjenty!

A tón Knjes bě s nim, bě s nim we wójnskich kaž w měrných lětach psches dothe 70 lět, dofelž wón, nasch Hindenburg, s tym Knjesom bě a to w jenej wěry, kotraž s tym knjesom so bédži móznje a bylnje, w jenej wěry, kotraž psched tym knjesom flecti a so modli. Wón, Hindenburg, bě s nim, s tym Knjesom, a tón Knjes bě s nim! To Hindenburg wjedžesche a wě; ale wón tež wě a wjedžesche, so na tym došč njeje, so wón s tym Knjesom je a tak tón Knjes s nim. a so na wschěm poščledku s tym naschemu luděj pomhate njeje! Tehodla wón naschemu luděj, naschemu krajej, nam, tebi a mi pschwoła:

1. Budž ty s nim! Budž ty s twójim Bohom a Knjesom w jenej wěry, kotraž mózna a bylna je, so bédžicž a pschewdžicž, kotraž pak tež tak ponižna je, so wójnej kolenje shibowacž psched so wójnim Bohom a so jemu modlicž. „Budž ty s nim!“ to je wón nam pschwołał, jako tam na rańskich bitwischězach, wschón džaf wot šebje wotpokafawšchi, s ruku s njebnu pokafa a rjekny: „Džafuježe so temu tam horjekach!“ Tehodla je wón tež naschemu luděj, kotryž w tym wulfim lěče 1914 něšto wot tajkeje wěry do Boha, něšto wot tajkeho byčža s Bohom pokafaf je, do knihow sapifał tamne pschecze a napominanje: „Njech tón duch jednoty, lubosče a swěry se šběžorej a krajej, tón duch teje bohobojosče, teho šhutneho dopjelunja wschěch pschibšuschowosčow a teho wyškofowazjenja wschěch wulfich počinkow naschemu luděj sa dothe lěta wěsče šafhowany woštanje!“

Tola, je tutón wulf a wožebny duch naschemu luděj dženža šafhowany, dženža, hdyž žny hščeže we wójnje, tón Duch, kotrehož Hindenburg naschemu luděj sa dothe lěta mēra pscheje? Tutón Duch dyrbi, chyzli wutrawacž, s bohobojosče porodženy byčž! Je tutón Duch, kotryž so tehdy w naschim ludu šjewi, s bohobojosče porodženy byl, abo šnadž jenož s wójnskeje bojosče, to je s bojosče psched wójnu, psched njepscheczelow, psched žnjerežu? Wschlakahe by to bylo, sčtož by naš ušowalo, na tole woščlednje praschenje haj prajicž! Dorasnje je tehodla tež Hindenburg pokafaf na to, so dyrbinu Boha pytač a namafacž a so móžemy Boha runje w tutym wójnskim čažu namafacž, a je prajil: „Sčtož nětkole so wójneho Boha njeamafa, temu njeje pomhacž!“ So by tola našch zlyh lud šapschija! tuto šlowo: „Sčtož nětkole so wójneho Boha njeamafa, temu njeje s pomhacž!“ Móznje a šhutnje klineži nam s teho do wuschow a do wutroby: „Budž ty s nim, s twójim Bohom!“

2. „Potom budžesč so džafowacž!“ Budžesč so džafowacž ponižnje a pokornje, so džafowacž nětkle we wójnje hižo, niz halle w čažu mēra, so džafowacž, kaž Hindenburg so džafowacž a so džafuje. Jako jemu so džafowachu po wulfim dohčžu, je wón prajil: „Tón džaf nještujcha mi ale Bohu temu Knjesej, kotryž nas pschewo hnadnje je šafhowaf!“ Hindenburg so džafuje pschewo a je so pschewo džafowaf so wójnemu Bohu we wójnskim čažu, kaž w čažu mēra, domach pschi so wójnym bližce, kaž wonach w polu we wschědnej nutrosčezi a je Bohu so wójne modlitwy woprowaf a woprjuje je hščeže. Ty mój šchewčžano, moja šchewčžanka, budžesč so džafowacž, tak džafowaf uogacž! a šach ‘ašmušmu aqhaž ‘ašpowač au ‘owa

Knjesom budžesč! Šdže je to nětk tajke džafowanje? Šdže wschědna nutrosčež rańšcha a wječžorna? W šelko domach bli-dowa modlitwa? A šajka to njedžeska nutrosčež? So tym wschěm to tak je, so je jich hščeže wjele daloko wot teho, so bychu s Bohom byli! A tola naš tu wschitko nuczi, so Bohu džafowacž! So twój dom hščeže šteji, so šhlěba hščeže, jěsch so žiwjenja hščeže mašch, ja tole wschitko a ja wschitko to druhe mašch so džafowacž. A džafowacž mašch so dženža, hdyž Hindenburgowe narodniny žwjecžisch, ja to, so Wóh tón Knjes nam a naschemu wótznemu krajej tutoho Hindenburga je dał a šdžeržaf psches 70 lět žiwjenja, we wójnskich strachach a nusach! A džafny wopow budžesč dawacž a twoje modlitwy woprowacž Bohu, so by nam šdžeržaf a žohnowaf Hindenburga a jeho a jeho wójnska škutk šronowaf s tym horzowocžafowanym mērom! To budžesč te prawe džafne modlitwy, te prawe šchewčžanške wótznokrajne modlitwy a Hindenburg njebudže wjaz sčwřicž trjebacž, kaž je to dyrbial, so našch lud so wjaz došč njemodli a so našche modlitwy wjaz njepodpjeraja to wojowanje našcheho wójnska! — Duž, budž ty s nim, se žwojim Bohom! Ty budžesč so džafowacž!

3. Ty budžesč dobreje nadžije! — Šaf běšche tola Hindenburg prajil? Wóh tón Knjes je widomnje s nami byl; wón žwój němški kraj tež w pschichodže njewopuscheci!“ A to bě wón prajil, dofelž wón bě se žwojim Bohom! Njeje to to šamžne, sčtož naška biblija nam praji: „Tón Knjes je se mnu; tehodla so ja njeboju; sčto móže mi człowjek czinicž?“ Šola naš pak? Šdže namafsch dobreje nadžije? Šsu tu tajž tež, kotryž njemējo šami dobreje nadžije, špytuja, so bychu naschemu luděj nadžiju, kotryž hščeže ma, wšali a našch lud pohnuł s jenemu pschewwatanem mērej, psches kotryž našch lud jenož hščeže bóle šchodowaf by hač to hižo tak je. Dofelž pak čzi pomofani wječnizy našcheho wójnska a kraja tajkeje nadžije maja a w jnym pschewwatanym mērye ničžo wjedžecž nochzedža a wjedža, so doščafacž móžemy praweho čaža, šwěry šebi tajž wot wschewje dobreje nadžije wopuschecženi człowjekowo šamo Hindenburga ludžom nabarbiež jako tajkeho, šajkiž žaneje nadžije wjaz nima. Duž Hindenburg, šam pokny dobreje nadžije, w tutych dnjach dorasnje praji a psche, rēcžo hnydom tež sa žwojeho pomoznika generala Ludendorffa: „Ja nochžu, so bychu našch mjenje něšajkeho šwiska s tajkimi do žyla wopacžnymi wuprajenjemi mēlej. Ja wobkrucžam w pschesjednosčezi s šběžorskej wyschowsču, so žny my we wójnskim kaž w hospodariškim sa dalsche wojowanje a dohčže pschihotowani!“ — Wš, kiž my hewaf se šahorjensču a lubosču na Hindenburga hladał a pošluchali žny, šaf mohli my to pschi tutych šlowach hinał? Dodžafowacž so njemóžemy, so Hindenburg tak rēcži, dodžafowacž so njemóžemy jemu a tym wjednikam, so tak rēcžecž móža, a dodžafowacž so njemóžemy Bohu, so nam tajkich wjednikow, so nam tajki žohnowany wótzny kraj dał je a w nim tajke wójnska! A tuteho džafa škutk budž to, so duž jeni žny s Hindenburgom w tutej dobrej nadžiji a so kóždy, kóžda, tak wjele hač nad nami je, czinimy a škutkujemy sa tutón drohi našch wótzny kraj hač do pošlednjeho, a to pschewo a wschudžom tam, hdyž trěbne a nušne, a to s kubkami, s pjenjesami, s mozami, s modlitwami! Tak budžemy my s Bohom! A Wóh tón Knjes budže s nami! Wóh tón Knjes budže s nami, hdyž my tak jeho žny s wutrobu a s kubkom a s pjenjesami, jenož hdyž my tak jeho žny s wutrobu a s kubkom a s pjenjesami hač do pošlednjeho! Duž budž ty s nim, s twójim Bohom a Knjesom!

Tak budžesč potom tež šam wot so dopjelnicž to pschecze, kotrež Hindenburg šam sa žwoje 70. narodniny wuprajil je, šebi pschewo: „Sčtož na mojih narodninach so štara sa šranjensych a šawoštajensych, sčtož na mojih narodninach we žwojej

wutrobje wobnowi to flubjenje, so chze dowěrypołny pschětrawacž a wutrawacž, a schtóž wójnisku požčonku podpřija, wuhotuje mi najrjeńšchi dad k mojim narodninam.“ Hamjeń!

Wo swobodze křesćana.

(Potracžowanje.)

26. To budž wo skutkach šromadnje prajene a wo tych, w kotrech ma so křesćan pschecžiwu hamenu swojemu czělu swucžowacž. Nětko chzemy wo dalšich skutkach rěčecž, kiž pschecžiwu druhim człowjekam czini. Wšehož człowjek njeje jeno we swojim czěle, ale tež mjes druhimi człowjekami na semi. Tehodla njemóže pschecžiwu nim bjes skutkow bycž; ma wšach s nimi rěčecž a czinicž, runjež jemu tutych skutkow jadyn trěbny njeje k pobožnosći a sbóžnosći. Tehodla dyrbi jeho mēnjenje we wšech skutkach swobodne a jeno na to skožene bycž, so by druhim ludžom s tym fluzil a wužitny byl, nicžo druge žebi njewotnyflował, hacž sčtož je druhim nusne. To wšach woprawdžite křesćanskje žiwjenje rěka a wěra dže s radosću a lubosću do skutka, kaž swj. Pawoł Galatiskich wucži; potom Žilipiskich, hdyž běšče jich wucžil, kaž maju wšchu miłosć a potnosć psches swoju wěru do Křystuša, wón jich dale wucži a praji: „Ja napominam waš pschi wšchem spofoju, kotryž macže w Křystušu, a wšchem spofoju, kotryž macže wot nascheje lubosće k wam, a wšchem towarštwje, kotrež macže se wšchitkimi duchownymi pobožnymi křesćanami, wy chzpli moju wutrobu žyle swjekeleć, a to s tym, so bšche dale chzpli jeno je myšle bycž, jedyn druhemu lubosć wopofajowacž, jedyn druhemu fluzicž a kóždy kóždy mēcz niz na žebje ani to swoje, ale na drugeho a sčtož je teho nusne.“ Slaj, tu je Pawoł jasnje křesćanskje žiwjenje do teho stajil, so maja wšchě skutki bycž bližichemu k lepšchemu skožene, dokelž, ma kóždy sa žebje žameho we swojej wěrje dosć, a žu wšchě druge skutki a žiwjenje jemu šbytno, so by swojemu bližichmu s tym se swobodneje lubosće fluzil. A temu wón Křystuša sa wopišmo pschedstaja a praji k Žilip. 2, 6. 7: „Budžecze taf smyšleni, kaž jo na Křystušu widžicze, kotryž, runjež běšče połny bóžskeje twarby* a mēšche sa žebje žam dosć a jemu jeho žiwjenje, skutkowanje a czěrpjenje njebšche nusne, so by s tym pobožny abo sbóžny byl, je so tola teho wšcheho wšdał a na so wšak waschuje wotrocžka, wšchelafe czinil a czerpil, na nicžo njehladal, křiba na nasche špsche, a je taf, runjež běšče swobodny, tola nasche dla so wotrocžk sežinil.“

27. Taf dyrbi křesćan, kaž Křystuš, jeho hlowa, połny a žytny žebi dosć bycž dacž na swojej wěrje, pscheco ju pschisporjecž, kotraž je jeho žiwjenje, pobožnosć a sbóžnosć, kotraž jemu wšcho dawa, sčtož Křystuš a Bóh ma, kaž je horka prajene, a swj. Pawoł k Galat. 2, 20 praji: „Sčtož hiščeže žytny žym w czěle, to žym žytny we wěrje do Křystuša, Božeho Žytna.“ A runjež je nětko žyle swobodny, dyrbi swólne so žažo fluzobnik sežinicž, so by swojemu bližichemu pomhał, s nim wobflhadžal a skutkował, kaž je Bóh s nim psches Křystuša skutkował. A to wšcho bjes šaplacženja, nicžo we tym pytajo, křiba Bože spodobanje, a žebi taf myšlo: „Derje, mój Bóh je mi njehódnemu, šatamanemu człowjekej bjeje wšcheje šažluzby, žyle darmo a se žameje žmilnosće psches Křystuša a we nim połne bohatstwo wšcheje pobožnosće a sbóžnosće dał, so dale nicžeho wjazh njepotrjebuju, hacž wěricž, so je taf. Haj, taf chzu. žajtemu Wótzej, kiž je mje se swojimi njepšcheměrnymi křblami

taf požypał, šažo swobodnje, wjekele a darmo czinicž, sčtož so jemu spodoba, a pschecžiwu mojemu bližichemu tež křesćan bywacž, kaž je Křystuš so mi sežinil, a nicžo wjazh njecžinicž, hacž sčtož jeno widžu, so je jemu nusne, wužitne a sbóžne, dokelž mam wšach psches swoju wěru wšcheje wěžh we Křystušu dosć.

Slaj, taf bže s wěry lubosć a radosć k Bohu a s lubosće swobodne, swólne, wjekele žiwjenje, so by bližichemu darmo fluzil. Wšehož runje kaž našch bližichi nusni czěrpili a na sčeho šbytna potrebuje, taf žmy my psched Bohom nusni czěrpili a jeho miłosć potrebowali. Tehodla, kaž je nam Bóh psches Křystuša darmo pomhał, taf mamy my psches czělo a jeho skutki nicžo druge njecžinicž, hacž bližichemu pomhacž. Taf widžimy, kajte wyšoke, nadobne žiwjenje je křesćanskje žiwjenje, kotrež nětko bohuzel we wšchem žwěče niz jeno podlěha, ale tež wjazh šnate njeje a so njepředuje.

(Wšchichodnje škóncženje.)

Wěra je w lubosći džělawa.

Šlób: Ach, Božo, hladaj s njebežow! atd.

Sa žebje škutkow njetrjeba,
sčtož sbóžny je we wěrje;
sa wopišmo ma Šbóžnika,
dže sa nim w štajnej žwěrje;
kaž Křystuš sčtalt wša wotrocžka,
taf lubosć Boža džělawa
je we wšech jeho stawach.

Je Šsrědnik našch so wuprósnil
wšach wyšokosće wšcheje
a s niłosću so wupyšil,
czěsć phtał czělnu njeje
pschi šemškim swojim žiwjenju,
hdyž fluzesche nam s lubosću;
— taf wěrjazy tež czinja.

Wšcho žiwjenje jich fluzba je
sa bratrow požwjećena;
jich skutkowanje na to dže,
so była položena
by štawow bēdnych wobczěžnosć
a wšchitkich hórka hubjenosć,
kiž mšda je hrěchow žwěta.

Kaž darmo fluzil s miłosće
je Šbóžnik człowštwu wšchemu,
tež wucžobnikej s lubosće
so jeho žórli k njemu
wšcho džělo a wšcha požluzch nosć;
— se swojej wěru ma wón dosć,
so skutkow njepotrjeba.

Bjes škutkow, jeno s wěry je
so wušprawnil a žytny;
taf sa Šbóžnikom swojim dže,
je, kaž wón, miłosćiwny;
do štopow jeho štupajo
a se wšchej žwěru džělajo,
je štaw na jeho czěle! —

* Wšdžišcho Luther pscheložesche: „w Božim sčtalcže.“ —

Jan Tezel.

Móžno njeje, wo spoczatku reformazije pomjedacž a pódla Luthera mjeno Jana Tezela njenaspomnicž. Kóžde džězo wo nim wě, pschetož wón bjes kajeježkuli sažkuzby do stawisny reformazije pschischof kaž Ponzij Pilatus do druheho artikla nascheje žwjateje wěry. Wobaj mužej mataj wěstu podobnosć. Wobaj staj najwyschschirnaj knjesomaj žwěta služitoj, tamny pohajstenu kžězorej romskeje semje, tutón muich bamžej romskeje žyrkwoje; přeni je wěrnosć jazpivajo njewinu a prawdu podtlóčžowal, drubi blud předujo psches wotpušć njeprawdo- sežant polěfowal; Pilatus je w Božej ruzy grat ja nasche wu- jednanje s Bohom byl kaž Tezel ja wobnowjenje nascheje wěry do wujednarja.

Narodžil je žo Tezel něhdže 20 lět předy Luthera a to w Pirnje pschi Sobju, hđžež mějeschetaj starškej pjekarju. Domach lačžansku schulu wukhodžiwšchi poda žo na universitu do Lipska, so by tam filosofiju schtudowal. Starškej s nim cžehnjesch- taj, wróčičhtaj pak žo posdžišcho sažo, jako bě žyn w Lipsku do kłóschtra Dominikano w sastupil.

Se sawrjeneho kłóschtršeho žiwjenja je Tezel dwójzy do schěrofeje šawnosće wustupil, jako jeho „Němški rjad“ w Liv- landže a arzbiskop Albrecht w Mainz u naješhtaj, so by sa njeju wotpušć pschedawal.

„Němški rjad“ wobstejeje s rječerjow, kotřiz žo žobu wo woschěrjenje kšesčezijanskeje wěry a šđželanosće starachu. Wobšamknjwšchi, tule dobrotu pruskemu ludaj s njecžom pschi- njesež, trjebachu ke kšchiznemu cžabej pjenjej. Podpjeru dostachu wot bamža Julija II. Tón jim dowoli w němškim kraju wot- pušć pschedawacž a žebi sa to položu dobytka šhowacž. Sa psche- dawarja tejele hnady hu 1505 Tezel pomjenowan.

Tezel bórny w šajškim kraju s jeneho města do druheho cžahasche: s Lipska do Annaberga, Freiberga, Stolpnja, Draž- džan, a pschindže tež do Budyschina a Šhorjelza. Do nascheho města w dezembri 1508 pschiczeže. Jeho wustupjenje tudy běšche podobne temu w druhich městach. Wotmyšljiwšchi žebi do Budyschina hiež, dyrbjesche najprjódzy wo tsoju dowolnosć pro- žycz: krala Wladislawa w Prahy, dofelž Lužiza tehdy s Cžecham kšlufesche, biskopa Jana VI. w Mišchnju, kotřiz mějesche žyrkwinske žudnistwo we Lužizy, a budyschiku radu jako šakitarfu měšchčžanskeho porjada. Jako bě dowolnosć je wšchěch stronow dšchla, wučžini Tezel s radu a s tachantstwom džěit pschihada do Budyschina. Hizo dawno běšche žo s Draždžan powjesčž w měsce a wokolinje rosnježla, kaf žo tam bamžowa hnada wudžěluje. Mnosh žebi tež pola naš tule wurjadnu dobrotu pschjachu a žo na Tezelow wopyt wježelachu.

Budyschin žo na džěit jeho pschihada hotowasche, kaž by sechžyl jandžela we žwojich murjach pschijecž. W hodžinje jeho pschibliženja po draždžanskej dróšy cžehnjeschu jemu radni knježa, tachantžy duchowni a schulerjo a mnichjo Franziskaskeho kłóschtra napschecžiwu, ja nimi žyła wobronjenych měšchčžanow na konjoch a předy a šady wulka cžrjoda wobydlerjow s města a se wžow. Wšcho bě na nohomaj. Šsedžo na woju wot ššjoch toni cžehnjenym žo Tezel pschibliži. Psched nim schěrofi cžer- wjeny kšchiz s bamžowym woponom nježechu a žomocžany sawcžl, na kotřymž wotpuštkowy list ležesche; ja nim na druhim wofu žlědowachu jeho pomoznizy s wulkim želesnym kaschčžom. Pschi- schedjchi Tezel pojasta. Lud womjellny, nužžy žebi kłobuki a cžapki sežahnjchu, a wšchitke wocži žo na teho wurjadneho muža škožichu. Tón bě mnishu draštu woblecženy a žo wulki, žhlnje šrosčženy muž s khotnym pohladanjom hycž šdasche. Někotři knježa hoscžža powitachu. Potom žo cžah šrjadowa. Na wobej

štronje wofow podachu žo jěšdni, do přědka stupiču schulerjo se šapaleny mi žwěčžkami w ruzy a psched nich powitanške knjež- stwa. Pomatu, žo cžah, wobdaty wot njelicžomneho luda, pod šyulami šwonow a tu a tam žhšchany m bórbotanjom modlitwow de města hibašche s žerbisťo-katholskej žyrkwi na želolam torbošchěžu. (Pschihodnje škóncženje.)

Se Šerbow, ja Šerbow.

Šindenburgowe narodniny žny šaidžemu wutóru žwječžili a je tu džěža tež we žwojim njedželškim kopješku žobužwječžiw- ny, pschiwofajo s žyšej wutrobu Šindenburgaj, temu 70lětnemu rjeke: „Pomhaj Bóh Cži do noweho léta! Pomhaj Bóh Cži psches- dohycže s měrej! Pomhaj Bóh Cži na wšchě cžahy, do wěcžnosće!“

7. wójnska požčžonka! to je nětko bešto. A hdyž nětkle wšchudžom cžitany: „Ša nowa wójnska požčžonka **dyrbi** žo po- radžicž!“ a hdyž je s tomu pschistajene: Šewal Šendželšku po- honjany, so by dale wšowala!“ drje ty ničžo pschecžiwu temu nimašch a tež njeprajšch, so žo hinaš ma. — A hdyž tam dale cžitany tak: „Ša nowa wójnska požčžonka **móže** žo poradžicž!“ a hdyž s temu hšchecže pschistajene je: „Pschetož wono je pjenješ doščž w kraju!“ drje ty ně njeprajšch a to ja njewěrnosć nje- wuwofašch. — A hdyž škóncženje tam hšchecže cžitajch: „Ša nowa wójnska požčžonka žo poradži!“ a hdyž s temu na wšchěm pohledku hšchecže pschistajene je: „Šeli so kóždy cžini, jako by wšcho jenož wot njeho wotwišowalo!“ drje ty tež na dobo, žwoje dotalne baj šabwšchi, ně njewofašch ale pschi tym- haj wostanjesch! — Šotajšim, hdyž ty, luby wótznokrajny, šche- sežanski cžitarjo, luba wótznokrajna kšesčezanska cžitarka, cžinijch, jako by wšchitko wot tebe runje wot tebe wotwišowalo, žo ta nowa wójnska požčžonka poradži! Duž cžit to, šchtož móžesch ty psched twójim wótžnym krajom, psched twójim žwě- domnjom, psched twójim Bohom šamohwicž! —

„**Rumpodicha honicž**“ pschi spoczatku oktobra, je psche šabe, ty mēninjch. Šola jeho honicž ja te džěcži wšchě, kotřez wonkaj na bitwišchěžach, kotřez w lazaretach, kotřez do žyła we wójnskej wojerškej žlužbje, njeje ja jedny džakowny wótžny kraj ženje psche šabe, a duž tež nihdy niz ja nasch wótžny kraj. Na to žo dopomā, hdyž w tutych dnjach s tebi pschindže: „Šžakowkowneho kžěžora a luda ja wójško a šóžžiwu hodojny dar 1917“!

Do oktobra šastupichny, do jubilejneho měžaza jubilejneho léta! Šinaschi budže tón wulki reformaziski šwjedžěit hacž žebi jón léta doľho hizo wumyšlili žny, hinaššchi šwonkownje, hinaššchi šmutškownje: Šwonkowna pycha, šwonkowne wježe- lentie, šwonkownosć do žyła budže hinašcha; jeje njebudže wjele, njebudže wjele, wójny dla. Šmutškowna radoščž, šmutškowne wupšchēnje, wutrobna šmutškownosć wutroby do žyła budže hinaššche, jeje budže — da-li Bóh! — wjazh, budže wjazh wójny dla! — Šeje šwonkowneje pschi, teje pschistojneje šwonkowneje pschi, kaž se šelenny wēnzami a pletwami wudebjeneho Božeho doma, žyše nješabwšchi, hotujny žo, so by byl tón wulki refor- maziski šwjedžěit tež reformaziski škut, šmutškownje a psches ta tež šwonkownje!

Lutherowe šlowa.

61.

To je cžwilowaný muž, kotřehož žona a džowka w kuchinje ničžo njewěštej.

J. K.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćni ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ◀

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščerzni w Budyschinje a je tam sa šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

19. njedžela do šwjatej Trojizy.

Mat. 9, 1—8.

Jesuf je w Kapernaumje. Tam pschinješechu khoroho k njemu. Woni woczałuja, so jeho hnydom wuhoji. Ale wón najprjedy k njemu rjeknje: Tebi šu twoje hrěchi wodate. Hdž žo ćzi pišmatwoczeni hóršcha, prasha žo jich Šbóžnik: „Kotre je kóžo prajicž: Tebi šu twoje hrěchi wodate, abo rjez: Stani a khodž?“ Hdž žu ćzłowjekojo wulke wězy wusfukowali, tule móž ma Jesuf žam.

Kaj w hšch sch móž Jesufowa: hrěchi wodacž!

1. Hdže wón tule móž šjeri?
2. Kak ju wón wopokasuje?

1. Hdž kral do džěła žwojeho kraja, hdžež ćzežka natykaza khorosć žathadža, lěkarja sčele, ma wón tón wotpohlad, so by žlědy khorosće pytal a žo dótknjenja khoroh njebojal. Jesuf, nasch lěkar, je s njebjesh pschischoł do kraja, wot hrěschneje khorosće natykaneho; wón tu khorosć we wšchěch žlědach pyta a ju wšchudžom namaka: žane ćzłowiske žiwjenje, žane ćzłowiske woblicžo njeje, do kotrehož njeby samjo khorosće žapškanu byto. Tola pak Jesuf ke kóždemu hrěschnikaj njerjeknje: Tebi šu twoje hrěchi wodate. Do wón tež w Kapernaumje, we žwojim měšće, njecžini. Jesuf wohlada tež w Kapernaumje ćzłowjekow wšchelakich stawow, na hrěch khorowaznych, a tola žwoju ruku na jich rany njepoloži. Hdže wón to jenož ćzinješche? Wola teho jichtneho, kotrehož k njemu pschinješechu. Tam widžesche Jesuf žiwěrnju pschecželstu lubosć. Tu widžesche hnujazy šrudny wobras na tym khoroh. Ta khorosć běšche pšód hrěcha. Ale to tež njeje, šhtož Jesufa k temu wuprajenju wabi: tebi šu twoje hrěchi

wodate. Ani ćzłowiski počžnik, ani ćzłowiske njesbože, ani prut hrěcha dawu prawo, hrěchow wodacže dostacž. To žo nihto nje-myl. S thmile hrědkami žebi ćzłowjek niz krusčka hnady wot Boha njewudobudže. Jesuf hlada na druge wabjenje žwojeje hrěcha wodawazeje možy. Wón widži wěru — a tole pšomjo je najjažnišche a pokne žedženja we wutrobje jichtneho: Wón drje běšche na stawach hubjenty, ale we wutrobje ćzerštwy. To je dobyčerska myšl wěry: My nješžny hódni, so by wón naschennu khoromu pomhať, ale wón ma žmiljenje s hrěschnikami. Žako Jesuf tule wěru widžesche, praji wón k jichtnemu: „Dowěr žo, žyno, twoje hrěchi šu tebi wodate.“ Tule žwoju móž chže Jesuf dženska hišcheže wopokasacž. Ale wón móže to jenož tam, hdžež wón po hnadže žadazu wěru, a hdž by šchricžka byta, žiwěćicž widži. Wěr, o ćzłowiska wutroba, jenož do w šchryštužu šjewjeneje žmilnosće s khudym hubjenym hrěschnikom — a žyła lubosć njebjeska s tym žlódkim trošchtom steji psched tobu, kaž tam w Kapernaumje Jesuf psched jichtnym.

2. Žichtny k trošchtej žwojeje dušche, ćzi pschecželjo ja mšdu žwojeje wěry a lubosće — a ćzi, kiž nad Jesufom dwěluja, k žwojennu wohanjěnjenu — wšchitzu pošnaja žykeho Šbóžnika, ćzłowiskeho žyna pokneho lubosće a možy, šesnaja jeho, kiž nje-móže jenož ćzłowisku dušchu, ale tež ćžělo wuhojicž. Hdž je Jesuf dušchi jichtneho psches hrěchi wodacže porucžil, žo do měra s Bohom wrócćicž, porucža wón tež ćžělu se žwojimi stawami a možanti žo domoj wrócćicž a tam wotpočžowacž. A to dyrbi pomnit a wěrnosć teho byč: wón je wumohł, warbowal a dobył wot wšchitkich hrěchow, wot žnijercže a ćžertowščeje možy. S so by nam wšchitkim, kiž my husto w šwonkownych wězach žiwjenja pomoz Šbóžnika nashonimy, tež pucž pokasowac byta do šnutštow-

neho swěta a na stopy hnady a horje k temu, kotremuž je data wschitka móz w njebjechach a na semi — k Jesuše, kiž je i njebjek pschichol a ředzi k prawizy Božej. Samjeń.

Wo swobodze fšchescjana.

(Potracžowanje a kónz.)

28. Tak čítamy Luk. 2, 22, so knježna Marja ke mschi džěšche po šchěsč njeźelach a da řo wucžiježic po sakonju kaž wschitke druge žónske, hdyž tola runo s nimi nječžišta njeběšche, ani winojta tuteho wucžiježenja, jeho tež nepotrjebowasche. Ale činjesche to se řwobodneje lubosče, so by te druge žónske njesazpiwaka, ale hromadze s nimi wostaka. Tak da řwj. Pawol řwj. Timotheja wobřěsac, niz so budžěšche nusne bylo, ale so by řlabowěrjazym řidam puišiny njeďal k řšym myřlam, kiž tola řažo Tita nječasche dacž wobřěsac, hdyž chychu k temu nusowacž so by dyrbjal bhež wobřěsant, a by nusne bylo k řbóžnosći. A řhrystuř wurěcžuje řo, Mat. 17, se řwj. řětrom, hdyž řo wot jeho wucžobnifa danřski krosch pominasche, hacž kralowřke džěcži bhechu řwobodne njebyle, dań dawacž; a hdyž řwj. řětr haj praji, řasasche wón tola jemu k morju hieč a džěšche: „So njebychmy jich pohóřchili, dži a přenju rybu, kotruž popadnjesh, wřmi, a w jeje erče pjenježř namakasch; tón dař sa nrije a řa řebje.“ To je pěkny pschiflad k tej wucžbje, hdyž řhrystuř řebje a řwojich řwobodne kralowřke džěcži mjenuje, kiž žaneje wěžy nepotrjebuju, a tola řo řwólne podežřřka, řluži a dań dawa.

Řaž wjele běšche nětělo tón řkuff řhrystuřej nusny a je k jeho pobožnosći abo řbóžnosći řlužil, tak wjele řu wschě jeho druge a jeho fšchescjanow řkuffi jim nusne k řbóžnosći, hdyž řu wschě řwobodne řlužby k woli a k řěpschemu druhich. Tak dyrbjale tež wschitkich měřchnikow, řlóschtrow a wustajenjow řkuffi činjenje bheč, so by kóždy řwojeho řtawa a wustawa řkuffi jeniežy tehodla činil, druhim k woli bheč a řwoje čělo wodžicž, druhim wopřimo dawacž, tež tak činicž, řotřiž tež potrjebuju řwoje čělo nusowacž; tola wschón čař řo hladacž, so by řebi nihto njewotmyřlit, psches to pobožny a řbóžny bywacž, řchtož je jeniežy řamóženje wěry. Řa to waschne pschifasuje tež řwj. Pawol k Rom. 13 a k Titej 3, so dyrbjale řwětnej mozy poddani a hotowi bheč, niz so dyrbjale psches to pobožni bywacž, ale so bhechu druhim a wyschnosći s tym řwobodnje řlužili a jich wolu činili s lubosču a řwobodnje. řchtož by nětělo tutón rořom měř, tón by řo lohko mohł řkóžecž do njelicžomnych řasnjow a řakonjow řamža, řbřkopow, řlóschtrow, wustawow, wjerchow a knježich, kaž nětři njenuđri řraelatojo řaj řrebařu, řako bhechu nusne byle k řbóžnosći a mjenuja řo žyřkwine pschifasnje, runjež s njeprawdnu. řschetož řwobodny fšchescjan takle praji: řa chzu řo pořčicž, modlicž, to a řamne činicž, řchtož je pschifasane, niz so bhech to řrebař a psches to chžř pobožny bywacž, ale chzu to řamžej, řbřkovej, wóřadže abo řwojemu řobubratrej abo knjeřej k woli, wopřimu a řlužbje činicž a čerpicž, runje kaž je mi řhrystuř mnohe wěžy k woli činil a čerpil, řchtož běšche jemu wjele mjenje nusne. A runjež řranojo njeprawje činja, řajke řadacž, dha mi to tola njeřkóžři, dofelž njeje pschecžitwo řohu.

29. ř teho njech kóždy wěřny rořřud a rořđěl wosnje njeje wschěmi řkuffami a řajnemi, tež řotřiž řu řlepi a njenuđri abe prawomyřlni řraelatojo. řschetož řotřyž řkuff njeje na to řkóženy, druhemu řlužicž abo jeho wolu čerpicž, njenuđri-pschecžitwo řohu činicž, to njeje dořny fšchescjanřki řkuff. ř teho wufhadža, řo řam řarowěč, řo je řako wustawow, žyřkwjow, řlóschtrow, woltarjow, njehow, wotkasanjow fšchescjanřkich, k temu tež pořčenja a modlitwy, k nětřym řwojatyř wóřebje

činjenje. řschetož řoju řo, řo we wschěm tym kóždy jeno to řwoje řhta, měńjo, s tym řwoje hřěchi wotpořčicž a řbóžny řbhwacž, řchtož wscho pořhadža s njewědomosće wěry a fšchescjanřke řwobodny, a řo nětři řlepi řralatojo řudži k temu řonja a řajke waschne řhwal a s wotpuřřkom řhřha, ale wěru nanihdy njewucža.

Řadžu čři pař, chžejch-li nětělo wustajicž, řo modlicž, řo pořčicž, to w tym měńjenju nječřin, řo by chžř řebi nětělo doře činicž, ale dař to řwobodnje precž, řo bhechu mohli drusy řudžo to wuřiwacž, a čřin to jim k řěpschemu; potom řu prawy fšchescjan. řchto řonhaju čři řwoje řubla a doře řkuffi, kiž řu čři řbřtne, řo by řwoje řublo wodžil a řastarř, hdyž řasch dořč na wěry, w kotřej je tebi řoh wschitke wěžy dař? řlaj, tak dyrbjale řože řubla s jeneho do drugeho bheč a řhromadne bywacž, řo by kóždy řwojeho bliřšeho tak hajil, řako by to řam byl. ř řhrystuřa wone do nař bheč, kiž je nař hajil we řwojim řiwjenju, řako budžěšche wón to byl, řchtož řmy my. ř nař dyrbjale wone bheč do řch, kiž je potrjebuju, tež tak žyř, řo dyrbjale ja tež řwoju wěru a prawosć sa řwojeho bliřšeho pschě řoha řajicž, jeho hřěchi řakřycž, na řo wsacž a niz hinař činicž, hacž řako bhechu wone moř byle, runje kaž je řhrystuř nam wschitřim činil. řlaj, to je pschirođ lubosče, hđež je wona wěrna; řam je pař wona wěrna, hđež je řwěra wěrna. řehodla dawa jej řwj. řapochtoř lubosč řa wóřebnosć, 1. řor. 13, řo wona to řwoje njepřta, ale řchtož je bliřšeho.

30. ř teho wschěho wobřamřenje řčěhuje, řo fšchescjan řivy njeje řebi řamemu, ale řhrystuřej a řwojemu bliřřchemu: we řhrystuřu psches wěru, we bliřřchim psches lubosč. řsches wěru řtupi wón wysche řebje do řoha, s řoha řtupi wón řažo pod řo psches lubosč a wostanje tola pschězo w řořy a řože lubosč, runje kaž řhrystuř praji řan. 1, 51: „Wř budžecze hřšchěze njeřo wotewřene widžecž a řožich řandželow řorje a dele řtupacž na čřlowřřeho řyna.“ řlaj, to je řa prawa duchowna fšchescjanřka řwoboda, kotřaž wutrobu wufřwobodža wot wschěch hřěchow, řakonjow a řasnjow, kotřaž wschdu druhu řwobodu pschětrjechi, kaž njebjeka řemju. řutu dař nam řoh prawje rořřmicž a wobřowacž! řamjeń.

Wěra je fšchescjanowa řwoboda a řóna.

řlób (řl. ř. řohmeyer, řhor. řn., čř. 232):

Řěř řměrom čřahnu se řwěta atđ.

We lubosčř řu řlužobny
a wotrocž řwěry,
hdyž psches wěru řu řwobodny,
fšchescjan wěry,
— to je řhrystuř dořř čři:
mařch řwobodu a řónu!

A njepomhaju řkuffi čři
dže nihdy k řbožu;
psches wěru řoh da w lubosčř
mřdu čři řožu;
mařch tak wschitko w řhrystuřu,
hdyž řbóžny řu we wěry.

Řaž čělo čerřtwe wostanje
pschř řěđři řtrowej,
a wjeřke je řiwjenje
w řtwórbje nowej,
— řa řu řřiwny w řhrystuřu
a wobnowješch řo s njeho.

Wón kubla hwoje poskicža
 cži wěrjazemu,
 a luboscž k njemu pohanja
 k džěku wšchemu
 tebe w službje bratrowskej,
 so bratram služijich hwoeru.

Pšches wěru h w e Khrhstufu
 ty powyščenj,
 pšches luboscž k služijich blischemu
 wobhnadženj;
 žiwj tak h w luboscži,
 masch hwoobodu a frónu. —

Tež pschezo w Bošj wostanjesch;
 h w lubj jemu
 a frónu wěcznu dostanjesch
 w špěczu k njemu,
 haj, h w sbóžny hižo tu
 kaž kral a měšchnik Boži! —

XVI.

Jan Tezel.

(Skónczenje.)

Do zyrkwoje pschischedišchi želesny kaschč pschi woltarju stajichu a pódla posběhnjachu kschiz. Bórnj poskucharjo Boži dom hač na poslednje městno napjelnichu. Tezel na kletku stupi. „Sbožo je so dženska waschemu městu dostało“, tak s hrimotazym hložom, hač wscho ržesche, předomacž sapocža. Pšchi woltarju widžicže kschiz s woponou h w j. wótza a s listom wotpuška waschich hrěchow. To je kschiz bamžoweje hnady, tak móžny, kaž Khrhstufowj kschiz. Sapšchimicže jeho hnadu. By-li h w j. Pětr h am tu byl, wje-
 tscheje hnady a možj njebh wam škicžicž mohł hač ja. Ja h w je h w j. Pětrom mēnicž nochzu, pschetož h w j saměrně wjazj duchow s wotpuškom wumohł, hač h w j. Pětr s předomanjom. Haj, džiwajo na móž hrěchowwodacža mam ju w polniškej mērie džižli macžež Boža. Běda tym, kiž dwělujo h w kschiza a hnady šdaluja; ja h w j se h udnikom a mišchtróm nad rajnimi kezarijemi a šwotorcham hłowu wšchēm, kotsiž pschecžiwě mojemu předomanjju a wotpuškej rěcža. Krawajnych chzu jich do hele storžicž a h w jim palicž dacž, doniž fur nad jich hłowami hromadu njepražnje!“

Tezelowj hlož h w pschezo wótrischó hrimał a jeho woblicžo h w pschezo bóle snjemdrilo; ludžo běchu h w sastróžili a štykowachu ruzj. Al nětko předač mērnischó pschistaji: „Bjercže hnadu, kaž dołho traje, wóna h w wjazj k wam njewrócži. Wšmicže ju tež ja wšchich semrjetjch, kotsiž w cžiščju pschebh wajo cžwilu cžerpja a štyštriwje wo wumoženje wołaju. Rupeže sa nich wotpušf. Tak bórnj pjenjes, do kaschčža pušchčženj, saklineži, tak rucže jich duscha s cžiščža do njebhje k poskocži.“

Hluboki sacžicž Tezelowe hłowu na poskucharjow cžinjachu. Hač je h w tež žadnj s nich na Jesuhowe hłowu dopomnit: „Mój dom je dom modlitwj, wj pak šče kupnj dom s njebo sežnili?“

Swoju rěč skóncžiwšchi h w Tezel se h w jimi pomoznikami psched zyrkej poda. Něhdže tam, hdžež dženska kamjeitny kschiz steji, bě wjškofe městno natwarjene, na kotrej stupichu a kaschčž stajichu. Tezel ke aschčej pschistupiwšchi h w s prawizju na njón saprě, s lěwizju pak list posběhnj a potom jako bamžowu hnadu kšwalicž sapocža. Sacžrunje bě jeho wulka h w luda wob-

stupika, móžachu tola tež najdalijchi jeho hlož jrosymicž. Pšche-
 stawšchi wabicž wucžeže s kapšj wulki pjenjes a pušchčži jón do kaschčža. „To je sa moju duschu“, rjekny, „so bh do cžiščža nje-
 pschischla. Starajče h w tež wj nětko wo hwoju!“

To bēšche tola wopravdže něšchto wurjadne, šchtož lud tu h w pschesche a widžesche. Lohka, tunja kup hnady wabjesche, a bórnj kupj pschistupowachu, so bychu wo wotpušf jecnali. Li-
 stowa placžisna h w po stawje a janoženju kupza a po wulkošči hrěcha škowasche. Tola da Tezel se h w j jednacž, a listy kotrej s woprědka 10 pólskich šchěbnakow placžachu, potom sa 6, haj skóncžnje sa 1 šchěbnak pschedawasche.

Tezelowe naduwaze a tamaze rěče a jeho njeprawe wiko-
 wanje mnohich rosumnjch ludži samjersa, a někotři h w j šwěrichu na to wóšje h w riez. Njedžiwajzj na to bēšche tu Tezel tola rjany pjenjes do kaschčža dostał, s kotrymž nětko do Chorjelza wotjědže.

Bjecž lēt je Tezel takle Nēmštemu Njadej w Livlandže s pschedawanjom wotpuška služil, potom pak h w h w dom lēt se h w jawněho žiwjenja šhubi.

W spocžatku lēta 1517 samohwi h w pola arzhibiskopa Albrechta w Mainzju, kotryž bē pschedawanje wotpuška k lē-
 pschemu Pětroweje zyrkwoje w Romje sa nēmški kraj pschiswšak. Sa njebo chzjische wotpušf samjesče a tak wuwjesčž, so h w na-
 džija, něšchto hódneho s nim wudobycž. Wón bē jako pschedawač listow hižo tak wuwolany, so Albrecht lēpscheho najecž nje-
 móžesche. Ale tón krócž mējesche Tezel se šadžewkami wojowacž. W Draždžanach jemu wójwoda Jurij Bredaty pschedawanje w kraju sakasa. H w jeho myšli njebē, h w jom poddanam pje-
 njesj dale wulischčicž dacž. Tež w Mišchju jeho biskop Jan VI. njewitajche, pschetož temu h w zjly wotpušf runje tak nješódny kaž Tezelowe njepecžinki wohidne šdachu. „Žane wohidnišche štworjenje tola njeje“, wón praji, „hač te, kiž s mnichoweje h w jnje hlada.“

Najmóžnišchi pschecžiwnišak pak jemu we Wittenbergu pucž šastupi, a to bē Luther se h w jimi 95 šadami wo možj wot-
 puška, kotryž 31. oktobra 1517 na durje hrodowškej zyrkwoje pschibi. Do Wittenberga h w j Tezel h w j njeswěri, a wunofsch jeho pschekupštwu bhwasche dale a bóle šlabšchi.

Šchtož skóncžnje Tezelowe kšchecžijanstwo nastupa, njemóže h w jeho pobožnosčž kšwalicž. H w j jeho hara pschi wustupjenju, wołanje, hanjenje a tamanje bē nje-pschisčtojne. Na njebo tež tukachu, so h w jom kažu pornj bamžowej nasad nještaja. Šsam bē na tym wina. Wudawawšchi tu a tam, so h w jemu wuwikowane pjenjesj pschekšchivil, bh h w j potóm šarunanje wot města žadał. W nastupanjju šchesteje kasnje po mišchim sakonju žiwj njebē, pschetož bamžowj šapóštanž Miltiž jemu ras h w jeschche, so budže bamžej wo jeho dwěmaj džěščžomaj powjedacž. Dži-
 wajo na podobne podawki tež Chorjelški měšchčžanošta wo nim h w jeschche: Tezel bē lohkeho žiwjenja.“

4. julija 1519 Tezel w Lipsku wumrje. Šhorj ležo h w j h w j porokowasche, so je šběžl pschecžiwě zyrkwi šawinowak. Luther, kiž bē runje w Lipsku a wo nim h w jeschche, na h w jercž šhoremu pišajche, so bh h w j tule štaroscž njecžinil; pschetož ta wěž h w j jeho dla šapocžaka njeje, ale to džěcžž ma žjle druhěho nana. Šemrjetj w Pawolowej zyrkwi pschi uniwěrsicže h w jow row namaka.

J. K.

Heško.

Štary wopon h w jomj nascheho přěnjeho kanzlera Bismarka pokaže, kaž drje wěšch, šti džecželowe šopjeňka a šti dubowe šo-
 pjeňka. Š tutemu woponej chzjische h w j Bismark heško šajicž,

Sy-li spěwał,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dželať
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedźelske łopjeno. ↲

Wudawa ƙo kóždu ƙobotu w Ssmolerjez knihicziščezetni w Budnichinje a je tam ja sčtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž

20. njedźela wo swjatej Trojizy.

Gul. 13, 6—9.

Wot džěczatstwa ƙem je tebi tuto Snjesowe pschirunanje wo njeplódnym figowzu suate, ale ƙy ƙebi tež hižom ponihłit, kak hušto ƙy tajnemu njeđakownemu sčtomej podobny? Sbožni ƙu czi, kiž Bože ƙłowo ƙłyscha a tožame wobarnuja a pschinjeƙu plody w ježerpliwosězi.

1. Pruhuj, kak wjele ƙy sčomdžit!

„Jedny cžłowjeť mějesche figowny sčtom, kiž běšche w jeho winizy sčezěpjent.“ Do winizy wschať woprawdže figowz nje-ƙłuscha; ale runje w tym wopokasa ƙo tola wulka lubosć tam-neho ƙnješa k temu figowzej, so bē jemu tamle městacžto pschi- ƙoľasať, hdžež běšche najplódnischa wola, hdžež winizarjo ƙo na najšwěrnischo wo njón starachu, hdžež jón wyšoke murje na najlěpje psched hrosnymi wěťfikami a paduchami sakitowachu. Wložemy ƙo džiwacž, so ƙnješ bohate plody wot tuteho sčtoma dočakowasche, so nadžijow-pokny pschindže, je ƙwojimi forbami plody domłhowacž? Ale wón plody pytasche a nicžo njenamaka. Haj, my rošymimy jeho sčoržbu: „ja ƙym tsi lěta pschitłhadžal a na tym figowzu plody pytať a nješym nicžo namakať.“

A nětko hlaj: Bóh luby Snjes je tebe stworiť, so by figowz byť, sčtom, kiž ma žiwe mozy w ƙebi a plody pschinješy. Sajku lubosć je tež tebi w žyłym twojim žiwjenju wopokasať! Je tebe do ƙwojeje winizy postajit: w sčesecžijanskim domje je tebi pola pobožneju staršcheju narosć dať, je tebi městacžto we ƙwojej zyrkwi pichipokasať, hdžež móžesč jeho ƙłowo ƙłyschecž a jeho sakramentaj wužitwacž, — a sčto mohł murjez, kak wjele ƙu jeho winizarjo, nan a macž, wučerjo, dušchowpastyrjo a psche-

cželjo w jeho ƙłuzbje ja tvojju dušchu džěłali? Šak mohla ƙo Snjesowa lubosć hišcheže bóle ja tebe staracž?

Tež k tebi wón pschistupi a plody pyta. Hižom k paczeřskemu džěježu wón pschindže a ƙo prascha: „hdže ƙu plody twojeho džě- cžatstwa?“ Kóždy wječor, kóždy narodny džeń, kóžde nowe lěto, kóždy ras, hdž k Božemu bliđu stupiš, je tať-riež žnjowny cžak pola tebe, hdžež cžze Bóh plody pola tebe namakač. Ale nje- widži wón tež potom hušto jeno prošne haľošy, blyšchězate sčesze- nje? Šelto dnjow a hodžinow ƙwojeho žiwjenja nješy tola ƙrawje a ƙwěrnje wužitwacž, ƙy lěni a njeđakowny, njespokojny a ƙjewěrnny, njeľedžblivy a nješokłuschny byť! O pruhuj ƙo, kak ƙwjele ƙy sčomdžit! A

2. Bósnaj, sčto ƙy sa ƙłuzit!

Tsi lěta dolho běšche figowz takle wubjernu wolu a wsčitke ƙužitki winizy a ƙwěrnju lubosć winizarjow wužitwacž ani žanych ƙłodow nješchinješ; sčto by ty s nim cžiniť? Dyrbjesche wón ƙišcheže dale winowym pjeńkam ƙłouzo a rum rubicž? Ně, žyle ƙrawje ƙudži ƙnješ: „porubaj jón, sčto wón semju sadžewa?“

Wój cžitarjo, njeje tež tebi, jaťo by Bóh tón Snjes sčudny ƙsched tobu šak: „lěta dolho hižom na plody pola tebe cžakam ƙ njemóžu žanych namakač.“ Mohł ty ƙo džiwacž, hdž by ƙo ƙ ƙwojemu winizarje wobrocžit a ƙasať: „porubaj jón, sčto wón ƙemju sadžewa?“ Hlaj, hišcheže we ƙwojim pomokanju stejisč a ƙo stroweho a cžeritweho cžěla a ducha wjeľelisch, ale město ƙžakowanja a ƙhwalenja ƙłyschi tón Snjes jeno morťotanje a ƙjespokojne žakosčenje; — njemóže kóždu hodžinu rěćacž: „po- rubaj tuteho njespokojneho, sčto wón semju sadžewa?“ Hišcheže ƙasch tnych ƙwojich a ƙwójbu, ale město teho, so by w twojim ƙomje prawa lubosć a prawy mēr ƙnježit, njespschestanje hara

a swada -- nje može kóždy džen wo tajim nanje, wo tajkej maczeri rěfacz: „porubaj tuteho blasneho, sčto wón semju sadžewa?“ Hiščeže su kubia, samoženje a pjenjesy w twójich rukach a móžejch je wudawacž, kaž so tebi spodoba, ale ty myšlisch jeno na řebje řameho, njeřtarasch so nihdy wo řhudych, w miřach a řhorosćach řtejazych řobucžlowjekow; mohł ty so džiwwacž, by-li tón řnjeř prajil: „porubaj tuteho řkupeho a nařbrabneho cžlowjeka, sčto wón semju sadžewa?“ A sčto je najwjetřcha hnada: hiščeže móžejch Bože řlowo řřlyřecž, hiščeže požohnowanje jeho řakramentow wužiwwacž, ale wřcho je pola tebe podarmo a řadny wužiřł tajkeje hnady so w twójim řiwenju njeřpofaže; — praj, je njeřprawdořecž, hdyž potom řeka: „porubaj jeho, řiž je takle wřcheje hnady a lubořecze njeřhódnny, sčto wón semju sadžewa?“

A tola móže tež hiščeže pomhane byč. Tehodla

3. Ředžbu j, sčto móže cži pomhacž!

Řižo je řnjeř řřchifasal: „porubaj jón!“, dha hiščeže řmilny winizar řa řigow řastupuje: „řnježe, wostaj jón hiščeže to řeto, hacž jón wopřopam a pohnoj, hdy by wón cžyřł pľody řřchinyřecž; je-li řo njeřřchinyře, dha potom jón porubam!“

O ty hnady a řmilny winizarjo, mój řbóžniko a Wu-možniko, řak řerje tola ř nami mēniřch! Wulki wysřřchi mēřch-niko, tebi je řel nařcheje řlabořecze! Řak někotry lud a dom by řižo řřubjeny do wřcheje wēcžnořecze był, njeby ty we řwojeje njeřwureřniweje lubořeci řa njón prořyřł: „Řnježe, wostaj jón hiščeže to řeto!“ — Řeno hiščeže jene řeto, řróřki cžañ, ale tola hiščeže dořpofuje dořecž cžaña, w kotrymž cže twój řbóžnik dželacž a řo prořowacž wo twój duřchu; cže ju wobřopacž, sčtož wřřaf huřto dořecž cželneho cžlowjeka boli, a je řiwymy mozami řwojeho řlowa ju pohnojecž, hacž nochyřla tola hiščeže pľody wēry a lubořecze řřchinyřecž. Řeno hiščeže jene řeto, — řaj, wēřch dha ty, mój řřhecželo, ř řyřla, hacž twój hnady cžañ hiščeže řak dořho řraje? Řak bōřř budže tež tutón twój hnady cžañ nimo, tehodla ředžbu j, sčto móže cži pomhacž, wuřup řebi řwēru cžañ, řo njeby jemu řak podarmo řařecž! Řaj řo řwoje-mu njeřbeřřemu winizarjeje wobnowicž, řo mohł ty junu řako pľodny řigow řobate a dobre pľody na wēcžnyřch řujach řwojemu Bohu řřchinyřecž.

S nicžim njeřžu hnadu dořtacž

Řřched Bohom hacž ř Jeřuřom;

Řřchi nim budu wēcžnje wōřtacž,

Wón mi pomha ř cžerřjenjom;

Ty řy wřřaf tu najwysřřchu prawdořecž mi dořyřł,

Hdyž na řřchizu we řmiřecži řa nje řy pobyřł;

Řak řuřnju tej řbóžnořecze wobľekł nje řy,

We řotrejž my ř řbóžnořeci hotowi řmy.

Řamjeř.

Lutherowi pomozniřy.

I.

Wopominajo řkuff nařcheho reformatoro Lutheru nochzemy řabyč tyř mužow, kotřiž ř Lutherom řobuřřkuffowachu na tutym wulkim řkuffu reformazije, tyř řobuřreformatorow. Řuž dnyřba woni tu ř najmjeřřcha ř řróřka wopominjeni byč, řo bychu řóždenu řiř mjeřa, je wuřřřřchawřchi abo cžitawřchi po tutym cžañu řnate a lube byře.

Řwinglija a Řalwina, řeju reformatorow je Řchwizy, tu jenož dženřa mjenujemy, dořelž řtaj wonaj pōdla reformatoro Lutheru řamaj ř reformatoromaj a duž řak niz pomozniřy a řobuřreformatorojo Lutherowi.

Řjeř tutymy je řak něřko tón přeni a wřřčēm řerje řnaty řilip Melanchthon, Lutherowy wyřozy wucženy řřhecžel a pomoznik. Luthera a Melanchthona mjenujemy ř řróřka nařcheju reformatorow“, a to ř polnym prawom; řřchetož po Lutheru je Melanchthon tón reformator nařcheje ewangeliřo-lutherřkeje řyřk-woje. Řuž cže „Řomhaj Bōh“ řa 22. njeřželu po řřwj. Řrojizy wōřebje a wobřřčēniřcho na njeho řpominacž.

Řjenowawřchi Luthera a Melanchthona je řak něřotryřkuli řižo řwoje wjeřđenje wo reformatorach domucžerřak. A cži, řiž praja, řo řo nařch lud řřche mařo řajimuje řa reformaziju a jeje řjekow, nimaja řak njeřprawje, řaž bychu to mēcž dnyřbjeli. Sčto je teho wina? Wōjna? Wōjna je řwojim wojowanjom, je řwojimi řjekami dnyřbjaka nam řunje reformaziju a jeje řjekow lubnyř a řnatyř řčiničž! Sčto řewarł toho wina? řřnadž řiwtořecž? řřnadž njeřdōřřřmjenje teho wulkeho cžaña řřched 400 řetami? —

Hdyž Luthera mjenuješch prořetu reformazije a Melanch-wal. Wōřawřchi tam, řkuffowajřche ř Melanchthonom a druřimi thona jeje prořeřora, dnyřbiřch mjenowacž řa jeje řararja řana Bugenhagena, teho dořtora ř Bōmorřkeje, tohodla tež „Dořtor Pomeranus“ mjenowanym. řa reformaziju bu wón, hacž řunje bē tež ř mēřchnikom, řřches Lutherowu řniřu: „Wo babilouřkej řatbje teje řyřkwoje“ ř řeta 1520 dořyřł, byřwajo řa uju řnuteřkne řižo řřchitowanym. W řecze 1521 řřchidže wón do Witten-berga, njeřadenēdže řak Luthera, kotřyž bē do Wōrnřa wotpucžowal. Wōřawřchi tam, řkuffowajřche ř Melanchthonom a ř druřimi řa reformaziju a bu řižo tehdy, njeř tež ř dalořka, ř Luthero-miřwajřanym. Wojowanym ř Lutherom řřhecžiwu njeřmēřnym ducham we Wittenburgu bu wón 1522 ř řararjom tam řřchi řřuřřř-tru.řliřřřřnyřa řw řtūřřki řřž ybi. řg-řewj řřen.řřřř řyřkwi řřwj. Řarije; w řamřnyřm řecze řo tež wōženi, byřwajo řak ředny ř tyř přeniřch wōženiřnyřch ewangeliřich duchownyřch. 36 řet dořho řařawajřche wón je wřcheje mozū a řwēru řwoje řarřke mēřto a to ř wulkim řobnowanjom. řa to řwēdēči to, řo dořta wjaž hacž juntřōcž cžestne powarłanje na druře mēřtna, a řo wjažy řrócž wucžecze, řo by w druřich řrajach reformazije řyřkwiřřke řiwjenje řarjadowal, řak w Břaunřřchwigu, řamburgu a druřdže w polnōžnej Řēniřkeje; wón bu řak řjež ř řararjom řyřeje ewangeliřkeje řyřkwoje w polnōžnej Řēniřkeje. 1537 bu wón řamo do Denemarķa řwōřanym, hdyž 5 řet řako reformator řkuffowajřche. Wón je řo řřchede wřřčē wo řnuteřkowne a řwonřkowne řarjadowanje řyřkwojow w tyř jenwřliwym řrajach řtaral a řřches to řyřřemu řiwjenju ewangeliřich wōřadow dořny řakōřł polořil; wón prořowajřche řo wo dořnyřch duchownyřch, wo řchule a wo to, řo bychu řo tež wōřadni pōdla duchownyřch na řyřkwiřřřim řiwjenju wobdželili, wōřebje řřchi řyřkwiřřym řařtaranju řhudych, — něřřto, řčtož hiščeže něřkole řak něřotrej wōřadže pobřachuje. — Wón je tež, řo by ewangeliřku řyřkeje řřchylňjal, huřto dořecž řyřkeje ř řrajnej wřřchnořecžu řjednořčil, a řak to dořonjal, řčtož nařch cžañ řařo wotřtroniečž řyřta, hdyž na to dželā, řo by řo řyřkeje a řrajna wřřchnořecž dželila. 1536 bu wón ř general řuperintendentom řurřakřkeje řyřkwoje, kotřuž wón wot řeta 1542 wjažy njeřwopuřřecži. Řak je wón ř polnym prawom „řarar reformazije“ mjenowanym.

Luthrowa řmiřecž 18. řebřuara 1546 řrudži jeho řřubōřo. 22. řebřuara džeřžřřche wón, řyřřy řonjo, řwojemu řřhecželeje Lutherēje, kotřyž bē řebi jeho řako řararja a duřchownapřřyřja, wyřōřo warił, cželnu řecž. Sčtož Luther niz, to dnyřbjēřche Bugenhagen dočřakacž: „Řchmalřaldyřku wōjnu“, tu přēnju wōjnu dla ewangeliřkeje wēry. Řež w njeje wōřta wón řwojeje řarje w Wittenburgu njeř tež bu to mēřto wobľehnjene, řwēřny. řeho řiwjenja wječřor bu cžerři; bē řhorowaty a wo-

šlepi na jene wóczko. Jato wjazy přédowacž njemóžeiche, kłodžeciche džen wote dnja do Božeho domu, so by so ja šwoju wóšadu modlił. Džen 20. haprleje 1558 wuřny 73 lět starý šbóžnje we šwojej wěrje a bu w jeho žyřkwi we Wittenbergu pohrjebany.

Jan Bugenhagen, tón „šarať reformazyje“, bě šebi ja heřko ščinił to lažanske šlowo, kotrež po šerbšku něhdže tak rěka: „Šnajesch-li Jesuša prawje, je to došč, njewěsch-li nicžeho dale; njesnajesch-li Jesuša, njeje nicžeho hódne, ščtožtuli hewał wěsch!“

Šawěščje ewangelške šlowo to, a ewangelški to muž, kiž jo wuřnawa! Duž hódny tón muž a hódne to šlowo, so ewangelšy wěrjazy wopomnja woběju, šwjecžo jubilej reformazyje, kotrejež šarať wón bě.

Se Šerbow, ja Šerbow.

Ššerbška šlowona předarška konferenza wotměwáške ščtwórtk 11. oktobra šwoju lětušču našymštu šhromadžšjuu i wažnymu wuradžěnjem pod wuřtožnym wóžěnjom jeje pšchedšydy, knjeja šaraťja lie. theol. Wrořaka-Šrodžšičezanskeho.

Knjes pšchedšyda šhromadžšjuu i modlitwu wotewriwšči powita šobuřtawu, šo jim džakujš, so šu w nahladnej ličžbe šo šeschli, pšchede wšchěm pak přěni króč pšchitomneho knjeja šarškeho wšwara Dobruřkeho-Budyšchinskkeho, jemu Bože žohnowanje pšchejo ja jeho škutkowanje a špomina dale na rjany šwojedžen ja šnutškwone miřionštwó we Šoršchizach, na krašnej přědowanu šwjedženškej předaršow a bohatty wunóšč kollektu. Knjes šarať Wrořak-Šetlicžanski wóřewi, so budže šo we Šetlicžach, da-li Bóh, lětša hiščeže bibliški šwjedžen šwjecžič.

Šo namjeczje š. pšchedšydy konferenza wobšantny, žyřkwine šwjedženje ja škutki Božeho kraleštwó w pšchichodnym lěče (hdy a w kotrych wóřadach maju šo šwjecžič), džęšša hiščeže niz poštajič.

Wudžěleuje podpjeranjow njebo šaraťja Šakubowych legatow běšche dalschi dypš džęšškeho porjada. Šacž do 10. měrza 1918 ma šo š. pšchedšydy wóřewič ličžba 1. wšchitšich pacžerššich džęčži, 2. šerbššich pacžerššich džęčži a 3. tych džęčži, kiž hawpšchtuki šerbšy najšěpje móža.

Knjes šarať Wlateř rošprawuje wo praščenju: kaš móža šo jednótlive wóřady po wójnje š žiwšchemu šobuřkutkowanju na miřionštwó džěle woczahnyč, po pšchednošchtu tajneho žyřkwineho radžičžela kšěžora, špominajo na miřionštwó dny, miřionštwó organizaciju, wóřebite miřionštwó džělo a na miřionštwó pomoznikow a šo nadžijejo, so po wójnje škutk šwj. miřionštwó hladažy dopřědka póřidže. We debacže š. pšchedšyda na to poškasuje, so je ja nař praščenje organizacije najwažnišche t. r. hacž chžemy po namjeczje horjekach mjenowanego pšchednoščta našche šerbške miřionštwó towarštwó do někotrych mjerššich towarštwow (šnano 6 wóřadow šwopšchimowazych) rošwjasacž. Wón mēni, so by šo to wóžarowacž dyrbjašo, pšchetož našche šerbške miřionštwó towarštwó i wulšim žohnowanjom a wuřpěchom škutkuje. Konferenza temu pšchibšžuje.

Šrovinžialnemu towarštwu ja šnutškwone miřionštwó šo měšto lětneho pšchinoschka po namjeczje š. pšchedšydy jubilejny dar 100 hršwnow pšchšwoli. Šotom wo šwjedženju reformazyškeho jubileja rěčžachny. Wšchelazy knježa wo wobšantnjenjach žyřkwinych přjódššteječerstwow w nastupanju tuteho jubileja rošprawjachu. Dla wójnny wjetšche šwonškwone šwojacžnošče móžne njeřbu a šo šamo wot šo šakajaju. W tym běchu wšchitžy pšches jene. Čžim bóle pak chžemy tutón 400lětny jubilej reformazyje šwjecžič niz jenož jašo šwjedžen dopomnje-

čža na reformatorow a jich škutk, ale jašo šwjedžen, kiž žiwje nam do wutroby jašchčžepi to šlowo: „čžinčje po jich wěrje!“

Knjes redaktor „Šomhaj Bóh“, šarať Wyržacž, prošy, so by šo šoburedaktor wuřwolił, kiž by jemu jeho džělo trochu položil. Konferenza wuřwoli duchownego Wrořaka-Šupjanskeho ja šoburedaktora.

A reformazyštemu šwjedženju ma šo šwjedženške čžišlo, rje- nje i wobrašami wuhotowane, wudacž, kotrež budže 5 pj. plačžič.

Dóschla je petizija dla pšcheměnenja Šužšškeho žyřkwineho šarjadowanja. Konferenzy je tuta petizija hižo šnata.

Knjes šarať Šarjent jašo pšchedšyda šerbškeho lutherškeho knihownego towarštwó, wóřewi, so reformazyšška knižka lětša hiščeže wulhadža (najškerje šapocžatk dezembra) a ja lětny pšchinosch (1 hršwnu) šobuřtawam šo wudžěli, prošy pak tež wo pilne roššchěrjenje tuteje rjaneje knižki.

Bibliški puežnik šo ja lětny pšchinosch dacž njemóže, ale dyrbi šo pšchedawacž. Šeho šestajenje je knjes šarať Wrořak-Šetlicžanski dobročžiwje na šo wšak.

Knjes šarať Káda rěči wo lětarššim miřionštwó towarštwóje wo pšchilubjene pšchinoschki prošo a tež na to dopomni, so maju šo miřionštwó dny jemu hacž do 10. dezembra wotedacž.

Na šóžnu najšchich wuradžowanjow knjes šarať em. Urban we dlěšch rěči jaštožnišch bratrow naležnje poprořy, so bychu pomhali jeho knižku „Wo šwobodže ščehščžana“ roššchěrjecž.

Šo ššhodžinišchich wažnymch wuradžowanjach šo konferenza škóncži. Bóh da!, so bychu našche wuradžowanja bjes škoda njebyše ja twar Božeho kraleštwó w našchich šerbššich wóřadach!

Ša „Šubilejny šwjedžen reformazyje“ hotuje šo něškle kóždy ewangelško-lutherški. Tež našche njedželške šopjenko „Šomhaj Bóh“, kaž je hacž dotal šo próžowalo, pšchihotowacž druhich ja tutón wulki džęni našcheje ewangelško-lutherškeje žyřkwje, šo šamo pšchihotuje, so by šwjedžen reformazyje w šwjedženškej draščje derje wuhotowane pěknje šobu šwjecžič móšlo. Pšchichodne čžišlo, čžišlo 43, wuńdže jašo jubilejne čžišlo, wěnowane našchemu wulšemu reformatorej Dr. M. Lutherej a jeho wulšemu škutkej teje reformazyje, šapocžaneje pšched 400 lětami. Tuto 43. čžišlo budže, dokelž njemóžemy ja 31. džęni oktobra wóšštejnoščžow dla wóřebite šopjenko wupóřlacž, 8 štron wulke a pšchijnješe šlowa a wobrašy. A pšchede wšchěm: wono nochze jenož š tym do domu pšchincž, kotšiz běchu hacž dotal jeho šwěrní pšchecželjo a čžitarjo, ně, wono by rad na tutym dnju do kóždeho šerbškeho domu šastupilo a wšchudžom tutón wóřebny a wóřebity džęni šobu šwjecžilo rjenje a pěknje, šo š dobom nadžijejo, so bychu potom tu abo tam, hđžež wono něškwole hiščeže njedželški porjadny hóšč njeje, prajili: „Na šašowidženje!“ tak so by wono porjadnje šašo pšchihadžecž šmělo njedželu wot njedžele šrowicž i lubym šerbššim pobožnym pošrowom: „Šomhaj Bóh!“

Šle niz jeno š lubym Ššerbam w domššnje chže našche šopjenko tak pšchincž, na šwjedženšškim dnju, ně, tež š wšchěm lubym šynam šerbškeho luda, kotšiz we wóřštu, njech nutška w kraju, njech wonkach w dalokojščach bitwišchčžow šastawajo wóřebnu šlužbu wóžnowkrajnych ščšitowarjow, by wono rad pšchilečžalo a jim wuhotowalo reformazyški šwjedžen, njech by to něškw bylo w polu abo w šašarmach abo w lazaretach.

Šo by našchemu šopjenku pak to wšcho móžno bylo, prošy wono, so bychu šo wo to poštarali wšchitžy, kiž maju lubo našch lud a našche šopjenko. Pšchede wšchěm šu i tutym prošeni wšchitžy knježa duchowni, so bychu, jeli so to hiščeže nješčžinichu, hnydom škasali, šelkož čžiššlow jubilejneho šopjenka — wšche

porjadnje pschihadžaznych — chzylu mječ, a to pak pola redaktorow hacž do 22. oktobra, pak pola knjeja Šmolerja hacž do 23. oktobra nanajposdžijcho! —

Redakcija njeđzelskeho łopjena „Pomhaj Bóh“ je šo, kaž móžesich s rošprawy wo šerbiskej předariskej konferenzy spójuacž, pscheměnila. Bywajo jenož šam w redakciji, složich tuto jasťojnstwo. Dostawšchi pak šoburedaktora w k. fararju Mróšaku-Lupjanskim a pschilubjenje šobudžělanja konferenzy, bywam s nowa se samolwitym redaktorom našeho njeđzelskeho łopjena „Pomhaj Bóh“. Chzemoj wobaj, šoburedaktor a ja, šwoje džěło jasťawacž tak derje hacž to wójnske wobštejnoseče a džěła dowola, šo bychmoj s nim šlužiwój Bohu k czeječi a Šerbam k wužitku. Duž pak tež prošymoj, šo bychu našemu „Pomhaj Bóh“ domy a wutrobny wotewrjene byle a namaj šo šašo dostalo to dobre šerbiske postrowjenje: „Wjeršchny pomhaj!“

W Nosacizach džěni 17. oktobra 1917. W yrgacž, f.,
(Kostiz, Post Lautiz.) samolwity redaktor.

— S czašom do reformazijskeho jubileja nětko pschyna — pol šta stronow wobšahujza — knižka docziščežana bóršy (po knihiwjasarjowym budžělanju) šo našim ewangeliskim Šerbam jako dopomnjeńka podawa. — Došacž je psches knj. wofadnych duchownych abo tež doc Šmolerjez knihownych kłamach w Budyšchinje.

Mapišmo jeje na wobwalzy je tole:

Wo šwobodže kšesecžana.

D. Marčijna Lutherowy 3. reformatorški špiš abo rošklad s lěta 1520, šeršerbščežil a — s pschewodom 12 duchownych kšerlucšow s rošklada šauecho a po Lutherowych hlošach sestajanych — k 400 lětnemu reformazijskemu jubileju

wudal far. em. M. Urban w Šhróštwje.

Placizisna 50 pjenježlow.

U nutskach na 3. stronje jako hešło — s grichiskimi šlowami a pišnikami — tež hiščeže to hrono šteji:

„Prawy budže s wěry žiw!“ — (Šabak. 2, 4b)

W Budyšchinje, 1917. — S nakładom wudawarja. —

Cziščežal Marfo Šmoleč.

S prózu, pilnoječu a fedžbnoseču njeje šo pschi šhotowjenju knižki ščědrišo, šo by — kaž w „Pšchedšlowje“ mješ druhim rěka — naše šerbiske nabožne ewangeliske pišmowstwo s trěbnej knižku kšmanj a njemyluj špiš dostawšchi šo wobohacžiko.“ —

Duž, lubi šwěrn Šerbja, štari a mlóđzi, nětko a dale jenak (póđla „Spěwarškich“, katechisma a podobnych nabožnych špišow) „knižku lubje witajo“ ju pilnje cžitaječe a s njeje šohnowanje dostawaječe, „hdyž a dofelž wschak w njej nuž Boži a nuryadny duchowny wčežer a rjek a reformator abo wobnowjer Božeje D. M. Luther „žyke kšesecžanskje žiwjenje“, kaž ju šam mjenuje, s jadriwej a jasnej rěču tak s krotka, jadriwej a s natwarnym wotmachom roškladuje!“ —

Šaj, šawěrnje „Prawy budže s wěry žiw!“ — to wschemu ludu runje tež nětcziškeho našeho czaša šo wobšebje a pschezo šašo pschewołaj a přěduj! Bóh Wjeršchny a Wšchomóžny naš w našich dnjach — nětk hižo na 4. lěto — wschak móžnje došež štorka a wubudžuje. Duž tola runje pschi 400 lětnym reformazijskim jubileju a jenak dale na Luthera, „prošetu němškeho luda“ a s dobom tak našeho tež šerbiskeho ludžika, pěkne a šwěru fedžbujo nutrnje pošluchajmy, dofelž „Bože šlowo a — po nim — Lutherowa wucžba ni hdy njesahinje!“ — Abó kaž kral mješ profetami Božimi, Šesajaš (8, 20 šč.), tak jasnje a dorajnje rěči (jeho rěč žyle po šlowje šeršerbščežana ma šo takle): „Wofakonju a šwěd-

cženju“, abó: „Wróčežo k šakonje a šwědčenju! Njebudža=li prajicž, kaž tuto šlowo šboža, — šerjom rańšich (abó „jutrneje hwešdy“ — 2. list Pětra 1, 19—) woni njejměju!“ A „to je šawěčeže wěrn!“ —

Šehodla rěka a placzi jenak ša wschě czašy, wschitke narody a ludy: „Šesuš Šhrystuš je wčežera a džěnja a tónšamj, kiž wón je, budže tež do wěcžnosčeže“ (Šebr. 13, 8)! — Duž ty, „Šhrie, Šhrystičeže! pschińdž k nam na jěšorje“ a morju w ropoče wójnskim w tu šhwilu rošnjemdrjenych ludow žykeho šwěta! Ty šy „puč, wěrnoseč a žiwjenje (Jan. 14, 6), a tvoje šlowo Bože wostanje wěcžnje“ (Mat. 24, 35; Łuf. 21, 33)! — Šehodla „Šaj, šbožni šu cži, kiž Bože šlowo šlyšcha, a tošame wobarnuju“ (Łuf. 11, 28) a „šakhowaju jo wěpěknej a dobrej wutrobje a pschinječu plody wěščerpliwošči“ (Łuf. 8, 15)! — „Nam wewě, šnječe, wutrobu, šo šlowu město damy!“ — A „Šdžerž šwoje šlowo cžište nam, šo by nam šwěza bylo na wójnim puču k njebešam“, a nam kaž mana tyšo! — Naš w šwědčenju ty pošyluj a mišoščiwje pschewodžež do „šerbštwja šwjatych w šwětle“ (Škol. 1, 1p)! —

M. U.

Myšlicžka.

„Wótzny kraj, šwjaty raj! Duž ša njón wschitko daj!“ — Šehodla to šebi hake pschewyšlujekch, šchto by daš a šchto niz, šchto by najpředny daš a šchto napošled? —

Lutherowe šlowa.

78.

Pšilnemu, pobožnemu wučerje abo mišchtrej abó šowuž hewak, kiž hólcžata šwěru wocžehnje a wucži, šo to ni hdy ženje šarumacž a se žanym pjenješom šaplacžicž njemóže.

79.

Chzemy džěči wocžahnyčž, dha dhyrbimj tež s nimi džěči byčž.

80.

Štarškej šebi helu lóže šašlucžicž njemóžetaj, hacž hdyž šwoje šamšne džěči wě šwojim domje šlomdžitaj.

81.

Tak dhyrbich kšostacž, šo je jabluko pschi pruceže.

82.

Šudžba (mušika) je najšpěške wofšchewjenje šrudneho cžlowječa, psches cžož šo wutroba špokoji, womłóđzi a wocžerštwi.

83.

Tu njemóže byčž myšl ška,
Šdyž towaršchojo špěwaja;
Tu njeje hida, šwar a hněw,
To s wutrobny přecž wošnje špěw;
Tež šawiščž, škupoščž, štaroščž wšchu
Špěw šacžeri se šrudobu.

J. K.

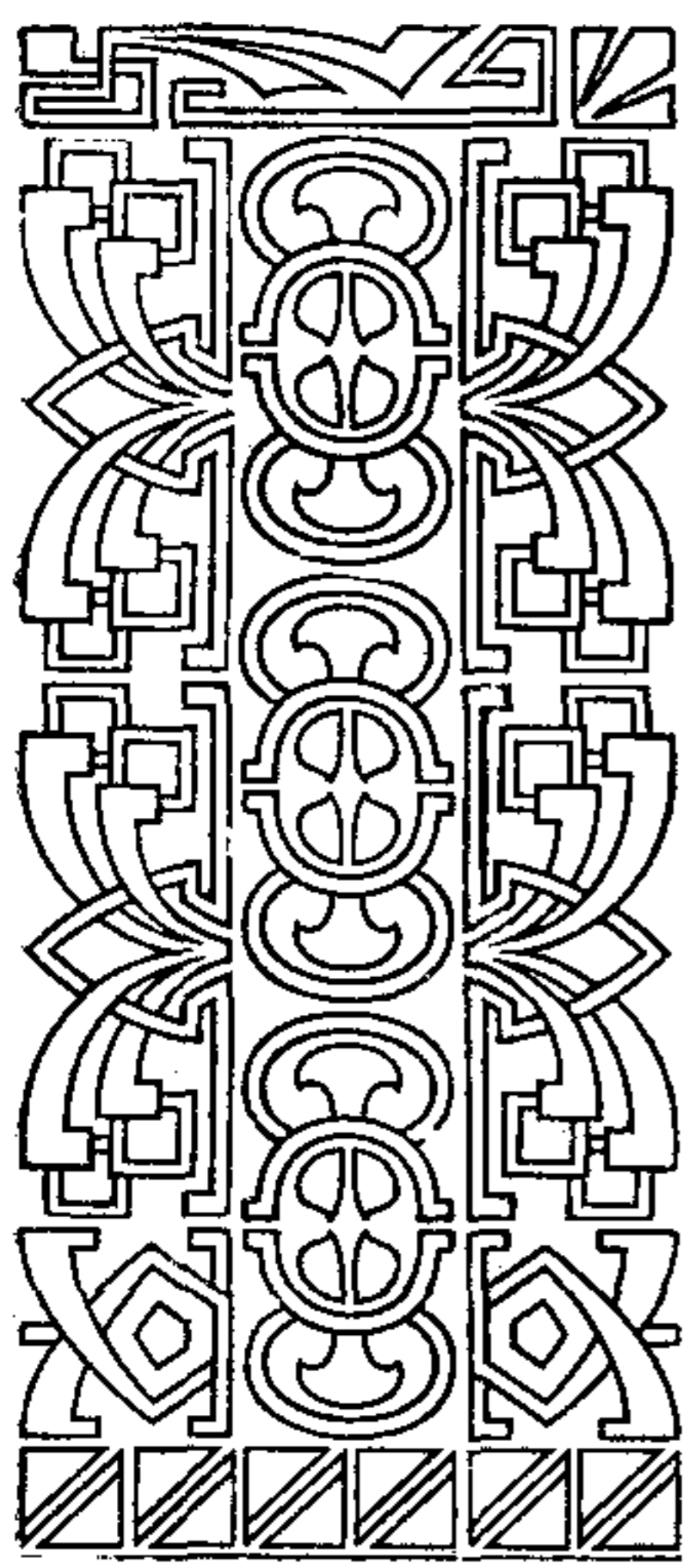
Zamolwity redaktor: farar W yrgac w Nosacicach.

Soburedaktor: farar Mrózak we Łupoji.

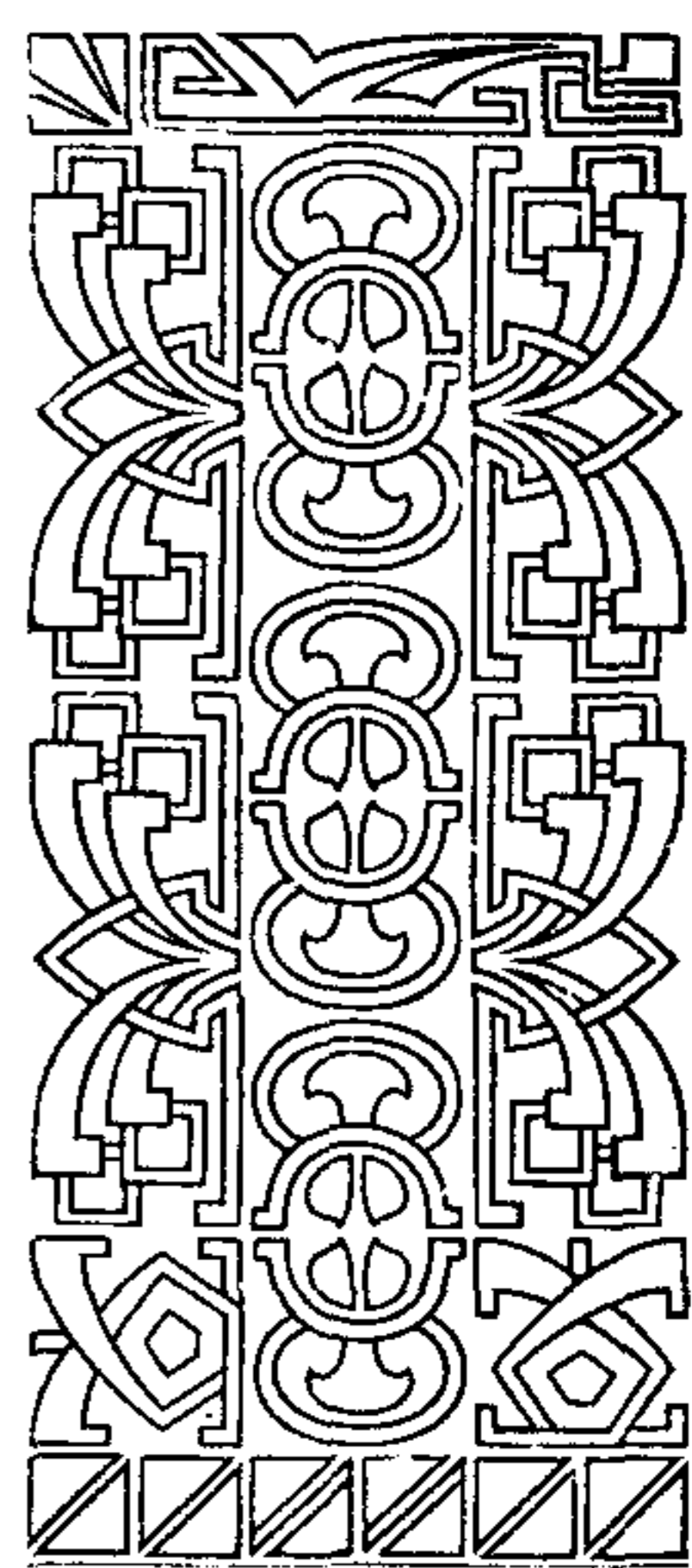
Čiščer a nakładnik: M. Šmoleč.

Šerbske nježelske lopjeno.

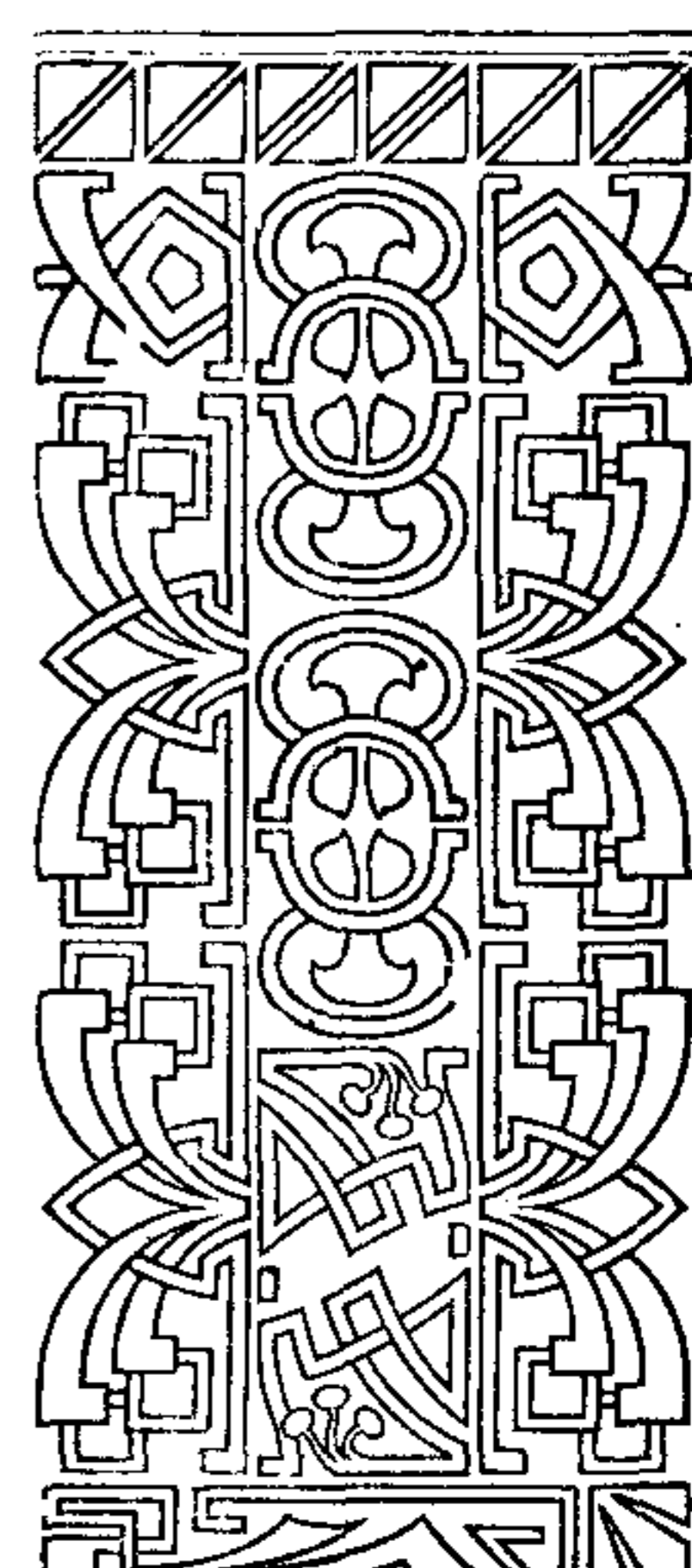
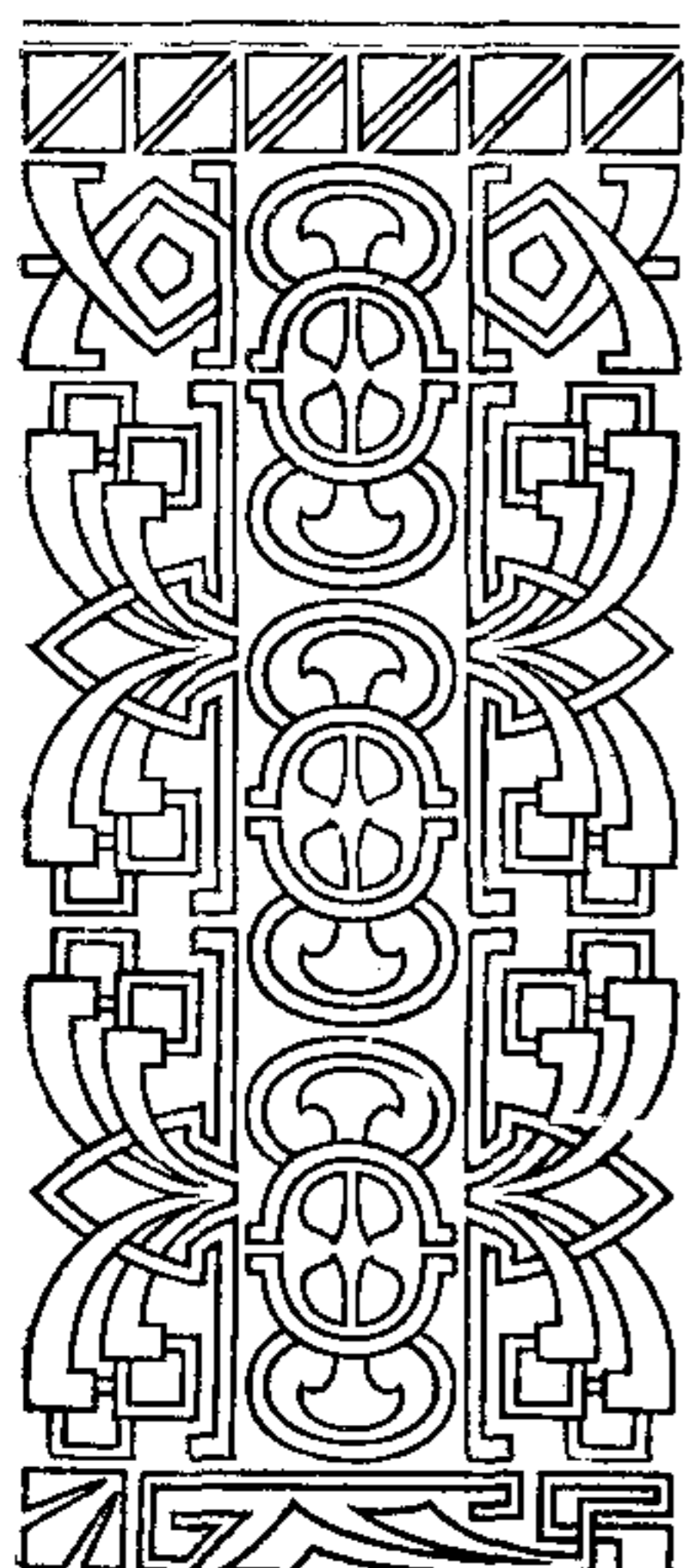
Wudawa so kóždu šobotu w Šamo, ler jez knižičiškječni w Budyschinje a je tam sa štwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž

1517

1917

Dr. Marcjin Luther.

400-lětny reformazijski šwjedzen.

To kłowo dhrbja wostajicž.

Čišt na Romsk. 3, 28.

Haj, wulki džen k nam pschilhadža.

Kral Jezus Khrystus dobywa.

Lud wulki so jom' podežikuje.

To budž nam wulke wjekele!

Wěra do Khrystusa je w Lutheru nowe wulke dobyče psched 400 lětami dozpifa.

My nětko w tutej dolhej, wschě nasche mozy pschetriebazej wójnje prawje jasnje spóšnamamy, šhto wěra dołonja: wěra nascheho žyweho luda do šwojeho dobrego prawa psched Bohom

a psched ludami, wěra do wobnadžennych šnjezerjom a wodžerjom, wěra do Božeje pomogy. Wona je žro a jadro wscheho rjetowstwa na bitwischježach wschudže a wscheje woporlivosče we wschěch worichtach w městach a na wšach. Miliony dawaja, šhtož maja, dofelž do dobyče wěrja. Wěra je jena wulka modlitwa, kotruž Bóh wschehomózny je šwojim wužyščenjom kónuje.

Tež Luther do šwojateho prawa šwojeho skutka wěrjesche. Jeho dowěrjenje běsche na Knjesa zyrkwe šaložene. Wón bě pschewědeženy, so dhrbi wěrnoscž Božeho kłowa dobyče wobkhowacž. A Boža pomoz je so jemu wot spocžatka šjewifa. Wón štejesche kruzje we wschitkich wichorach a nufach. Jeho skutk je rostk jako šhlny dub, kiž traje psches lěštotki a pod kotrehož šchěrokimi hałosami je ewangelski lud derje šhowany.

Sšym, mot Šhrysta wuŕhny,
 Seſkhadža a roſeže rjenje.
 S Božim deſhečom kŕjepjenn,
 Seleni ſo, ſmėje keženje.
 Junu ſ njeho jeſrawi
 Luboſny plód njebjeski.

Luther njeje wjedžat, ſchto dyrbjesche ſ jeho wuſtupowanja naſtač. Wón bě jako kŕhutny, pobožny katholic do kľóſchtra ſchoł, ſo by ſo wo ſbóžnoſež ſwojeje duſche prózował. Bóh tón Knjes, kiž chzysche jeho žyle hinał wjeſeč, je jeho do ſjawneho ſkutkowanja pomolał, hdžež wón k ſbožu ſwojeho luda, haj žyheho ſwěta, čžiſte kſheſečijaniſtvo na ſwěčnik ſtajesche.

Šchto čłowjeka praveho čžini, to je w kſheſečijaniſkej wučžbje najwažniſche praſchenje, a Luther je Pawołowe wotmołwjenje ſ procha katholicich wučžbow wuryl. Jeho wojowanje pſhečžiwu ſwonkownoſeži, ſo móžachu ludžo ſa pjenjeſy prawdoſež kupič, je ſkotom a kľeborom něſchto ſa duſchu dokonječ, je hnydom mjes měſchniki a mnichami, mjes wučženymi a proſtymi ludžimi horliwje pſchihkožowanje namaſało. Šdž je wicher pſches morjo howrik, ſo móžne žolny hacž k dalokim brjoham waleja. Tał ſchumjenje noweho ducha, nježene wot mezy jednoreje bibliſkeje wěnoſeže, daloſo a ſchěroſo wutrobny jimaſche. Tež w Budyschinje tachantžy duchowui běchu ſa Luthera. Nětoſi po jeho wučžbje přėdowachu a nowe waſchnja ſawjedžechu. Jedyn ſ nich, ſ mjenom Coſel, je hacž do ſwojeje kŕnjereže ewangelij pſchpowjedał a tola katholic ſchchunik wotſtač mohł. Na žadanje radnych knjeſow tachantiſtvo dweju lutherſkeju přėdarjow do Budyschina powoła, jeneho Němza a jeneho Šerba. Jedyn w Pětrowſkej, tamny w Miſkawſchowej žyrkwi přėdowawe. Na wſach, w Boſchizach, w Barče a w Budesčezach duchowui ſahe nowu wučžbu ſažowachu. Wěnoſež dohwyawe. Wěnoſež ma móž, runjež ju ſa kezaſtvo ſaſaſaja. Tał njeje dołho traſo, doniž njebu nimale žyła kərbſka Lužica lutherſka. Tež Šerbja woſoło Budyschina a w Suſzy, hdžež kani ſwojich ewangeliſkich kərbſkich přėdarjow haſle w lěče 1619 doſtaču, nje-rodžachu katholic přėdowanja, ale dzeržachu ſo do Boſchiz a do Budesčez a po lěče 1559 tež do Šodžija pod ewangeliſku kľėtku.

Šchto je wěra? To móžejſch na ewangeliſkich woſadach w naſchich Šerbach ſpóſnacž. Wěra je žiwjenje. Šdžež wěra do Šbóžnika wutrobny napjelnuje, tam tež prawdoſež do luda ſačehenje. Prawdoſež bjes wěry njeje móžna. Wěra je žórlo wſchitkich počinkow a tał tež wſcheho ſboža. Pſches wěru maſch džel na Šhryſtuſkovej prawdoſeži a na jeho ſwětku. „Ja ſhm to ſwětko ſwěta“, praji wón, „ſchtož ſa minu kľodži, tón njebudže kľodžič w čžemnoſeži, ale budže mēč ſwětkoſež žiwjenja.“ Jenow ta žyrkej, kotraž Šhryſtuſka pſchpowjeda a wěru we wutrobach ſbudžuje, móže ludži k ſbóžnoſeži wodžič. Biblija w ružy, přėdowanje Božeho kľowa we woſadže, wěra w nutrnej wutrobje, to čžini kſheſečijana.

A pſchi tym ewangeliſka žyrkej kľodžy čžaž woſtanje. Ša to budžmy wutrobnyje džakomni, bohacži a kľudži, woſobni a jednori ludžo, ſtarſchi a džėči!

Bože kľowo, wučžba lutherſka,
 Tej woſtanjetej bjes kľonža!

W. T., B.

Šhėrluſch k jubilejſkemu reformaziſkemu ſwjedženej 1917.

Šłóž: Wozučeže! tón kľóž.

Šalleluja ſaſpėwajmy
 A Bože ſkutki wohladajmy,
 Kiž ſwojeje žyrkwi čžinił je!
 Wopomniče te čžemne čžažy

A kajke kražne ſwětko ſažy
 Pſches Luthera nam ſkhadžeſche.
 Wón bě naſch Gideon,
 Kiž je pſches Božu brón
 Kražnje dohł.
 Tał chzemny my
 Tež ryczerſžy
 Šso bėdžič, dofelž žimi kŕmy.

Šchtož je tehdy nam ſo ſtało,
 To, lubi, wažče ke nej njemało,
 To wuſnajče najdžakniſcho!
 Šchtož bu Božom' ludu date,
 Bě ſkoro rubjene a wſate,
 Dónž Bóh Knjes njeje kŕmilił ſo.
 Tu Boži kľėb — tam kľód,
 Tam pėſk — tu ſkalny hród
 Čžije' wučžby.
 Tam kľudoba —
 Tu kražnoſež wſcha
 A darj Božoh' kralejtw.

Šlajče woſtač, kľėtku, dupu;
 Te přėduja, tał ſ drohej kupju
 Naſch Šbóžnik wukupil je naſ.
 Wjekeleže ſo Božoh' kľowa
 A ſ modlitwami hacž do rowa
 Pſchewińče ſly a dohry čžaž.
 Tu je Šmanuel
 A jeho Šrael.
 Bóh je ſ nami!
 Wón wuhna kľud,
 Wny jeho lud
 Tu čžakamy na prawy kľud.

Šhwalče Wjerſchneho pſches ſkutki
 A ſ kľėrluſchemi. Bóh kamlutki
 Naſch Wóčez, Šbóžnik, Troſchtač je.
 Čłowjekojo njepomhaju.
 Čži dohudža a wěčnyje traju,
 Kiž Bóh kani k ſbožu dowjedže.
 O Wóčze, daj nam mēr
 A ſpožč, ſo tvojju čžėt
 Njeſhubimy.
 O Jeſu kani
 Tu pomhaj nam
 Pſches kľwjatoh' Ducha k njebjekam.

Škheſečijeno budžmy wěri
 A prawi Ewangeliſžy ſwěri
 A Lutherſžy tež woſtanmy!
 Proteſtanojo ke nej wſmimy
 Šchit, kľobuł, kabat, mjecž a džimny
 We Božim njenje do bitny!
 Naſch wjednik Šhryſtuſ je.
 Kľincž hežlo wjekele:
 S hnady ſbóžni!
 Šlaj dohčeže
 Nam wěſte je
 A kľonowanje njebjeske!

Šswojemu drohemu kərbſkemu ludu a ſwojeje lubowanej
 Nježwacžidliſkeje woſadže ſpėwał Jan Waktar.

Lutherowe ſwójbne žiwjenje.

Šodał —č— (—.)

D. Marčžin Luther je ſo 13. junija 1825 woženil. Šchto je jeho k temu pohnuło? Luther roſkľudži ſo k tutej kľocželi w tym lěče, jako bėſche jeho wěž w najwjeſchim ſtrachu. W lěče 1525 howrjesche pſches němſki kraj burſka wójna, najſtraſchniſcha ſozialna revoluzija, kotruž je Němčžina hdy wohladała. Tehdy ſpalichu ſo ſta hrodow a žyrkwojow; žyła Durinkſka ſdaſche ſo podmuricž w kľwi a wohnju. Lutherowi njeſchecželjo jemu

porokowachu, so je na tutej revoluziji wina, mënjo so ßu to sežehwki jeho wuczby wo ßwobodze křesćizjana. Jeho pscheczeljo njes wjerchami a wuczenzami ßo bojachu. Luther hnydom buram na pscheczo stupi, džesche ßam do Durinksteje a předomasche pscheczimo nim, ale zyle podarmo. Jako w Nordhausenje předomasche, jemu do wokuow kamjenje mjetachu a na kemschach nastawulka hara. Lédna ßam ßmjerezi wuczekny. Luther je tehdy w czežkich wojowanjach ßamostatnoscz nabožiny wukhował; jeho ßwoboda křesćizjana bēsche nēscho zyle druge hacž politiske a sozialne wotpohlady buraw. Tutu ßwobodu buram ničto njewobarasche. Ale Luther njekutédzesche czerpicž, so burja wschē statne

Lutherowy dom we Wittenberku.

řaklady powalichu. Tak nastaw 6. meje 1525 jeho spiž: „Bischecziwo mordacskim buram“ a w juliju jeho „List wo krutej knižy pscheczimo buram“. Runje wo ßriedž tuteje wójny, 13. junija, rošbudži ßo Luther k tej krocželi, kotraž powšchitkowmu kēžbnoscz pola pscheczelow a njepscheczelow sbudži — wón jako mnich wozeni ßo s mnichku. Luther licžesche tehdy se ßwojeje ßmjerezu prajizy drje: „Mój schczepowž ßo hižo pali.“ Duž chzysche wón s tutej ßwojeje žentwu psched zylm ßwētom pošlednje a šjawne ßwēdženje ja to wotpołozicž, so je jenicžki prawy řaklad praweho křesćizjanskeho žiwjenja křesćizjanske mandželstwo, so je wscha klōschtriska dostojnoscz njewužitna wēž. Luther chzysche tehdy rjez: „Se wscheje nusy pomha nam nētkole jenož ßwēra w kōždym powołanju, wožebje pak we powołanju mandželstwa; njeje wšchaf ßwjeczišcheho a sbōžnišcheho powołanja hacž mandželstwo. — To je wopravdžita pschicžina Lutheroweje žentwy. Jeho mandželstwo ma nēscho programatiske, repräsentativne. Je to khrobka konsequenza jeho nabožneho nashonjenja wo prawocžinjenju s wēry. Je to rjekowške wustupjenje pscheczimo wschitkim njepscheczelškim mozam, s kotrymiž mējesche tehdy wojowacz. „Cžerezi dyrbja plakacz a jandželjo ßo wjekelicž, hdyž jim pokazu, so ßu duchowne wořoby ßwobodne.“ — Wēsčze ßu tež druge pschicžiny Luthera pohnuke, so je ßo wozenil. Luther bēsche tehdy 42 lēt starý. Wo nēkajku sentimentalšku řalubowanoscz, kaž ßnawo pola 20 lētneho mlōdženja ßo tu njejedna; tajka řalubowanoscz bēsche tutemu twjerdemu řplahēj do zyla zusa. Ale Luther bēsche ßo ßwojeho ßamostatneho žiwjenja do zyla nabył a žedzesche ßo po řjadnych wobstejnoscach. W pošlednym lēče do ßwojeje žentwy njemējesche nikoho, kiž by jemu ložo posczelak. Ležesche řtajnje na njeposczelanim ložu, tak so řkōncžnje řloma we ložu a řchaty hnijachu. Tež bēsche ßo řobuželnoscz, kotruž wón pschi řpoczatku ke Katharinje s Bora řaczumawšche, kotraž bēsche to řamřne řmutskowne wojowanje kaž wón pschētraka a ßo na jeho radu s klōschtra wuřwobodžila, pschewobrocžila do wopravdžiteje řubosczje. Ale wschitke tute wořobinske pschicžiny njebychu nihdy

na nihdy dořahate řubera k žentwje pohnuč. Luther je ßo wozenil jenož hmyth psches řwoje řwēdomje — jenož s pschicřkuschnosczu.

Tak widžimy Luthera 13. junija popořdnju wokoło pjecžich hodžin hromadze s Wittenbergškim řararjom Bugenhagenom, se řnathm molerjom Łukaschom Šranachom, s professorom prawisřnista dr. Apelanom a propštom Juřtuřom Žonafom we wobydlenju mēsčezjanskeho piřarja Reichenbacha, so by řebi 26lētnu Katharinu s Bora řa mandželšku wuprořyl. Katharina do teho řwoli a hnydom bu w pschitomnosczu tutech řwēdkow mandželstwo po tehdomniřkim waschnju wobřamřnjene. Na řlēdomazej njedželi džēsčtaj mandželřkaj hromadze kemschi a hagle dwē njedželi pošdžišcho bēsche řwařna hōsčžina. Ludžom we Wittenbergu njebēsche prawje, so bēsche řebi Luther tutu Katharinu wuřwolil; bychu radšcho widželi, hdy by řebi Luther nahladneho mēsčezjana džowku wuřwolil. Šaj Lutherowy bojasřiny pschecžel Melancthon ßo pschi řwařnej hōsčžinje njewobdželi, dořelž s jeho žentwu pschesjenty njebēsche. Najebacz teho ßo mlōdymaj mandželřkimaj dořcz cžesczow dosta. Wittenbergřka rada dari jimaj 20 řlotych a cžwizu dobreho Einbeckškeho piwa, univerřita pak řjany řlēborny se řlotom debjenty řelich, kiž ßo hiřchče dženzka na Greiřswaldřkej univerřicze jako drohi poklad řhowa. Na jeho podnořy řteji napřimo: Dostojna univerřita řurwjerchowskeho mēsća Wittenberka wēnuje tutōn řwařny dar dořtorej Martino Lutherej a jeho řnježnje řacze s Bora“. —

Mandželřkaj cžehnjesčtaj do tak mjenowaneho cžorneho řlōschtra, kiž hiřchče dženzka řteji. Je to řhētro wulke cžmowe twarjenje s wēžu a s dwēmaj pošthodomaj, kiž řurwjerch Jan Mudry Lutherej lēto pošdžišcho jako ßwobodny dom pschewořtaji. Tu rořwawšche ßo nētko Lutherowe řwōjbne žiwjenje, na kotrež bōřny tyřazy woczow ředžblinje řladachu. Na řluthym žiwjenju pak njewidžimy ničto njewišchēdneho, napjateho. Tuto žiwjenje je jednore a wschēdne ale napjelnjene se řtrowej pobožnej řubosczu a cžisřtej wjekelōsčju.

Řajka řrařna hōřpōřa bēsche 26lētna řatržina! Njebēsche řjana! řejny wobras, kiž je nam niřchtr Šranach mōlował,

Lutherež Leula.

řokasuje nam řhutne, cžezny řejane, řosczate woblicžo. Njebēsche tež wuczena. Šnajesche drje trosčtu řaczansczinu, ale tak řnādne, so mējesche řkoro řatechismuř řa řaczansřki superlatiw. Bēsche pak mudra, wobdarjena, wufnjesche rady, bēsche nimo mēry pilna a řlutniwa. — řejne přenje džēlo bēsche, so Lutherowe řydko wuczisčzi; řupi řebi dwaj wōřaj řalka a wobēli řama

ščerý. Potom pschyprawi žebi jahrodu, warjesche žwinjaze žhlěny a pinzu a kupalnje. Haj, starasche žo tež wo warjenje piva, ja čžož mějesche wo žwojim twarjenju prawo. Wot wschitkich Wittenbergskich hospošow rano přenja stawasche, hižo wořolo schyrjoch. A Luther mjenowasche ju tehodla Wittenbergsku fernicžku. Šsama warjesche a pľofasche a pľatasche a wječžor ředžesche wo studowaniskej žstwi žwojeho mandželskeho a pschedžesche. Běšche sawěšče nuřno, so taf derje a pilnje hospodarjesche, pschetož wobaj mandželskaj běšchtaj žmjerčž řhudaj. Šiščeže wo druhim lěče žwojeho mandželstwa mějesche Luther řhětro dořha. Žej jenož mějesche řo Luther džakowacz, hdyž řwój dořh po čžazu wotbu a řnadne řamoženje dozpi. Šatržina mőžesche řebi bórřu čželedž pschistajicž, řebi pola, řahrody a haty, řřot řupicž, řaj řřoněžnje wotřupi žwojemu pschedořženemu bratrej řubleschko řulsdorf pola řipřka. Šaž mnořy wučženi a duřchownje řmyřłeni nuřžoj řo Luther wo pjenježne naležnosče řtarasche. Šdy by čžyřł, mohł řebi najwjetřche bohastwo nahromadžicž a ř najbohastřim nuřžom žwojeho čžaza bęč. Pschetož wschudžom na řwěče řo jeho řnishi řupowachu. Ale Luther nje-mőžesche se žwojim řwědomnjom řjednacž řebi řwoje džěła řapľacizč dacž. Žeho čžiščežerjo řo wschitřy wobohaczichu, jeho Wittenberřski čžiščežer řidel Šchirlentz, řiž běšche žyle mař řapocžal, bu řajki bohast, so řon drobny njerjad pjenježřow wjazy njelicžesche ale jenož řiščeže wadžesche. Tež řwoje pschednoschti mějesche Luther pschezo darmo. Taf řo řpokojesche se řwoje řnadnej řprofessorřkej řřdu, řiž 100 řřotych wučžinjesche a řalle wo jeho pořlednich řětach řo na 400 řřotych pořwřřchi. Šurwjeřč řan dari řemu něhdy nowu řulnju. Žemu Luther piřasche, so je to řa njeho pschewjele. „Šdyž řo mi hižo řudy na řeni wschitřo řapľaczi, řchto ma řo mi potom wo řamnym řiwjenju dostacz?“ Šurwjeřč řan řjedřich dari řemu něhdy akžiju Šchneeberřskich řľěbornych pořłopřow. Tež wo řu Luther njerodžesche. „Mi řo pschisteji řo řa to modlicž, řo řornistwo řhje a řo wuřřytř derje wuřřiva.“ A něřč běšche Luther nimo měřy darniwy a dobročřiwy. Šchřož něřchto řřebasche, wobročesche řo na njeho. A wón wobdarjesche wschitřich, řhudych a řstudentow, pořřcherjow; hdyž řam niežo wjazy njemějesche rořdari řľěborne čžestne řelichi, řiž řo řemu druhdy dořřachu; řaj řako něhdy jeho mandželřka wo njedželnicžim řožu řežesche, rořdari řmóřřjaze pjenjesř žwojeho džěšča. Žute řazpřwanje pjenjesow a řuta dobročřiwosčž je řnamjo řřalowskeje řmyřłenosče. Ale nje-mőžemy řo džiwacz, řo Lutherowa mandželřka na řutu dobročřiwosčž druhdy řhřtna řřladowasche a čžim bőle řutowasche, řo njebř do wuřřočžow pschisřla. Luther ju tehodla řara čžesčesche a pschewostaji řej bórřy řtarosčž wo wschitře domjaze naležnosče. Wřřplesche řaf, řaž jeho pschecžel řugenhagen, Wittenberřski řaracž, řiž po řwařu řwoje ř mandželskej wschitře domjaze řlucže pschepoda a řebi jenož řwój mječž řako řnamjo najwřřřšesche mořy řakhowa. We přenich njedželach žwojeho mandželskeho řiwjenja wschaf řo Luther řaf řyle řbožowny njecžujesche. Žeho pschecžel magiřter řilip Melancthon na nim pjećza wěřtu poražnosčž wobředžbowasche. Luther běšche wřřchaf pschedořřo řamotne řiwjenje wjedł a něřřo řdasche řo řemu wschitřo nowe a nješwucžene. „Přjedřy běšche řy řam, něřřo řy řamodřubi.“ — řola Luther a běšche to řaf, řaž wo řoždym mandželřtwje. Mandželskaj dęřbitaj řo pořhaku na řo řwucžicž. Luther piřche řrnsdorřej 21. junija 1525: „řa nješřym řara řalubowaný ale čžesčž žwoju mandželřku.“ A hižo 11. augusta 1526 řřwali wo řiřče řwoju Šatržinu řako řwőlniwu, wo wschitřim pořřłušřnu, řa njeho řo bőle pschihodžazu, řacz je řo řeho hdy nadžal, a řo řohu řa řnu džakujoj pschistaji, řo nočžyřł řwoju řřudobu řa wschitře pořłady řroesřřa řaměnicž. Najřřenřsche řřowo wo jeho mandželskej

namaka řo wo Lutherowych bľidowych řecžach: „Močžyřł řwoju mandželřku ani řa řranžosřku, ani řa řenedigřku řobu woledacž, ř přenja tehodla, dořelž je mi ju řoh řarif a mje řej, ř druřa, dořelž čžasto řřonju, řo maja druře řony wjazy njedostattřow řacz moja; řacz řunje ma řich tež něřchto, řha ma řola mnořo dořřych pořčřitřow, ř řřecžza dořelž mandželske pořajnostwo čžesčži, to je, řwěřu a čžesčž. A dořelž je macž a řajřa!“

Šello woporniwosče a lubosče wosnamjenja řa macžer jenicžke džěčžo! A Šatržina je řwojemu mandželřřemu řchěščž džěčži darita. Žo je řchěščžřřocžna lubosčž a pořza. Šajře řnutsřkowne bohastwo! Ša dnju 7. junija 1526 řo řutherej přenje džěčžo narodži. Šař pohnuwa widžecž, řaf řo Luther wo řiwjenje řwojeje mandželskeje řara, řaf řwojim pschecželam řwoju řtarosčž řobudžěłi a řich pořřy, řo byřu řo řa řnu modřili. A řajře wjeřele, řako běšche přenje džěčžo řolcžřł! Šiščeže na řym řamym dnju da džěčžo wuřřchěžicž. We Wittenberřku řebi myřřlacž, řo budže řwojemu džěčžu prawje wōřřobne mjeřo wubjeracz.

Marcžin Luther řako muřch.

Ale Luther mēnjese, najwschědnisře mjeřa řu najřřenřsche a mjenowasche řwojeho řolcžřka řan. We wschitřich řiřřach, řiž Luther něřřle piřa, widžimy jeho nanowřku wjeřřelosčž. řolcžřł njeje řiščeže řyđženi řarý, hižo Lutherowych pschecželow řobu řrowi. Šřonimy, řaf řo řolcžřł pschis řpocžatřu pschecžiwjo řědži řpjecži, řaf řaf bórřy řo řako řomo vocax a řibax pořaže, to řeka řeka řřlyje piře a řě, řaf ma řwoju nuřu ře řubami, řacz řo řřoněžnje přeni řub pořaže a řaf řa to wot řwojeho řmóřřa řonařa řľubjeny řub, to řeka řľěborný řoleř dořřanje. Šřonimy, ř řiřřow, řaf pořakř wuřřne řřecčž a řhodžicž a řecžecž, řaf řtudowanřku řřwu řwojeho nana wopřřuje a řam do wschitřich řřřow řařy a čžasto njecžřřřosče, řužicžki, řawinuje. Šdyž Šarčžin Luther řwoje džěčžatřo lubosčžiwje wobředžbowasche, dořřachu řo řemu druhdy džiwne řřubowe myřřle. „Šdyž ředžu a piřřu abo něřchto druře čžinju, řpěwa mi řanř; a hdyž to pschewóřřje čžini, řo řo řřwarju; potom najebacz řeho řpěwa ale čžini to řřradžu a ře řtarosčžu a bojojčžu. řaf čžze řoh, řo byřny tež řy wjeřěłi byłi ale ř bojojčžu a ř poniřnosčžu psched řohom.“ Ale hdyž řanř řwjeřdže řawaleny do řwojich řařřřow ř žyle řřijju řchřřčesche, řo nan na řym wjeřřelesche řemu pořajřy: „Pschezo wōřřaj

a wobarať so, mje je bamž tež tak wjasat, ale ja bym so se fwojich putow wufwobodzil.“ Po tutym přenim bynje dosta Luther džowczičku, kiž pak hižo pol lěta stara semrě. Saczrunjež so Luther troschtowasche, febi prajizy: „Moja Hilzbjeta je naš wopuschczika, so by ke Khrystušej schla, psches fmierecz do žiwjenja“ so tola wufna: „Hilzbjeta je mi džiwnje khoru, sforu žonjazu wutrobu sawostajika, tak jara je mi jeje žel. Njebych febi myhliť, so móže nanowška wutroba tak smjeheczicz k fwojim džeczom“. Po Hilzbjecze narodzi so 1529 Leńka, kiž pak tež do fwojeju starscheju semrě. Potom pschińdže drubi byn, kiž njeno po fwojim nanje Marczin dosta. „Mój Marczin“, tak džesche něhdy sbožowny nan, je mój najlubšchi poklad. Tajke džeczatka trjebaju staroscz a luboscz fwojich starschich, so so fwoeru wotbladaju. Jant a Leńka móžetaj nětko rěczecz a telko staroscz wjazy njetrjebataj.“ Šak sbožowny bēsche Lutherez nan, so mējesche nětk tsi strowe džeczi. Mēnjesche, so ma jich nětko dospcz. „Mam nětko tsi mandželste džeczi, kaž žadyn katolski theologa, a tute tsi džeczi su moje tsi kralestwa, kiž wēsczišcho wobkedžu hacž kēžor Ferdinand Wuhersku, Čžesku a rumuniske kēžorstwo.“ Ale na Marczina fłedowasche hišcže tšeczi byn, kiž k cžesczi Lutheroweho najlubšeho japošchtoła njeno Pawol dosta. Jako něhdy nan wohlada, kak tuton hōlcžť i mjeczikom hrajkasche, džesche wōn: „Ty budžesch něhdy i wojakom a pocžehnjesch do wōjny pscheczivo Turkam. Jako pošlednje džeczō sjewi so mala Marhata, kiž fwoje njeno po wozny dosta. — Luther pak tuto džeczatko radh je ferskim mjenom Maruschka wōlasche, snamjo sa to, kak jara bēsche wokolina Wittenberga hišcže w Lutherowych cžafach fersika. Mjes tym, so su potomnižy Lutherowych bynow dawno semrēli, su potomnižy tuteje Maruschki hišcže dženska živi a jako němžy semjenjo cžesczeni.

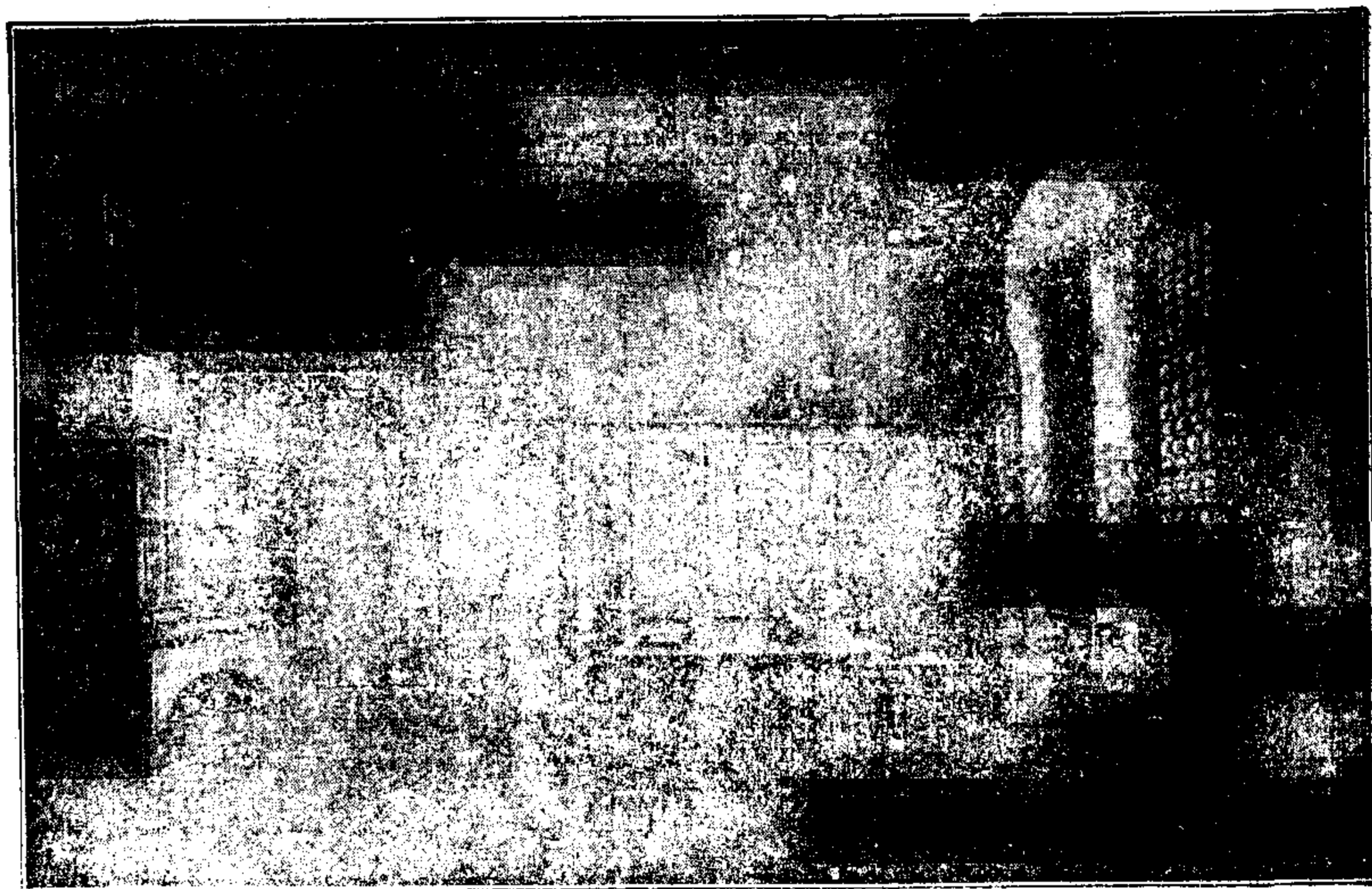
Pschi wufublanju fwojich džeczi Luther fwojej mandželste fwoeru pomhasche. Starsche so wo to, so by w jeho domje dobry porjad knježil. Mjz jenož njepscheczalam, kotrychž nožy, kaž něhdy sarkastizy praji, i Roma do Wittenberga došahaja, tež fwojim pscheczalam chze dobry pschickad dacž a chze po fłowje živy bycz: „Biskop ma bycz muž, kiž fwojemu domej derje prjōdť steji a ma derje wotczehnjene džeczi.“ Luther njebēsche jara kruty; ipominasche pschego na fwoju straschnu młodoscz. Jeho šafada pschi wufublanju džeczi bēsche, so ma jabuko pschi prutu ležecz. Ale druhdy móžesche tež Luther jara kruty bycz. Jako bēsche něhdy jeho bynt Jant njepoškuschny byť, njefmēdžesche tsi dny dolho jemu psched woczi pschińcz a halke, hdyž bēsche pošomnje nana wo wodacze prošyl a hdyž bēchu macž a pscheczeljo sa njeho prošyli, jemu nan woda prajizy: „Chzu radšcho morweho hacž njeporadženeho byna mēcz.“ Ale Luther nakožesche pschi wufublanju radšcho jabuko a so bojesche roshorjenje a hidu we wutrobach fwojich džeczi wubudžicz. — Bēsche swjetscha fama luboscz a dobrota. Radh pschihladowasche hram fwojich džeczi a drje so žam pschi nich wobdželesche. Radh bjerjesche febi džeczatko na koleni a šhladowasche jim do wōczkow. We džeczazymaj wōczkomaj namka dowēru a njepowalnu wēru a cžistoscz, kotruž ludžo w paradisu mējachu. A něhdy wufna so želniwje: „O, hdy bych tola jako džeczō wumrjet. chyz sa to wschitku cžescž dacž, kotruž na tutym fwočze wobkedžu abo hišcže dostanu.“ Tuta džeczaza wēra šda so Lutherej wjele wjetscha bycz hacž jeho wēra. A hdyž so druhdy fłaby we wēre cžuje, potom so i tym troschtuje: „Moja Leńka a mój Jant so sa njnje modlitaj.“ —

We wobfhadže se fwojimi džeczimi namaka Luther fwoje najlubšche woczerstwienie. Sdyž bēchu wischnje frake, džesche se fwojimi džeczimi na fuhodne sarske dwory. Dužy po puczju jich drje Boži deschczit pschekhwata. Ale džeczi njefmēdža sfozicz, pschetož i njebješow lije so 100 000 šlotych, mjenujžy pschenza, woz, jeczmejē, wino, kak, žybla, trawa, mlofo. Radh so Luther se fwojimi džeczimi rozrēczuje, džeczi rēczā wo njebješach a jich krafnosczach; něhdy so fwojeho nana wopraschachu, hacž tež jich pschczť po fmiereczu fobu do njebješ pschińdže.

„Šaj“, nan wješele wobkruczi, „a jmēje šlotu kožu a wlošy a kudžerje i drohotnych kamuschkow.“

Wo pschichod fwojich džeczi so Luther jara njestarasche. Sdyž jemu džeczō do špacžhicza dobru nōž praji, drje nan k njemu džesche: „Dži špacž, lube džeczō! Budž stajnje pobožne! Pjenjesy cži njemōžu sawostajicz, ale bohateho Boha chzu tebi sawostajicz. Jenož wostań pobožny!“ Luther mēni, so starschej fwojim džeczom nicžo druhe sawostajicz njemōžetaj, hacž dobre kšeseczjanske wufublanje. Tehodla modli so na fōžde ranje se fwojimi džeczimi niz jenož wōtzenasch, ale tež džefacz Božich kšajnow a wēru, nimo teho hišcže psalm, tydžensy pschekhwata fwoje džeczi a fwoju cželedž katechizmuž. Wot lěta 1532 mējesche we fwojim domje na fōždej njedželi domjaze předowanja, kiž jeho pomoznik Veit Dietrich hromadžesche a jako knihu i njenom „Domjaza postilla“ wuda.

Nimo Božeho fłowa Luther hudžbu najbōle cžesczesche. Šsam rošmjesche nowe hlošy štajecz a na harje hracž. Někotru lubu hodžinku se fwojimi hoscžemi abo džeczimi špewasche. Tehodla so tež wo to starasche, so so wschitke jeho džeczi hižo šche

Lutherowa jstwa na Wartburju.

we hudžbje rošwuczowachu; so bychu se fwojimi jašnyimi džeczazymy hlošami špewacz a domjaze fwojedjenje wokrānicž mōhli. Ša fwoje džeczi a ša domjazny hodowny fwojedēń pēžnjesche Luther našch najrjenšchi hodowny kšerlusch: Ša i njebješ dele pschińdu k wam. — Šak rjenje Luther w lēczē 1535 tuton hodowny fwojedēń fwojeczesche! Widžimy jeho na wjeczornych fmierefach hromadže se fwojimi džeczimi a domjazymy pscheczeleni w runje psched fwojej jstwu cžakajo kedžecz. Na dobo wotewrja so durje do wobfhwētkeneje jstwy a w jejnym wobkufje sjewi so wulki bēly šdrasčeny jandžel se šlotymaj kšhidlomaj a šanoschuje Lutherowy špew. Sdyž je přenje schiuczi žam wšpewal, pod Lutherowym nawjedowanjom wschitzny dorowčeni a wschitke džeczi špew dospewaja. A potom Luther wschitkich do hodowneje jstwy nuts wjedže, hdyž je žlobit i Jesuž-džeczatkom postajeny a hdyž na fōždeho fhadne dary cžakaja.

Šajki wulki pscheczal džeczi našch Marczin Luther bēsche, a šajki wubjerny dar wōn mējesche, so žam do džeczaznych myšlow pschekadžicz, to pošaje nam jeho krašny list wo Božim raju, kiž je w lēczē 1530 i Šoburgšesje twjerdžizny — jako bēsche so kšeski fejn w Šugsburgu šhromadžil, — fwojemu byntej Janej pišal. Bēsche džē to i žyła přeni list, kiž je fwojemu najštaršchemu byntej, kiž bēsche tehdy 4 lēta starý, pošlal. List ma so tak: „Šnada a mēr w Šhrystužu, mój luby bynto. Wjekeljo so, so derje wufnjesch a so pilnje modliť. Wostań šajki, mój bynto, a pošracžuj; hdyž domoj pschińdu, chzu cži rjany hermant fobu pschijnjesč.

Šnaju rjany, lubošnu jahrodu, w nej kšodži wjele džeczi, te maja šlote žukniczi, a šberaja rjane jabuka pod šchtomami, a kruschwy, a wischnje, knyčaczki a fłowki, špewaja, šakaja a su wješele, maja tež rjane male koniki se šlotymi rēšadkami a se fłebornymi kedkami. Tuž wopraschach so teho muža, cžesa ta šahroda je: cžese te džeczi su. Šon ke mni džesche: Šo su džeczi, kiž radh špewaja, wufnu a su pobožne. Duž ja rjeknych: Luby mužo, mam tež byna, rēka Jant Luther, njemohť šon tež do teje

sahrody pschincz, so by tež tajte rjane jabluka a krušchwy jěsč a na tajkich wošebnych konikach jěchac a i tuthy dzěczi hrajac mohł? Duž dzěsche tón muž: hdyž rady swoje paczerje spěwa, wufuje a je pobožny, hny tež do teje sahrody pschincz, Lippus a Josi (pscheczela Lutherz Nanka) tež, a hdyž wschitzy hromadze pschindusměju tež trubiczki, bubony, harfy a wschelake trumy, hny tež rcjwac a i mały mi profanji tšěc.

A pokaze mi tam rjany kuczku we sahrodze, napravjenu k rejwanju, tam wisachu i ryseho skota pscheczalki, bubony a sezišeho kšěbora profi. Ale běsche tak sahe rano, so dzěczi hyschje njeběchu hnydale; tehodla njemōzach na rejwanje czačac a prajac i temu mužej: Ach luby knježe, chzu khwatač a to wschitko mojemu lubemu hnykej Jonkej pišac, so by ju pilnje so modlił, derje wufnył a pobožny był, so by tež do tuteje sahrody pschincz; ale ma tež czetu Lenu, tu dyrbi so pschincz. Duž dzěsche tón muž: To ma so tak stac, dži a pišaj jemu tak.

Tehodla, luby hnyko Nanko, wufni a modl so hwěru, a praj Lippej a Josiej tež, so hyschtaj wufnył a so modlił; potom pschindzěcze wschitzy hromadze do teje sahrody. S tym budž wschedomōzemu Bohu poruczeny a postroiw czetu Lenu a daj jej hukku wote mnje. Anno 1530. Twój luby nan Martinius Luther.

Lutherowy nan.

Tak namaka Luther w kole swojich dzěczi tajte sbožo, czehož so ani nadžal njeběsche. Nětko spōsna wěrnosč hrōnczka, kiž běsche něhdy w domje mēschczanki Cotta kšyšat:

Najrjensche kublo na hwěcze woštanje
Zōniska lubosč — komuž so dostanje.

Tuto sbožo pschecze tež swojim pscheczalam, tak na pschickad Spalatinej, kotremuž něhdy w lišče pišasche: „Moja mandželska pscheje wam wjele dobreho, wošebje tež Spalatinka, kiž by waž wuczil wjekełosč mandželstwa.“ A tak jara Luther tych swojich lubowasche, to pokasuja nam jeho słowa: „Slaj, ja swoju Skatu lubuju, lubuju ju bóle hač hebje kameho, chzyl radšcho wumrjecz, hač so bychu wona a jejne dzěczalka wumrjele.“

Do Lutheroweje swōjby kšuchachu nimo jeho dzěczi tež czeladni a wschitzy, kiž w rumnym czornym kšochtrje bydlo namakachu. Wschitzy tworjachu domjazu wošadu, kotruž Luther jako nan a Skata jako macz nawjedowaschtaj. Luther so hwěru starasche wo swojich czeladnych a czešezesche hwěrne czeladne dželo. Rady rěči we swojich předowanjach wo tym, kač so Bohu tež najwschēdnishe dželo, kiž so hwěru wufonja, spodoba. „Hdyž wotročł abo kšuchomna w domje dželataj, schtož jimaj hospodar kaže, kšuchitaj Bohu. Hdyž stwu wumrjecze abo stupnje wuczisčca a do Ahrysta wěra, to so Bohu wjele bóle spodoba hač wschitkich mnichow modlitwy a posčzenja.“ — Njefšōcnije

wulka běsche lubosč we wutrobomaj Lutherz mandželskeju. Bšezzo sašo k swojim dzěcjom tež hyschje dzěczi khudnych pschincz do domu bjerjeschtaj. Ras mējadu nimo swojich dzěczi jēdnacze zsyh dzěczi we swojim domje. Solzy dyrbjachu knjeni Skacze pomhac a posdizischo czetu Lenu sastupowac, kiž běsche tež i kšochtra czełka a w Lutherz domje wufow namaka. Wosta tu hač do swojeje hnyercze. Starasche so wošebje wo dzěczi a wo khorych a jemrē šōcnije tu sbožomna po dželapōlnym žiwjenju, wot Luthera trošchlowana we wěre do swojeho Sbožnika. Jara wjele prózy a tež hněwa staj mandželskaj i zsyhmi dzěczi mēloj. Dzěczi wostachu i wjetscha hač do swojeho sastaranja w Lutherowym domje; hōlzy tak dołho, hač mōzachu uniwěrjitu wopytac a hōlzy, hač so wudachu. Někotryžkuliz kwaž je knjeni Skata w swojim domje wuhotowala. A to bēchu wjekele kwažy, na kotrychž so pschi hudžbje tež rejwasche. Luther mēnjesche, so je so tež na kwažu Njaka a Nebeki rejwalo. „Wostaju kwažej jeho prawo a waschnje a rejwam. Wěra a lubosč so njehodžitej wurejwac, jenož so pōczniwe a mērnje rejwasch.“

A Lutherz swōjby pak kšuchachu hyschje drusy ludžo. Tehdy běsche waschnje, so uniwěrjiti profesorojo studentam stwy pschenajachu, jich jako blidnych hošczi hospodowachu a jim pschi jich šidowanjach pomhachu. W czornym kšochtrje běsche pak jara wjele prōdných stwiczkow, w kotrychž bēchu něhdy mnijcha bydlili. Tute stwiczki knjeni Skata drje wužiwasche. Wona je studentam, ale tež wudowam a mlodym hōlzam pschenajesche. Mnōhy ewangelszy předarjo, ale tež mnijcha, kiž bēchu i kšochtrw czełki, pola njeje bydlo namakachu. Tež wjerchowizy hošczo druhdy pschindzechu. Něhdy bydlesche khora mandželska brandenburgskeho khurwjercha, Hiltzbeta, se swojimi kšuchobnymi dlēšchi czač w czornym kšochtrje a bu wot knjenje Skaty hwěru wothladana. Tutōn wopyt je wschak Lutherz wjele mjersanja a hněwa pschincz, wošebje, hdyž jejna džowka, Anhaltka wjerchowka, po domje schunjesche, kotruž Luther wjazy kōcž njedwōrliwje wotpokasa. Tež czełka sakskeho wōjwody Jurja, Lutheroweho jakšaneho njepscheczela, wōjwodka Wōrscha i Münsterberg, kiž bēsche i Freibergskeho kšochtra czełka, namaka pola Luthera swoje bydlo, na czimž so Jurij jara hněwasche. — Tutch hošczi bu Lutherz šoro pschewjele. Jako chzysche něhdy Anhaltski wjerch Jurij pola Luthera bydlieč, jemu to wotradzachu prajizy, so je Lutherowy dom hospoda sa wschelaki lud mlodych ludzi, studentow, hōlzy, wudow, stare žony, žyle mlodych hōlzow, dla teho wulkeho njemēra, kiž tam stajnje knježesche, bēsche mnōhim dostojneho wōtza Dr. Luthera jara zel, pschetōž niz we wschitkich wobhdlenjach domu bēsche jeho duch živy. A wschitzy tuczi hošczo namakachu tež mēstna sa Lutherowym blidom. Lutherowa mandželska bēsche potajkim i dohom hospōsa wulkeje penšije! Kēlko mējesche tu džēla a kēlko hněwa! Ale Skata mējesche twjerdu ruky a rošymjesche wubjeruje hospodaricž! Žadašche wot swojich wotwajerjow, so pilnje plačzachu a niz pschezo tuczi Skacine šlicžbowanje khwalachu. Ale wschitzy rošomni hošczo khwalachu czorny kšochtr jako khowanu czełkjenzow, jako khorownju bēdných, jako wōtzy dom wošhroczených. A tež my dyrbinny pschezo sašo tuteju mandželskeju wobdžiwac; Luthera, hospodarja tuteho domu, kiž najebacž wscheho njemēra džei wote dnja wot wjeczora hač do pol nozy pilnje dželāsche swōj wulki skutk reformaznje wudoknjejo a wošebje Skatu, hospōsu tuteho wobschērneho statoka!

Bēsche potajkim wulke blidowe kōlo, kiž so wschēdnje wokoło Luthera šhromadžowasche. Ale do njeho sastupichu tež czašto hošczo, kiž psches Wittenberk puczowachu, swjetscha šdželani wošebni knježa. Kač so pola Lutherz wobjedowasche? Na cžolnym mēstnje blida ředzi našch Dr. Luther. Wschitzy hošczo wobkhadžuja i nim i najwjetšim pōczesčowanjom, haj, Skata jemu w pschitōmōsčzi hošcžow ženje „ty“ njereka ale „wy“ abo „knjes doktoro“. Hnyto so Luther se swojich kšuchobnych myšlow njemōže wudobycž, potom cžicho njelczi, ale wschitzy czačaja žadosčniwe na to, so by sapoččal rěčecž, pschetōž jeho powjedanja sa blidom šu najkrafnišchi pschidawč k jēžam. Hdyž je so Luther woprašal: Schto je noweho? sapočnije so powšchitkowna blidowa sabawa. Rēči so wo wschitkich mōžnych wschēdných a njewschēdných wēzach. Wschitzy na to pōkšuchaja, schto Luther mēni a studenczi to wschitko hwěru napischu. Tak nastachu Lutherowe blidowe rēče, kiž nam dobry wobras jeho swōjbného žiwjenja ale tež jeho nahladow posčizuja. Spōsna-jemy Lutherowu kšuchobu khutnosč, ale tež jeho wubjerny dar

žorta. — Ras bēšche wožebny hōsč 100 apfelsinow žobu pschi-
nješl. Tu džesche Luther: „Knježe Božo, šhto budžesch ty něhdy
žwojim lubym džēcžom wobradžecz, kiž tebje a twojeho lubeho
žyna lubuja a čžešča, hdyž ty nětko kardinalam w Italſkej tajke
rjane plody rošč dajš, kiš tebje hanja a wonjeczšča.“ Něhdy
žo wo tym rošččowach, kajki nahlad je japošchtol Pawol mēš.
Luther praji: „Mēnju, so je japošchtol Pawol jazpita wožoba
była, bjes wožebiteho nahlada wobohi žuchi mužik kaž magister
Žilip Melanchton.“ Tež wo Eserbach Luther druhdy rēcžesche.
Něhdy žwarjesche na žerbšich burow, kiž na Wittenberškich
wišach žwoje tworj pschedroho pschedawachu. A jako žo jeho
něhdy praščach, hačž njeby nužno bylo bibliju do žerbškeje
rēcže pscheložič, prajesche, so to trjeba njeje, dokelž sa sto lēt
žaných Eserbow wjazn njebudže. Druhdy bu jeho knjeni man-
dželškej teho rēcžanja pschewjele a potom žwojich hoščži k jēdži
nisowasche. „Čžehodla nješesče ale stajnje žo rošččujesče?“
— Luther lubowasche i wjetšča wschēdnu domjazu jēdž. Čžasto
žo žam temu džirwasche, kač malo k jēdži trjebasche, druhdy žo
ja žyly džēt i kručom khlēba a je želenym jerjom spočoji.
Ale mējesche tež žwoje wješele na bohatschich hoščžinach. Na
wulšich žwjedženjach bēšche jeho mējenje: „Hdyž žmē našch knjes
Boh dobre wulke ščezuti a dobre Rheinske wino tworič, žmēm
tež ja je jēšč a picž.“ Mjes wobjedem kēdžbowasche na dobry
blidowy porjad. Młodži studentži dhrbjachu mjelčžecz. A jako
žo něhdy žyn bohateho hamburgskeho pschekupza, kotremuž žo sa
blidom wostudži, i tym sabawjesche, so hužazej pječeni kožu wot-
čžeže, jeho Luther w pschitownosčži jeho nana khetro našwari.
Po wobjedže žo i wjetšča spēwasche a hudžbowasche; abo džechu
wschitžn do jahrody, hdyž bēšche Luther sa młody lud kehel-
niščežo natwarič dač. Druhdy tež žam žobu kehele kulesche,
hačžrunjež to derje njeroshmjesche a wjele khwalbny nježnējesche.

S tnyh staršich studentow Luther domjaznyh wučerjom
žwojich džēcži a žwojeho žanulusa (pomoznika) wobjerasche.
Wubjerasche žebi wožebje khdnyh. Mjes nimi bēchu jara wob-
darjeni młodženzajo, kiž posdžičo do nahladnyh jasťownow
stupichu. Do tnyh pač nješlucha tōn, kotrehož čžu tudy jako
jeničžkeho mjenowacz. To bēšche Wolf Sieberger, horbath,
žmjerečž dobročiny čžlowjek, studenta sa čžadž žwojeho žiwjenja,
kiž je Lutherowej žwojby hnujazu žwēru wopokasat. Bēšche
Lutherowy faktotum, čžlowjek, kiž njebēšche sa wēdomostne džēla
trjebacz ale kiž pod namjedowanjom Lutherowej mandželškej
na čželedž a žobu na porjad w domje kēdžbowasche. S wulkej
žmilnosčžu Luther wschelake jeho žlabosčže nješesche a Wolf
Sieberger žo sa to jemu i najmjetschej žwēru džakowasche. Wōn
žo njemōžesche wot Lutherow žwojby džēlicž. Jako žo jeho Luther
ras woprasča: „Šhto čžesch ty čžinič, hdyž ras wumru? Čžyž
tež pola mojeje mandželškej wostacz?“ jemu wotmolwi: „To nje-
wēm, ale potom čžyž tež wumrjecz, hdyž je mōj wōtz wumrjek.“
Tuton žwērnj čžlowjek sawosta tež po Lutherow žmjerečži
w jeho domje a pomhāsche jeho wudowje we wschelkich čžez-
fōščžach.

A hiščeže něčto njech žo tu mjenuje, kiž wschēdnuje w Luthe-
rowym domje wobkhadžesche. To bēšche mišchtr Pētr, jeho
truhac. Luther njesnajesche žaneje hordosčže pscheczitwo prostym
ludžom. S nimi žo wožebje rady pscheczelnje rošččowasche.
Hdyž mišchtr Pētr žwoje džēlo wukonjesche, rēcžesche Luther
i nim wo wschelakich nabožnyh a politiškich praščenjach, wo
khežorje a wo bamžtu; něhdy žo jeho Pētr woprasča, kač ma žo
najlēpje modlicž. Luther jemu radžesche: „Najprjedy wuspēwaj
pscheczow nutrnje wōtčzenasch, a potom žo wschitke nušne proštwy
žame wot žo wupraja.“ Tuton mišchtr Pētr njebēšche swjeršchny
čžlowjek, mējesche wotpohlad, knihu piščacz a wudacz, a to wo
čžereče. Luther čžyšče jemu to wurēcžecz a napiža jemu teho
dla žortne šchtuczki, w kotrychž jemu radžesche, žo teho wostajicž,
pschetož čžert žo mišchtra Pētra njeboji, wjele lēpje by bylo, hdy
by žo mišchtr Pētr čžerta prawje bojač.

Tak khdžachu mnošy ludžo w Lutherowym domje won a
nuts. Wschitžn namkachu tam pscheczelnu radu a mišu wutrobu.
Kšesčžijanstwo bēšche sa Luthera žwojata wješelosčž. A prawa
kšesčžijanstwa wješelosčž knježesche w tutym domje a wschitkich
šbožownyh a bohatschich čžinjesch. W lēčže 1537 Luther čžyž
šchori a mēnesche, so wumrje. Wola njeho bēšche Justus
Jonas, jeho pschecz. Tuteho projesche, so by jeho mandželškej
požledni postrow pschijnješl a ju troščtowat. „Troščtuj ju,

njech žwoje horjo nježe a na to žpomina, so je 12 lēt so mnu
wješela byla.“

Lutherowe žwojbnje žiwjenje mējesche žo i džēla w jeho
jahrodže. Luther bēšche wulki pscheczeln jahrody. Jako bēšche
žebi Lutherowa mandželška bōršy po kwažu jahrodu pschpra-
wila, mandželškej husťo w njej hromadže džēlaschťaj. Lutherež
to wjele wješela čžinjesch, radžesche a ščžepjesche šchomny, pla-
chowasche wschelke rostliny, sa kotrež žebi žymjo i Erfurta a
Nürnbergga wobstara, plahowasche morchwje, kōrki, wulku rjetkež
ale tež žigowžy. Druhdy bēšche hižo do šchadženja Božeho
žlōncžka w jahrodže a požluchasche na spēwanje ptaczow abo
pschihladowasche pilnym pčžokam. Wschitko bu jemu i pschi-
runanjom. Jako něhdy jeho džēcži wrōbla w ružy džeržach,
kotrehož bēchu popadnyle a tuton bojasnje šchřeczesche, jeho
Luther khtutnje wužwari: „Ty božako i twojim toštyh pla-
schčžom, ty žy žyly šchōdny ptak.“ Jako něhdy žyba i žyly šchijū
žwoj spēw spēwasche, našch doktor Marežin Luther k njej pschi-
stupi, sejmowasche žwoj klobuk a ptaczkej tute lubosne žłowa
praji: „Mōj luby knjes doktoro! Dhrbju žo wuštacz, so
wumjeltwo njesitaju, kiž ty snajesch. Ty spišch psches žyly nōž
w žwojim hnešdajšku žyly bjes starosčžow. Kano sažo stawasch
a žo wješelišch, žydnjesch žo na šchomil a spēwasch, khwališch

Lutherowa macž.

Boha a žo jemu džakujesch, potom pytasch žwoju žyrodu a ju
namakasch. „Šhi, šhto žym tola ja stary durak wuknył, so to tež
njeczini, kiž mam tola k temu telko pschicziny.“ Tola kaž do
wscheho, čžert tež do jahrody žwoju ruku tyka. Čžertowa wo-
brada žu wēšče hužanzny w jahrodže, kiž telko šchody nacžinjaja.
Nēkač žu i čžertom pscheczelnstwo. Čžehodla maja tež wschelake
hužanzny na sadnym kōnzu žwojho žiwota mašy roh, kaž čžert
předku?

Tak bēšche Luther se žwojej mandželškej živy, wobtaty wot
čžrjōdki džēcži. Jeho žwojbnje žiwjenje bēšche i pschikladom sa
wschitke čžyž. Tola tež wōn je žebi kaž kōždy druhi čžlowjek
tuto mandželške a žwojbnje šbože dhrbjal žam dobyčž psches lu-
bosčž, woporniwosčž, ščžerpliwosčž. Tež Luther a Kata mēje-
schťaj žwoje njedostatki. Katu mējachu sa hordu, žnano niž žyly
bjes pschicziny. Bēšche žebi snamjenitošče a žławy žwojeho
mandželškeho derje wēdomna. Kacžina žlabosčž bēšche jejny
hibity jashč, jejna wubjerna ščžezniwosčž. Jako něhdy młody
žendželčan we Wittenberku wučerja nēmskeje rēcže pytasche,
porucžesche jemu Luther žortniwje žwoju mandželšku: „Ta je
ščžezniwa, ta to tak derje rošmy, so ju i lohka ničto njepsche-
wintje.“ Mjenowasche ju drje tež pschi šchadnosčži žōnskeho Cizerona
abo Demostheneža a ras žo ju sa blidom woprasča, hačž
nochžyła pschecz wōtčzenasch wuspēwacz, prjedy hačž čžyła telko
žłowow předowacz. Tak nještaj drje tež Luther a Kata we

wichitkich hwojbných naležnosćach pschepy pschesjene bytoj. Ale Luther njemějesche tajke małe mandželiski wojowanja sa tragiske. „Saczrunjež žony druhdy mórcža a bórcža, to nicžo dale nješchodži. W žanym mandželstwie wichitko pschepo runu hnuhu njeńdže. To je pschypadna wěz. Hadam a Žěwa staj šo wěšće w tych 900 lětach husto došč wužwaritoj a Žěwa je k Hadamej rjeka: Ty šy jabluko žral! A Hadam je Žěwe wotmolwit: Čžehodla šy mi jo daka? Hdyž jenož hlowna wěz w mandželstwie wostanje a ta wobšahuje troje, mjenujzy: wěru a šwěru, džěči a sakrament, a jo mašch mandželstwo sa něščto šwjate a ja Bože powołanje — potom je mandželstwo saměšće šbóžny šchtant.“ Luther běšche najwjetšchi humorista šwojeho čžaba, wobšedžesche tón humor (žort), kiž jenož žyle šrawi a wulzy mužojo wobšedža, kiž šo šwětej napšchecžitwo žyle njewotwišni čžuja, kaž Goethe, Shakespeare, Cervantes. Duž mějesche tež druhdy šwoje wješele na tym, šwoju lubu Katu troščku k lepšchemu mēcž a šo jako wobohi, podtlóčženy mandželiski njewólništ wudacž. Duž mjenowasche druhdy šwoju mandželisku — moja Ketta (put), abo rěkasche jej w šwojich listach luby knjes Keth! — abo dominus meus Ketha — abo jako šo Keta wjele wo šwoje kubleschto w Sulsdorfje pola Nieritzscha starasche dosta něhdy wot šwojeho mandželiskeho list š tutym wobšchěrnyh napšchmom „Bohatej knjeni Sulsdorfškej, knjeni doktorzy Katřinje Lutherowej, po čžele we Wittemberku bydlazej, po dušchi pak w Sulsdorfje kłodžazej.“ —

Tola tež Luther mějesche šwoje njedostatki a šlabosće, kiž šměny najebacž jeho hobrškeje wulšosće wuprajicž. Tež š nimo wostanje Luther našch wulki reformator, kiž šwojeho runječa nima. Luther móžesche š šhwileni šo nimo měry rošhoricž. Wěčžna wójna, w kotrejž wón štejesche, štajne rošhorjenosće a hněwanja jeho druhdy tak pschimachu, šo šo jako woprawdžite hrimanja wudobrywachu. Sa njeho šameho běšche tajke njewjedro š wocžerštwjenjom. Ale tuta rošhorjenosć š lětami pschiběrasche. Tute wěčžne wojowanja jeho škóncžnje tola šderdachu. Jeho dušcha štwjerdny a wón šam čžěžko na čžurwy šchori. We šwojich pošlednich 15 lětach běšche Luther štajnje šhorj. — Čžerpjesche na jěrchenje a žokčž; žokčžowe kamjenje jemu nimo měry wulke boloječe čžinjachu; k temu pschindže hiščeže wicž a čžwilowaza bješšparnosć; tuta čžělna šlabosć tež dušchu a móž tuteho hobršasche, a hdyž te čžěžke myšle na Luthera kłodžachu, potom melancholiju domapytany. Wulke čžěžke džělo, kiž je našch Luther wudokonjaš, je tola tež k temu wjedro, šo je šo Luther psche šabe pschetrjebal a jestariš. Wšy šo jenož džiwany, šo móžesche hacž do šwojeje šnjercže tak pilnje dale džělacž. Mamy š Lutherom najwjetšchu šobuželnosć, hdyž widžimy, kaš jara mějesche čžerpicž pschi wšchém šwojim hobrškim škutkowanju. Jako jeho škóncžnje Boža rucžka šaja, běšche to ša njeho woprawdžite wumóženje. Wóh je šwojemu šwěrnemu wotročžkej mišu a lošku šnjercž wobradžil. — Duž pak njeje šo Lutherowa mandželška ložy mēla. Wot nej šo wjele ščžerpliwosće a woporneje lubosće žadasche. Wona pak je šwojeho mandželiskeho šwěru wothladała. Lutherowy domjazy škar Katzeburg nam powjeda, š kajkej woprawdže hnujazej lubosću wona šo wo njeho štarasche, a hdyž te čžěžke myšle na Luthera kłodžachu, potom běšche wona šhrobka, wša šwoju wutrobu do šwojeju rukow a troščtowasche šwojeho šhoreho muža a pošhljesche jeho we mēre š Božim šlowom.

Luther a Keta nam pokazujetaj, kaš šwěrnaj mandželšaj tež pschi wšchelafimaj karakteromaj a šmyšljenjach šebi š lětami tola bliže a bliee štipitaj, kaš šo jeju mandželške poměry tola š lětami pošhlubšcha a pošjenšcha. Kaš jara Luther mandželšaj jedny druhcho čžejčžišchtaj, š teho ščžehuje, šo Luther liši na Galatiškich, kiž běšche jemu najlubšchi w nowym Testamencze „šwoju Katu w Nowym Testamencze“ mjenuje, a šo jej škóncžnje wšchitke šwoje starosće šobudžělesche. A jako Keta na šnjernym ložu ležesche, njemóžesche šo Bohu dodžalowacž ša wšchitku lubosć, kotruž běšche jej Wóh psches Luthera wopokasaš a njemóžesche šnjercž docžakacž, šo by se šwojim mandželškim šajy šjednocžena była.

Tuta mandželška lubosć běšche šylna došč, najwjetšche šorja a wšchitke starosće nješčž. A tež Luther mandželšaj štaj čžěžke šorja a wšchitke móžne nješboža pschětracž mēloj. Kaš wudryi we Wittemberku mór, a pschindže tež do čžorneho kłóschtra po šwoje wopory. Wjele starosćow, hněwa a njedžaka, šhorosćow

a pschěščžhanjom je jeju potřechito. Najbolojnišche šorjo pak běšche ša mandželškej, jako šimaj jeju ššnacžěltna džowčžicžka Madlena, kiž běšche wošebje jara wobdarjena, nahle šemrē. Běšche šo žyle po nanje poradžita. Naš džentža hiščeže hlubošo hnuje, hdyž widžimy, kaš šo Luther wo šwoju džowčžicžku štara, kaš čžyšt ju rady šebi šakhowacž, ale hdyž widži, šo je jej šnjercž wěšta, kaš šo hnuš čžuje džěčžatko na šnjercž pschihotowacž, kaš šo ša nju modli a škóncžnje holecžka w rukomaj šwojeho nana wužnje. Na jeje rowomaj kamjen piškasche nan pobožne lacžanške šchtucžki, kiž šo šerbsžy takle maja:

Tu špy, ja, Šenka, Dr. Luther džowčžicžka,
Pošožichu mje je wšchitkimi šwjatymi do kóžka,
Kiž běch w hrěchach narodžena,
By byla wěčžnje šakžudžena,
Ale šym živa a mam šo rjenje,
Šiches twoju krej, šchryščeže, w twojim mjenje.

Tutu šnjercž šwojeho džěšča nješšaj šaršchej ženje pschewinycž móhloj. Luther šo pomalku šwojeho žiwjenja nabyš; wulke žadanje po šnjercži jeho napšelnjesche, kiž šo 18. maleho rózka 1545 dopšelni. We šwojim wotkasanju, kiž je krotko do šwojeje šnjercže napškal, hiščeže jemu šwojeje mandželškej pschod žyšym šwětom šwój džal wupraji, šo je jeho štajnje jako pobožna, šwěrna a čžěžna mandželška lubo a rjenje mēla a tehodla tež jej wotkasaš hlowny džěl šwojeho šamoženja, šo njetrjebala šwojim džěčžom, ale džěči jej do rukow hladacž.

Lutherowa mandželška je hiščeže 6 lēt živa była. Jako wudowa je čžěžke žiwjenje mēla. We šchmalkaldškej wójnje čžefasche š wosom š Wittemberka do Torgawy. Dužy po pučžu šo wos šwrócži a wona šo čžěžko wobšchodži. Na ščžehwki tuteho nješboža wona po něščto dnjach wumrē.

Njeje dowuprajicž a dowuměricž, kajke bohate žohnowanje je š Lutheroweho šwójbncho žiwjenja ša němški a wšchitke ewangeliške ludy wušchto. Luther je šim se šwojim pschikšadom pokazal, kajke je prawe mandželstwo a šo je mandželstwo najwjetšchi a najrjenšchi džiw w štworbje Božej. Luther je se šwojim mandželštwom šakžil ewangeliški šarški dom; wjele štow duchownych wjednikow němškeho luda je š šarškeho domu wušchto! Čži šu šebi šakžubny dobyli, šo je němški lud džentža najšdželanišchi na žyšym šwěče. Ale tón dobry šchěščžijaniški duch, je š šarškich domow dawno pschěšchot do mēšchžanšich, burškich-a džělacžerškich domow a je w nich tuto štrowe šwójbncho žiwjenje se šwojeje pilnosću, šwojeje čžichej špokojnej šwěru wupłodžil, kiž je w tutej žakostnej šwětowej wójnje žorlo našcheje možy.

Šiches Lutherowe šwójbncho žiwjenje bu němški lud džěči najbóle lubowazy narod na šwěče, kiž je čžlowjěštwu džěčžazu šakrodu, džěčžaze knihi a najwjetšchich džěčžaznych pschěčželow daril. W óh šakhowaj našchemu ludu tuto štrowe šwójbncho žiwjenje! Š nim ščžžje a šwjadnje našch lud. Wšchē šlawne dobhečž na bitwiščežu bychu podarmo byše, hdy by šo šwěrne ewangeliške šwójbncho žiwjenje šnicžilo. Še dnyšiny šebi šakhowacž! Tehodla budž štajnje šajy Luther š našchim pschikšadom!

Šaměšče, šwjaty Boži woheš je Šarcžin Luther w našchich domach šapališ. Štarajmy šo šwěru, wošebje w tutych čžěžkich čžakach, šo tutón woheš njeby šakžyšt, ale šo by šo šlowijenil hacž do najdalšchich dobow!

Luther šo modli.

Šebi, luby Wóčež w njebjěšach, šo džakujemy, šo šy ty tež naš k žyrkwi twojeho lubeho Ššyna dowjedš. Wodaj nam, hdyž k tutej žyrkwi šwěru njedžeržachmy! Šdžerž pak naš š hnadny w tajšim šjednocžerštwje a daj nam w tajšej žyrwi pravu, křutu wěru, kotraž wutrawa a bywa doniž tam njepšchindžemy, hdyž wšchitko budže wěčžnje wostawacž. Šamjen.

Lutherowe šlowa.

62.

Šych rad wšchitke wuměštwu, wošebje hudžbu we škžubje teho widžal, kiž je ju daš a štworiš.

J. K.

Sy-li spēwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Préz spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa ƙo kóždy ƙobotu w Smolerjez truhcizšczerńi w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

22. njedžela wo swjatej Trojizy.

2. Kor. 9, 15.

„Bohu budž džak ja jeho njewurjeknjeny dar“, tak pišche ƙwj. Pawoł na ƙwoju Korintiski woƙadu, tak wón w tychle dnjach nam zyle woƙebje pschwoła, kiž psches Božu ƙwilnošć 400 lětny jubilej reformizije ƙwjecizimy. Daj, džakuj ƙo, ewangeliske kšesćizijastwo, džakuj ƙo, ƙwojemu Bohu, so je tebi psches Luthera a jeho ƙlužbu njewurjeknjene dary a dobroty naspjel dobył a wudžěli!

So ƙměsch w ƙwojej bibliji čitacž, so je čzi do ruki data jako ƙwěza a ƙwětko na twojim pucžu, so wjazy sěspinana na rjeczaŕu njelezi a so, hdyž ju čzitaš, ƙo žancho jaštwa a jaczěpowza abo j kraja wuhnacza bojecž njetrjebasch, to džakuj ƙo jemu. — So nětko pucž j šbóžnosćzi snajesch, so twój katechizmusj tebe jón wuczi wot małosćze, so wěsch, šchto čze praweho čzini psched Bohom, niž twój skutk, ale šchrystušowa droha ja ƙlužba, to džakuj ƙo jemu. — So je twoja Boža ƙlužba wuczišćena wot morweje ƙlužby swontownych waschnjow a wot ƙnjejšćtwa zuseje, njerošmjeneje rěcze, so móžesch w ƙwojej maczernej rěczi te wulke skutki Bože předomacž ƙlyšecž a Bohu ƙnješej ƙwoje kšerlusche spēwacž, so pschi ƙwojim wudlenju pomozu ƙwojnych njetrjebasch, ale móžesch je ƙwojim naleženjom runy pucž j ƙwojemu ƙnješej ƙamemu hič, so sakramentaj tebi po šchrystušowym wustajenju ƙo wudžělujetaj a so je to ƙłowo: „picze wschizy j njeho“ jažo j ƙwojemu prawu pschischlo, to džakuj ƙo jemu. — So ƙy wuƙwobodženy j wotrocžkowneho pschaha tak wschelkich ƙwědomuje wobczězowazyh čzłowškich wustawkow, so je wyschnošć, pomolanje, mandželske a domjaze žiwjenje jažo

ƙwoju winojtu čzescž dostało. Daj Bohu ja to džak a ƙwalbu!
Ale ƙak mamy ƙo džakowacž?

Se ƙłowami jeno? Na tym njeje došć. Tež na tym niž, so rowy profetow twarimy a rjane čzinimy. Ně, prawy džak je tón, hdyž dostaty dar ƙwěru wužiwamy. „Wěš napominamy waž, so byšće tu hnadu Božu podarmo njebrali.“ Niž podarmo, ně! žohnowanje kapasche j njebež na Israel a Israel da jemu do pěška bēžecž; duž šbēhnu ƙo Bože žohnowanje jačo mrocžel a čzehnišće dale a napowasche druhe kraje. Ale tón ƙnješ ƙedžo płakasche. D ewangelški lud, dyrbjało podarmo byč, šchtož je Boža hnada tebi dobrego čzinita? Dyrbjał tón ƙnješ tež na tebe škoržicž mēčž: Šchto mohło ƙo wjazy čzinitč na mojej winizy?

Bože ƙłowo mašch — duž ƙo wobhoń w nim. Niž na pěšk, ně, na škalu twač, na tule škalu! „Šchtož Bože ƙwjate ƙłowo je a doktor Luther wuczesche, to do wěcznosćze njesańdže.“ Bóh daj, so by tež našch ƙerbški lud prawe žohnowanje j tuteho jubileškeho ƙwjedženja mēł a ƙo Lutherowych ƙłowow dopomnił: „Trjebaježe Božu hnadu a ƙłowo, dokelž tu je! Pschetož to dyrbieže wjedžicž, Bože ƙłowo a hnada je jěšdžazy deschčiz, kiž jažo tam njepschidže, hdyž je pobyl. Wón je pola Židow pobyl, ale nimo je nimo! Woni nětk nicžo nimaju. Pawoł je jón pschinjěł do grichiskich krajow. Nimo je nimo! Woni maju nětk Turku. Rom a ƙaczanski kraj je jón tež pomēł; nimo je nimo! woni maju nětk bamža. A wy ƙebi tež njetrjebacze myšlicž, so jo wěcznje smējecze, pschetož njedžak a šazpicze njedatej tenu ƙłowu tracž. Teho dla šapschimń a džerž jo, šchtož šapschimnyčž a džeržecž móže. Wěnjej ruzy dyrbitej ške lěto mēčž!“

Swobodny pschistup mašch f hwojemu Sbožnikkej; wón je twój jeniczi frědnik a wujednař. Šcho chyzł ty hiščeže f džěra-
wym studnjam bėhacž, fiž žaneje wodny nimaja? „Pójcže fem
te mni“, wón praji, „dha budže wašcha dušcha žiwa.“ Rjekn
f pokutnej, rjekn f wěrjazej wutrobu: Tu, Anježe, khudy hrěšnik
dže, fiž rad psches kraj do njebež chze. Čižn jemu f nowa to fl-
bjenje: Mój Jesu, twój hym žiwy tu; mój Jesu, tebi wamrjecž
chzu; ja hym žiwy a morwy twój, ty pač fy, Anježe Jesu, mój!

A powoſtankam hwojatnyh wjazy njetrjebasch čzahacž; jańdž
fa to čim huščizicho do hwojeje komorki. Tu mašch hwojeho
Anješa, tón widži tvoju nusu a flhychi tvoju modlitwu. Wón
čžerpjenje wišho ſnaje, fiž čžiščęzi mje a čže.

Čaj, to by najkrašnišchi wuplód naščeho hwojědženja byl a
f dobowm tež našch najlěpšchi džak ſa Boži njewurjeknjeny dar,
hdy bhchu ſo f nowa wubudžicž dali wožebje nětko w tych wulkich
nušach, fiž ſu nař ſajale, wšchizy jako jedyn muž f našchemur
Bohu a Sbožnikkej čžefacž, jeho f pokutnym duchom wo wodacže
prošęčž ſa našče a naščeho luda wšchelke a wulke hrěchi a ſo
ſpuščęčęč niz na našču mōž a mudroščę, ale jenicžy na jeho
hnuadu a pomoz, kotruž je flubil tyn, fiž jeho f žyfej wutrobu
pytaju. Čaj, tač chzemy čžinicž, to jemu flubicž; to budž našch
džak ſa jeho njewurjeknjeny dar! Čamjeń.

Lutherowi pomoznižy.

II.

Melanchthon.

Šdž pořlednje čžiřko naščeho kopjeńka Lutherej a jeho
řkuttu, tej reformaziji, wěnujemy, dyrbiny w tutym wopomnicž
Žilipa Melanchthona, pōdla Luthera teho drugeho, kotrehož lud
„reformatora“ mjenuje. Jeho wohladajch tež tu na wobrařu.
Mlōdřchi hacž Luther, bē wón 16. februara 1497 w Bretten
w Badenskej rodženy. Jeho nan bē wuwolany miřtr w ko-
wanju brōnjow, jeho macž pač džowka mēřčęžanořty a čžetka
flawneho wučęzka Reuchlina. A tutōn Reuchlin wožebje na
to džiwajšče, ſo Žilip studowajšče; bē tola jara wobdarjeny.
Čakle 12½ lěta ſtary pschindže na wyřoku ſchulu do Seidelberga,
1514 bu wón f magiřtrom w Tūbingu a bē wobhonjeny wo
wřchěch wědomořčach hwojeho čžařa; pschede wřchēm ſo je ſta-
rymi rěčžemi, wožebje f grekřkej rěčžu ſaběrařčę; ſa tutu rěčž
napiřa 1518 gramatifu. Tuta grekřka rěčž bē tež na tyn wina,
ſo bu f němřščeho „Schwarzert“ to grekřke „Melanchthon“, t. r.
wón pschęloži po džiwntym wařchnju tamneho čžařa hwoje němřške
mjeno do grekřšęje rěčže. A my tač tež jenož jeneho Melanch-
thona jako Lutheroweho řobudžęlacžerja ſnajemy.

A to bu wón 1518, jako bu, kač Luther 1508, do Witten-
berga na uniwersitu powolany ſa wučęrja grekřšęje rěčže, a bu
to tež řamo Lutherej, kotryž jeho rad „Griechlein“ „mały
Grieha“ mjenowajšče, „Grieha“ dla jeho wulkeho dokladneho
wobnježenja grekřšęje rěčže, „mały“ dla jeho maleje, flabusčęje
pořtawy. Čawopač bu Luther jemu f wučęrjom theologie
abo bohōřlowřtwu, wot njeho wulžy čžęjčęny a lubowany;
Luther bu jemu „tōn muž, po kotrymž bē řo ředžil, tōn nje-
řpōřny a řiwěrný pařtr dūřchow.“

W Lipsku je Melanchthon 1519 hiščeže němy řobuwowar
Lutherowy pschi deputaziji f Dr. Ččom, tola jařo domach wo
Wittenbergu bu wón žyly řobuwowar; f wučęnym pjerom
wón pschęčžiwō Dr. Ččej wuřtupi. W řamřnym lěčže bu wón
„baccalaureus theologie“ a f dobowm tež wučęr theologie na
univerřicže. Jeho ſamēr bē tōn: je wřchēm řrědkami wědo-

mořęe a wučęnořęe řluzicž reformaziji. A to bē dobra, wařna,
wulžy řpěchowařa řluzba, pschetož Melanchthon, čakle 22 lět
řtary, bē jedyn f najřlawniřchich wučęrjom Europy. A tač
bu wón pōdla Luthera, teho „prořetny“ teje reformazije tōn
„prořęřor“ teje reformazije.

1521 napiřa wón hwoju knihu: „Loci communes a f tutej
tu přęnju wěrny-wučžbu ewangelřšęje žyrkwje, řařožemu na liřt na
Romřlich. Čřlawna to kniha, řlawniřčha pač hiščeže ta druga:
„Confessio Augustana“ f tynm dodawřom „Apologia“ mjeno-
wanym. to „Lugsburřřke wěrnowuřnacže“. Tuto bu to hřlowne
wuřnacže naščęje ewangelřšęje wěru, kotraž žyly řkutt reform-
mazije wobpschimuje, a psches kotrež řo čži, kotřiž f Lutherom
a f jeho wučžbu bēchu, řjednocžichu f jenej nowej žyrkwiniřkej
gmejuje; naščęj ewangelřšęj žyrkwī. Čřimo tuteho wulžy
wařneho a rořriřazeho džęla je Melanchthon tež hiščeže drugeho

Melanchthon.

řa reformaziju dořonjal. Wón wopytowajšče řobu řařke wo-
řady pschi tych tač mjenowaných wiřitazijiach. Wuřbyřk teho bē
jena kniřka, w kotrež wón f přęnjom rařej pōda jedyn pořjad ſa
ewangelřku wučžbu a žyrkej. Wón bu f reformatorom a řařořę-
rjom wyřchichich řchulow a uniwersitow; wón řařoři gymnařije,
tač w Čislebenje, wón pomhařčę řařořicž uniwersity, tač
w Žena. Č tyn pschede wřchēm, kač je hwojeje přjedy nařpom-
njenej grekřšęj gramatifu je řebi dořyl to čžęřtne pschimjeno:
„praeceptor Germaniae“ „wučęř Němřšęje“. Wřcho to
dalřčę a drobnřřčę džęlo wopiřacž, kotrež Melanchthon ſa refor-
maziju dořonja, njeje tu ruma. Pschi wřchēm bē wón wyřozny
wučęny a rěčžow wědomny pschęčęř Lutherowy, wot Boha řa-
meho pschi tyn wulřim džęle reformazije Lutherej na pomoz
pōřřlany. Šdžęž Luther je řapazej řahorjenořčęu a f namozu
wuřtupowajšče, tam Melanchthon hřladkujo, wurunajo, wotwařuju
pschistupowajšče, a tač bu f wobeju hromadže jena nowa, řa
Bože kraleřtvo řpomozna mōž.

Kaž Bugenhagen taž šhubi tež Melanchthon i Lutherom to najlěpšce i tuteho žiwjenja. 22. februara dđeržesche wón jemu wopominanje we łacžanski rěči, hłubočo žarujo wo Luthera, teho nana tych, kiž nětk wošhrocžichu. A jemu pobrachowasche nětko tež ta mōz a sepjera, kotruž bě pschezo w Lutheru namakał, a taž buch u te 14 lět, wo kotrež Luthera pschežiwu, ja njeho nje-wjekele lěta, wožebje dla tych wschelafich jednanjow a roškorow we wězach wěry mjes ewangelskimi šamymi a tež mjes ewangelskimi a katholicnimi. Njech žnadž druhdy psche šlaby psche-čiwu napschecžiwnikam, njemějo wjazy Luthera ja šobu, prózo-wasche šo wón tola i žykej wutrobu hač do pošlednjeho wo derjehicze a šbože ewangelskeje žyrkwe, šebi paž tež žadajo tōn mēr po wschēm bēdženju, a to čim bóle, hdyž bě 1557 šwoju mandželsku Katržinu, rodž Krapp i Wormsa, šhubil, i kotrežž bě 35 lět woženjenu był. Džen 19. haprleje 1560 špožči Bōh tōn šnjes jemu tutōn mēr. Jeho pošlednje šłowo bě: „Je Bōh ja naš, šchtō móže pschecžiwu nam byčž?“ Kaž Luther bu tež Melanchthon w hrodowskej žyrkwi w Wittenbergu pošhowany a to 21. haprleje 1560.

Što štej Luther a Melanchthon ja reformaziju dofontajow a kał štaj to dofontajow, to je Luther šam pētnje a prawje wu-prajil tač: „Ja šym k temu narodženy, šo bych šo i prakom a čertom bēdžil; tehodla šym w šwojich knihach tež taž nahly a k wojowanju hotowy. Ja dyrbju te šchtomiska a šdonki wufopowacz, černje a kečžinu wotrubowacz, ja šym tač prawje tōn lēžnik, kotryž pucž wurubowacz a pschihotowacz dyrbi. Magister Šilip pač čaha šahodnje a i mjelčom tam a šem, twari a šadža, šyje a pschiliwa i wježelom, wscho po tym, kaž je Bōh jemu k temu darj dał, bohacze.“

Luther wuštrowi Melanchtona.

Bē to w lěcže 1540. Melanchthon bē we Weimaru čezžo šthoril. Luther, to šhoniwšchi, pschihwata do Weimara a namaka Melanchtona čezžo šthorjeneho. „Bōh šwarnij!“ šawola Luther, „kač je mi čert tutōn grat (to je: tutōn mi wot Boha daty grat reformazije) pschihotowal!“ Šupiwšchi k woknu šo modlesche po šwojim šwucženym waschnju.

A wo tutej modlitwje Luther pošdžišcho šam něhdže tač powjeda: „Tam dyrbjesche mi Bōh wotmolwicž. Ja čžihnych jemu wscho pod nohi a dach jemu šhšchecž wschē jeho šlubjenja wo wušhšchenju modlitwow, kotrež je šwjateho pižma wjedžach, šo mje dyrbjal wušhšchecž, bych-li dyrbjal dowěry mēčž k jeho šlubjenjam.“

Šso domodliwšchi pschistupi k ložu šwojeho pschecžela a nufowasche jeho, kotryž by najradšcho wumrēcž čžyl, šo by šažo wožiwil; džesche šam po kusł jēdže a nufowasche jeho, šo by šo prózowal, šažo mozow nabycž. „Ššhšch, Šilipje!“ Luther džesche, „ty dyrbiš mi jēsčž abo čže šastorcž!“ A Melanchthon wotšthori wopravdže.

Luther praji wo tym: „To je wēsčže jedyn wot tych, kotřiž w ewangelskim čžaju psches modlitwu wot šmjercže wufhowani buch.“

Luther, wēsšo, njeje šebi Melanchtona wot Boha šwoje dla a ja šebje wuprošyl, ale teje ewangelskeje žyrkwe dla a ja tutu ewangelsku žyrkej, šo by wón tač dale šhžil tomu kraleštwu Bōžemu tu na šemi.

Lutherowe thesy.

W lěcže 1517 Tezel w šužodnych městach wokofo Wittenberga wotpušł pschedawasche. Wnosy wittenbergszy wobhdlerjo tam pschihedschi jōn šebi kupichu. Bychu šo potom psched Lutherom špowjednym štokom šwojich hrēchow wufnali, nje-pscheradžichu ani wutrobneho roščazja a njemējachu tež ani kēdžby napominanja ani wole šo polěpschecž, powołachu šo na šwōj list a žadachu woadacze. Šo njedostawšchi wobčezžowachu šo pola Tezela.

To bē njedostatt, kotremuž Luther i tym wotpomhacž pytasche, šo ludži w přēdowanjach na prawy pucž k Bōžej huadže a tež wschelafich biskopow na duchownu šchtodu luda pošawasche. Nikomu ničžo njeprajiwšchi wša škōncžnje wulku papjeru a napiša na nju 95 šadow abo thesow we łacžanski rěči wo pošucže a wotpušku. Wo thesach čžysche šo i wucženymi roš-rēcžecž, šo bychu wěrnoscži na dno pschihli, kažku mōz wotpušł po prawym ma.

Pschipošdnju 31. oktobra bēsche thesy dopišal. Šnydom i nimi k hrodowskej žyrkwi šhwatasche a je tam na durje pschifkupa. Njenadpadnje šo potom mjes ludom šhubi, a ničtō jednoreho mnicha a jeho papjern dale kēdžbu njemējesche.

Šo Luther šwoje šady runje 31. oktobra wupowēšny, bē wobnyšlena wēz; pschetōž našajtra bē džēn w schēch šwja-tych a i dohom šwjedžen kermušche a hermanč, a wjele ludži do města pschihadžesche. Šižo pschedkhadžaze popošdnje šo město i Bōžej šhžbu na wulki šwjedžen hotowasche. Na tajkich dnjach tež študentojo, wuczerjo, nurichojo, mēšchnizy a drušy wucženi, kotrychž runje thesy nastupachu, nišchē w bohatschej licžbje wopytowachu. Šo pač Luther thesy tež runje na durje hrodowskeje žyrkwe pschifkupa, njebē pošdlaška wēz. W teje žyrkwi bē tehdomny šakski kurmjerč Bjedrich Mudy i wulkej prózu a ja drohe pjenjesy 5005 relikwijow abo powostankow šwjatych nahromadžil. Š tymi by šo mjes pedobny mi našbērankami po žyšym nēmškim kraju mohł widžecž dacž, ale jeho wola bē, i nimi Bohu, ludžom a krajej šhžicž; Bohu, šo jeho šwjatnizu šlawjesche, ludžom, šo jim tu žōrko huadhy pschihotowa, a krajej, šo jemu pjenježne wopory šdžerža, kiž bychu šo hewal psches mjesy wotnjeke. Tač Luther bjes teho, šo w thesach na nje špomni, luboscži k relikwijam a jich šhžbje porokowasche.

Někoti študentojo, nowu papjeru na durjach wuhladawšchi, pschistupichu. Šchtō je podpšany? A nětko čžitachu: Žyke žiwjenje wěrjazeho dyrbi pošuta byčž. Šnutškonna pošuta nje-hodži šo myšlicž, hdyž i dohom čželne žadoscže njemori. Škōždy wopravdže pošutny šchescžijan ma tež bjes lista dospōšny wotpušł wot šhoštanja a winy. Šchtōž šebi psches wotpušł šbōžnosčž šawēšicž myšli, budže je šwojimi přēdarjami šatamany. Šamž móže jeno to šhoštanje špuschecžicž, kiž je žyrkej napošožila. Šrēšchnu winu Bōh šam woadawa, šamž woadacze jeno pschipowjeda; ša dušche w čžiržu móže šo wón jeno modlicž. Čžlōštku wucžbu čži přēduja, kotřiž praja: Šdyž pjenjes w šaschēžu šakšicž, dušcha i čžicža poškocži. Njesamožity šwōj pjenjes lēpje ša šwōj dom hačž na kup wotpuška našōži. Šdy by šamž wjedžal, kač nješanbicže šo i wotpuštom wifuje, by radšcho Šētrōwu žyrkej špalicž hačž i lože, mjaša a koscži šwojich wozow twaricž dał. Čžehodla wón dušche i čžicža njewumōže je šwjateje luboscže a huuty wot jich najwjetšesche nuy, hačž šo šo ša pjenjesy čžini? Čžehodla šo ša wumōžene dušche potom hišchēže dale w žyrkwach placži a pošy? Přjecž je wschēmi profetami, kotřiž praja: Mēr, mēr! a tola mēr njeje! Njech šo šchescžijenjo napominaju, šo bychu ša Šesufa psches šhoštanje

knjerež a helu piluje sledovali a kwoju doměru na i. stajili, pčes wjele thchnocšow do njebiešcho kralestwa šanc; a niž pšes tón trojcht: Stracha njeje.

Tónkamy džen Luther arzbiscopej do Mainz wotpiš thchle thejow wotpóšla a najskerje hiščeže potom w kló. Arskej zhrńwiczjy wo wotpusću přědowasche. Thejy na hrowowstej zhrńwi běšche Božej woli pšewostajit. Šchož bě woczałował, šo njedopjelni. pšchetož žadny wučeny njepšchidže, šo by šo š Lutherom wo nich rosčězował; šchož pak woczałował njebē, runje to šo šta: šady šo tak rucze a hluboko do wschědneho luda rosčěrichu, šo šo ničto wo ničim bóle njerosčězowasche, hač wo Lutherowych 95 thejach. J. K.

My šmy Bože džěczi.

Móžny, daloko šlawny kral, w kotrehož krajach šo šlónzo nješhowasche, mějesche młodeho šyna. Juntrócž wuběža kralowšte džěcžo do wulkeje šahrody, šo by běle kotpje wohladašo. Tola nje-trjehi š hatej, w kotrymž běchu, ale šabudži šo na šawitych pu-čzach a šechžeschtach čim dlěje čim bóle. Škóněžnje šašlyšcha mašy přnyž čłowške hlošy. W šfoku se špřozumaj nóžtomaj tam běžesche. Čzřjoda zygantow pšchi dróšy ležesche. Stara žónka šabudženemu džěcžu jědž a picž poda; potom špěwasche jemu šelebtowy špěw, a přnyž wužny jej na šlinje. Šdyž wotuczi, bě wot nanoweho hroda hižo daloko přjecž. Šsomocžana drašta a šfoty rjecžas běchu jemu wšali a jeho š lapami wodželi. Jeho šfote wšofki a šašnu barbu čžela běchu brunu wobarbili. Přnyž mějasche napohlad zygantšeho džěšča, a jako zygantške džěcžo šrosčje a bu zygant a mějesche šo ša zygana. Mějesche drje hiščežč čžmole dopomnjecze na hordy hród š pšchymy štwami, na muža, na kotrehož šolenomaj bě šedžal, pšched kotrymž běchu šo wschitzy škonili, ale tónle wobras pšchewo bóle wobšedny kaž šón, hdyž je wotucženje šlišfo. — Někotry ras widžesche młodženž krala w přědku jeho wóšfowych šyšow jěchacž. Ššepotaty šo potom do pšchěrowa tulešche. A by-li jemu něčto rajit, šo je to jeho nan, by wón, tón wodžiwjeny wobtorhanž, šyn tehole wulko-móžneho knjesa, to ša šměšcht měš.

Kral pak mějesche pšchede wschitkim šwěrneho šlužobnika. Drusy běchu šo dawno pštanja po šhubjenym přnyžu šdalowali a šo wrócžili. Tónle pak šo nadžije njěšminy. Ščeta došho čžehnjesche pšches hory a došy, wot kraja do kraja. Ležesche pšchi wohny njedotrežškul bruneje čzřjody a pošluchasche na ješe šłowa. Nicžo njewjedžesche wo kralowškim džěcžu, hač šo bě šnamjo hnydom wysche wutrobny měšo. Tola podarmo pštasche. Škóněžnje pak pšchidže š zygantškej šwóšbje, kiž bě něhdy přnyža rubila, a hdyž młodženža wuhlada, špodžywa šo nad jeho podob-wošcžu š kralom, kotraž bě njedžiwajzy šapow, a wodžiwjenja tak wulka, šo šo myšicž njemóžesche. A wón šbudži w kralowškim šynu wobrašy š džěcžazych šět, powjedasche jemu wschitko, kaš šu jeho jako džěcžo rubili, kaš šo nan nad tym hač do tehole dnja rudži, kaš je wón jeho w šwěcže pštal a nětko namakaš. Wón pošasa jemu nanowy wobras a woprašča šo jeho ša šnamjenjom wysche wutrobny. A brunofudžerjaty zygant wěriesche kralowškemu šugšoi =hw-nzchzofšdžt pjerštv-žšš řchedžž.b ó.vzžšššm ?nzližřžž póškej; pšchewo šnajomnišcha bu jemu myšl, šo ma wón, wokoło-štoršany, njewobšajny zygant, šwoju domišnu w hrodže kralow-škeho knjesa. A šwěrnny šlužobnik wša jeho ša ruky a dowjedže jeho š wulkej wješelosčžu domoj do nanowěju rukow.

Nješšym ja šam tole šhubjene kralowšte džěcžo? Šak móžu w šhubiščich šapach mojeje prawdošče š njerjada mojich hřechow wšaty myšl šapšchimnyčž, šo mam prawo, teho Wótza mjeno- wacž, pšched kotrymž jandželjo špěwaju: „Šwjatny, šwjaty,

šwjaty je Bóš tón šnyš šebawth; wschitka šemja je jeho čžesče polna?“ A runjež w mojich najšpěšich hodžinach potajne žedže- nje po pšchidžuschenju š Bohu wo wutrobje wotuczi — bošošč pšched wschedomóžnym je přenje a šamo wot šo wotucžene ša- čžucze, kotrež wo woblicžu Boha nje šhudeho, w šemškim prošče pučžowazeho šapšchimnje. Ja šym Bože džěcžo, a tola to njewěm.

Bóš pak je šwojeho najšwěrnjšeho šlužobnika po mnje wupóštal. Tón je pšchischoš, šo by pštal a šbóžne čžiniš, šchož je šhubjene. Špodžiwuje wě šesuš šomnu rěččecž wo mojim njebie- škim Wótzu, wo jeho šubojči a dobročžiwosčži, hnadže a šmil- nosčži, wo mojej wěcžnej domišnje, š kotrež wuńdžech, do kotrež ššlyšam. Ššes nusu a šnjercž je wón šchoš, šo by mje mojego džěcžazeho bóšškeho prawa žyle wěšeho ščiniš. Šenož wot jeho ruky wjedženy šwěru šebi pšched krala wschěch kralow šupicž a prajicž: Šbba, šuby Wótze!

„Wš ščje wschitzy Bože džěczi pšes wěru do Šhryštuša šesuš.“

J. K.

Šberlusche na šwjate dny

ša šatonu a domjazu nutroščž.

Na 23. njedž. po šwj. Trojizy (11. nov.) Šaw. šh. 288. 572. Wěra 11. Šlowny šh. 281, 1—5. 24. 709. 728. Šest Mat. 22, 15—22. Šo šamjenju 312, 9. — 90, 9. 132, 2. 147, 7. 242, 3. 267, 5. Š dosp. 133, 10—12. 462, 7. 8. 463, 7—9.

Na 24. njedž. po šwj. Trojizy (18. nov.). Šaw. šh. 195. 197. 198. Wěra 12, 1—3. Šlowny šh. 225. 302. 399. 412. 473. 527. 712. 724. Šest Mat. 9, 18—26. Šo šamjenju 312, 9 — 17, 6. 21, 5. 80, 3. 192, 6. 230, 7. 238, 6. 291, 5. 295, 2. 301, 8. 307, 1. 318, 3. 421, 5. 429, 2. 480, 1. 489, 1. Š dosp. 321, 4. 9. 323, 6—8. 586, 1. 7. 832.

Druhi pošutny džen (21. nov.). Šaw. šh. 512. Wěra 203, 6. Šošutne šberlusche 201—224. 400.

Šwjedžen dopomnjecža na šemřjetnyš (25. nov.). Šaw. šh. 212. 519. Šlowny šh. 474. 482. 489. 815. 816. 854. 857. Šo šamjenju 89, 9. 10. Š dospěwanju 856. 858. — 154. 608.

Lutherowe šłowa.

84.

Špěwacž je najšpěšchi knjšcht. Špěwarjo tež štarosčžiwj nješbu, ale šu wješeli a wotecžerja štarosčže se špěwanjom.

85.

Wucžer šyrbi špěwacž móž, hewaš na njeho njepohladam.

86.

Šdyž je čłowjek dobreje myšle, dha jeho mašy šchtomiš šwješeli, haj rjana šwětkka abo šecžš; hdyž pak je šrudny, dha šawěšče na žadny šchtom prawje pohladacž njemóže.

87.

Radošč a špěna šhrobšošč w čžesčži a poščžiwosčži je naj- špěšche šekarštwšo ša młodeho čłowjeka, haj ša wschěch ludži.

J. K.

Porjedženka: W jubilejnym čžikle ma to pošpišmo 5. wo- brasa rělacž: „Lutherowa šštwša wo Witterberku“, niž pak: „na Wartburšy“!

Zamolwity redaktor: šaraf Wyrčač w Nosacšcach.

Soburedaktor: šaraf Mróžak we šupoji.

Čišcer a nakladnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwat,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědny dny;
Džěni pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočni ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↲

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicizščezěrnj w Budničinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

23. njedžela wo swjatej Trojizy.

Mat. 22, 15—22.

Daježe křěžorej, šhtož je křěžorowe, a Bohu, šhtož je Bože — Knjesowa wučžba ja křěšćianjskich poddanow.

1. Daježe křěžorej, šhtož je křěžorowe!

2. Daježe Bohu, šhtož je Bože!

1. Šhto dyrbinu křěžorej dacž? Hdyž so wo křěžoru rěči, je to myšl, složena na wyschnosć, kotrejež hlowa je křěžor. To je to žame, hdyž japoshtol Pawol praji: „Kóždy budž poddanu tej wyschnosći, kiž móž nad nim ma.“ Wyschnosć je wot Boha postajena k lěpschemu žiwětu, ale to našch cžaj pschipojnacž njecha. To ludžo našeho cžaja do žiwěta trubja: žadyn Bóh, žadyn knjes. Wly pak chzemy so Bohu džakowacž, so je nam wyschnosć postajil a křěžora a krala dal. Haj, dajmy křěžorej, šhtož je křěžorowe. Šbóžnik to žlowo wurěči, pokafuje na danški krosch i křěžorowinu žnamjenjom. Kotry je tón danški krosch, kotryž mamy křěžorej dacž? Staru žykwitški wučžer Jan Gerhard jara rjenje wupraji, so mamy 4 krosche křěžorej dacž — a to žu krosche žiwěnosće, cžesće, poklušnosće a dawka. Teho žlowa so džeržny. Najprjedy krosch žiwěnosće. Šswěrnosć je křažna wěž. Šswěrnosć je dobra křwalba. Šswěrnosć dyrbi mandželskeju, šerjchtu a lud šjednocžicž. Šswěrnosć je stara dobra křwalba našeho luda. Hdyž wójwoda do bitny cžehnjesche, jemu jeho mužstwa žiwěnosć žlubichu. Tón běsche jazpity, kotryž njemějesche žiwěnosć ja žiwěnosć. Šswěrnosć šwjasa wutrobny. Druhi krosch je krosch cžesće. Cžesćuj kóždeho a wožebje našch cžesć wo-

pokafacž wyschnosći. Šhtož 4. kaseń praji, „cžesćuj nana a macžer!“ dyrbi placžicž we wschěch wobstejnoscžach a wožebje ja křajneho wótza. Woni žu majestoscž, pschetož woni žu wot Boha postajeni. Tu majestoscž chzedža jim wsacž w našchim cžaju — duž dyrbinu twjerdže stacž, wyschnosći, kiž je nam wot Boha postajena, jako křěšćijenjo, cžesć wopokafacž a ju šakitacž. Našcha cžesć žluschka wot Boha postajenej wyschnosći a niz cžlowjekam, kiž žu žlubi cžlowjekajo a žnana tež žuntrócž so myla. Dalschi krosch je krosch poklušnosće. Kunje tole napominanje ma so najmóžnišcho won trubicž, dokelž kaž naktaza khorosć w powětrje našeho cžaja leži, našch lud k nje-poklušnosći napschecžimo wyschnosći šawjesć, hacž runje Bože žlowo wučži: „Šhtož so pschecžimo wyschnosći štaja, tón štaja so pschecžimo Bohu.“ Bjes poklušnosće žadyn porjad móžny njeje. Štónčnje pak žada so tež danški krosch. Na tón so dosć a na dosć škorži. Wěšće něotrehožkuli dawki cžiščeža a tola žmy my k žwojemu lěpschemu, hdyž wyschnosći žrědku podawamy, jeje pschiklušnosće dopjelnicž, prawo a prawdosć šakitacž, a wopominu, kaš wjele wjetšchi dawki waži so do žiwěneho wježela. To žu te 4 krosche, so bychu wone pschezo pola našch bñšchězate byle a wostale.

2. „Daježe Bohu, šhtož je Bože!“ Šhto pak dyrbinu Bohu dacž? Wšcho, šhtož žmy a mamy. Wón praji: „Daj mi, mój žyno, moja džowla, twuju wutrobu!“ A to móžesh ty w žwojich modlitwach, hdyž jemu žwoju wutrobu pschewobrocžišch. Daj temu Knjesej žwój dom! Twój dom dyrbi byčž Boži dom, w kotrymž wón bydli. Bože žlowo dyrbi bydlicž w twojim domje. Wožebje daj Bohu žwoje džěči, pschetož wone žu jeho dar. Ty njedhrbišch je jenož woczahnyčž sa žiwě,

so něščto nauwfnu a ſo w ſwěcže dale namaſaja; ně, wocžehſi je ſa njebjeka, ſo bychu pobožne a ſbožne byſe. Bſchi tym pať je dobrſy pſchiklad najwažniſchi.

Dajče temu Knjeſej tež ſwoje pomolanje, pſchetož wono je nam wot Boha date. Wón je tebe na to měſtno ſtajiť hđžež ſtejiſch a tebi twój punt dať. Je to nětko doſeč, hđhž ty we ſwojim pomolanju jeno ſwoje dary a mozy nałožujeſch, wſchědny khlěb ſebi ſaſlužič? To činja tež pohanjo. Ně, w kóždym pomolanju móžemy temu Knjeſej ſlužič, hđhž je tвое činjenje a rěčenje wuſnacže ſa teho Knjeſa.

Daj temu Knjeſej ſwoju ujedželu! Schěſeč dnjom je tebi tón Knjes ſ džěku dať, tón jedyn džěť pať daj temu Knjeſej we ſwojatej ſlužbje. Ujedžela je Boži džěť, je džěť teho Knjeſa, a w tym budž ſwěrnſy.

Hđhž my to, prawje dopjelntny: „Dajče Bohu, ſchtož je Bože“, leži tež w tym to potajniſtvo: „Dajče kžězorej, ſchtož je kžězowowe.“ S praweje bohobojajnoſče pſchindže prawe dopjelntjenje naſcheje pſchikluſchnoſče jako poddanow. Hđhž my ſ žpěj wutrobu Bohu damy, ſchtož je Bože, potom budžemy tež ſwěru dacž kžězorej, ſchtož je kžězowowe. Samjeň.

Džěň 10. novembra.

Bě to 10. novembra 1483 wječor w 11 hodžinje. W měſtačku Eisleben w Thuringſkej bu w ſamžnej hodžinje Margareče Lutherowej a jeje mandželſtemu Sanſej Lutherej přeni ſynť narodženy. Synđom naſajtra, na dnju ſwj. Marcžina, bu wón po waſchnju tehdomniſcheho čaža wuſchěženy a doſta w ſwojatej kšěčenizy to mjeno tutoho ſwojateho: Martinus: Martin.

Starichej ničžo njewjedžeſchtať, ſo budže ſ jeju hólčatka junu tón muž, ſ kotrymž wječhojo, haj, ſamo banž a kžězor budža jednacž a ſo bódžič dſrbječ, ſo budže ſ jeju hólčatka tón dr. Martin Luther, reformator kšěſečanaſkeje žrkwje. Boža wola, Bože wjedženje je to bylo. A ta ſamžna Boža wola a to ſamžne Bože wjedženje je dale ſkutfowalo w ludach reformazyje, w ludach ſemje hacž doťal, a ſchtož nětkole ſo ſtawa, w tutej hobrſkej wójnje, ſchtož nětkle ſo ſtawa w tutych dnjach, je wuſkutfowanje ſamžnych bójſkich mozow, kaž pſched 400 lětami Rom ſaſchepota a kšěchepotaſche pſched tym reformatorom ſ němſkeho luda, tať džěňka po 400 lětach Rom, njech tež w druhyň ſmygłe, kšěchepozy pſched ludom tuteho reformatora. Kať móhli ſmy to ſkomdžič, na dnju 10. novembra a na dnju Marcžina ſo džakowacž Bohu ſa to wulke wſcho, ſchtož je činiť pſched 400 lětami pſches Luthera a jeho ſkutf, ſchtož je nad nami činiť hacž doťal pſches Luthera a jeho ſkutf, ſo próžuju ſ modlitwami wo to, ſo bychmy byli wěrnſi, prawi we tej wěryje teho nam wot Luthera ſ nowa dateho ecangelija a tať tež hódni, kšmani, ſo bychmy žohnowani byli wot naſcheho Boha a knjeſa.

Lutherowi pomoznižy.

III.

Juſtuſ Žonaſ.

Jedyn, kotryž je wjele čaža ſ Lutherom hromadže byť, hromadže ſkutfowal, kotryž tež w poſlednich hodžinach pola Luthera běſche tam w Eislebenje, to je Juſtuſ Žonaſ, kotrehož móžemy pódla Bugenhagena, kotrehož toho ſararja reformazyje mjenowachmy, toho předarja reformazyje mjenowacž.

5. junija 1493 bu wón w Nordhauſenje narodženy jako ſyn měſchczanoſty Žonaſa Kocha. Po waſchnju tehdomniſcheho čaža — dopomni ſo na Melanchthona! — je wón poſdžičo ſwoje

mjeno pſcheměniť; wuwoſtajiwſchi ſwoje ſwójbne mjeno ſčini wón nanowe pſchedmjeno ſa ſwoje mjeno a pſchemobrocži ſwoje pſchedmjeno Godofuſ, pſchikrótiſchene Joſt do Juſtuſ. Podobnje bohacže wobdarženy kaž Melanchthon, bu wón ſ 13 lětami je ſtudentu prawa abo jury w Erfurcže; mlody hiſcheže tež hižo pěkniſche. Se 26 lětami bu wón hižo ſ rektorom, w lěcže Lipſežanſkeje diſputazyje; to je 1519. Tuto lěto 1519 bu ſa njeho ſdobom roſrižaze lěto, roſrižaze lěto ſa jeho ſmutſkne žiwjenje. Njech bě wón tež hižo ſaſkupowat Lutherowych theſow byť, je do němſkeje rěcže pſcheložiwſchi a je roſſchěrjujo, LutheroWy bu wón haſle w tutym lěcže. A tehodla ſo tež wot nětk woſebje ſ bohoblowſtwont abo ſ theologiju ſaběraſche. Tať ſo ſ Lutherom tež po woſobje bliže ſeſnatwſchi, pſchewodžeſche Žonaſ Luthera 1521 na tym čěžkim a wažnym pučžu do Wormža. W tutym lěcže bu wón tež do Wittemberka pomolanſy ſa probſta a profeſora žrkwiniſkeho prawa. Tu we Wittemberku je wón nětk ſ wulkej pilnoſežu a ſ bohatym žohnowanjom ſkutfowal jako předar a wučěť. Tať huſto hacž Boh tón Knjes ujedželu a ſwojaty džěť wobradži, Žonaſ přědowalſche a džěť wote dnja ſwojich ſtudentow wučěſche, a to žrkwiniſke prawa, nimu teho pať tež ſ biblije.

Juſtuſ Žonaſ bě mjes tymi přenimi ewangelſkimi duchownymi, kotřiž romſku wučžbu wo njemandželſtwe abo zelibacže katholicich duchownych ſačžiknywſchi, ſo woženichu a tať tón pſches romſku wučžbu wotkžwjećeny a podtorhany ſwójbnſy dom ewangelſkeho předarja a duchowneho, kaťkiž bě wón we čažu japoſchtoſow byť, ſažo ſažožichu a natwarichu. Wón je tež tón byť, kotryž je ſ Bugenhagenom Luthera a jeho Matržinu 13. junija 1525 ſwěrowal.

25. lět doſho je Juſtuſ Žonaſ ſ Lutherom hromadu ſkutfowal, bywajo jemu pomozny pſchede wſchěm tež pſchi tym wulkim ſkutfu pſcheloženja biblije, a to woſebje tam, hđžež biblija wo wěžach prawa rěči. Bywajo je ſuperintendentu podpjeratſche Luthera tež w ſmutſkownym wutwarjenju reformazyſkeje žrkwje. Tola tež ſ wonka Wittemberka ſkutfowalſche wón, a to woſebje je Spalatinom jako reformator Albertinſkeje Saſſkeje, — to je tón džěť wokoło Lipſka — a potom wot 1541 ſam w Halli. Do Halle bě Žonaſ jenož ſchoť, ſo by tam reformazyſke džělo ſarjadowal; tola wón je tam woſtať, ſo wjaz do Wittemberka njewróčiwſchi. S tym pať wón ſwój ſwiſť ſ Lutherom njehubi. Bě to tola wón, kotryž Luthera na jeho poſlednej jěſbje do Eislebena pſchewodžeſche. Na tutej dari jemu Luther jemu drohotnu ſchleňzu, prajizy: „Žonaſej, tej ſchleňzy, dari ſchleňzu Luther, kiž ſam je ſchleňza, ſo wobaj wopomnitaj, ſo ſtaj runaj ſchleňzy, bórny roſbitej!“ A tam w Eislebenjee bě to Žonaſ, kotryž je Lutherej bliſko byť w poſlednich hodžinach, kotryž je ſo jeho to poſlednje praſchal: „Doſtojnſy wótče, čžecže wy w Khrſtuſu a w tej wučžbje, kotryž ſeže přědowal. wobſtajny wumrěčž?“ kotremuž je Luther ſwoje poſlednje „haj“ na tuto praſchenje wotmolwiť, ſaſhglujo tať jemu ſwój ſkutf reformazyje. Juſtuſ Žonaſ je tať tež tón byť, kotryž je nam te poſlednje hodžiny Lutherowe a jeho poſlednje ſłowa ſapſkať. Na poſlednej domojjěſbje je wón Luthera pſchewodžal, a jemu čželnej přědowanſi we Eislebenje a Halli džěřžal.

ſo Lutherowej ſmjereči njeje Juſtuſ Žonaſ — dopomni my ſo tu na Melanchthona a Bugenhagena! — wjazy wjele wjeſela měť. 1546 bu Halle wot Moriza Saſſkeho dobyta a Žonaſ dſrbjeſche čžekacž. Eſo 1547 ſažo wróčiwſchi, dſrbjeſche we ſamžnym lěcže ſažo čžekacž, jako bu Jana Bjedrichowe wójſko pola Mühlberga ſbite. Žona a džěči pſchewodžachu nana na čžekaržy. Bobyſchi w Hildesheimje, ſo 1548 ſažo do Halle wróčži; tola přědowacž tu wjazy njekžmedžeſche. Na wječor ſwojeho žiwjenja bě wón ſtajnje na pučžowanju. S Melanch-

Tež w našich šerbskich wošadach je šo reformazyski jubilej dostojnje a šdobnje šwjeczil. Wulke šly nutrnich šemšerjow běchu do šnjesowych šwjatnizow šhwatale a š napjatej nutrnješju na šłowa šwojich duchownych šedžbowachu a se šahorjenješju mózne šhěrlušče šanoschowachu, pšchede wšchěm starš budžerški a dohyczerški šhěrlušch našheje ewangelšteje šyrkwoje „Šed'n twjerdy hród je našch Bóh šam.“

Tež wušofš kollektow běšče, kaž šhoniny, wšchudžom špokojazš. Bóh žohnuj tutón šwjedžen našchim wošadam a našhej žylej drohej ewangelškej šyrkwi.

Našch šhěžor je na holdowanški poštrow, kotryž běchu pruššy generalni šuperintendentojo pšchi škladnošči reformazyskeho jubileja jemu wuprajili, wyššchemu dwórštemu předaršej dr. Dryarderej šłedowaze wotmošwjenje pošlat :

„Wšnicže mój najwutrobnišchi džak ša šwěrnš holdowanški poštrow, kotryž šu mi generalni šuperintendentojo krajneje šyrkwoje w mjenje šwojich wošadow pšches Wajšch rt š reformazyskemu jubileje wuprajicž dali. Našche šwjatocžnošče pšchi rowach reformatorow šmy Bohužel na měrnšsche čaššy wotštorcžicž dšrbjeli. Čžim šlubšcho šacžuwam ša na wopomnjenškim dnju 31. oktobra džak ša nadobue wulke mozy, kotrež je našcha ewangelšta šyrkej pšchezo jašo š wěrnššubow reformazyske čžerpala a ša wulke šlužby, kotrež je wona w mozy šwojich reformatorškich myšlow w čžichim wopornšwym džele a w měrnšym próžowanju š druhimi šyrkwojami wóžznemu krajej wopokajala.“

Wěra je po Lutheru šmužite šhróble dowěrenje na Božu huadu. Tuto dowěrenje na Božu huadu a Lutherowa dohycža wěšta wěra, šo je Bóh š něnškim ludom hiščeže wulke wězy šebi wotnyššit, štej šo w šchtyri šletštokach ša prawej wopokajalej a mje a njelicžomnych druhich pšches wulke roššudjenje tuteje wójnš pšchenješkej. Bóh špožč, šo by našch šwjedžen šobu š temu šlužil, šo by našch lud we tajkej wěry, wopornšwym, pšchesjene a ššly wutraš a pšchětraš, doniž škončžneho dohycža dželomni njebudžemy.“

Šaj, Bóh dopjelš tutu nadžiju a tute wocžafowanje našcheho šubeho šhěžora. Nječ šu wulke dohycža pšchecžiwu njewěrnej štalškej, kotrež šu našche wójška runje we dnjach reformazyskeho jubileja dohycše, kaž šlubjenje na dopjelšjenje nadžijow našcheho šhěžora a našcheho luda! Bóh pomhaj dale!

Šak šu šerbske ewangelške wošady šwjecžile jubilej reformazyske? šo praschataj wšchě šerbske šary, prošcho wo pšchecželšnšwe rošprawš, redaktoraj.

Lutherowe šłowa.

88.

Še Bóh tón šnjes dobre wulke ryby a tež dobre wino štworil, dha šmēm je tež jěšč a picž; to je šubemu Bohu runje prawje, hdyž šo juntrócž š žylej wutrobu wješkelšch a šmējšch.

89.

Čžlowješłowa wutroba njemóže měru džeržecž, hdyž je w šbožu. Runje tak malo ju tež džerži, hdyž šo jej šle dže, šo njeby dwělowała a šo nurika. Še pšche mjehka a šłaba po wobēmaj šokomaj.

90.

Ššchescžijanške žiwjenje dšrbi wójna byčž a čži, kiž maju šłowo (wucžicž), dšrbja we wójšku předku hičž; mjecž w horšchčži mēčž a hromadu ša šobu čžahnyčž, wobronjeni byčž, wšchudže štorški wocžafowacž kaž we woprowdžitej bitwoje, hemaš šóršš ležimš.

91.

Dokonjany byčž rěta šo Boha bojecž a jeho šubowacž a bližšchemu došrotu čžinicž.

92.

Bóh šo štara, my paš dšrbimš dželacž.

93.

Čžim šoždy šwoju pšchizkušnosčž,
Dha šteji w domje derje doščž.

94.

Wot džela čžlowjek njewunrje, ale pšches prošnokšhodjenje wjele ludži wo čželo a žiwjenje pšchidnu; pšchetož čžlowjek je šo š dželu narodžil kaž ptacž š letanju.

95.

Ša šym š temu rožženy, šo byč š njeshmanšami a čžertami šo bēdžil a wóju wjedł, tehodla šu moje kniži jara howrjaze a wójnške. Ša dšrbju pjenški a šdonški wškopowacž, čžernje a hšohony wotšiwacž, luže wuššpowacž a šym hšubby šššny dželacžer, kiž puež šamje a pšchibotuje.

96.

Ša šym šahrodu wobdželal a študžen wutwaril. Šój še uni, ty dšrbišč š rožemi a ššijeni wobwēžowanš byčž.

97.

Něšš šletuja šube ptacžatka w powěššje, w šecže a šmje, špewaju a šu wješke, njestaraju šo wo ničž, hacž runje njewjedža, šchto jutje š jedži doštanu, a my njeshmani škupžy njemóžemy šo štaroščow wotšajicž, hacž mamš runje šube a bróžije pošne a žito tak bohacže na pošu roščž widžimš. Šlej, tak nam Bóh ptacžki mišchrow a wucžerjow ščžini, šo dšrbi šuadny wrobl š našhej wulkej wēcžnej hanibi w ewangeliju štačž jako najmudrišchich ludži doštor a předar a nam to wšchēdnje pšched wocžomaj a wušchomaj džeržecž.

98.

Dšrbi wšchaf tež ptacž dželacž a na šwoju paštwu wulcštowacž. Našch Bóh tón šnjes, kiž chze jeho šejwiczž, jemu jēdž do hnešda mjetacž njecha. Šak tež ty, budž bohobošajny a w mojim džele pošny, a daj šo Bohu ša wšcho dšrbe štaracž, šak by čži šwoju žiwnoščž wobradžil.

99.

Hdy by čžlowjek šamohł jeno jenicžtu rožu ščžinicž, měšo šo jemu šhěžorštwu dacž.

100.

Šraj, šchto šladže ššeboro a ššote do šorow, šo je tam namaššajšch? Šchto do rošle tak wulke šubš šladže, šo š njeje žito, wino a wšchelake pošny wuroštu, š kotrymž šo ššot živi? Čžini to čžlowješke dželo? Šaj wšchaf, pšches dželo šo to wšchitšo namašška, ale Bóh dšrbi jo tam pošožicž a dacž, dšrbi jo dželo namaššacž.

J. K.

„Bombaj Bóh“ njeje jenož wola šnjesow duchownych, ale je tež we wšchēch pšchedanšrnjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje doštacž. Na šchtwórcžšlěta płacž wón 40 vj., jenotšlšwe čžišška šo ša 4 vj. pšchedawaju.

Zamolwity redaktor: šaraš Wyršač w Nosačicach.

Šoburedaktor: šaraš Mróžak we Łupojš.

Čššecž a nakładnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njeđželske łopjeno. ↳

Wudawa ńo kóždu kóbotu w Ssmolerjex knih cził-bczetńi w Buduń-himie a je tam sa schwórtłětnu pšchedpłatu 40 wj. dostacž

24. njeđžela wo swjatej Trojizy.

Mat. 9, 18—26.

Najyma je ńwojimi krotkimi, husto pomrěženymi dnjemi tu je. Žiwjenje w pschirodže powšchitkownje wotebjera, pońlednje lińče je schtomow pada. Prósdna a puńta ida ńo žyła pschiroda być. A kětko žiwjenjakažaznych mozow nashymńi czań bóle dźyli druhe poczańy kóbu pschinykny! Pschibjeraza šyma a mokre wjedro khorosćam hoji; ńmjereč bohatsche žně džerži. Dusežičo na kěrchow s jeho ńmjertnej cziłchimu lubeho ńmateho pschewo-đžesć. Mjerad chze ńo cziłowjek na bliństocž kħudeje šymy šwocžicž, a wońebje mēńaz nowember, nashymńi, njesda ńo wón nam s wjetšcha jako naježemńišchi a najkħudšchi w žyłym lěcže? Mě-łotrežkuliž přědowanje wo sachodnosći a hubjenosći semństeje wjeńeloseče a cziłneho žiwjenja wón nam džerži. Potrečchi cze k temu hińcheče khorosć, tšchnosć, ńrudoba abo njesbože, potom žyłe hubjenstwo cziłowjekow šhonišć. Ža hubjeny cziłowjek, sćto hze mje wumóz s cziłka ńmjereče? tak wóhli s ja: pschitolom Pawo-łom šdħchńeč. Sćto budže mi pomħacž a nje s ħlubiny sachod-nosće a sadwěłowanja wuczahńeč? Tu njemóže žane rospró-ńhenje abo žana cziłowska muidroweč pomħacž. Derje pak temu, kiž móže we wěrye s Pawołom rjez: Wóhu budž džak, kiž nam so doħeče dawna psches nashcho ńnješa Žesom Šħryńta. ħaj wěra cze wjedže k Šħryńtuńej, temu wumóžńikej a woźiwjerjej; a teħodla móže wěra czi pomħacž. Wěř do teho ńnješa Žesom Šħryńta, dħa budžešć ty a twój dom šbóžny.

Wěra móže czi pomħacž;

1. wona pńta teho praweho Šbóžńika;
2. wona namaka dopjelnjenje ńwojich pschecžow.

1. Kětko mńy setkawamy wšchudžom na sem! Šħorħch, kiž šetadosħe czeńpjenja njeńu, ńrudženych šawońtajenych, kiž wo semrjeteho lubeho žaruj, njesbožownych, kotrychž tšchnosć žerje. Šdže dħrbja pomoz pńtač? Abó dħrbja ńnadž se struchlej wu-łobu wšchu nadžiju spušćečicž a ńo žiwjenju wotwobrocžicž? Mě, wěra móže jim pomħacž. — W škapernaumje bēšche jenemu wńšchchemu šchule džowka, radošć jeho wutrobny, wumrjela. Duž džěšche wón k Žesukaj a rjekny: ńnječe, moja džowka je něk wumrjela, ale pój a połož ńwoju ruku na nju, dħa wona woźiw. Potajkim w ěru wón mēńešche, a sćto ta wšchitko njespńta! Wón drje bēšche hewak ħižo wo Žesuku ħlyšćak a dla jeho škutkow a ńłowow ńo džiwak, ale wón drje je ńo šymny teho ńnješa šdalowak; ħalle mńa a njesbože žiwjenja jeho czeńitej, ńo praktižny sa teho ńnješa rosħudžicž. Njesbože w jeho domje jemu šħtricžku wěry sažehli. Šak někotry, kiž hewak ńnadž w do-łrych dnjach, w liwkosći ńo teho ńnješa šdalowasche, kak žyłe ħinašchi bu wón, ħdħž samolwitošć rasńje k njemu šupi, ħdħž mńa, ħaj ńmjereč ńo jemu blińešche! — Tež ta dołho cziłilo-łwana kħora, kotraž bēšche 12 lět tu kħowanu khorosć mēla, ńwoju pońlednju žyłu nadžiju na teho ńnješa Žesuka štajesche. Šaž šćenikaj Markuž a Lukajch wopńkujetaj, je wona wjele cziłowanja-pońnym šekarškim pospńtam podčzińujena była a s tym ńwoje samoženje šħetřebala, ale pomoz njebēšche namakala a to czeńpjenje bu drje hińcheče ħóřšche. Mjeje tole tež kaž wobras s nashcho czańa? Samoženje ńo wopruje, ńo by cziłowjek ńwoju štrowosć sańo dozpik. Ludžo trebaju kupjele, pńja wodu s czerstwyńch žóřkow, wopńtuja morjo a ħorħ, dadža ńo mańerowacž abó elektrifowacž, pschewěłicž atd., — a cziłowjek wšćak dħrbi tež spńtač

w tutych reformazyskich dnjach. Jurij Spalatin je mjes nimi tón diplomat reformachje mjenowanj.

Měr.

Měr, tuto słowo wupšestřewa i nowa w tutych dnjach słowo schidla a pschihotuje so na slět psches kraje a ludj. Budže jeho slět sbožowny? Měr, jene słowo, kotrež mnohim zuse słowo bu, zuse słowo tohodla, dokelž jim ta nadžija na měr něšto zuse bu. A czechodla bu ta nadžija mnohim něšto zuse? Tohodla, dokelž we jich wutrobach wošlabny ta móž, kotraž jenicžy w tajkich czařach, kaž našče so, pschi mozach šđeržecž móže jenotliwych a ludj, to je ta wěra! Tuta móž je wošlabny a tutemu wošlabnjenju njeje tež to šadželacž mohło, so tuto lěto to lěto reformaznje je, to lěto teje reformaznje, kotraž tehdy psched 400 lětami našch lud i nowa šałowicž a šajicž chyzje na tón šałowicž, kotryž njehabla a so njeňuje, na ewangelion, kotryž našch lud i nowa wróče do wjesč chyzje k temu žorlu, i kotrehož tež w najšušichim czařu so žorli wošchemjaza woda, k temu ewangelijej a k tej wěrje do njeho a k tej modlitwje k temu Anjesej tuteho ewangelija. So tuto žorlo šaprahnyło njebě, to šmy wšchitžy špósnali 1914, jako móžnje, šyluje šanoschowanj bu Lutherowy šđeršči a i dobom do wjesč ščeršči ščeršči: „Šed'n twjerdy hród je našch Bóh šam!“ Dokelž pať to šđerjenje jene ščeršči šđeršči njeosta, ka to nadžija najwjazy jich ščerše, ale i njeho bu jene, diwě, haj šči, haj ščano šchtyrlěne šđerjenje, bu ta nadžija na měr njejšča a njejšča, haj žyle maššča, haj šhubi so do žyla pola mnohich, dokelž ta wěra pola mnohich bu njejšča, haj dokelž bu małowěra, haj njevěra, a to pola mnohich tu domach w domišnje a pola jich wjele tam wonkach w polu. Bološne to špóšnacze a bološne to wušnacze! Tola šepje je, so to špóšnajemy a nišne, so to wušnajemy, so bychmy so poštróžili, šatorhli a wottorhli wot teho! Šofutny džer psched nami! Wotwobrocze a pschewobrocze so! to je jeho šđerowanje. So by wono tola móžnje a šyluje ščinežako psches kraj a lud, psches domy a wutrobj, so by tola so wšchitko poštróžilo a so wotwobrocžilo wot teho wašchija a žiwjenja, kaž tež to nětko šajy wutrobj a šwójby a wošady a lud, a so by so wšchitko pschewobrocžilo k nowemu žiwjenju, w jenej wěrje, kotraž w šoždym czařu, pschede wščem pať w najšušichim czařu wušnawa: „Šed'n twjerdy hród je našch Bóh šam!“

Abó je tola wopacžne a psche šrudne słowo wo našchim czařu, wo našchich wošadach! W tutych dnjach wušna 19lětny wošak, na dowolenžy domach: „Do jeneho Boha wěricž nje móžu!“ A šašo, jena macž nahladneho wjeňjana rjeňje, niž junu, ale hušo: „Dokelž je mi Bóh mojeho šyna wšak, njevěřu ja wjazy do njeho!“ A i njej trubi do šamšneje trubj tón mandželski a nan! To njeje wjazy „mała wěra“ a „małowěra“, to je „njevěra! A tehodla tu njeje nadžija! „Ja njeplacžu ani pjeňježa na wójnsku poščowku!“ tu prajachu pschi 7. poščowny, „dokelž žaneje nadžije na dobry šonz njeje!“

To so bu jeno někotre wuprajenja, ale niž i městow, kaž to hewak hndom rěka, ně, i našchich šerbšich wošadow. A to njejšu i molom wšče, ale wuššyšich šrudnišče, hrošnišče, tak so so šamo šjero šajy a je pišacž uoče. A tola by šnadž šepje bylo, hdy by ras wšcho i práwym njeňom mjenowane a wšcho po šlowje napřane bylo, šnadž by so tola poštróžil tak někotry a pošastal a rošmšlowal šebi a so wróčil. By to bylo jene wójnske reformazyske, pošutne šđerowanje. Šchetož wono tola wostawa pschi tym: najšjedny ta wěra, i tuteje ta nadžija a tak ta móž k pschetrwanju, wutrawanju, doniž nješchidže tón měr, tón měr wot Boha nam, špožčemy, a tak, a to njeje to naj-

šnadnišče, ta móž, kotruž tón nam wot Boha špožčemy měr prawje wušnacž wě.

Měr, tuto słowo so šběha šašo, njech tež i Rušjeje a tak i teho kraja teje njevěšče, wono so tola šběha, a te do wjesč, našchim šjednocžnym wójškam wot Boha w štalškej špožčene, so k tomu dopomhale. Tež tute do wjesč nad štalšimi so runje něšto pomocžaje. Šelko jich je, kotryž prajachu, so to wulšim pošupowazym bitwam wjazy njeđonđe a k do wjesčam we tajkich bitwach do žyla niž! A woni to prajachu we šwojej šamowšči a šjesnadžiji. Njejšu woni, chyzjo nočžjo, hinať pomocženi. A tak tež wšchitžy hišče, kotryž nětko šwoje a tych ludow a teho pschichoda žiwjenje barbja je šwojimi barbami, a te so corne a šašo cžorne, budža hinať pomocženi. a to chyzjo nočžjo, a to wot teho, kotryž wšchitko we šwojej mozy ma, wot Boha šameho. A tutemu pať šupny nětko, hdyž šašo to słowo „měr“ so šběha k ščetej psches ludj, hdyž mozow k temu šjerje i do wjesčow wulšich nam datych wot Boha, a šLutherom, k wěrje a k nadžiji wošajo šamych so a drichich; wušnawajmy:

Šed'n twjerdy hród je našch Bóh šam,
Brodě dobra, šylna škala;
Wón je wšchej mišy pomha nam,
Niž je naš šapšchijala!

Wy šče do czařa šapocžal.

Šissionar E. wotněwašče njeđelu rano w pschednišče měšta E. Bóžu šlužbu. Šiščelow tam njebě. Šeho mandželsta ščerše na so wšala, ščeršch šanjescž. Jako do šale šašupiščtaj, hišče nětko pschitomy njebě. Šissionar pať džesče: „Mój džemow i dypšom šapocžecž; šapocž jenož, ja šobu špěwam.“ Wón wofna wotewri a diwě šubje šašnej a móžnej šawodny ščeršch šapšchajšče. Šeršy so šala šjeli. Šo Šožej šlužbje pať wšchelazy jemu prajachu: „Anjes duchowny, wy šče psche šaše šapocžal. Wotšiko hišče njebě.“ „Šak? wón šnapšchecžiw, „to mi wědomne njebě“, duž njeđiwajče.“

Šasajtra došta špodžiwny list wot zuseho, jemu nješnateho cžlowjeka. W tutym šče ščesče: „Šsobotu šym tu pschichol, hdyž běch we E. dołhe šeta žiwj, šyl, šjes teho, so bych so ša Bohom prašchal. W nozy bu mi moje žyle wobšđeršniwo, něhdže 800 hriwowow wučinžaje, šradnjene. To mje žałownje rošhori. Šo dołhim cžčkim džěle ščesč kaž proščeř w šwěče. Dobreho pschecžela nimam, na kotrehož mohł so wobrocžicž. Moja wutroba bě pušta, pschetož wšchu šepjeru wěrj a wotpočiniť šwojeje dušče běch dawno šhubil. W mojej wutrobje ščerše wšcho tak cžemne a šjestrošchne, so so roššudžich, šwojemu žiwjenju šonz cžinicž.“

Wčera so na pucž nastajich, so bych psched městom cžiche městacžko šebi pytal, hdyž mohł njeňeny žily šebi pschewšnyč. Duž šlyšchach w domje, pola kotrehož runje nimo džěch, so tam ščeršch špěwaju. Ša wostach ščesč, widžach někotrych ludži do domu šastupicž; nimowólmy ša nimi džěch a tak móžach, na Šožej šlužbje džěbracž, kotruž Wy džeržesče. O, šak dołho njeběch šemšchi był. Špěwanje, modlenje a šđerowanje so mi šhuboko do wutrobj šary. Šotajšim jedny ščakar je, šči wšče šchody šajoji? Nětko nješreba šadwělowacž? Mi móže so hišče pomhacž! Tute mišle mje se špodžiwnej mozy šapšchijachu. —

Š dobom so na šwoju dawno njebočicžku macžer dopomnich, kotraž ščerše czař žiwjenja wjele do ščeršče džeržala. Nětko mje hroša psched šamowšči šajy. Ša pschi šebi šlubich, nowy šapocžat cžinicž a wot nětko po Šožich pucžach

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Prez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłtaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa ńo kóždy łobotu w Ssmolerjez knihicziščerńi w Budniščinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

Ssmjertna njedžela.

1. Jan. 2, 25 a 3, 2.

Ssmjertna njedžela a tajka smjertna njedžela! Kóžde lěto ma smjereč swoje žně, ale tajke bohate kaž w tutym lěće hišće-će ženje njejsu byle, tež niž w tuti žaložnej wójnje, dofelšch bitwy tež sa sańdžene tsi lěta njejsu ženje tajke hórke a wótre byle. A hišćeže pschezo njejsu žane wuhlady, so sa krótki czař lónž směje. Bóh tón du es džězi furrav žud i nani cžłowjek mi dofelž cžłowjekojo ńo pschezo hišćeže jeho dušej nochzedža dacž hostacž. Žane woprawdžite wobrocenje ńo i naschim ludom hišćeže stalo njeje. By-li měr pschischol a sažo lěpschi czař, wulka wjetsčina by ńo runje tak malo wo Boha staralo, kaž do tuteje wójny. Tehodla dyrbi nař dale doma pytač, tehodla dyrbinj dale wěrnosć tamneho słowa šhonicž: smjereč je hrěchow mřda. Wščudžo thodži po kraju, so by hladał, hacž nje- bychmj ńo tola hišćeže chžli polěpschowacž, so njebychmj w poslednim wulkim žudze dyrbjeli wostacž a tak sa wschu wěcz- nosć wot Božeho woblicza satorczeni wostacž. Wschetož hdyž smjereč hrěchow mřda je, dar boži je wěczne žiwjenje w Šhry- stužu Jesužu. To praji nam Jan w naschim džěnkniščim sło- wje. To je słóž i wškosće, kiž t nam wo nēcim druhim ryczi hacž wo tym, šchtož na tutej semje smjereče a pschi rowach wi- džimj, kiž nam drje najhórczišche bolosće wsacž móže. Hdžez mj jenož smjereč widžimj, ryczi wón wo žiwjenju. To je to flubjenje, kotrež je wón nam flubil: to wěczne žiwjenje, niž sachodne žiwjenje, ale wěczne žiwjenje, kiž dlěje traje hacž smjereč.

Šslubjenje wěczneho žiwjenja pschi rowach, kiž ńu męsta minjenego žiwjenja.

I flubjenje je jenož hacž dotal, hladajmj, hdy ńo nam dopjelnicž budže;

II. tajke kražne flubjenje, to šhoinmj, hdyž jeho dopjel- njenje pschindže. Móže dha pschi rowach žadnj lěpschi trošcht ńo namacž, hacž flubjenje wěczneho žiwjenje? Měť wšchaf je to jenož flubjenje, wěczne žiwjenje žane w móžemj jow na jemi, hdyž ničo w wostanje, męcž. Wotom usłat by czař žamo wěcznosć ńo sežinił. Ale to je flubjenje i Božeho rta. To je to flubjenje, kotrež wón nam flubil je, a šchtož wón flubi, to wón wěscze džerži, Jeho flubjenje je hižom dopjelnje- nje. Šchtož wón flubi, na to móžemj ńo polnje spusćecž, kaž bychmj jo hižom męli. — Ale kóžde kłbo, kotrež wobředžecž chžemj, dyrbi ńo warbowacž. Šchto dyrbinj cžinicž, so by wěcz- ne žiwjenje woprawdže nasche bylo? To je to wěczne žiwjenje so bychu woni tebje Wótza, so ty žani prawy Bóh ńy a teho, kotrehož ńy póžłat, Jesom Šhrysta pósnali. Štym njeje žane šwonkowne pósnacže męnjene. Cžłowjek móže wjele wo bosy wjedžecž a tola jeho njejnaje, wostanje bjes lubosće t njemu a bjes modlitwy. Tak dyrbinj jeho pytač pósnacž, so jeho wu- trobnje wuknjemj lubowacž, tak kaž džěcžo swojemu starschemu snaje a dofelž jeju a jeje lubosć snaje, jeju tež sažo wutrobnje lubuje. Tajke pósnacže sbudžuje wjekele. Šchtož njeuwknje jesnacž jeho słowo a jeho njeuohlada i wócžkom wěry, tež ža- neje nadžiie na njeho stajicž njemóže. To dyrbi tehodla nasche džělo bęcž w tutym žiwjenju, so pytamj Boha pósnacž jako jenicžkeho wěrneho Boha, jako wěczne njesachodne žiwjenje, wot kotrehož wscho žiwjenje wukhadža a t kotremuž ńo wscho ži- wjenje ńo wróczy, so jeho pósnajemj jako wěczneho Wótza, kotrehož džěczi mj ńo sežinili ńmj, kiž we swojim žiwjenju tež

tež fwoje džeczi wołoko fěbje sħromadžicž chze a je we fwojim wótznyh domje wjekefe, sbóžne by chyzł widžecž. A to dyrbi naše dželo bycz, so sa tym stejimy, teho pójnacž, kotrehož nam pójlak je, Jesom Šħrysta. Wón pokafa nam wschaf pucz f Wótzej, haj, wón je sam tón pucz, a wodžec na tuthym pucz, sam njemóže jón nichtón namafacz, wón je f dyrjemi f Božej wutrobje a f jeho wótznemu domej, wón je tón fřednił, fiž nař f Bohom sjedna. Tehodla móže prajicž: nichtó njepřihndže f Wótzej, řhība přcheje mnje. We wěrje do jeho řłowa pójnajemny jeho, we wěrje řo jemu přchepodamny, řo na njeho přupřchczamny. Šħtóz jeho njejnaje, řa teho budže přchichod nóz, hižo přjedny, hacž řa njeho nóz řmjercze přchihndže, řałořna nóz, hdyž do řmjercze řameje dyrbi. Potom nicžo, nicžo jemu njewořtanje. Jenož Šħryřtuř jemu wořtanje, hacž doma w měrje wurjercž móže, abo w řurowej wójnje řiwjenje wořtacijž dyrbi. Wón dže řobu. Šsmny jeho prawje pójnali a to, řħtož wón nam je, potom řo jow hižo wěczne řiwjenje do wutrobny přupřchcz. A řlubjenje wěczneho řiwjenja dawa nam řwětko řa tón řwětk, fiž řady rowa leži, wono je řaž řłowjo, fiž řħadřa nad rowom, hdyž řeniřte řłowczřo řħadřa nad nim. Šřžo tuto řlubjenje je řařny trořħt přħi rowach, móže řħřħ řetřecz.

II. Rař řařne pař ħařle budže, hdyž jeho pójnu řařnořcz řħonimny tam, hdyž řo dopřelnicz budže. W czim budže dħa wěczne řiwjenje, wěczna řbóžnořcz wobřtacz? W tym, řnawo prajicř, řo mořħch lubħch řařo wħladam a řħch řenje wjazy njeřħubju, řo jim řóžde njeprawo wotpřořħcz móžu, řħtož přħi řħch rowje wjazy njemóžach, řo řħch wħladam bjes řħřħow w pójnym řbožu. Ale jenož to nam ħiřchcz pójnu řbóžnořcz njeby mohlo wobřadřicž. Jan pokafa nam ħiřchcz řařniřche řiwjenje. Moři najľubřħi, my řmy něř Bože džeczi, ale řewiřo řo ħiřchcz njeje, řħto my budžemny. My wěmy pař, hdyž řo řewiř, řo my jemu podobni budžemny. Rařħi wħlad! Šřžo mjes człowjekami řo něřħtózřħi f tym ħordři, hdyž móže f druhemu prajicž: řa řym řař wjele řaž ty. Něřř budžemny Bohu podobni. To njeby f wěrjenju byřo, hdy njeby Bože řłowo řamo nam to prajilo. Šħtož wschaf jeho bójřtwe, jeho bójřku wschomóz a wschomwědomnořcz nařtupa, njemóžemny řo jemu řenje ruri řczinicž. Něřħto druhe je f tym mēnjene. Šřžo na řemi řeka řa nař: wy dyrbicze dořonjeni bycz, runje řařo wařħ Wótz w njebjekach dořonjany je. Ale hdy dħa jow na řemi hdy człowjek řař dalořo přchihndže? Šo řař dalořo přchihncž njemóžo, tehodla najľubřħi mjes nami řdyřħija a řo řudřa. Tehodla řteji wschaf tež Šħryřtuřow e řemřte řiwjenje řař wħřořo wħřħe řóždeho człowjekho řiwjenja, řo wo řebi prajicž móže: mořa ředž je řa, řo byřħ cziniř tu wolu teho, fiž mje pójlak je a řo byřħ dořonjař jeho řħtř. řa a tón Wótz řmój jedħy w řóžďym nařtupanju. Tam we wěcznym řiwjenju tež my nicžo druhe njebudžemny chzycz, nicžo druhe myřħlicž, hacž to, řħtož našħ Bóħ chze. Tam budže jeho wola tež našħa wola, jeho myřħle tež našħe myřħle. Tam řo řane řdyřħowanja wjazy njebudže řħřħcz tehodla, řo jeho wola řa nař człowjekow tola ħuřto řař czěžřa je, řo wot nař ħuřto něřħto druhe řebi řada hacž řħtož my chzemny, ale tam budže lute řwřate wjeřħle na tym, řo jeho wola řařřa dořa, řařřa řwřata, řařřa řbóžna je. Potom řmy tón wħřħi wotřħnjemny řonz dořpili, řo dořonjeni řmy řaž wón. A teho dla budřa řbóžni wřħitřny, fiž řu je řprawnej wutrobu řa tym řtali. — Ruri jemu budžemny. Rař řeka pař tež: my budžemny wobředžecž, řħtož wón ma. Potom njebudže řana nuřa, řane řadanje wjazy. Řóžde řadanje je dopřelnjene, wjazy, wjele wjazy hacž hdy řebi myřħlicž móžemny, dořtanjemny. Šħtož moře je, to je tvoře. Rař budže tón wěczny Wótz potom tež f nam řez. Šħtož jeho wobřbožuje,

wobřbožuje tež nař. Jeho pójnořcz budže našħa pójnořcz, jeho řbože našħe řbože, jeho řbóžny mēr, po kotřymž řmy jow ħuřto řadanje mēli wořħbje w tuthym czěžřim czřřu, budže našħ mēr, jeho řiwjenje našħe řiwjenje. Njeje to dořcz a nadřcz? Wjazy řebi tola řadacz njemóžemny ħacz řo je mu ruri budžemny.

Rař budže pař řařře móžno? A řan wotmolwi: přchetož my jeho wħladamny, řařřiž wón je. Šřžo to je nowy řařřny boř wěczneho řbóžneho řiwjenja, řo jeho wħladamny wo kotřymž řmy tudy jenož řħřħeli, wot kotrehož řařřnořcz řmy tudy jenož něřtre přħi widželi, wot kotrehož lubořcz ħižo wřħelate řařřne wopokřma řmy dořtali. Mořřař přħiřħwařħe řwoje woblicžo, řař Bóħ nimo njeho czħnjecħe, a řeřřřow i wucžobniřy džachu ħižo, řař řwojeho miřħtra přchekřařřnjemho a Mořřařřa a řeliřřa w njebjekaj řařřnořcz i wħłdřachu: tudy je nam doře bycz, tudy chzemny ħěty twaricz. Rař nam ħařle budže, hdyž wěczneho Boha řameho wħladamny w pójnořcz i jeho wěczne řařřnořcz! A dořelž jeho wħladamny, teho dla budže tež wřħo druhe řbože našħe řo řczinicž. Šħtož jeho widži w jeho řwřatocřzi a řařřnořcz i, w řpřej řařřnořcz i jeho lubořcz, tón řpójnaje, řo je wřħitřo řwřate, doře a řbóžne, řħtož wón chze a njebudže nicžo druhe chzycz, hacž řħtož wón chze. Ra řemi chzemny ħuřto něřħto druhe hacž wón, dořelž jeho prawje njeřnajachmy ani njeřřřħmjachmy. Dořelž jeho widžecž budžemny wot woblicřa, dyrbinny w jeho bliřřocřzi tež wřħitřo wuřřiwacz, řħtož wón ma. A wořořo njeho je luta řbóžnořcz. Bōla njeho je to přēřřħe řařřħo, to přēřřħe řiwjenje je řwojim czēřřjenjom, řwojey nuřu, řwojimi řħřħami, řwojey řmjerczu. Wřħitřo, wřħitřo je řo wowe řcziniřo.

Tehodla přořř tež Šħryřtuř: Wótcze, řa chzu, řo czi moři byřħ mořu řařřnořcz widželi. W tym leži to řpře wulke wěczne řbože. řow na řemi drje druhdy je řpodřřwanjom řjekřřzemny: řařře něřħto ħiřchcz řenje njeřřħm widžal. Rař budžemny řo džiwacz, hdyž řanna řařřnořcz přħed našħimi woczemi řħadřecž budže, kotřř ħiřchcz řane woczřo njeje widžalo, řane wuřħo njeje řħřħalo a kotřř ħiřchcz do řaneje człowřħeje wutrobny njeje přħiřħla. Šewiřo řo ħiřchcz njeje, řħto my budžemny, praji řan. Řotřř řu Šħryřtuřa pójnali řař řwojeho wuřřniřa a přħes njeho Boha řař řwojeho Wótz a řu w nim wurjeli, czi widřa, czi wuřřiwaju ħižo. Chzyř i řħ dla řařřwacz? Duř pōřbħujimny wořħbje džentřa a přħi rowach, tuthħ mēřtach minjenho řiwjenja našħe wutrobny. Šřlubjenje wěczneho řiwjenja je to jeniczře, řħtož móže nař trořħtowacz přħi nich, hdyž řtorřimny na minjene řiwjenje našħch lubħch, ale tež to, řħtož wěřczē trořħtuje. Rařřne řlubjenje je. Džakřimny řo našħemu Bohu, fiž je řo nam dař, džakřimny řo našħemu Wuřřniřej, fiž je řiwjenje a njeřħodnořcz na řwětko přħinjeřħ. Dar Boři je to wěczne řiwjenje w Šħryřtuřu řeřřřu.

A njebjekam, f njebjekam
Chze řo ħižo dawno nam;
Šħtomny řiwjenja tam řteřa,
Bože džeczi wřħe mits džija,
Anjeře, pomřhaj nam tež tam!

j. em W. w Bi.

Luther a řpěwazy ptaczř.

řy lube něžne ptaczřatřo,
řa pořħilam přħed tobu řo
A tež řwój řłobuř řczřħnu.
řy řy řař řěřne, wjeřřoře,
Njeřħ nalēcřo, njeřħ řħma je,
A nimařħ řtarocř řanu.

Na tvojich schwižnych halosach
 We wichorach a njewjedrach
 Swoj khěrlusich sanoschujesch.
 Wot šwitania hač do nozy
 Wot Božej' wulkej' dobroty,
 Ty hrónčžo jaspěwujesch.

Ja widžu wšchudžom štyř a strach,
 Ja khodžu kaž we mróčelach
 Pošmurjenny a šrudny; —
 Ty spěwajsch a ja womjelnu
 A nježu pšchah a čžežkotu.
 Ach, kajki čłow'k šym bludny!

Mam pšched tobu šo hańbowacž,
 Twój spěw pak k wutrobje chzu wšacž
 A wulnyč hiščeže wjele.
 Pšches tajke male štworjeńčžo
 Bóh Wóčez pšchekraŕnuje šo,
 Mam dobru wučžbu ščejele.

Šchtó je tu doktor, wučženny?
 Ja nješšym! To šy ptacžžo, ty
 Šaj ty mje prawje wučžišch.
 Šchtož khróbkošč je a dowěra
 A wěriwym šo pšchiklušcha
 Mi kašajsch a mje nucžišch.

Měj džak ša dobru wučžbu wšchu,
 Wot nětku šem šo próžuju,
 Šo spěwacž chzu a wěricž,
 Na Boha štajicž nadžiju
 A frutu hajicž dowěru
 Wšchu starošč wot šo čžericž!

Šhwal Šnješa, moja wutroba,
 Budž spěwarčka a předarčka
 Wot Božej wulkej hnady.
 Šacž dotal kraŕnje pomhał je;
 Čže njepuščeži, nješabudže,
 Wšchu bojošč wostaj šady!

Jan Wařtař.

Rowy našče.

A rowam dženkša štapamy, pšchenny wot luboščže. W luboščži, š džakowanjom, š rořkacžom, še žarowanjom špominamy na tych, kiž tam směrom špja w šemi domjazej, mješ tym šo tu horze bědženje šo hiščeže howri wo tutu šemju domjazu, to bědženje, w kotrymž namaka tak někotry šmjercž a row, row w šemi zušej, nješnatej. Š domišny, š kerchow našče myšle khwataja do daloka na kerchow hobrski, hdžež rjeřojo špja, rjeřojo našchi a rjeřojo ludow nješpšechčelškich. Kiž šebi běchu w žiwjenju š nješpšechčelom a horze bitwy bijachu, woni tam hromadu špja, šjednocženi nětk w šmjercži w šamšnej šemi. A njech tež zuša tuta šemja nam tu domach, jim, tym rjekam padnjenny, wjaz zuša njeje, jim domjaza bu, pošlednu komorku poškiežejo jim. A pošwječžena bu ša pošledni domčž tuta šemja jim pšches kreš čžoplu, čžerwjenu, kotraž čžerješče š jich ranow hlubokich pošwječžena pšches kreš tyžazow. Zuša šemja šwjata šemja bu, kerchow wulki, kerchow dořtožny, kerchow jenicžki prawy ša rjekow wšchěch, kotřiz wojujo hromadu, hromadu tež do šmjercže

džěchu. Tam šjednocženi woni wšchitzy derje špja a šwojoh' měra maja, šwojoh' měra, kotřiz kaščež jenotliwemu a tak wšchěm našcha wola njebudže. Woni tam derje špja, my tu w tej čžerwjecži teho wójniřeho čžarža a tola šařo w tej wěrnej, lubej domišuje, wot tamnych rjekow nam šchitaney, my khwatamy w duchu k tym rowam a wopominamy tych, kiž tam směrom špja še žarowanjom, š rořkacžom, š džakowanjom, š luboščžu. Tak pšchimy tež tute rowy w dalokaj šemi najrjejšcho, kładžo na rowy lube drohe tam w tej šemi dalokaj tu róžu čžerwjenu tej luboščže, tu róžu módrú nješapomnicžki a k tomu tu hařožku šelenu nadžije žiwjeje. — Šaj k rowam dženkša štapamy, pšchenny wot luboščže! —

D šbožny dom!

D šbožny dom, hdžež tebe hospeduja,
 Wšchěch duřchow pšchecželo, Šnješ Šeřuřo,
 Wot wšchitkich hoščzi, kotřiz pšchikhadžuja,
 Čže powitaju nanajwjeřelšcho.
 Hdžež wóčžo kóždžicžke na tebe hlada
 A kóžda wutroba čži šlužicž chze
 A kóžda duřcha šlyšhecž horžo žada,
 Šchtož tvoja wola, tvoja rada je.

Do šbožny dom, hdžež mandželški a žona
 We tvojim duchu šjenocženaj štaj,
 Hdžež jenak tvoje Šmmauřke hona
 We šbožu tvojej' hnady khodžitaj.
 Njech domaphtanje a žohnowanje,
 Njech šbože abo štyř jej' potřiechi, —
 Ša proštwia: „Šeřu, šchtož šo něhdže štanje,
 Ty pšchi naš wostan!“ jeju štowaršchi.

D šbožny dom, hdžež mólcžke k tebi nořcha
 Še šobuprořchenjom a modlenjom,
 Hdžež džěčži šahe wučža, šo čže prošcha:
 Pař, Šeřuřo, naš š tvojim kješčkom.
 Hdžež pšchi tebi šo wšchitzy šhromadžuja,
 Hdžež je twój Bethel a Bethanija,
 Hdžež pšalm a khěrlusich tebi jaspěwujaja
 A we tebi šo šbožnje wjeřela.

D šbožny dom, hdžež šlužomni čže šnaja
 A tebi šlužaja š pošnej šwěroščžu,
 Pod tvojej wocži šwoje džělo štaja
 A šwobodni we tvojej hnadže šu.
 Hdžež wotročžy a džowki šwoje próžy
 Čži wěnuja a šwoju šlužbu wšchu
 A šwěrní kóždy džěń we tvojej mozy
 We wulkim a we malym wostanu.

D šbožny dom, hdžež ty wšcho šbože džělisch,
 Pšchi kóždym wjeřelu čže witaju,
 D šbožny dom, hdžež k šrudženny šo bližišch,
 Ty šekarjo je šwojej pomozu;
 Šacž budže dženkša džělo dořonjane
 A kóždy čžehnje š tvojim wodženjom
 Šam, hdžež šu wrota parlowe te rjane,
 Hdžež je našch wěčny, krařny, wóžny dom.

Bo Šh. Š. Špitta

Šh. Š. Wařtař.

Lutherowi pomozniky.

V.

Raspar Cruziger.

§ Rasparom Cruzigerom mjenujemy dženka pišma-
wjedžerja reformaznje. § pravym mjenom wón Kreuzinger
rěkaše a bě s Lipska, hdžez bě so 1. wulkeho rózka 1504 narodžit.
1519 pschipošluchashe wón pschi tej t. mj. Lipsčanskej dispu-
taziji. Šchož tam štyšeshe, to tak w nim skutkowashe, so bu
s pscheczelom reformaznje a Lutheraj a jeho skutkej s pomoz-
nikom. Pobhwjchi we Wittenbergu s Lutherowym wučomzom,
studuje tam theologiju, matematiku, pschirodospytanosjz a lékař-
stwo, bu wón 1524 s rektorom a s předarjom w Magdeburgu.
W lěcze 1528 wróczy so sašo do Wittenberga a bu s Lutherom
pschi hrodowskej zyrkwi s předarjom a s dobom tež s wučerjom
theologije.

Pschi pscheložku biblije je wón wošebje se swojej lékařkej
a pschirodospytaniskej wědomosjzu džělo spěchowal. Bhwajo
wošebje wuschimny, rěczy a rěčane słowa napišacjz a šapišacjz,
je wón pschi wschelafich jednanjach wo wězach wěry jako šapišo-
war šobu byl a tuto wuschicjzne džělo wubjernje dokonjal. Zeho-
dla je tež runje wón tón byl, kotryž je wjele přědowanjom a
rěčow Lutherowych šapišal a k wosjewjenju pschihotowal, tak
šebi wošebiteho džaka dohwajo.

Luther šebi jeho duž te. jara wazeshe, a po Lutherowej
radže tež kurwjerch Jan Bjedrich Cruzigera do Lipska nje-
puscheczi, jako bu 1539 tam powołany. Cruziger wošta we
Wittenbergu, tola Lutherowe džělo po Lutherowej šmjerczi ša-
stawacjz — tak bě šebi to Luther ša čaš žiwjenja myšlit, —
wón njeje dołho mohł. 16. nobembra 1548 wón wurje,
pschenapinany wot swojeho wučeneho džěla. Bhwajo šlabny po
čžele bě wón to byl, šchož jeho mjeno Cruziger praji: ššchiz-
noschjet. Na wobrašach, kotrež čzi Lutheru a jeho pomoznikow
pokasuja, šesnajesch Cruzigera na jeho dołhej brodže. Tež tutón
Lutherowy pomoznik je ženjeny byl a jena s jeho džowkow je so
posdžišcho s Janom Lutherom, s Lutherowym najstarschim
šynom woženita.

Se Šerbow, ša Šerbow.

17. nobembra t. l. šwjecžeshe w Budyščinje knjes šarač
em. Jurij Libsch šwoje 60. narodninny. Kaž w jenej šwójbje
je to bylo w šerbškim ludu hacž dotal waschuje, so so nad wo-
šebnymi šerbškimi wótcžinzami wot Boha špožčženyymi dnjami a
hodžinami wješeli žyly šerbški lud, ewangelški a katolški, tak je
to tež dženska hiščeže a tak tež to dyrbi wostacjz. A tak tež naše
njedželske šopjenšo dženska knjesej šararjej Libschej pschisstupi a
jemu, wjele šboža k 60. narodninam pschejo pschiwola: „Bouhaj
Bóh“ wam w dalšchim skutowanju a džělanju Bohu k čžejczy a
Šerbam k špomozenju!“ Tuto pschecže wukhadža s džakownych
wutrobow; kotrež, wopominajo wscho to, šchož nam tydženja
w našchim tydženiku „Šerbške Nowiny“ wo tutym našchim
wótcžinzu prajene a šlawjene bu, so wješela nad tym, so je
knjes šarač Libsch, tutón džěň pschi pschibjere „a wotšhorjenju
wofřjedž žohnowanjapokneho džěla šwjecž“ mohł; tuto pschecže
štawa so w tej wěštej nadžiji, so budžemy my Šerbjo hiščeže
dołhe čžabny psches pjero a rt našcheho šerbškeho wótza kaž šwjek-
leni tak tež spěchowani.

§ Šrodžiščezja. Šóndželu, 29. oktobra. so nam město
šermuschneho přědowanja, kotrež běchmy hižo njedželu štyšeli,
liturgiska šwjatocžnosč posčiczi, w kotrež so nam pschicžina,
šhód a plód reformaznje rošestaji. Šlowne myšle běchu: nusa

žyrkwoje; Bože šlowo to šwětko w čžěmnosčzi, Lutherowe wustu-
penje pschecžowo wotpuskej se šwojimi 95 praschenjemi; Šesuš
Šhrystuš jenicžki Šbóžnik šwěta, Šhrystušowy wumóžerški škut
psches wěru našch pokoj a našcha móž.

Na jubilejskej Božej šlužbje nam 2. šor. 4, 6. pokasa, kaš
je Bóh šwoje štworicželske šlowo: Budž šwětko! psches refor-
maznju žyrkwoje s nowa wěrne ščžiniš. Ššebi rošpominachmy:
Šbóžny dar, kotryž je Bóh psches Lutherowu šlužbu nam darik;
džakny nadawł, kotryž mamy my jako džěczy reformaznje do-
pjelnicž. Wunoschł šwjedženskeje kollekty bě 93 šr.

Na popołdnishim džěčžaznym šemšchenju so šchulskim džě-
čžom wschelafe wobrašy a šlawišny s Lutheroweho žiwjenja
psched woczki štajachu. Šo wobšamšujenej Božej šlužbje džěczy
na wšy „Šed'n twjerdy šród je našch Bóh šam wušpěwachu,
šchož šowšchittkowne špodobanje šbudži.

§ Wjelecžina. Šednorje drje, tola niz mjenje šwjatocžnje
šwjecžeshe našcha wošada tón džěň, na kotrymž psched 400
lětami pschi hrodowskej zyrkwi we Wittenbergu s Lutherom
nowy čžak šastupi. Šano ½9 hodž. šhromadžichu so wješne
towarštwu s šhorhojemi, pacžerške džěczy se šwojimi wučerjemi
a mnoho wošadnych w šarškim šworje, so bychu w šwjedženi-
škim čžahu do Božeho doma čžahnyli. Šo šwjatocžnym špěwje
žyrkwinskeho šhora šakšincžu móžnje psches Boži dom Lutherowy
šhěrlusch: „Šed'n twjerdy šród je našch Bóh šam“, a wošadny
duchowny štupi na šlětku, so by šwjedženske přědowanje džěčžal
wo tym šlowje Ššwjateho Pišma: „Budž šwětko!“ Nje-
našpomnjene njech njewoštanje, so bu tuta Boža šlužba hiščeže
psches to wošebje wušběhnjena, so buchhu pschi njej k přěnjom
rašej trjebane te nowe běle wódžecžza ša wotšar a šlětku, šhoto-
wjene pola ššarg. Ššaff w ššamjenizy, a te nowe ewangelij-
šlidko, šhotowjene po wšřowanju twarškeho radžicžela Šeššiga
w Lipsku; wschitto to bu žyrkwi wot jeneho šubeho daricžela ke
šonfirmaziji jeho džowki darjene. — Wššchische šchulške rjadownje
běchu hižo džěň přjedy dopołdnja w 9 hodž. reformaznyšku šwj-
atocžnosč měle, k jim bě k. wučerž Ššlechtner rěčžal wo tym, kaš
je našch jubilejny reformaznyški šwjedžěň jene čžiche pučžowanje
w nutrych myšlach k škwjecžženyym měštnam. Šopoldnju
31. oktobra wurjedžeschtej so ša šchulške džěczy Wjelecžanskeje
šchulškeje gmejny dwě šwjedženskej šrě: „W Lutheraj šahrodže“
a „Na čžětanžy do Wittenberga.“ Wošadny šarač pokasa pschi
tym džěčžom, kaš je Luther džěczy lubo měl. Šwjecžor we 8 hodž.
wotně so potom šwójbnny wjecžor, kotryž bě jara bohacžje wo-
pytany. Wošadny šarač postrowi a rěčžeshe pschi tym wo Lu-
theru a šwójbnnym žiwjenju. Šnjes wučerž Ššlechtner mějeshe
šwjedženski pschednoschł, pokasujo Luthera jako žyheho Ššemža.
Šyrkwinski šhor špěwashe, nawjedowaný wot k. šantora Ššaešera,
džěczy deklamowachu a tej přjedy našpomnjenej šrě so hiščeže
raš šrajeschtej, tak bě to jedyn rjaný šwójbnny wjecžor.

— Jeho šralowška wšřokosčž našch šronprnyž je, Šužizu
wopytawšchi, šebi wutrobny wschěch dołyl, kotřiz jeho paš s daloka
paš s šliška ššnachu, a tak tež wěšče wutrobny wschěch Ššerbow,
wo kotrychž wón dobre šlowa rěčžeshe, niz jeno, kaš je so hižo
pišalo w Budyščinu, ale tež na psch. w Šubiju. Ššwajški,
šralowški dom s ludom a lud s šralowškim domom wšřazje,
buchu wěšče pošhlnjene a wobnowjene w tutych dnjach, a njech
wone to bhwaja dale k špomozenju našcheho šraja a luda.

Zamolwity redaktor: šarač Wyrčač w Nosacicach.

Soburedaktor: šarač Mróžak we Šupoji.

Čiščej a nakładnik: M. Šmoleč.

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↵

Wudawa ƙo kóždu ƙobotu w Ssmolerjez knižicziščęzćni w Budyschinje a je tam sa šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacž

1. njedžela adventa.

Rom. 13, 11 14.

Kóžda wěz ma ƙwój czař, tak nam předať Salomon 3, 1 pschivoka. To tyscheneho posběha, jemu pschpowjedajo, so směje jeho cžęnosć a próza ƙwój kónz; to wjekeleho poniža, jeho dopomnjo, tak rucze ƙo husto ƙmjecze do płacza pschewobrocza; to komdžerja pohonja, so pschihódmu škladnosć wukupi, přjedy hacž ƙo šhubi; to šlóstnička nastřoža, jeho napominajo, so jeho cžinje nje pschezo tak, kaž nětko, dale njepóndže, temu cžlowjekej je postajene junu wumrjecž, potom pak to ƙudjenje.

Kóžda wěz ma ƙwój czař, kelto tuto ƙłowo hacle njewaži na wasy wěry wažene! Tež wumjedjenje Božeje wumóžeršćeje rady mějeje ƙwój czař: jako tón czař bě dopjelny, póhła Bóh ƙwojeho Ssyna. Czař pschihotowanja nascheho wumóženja je nimo; nětko płaczi, jo sapschimnyč, jeho ƙo mozowacž. Ščęsczijska zyrkej džęńka ƙwoje nowe lěto ƙwjeczi. S nowa ma ƙo dopjelnič tamne dawno a husto ƙłyschane ƙłowo profety Jęfajafa: Tón šnjęs je mje póhlať, so bęch ƙhudy pschpowjedat to ewangelion, so bęch šahojit roslamane wutrobny; so bęch přędowat jatym wupusčęjenje a šwjajany wotwjajenje; so bęch přędowat to špodobne lěto teho šnjęsa. S tym ƙo nam tole bęžaze škutfowanje nascheho Šbóžnička psched woczi staja. 19 lěstokow je jeho škufow poknych, a jeho domapytanje hišcęže žaneho kónza nima. Jeho advent tu sažo je. Tola kóžda wěz ma ƙwój czař. Šchtó wě, hdy budže pošledni advent teho šnjęsa, hdžež budža wschitzy, kiž na šeni bydla, jeho widžecž, hdyž wón pschindže w ƙwojej ƙrařnosći a wschitzy ƙwjeczi jandželjo s nim? Wón chze nař w špodobnym czařu wuřłyschecž a nam w dnju teho šboža pomhacž. Ale chzemy my šebi pomhacž dacž a, šchtož

ƙo nam šaleži, cžinicz? Wšęch dha, kotry je nětko twój czař? Šswj. Pawol cži na to wotmołwoja: 1. Kóž je ƙo minyła, duž stawaj! Džeń je ƙo pschibližit, duž džęłaj!

1. Kóž w štwórbje je Bóh štworit. W njej dırbi cžlowjeť psches španje wofschewjenje sa ƙwoje šprózne cžęko namałacž. Tajke wofschewjaze španje je ƙrařny dar Boži, a tak někotry ƙhorj je nutnje wo tutón dar šwchowat. Ale šnajemy hišcęže druhu nóz, kotraž njeje wot Boha, a druge španje, kotrež je duschi šchłódm; to je nóz a španje hręcha. W tajkej nozy ƙu tež něhdy tamni Romizy ščęsczijsko špali, kotrymž Pawol pišche. Woni ƙu s wjętscheho džęla přjedy póhanjo byli. Šak bęchu do hręsch neje cžęmnosće šapadli, wo tym je Pawol w přęnim štworje ƙwojeho lišta ręczał. Tež po hręschnym padže je Bóh ƙo hišcęže cžlowjekam šjewit. Ša škutfach Božeje štwórbny bęchu jeho węcžnu móz a bójštwó mohli widžecž a šrosćicž. Ale woni jeho njeřku jako Boha cžęsczijski ani jemu ƙo džakowali. Duž škudnychu we ƙwojich myřłach, a jich njemudra wutroba ƙo šacžmi. Šrařnosć teho nješachodneho Boha we ƙwojej šłasnosći njęchachu cžęsczijsč, duž šapocžachu Božim štworjenjam a jich podobišnam bójšku cžęscž wopofacž. Šajta to nóz, hdyž móže cžlowjeť, po Božej podobnosći štworjeny, š něšajšemu štworjenju abo wudžęłkej ƙwojeju rukow ręcnyč: ty šy mój Bóh! Ale tuta nóz bu hišcęže cžęmnischa. Bęchu ƙo wot teho žiweho Boha wotwobrocžili, bu tež jich žyle žiwjenje a šadđerjenje bjesbóžne. Woni do njęcžiřnych požadoscžow a žadławoscžow šapadžechu, wschitka hręschnosć njęs ninti šnjęšęche, jedny hręch pschezo drugi, nowy hręch płodži; tak šłuboko ležachu w hręschnym španju, so niz jeno šami tajke njęšmanosće cžinjachu, ale tež

dobranje mējachu nad tymi, kotič je činja. Nima profeta
kajab pravje, hdyž na pohanste ludy wofofo bo hladajo
rekuje: čemnosć pschikrywa semju a mrofofo ludži —, a bo
pschikrywa: Wajchtarjo, je bo nož skoro minyła?

Alle tón kamj profeta tež hižo w duchu widži, kaš Israelej
jajne šwětlo pschindže a krašnosć teho Knjesa na nim sšhadža,
kajab, so tež pohanjo w tutym šwětlu khodža. Tuto wěščeženje
je bo dopjelnišo, jako tón pschindže, kiž wo šebi šwēdca: Ja šym
to šwětlo teho šwēta, našch Šbōžnik Jesuš Khrystuš. Wōn kam
w dnjach šwojeho semjskeho žiwjenja tuto šwětlo jeno šwojemu
židowskemu ludu posticža, dofelž njeje pōžlant, khibo jeno k šhu-
bjentym wotzam š Israelskeho doma; jeno někotre prubi tež bo
psches židowske mjesj šwēdca, kaš tam na Kananejsku žōnstu.
Alle jako bē wōn šwoje knjesstwo w njebjach nastupil, jeha
japochtoljo jeha pschikrywa wujedu: dšicze po wšchēm šwēdca a
prēdujce to ewangelion wšchitkemu štworjenju. W ewangeliju
to šlōnzo nad čemnosću pohansteje nož sšhadža. A tuto ewan-
gelion je tež do Roma pschichlo. Psches koho a na kajke waschnje,
to njewēnt. Alle tam šu jo š radošcu pschijeli. Pawol kam
w našchim lišce bo Bohu dšakuje, so ma jich wēra po wšchēm
šwēdca kwalbu a česć. Duž šmē jim paš tež pschikrywač:
Šchtunda tu je, so bychmy je spanja stawali, hdyž je nož bo
minyła. Šdyž bo rano bitwa šapocžina, wojaš nješmē wjazh
špacž. Wojowanje mjes kšesčijanštwom a pohanštwom bē bo
šapocžalo. Dolho njebudže wjazh tracž a pschesčēhanja wot
štrony romškich kšēzorow tu šu. Tu dšrbi kōždy wjedžicž, wo cžo
bo jedna. Tak někotry kšesčijan budže šwoju wēru psches
šmjercž wobkručicž dšrbjecž, jeha wēczne šbože je blišče, hacž
jemu bē, jako wōn k wērje pschindže. Kaš mohł wōn nětko
hiščeže špacž?

Ša naš je bo nož dawno minyła. My šmy kšesčijanški
lud, w cžaku reformazhje drubi kōcz wot šwētko ewangelija roš-
šwētleny. Pohanste mozy tež mjes nami šwoju hlowu posbē-
huja. Duž my nješmēny špacž. Na šbudžerškich hloščach
nješpobradhuje. Škōžde nowe žyrkwine lēto je tajki hlošč: Wotucž!
Na cžo hiščeže cžakach? Čhzešch cžakacž, doniž cže hrimanje
wēcznosće njebudži? Šsnano rjeknjesh: ja šym šbudžent, ja
šnaj, šhto je šle a dobre, šnaj šwojeho Knjesa; hrečhi, kajkež
Pawol w Romje porofuje, ja tola nječčinju. Mōj pschecželo,
na hrečhach našcheho cžaka je kōždy mjenje abo bole wina a jich
dšelomny. Wēšče, tvoje žyle šnutškowne žiwjenje njespi, ale
wšchelake mozy tež w tych wērzajhch hiščeže špa. Šimšon bē
muž, Bohu šlubjent, a tola wōn wužny na klinje Delile; Eliaš
bē mōžny profeta, a tola š wutkosće pod jechibērnem wužny; cži
wucžobnizh mējachu Jesuša lubo a njemōžachu jemu šchtundu
š nim wachowacž. Njesnajent tež tajku šlabosć? Wēra tu je,
ale wona hiščeže nowe žiwjenje njeplodži; nowe žiwjenje je bo
šapocžalo, ale k plōdnemu rošroščenju nješchindže; wuhle tu
šu, ale woheš je hašnyš, kiž dšrbi je rošehlicž. Šsnano šh ty
hewal žyle wotucžil, ale jene hiščeže špi, ta lubošč: nimašch
šmilnosće a tvojemu winikej hiščeže njemōžesh wodacž. Wbo
ta modlitwa špi, žaneje wješeloseče nimašch, Bohu bo bližicž.
Wbo ta nadžija špi, žaneho dowērenja na Božu pomoz nimašch,
duž bo štajnje starasch a tyšchisch. Wola mnogich hiščeže wjazh
špi. Woni ke mšchi khodža, pschi Božim bližje jich tež widžisch,
ale jich šadžerjenje pokaže, kajka hreščna čemnosć hiščeže w nich
bydli. Tšm našcha epistola pschikrywa

2. džen je bo pschibličil, duž dšelaj! Šdyž je nož bo minyła
a džen šašwital a ludžo je spanja stawaju, woni šwoje nožne
woblecženje wotpoloža a bo draštu, kajkaž bo wodnjo nožh, wo-
blekaju, na to do dšela du, kajkež šebi jich semjske powoľanje žada.
Šchtōž chžyl šrijedž bēteho dnja hiščeže w nožnej drašče khodicž;

šchtōž w šdraščenju a wobjendženju pschistojnosć a dobrn šarjad
šaprēwa, kotryž šebi šwētkosć dnja žada; šchtōž pschikrywašče
šwojeho powoľanja šanjerodži a cžak, hdyž dšrbjal dšelacž,
š pršlemi a njewuščnosćmi pschecžini: teho š polnym prawom
nješchistojneho, nješporjadneho a lēnjeho cžlowjeka šwarimy.
Šchtōž paš je we wšchēdnym žiwjenju dobre a pschistojne
waschnje, to placži tež wo duchownym žiwjenju. Tehodla japo-
šchtol napomina: Wotpoložmy škutki čemnosće a woblecžmy bo
brōnje šwētko! To je tola hašba, hdyž je kšesččan, kotremuž
je w Khrystušu jashny džen jeshhadžal, hiščeže w putach čem-
nosće šwjasany. To je tola šrudnje, hdyž tōn, kiž mjeno kšes-
ččijana nožh, hiščeže we womasanej drašče hreščneho žiwjenja
khodži. Pawol žhly rym nješpocžinkow mjenuje, kotrež bo mjes
tamnyhmi kšesččijanami namašaju. Šsu wone mjes nami
nješnate? Někotryžkuli ničžo lēpsche njesnaje, khibo něšhto do-
breho jēšć a picž; ma-li jeno wōn wšcheho došć, šhto jeha tōn
tradažh blišchi štara? Wnošh šu niž jeno šwoje kamšne cželne
a duchowne mozy psches wopištwō šanicžili, ale tež šbože a dšer-
hicže šwojeje šwōjby rošteptali. A hdyž tuta wōjna jim nětko
šrēdki šapowjedži, šwojim žadoščam škuzicž, budža tute ša cžak
mēra wuforjenjene? Šelko hrečchow nječšitoseče a nješpōžči-
woseče nož je šwojim šchlewjerjom nješchikrywa! Šelko šwa-
rjenja a šawišče, nješchecželštwō a hidh na šjawne nještupa
šamo pola tajkich, kiž dšrbjeli bo psches šwjasni krowē a pschecžel-
štwō njes šobu šwjasani šacžuwacž! Šdyž Pawol jich na-
pomina: Wješelcže bo š tymi, kiž bo wješela, a plakajcže š tymi,
kiž placža —, dšha jim drje to druhe cžežko nješpadnje, ale to
prēšche woni njedoknjeja, jich šawišč a nješpōšchecže temu
wobara. To budž našche wšchēdne dšelo, so teho štareho Šadama
w šebi psches wšchēdne roškacže a pakutu potepimy a morimy je
wšchēmi hrečhami a šhmi lōšchtami, ale njech tež wšchēdnje
w naš horjēstanie nomy cžlowjek, kiž by w prawdošcži a cžšitosečči
psched Bohom wēcznje živy był. Woblecžcže bo brōnje teho
šwētko! Šdyž šlōnzo sšhadža, ščēn a čemnosć jeno pomalku a
po nēčim bo šhubjuje; šady kōždeje horh abo kēka pyta bo šdžer-
žecž, doniž šlōnzo wyšoko nješteji a jeha wobnjowe wofo wšchudže
njedokaha. Tak je tež š kšesččijanškim žiwjenjom; wono po-
malku rošče, ty štejišch pschezo we wojowanju, ty k polnemu
wotpocžinkej a k wēštemu dobheču nješchindžesh, doniž nješh
šachol do nješjēteho Jerusalema. Šdžēž je paš wojowanje,
tam bo brōnje trjebaju. Ty tu duchownu brōnječnju, kotruž
nam Pawol w šchēšthym štwōje lista na Efesškich wopišche, šna-
jesh. To šu wōtre brōnje, wot Boha šameho nam posticžene.
Wšchitko, šchtōž š tutym brōnjem dobudžem, naš k nowemu
wojowanju pošhlni. Š nimi šu japochtoljo pohanštwō psche-
wintli a Luther šamžowu mōž. Alle ty dšrbisch tež wjedžicž,
je pravje naložecž, hewal bo cži dže, kaš Davitej, kotryž Šaulowe
brōnje njemōžesh trjebacž. Šchtōž chže brōnje šwētko trjebacž,
dšrbi dšēcžo šwētko byč; w šabacže prawdošcže njemōžesh wu-
šstupowacž, dšrbi-li wōn tvojū nješpōšutnu wutrobu wōdžewacž;
š mjecžom ducha do lošta rubasch, jelišo jōn njechach pschecžimo
šebi šamemu škožicž. Tehodla bo našcha epistola škōncži: Wo-
blecžcže bo teho Knjesa Jesom Khrysta, to chže prajicž, štejče
š šm w naškručžischim šjenocženštwōje, žyle wobkručženi wot
jeho ducha. Ja šym živy; niž paš ja, ale Khrystuš je živy
we mni —, to je šbōžny plōd tuteho woblecženja.

Tak chžemy khodžicž, pōžčimwe jako wodnjo. Šhto nowe
lēto nam pschijēke, njewēnt; to paš wēnt, tym, kiž Boha
lubuja, dšrbja wšchitke wēzy k lēpschemu škuzicž. Š kōždy
lētom paš tež bliže pschindžem šjowjenju našcheho Šbōžnika we
wulkej mozy a krašnosći. Pschezo wōtšicho bo hlošč šbēha: hdyž
je tōn šlub jeha pschichoda? wšchitko tak wōstanie, kaš je bylo;

bnano skónčnje powščitkowne sahubjenje so stanje, ale niz psches Boži skutk, ale psches mózne mozy pschirody. Čim nutrišcho budž našcha próstwa: Pschińdž bórsh, Anježe Jesu! Wjes tym pał wostań wón pola nař a my budžemy jemu ł čzesći žwi, doniž do njebieskeho Ziona njesastupimy a ł wobladanju jeho krařnosće njesańdžemy. Potom je so wšitka nóz minyła, potom řwěczi so wěcny džen! Samjeń. M. w Hr.

Nańsche sbudžowanje adventskeho čařa.

— List ł Romff. 13, 11—14. —

Hłóř; Wotuczeje! Tón hlóř wař woła zc.

Stawaj, zhrtej Jesuřowa!

Čzi radojeć. Jeskhadžaka nowa

je ł hnadnym jeho pschichodom. —

Spanje ł nozu čymowej čěkaj,

nětk skutki čemnosće so hlětaj,

řchtóž sechze čahnyč ł Jesuřom!

Nóz je so minyła,

džen jařny Jeskhadža! —

Sosianna!

Je hodžina

nam sbožowna,

Sdnyž žiwjenje so posticža.

Brónje woblecžmy so jařne

a powitajmy řwětlo krařne,

řiž ł Jesuřom so dawa nam! —

Řhodžmy jako džeczi Bože,

wřchał Jesuř řam je našche sbože;

ł nim žiwjenje so bliži ł nam! —

Řrecž ł hrěchom wohidnym

a ł waschjom bjesbóžnym! —

Sprawnje stańmy!

Džen jařny je,

a žiwjenje

nětk ł hnadnym pschichodom ł nam dže.

Anješa Jesom Řhrysta wsmimy

řa řuřnju prawdojeće a džimy

ł nim se řwěta w dom ł njebieřam! —

Tudy řhudži pschezo wřchitzy

my wostanjemy podružnizy,

hacž herbřtowo Jesuř řliczi nam

we řwětke pschi řebi

a řej nař wudebi

ł njeřmjertnojeću. —

Čso wupřschmy

ł řhwatajmy,

řo ł nozy ł řwětlu pschińdžemy! —

Sosianna! — řaspěwamy;

psched tebe, Jesu, pschikhadžamy,

řo wuřwjecził nař řebi řy!

Wobradž miřojeć tvoja Boža

nam řnowa džen a leto sboža,

řdnyž pschichoł jako Čbóžnik řy!

Řam čuř je řpodobny

řwój pschichod pschecželny. —

Halleluja!

Čže witamy,

čzi řpěwamy

a ł nozy ł řwětlu řhwatamy. —

Adventski řberlusč 1917.

Adventski pschichod Anjesowy do čžela

Wot wřchitkich wěřow řařo řwoni řo.

Č so by tvoja wutroba řo řhrěla,

Čso tвое wócžto jařnje řwěcziło,

Ł tvoja duřcha ł Jesuřej řo měła

Č tej próstwu: Pschińdž teč ře mni Čbóžniko.

Čač budže hnadny čuř čzi wobradženy

Ł wot tebe řral wěcny pschekrařnjeny.

Ač! hlajće, řelko tón čuř wójniřki rubi

We wutrobach a domach čřlowjeřam!

Čřach wulki je, řo tvoja duřcha řhubi

To jene, řchtož je nuřne tu a tam.

Čřhřch! řchtož řwój Anjes čže pomina, čzi řlubi,

To, řchtož řam ma a wudželuje řam:

Řěr, dohćeže a duřche woschewjenje,

Čam Boži raj a wěcne wobřboženje!

Duž wopomń, řchtož adventski čuř čže wřczi,

Řač řachodny čuř, řwět a řemja je.

Budž řhwatny, mudry, řwěřny, řdnyž čže nuczi

Do pokuty adventske řjewjenje.

Řrař, wěřch ty, hacž řo tebi řařo wřóczi

Řróčž jeniczi to sbože Anjesowe?

Pschińdž, dořelž dženy to tvoja duřcha móže

Ł bliřto tebi tвое wěcne sbože!

Řač řhudny bu Anjes našche dla, wy řhudži,

Řač jeho řhudoba wobohaczi.

Ł řdnyž řač wjele wěřiwych nětk řudži,

Č, našche dla bu wón najřrudniřchi.

Hlaj bliřto je, řiž wřchitkich prawje řudži,

Řlucž helřki ma wón řam, řlucž njebieski.

Čhtó móže jeho wěcny řudu čřeknyč?!

Řój bratsje, řotra, nutryne čžemy řjeknyčž:

Budž powitany, řralo wřcheje čřecze.

Čřwój řzeptar dořtań, řwój řrónu wřmi.

Řónž wójny, njeřera a helřkej řecze

Čřiń bórsh, řjer řo nam we krařnosći.

Wy wěřiw, nětk řwoje palmy njeřce

Ł řřalmy řpěwajće we nadži:

Čřecž, džal a řhwalbu tebi řaspěwamy,

Č Jesu, tebi wřchitko porucžamy!

Jan Waktar.

Č pola.

Pola nař w domiřnje řo ta nadžiřa, řo tuta řyma nam tón měr pschinyře, pač řhubjuje, pač řařo pschiběra. Je to podobne řač na wjedrowej řchleńzy, pač řtupa pač řpaduje, řyle po tym, řač na njeřju je. Ł řařkehož wjedra my řebi na wójniřkim njeřju myřlimy, řač řtupa našcha nadžiřa abo řpaduje. Hacž řunje te řyle wobřejnosće w Řuřowřkej nam tola wjazy řřařne njeřřu, haj, hacž řunje řo nam ł najmjeńřcha wot jeneho džela řuřowřkeho ľuda řařtajeње wojowanja posticža a hacž řunje w Řřalřkej wulřotne dohćeža dohće buřu, nočže tola pola řiř wjele tu domach řa nadžiřa řtupač řorje, řa nadžiřa, řo budže w řutej řymje ł wójnu ře řónzej, haj, řo budže to do řřla bórsh ł wójnu ře řónzej. Řodobnje je to pola našchich wojowarjom wotřach w řolu, řač to je řčžehowaznych řiřtoř ł pola na jednym

a žamžnym dnju pižanymaj spósnajesč. Tón jedyn je w Ružowskej pižany a to 19. novembra t. l., w nim steji tole: „ . . . Mňšlachmy žebi, so w tutym lěče hiščeže měr pschidže; tola my budžemy tež tu schtwórtu symu wonkach pschětracž dyrčjecž! My chzemy žo nadžijecž a Boha prožycž, so nam bóršy měr wobradži, so bychmy žo bóršy do lubeje domišny wrócizč žmėli. . .“

Tón drugi list je pižany w Franzowskej, tež 19. novembra t. l., kotryž je tam runje s Ružowskej pschichoš; w tutym čitajšch tole: „Džaf budž Bohu, so buchmy ružowskej symje wukhowani; pschetož tam je nětkole hižo kšětro syma. My wschizy žebi mňšlimy, so hody jažo w lubošnej domišnje žobu žwjećizmy! Nadžijomnje je to Boža wola! . . .“ — A pschisponnjenju jenož to, so staj wobaj wojowarjej s teho žamžneho doma twuczajnyš. —

Sdnyž pak to nětko tak tu domach a tam wonkach, dyrčimy žo hladacž, so žo nam njeby tak seschlo, kaž to pschi wjedrje a pschi spadowanju a stupanju wjedroweje schlenžy je; to mohlo to po-
blednje byčž. Našcha nadžija nješmė psche jara spaduncž; nje-
dajmy pak jej tež psche wyžofo stupacž! Gladajmy, so žo po-
waha nješhubi a so my žami tak powahu nješhubimy! Šaf pak
šđeržimy powahu? Sdnyž w naš a mješ nami tu domach kaž
tam wonkach mješ tymi wojowarjami to jene wobstajne wostawa:
ta dowěra na Boha, ta wěra do Boha. A so wona s wobaju
listow nam žobu do domišny dom klinežy, je wulžy swješelaze.
Rad nami je, so we wschěch našchich listach do pola won tež klinežy
žobu jažo a jažo ta wěra do Boha, ta dowěra na Boha, a so
tam ničžo njeje wot teho, schtož moršotanje, nješčezěpliwosčž,
škwilenje, dwėlowanje, haj sadwėlowanje! Duž tehodla my, kiž
tu domach žmy, hladajmy žwėru sa tym, so w našchich domach
je domach tuta wěra a dowěra. Wona to budže, hdyž domach
budže we wutrobach! Duž twojeje wutrobny hladaj!

Se Šerbow, ja Šerbow.

400lětny reformazyski jubilej we Wóglintu. 31. oktobra do-
połdnja mějachmy žwjedženške kemschenje, žyrkwinske přjódšte-
jerštwow, wěšy, bėšche poknje sastupjene. Njemėjachmy pak žadny
čzah. Žyrkwiny chor spėwasche ariju.

Popołdnju pak mějachmy čzah: Schulške džēczi, 5.—8. lėt-
nika, žónška a mužška mlodosčž, wojerške towarštwow, žyrkwine
přjódštejerštwow. Žo nim spėwachmy: Jedyn twjerdy hród je
našch Wóh žam (němšy, kaž bėšche žyła žwjatocžnosčž popołdnju
němška.) Čžehnječmy k nowemu pohrjebnišchczju, hdyž jažo
žyrkwiny chor spėwasche pschihódny reformazyski spėw. Narēcž
duchowneho, po kotrejž žo 4 lipy k dopomnjecžu žadžichu (psched
wrotami). Mješ tym so spėwasche kšėrlušch. Modlitwa, požh-
nowanje. Schtucžka: Nječ stajnje sawostanu.

Wšche teho bėšche mlodosčž po domach 775 hr. šberaka (mješ
nimi 240 hr. wot mlodosčže žameje). Sa tute pjenješy ma žo
nowe selene woltašne křycže kupicž, žo wě, hagle po wójnje.
Schtož budže wšche, ma žo wužiwacž sa Boži dom.

Pschi jubileju bu dobrowólny žyrkwiny chor sažoženy, s čžimž
bu došholėtne žadanje duchowneho, kaž wožadny dopjelnjene.

Róžde schulške džęczo (550) je dostało wobraš: Luther na
Wartburšy, a knižku: D. Blanchmeister, Luther u. sein Werk im
Sachsenlande. Wudawš nješkešche žyrkwina polkadniža.

4. oktobra wječzor bėšche — tež žyle němški — w Čžibowej
derje radženty reformazyski wječzor, wuhotowany wot tamnišcheho
mlodeho wuczerja. Powšchitkowne spėwy, bažnje, hudžba na kla-
wěrje, džiwadło a narēcž duchowneho; žala bėšche pschepokna a
to wožebje džėlaczerjo s jich žwójbnymi. — Wšcho do hramadu:
Derje radženty jubilej. W. L.

S Budyšhinka. 400lětny reformazyski jubilej žmy tež w
našchey wožadže žwjećili. Dopołdnja wotně žo w žyrkwini žerb-
ška a potom němška Boža žlužba. Žyrkej bė rjenje s pletwami
a někotrymi wěnzami wudebjena, kiž bėchu Budyšhinske mlode
holžy k žwjedženjej nawike. Na dupje widžachmy rjanu křonu,
kiž žo wožebje spodobasche. Šhotowika je ju s wustojnymaj ru-
komaj knjeni Womczerškowa s Budyšhinka. Popołdnju bė křótka
žwjatocžnosčž pschi dubje, kiž bė žyrkwinske přjódštejerštwow žriedž
Budyšhinka a Pschiwěziz pschi žyrkwinskej schczězžy k dopomnjecžu
na jubilej žadžicž dafo. Žo wuspėwanju jeneho kšėrlušcha knješ
faraš Dobružy pschitomnych w žwojej rēczi na to pokasa, na čžo
čžze dub naš a našchich potomnikow dopomnicž. Schulške džęczi
sanješechu potom žerbški spėw. S wuspėwanjom jeneho kšėrlu-
šcha žo na to žwjatocžnosčž škónczi. —1—

— Druhu njedželu adventa, 9. dezembra budže jažo žerbške
kemschenje we kšchiznej žyrkwini w Draždžanach. Špowjednu
wucžbu smėje k. faraš Domasčka s Budeštez, přėdowanje k. faraš
Kjencž s Wjelecžina. My prožymy lubnych čžitarjow, so chžpli
žwojich pscheczelow a snatych w Draždžanach a wokolnosčži na
to kėžbliwých ščžinicz a jich prožycž, na žerbških Božich žlužbach
we kšchiznej žyrkwini žo wobdžėlicž, hdyž móža přėdowanje Bo-
žeho žłowa jažo w macžernej rēczi žyšchecž. Wóh pak chžpl
žwoje žohnowanje spožčicž přėdarjomaj a požłucharjam.

— **Pschedženaf,** žerbška protyška na lėto 1918, je wuščka.
Tež lėtka je žo derje radžila. W njej namafsch rjane nastawki,
hermanki, najnowišche wobrašy, kaž tež kermušche. Nječ žebi ju
tola kóždy kupi. Do žerbškeho domu žłušcha tola tež žerbška pro-
tyška. Sdnyž na ščženje njewišy, dha je, jažo by w domje něšchto
pobrachowalo. Tež našchi žerbšy žwožy bychy žo wješelili,
hdy bychy jim ju domjazy do pola won požłali. Róžde dopom-
njecže na domišnu je jim tola wolijowa kapka troschta a smuts-
kowneho wolkewjenja. A schto by teho bóle potřebny a hódny
był hacž našchi křobli, w bėdženju njewustawžy žwožy. Dostacž
je w Šmolerjež knihicžičczėrni, kaž tež pola dotalnych pscheda-
warjow. Placžina je žo lėtka, dokėž žu papjera w wobrašy
tji křócž tak drohe kaž přjedy, wo 15 pj. powyščila, a potojkim
lėtka Pschedženaf 40 pj. placži. Žornjo druhim s otřkam je
jara tunja. Duž dha dži a kup žebi žerbški křotyku.

Luther žo modli.

Luby wótcže w njebjekach, my prožymy tebe, s by ty naš
šđeržak w twojej bojosčži, psches twojeho žwjateho žcha šakho-
wal psched hrėchom a w jenej pravej wěrje šđer k hacž do
kónza, so bychmy tutón wobsbožazy džėn twojeho psch žada swje-
šelom mocžakowali a žwojeho knjesa Jesom Šhršy jažo na-
šcheho wumóžnika s wutrobnej dowėru pschijimali. Nječ.

Lutherowe žłowa.

104.

Tón je najšėpje žimy, kiž njeje žebi štamemu žimy, a tón je
najhórje žimy, kiž je žebi žamemu žimy.

J. K.

Porjedjenje čžishežerškich smšłow: W 5. schtucžy spėwa
D šbóžny dom, w pošlednim čžigle dyrki na 3. ryncžku rėřacž
niž bližišch ale šchilish, na 5. ryncžku niž dženkša ale džėnške.

Zamolwity redaktor: faraš Wyrgač w Nosačicach.

Soburedaktor: faraš Mrózak we Łupoji.

Čiščėř a nakladnik: M. Smoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

↳ Sserbske njedźelske łopjeno. ↲

Wudawa so kóždy kóbotu w Smolerjez knihcizničerni w Budnichinje a je tam sa šchwórtlětnu pschědylatu 40 pl. dostacž

2. njedźela adventa.

Rom. 15. 4—13.

Wón pschindže s wulkej huadu,
Je polny lubosće,
Wón wobara wschom' padu,
Wschu žalosěz sacžeri.

Wón pschindže — to njeh je nasche adventske spěwariske wjekele! Hody, Boži džěń, wěsće s mjenje šwětlom, se mjenšimi šwěcłkami pschindu abo hjes nich — pschihoty k wobradženju su šnadnišce hač hewak, je-li so njewupadnu zyle. Dola, dajmž so šebi lubiež. Šchtož je hewak hušto pschehnate bylo, haj škažene pschi advente a hodownym šwjedženju, to njeh lubje rady wuwostanje. Wo to žane žarowanje! Njeh pluwu rolecza, jenož so jadro wostanje: Wón pschindže. „Jenož so budže měr!“ tak s radosčiwěj nadžiju nětkole runje millio-ny praja. „Jenož so nasch luby s daloka šažo k nam šo domoj nutschamaka“, šlyšchich mjes nami se smutkownym šradowanjom prajiež. Šchto chze rjez, hdy šloty měr a droholubowany staw doma šažo krocjel k nam nastaji! Šisheće wjaz, hdy po Božim šlubjenju tón šnješ se šchonta Dabita pschindže a jeho šbožo s nim hšheće pschezo! Njeh wam, šchesežijenjo, s Božeho šłowa šlincži:

Wón pschindže!
Džeržeće w šhystu w hmadže,
Bože šłowo wobšteji!

Džeržeće w hromadže! Wš Romšy, tak w naschej epistoli rěka: „Bóh daj wam, šo mjes šobu na jene myšlicze.“ A šažo: „So hšheće po jenej myšli a jenym rtom Boha šhwalili a teho Wótza nascheho šnješa Jesom šhrysta!“ Jedyn

hšob w advente, jene šlincženje šhěrlyšchow po žlym šchesežijanštwje — a to je Boža myšl, to šwjateho Pawołowe pschěće mjes naschim ludom! Wón běšhe japoschtoł lubosće. Šak jara chze pschezo, šo bychu wschitzy jednotu psches šwjast měra džerželi, šo bychu čzi, kotřiž Bože mjeno jako jeho džěczi noscha, šhryštušowu čzichu myšl na šebi wopokasali jako šhryštianšy abo šchesežijanšy. Na čzole noweho žyrtwinocho lěta mjeno šchesežijan šteji, hdyž pod šwětnym lětom šłowo: šemski podrožnik! Š, šo byl bóršy šažo šwjast mjes šchesežijanami wschěch krajow po lěta dolhim rostorhnenju šwjasanj! Njeh Jesušowe žyrtwje šo na šemi mjes šobu šbliža! Njeh nasche wožady jako šladka šnješowe šo w měrje pod jeho šijom pažu. Njeh šo wschudže w domach, hdyž je njebojška šwada, hara a njesjedno-čziwosěz knježila, čzichosěz, měr a lubosěz jako šnješowa šwjata towaršchka k tomu pschinamaka. Šo nětkle najrjejšche! Ššlyšch-če: „Bjećeće šo jedyn po druhim horje, jako tež naš šhryštuš je horje wšak k šhwalbje Božej.“ Šak rjenje pošbėhujo šlincži: „šhudym budže ewangelion přėdowanj.“ „Šón hjerje hřěšni-šłow horje“. „Čzłowješa ššyn je pschishoł, šo by škuzil a šwoje žiwjenje dał k wumtoženju ša jich wjele.“ Pschishoł — do čžem-neho šwěta, pschishoł do čžěžkich bėdow, pschishoł ša hubjennyh a šhubjennyh čzłowjetow. šošem to, dušcha! Čzłowjecze, šapocžń s nowa a šlubje s dušche a ša dušchu žiwu byč! Šak móžnje chze tebe čžeriež šnješowa wulkosěz, tež šhwaliež jeho mjeno! Jesuš šhryštuš je tón, w kotrymž šu wschitzy na jene šhroma-ženi: „Ša praju, Pawoł psche šo je wón škuzomnik byl, wob-řešanja (to rěka židowšeho wušwoleneho luda) Božeje prawdy abo wěrnosće dla — šo póhanjo pak Boha šhwalala šmilnosće dla.“ Šhromadžeće šo, šo hšheće wy židowšy bratšja a štawy

ſ pohanſtwa ſ jena byli. Džeržče w Chryſtuſu w hromadže. Njej' wěrnſ, my hiſcheže podomnje na Božu wěrnſež ſpominamy, hdyž w naſchich ſpěwach a piſmach klineži, kaž něhdy pſched 2000 lětami: „Wyſkaj, džowka zionſka — Wjekeł ſo, Jeruſalem!“ „Hoſianna, Chryſtuſ dže, dele ſ njebjefkeho tróna.“ „To je ta rjana hałožka ſ toh' ſchtoma Davita.“ Na Božu wěrnſež, kiž njehabla, ale čłowſtemu narodej, wſchemu ludu ſbože, a to najlěpſche: wodacže hrěchow a ſwjatoſež dawa, twarimy. O twařimy! — Runje taſ kraſnje ſyboli ſo pſchi njej Knjeſowa ſmilnoſež, kiž je wſchitko, ſchtož wodnych ma, ſ ſwojemu kraleſtwu powołaſa! Hiſcheže pſchezo rěka: Hiſcheže je rum tudy! Kaž dobročiniw čłowjek pſchezo wjazy rum a ſa potrebnych w domje abo wutrobje ſa jich wofſchewjenje poſkiczuje, taſ Bóh tón Knjeſ po duchownym bofu. Kaſki běſche pucžowař Stanley po jeho wuprajenju ſbožowny, jako na jeho pucžach pſches pohaniſku Ugandu tamny kral Witeſa a jeho hłownižy mějachu tyžaz arafchenjow dla Ebóžnika a kral jeho pſchi wotžalenju wo bibliju proſcheſche. Njech ſo my ſ pohanami ſobu wjekełimy: „Chwalče teho Knjeſa, wſchitzy pohanjo, čžeſeže jeho wſchitzy ludžo.“ A njeje Boža njeſaſlužena dobročiniwoſež, kiž naſ čaſnje a wěcžnje ſbožownych čže čžinicž, naſcha ſtajna chwalba?

Njemóhł, kſcheſežijano, Knjeſowu ſmilnoſež, wulzy kóžde žyrkwine lěto pſchezo ſ nowa poſbėhowacž — praj wjazy — kóždy ſwjaty džen, haj, kaž huſto nowe ſwětlo nad twojej hłowu na njebjekach ſkhažža? Bože ſlowo wobſteji.“ — Pawoł dwóžy rjekuje: Jeſuſ Chryſtuſ je naſ horjewſa! Židži a pohanjo, wobaj narodaj, ſtaj noſcherjej Božeje majeſtoſeže. „Schtož je piſane, je nam ſ wucžbje piſane“ — kaſki je Bože ſlowo wěſty podložk naſcheje wěry! Wſmimy jo dale ſobu na woltař a kłětku, kaž ſ čžichemu roſpominanju do ſwojeho kucžika domach! Wóſſaſ a profetojo, ſeženja a epiſtole naſchi wuczerjo. Hdyž telko pada a fabka, jich wjele do dwělow, haj bjeſnadžitoſeže a njewěry pſchuidže, wjedžeže tola: Bože ſlowo wobſteji. Pſalmy — naſche pſalmy a kſerluſche dyrbja dale klinežecž, kaž Pawoł ſkoro ſaſtacž njemóže w epiſtoli jim dacž wozucžecž ſ žiwej nadžiji, hdyž piſche: „Wjekeleže ſo, pohanjo, ſ jeho ludom“ a jaſo: „Korjeň Jeſuſowu budže, kiž budže knježicž na pohanach. A temu budža pohanjo nadžiju mēcž.“ Bóh poſpłiſ tež, kaž ja-poſchtoł dwóžy wupraji, naſchu nadžiju. Haj, Bóh napjelſ naſ ſ wjekełom a měrom w Jeſom Chryſtu.

Stawaj, ſtupaj do ſwětla — Jeſuſ džerži ſlubjenja.

Hanijeň.

M. w M.

Wyſcha duſche na ſwojeho Knjeſa wocžafowazeje.

— Liſt ſ Romſk. 15, 4—13. —

Glóž (W miž. harſa, čž. 51): Jaſo kral Knjeſ Jeſuſ zc.

abo tež: Na Boha ſo ſpuſchecžecž mamy zc.

ſa krala ſo pſych, o duſcha,
ſwojeho, kaž ſo čži ſluſcha;

Jeſuſ Knjeſ a Ebóžnik je! —

ſ hnadu wón ſo bliži ſ tebi
ſ kraſnej čže ſej pſchu debi,
wěcžne da čži žiwjenje.

ſčžeřpliwſež a troſcht čži dawa,
ſy-li jeho ſapſchijaſa,

ſo maſch ſ njemu nadžiju.

W myſli ſprawnej měniſch jeho;
wumóžena ſy pſches njeho,
jeho chwaliſch dobrotu.

ſklužicž jemu pſtaſch ſwěru,
maſch-li žiwu pſchezo wěru;
ſlužomnik ſam bu twój Knjeſ,
hdy je ſo pod ſaſon podaſ
prawdy dla čži prawo dodaſ,
ſo ſ nim čžeňjeſch do njebjek.

ſałožk, Duch a ſkuff je ſjena,
chwalba ſpěwa jeho mjenja,
dofež jeho lubujeſch;
dofež ſlužicž jemu žadaſch,
na ſkuff jeho ſwěru hladaſch,
— duž ſ nim džělacž lubje čžeſch.

Kraleſtwa ſo mjeſy jeho
dyrbja ſchěricž njebjefkeho,
pohanjo ſo ſhromadžečž
ſ ſtadku jeho wobhnadženych,
ſ herbſtwu ſwjatych wuſwolentych,
Knjeſa ſwojoh' pomyſchecž.

Korjeň Jeſowu je ſtanyſ,
ſ ſebi pohanow je čžahnyſ,
dawa džěł jim ſbóžnoſeže.
Duž ſo wjekeł a chwala
pohanjo a wopor pala
džakny jemu radoſtnje.

Wjekele a měr we wěrye
ſkicži duſchi w Božej ſwěrye
Knjeſ, kiž Bóh je nadžije;
poſnu nadžiju ma ſ njemu,
ſ Ducha ſwjateho ſo jemu
pſychi duſcha luboſtnje. —

M. U.

Njenadžite ſaſowidženje.

W Galumje w Schwedſkej koſcheſche pſched wjazy hač polita lětami mlody hórnik ſwoju rjanu mlodu njewjeſtu a džeſche ſ njej: „Na Jana ſo naju luboſež wot duchowneho žohnuje. potom ſmój mandželſki a mandželſka a twarimſ ſebi ſwoje hneſdaſchko.“ — „Haj, a měr a luboſež ſmějetaj w nim bydlicž“, džeſche njewjeſta ſ miłym poſmėwkom, pſchetož ty ſy mi jedyn a wſcho a bjeſ tebe čžyła radſcho w rowje žitwa byčž hač nihdže druhdže.“ Jaſo paſ běſche ſo do Jana wot ſararja druhi krócž pſchpowjedalo: Schtož ma něſchto pſchecžitwo wobſamknenju tuteho mandželſtwa wuſtacijž, njech ſo hnydom pokaže“, pokaſa ſo ſmjerečž. Pſchetož, jako mlodženž naſajtra rano we ſwojej čžornej hórniſkej draſeže nimo jejneho doma džeſche, hórnik ſo wſchědnje ſwoju ſmjertnu draſtu wobleka, klepny hiſcheže jun-krócž do jejneho wołna, jej prajizy, „dobre ranje“, ale niž wjazy „dobry wječor“. Wón ſo nihdy wjazy ſ podkſow njewrócži, a wona podarmo čžorne rubiſchko ſ čžeřwjenym wobrubom ſa njeho na kwaſny džen wuſchawaſche. Dofež paſ ſo nihdy wjazy njewrócži, položi je na bof a pkaſaſche wo njeho a njeſabu jeho ženje. — Wjeſ tym bu měſto Liſabon ſe ſemje-řzenjom wutupjene; ſydomlětna wójna ſo ſkónčži; kſežor Franž I. ſemře; jeſuitſki rjad ſo ſbėhny; Półſka ſo roſdžěli; kſežorka Marja Thereſija ſemře; Amerika ſo wuſwobodži; rebo-luzija wudyrri w Franžowiſkej; dołha wójna naſta; kſežor Leo-pold II ſtupi tež do rowa; Napoleon ſmozowa ſo Bruſteje a

Zendželczenjo potšlachu město Kopenhagen; ratarjo wužywachu a žnějachu. Mlynk mlějesche a kowarjo kowachu, hórny wnjachu dale sa rudu w swojich podzemskich podkopych. Jako pak hórny w Galunje w lécze 1809 krótki čas do Jana abo po Jenje mjes dwěmaj wujědomaj pschěrow wnjachu, tsi sta lóhezi spody semje, wurychu czělo mlodzenza, kiž běsche pschemacžane s wtrilowej wodu, ale hewak zyle njescheměnjene a njeshnite, tak so móžachuo wobliczo derje jesnacž a starosčž s njeho spósnacž; běsche so tak derje šđeržal, jako by halle psched hodžinu wumrjel abo jako by pschi džěle kufk wužnyl. Jako jeha s podkopy wu njebechu, jeha nihto njesnajesche, nan a macž, pscheczěljo a snacžki běchu hižo dawno wumrjeli; žadny człowjek jeha njesnajesche, a nihto nicžo wjazy wo njesbožu njewjedzesche, kiž běsche so psched polsta lětami stalo, hacž něhduscha njewjesta hórnik pschińdže, kiž běsche něhdy rano na džělo schoł ale niz wjazy domoj pschischoł. schědžiwa a potulena pschińdže s kijom na městno a spósu s wu jeha nawoženju; a bóle s radoščžu hacž s bolosčžu padny na lubowane czělo a jako běsche so stóncžnje po hlubokaj hnutosčži šrabala, wona džesche: „To je mój nawoženja, wo kotrehož žym 50 lět dolho žarowala, a kotrehož mi hiščeže Bóh juntrócž do mojeje žmjereče pokáže. Wóšom dnjom do naju kwaža je wón spody semje schoł a njeje so wjazy wrócžit.“ Wschitzy pschitomni so je žylami a hlubokim želenjom pjelnjachu, jako něhduschu mlodu njewjestu nětk jako starušku, žlabu žóntu a něhduscheho nawoženju we swojej mlodej rjanosčži wohladachu a jako widžachu, kač po 50 lětach w jejnej wutrobje hiščeže juntrócž pšomjo mlodeje lubosčže wudry. Wón wschaf žwój ert wjazy k žměřanju njewotewrjesche ani woczi k sašowidženju. Wona pschejesche, so bychu hórny jeha czělo do jejneje jstwicžki donješli, dokelž běsche jenicžka, kotrežž wón pschisčuschesche, a dokelž mějesche prawo na njeho, doniž bychu jemu jeha row šhotowali. Nasajtra, jako běsche jeha row na pohrjebniščžu wurny a hórny po njeho pschińdžechu, položil jemu te czornožidžane rubischo s czěrwjenym wobrubom wokoło schije a džěsche potom we swojej žwjedženiskej draščže sa kasčezom, jako by to jejny kwaž byl a niz pohrjebny džěń jeje nawoženje. Pschetož jako jeha na kerchowje do rowa položichu, džesche wona: „Nětk spi derje, hiščeže jedny abo džěpacž dnjom w kšłodnym kwažnym ložu, njedaj žebi dolho styšacž. Wlam tu jenož hiščeže malo wobstaracž a pschińdu bóřny a bóřny sažo žwita. Schtož je wola juntrócž wrócžo dala, to tež druhi krócž njewobřhowa.“ To prajiwšchi woteńdže a hiščeže juntrócž do jady pohlada. —

Na dowolenzy.

Wo durje so klepasche. Duchowny sawola: „Dale“ a do wotewrjenych duri studowaniskeje jstwy stupi wojak. S wutrobnyh powitanjom farac žwoje něhdusche paczeriske džěczo nuso wasche, bliže stupicž. „To je rjenje, so mje wopytasch, ty drje žy k wotřhorjenju na dowolenzy, twója macž je mi šrudžena powjedala, so žy franjenn.“ „To tak šlě njebě“, wotwobarasche a so na poskicženy stol žydnny. Rosřěčžowanje tak prawje žive njebě, duschowpastyr to snajesche, to běsche snamjo, so jeha wopytowarjo něščto na wutrobje mějachu. Dowěrjenje pak je přěni pupk, kiž so s mozu nježmě wotewricž, wón dyrbi so žam wotamkacž. Wojak žwoju czapku w ruzy wjercžesche. Na jene dobo na duchowneho pohladajo džesche: „Ja dyrbju knjesej fararjej něščto wupowjedacž, jedny džiw. Wny we tšělěřkej hrjebi ležachny; jena granata zyle blisko pschi mni trjehi, mje sašpny a mjes dwěmaj betonowymaj sežěnomaj šaprě. Nětko mějach hubjenu, hrořnu žmjercž psched woczomaj.“ — wón po-

fasta, „a dha mje nasch žmilny Bóh psches džiw wumó.“ „Psches kajki?“ so duchowny hnuty woprascha. „Psches druhu granatu. Ta tej sežěnje rostorže a ja běch wužiwobodženy. Nětk drje so-šymicže, knjes duchowny, so ja rany, kotrež mi tšchěřki nacžinichu, s wopředka njecžujach.“

Blidowe paczerje.

Kral Alfonso s Argoniskeje, kiž wokoło lěta 1450 knjesjesche, běsche pobožny muž a džeržesche jara na dobre pocžiniki na swojim dworje. Tehodla běsche jemu jara žel, hdyž běsche šhorit, so jeha mlodži semjenjo, kiž mějachu na jeha dworje dwórsku žkuzbu, so bjes modlitwy sa blido žydnachu a wot blida stawachu. „Čžeho dla?“ tak měnjachu, „dyrbimny wo to proščž, šchtož tak hižo mamny; a čžehodla dyrbjeli so Bohu sa tón kšlěb džakowacž, kiž wot krala dostawamny?“ Duž buchu ras wschitzy mlodži semjenjo wot krala na wobjed pscheproscheni, šchtož jich wschitkich jara swjěšeli. Sdyž do wulkeje jstwy štupichu, jich kral s wulkej pscheczelnivosčžu powita, da so jim sa blido sešydacž a wuwostaji pschi tutej škladnosčži blidowe paczerje žam.

Sdyž žebi nětko mlodži semjenjo žlodžicž dachu, so na jene dobo durje wotewrichu a na kralowu pschikajni jastupi — stary, trundlaty proščer, kiž so s najwjetškej njehańbitosčžu sa blido žyže, žebi do žwojeje schlicžki wot wscheho, šchtož žebi žadasche, nabra a wscho nětko s wulkej spěšnosčžu do so jědžesche. Běsche-li s jenej jědžu hotowy, duž s drugej šapocža a czinjesche, kač by wscho jemu žamemu žuschašo. Mlodzi semjenjo najprjedy njewjedžachu, šchto dyrbjeli k tutemu njehanibitemu proščerjej prajicž, kiž žebi šwěri, trundlaty a zyle rostorhane lapy woblecženy, so sa kralowiske blido žydnycž, bjes teho so by na krala pohladał abo jeha wo dowolnosčž proščyl. Woni běchu tak roshněwani, so šestawachu, a budžichu proščerja won czibli, njebudžishe-li jim kral Alfonso pschikasał, so s měrom šadžeržecž. Štóncžnje bě proščer so najědł a žebi hubu wutřě, tola niz se šerwiettu abo s rubisčkom, ale s ruky a na to se jstwy džěsche bjes teho, so by so sa jědž podžakowal. Runje tajki njehěblowany a njehanibity, kajkiž běsche pschischoł, tež sažo džěsche. Wle lědom běsche durje sa žobu šacžinik, dha tež mlodži semjenjo žwój hněw na kšróbkeho proščerja wužypowachu. Woni jeha rjelpuža njenowachu, kiž w žylej Španiskej swojeho runjecža nima, a měnjachu, so měl so prawje wótrje pokhostacž. Duž so kral posběhny a džesche: „Wny so hněwacže na tuteho proščerja, so je tajki kšróbny a njedžakowny, a tola je jenož juntrócž we swojim žiwjenju to czinik, šchtož wy wschitzy kóždy džěń dwójzy czinicže. Psched Bohom seže wy wschitzy hiščeže wjele njenje hacž tutón proščer pschede mnu, a tola so wschědnje sa blido žydnycže bjes teho, so byščeže žwojemu njebjeskemu kralej a Wótzej žklowčža popšcheli; a hdyž seže so najědli, žebi hubu wutřějecže, ale nimacže žaneho džakneho žklowčža sa teho, wot kotrehož wschitkón dobrny dar wukhadža. Bóh so na waž njedžakownych runje tak hněwa, kač wy na tuteho proščerja.“

Tónle podawř žnawo teho abo drugeho powucži a jemu praji, kač wjele kóždy džěń šakomdži. Pschetož w nětcžischim czachu so modlitwa niz jenož pola bohatych ale tež pola kšudnych šabyma.

Šekarstwo šchescžijanow.

Šóhanški hindu wopyta njedawno jeneho swojich krajanow, kiž je šchescžijan, a woprascha so jeha: „Kajteho šekarstwa našokujesch, so je twoje wobliczo pschezo tak žwěczate? Dawno hižo chžych so cže sa nim wopraschecž.“ „Ja žaneho wošebiteho šekarstwa njenakožuju,“ wotmolwi jemu Šoma, tón šchescžijan.

„Ja ežej ton pohan dale reczejaje: „Dla, žyle wječej macze wchesczejienjo nělajkeho potajneho lékařstwa, kiž nam sjewicz nochzecze; pschetož husto hižo bym ho pschi pohladanju na kchesczejianow, kotrychž setkach a setnach, džiwał džiwnemu, wjekelemu žiwětu jich woblicza.“ Oha poźmėnowasche ho Poma a jeho wóczo bu hiščeže radostnišche, hdyž hwojemu pohanškemu towaršchej wotmolowi: „Ja chzu eži našche potajništwu pscheradžicž. Našche wobliczo je tak hwočzate, dokelž hmy we wutrobje wulzy jara sbožomni a bohaczi. To sbožo našchich wutrobow pak je hlowo žiwjenja, je našcha sbožnych a wjekelech czynjaza wěra do Khrystuša!“

Dy, luby čitarjo, žaneho drugeho wotmolwjenja wotežafowal njejsy. Snajesch se hwojeho žiwjenja to hluboke, trajaze wjekele, kiž i našcheje wěry wukhadža, kaž i njesaprahniteho žorfa? Eži pohanjo mjes nami, ja mēnju tych njewěrjaznych, maju kchesczejianstwo husto ja nēscho srudne a njestroschtne. Woni nimaju žaneho srohmjenja ja wjekele w Knjesu. Woni snaja jenož hwočne a husto došč hřešch: wjekele, hdyž holl a hara knježi, a kiž wutrobu wobsbožecž a ja nowe dželo naž wofschewicz njesamōža. To sradowanje w Knjesu je jim zuse. O derje temu, kiž kaž tamny Poma to prawe lékařstwo ja duschu snaje! Pschekhodž našch berbiki kraj, a ty budžesch w někotrym domje, hdyž hnadž je próžy a starosčow došč, a hdyž po swontownym rosčudženju žiwjenje wobydierjow runje ložke njeje, tola na jich wobliczu džiwne hwočko trajazeho wjekele a blystot najhlubšeje radosče ho jasniež widžecž. Nad nimi dopjelni ho, sčtož je psched lēttyžazami David hižo ja wěrnosč we hwojim žiwjenju spōsnał: Sakoń teho Knjesa wofschewi duschu; pschikasnje teho Knjesa rosčwēcza woczi a swjekele wutrobu.

Se Šerbow, ja Šerbow.

— Šchwōrtk 29. novembra mēješche Lubijska konferenca Lužiskich theologow hwoju sšromadžisnu, ke kotrejž bēsche ho nahladna licžba hobotawow jescha. Subjene želejnišče wobstejnosče drje bēchu mnohim džělbracze njemōžne činike. Pschedhnda konferenzy k. farar Domascha wotewri sšromadžisnu i krotkejš powitanškej rēcžu a postrowjo cžestnych hōščzi, mjes nimi wōšebje jastupjerjow konsistorialneje wyschnosče, k. wofrejšneho hejtmana i Grašhaar a tajneho zhrkwinneho radžicžela Rosenkranza. Wyschšchi farar Wallenstein-Lubijski wuspěwa modlitwu. Wodžerjej konferenzy bēsche ho radžilo, tajneho dwōrskeho radžicžela dr. Geža, stawisnarja pschi techniškej wyschšchejšchuli w Draždžanach ja pschednoschł dohycž, kiž nam dwē hodžinje wo študijach pošlednich lēt džekatkow wo Lutheru na wulzy jastmowawe waschnje pschednoschowasche. Psche daloko by wjedto, wuczah i bohateho wopšhijecža tuteho pschednoschla podawacž. Š napjatejš kedžblivosčžu sšromadženi na wucžene poškieženja cžesčezeneho, sčezniweho pschednoschowarja pošluchachu a na kōnzu žiwje hwoj džak jemu wuprajachu. Radžiomnje ho pschednoschł wotežiščej.

W Herrnhucze wotmē ho jańdženu wutoru diezesanska sšromadžina ja Lubijsku a Žitawsku krajinu, a to w zhrkwi Herrnhutskeje gmejny. To bē i dobom swontowne snamjo ja to, so ewangelsko-lutherska zhrkejš Sakškeje a Herrnhutzjy ho psches swjast wěry sšjednoczeni wjedža a w jenejš myšli ja kraleštwō Bože sšlutkuja, kaž bu to tež wot wodžerja sšromadžisny, k. tajneho zhrkwinneho radžicžela Rosenkranza a wot k. přēd. Herrnhutskeje gmejny wobšwēdčene. — Šromadženyh hōščzom, duchownym a zhrkwinškim pschedstějicžerjam bu pschede wschēm wo dwēmaj praschenjomaj pschednoschowane; najprjedy wo wodženju młōdžiny, pschede wschēm mužškeje młōdžiny psches zhrkejš a jeje wu-

stawy, a wotom wo jenejš niz žyle nowejš, tola ludejš nimale hiščeže žyle njesnatejš wēžy, kotruž nēmški Gemeine-Giro-Verkehr mjenuja a kotraž je to placženje bjes twjerdnych a papjerjanyh pjenjes. Sdyž je to přenje praschenje wulzy khotne ja snutskowne a swontowne rosčicze a wobstacze našcheje zhrkwinje kaž našcheho wōtzneho kraja, je to druge praschenje nusne a wažne ja spēchowanje swontowneho wobkhadu a žiwjenja našcheho žyleho luda kaž tež našcheje zhrkwinje. To bu powšchitkownje tež pschipsnate a zhrkwinške priōdštejšestwa, kaž jenotliwi pschitowni pschipsnachu ja hwoju pschipschnosč, sčtož je mōžno, ja młōdžinu našchich wōšadow dokōnjecž kaž tež, hdyž ho nēkał hodži, wobkhad bjes twjerdnych a papjerjanyh pjenjes, wobkhad psches pschepišowanje placženja abo pschepišowanške placženje spēchowacž.

Š Hodžija. Reformazyski jubilej je ho, kaž i wjetšcha wschūdžom druhdže, tež tu dla wōjny na jara jednore waschnje hwočzil. Sdyž bēschtaj duchownaj na njōn wōšadu i tym pschihotowalojš, so bēschtaj w mēžazomaj auguste a septembri na nje dželškim přēdowanju jenož wo reformazyski rēcžalojš, mōžachu tu, sčtož bē w druhich wōšadach njemōžno, na duju do hwojedženja, kaž tež na hwojedženju hāmny, se wschēm i sšjomi swonami swonicž. Njedželu bē po spowjedži dwoja Boža hlužba. Remšcherjow, kotrychž bē jara wjele pschichlo, witachu dwoje psched zhrkwinju natwarjene a rjenje se schurčewnyh haložkami wobbite cžebne wrota. Šswjedženške přēdowanje bē na Gal. 1, 14—16 sšložene. Popōdnju w 3 hodžinach bē Boža hlužba ja schulške džēczi wot 10.—14. lēta. Nawjedowane wot hwojich k. wucžerjow pschicžezechu džēczi wschēm tych wōšadžinyh 6 schulow do fararšeho dwōra a wot tam podachu ho do Božeho doma. Wōšchecžanska schula bē se hwojej schulškej khorhoju pschichla a přenje džēczo Rosčicžanskejšchule njekejšche bibliju i bukettom, rjane dopomnjecze na to, ja cžo mamy ho Lutherejš džakowacž. Tu rēcžesche k. duch. Voigt k džēcžom najprjedy berbžy a potom nēmšžy. So bychu džēczi tež trajne dopomnjecze na hwojedžen mēli, hu male „Lutherowe knižki“ i jara pēknyh wobrasami dostale.

Wo mērje drje ho hiščeže njejedna, tola pak ho jedna wo jastajenje wojowanja na ruskich bitwischēžach, a my mamy nadžiju, so hu, hdyž njedželu tute rjucžki našchi lubi čitarjo čitaju, tute jednanjt dokōncžene a so je wscho wojowanje na ruskim bofu ja tutu wōjnu jastalo. Potom budže tež Rumunška do tajkeho jastajenja wojowanja swolicž dyrbjecž a na rašchim bofu bychmy potom mēr wocžakowacž hmeļi, a tak tež sškōncžnje tola pak nēscho prjedy pak nēscho pošdžišcho mēr po žylejš semi. To pak je dženkā hiščeže troschtna nadžija! Njepšchepinajmy tutu nadžiju! Čžimny pschede wschēm to dwoje: W modlitwach ho wobrocžmy i nutrnejš, i dowěrypōlnej wutrobu pschewo jažo k Bohu a w modlitwach wostanmy psched nim! A sažo: Pschihotujmy ho a budžmy hotowi, nētk tež dowutracž a pschētracž tu domach kaž wonkach, doniž Wōh tōn Knjes hām njepraji: wono je došč! a nam tōn mēr, hwoj mēr huadnje sšpōžči!

Lutherowe hłowu.

105.

Swontownje a hwočnejš hromadž kaž wjele samōžesch i Bohom a w cžesčzi, niz k hwojemu wjekele a sšupošči, ale ja nusju druhich ludži. Sčtož tak hromadž, dyrbi žohnowanje a wotpusk mēcž jako pobožny kchesczejian. J. K.

Zamolwity redaktor: farar W y r g a č w Nosacicach.

Soburedaktor: farar Mrōzak we Łupoji.

Čiščej a nakladnik: M. Smolej.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Prez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědny dny;
Džeń pak swjatosk,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđželske łopjeno.

Wudawa so kóždu łobotu w Smolerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam sa šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 pj. dostacź

3. njeđžela adventa.

Kol. 1, 12 15.

Swjecziny šwjaty advent, kiž nam praji, so Jezus k nam dže, so by nam sbože a žohnowanje pschinyekł, kotrež wón jeniczy, našch Šbóžnik a Wumožnik Jezus Šhrystus, nam dacź samože. Wo tutym žohnowanju šwj. Pawoł na Skoložejškich pišche. Našch tekst je

šwjateho Pawowolny džakny k hěrlušč sa wu-
moženje psches Jesuša.

Bóh je naš

1. wutorhnył wot wyschnosće teje čžemnosće,
2. pschestajil do Šhrystusoweho kralestwa a s tym
3. hódnych čžinił k herbštwu tnych šwjatych we šwětle.

1. Šdžež je čžma, tam ničžo njewidžimy. Pucžowať s nozu pschekhwatany drje wjazny njewě, hdže je a hdže ma dale hieč. A pó čžmje šo hrosne wězy stawaju, kiž šo šwětkla boja. W nozy paduch po šwojim šlym pucžu kašy, w čžemnej nozy šo rubi a mori. Bóhanjo šu kaž tajzy, kiž pó čžmje kłodža. Woni šwětklo Bóžeho šłowa nješnaja. Powjesće našch mižionarow wo tym šwědčža, kajka wulka a žalostna je nóz a móz čžemnosće. Wěčžne žiwjenje w njebješčach je jim nješnate abo njewěšte; šža a nješprawnosć a jebanštivo płačži sa mudrosć a gramocžiwne hrosnosće kaž krawne wopory šu plody pschiwěry. Šchtóž šwoj „Mižionški pošol“ šwěru čžita, temu wschať je to wscho derje šuate.

Me nješku dha hižo w starych čžakach tajke ludy byše, kiž tež žiweho lubeho Bóha nješnajachu a běchu tola jara mudre a wučžene a šo wo prawdosć a dobre počžinki šwěru próžowachu, kaž na pschillad Romšy a Gricžojo? Čži tola na wyškoin

šhodženku čžlowškeje mudrosće a šdželawosće stejachu, šo tež my dženkša hiščeže wschelke wězy wot nich wuknjemy. Wěšče; ale pokoj a měr w Bóhy njemějachu, a šadwělowanje a šłosć bē-
džeschtej jim we wutrobje. Romški špiščazel Seneka pišche: „Wšcho je polne nješkutkow a šłosćow a šlych njepočžinkow, nje-
wina je rědka, haj, do zyła wjazny njeje.“ — Šrěchi šu štajnje plody bjesbóžnosće. Těhodla šwj. Pawoł „wo wyschnosći čžemnosće“ rěčži. A Skoložejšy jemu derje rošhmjachu, kiž běchu prjedy šami čžemnosć a nješkodžachu jako džěčži šwětkla. Nětko pak móžachu šo Bóhu džakowacź, kiž bē jich s tajkeje wysch-
nosće wutorhnył.

My šnajemy Bóha s džěčžatštwu šem. Wlačž je naš wučžila ruzy štyknyč a šo k Bóhu modlicž, šo by šwojeho jandžela k našchemu wobarnowanju nam pošłal. Wučžerjo šu nam w našchich mlodnych lětach Bóže šłowo prajili, a my wěmy, šo Bóh našchu wutrobu widži a šo šmy jemu samolwjenje sa šwoje šutki wi-
noječi. — Šsu dha s tym šrěchi a šłosće w naš a pola naš psche-
štale? Njebēšchtej bjesbóžnosć a šrěch w čžaku do wójny štajnje pschiběratej, a njeje wójna se šwojim krejšlecžom a se šwojim žylym nješłóncžnym hubjenštwom a nješbo.om šjawne žalostne dopokašmo sa bjesbóžnosć a wyschnosć teje čžemnosće tež w ššesčezijanskich krajach? Nješku tu domach w našchim lubym wóžnym kraju šrěchi kaž nješprawnosć, lichowanje a njepóže-
woječ na wošebje hrosne wašchne na šwětklo šupike? Šaj, wyschnosć čžemnosće njeje hišče pschestala. Me teho dla je tež jich wjele mješ nami w nušy a šmjercži bješ troščta a nadžije, runje kaž tamni póhanjo. A to je jich nješbože. Wo-
prawdžite šbože je na wěru do Jesuša šložene, kiž je tym šwojim jako džěčžom šwojeho njebješkeho Wótža pucž k njebje-

ham pschihotował a pokasał, tak so maja w tutym śwětle fwoje semske a njebieske powołanje jažne psched woczomaj. Wscho je tu śwětle a jažne. A Anjesowy fwojaty advent nař i nowa k temu hnuje, so bychmy džakownje wopomnili, shto i Jesuřom mamy. S nim je Bóh nař wutorhnył wot wyschnosceje czemnosceje a

2. pschestajit do kralestwa, na kotrymž mamy to wumozenje psches jeho krej, tych hrěchow wodacze.

Nař jahrodnił shtomiki do dobreje semje a na Bože kłónczko pscheřadzuje, tak je Bóh nař do Jesuřoweje jahrody pscheřadził. To je řo stalo pschi našchim wulkscheczenju. A kař shtom, hdyž je halle do dobreje semje forjenje puscheził a řo pschimnył, wjeřehy wosce, tak pschindžemy my k sbóžnemu shonjenju wo tym, kař Jesuř našchu duschu wofschewi a pošhlnjuje, hdyž jeho we wěrje šapschimnjemy. Na nim mamy wumozenje wot hrěcha.

Sswjaty Pawoł njebě Kolořejřku wofadu šařožil, tola bě řlyřchal, řo tam wopacžni wučerjo wučachu, řo njeje Jesuř Boži řyn, ale řo je jenož człowjeř i wofebithym Božim Duchom wobdarjenty był; řo teř njemóže našch Wumóžniř bjes hrěcha bycz a řo njemóže hrěchi wodařacž, ale jenož wučizcz, kař mamy teř my — kař řarisejřy — i dobrymi skutkami prawdoscz psched Bohom šařlužicz. Duř fwojaty Pawoł tutón list piřche a w nim prořy, řo bychy řo w prawej wěrje mylicž njedali. Na Jesuřu mamy, — to řeka: wobředžimy — to wumozenje psches jeho krej, hrěchow wodacze. A to je Jesuř dokonjał, dokelž je řnamjo teho njeridomneho Boha, tón přeni narodženty psched wřchitkimi řtworjenjami

Džiwne je, kař je našch czař řařo na tamny stary czař tak podomny. Šařo wot njerwřjazyřch druhdy řlyřchimy: Wot Jesuřa mamy wulksycz, kař mamy řo řadřeržecz, kař psched Bohom řhodzicz. Hdyž řmy podobneje dobreje myřle, kotrejež běřche Jesuř, dha Bohu bliže pschindžemy, dha řo hrěcha džen a bóle wostajimy, a to je potom našche wumozenje. Temu fwojaty Pawoł tu napscheczjo staji: Jesuř, Boži Ssyn, je našch Wumóžniř, dokelž je nař se řwojeje řwju droho wufupil! To je a wostanje jadro našcheje řchecřžjanskeje wěry. To bě Luthe-rowe řbóžne řhonjenje, řiz bě řo přjedy se řwojimi dobrymi skutkami podarmo wo řwoju prawdoscz psched Bohom prózował. Sswjaty advent teř nam i nowa praji, řo chze Jesuř nam tute řbože pschinjescz a je teř nař do řwojeho kralestwa pschestajit. Teř my móžemy řo něřk teho řhwalicž:

Ta krej a prawdoscz řhryřtuřa
je moja drařta pschistořna.

S teř psched Bohom ja wobřtacz chzu,
hdyž do njebeř nuty počahnu.

3. Do njeřja! Pichetož i pschestajenjom do řhryřtuřoweho kralestwa je Bóh nař hódnyř czinił k herbřtwu tych fwojatyř w śwětle. Semske herbřtwa móže wřchelake bycz, kublo, a pjenjeřy abo, hdyž te njeřřu, tola pobořnoscz a i tym řprawnoscz a řwěrnoscz, kař bě to řosef jako jenicžke kublo do Egyptowskeje řobuwřak; abo teř dołh abo njewěra a njeřprawnoscz, kař někotre džeczjo tajke něřcho k řwojemu njeřbožu se řtarschisřkeho doma řobu wofnje. Nařch řyly nětcřiřchi narod po nimale řylym řwěcže pschichodnemu narodej czeřki dołh řawofaji —, řle herbřtwa! Shto je pař „herbřtwa fwojatyř w śwětle?“ „Džeczjo w śwětle“ řu czi psches wěru do Jesuřa wufwjećeni, řiz řu řwoje řbože we wumozenju psches řhryřtuřa namařali, řiz tu w śwětle řhodža a budža tam wěcžnje řbóžni. Hdyž je wodače hrěchow, tam je teř řiwjenje a řbóžnoscz. To je řich herbřtwa! Prawo na herbřtwa ma džeczjo. A kař wjele Jesuřa horje wřachu, tym da wón mřsz, řo bychy Bože džeczjo byli, kotřiz do jeho mjena wěrja (řan. 1, 12). Hdyž do Jesuřa wěrimy,

řmy hódni a řhmani k herbřtwu tych fwojatyř we śwětle, to je k wěcžnej řbóžnoscz. To je hnadny dar, kotryž řo nam řlóneczne psches Jesuřa dostanje, řiz praji: „W mojeho Wótza domje je wjele wobřdenjow. řa du tam, wam to měřto pschihotowacz, a chzu řařo pschiccz a wař k řebi wřacz, řo byřche teř wy byli, hdyž ja řym.“ Na tute našche njebieske powołanje nař fwojaty řawoł něřk w fwojatyř adventeje pokasuje. Kař bychmy nje-džakowni bycz móhli? Njeř je najřjeřřchi wřchěch hódownyřch darow řařo našch luby řbóžniř Jesuř řam, řo bychmy řo řwojeho wumozenja wot hrěcha a řmjereče řrořchtowacz a pošlěd-njemu wulfemu adventej řtrořchtnje napscheczjowo hładacz móhli jako czi, řiz řu hódni k herbřtwu tych fwojatyř w śwětle!

řantjen.

V. w H.

„Herbřtwa fwojatyř we śwětle.“

— List ke Koloř. 1, 9—14. —

řlób (ř. miř. h., cz. 101): řalleluja! Boha řhwalicž řc.

abo teř: Božo, řnječe teho řwěta řc.

Herbřtwa junu njeřachodne
nam řo i Boha poškiezi,
czesce najwřřchšechje hódne
w krařnoscz i řabřřchcz, hdyž řo řjawnje pošaze,
řhto mřda řwěrných wěcžna je.

řóřnacž wolu řwoju dawa
w rořomje a mudroscz
Wóczech nam, řo wofschewjala
duscha by řo w radořcz;
jeřinicž řpodobnyř nař chze,
dacž nam řlody dořtořne.

Na Božim tu řohnowanju
pschiběracž džě dyrbimy,
řhodzicz k Božom' řpodbanju,
jako Boži domjazy,
k wobřtajnoscz, jeřerpnoscz
i wjeřeloczu řhlnjeni.

Džakowni bycz Wótzej chzemy,
řiz nař hódnyř czinił je,
řo w dom i řyřby k njemu džemy
k herbřtwu jeho we śwětle,
kotrež fwojatyř wudželi,
hdyž řich krařnje wupřřchi.

Wutorhnył wřchal nař je miřy
wot wyschnosceje czemnosceje,
řwoje dokonjawschi džiwny
nař řej dobył se řmjereče,
řo je řiwjenje nam řo
psches krej řřyna řřicžilo.

Wodače my hrěchow mamy,
dołh našch řapłaczenty je,
duř džak i řhawřbu jemu damy,
řiz nař horzo lubuje;
junu řej nař pschekrařni,
do herbřtwa nař pscheřadzi.

Ahwatacž spěšchnje nětko chzemy
do towarštwy sbóžneho,
so tam nuts sańcž njemijemy,
hdyž běh tudy skónczi so.
Słowu k njebyu sběhajmy,
domoj k herbstwu chwatajmy! —

M. U.

№ 60. narodninam herbskeho knihiczišczerja a nowinarja f. Marka Šmolerja.

Jedyn s najnaczišich a najbweřnišich žynow herbskeho naroda, wobkedžeć herbskeje knihiczišczernje a wudawać „Šerbškich Nowin“ a czišczer a nakladnik našeho njedželsteho kopjena „Bomhaj Bóh“, knjes Marko Šmoleć, žwojeći w běhu tuteho tydženja žwoje 60. narodniny. Se žwojej nježebicziweje herbskej dželawosežu je žebi saškuził, so žo pschi tutym wažnym wotrěstu jeho žiwjenja našim lubym herbskim cziťarjam s krotka jeho žiwjenjeběh psched woczi staji. Marko Šmoleć bu 21. dezembra 1857 jako druhi žyn a tšecze džeczo našeho žlawneho wótcžinza Jana Ernsta Šmolerja na Židowje pod Budyšchinom narodženy. Jeho staršchi bratr Mirko, kiž měješe po prawom herbsku knihiczišczernju po žwojim nanje něhdy dostacž, w l. 1875 něšyto psches 20 lět staru wumrě, jeho mlódschi bratr Jan pak wopusceži w l. 1878 herbski kraj a pschěhdli žo se žwojej žotru Ludmilu, mlódej mandželskej gymnastalneho wučerja Michala Čžocha, do Mižneho Nowgoroda. Duž bě nětko Marko Šmoleć powołany, něhdy na žwojeho nanowe městno stupicž a jeho we wjedženju herbskeje knihiczišczernje a s dobom wudawanju Šerbškich Nowin našlědowacž. Wopuscežiwšchi Budyški gymnastij po wotpołożenju pruhowanja sa wojeřsku žlužbu dobrowólnikow poda žo k praktiskemu wuwučowanju na pschekupsku schulu w Budyšchinje a do nanoweje czišczernje.

Po nanowej žmjerczi 1884 pschewsa Marko Šmoleć hnydom Šmolerjež herbsku czišczernju a wudawanje „Šerbškich Nowin, kotrež wón nětko hižo psches 33 lět, kaž jeho žlawny nan, we runej sprawnjej myšli wudawa, njehladajo pschipošnacžow a nještrachujo žo pschecziwjenjow.

Jako něhdušchi Šrjebjanški faraž dr. Sella wudacže herbskeho njedželsteho kopjena sa nusne spóšna, Marko Šmoleć s wježelosežu tutu myšl horjewsa, bywajo tak hižo 27. lěto czišczer a nakladnik našeho njedželsteho kopjena „Bomhaj Bóh“. Najke wopory je wón sa našch „Bomhaj Bóh“ pschinješt a hišcže pschinješe, wopory cžaka, próžy a pjenjes, jenož jich malo wě. K temu je Marko Šmoleć s lětom 1916 hišcže czišcž a naklad měžacžnika „Nowy Mižionški požol“ na žo wsak. Dale wón našch měžcžnik „Sužizu“ 6 lět dolho nakladowacše a wot lěta 1908 žo tež našch wědomostny „Čžakopiž Macžizy Šerbškeje“ porjadnje we Šmolerjež czišczerne we Šerbškim Domje czišczeri.

Mimo teho je s nakladom Marka Šmolerja s jeho czišczernje wuschla wulka licžba knihow, mjes žirni rjada schulškich knihow sa herbske a němške schule a wschelatich ludownych knižkow a spižow. Czišczerajo pak je žo we Šmolerjež knihiczišczerne we běhu tutych 33 lět hišcže wjele wjazy herbskich a druhich knihow a knižkow.

S teho hižo bjes dwěla kóždy spóšnawa, so je Šmolerjež knihiczišczernja wot jeje sałożenja w lěcže 1873 a wožebje wot jeje pschěhdlenja do noweho „Šerbškeho Doma“ w l. 1898 stajnje s cžakom postupowaka, tak so je wóna jena s najnahladni-

šich w žlym Budyšchinje, haj žamo s Lipska porjadne czišczerške džela, kaž n. psch. „Lětopiž kužiskeho předarškeho towarštwy „Sorabija“ pschipošacane dostawa.

Bóbla žwojeje czišczerne ma Marko Šmoleć we žwojej wudawařni „Šerbškich Nowin“ tež knihařnju, we kotrež móžesch herbske a tež druhorěcžne knihi wožebje Šmolerjež naklada na žadanje dostacž.

Me s tym dželawosež Marka Šmolerja wučeržpana njeje. Wschědnje a stajnje je wón žawnje a sprawnje, se žlowom a pierom wustupowal sa jakožy sarucžene prawa herbskeje rěcže a narodnoseže we herbskich schulach a žyrkijach, njedžiwajo na pschikžodženja a nještrachujo žo hroženjow a njelubosnosčow. Wjele lět hižo bywa našch jubilać wubjeršownik Macžizy Šerbškeje a „Towarštwy pomozy sa studowacžych Šerbškow.“

Šiwěřnu a lubosežiwu pomoznizu pschi žwojim cžekim a njewustawacžym próžowanju namaka Marko Šmoleć we herbskej knježnje Marji Škopez s Nježwacžidla, s kotrež wón 1. mērza 1895 do žwjateho mandželstwa stupi. S jeju mandželstwa wurosežechu tšičžowcžicžki, kotrež nětko nana we czišczerne a wudawařni „Šerbškich Nowin“ a „Bomhaj Bóh“ a a macžer we domjazyh džele podpjeraju.

Na 33 lět našch jubilać we žwojej herbskej czišczerne a redaktorškej štwicžy džela a pschi tym delkach w klamach a wudawařni „Šerbškich Nowin“ žwojim lubowanym Šerbškam požlužuje a dobru radu we najwšchelatich naležnosčach dawa.

Špominajo na njewustawaze nješpróžniwe dželo našeho jubilara a na wschelake wulke wopory, kotrež je našchemu lubemu kopjenu „Bomhaj Bóh“ we horliwej myšli pschinješt, so by tež s tym pomhal, Bože kralestwo mjes našim ludom twaricž, k jeho 60. narodninam s wutrobu jemu sbože pschějemy. Bóh Wjeršchny šžerž jeho nam hišcže wjele, wjele lět štroweho a cžeršweho. Bomhaj Bóh jemu!

Město so škoržiš . . .

Město so na njewuprajomne horja wóžny škoržiš, modl žo cžim bóle, so by žo Bóh tón Šnjes nad hrěšchnymi ludžimi žmili!

Město so na hrubocž našch nješchecželow škoržiš, modl žo cžim bóle, so by žo Bóh jako žudnik wopošak!

Město so na njedostatki a žmyški škoržiš, kiž naš wóžja, modl žo cžim bóle, so by jim Bóh mudrosč a wobhladnivosč daril!

Město so škoržiš na dolhi cžak tuteho cžekžeho domaphtanja, modl žo cžim bóle, so by Bóh s njeho žohnowanju wurosež dak!

Město so škoržiš na liwkosč pschecžiwu Božim žlowu, modl žo cžim bóle, so by Bóh w nim ducha pokuty šbudžil!

Město so škoržiš na liwkosč pschecžiwu Božim žlowu, modl žo cžim bóle, so by hlóš po nim do kraja póžlal!

Město so škoržiš na bjesmóžne předowanja, modl žo cžim bóle, so by Bóh tón Šnjes našch předarjow s duchom a s možu s njebež wobnadžil!

Město so škoržiš na mucžnosč wěřiwych, modl žo cžim bóle, so by Bóh žwoju wožadu žohnowal a pschecžiwu duchej cžaka wobronil!

Město so škoržiš na žnadnu žyrobu, modl žo, so by Bóh tuto žnadne žohnowal!

Město so škoržiš na nješprawnne rošželenje žyrob, modl žo, so by nam Bóh tež w tym pomhal.

Město so škoržiš na wjedro, modl žo cžim bóle, so by Bóh našche žita wobšhowal a so naš njeby dla našch winow kšost!

Město jo skorzišch na tvoje horjo a hnjercz twojich lubych, modl so cziť bóle, so by czi Bóh huadu dať czihi bječ a njesč.

Město jo skorzišch na sadžewki Božeho kralestwa, modl so, so by Bóh i nich spěchowanje cziňil.

Město jo skorzišch, hdyž uochze po twojej woli hieč, modl so cziť bóle, so by so Boža wola stala!

Schto póhan wo mišionarach budži.

Ras jedyn póhan k druhemu takle rěčešče: „My mamy tu mišionarow; so to tola džiwni ludžo. Njichó jich k nam wolal njeje, a tola so k nam pschischli. Schto woni tu cziňja? Woni wolaju ludži k Božim službam. Prósni ženje na wšy nješteja. Dasch jim piwo, dha ani schklenzy njewupija. Woni njehradnu a ani tež naž njewujebaju. Dasch jim něšto, dha czi wjazy sažo dadža. Skorzišch, tehdy czi lékařstwo pschinješu, a ty njetrjebajsch nicžo so njo saplacziczi; woni nječinija, kaž našchi kuslarjo, kotrymž našch wulku msdu dacž, a potom hiščeje nicžo njepomhaju. Prošych jich wo něšto, dha czi jo dadža, kaž so mi staremu mužej koschlu dali, so njebych jnyu mřel. Tež žaneho palenza nimaju ani i nim njewikujaj, kaž portugisizy handlerjo. Haj, tutych mužow njesrošymišch, kaž jara hebi tež na nich myšlich.“

So mišionarow schrytušowa lubošč njezi, khudym, hubjenym póhanam pucž k jbožnosčzi pokasacž, to je tutym hebicziwym póhanam i woprědka njepschistupne a njesrošymliwe. Me mišionaroyo se słowom a suamjenjom předuja, a my wěmy, so jich džělo podarmo njeje, ale so je předomanje Božeho słowa tež mjes póhanami móž, kotraž žiwjenje sbudžuje.

Mišionar a lawy.

„Ssy tež tam lawy widžal?“ bu njedawno mišionar praschany, kiž je dolhe lěta w južnej Afrizy džělal a so nětk domoj wróczil. „D haj“, wotmolwi wón, „něhdy widžach zyle stadlo lawow bliže hač bě mi lubo. Ja so wjesech na wosu wot wolow czechnjnym, so bych mišionistku staziju wopytal. Žona a naju mała holczka běschtej pschi nni, Dha shubichmy, jako so hižo wječzor pschiblizowasche, prawy pucž. Zyla krajina bě kaž puščina, nihdže žana wješ, žadym dom, žadym schtomi žana trawa ja našch skót a žaneje kapki wody. Tola, schto pomhajsche? dhrbjachmy w tutej puščinje pschenozowacž a na druge ranje pytač, prawy pucž sažo namakacž. Czežke džělo bě, woly paseč, so so nam njebychu saběžale a nam czežnyte. Wone buchuwpschehnjene. Žona a džěcžo wostaschtej we wosu, njes tym so chznych ja strážowacž, so bych moje woly pažl. Po khwili paž bječ tež ja na hnjercz spróžny wužnyl, a jako wotucžich, hwitajsche hižo ranje. Wot mojich wolow nihdže nicžo widžecž njebě, město nich paž wohladach tji wulke lawy w mojej bliskosčzi, kiž krowělacžne hwoje woczi na mnje wudžerachu. Dnydom spósnach, so stejimy wšchitzy w hnjertnym strasche, a tola w tym woomiku njenje na tamne lawy myšlach, ale ból so starach wo moje woly, pschetož njenamakachmy te wjazy, potom bječmy tola wšchitzy tudy bjes zyroby a picža shubjeni. Mjes tym bě so ranšchi wětšil sběhnyl, kiž i bělym plachčom, i kotrymž bě mój wós wodžety, hrajesche a kónczi teho křywa tam a hem khablasche. Dolho czaž shladowachu moje lawy i prošym wokom na tón běly rub, psched kotrymž so, dofelž so we wětšiku sdasche wšchón žiwny bječ, po wšchem sdacžu bojachu. Tajki napohlad

bě jim zyle nowy. Po dlěchim czažu wobrocžichu mi khribjet, so pschezo so mojim rubom wohladujo, a khwatachu přecž. Ja paž malo wješety njeběch, jako bječ tych majestatischich, wulkich hosčzi wotbyl. Na to džěch, so bych moje woly pytal, kotrež skoro hodžinu daloko skóncznye pschi wodže namakach. Wone bječ w nozy wodu wucžute a so tehodla k njej podafe, a kať derje bě, so bječ mi czežke, pschetož hewak drje bychu hebi lawy i nich hwoj wopor žadale. Ja wjedžich je sažo k mojej, sapschahnych je a po krotkej prózy namakachmy sažo prawy pucž, kiž naž k wotthkjenemu kónczi wjedžesche.“

Se Šerbow, ja Šerbow.

Wójna a měr! Š jeneho bofa nam kiwa měr, i drugeho bofa nam pschpowjedža noweje wójny, tole móže so wo tych sańdženych dnjach prajicž. Rušowska jedna wo pschiměrje, a runje tak budže chzijo uochzijo tež Rumuniska do tajkeho swolicž dhrbjecž — k wulkemu wobžarowanju našchich njepšhecželow i wječornej žrony. Amerikanski přesidenta Wilson paž, po sdacžu psched krotkim hiščeje tón předar a schitar měra, je, drje poraženja Štalskich dla, tež Awstrisko-Wuheriškej wójny pschpowjedžil, a jeho mjenje abo bóle pschecželniwemu nišowanju so podwolo, je Škwador i wobkhada i Němskej wustupil. To naž wucži, niž na cžlowjekow pomoz wšchu twaricž, to naž napomina, niž psched cžlowjekami so bojecž. W tym wostanym, so Boha so bojny a na njeho hwoju nadžiju stajamy! Tak wobstejimy!

— Diözesanska shromadžisna Budyškeho wokrješa, schtwórtk 6. dez. wotdžeržana a wuřnamjenena i pschitomosčžu k wokrješneho hejtmana i Craushaar a přeni krocž jeho sastupjerja, knježerstwoweho radžicžela dr. Raschki, mješesche wo kamžnych praschjenjach jednacž, kaž dwaj dnež přjedy w Herrnhucze wotměta, wo kotrež je so tydženja rosprawa podala. W Budyšschinje k. duchownaj Bóž i Budestez a Böhma i Wopasche pschednoschowaschtaj. Pschedhdy, k. tajny zyrkwiny radžicžel Rosenfranz rosprawjesche wo saměrach a wustawkach „kužiškeho skutka lubošče“, kiž je so sałožil k dopomnjecžu na to, so je czeški kral Matthiaš 5. septembra 1611 w Budyšchinje pschwišowarjam Lutheroweje wucžby služil, so chze jich pschi jich wěrje wostajicž a schkitowacž. Kaž mjeno praji, dhrbi tutón „kužiški skutk lubošče“ služicž k podpjeranju zyrkwinych skutkow lubošče w myšli suřskowneho mišionstwa. Hižo 6 lět dolho so so kolekty so to sběrale, kiž so hač dotal na 18 000 hriřnow wunješte, kiž nětko sawoženje tuteho „kužiškeho skutka lubošče“ wucžinjaja. Tuto sawoženje nježně so pschetrejbacž, ale dhrbi dale rosčž. Dať ma so po wustawkach, kotrež we bližichim czažu dowolnosčž knježerstwa dostanu, naložowacž.

— Do našcheje powjesče wo wobžadženju wojerowskeje superintendentury je psches czišchecžerški imyšk njejařnosčž pschischla. Nowy superintendenta je knjes Köhler, hač dotal se superintendentom we Gührenje we Löwenbergskim wokrješu.

Lutherowe słowa.

106.

Šdže chzpli bohaczi a móžni wostacž, hdyž žani khudži a podanjo byli njebychu?

107.

Kaž nož cžělo nožnytej, tak noscha nižy wšchě wšhoke knježstwa.

J. K.